

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

Journal of MCU Nakhondhat

P-ISSN: 2586-923X

ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 (มีนาคม 2567)

E-ISSN: 2630-0362

Vol.11 No.3 (March 2024)

📌 วัตถุประสงค์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ ภาษาศาสตร์ การจัดการสาธารณะ การศึกษาเชิง ประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือ การพยาบาล

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะ ปกปิดรายชื่อ (Double blind) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของ บุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ใน วารสารวิชาการใดมาก่อน

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และมีใช้ความรับผิดชอบของ วารสาร คณะบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มีกำหนดออกเผยแพร่ปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)*

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

📌 เจ้าของ

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
เลขที่ 3/3 หมู่ที่ 5 ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
โทร. 086-4345903 แฟกซ์. 075-340-042 E-mail: suriya.sur@mcu.ac.th

● ที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต	ที่ปรึกษาอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระธรรมวัชรบัณฑิต	อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระเทพวัชรจารย์	ผู้อำนวยการสถาบันพระไตรปิฎกศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ประเทศไทย
พระครูอรุณสุตาลังการ	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

● บรรณาธิการบริหาร

บุญญาดา จงละเอียด	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

● หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ธีรวัฒน์ ทองบุญชู	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

● กองบรรณาธิการ

พระเมธีวชิราภรณ์	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
พระครูโฆสิตวิพัฒนานุกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ครองชัย หัตถา	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
ประเวศ อินทองปาน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ประเทศไทย
สืบพงษ์ ธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
กันตภณ หนูทองแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช	ประเทศไทย
สมบุรณ์ บุญโท	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์	ประเทศไทย
วาสนา แก้วหล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	ประเทศไทย
ณิศภาพรรณ คูวิเศษแสง	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	ประเทศไทย
ธนิศร ยืนยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี	ประเทศไทย
ธานี วรภัทร์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	ประเทศไทย
บุษกร สุขแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	ประเทศไทย
มุกดาวรรณ พลเดช	วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้	ประเทศไทย
อุทัย เอกสะพัง	มหาวิทยาลัยทักษิณ	ประเทศไทย
มะลิวัลย์ โยธารักษ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระสาโรจน์ ธมมสโร	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี	วัดศาลาไม้ชัย นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
พระบุญญฤทธิ์ ภัททจารี	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อนุชิต ปราบพาล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศักดิ์ดา หารเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ทิพย์วรรณ จันทรา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
อภิรักษ์ คำหารพล	นักวิชาการอิสระ	ประเทศไทย

☛ ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระไกรสร ปิยสีโล	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
สามเณรศักดิ์ณณ อาษา	วัดสนธิ์ (นาสน) นครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ธีรพันธ์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศุภิสรา ณ สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ศศิธร สงศิริ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ญาณกวี คำศรี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย
ชาลีสา มาสุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ ฝ่ายกฎหมาย

ฉัตรมาศ วิเศษสินธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	ประเทศไทย

☛ ออกแบบปก

วินัย ธีระพิบูลย์วัฒนา	พีเอช ปรีน & ดีไซน์ ไวนิล สติกเกอร์	ประเทศไทย

☛ จัดรูปเล่ม

ธีรพันธ์ พาโอภาส	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช	ประเทศไทย

☛ โรงพิมพ์

ห้างหุ้นส่วนจำกัด กรีนโซน อินเตอร์ 2001

155/2 ถนนปากนคร ตำบลท่าซัก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

โทรศัพท์. 075-466-031, แฟกซ์. 075-446-676

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้ เป็นฉบับที่ 3 ประจำปีพุทธศักราช 2567 วารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 11 ได้รับการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้มีมาตรฐานอยู่ในกลุ่มที่ 2 (จนถึง 31 ธันวาคม 2567) เพื่อรักษาคุณภาพของวารสารให้เป็นไปตามเงื่อนไขและกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่บทความตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาทุกประการ

วารสารมหาจุฬานาครทรรศ ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 นี้ประกอบด้วย บทความวิจัย 23 เรื่อง บทความวิชาการ 5 เรื่อง มีบทความที่น่าสนใจ ได้แก่ การเปิดรับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่มีผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร และ 3) เพื่อศึกษาการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้รับชมช่อง YouTube ที่รับชมอย่างน้อย 1 ช่อง YouTube จากช่องที่กำหนดไว้ จำนวน 400 คน ซึ่งเลือกโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็นและวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง หรือธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 - 35,000 บาท และจากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศ และองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยว เชิงอาหารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศและอาชีพ

กองบรรณาธิการวารสารมหาจุฬานาครทรรศ ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

สุ.อ.จ.

ดร.ปญญาดา จงละเอียด

บรรณาธิการ วารสารมหาจุฬานาครทรรศ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(ง)
MOOCs : โอกาสใหม่เพื่อการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง	1
MOOCs: A NEW OPPORTUNITY FOR EDUCATION IN THE ERA OF CHANGE	
อภิชาติ รอดนิยม	
การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลกอุตรดิตถ์	11
NEEDS ASSESSMENT OF THE DEVELOPING LEARNING INNOVATION SKILLS OF ADMINISTRATOR IN BUDDHACHINNARAJ CONSORTIUM UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHITSANULOK UTTARADIT	
กานดา กันฉิม และนิคม นาคอ้าย	
การรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบภาพยนตร์ เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ของผู้รับชม	22
VIEWERS PERCEPTIONS OF POLITICAL IDEOLOGY IN THE FILM THE HUNGER GAMES	
ชลธิชา ฤทธยาจรรโลง, ขจร ฝ้ายเทศ, วราพรพรณ อภิศุภะโชค	
การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1	33
CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1	
มงคล มากจิ้น และนิคม นาคอ้าย	
การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบซีบีเอส	45
EVALUATION OF SCHOOL - BASED CURRICULUM ON THAI LANGUAGE SUBJECT AREA OF WATWANGHONG SCHOOL, LANSKA, NAKHON SI THAMMARAT, BY USING CIPPIEST MODEL	
พิชชานันท์ เทวบุรี, ปารุชยา เกียรติศิริ, สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง	
การเปิดรับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่มีผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube	56
THE EXPOSURE OF CONTENT COMPONENTS' FOOD TRAVEL YOUTUBERS THAT AFFECT YOUTUBE CHANNEL VIEWERS' DECISION TO PARTICIPATE IN CULTURAL FOOD TOURISM	
ธันษภรณ์ พวงทอง, ขจร ฝ้ายเทศ, วราพรพรณ อภิศุภะโชค	
การใช้นวัตกรรมเชิงพุทธ เพื่อแก้ปัญหาทางการเมืองการปกครอง	65
USING BUDDHIST INNOVATIONS TO SOLVE POLITICAL AND ADMINISTRATIVE PROBLEMS	
พระครูสังฆกิจพิศาล กนตสีโล, พระครูสมุห์ศุภชัย สุภทฺธโม, จิรวัดน์ มะลิทอง, พระครูบวรชัยวัฒน์ เมธิโก	

การสร้างศักยภาพดิจิทัลในการบริหารองค์กรภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี	78
BUILDING DIGITAL POTENTIAL IN MANAGING GOVERNMENT ORGANIZATION IN RESPONSE TO TECHNOLOGICAL CHANGE	
เชษฐภัทร พรหมชนะ, วรเดช จันทรร, เพ็ญศรี ฉิรินัง, วิวัฒน์ หมั่นการ	
กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก	87
THE NARRATIVE STRATEGY AND INSPIRATION FROM CHARACTER CONTENT UNDER THE CONCEPT OF BABY SCHEMA ON FACEBOOK	
ชญาณิศ แก้วประเสริฐ, ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว	
การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในศตวรรษที่ 21	96
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	
USING THE SKILLS OF MODERN SCHOOL ADMINISTRATORS FOR PRIVATE SCHOOL MANAGEMENT IN THE 21ST CENTURY UNDER THE OFFICE OF EDUCATION NAKHON RATCHASIMA PROVINCE	
ดลวัฒน์ วรรณลาด และธีรพนธ์ คงนาวัง	
การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วน	105
จังหวัดสิงห์บุรี	
HUMAN RESOURCE MANAGEMENT AFFECTS OPERATIONAL EFFICIENCY OF EMPLOYEES OF SINGBURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PROVINCE	
ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ, จีราพร สุขารมณ, ธีระศวร ธนะสมบุรณ์, คำรบ ลียะวณิช	
วิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก	117
NARRATIVE STRATEGIES FOR REVIEW BRAND NAME BAGS ON PLATFORM TIKTOK	
ชนิตา สุขวิชชัย, ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา, ขจร ฝ่ายเทศ	
ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัด	128
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	
INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS FOR THE EFFECTIVENESS OF PRIVATE SCHOOL UNDER THE NAKHON RATCHASIMA PROVINCIAL EDUCATION OFFICE	
พิมพ์กานต์ สมมี และธีรพล คงนาวัง	
พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล : แรงจูงใจคงอยู่ในงาน	140
PROFESSIONAL NURSES AT SUBDISTRICT HEALTH PROMOTING HOSPITALS : MOTIVATION REMAINS ON THE JOB	
วาสนา บุญยมน, วงศ์ชญพจน์ พรหมศิลา, ประภาพร เมืองแก้ว, หทัยรัตน์ กระต่ายน้อย, ชมภู่ บุญไทย	
อิทธิพลของการรีวิวออนไลน์และทัศนคติต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่ม	151
ทำงาน	
INFLUENCES OF ONLINE REVIEWS AND ATTITUDE TOWARD PURCHASE INTENTION OF SECOND - HAND BRAND NAME PRODUCTS AMONG FIRST JOBBERS	
พลภัทร แพณนอม และณัฐชุตดา วิจิตรจามรี	

รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียน คุณธรรม สพฐ. : ถอดบทเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1	159
BECOME AN OBEC MORAL SCHOOL : LESSONS LEARNED FROM WAT SAWANG AROM SCHOOL PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE OFFICE, AREA 1 วริยาพัชร วรภัทร์สรกุล	
การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี	170
SUSTAINABLE COMMUNITY WELL - BEING DEVELOPMENT THROUGH CONTEXT - BASED APPLICATION : A CASE STUDY OF BAN HUAI NUMNUAK, SUAN PHUENG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, นริศรา กรุดนาค, เรืองวิทย์ นิลโคตร	
การเปิดรับสื่อออนไลน์ทัศนคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้าน ความงามของกลุ่มบิวตี้บีสต์ (Beauty Beasts)	181
EXPOSURE TO ONLINE MEDIA, ATTITUDES, SUBJECTIVE NORM AND INTENTION TO USE BEAUTY PROCEDURES SERVICES AMONG THE BEAUTY BEASTS GROUP ภัทรวรินทร์ ออโอสุนย์ และณัฏฐ์ชุตดา วิจิตรจามรี	
ผลของการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกโรงพยาบาลเกาะสมุย	192
EFFECTS OF HEALTH EDUCATION ON CATARACT SURGERY PATIENTS AT KOH SAMUI HOSPITAL ผกาทิพย์ โชคคณาพิทักษ์	
สภาพและปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย	204
CONDITIONS AND PROBLEMS IN ORGANIZING TEACHER PROFESSIONAL TRAINING AT THAI BUDDHIST UNIVERSITIES พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์	
การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์ม ออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง	215
ADOPTION OF AUGMENTED REALITY TECHNOLOGY AND COSMETICS PURCHASE BEHAVIOR AMONG FEMALE CONSUMERS ลภัสรดา เฟื่องฟู และณัฏฐ์ชุตดา วิจิตรจามรี	
การศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษา โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	227
A STUDY AND ANALYSIS OF THE PROMOTION OF A GROWTH MINDSET IN EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION: A CASE STUDY OF THE THUNGKHANAN WITTAYA SCHOOL, SOI DAODISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE รวิวรรณ สิริสุวรรณ, เรืองวิทย์ นิลโคตร, วัชรภูมิ บุญลอย	
ประสิทธิผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน โรงพยาบาลเกาะสมุย	237
EFFECTIVENESS OF CARE MODEL FOR STROKE PATIENTS AT HOME, KOH SAMUI HOSPITAL นฤมล อภิวัฒน์กุล	
การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์	247
A STORYTELLING OF ENVIRONMENTAL BRAND OF RUBBER KILLER BRAND พรรณปพร สุขบาง, ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว	

- [RETRACTED ARTICLE] แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน 256
- [RETRACTED ARTICLE] GUIDELINES FOR IMPROVING THE INFORMATIZATION LEADERSHIP OF THE PUBLIC UNIVERSITY ADMINISTRATORS OF GUANGXI PROVINCE IN CHINA
- หนิง เยียนเจิน, ภิญญาพัชญ์ ปลายัดทอง, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พชรา เดชโฮม, จิตตวิสุทธิ วัฒนศิริปัญญา
- การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับเกมของผู้บริโภคเกมประเภทโมบ้าในประเทศไทย 264
- CONSUMERS'S AWARENESS OF MARKETING STRATEGY INFLUENCING ACCEPTANCE BEHAVIORS OF CONSUMERS OF GAMES IN THAILAND
- เกศินี ศาสตรวาทา
- ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง 272
- DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING LEARNING MANAGEMENT OF TEACHERS IN MUEANG PHATTHALUNG CONSORTIUM UNDER PHATTHALUNG SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
- หฤทัย กาแก้ว และสมหญิง จันทรุไทย
- การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติต่อทูตตราสินค้าและภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน 283
- ONLINE ADVERTISING MEDIA EXPOSURE ATTITUDE TOWARDS BRAND AMBASSADOR AND BRAND IMAGE THAT INFLUENCES THE INTENTION TO PURCHASE CELINE BRAND PRODUCTS
- บุณณภา ชุมเพชร, ศรัณย์ธร ศศิธนากรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภะโชค
- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน ๘

MOOCs : โอกาสใหม่เพื่อการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง*

MOOCs: A NEW OPPORTUNITY FOR EDUCATION IN THE ERA OF CHANGE

อภิชาติ รอดนิยม

Apichat Rodniyom

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: apichat.rod@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

มูกส์ (MOOCs) หรือ Massive Open Online Courses คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคดิจิทัล ด้วยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้คนจากทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียม โดยไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา สถานที่ หรือเวลา จุดเด่นของ MOOCs คือ ความยืดหยุ่น ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความสะดวกของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลก โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีความหลากหลายด้านหลักสูตรให้เลือกเรียนมากมาย ตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมออนไลน์ต่าง ๆ บทบาทของ MOOCs ในยุคดิจิทัลเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องคำนึงถึงข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์หรือเศรษฐกิจ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคดิจิทัล สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เรียนคนอื่น ๆ จากทั่วโลก MOOCs มีศักยภาพที่จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนในอนาคต สถาบันการศึกษาควรพิจารณานำ MOOCs เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา ปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างสังคมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและมีส่วนร่วม บทความวิชาการนี้เสนอ MOOCs ในโอกาสใหม่เพื่อการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจช่วยไขประตูสู่การศึกษาที่มีคุณภาพ และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ยั่งยืน สามารถเผชิญกับความท้าทายในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์รูปแบบมูกส์ MOOCs, เทคโนโลยีดิจิทัล, การเรียนรู้ตลอดชีวิต

Abstract

MOOCs or Massive Open Online Courses are a new form of learning that has become important in the digital age. They use information technology to provide people from all over the world with equal access to quality education, regardless of gender, age, education, location, or time. The key features of MOOCs are their flexibility: learners can study anywhere, anytime, at their own convenience; they provide the opportunity to learn from experts from around the world at no cost; they offer a wide variety of courses to choose from, catering to the interests and needs of learners; and they encourage learner participation through various online activities.

* Received February 6, 2024; Revised March 2, 2024; Accepted March 11, 2024

The role of MOOCs in the digital age is to promote lifelong learning. They enable learners to study effectively, access quality education regardless of geographical or economic constraints, develop new skills necessary for work in the digital age, and create a learning community where learners can connect and exchange knowledge with other learners from around the world. MOOCs have the potential to transform the way we teach and learn in the future. Educational institutions should consider incorporating MOOCs into their educational planning to expand educational opportunities, adapt teaching and learning methods to the needs of learners, and create an open and participatory learning society. This academic article presents MOOCs as a new opportunity for education in an era of change. They are seen as a key to unlocking access to quality education and creating a sustainable learning society that can effectively meet the challenges of the digital age.

Keywords: MOOCs, Digital Technology, Lifelong Learning

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีบทบาทสำคัญในทุก ๆ ด้านของชีวิต รวมถึงการศึกษา มีการนำเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต มาพัฒนาสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบของบทเรียนออนไลน์ แบบมัลติมีเดีย การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในโรงเรียนอีกต่อไป บทเรียนออนไลน์เป็นทางเลือกใหม่ที่จะช่วยขยายขอบเขตความรู้ พัฒนาความสามารถ และช่วยให้ผู้เรียนก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก บทเรียนออนไลน์ในรูปแบบมูอ็อกส์ (MOOCs) เป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เป็นบทเรียนออนไลน์ที่เปิดรับผู้เรียนจำนวนมากโดยไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา หรือสถานที่ ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการสอนจากบุคลากรของสถาบันการศึกษาและองค์กรชั้นนำของโลก ผ่านสื่อออนไลน์ มีกิจกรรม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน แบบทดสอบ ตรวจสอบความเข้าใจเนื้อหา MOOCs ช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนระดับอุดมศึกษา รองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นและลดต้นทุนการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาต่อต่างประเทศ MOOCs จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการนี้ ผู้พัฒนาสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง พัฒนาอย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่นพัฒนาอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ นำความรู้มาใช้ในการชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ฉะนั้นแล้วในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในการศึกษามากขึ้น MOOCs จึงถือเป็นนวัตกรรมการศึกษารูปแบบใหม่ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา MOOCs ช่วยให้ผู้คนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านต้นทุนหรือข้อจำกัดด้านอื่น ๆ MOOCs จึงถือเป็นโอกาสใหม่สำหรับการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

สาระในบทความนี้มุ่งนำเสนอแนวคิด ความสำคัญและผลกระทบของ MOOC ต่อการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ความแตกต่างระหว่างการศึกษาแบบ E - Learning และ MOOCs ปัญหาและความท้าทายในการใช้ MOOCs และประโยชน์ของ MOOCs ต่อรูปแบบของการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

การศึกษาออนไลน์ (Online Education)

การศึกษาออนไลน์ หมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การศึกษาออนไลน์ได้รับความนิยมจากผู้เรียนที่เป็นคนรุ่นใหม่และผู้ที่ต้องทำงานและเรียนไปพร้อมกัน “การเรียนออนไลน์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาโดยเป็นการเผยแพร่ความรู้โดยผู้สอนให้กับผู้เรียนในรูปแบบ

ที่มีค่าใช้จ่ายน้อยลง สิ่งที่เป็นจุดเด่นที่สุดของการศึกษาออนไลน์ คือ โอกาสในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มคุณภาพของการเรียนการสอนในบางหลักสูตรและการลดค่าใช้จ่ายของผู้เรียน นอกจากนี้ การศึกษาออนไลน์ได้เปรียบการศึกษาแบบเก่าในเรื่องของค่าใช้จ่ายต่อนักเรียนหนึ่งคนที่ต่ำกว่ามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยี MOOCs (Massive Open online courses) ที่มีจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนได้เป็นจำนวนมาก การศึกษาออนไลน์มีจุดเด่นอีกประการในเรื่องของความเร็วและความสะดวกในการตรวจสอบงาน และข้อสอบแบบฝึกหัดที่สามารถตรวจได้จำนวนมากในระยะเวลาสั้น ๆ นอกจากนี้ การศึกษาออนไลน์ยังเป็นส่วนที่ใช้ทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อมูลที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษาออนไลน์สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อทำการพัฒนาชั้นเรียนให้ดีขึ้น การศึกษาออนไลน์มีหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การศึกษาแบบออนไลน์ การศึกษาแบบผสมผสาน หลักสูตรออนไลน์ และ MOOCs เป็นต้น (ณภัทร จาตุศรีพิทักษ์, 2557)

อย่างไรก็ตามโลกในศตวรรษที่ 21 ซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกด้านของชีวิต การศึกษาก็เช่นเดียวกัน การศึกษาแบบดั้งเดิมกำลังเผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้คนต้องการการศึกษาที่มีคุณภาพ เข้าถึงง่าย และยืดหยุ่น การศึกษาออนไลน์ (Online Education) จึงเข้ามาตอบโจทย์ความต้องการของผู้คนในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาออนไลน์เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่อาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำกัดปัจจัยด้านเวลาและสถานที่ โดยการศึกษาออนไลน์นั้นมีข้อดีหลายประการ เช่น ความยืดหยุ่น การศึกษาออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความต้องการและความสามารถของตนเอง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ ความเข้าถึง การศึกษาออนไลน์ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านต้นทุนหรือข้อจำกัดด้านอื่น ๆ ความทันสมัย การศึกษาออนไลน์ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและน่าสนใจ การศึกษาออนไลน์มีแนวโน้มที่จะเติบโตมากขึ้นในอนาคต โดยการศึกษาออนไลน์จะเข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบการศึกษามากขึ้น การศึกษาออนไลน์จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และปฏิรูประบบการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

การเรียนการสอนด้วย MOOCs สามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

- CMooc ย่อมาจาก Connectivist MOOC เป็นการเรียนรู้แบบเน้นการร่วมมือกันระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป้าหมายของ CMooc คือ การสร้างเครือข่ายของผู้เรียนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน

- xMOOC ย่อมาจาก Extended MOOC เป็นการเรียนรู้แบบเน้นเนื้อหาวิชาการ ผู้เรียนเรียนจากเนื้อหาที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ มีการลำดับเนื้อหาที่ชัดเจน เป้าหมายของ xMOOC คือ การถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน (วิภา เจริญภัณฑารักษ์, 2558)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบ CMooc และ xMOOC

หัวข้อ	CMooc	xMOOC
เน้น	การร่วมมือกัน	เนื้อหาวิชาการ
บทบาทผู้เรียน	ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้	ผู้เรียนเรียนจากเนื้อหาที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้
เป้าหมาย	สร้างเครือข่ายความรู้	ถ่ายทอดความรู้
รูปแบบการเรียนการสอน	แลกเปลี่ยนความรู้ กิจกรรมกลุ่ม	บรรยายหน้าชั้นเรียน วิดีโอ สไลด์
เครื่องมือ	สื่อสังคมออนไลน์	แพลตฟอร์มออนไลน์
ตัวอย่าง	Blogs, Wikis, Forums	Coursera, Edx, Udacity

ตารางที่ 2 ข้อดี

CMooc	xMOOC
ส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Active Learning	เนื้อหาคุณภาพ ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ
พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสาร	เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา
สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้เรียนคนอื่น ๆ	เข้าถึงเนื้อหาการสอนจากมหาวิทยาลัยชั้นนำ

ตารางที่ 3 ข้อเสีย

CMooc	xMOOC
ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบสูง	ผู้เรียนมีบทบาทน้อย
อาจเกิดปัญหาการควบคุมคุณภาพเนื้อหา	อาจเกิดปัญหาการเรียนรู้แบบ Passive Learning
ผู้เรียนอาจรู้สึกสับสนหากไม่มีผู้สอนคอยให้คำแนะนำ	ผู้เรียนอาจรู้สึกโดดเดี่ยว

อย่างไรก็ตาม CMooc และ xMOOC เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่มีจุดเด่นและข้อด้อยแตกต่างกัน ผู้เรียนควรเลือกรูปแบบที่เหมาะสมกับตนเองและเป้าหมายการเรียนรู้ลักษณะสำคัญของ MOOCs

MOOCs มีการใช้สื่อประกอบการเรียนเช่น ภาพ วิดีโอ หนังสือ และแบบฝึกหัด รวมทั้งมีส่วนของการแลกเปลี่ยนทัศนะ (Forum) ระหว่างผู้เรียนเพื่อแลกเปลี่ยนสนทนาระหว่างนักเรียนและผู้สอนได้ ลักษณะของ MOOCs มีดังนี้

- เข้าถึงง่าย MOOCs ส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่าย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการสอนได้ทุกที่ ทุกเวลา ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

- มีส่วนร่วม ผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับเนื้อหาการสอน ถามคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนคนอื่น และปรึกษากับผู้สอนได้

- เสรี ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนวิชาที่ต้องการได้ โดยไม่จำกัดพื้นฐาน อายุ สถานที่ และความเร็วในการเรียน (ภาสกร ไหลสกุล, 2559)

อย่างไรก็ตาม MOOCs มีลักษณะการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกับการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม โดยเนื้อหาการเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ และมีการกำหนดระยะเวลาเปิด - ปิด มีการประเมินผล มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่ม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม MOOCs จะมีรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น สื่อการเรียนรู้ MOOCs ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการนำเสนอเนื้อหาการเรียนที่หลากหลาย เช่น วิดีโอ เอกสาร สื่อการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น กิจกรรมการเรียนรู้ จะเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในระหว่างการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่พบบ่อยใน MOOCs ได้แก่ การทำแบบฝึกหัด การอภิปราย การนำเสนองาน เป็นต้น การประเมินผล MOOCs มักมีการประเมินผลเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการประเมินผลอาจใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น การตอบคำถาม การเขียนเรียงความ การนำเสนองาน เป็นต้น MOOCs จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนและระบบการศึกษาช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ ได้อย่างอิสระและเท่าเทียม พัฒนาทักษะและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการทำงานและชีวิตในศตวรรษที่ 21

ความแตกต่างระหว่างการศึกษาแบบ E - Learning และ MOOCs

E - Learning และ MOOCs มีลักษณะที่เหมือนกันในเรื่องของรูปแบบการศึกษาออนไลน์ที่มุ่งเน้นการให้การศึกษาผ่านเทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสทางการศึกษาได้เท่าเทียมกัน แต่ทั้งสองแบบมีข้อแตกต่างกันในหลายด้าน คือ

E - Learning จะไม่จำกัดระยะเวลาในการเรียนสามารถเข้าเรียนได้ตลอดเวลา แต่ MOOCs มีลักษณะเหมือนหลักสูตร มีระยะเวลาการเปิดเรียนและเลิกเรียนเหมือนห้องเรียนปกติ มีการกำหนดหัวข้อย่อยในรายวิชาไว้แล้วมีการวัดและประเมินผล มีการบ้าน มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำงานกลุ่ม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีส่วนช่วยกันตรวจงานซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเทียบหลักสูตรกับสถาบันอุดมศึกษาหรือใช้อ้างอิงในการสมัครงานได้

ผู้สอนมีการสร้างเนื้อหาความรู้ส่งให้กับผู้เรียนโดยการสอนแบบ MOOCs มีการเพิ่มเติมในเรื่องของการเก็บผลการสอบก่อนเรียน (ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา) มีการออกแบบการสอนวางแผนในเรื่องของการนำเสนอ บทเรียน และรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับนักศึกษาการออกแบบฟอร์มของแบบทดสอบ (Assignment) พร้อมระยะเวลาในการส่งผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะเป็นรูปแบบกึ่งบังคับการใช้ Project-Based Learning หรือ Problem-Based Learning ทำให้กิจกรรมการเรียนระหว่างที่ออนไลน์บนระบบของ MOOCs นั้นให้น่าสนใจและสร้างความรู้สึกรู้สึกให้เกิดความสนใจตื่นตัวต่อบทเรียนแล้วจึงค่อยนำผลลัพธ์ก่อนเรียนมาเปรียบเทียบกับผลลัพธ์หลังเรียน (ทัศนีย์ จันอินทร์, 2557)

รูปแบบแนวทางการส่งงานของผู้เรียนผ่านระบบ MOOCs มีเรื่องของกระบวนการสร้างจูงใจ (Motivation) ระหว่างการเรียนด้วยการใช้แอนิเมชันและการมีกิจกรรม แล้วจึงกำหนดการส่งงานเป็นรูปแบบสื่อดิจิทัล ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) และกระบวนการสร้างสิ่งใหม่ (Create) เพื่อนำเสนองานของตนเอง ในรูปแบบดิจิทัล เช่น บล็อก (Blogs) เว็บไซต์ (Website) วิดีโอ (Videos Content) หรือสื่อรูปแบบอื่น เป็นต้น (ดิจิทัล เอจ, 2560)

MOOCs อาจจัดว่าเป็น E - Learning ที่เป็นลักษณะการเรียนรู้ออนไลน์แบบสมบูรณ์ (Fully Online Learning) ซึ่งต่างจาก E - Learning แบบเดิมที่ส่วนใหญ่มักจะใช้เรียนกับนักเรียนในกลุ่มจำกัด เช่น ในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยตัวเอง ซึ่งส่วนใหญ่จะรวมอยู่ในค่าเล่าเรียน และบางสถาบันให้ผู้เรียนเรียนผ่าน E - Learning และเมื่อเรียนจบจะได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตรจริง แต่ MOOCs เป็นการจัดการเรียนระดับกว้างมากหรือระดับทั่วโลก (Thai OER/MOOC, 2558)

จะเห็นได้ว่า MOOCs เป็นรูปแบบการศึกษาออนไลน์ที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจาก E - Learning หลายประการ เช่น MOOCs มุ่งเน้นไปที่การเปิดกว้างสำหรับผู้เรียนจำนวนมากโดยไม่จำกัดจำนวน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีระยะเวลาเรียนที่ชัดเจน และมีการวัดและประเมินผล MOOCs จึงถือเป็นนวัตกรรมการศึกษาแบบใหม่ที่มีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4 จากความแตกต่างระหว่าง E - Learning และ MOOCs สามารถสรุปได้ ดังนี้

ลักษณะ	E - Learning	MOOCs
ความเปิดกว้าง	หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยสถาบันการศึกษา อาจจำกัดผู้เรียนเฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนด แต่หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยบุคคลหรือองค์กรทั่วไปอาจเปิดกว้างสำหรับผู้เรียนทุกคน	เปิดกว้างสำหรับผู้เรียนทุกคน โดยไม่จำกัดจำนวน
ค่าใช้จ่าย	หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยสถาบันการศึกษา อาจเสียค่าใช้จ่าย แต่หลักสูตร E-Learning ที่เปิดสอนโดยบุคคลหรือองค์กรทั่วไปอาจไม่เสียค่าใช้จ่าย	ไม่เสียค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 4 จากความแตกต่างระหว่าง E - Learning และ MOOCs สามารถสรุปได้ ดังนี้ (ต่อ)

ลักษณะ	E - Learning	MOOCs
ระยะเวลา	หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยสถาบันการศึกษา อาจกำหนดระยะเวลาเรียนที่ชัดเจน แต่หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยบุคคลหรือองค์กรทั่วไปอาจไม่กำหนดระยะเวลาเรียนที่ชัดเจน	กำหนดระยะเวลาเรียนที่ชัดเจน
การประเมินผล	หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยสถาบันการศึกษา อาจมีการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกับการเรียนแบบดั้งเดิม แต่หลักสูตร E - Learning ที่เปิดสอนโดยบุคคลหรือองค์กรทั่วไปอาจไม่มีการวัดและประเมินผล	มีการวัดและประเมินผล

อย่างไรก็ตามองค์ประกอบของรายวิชา ในการเรียนการสอนด้วย MOOCs ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ต้องมีองค์ประกอบ คือ

- ชุดวิดีโอสอน ที่มีเนื้อหาประกอบด้วยคำอธิบายให้ข้อมูลของรายวิชา การยกตัวอย่างงาน และการทดลอง
- เอกสารประกอบการสอนออนไลน์
- การสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- กิจกรรมออนไลน์
- การประเมินผลการเรียน
- การทดสอบความเข้าใจ เช่น แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบสอบถาม และแบบประเมินตนเอง

ผู้ให้บริการ MOOCs

ปัจจุบันมีสถาบันที่ให้บริการการเรียนการสอน MOOCs มากขึ้น และมีสถาบันที่ได้พัฒนาและได้รับความนิยมจากผู้เรียน ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

ผู้ให้บริการ MOOCs ในต่างประเทศ

edX (<https://www.edx.org>) เป็น MOOCs ที่ได้รับความนิยมและมีหลักสูตรที่เปิดสอนในแต่ละสาขาวิชาจำนวนมาก เป็น MOOCs ที่ไม่แสวงหากำไร ก่อตั้งโดยมหาวิทยาลัย Harvard และ MIT (Massachusetts Institute of Technology) และมีมหาวิทยาลัยจากหลายทวีปเข้าร่วมอีกหลายแห่งด้วยกันความหมายของ MOOCs มีดังนี้ มีการประเมินผลการเรียนและอาจมีการสอบที่ศูนย์สอบแต่ละภูมิภาค รวมถึงมีการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน มีเวลาในการเรียนชัดเจน สามารถลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 2 สัปดาห์หลังจากเริ่มสอน เมื่อสอบผ่านแต่ละรายวิชาและเรียนจบสามารถได้รับเกียรติบัตรรับรองว่าเรียนจบและเกียรติบัตรรับรองว่าสอบผ่าน โดยมีตราสัญลักษณ์ของ edX และตราของมหาวิทยาลัยต่อท้ายด้วย X เช่น HarvardX, MITX เป็นต้น

Coursera (<https://www.coursera.org>) เป็น MOOCs ที่ใหญ่ที่สุดในลักษณะที่แสวงหากำไรก่อตั้งโดย Andrew Ng และ Daphne Koller โพรเฟสเซอร์ด้าน Computer Science จากมหาวิทยาลัย Stanford มีความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยจำนวนมาก อาทิ Duke California Institute of Technology และ University of Illinois at Urbana - Champaign เป็นต้น มีจุดเด่นในเรื่องการเลือกได้หลายภาษา มีการประเมินผลการเรียน มีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนผ่านทางกลุ่มออนไลน์ฟอรัม มีการกำหนดระยะเวลาเรียนที่ชัดเจน เมื่อสอบผ่านแต่ละรายวิชาจะได้รับเกียรติบัตรซึ่งมีลายเซ็นของอาจารย์ผู้สอน และมีบางวิชาสามารถเทียบโอนหน่วยกิตกับมหาวิทยาลัยหลายแห่งทั่วสหรัฐอเมริกา

Udacity (<https://www.udacity.com>) เป็น MOOCs ที่มีรูปแบบสนุกและน่าประทับใจ เป็น MOOCs ที่สวทททำไว้ ก่อตั้งโดย Sebastian Thrun อาจารย์จากมหาวิทยาลัย Stanford ร่วมกับ Peter Norvig และศาสตราจารย์ จากมหาวิทยาลัยหลายแห่งเน้นที่ชื่ออาจารย์ผู้สอนมากกว่าชื่อมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่เป็นวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้เรียนสามารถเริ่มเรียนเมื่อไหร่ก็ได้ตามอัธยาศัย เมื่อเรียนสิ่งที่ผู้เรียนได้รับเกียรติบัตร และสามารถโอนหน่วยกิตได้บางรายวิชา นอกจากนี้ ยังมีบริการทางด้านเทคโนโลยีที่ร่วมมือกับบริษัทขนาดใหญ่ และโอนหน่วยกิตได้ในบางวิชา

Khan Academy (<https://www.khanacademy.org>) เป็น MOOCs ที่ทำวิดีโอประกอบการสอนได้เข้าใจง่ายและสนับสนุนกลุ่มผู้เรียนหลายวัยก่อตั้งโดย Salman Khan ชาวอเมริกันเชื้อสายบังคลาเทศ - อินเดีย ซึ่งเปิดสอนในระดับมัธยมเป็นหลักและขยายไปหลากหลาย มีระบบติดตามประเด็นการเรียนและมีการให้เหรียญเป็นรางวัลรับรองความสำเร็จอีก และไม่มีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนใด ๆ ทั้งสิ้น

Future Learn (<https://www.futurelearn.com>) เป็น MOOCs ของประเทศอังกฤษที่มีรายวิชาออนไลน์ให้เรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย วิชาที่เปิดสอนเป็นวิชาสอนจริงในมหาวิทยาลัยดังหลายแห่งเป็นภาษาอังกฤษ

The Open Learning Initiative (OLI, <http://oli.cmu.edu>) เป็นเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัย Carnegie Mellon University ที่เปิดสอนรายวิชาโดยสำหรับทุกคนและสำหรับอาจารย์ทุกคนที่ต้องการสอนเช่นกัน มีวัตถุประสงค์ประสงค์หลักเพื่อสร้างรายวิชาที่มีคุณภาพและสนับสนุนการทำวิชาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

Open2 Study (<https://www.open2study.com>) เป็น MOOCs ที่สร้างขึ้นและจัดการ โดย Open Universities Australia ก่อตั้งขึ้นใน ปีพ.ศ. 2556 และมีผู้เรียนจำนวนมาก

OpenupEd (<http://openuped.eu>) เป็น MOOCs ที่ไม่แสวงกำไร และให้บริการด้านการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีการออกแบบหลักสูตรสำหรับผู้เรียนจำนวนมากและผู้เรียนทุกคนที่ต้องการเรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (ทัศนีย์ จันอินทร์, 2557)

ผู้ให้บริการ MOOCs ในประเทศไทย

MOOC Provider หรือ ผู้ให้บริการ MOOC หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงานที่ให้บริการหลักสูตร MOOC แก่ผู้เรียน โดยผู้ให้บริการ MOOC มักเป็นสถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชนที่มีชื่อเสียงในด้านการศึกษาหรือเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้ให้บริการ MOOC มีหน้าที่รับผิดชอบในการออกแบบหลักสูตร พัฒนาเนื้อหา ดำเนินการสอน และติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ให้บริการ MOOC ในปัจจุบันมีมากมายหลายแห่ง แต่ละแห่งมีจุดเด่นและจุดด้อยที่แตกต่างกันไป การเลือกผู้ให้บริการ MOOC จึงควรพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น คุณภาพของหลักสูตร ประสบการณ์ของผู้ให้บริการ MOOC ค่าใช้จ่าย และความต้องการของผู้เรียน ในประเทศไทย ก็คือ Thai MOOC โดยหน้าที่หลักของผู้ให้บริการเหล่านี้ คือ หาอาจารย์ มาสอนในรายวิชาต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มของตนเอง ทั้งนี้ ผู้ให้บริการแต่ละรายก็จะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป (ชโรชนี ชัยมินทร์, 2562) อย่างไรก็ตามผู้ให้บริการ MOOCs มีหน้าที่รับผิดชอบในการออกแบบหลักสูตร พัฒนาเนื้อหา ดำเนินการสอน ติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีความสะดวก มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงได้ง่ายสำหรับผู้เรียน ผู้ให้บริการ MOOC จึงมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล ช่วยขยายโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาและการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ปัญหาและความท้าทายในการใช้ MOOCs

การเรียนด้วยระบบ MOOCs จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยเพียงใด โดยมีองค์ประกอบหลายด้าน ดังนี้ การรวบรวมความรู้ (Aggregation) เป็นการเข้าถึงและรวบรวมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่ออ่านดูและเล่นอย่างสม่ำเสมอ ตั้งใจ และใส่ใจ การสร้างความสัมพันธ์ (Relation)

หลังจากการอ่าน ดูหรือฟัง บางเนื้อหาผู้เรียนอาจสะท้อนและสร้างสัมพันธ์ว่าความรู้ใดเป็นความรู้ใหม่หรือเป็นความรู้เดิม โดยอาจจะใช้หลักการของแผนผังโน้ตสโนว์ หรือการสรุปประเด็น การสร้างสรรค์ (Creation) ผู้เรียนอาจสร้างสรรค์บางสิ่งเป็นของตนเอง (ตัวอย่างเช่น บล็อก วิดีทัศน์การนำเสนอ เป็นต้น) การแบ่งปัน (Sharing) ผู้เรียนอาจแบ่งปันผลงานกับคนอื่น ๆ บนเครือข่าย MOOCs เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่จะช่วยลดอุปสรรคสำคัญในการศึกษา รวมทั้งต้นทุนการศึกษาที่มีราคาสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาต่อในต่างประเทศ แต่ปัจจุบัน MOOCs ก็ยังมีข้อจำกัดบางด้าน เช่น ด้านภาษา มาตรฐานในการเทียบวุฒิ การพิสูจน์ได้ว่าผู้ที่สอบกับผู้ที่ขอจบหลักสูตรเป็นคนเดียวกันหรือไม่ เป็นต้น นอกจากนี้ สถิติผู้เรียนจนจบหลักสูตร MOOCs มีน้อยกว่าผู้ลงทะเบียนเรียนในสัดส่วนที่แตกต่างกันมากเพราะถ้าผู้เรียนเรียนแล้วไม่สนใจก็มีสิทธิ์ที่จะเลิกเรียนหรือเปลี่ยนไปเรียนวิชาอื่นได้ สถิติผู้ใช้ MOOCs ขณะนี้ส่วนใหญ่อยู่ในอเมริกาเหนือและยุโรป ส่วนเอเชียมีผู้เรียนเป็นสัดส่วน 24% ซึ่งส่วนมากได้แก่ ไต้หวัน ญี่ปุ่น จีนเกาหลีใต้ และสิงคโปร์ ประเทศไทยเริ่มมีการส่งเสริมการพัฒนา MOOCs พัฒนา E - Teacher E - Courseware และ E - Learning ในมหาวิทยาลัยหลายแห่ง (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2557)

ฉะนั้นแล้วปัญหาและความท้าทายในการใช้ MOOCs ที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพของเนื้อหาและการสอน MOOCs มักมีจำนวนผู้เรียนจำนวนมาก จึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของเนื้อหาและการสอน โดยอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นผู้สอน หรือใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการออกแบบเนื้อหาและการสอน ความยากในการติดตามผลการเรียนรู้ ผู้ให้บริการ MOOC จึงควรพัฒนาระบบติดตามผลการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้สอนและผู้ดำเนินการสอนสามารถติดตามผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ, ปัญหาด้านความน่าเชื่อถือ MOOCs เป็นหลักสูตรที่เปิดให้ผู้เรียนจากทั่วโลกสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาด้านความน่าเชื่อถือ ผู้ให้บริการ MOOC จึงควรมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและใบประกาศนียบัตรเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน

แนวทางในการแก้ไขปัญหาและความท้าทายในการใช้ MOOCs ได้แก่ การพัฒนามาตรฐานของ MOOCs โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนามาตรฐานของ MOOCs เพื่อกำหนดเกณฑ์คุณภาพของเนื้อหาและการสอน ความน่าเชื่อถือของหลักสูตร และการรับรองใบประกาศนียบัตร สถาบันการศึกษาควรร่วมมือกับผู้ให้บริการ MOOCs เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น การพัฒนาทักษะของผู้เรียน ผู้เรียนควรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถเรียนรู้จาก MOOCs ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบ MOOC กับรูปแบบของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

การจัดการเรียนการสอนแบบ MOOC ในยุคดิจิทัล ต้องอาศัยแนวคิดเดียวกันกับการจัดการเรียนการสอนทางไกล การเรียนแบบออนไลน์ เน้นขยายโอกาสทางการศึกษา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้เวลาเพื่อการศึกษา ผสมกับหลักการของ MOOC ในส่วนของการเข้าถึง การมีปฏิสัมพันธ์ และเสรีภาพในการจัดการเรียนการสอน แนวคิด หลักการ และทฤษฎีข้างต้นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการศึกษาองค์ประกอบของ MOOC อาทิ โครงสร้างพื้นฐานเนื้อหา แบบฝึกหัด ฟอรัม แหล่งทรัพยากรทางการศึกษาแบบเปิด การประเมินผล การเรียน ฯลฯ ร่วมกับการกำหนดลักษณะของ MOOC ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้สอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนแบบ MOOC ถือเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา มุ่งเน้นไปที่ตัวผู้เรียน พัฒนา เปลี่ยนแปลง ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนให้มีความทัดเทียมกับนานาชาติ และสามารถแข่งขันบนเวทีระดับโลกได้ อีกทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อนโยบายของ

รัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ด้วยตนเองจากการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ เพื่อพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน (ภูษิต สติยพงษ์, 2564) โดยสรุปการจัดการเรียนการสอนแบบ MOOC จะช่วยลดปัญหา ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษา พัฒนา เปลี่ยนแปลง ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนให้มี ความทัดเทียมกับนานาชาติ ยกย่องคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ได้ด้วยตนเองจากการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับ เพื่อพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

ประโยชน์ของ MOOCs ต่อรูปแบบของการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

MOOCs (Massive Open Online Courses) คือ บทเรียนออนไลน์แบบเปิดกว้าง ที่สามารถรองรับผู้เรียน จำนวนมาก เป็นการเรียนรู้แบบใหม่ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง เข้าถึงเนื้อหาการสอนจากบุคลากร ชี้นำของโลก ผ่านสื่อออนไลน์ โดยไม่จำกัดเพศ วัย การศึกษา หรือสถานที่ ที่มีบทบาทสำคัญต่อรูปแบบการศึกษา ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ขยายโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้ผู้คนจากทุกสาขาอาชีพ ทั่วโลก เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้อง คำนึงถึงข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ หรือเวลา ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ที่จำเป็นสำหรับ การทำงานในยุคดิจิทัล

ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความสะดวกของตนเอง สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ต่อเนื่อง พัฒนาทักษะความรู้ และติดตามความทันสมัยของเทคโนโลยี

พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะใหม่ ๆ มีหลักสูตรหลากหลาย ตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในยุคดิจิทัล เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานเป็นทีม

ลดต้นทุนการศึกษา ส่วนใหญ่เปิดให้เรียนฟรี หรือมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงการศึกษา ที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก

สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เรียนคนอื่น ๆ จากทั่วโลก สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและมีส่วนร่วม (Wong, J., 2017)

ฉะนั้นแล้ว MOOCs จึงมีบทบาทสำคัญต่อรูปแบบการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง ช่วยขยายโอกาส ทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะใหม่ ๆ ลดต้นทุนการศึกษา และสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้

สรุป

MOOCs เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นรูปแบบการเรียนรู้แบบออนไลน์ ที่เปิดกว้าง ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ โดยไม่จำกัดอายุ เพศ สถานะทางสังคม หรือสถานะทางการศึกษา MOOCs จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ตามความสะดวกของตนเองช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการสอนที่มีคุณภาพจากมหาวิทยาลัยชั้นนำทั่วโลก โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือเดินทางไปเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่สนใจ พัฒนานตนเองตามความ

ต้องการ เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ เพิ่มเติมจากการศึกษาเดิม สอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศึกษา MOOCs ช่วยให้การศึกษามีความเข้าถึงได้มากขึ้นสำหรับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย สถานที่ตั้ง หรือข้อจำกัดด้านอื่น ๆ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ทำให้ผู้คนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา MOOCs สามารถปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล โดยนำเสนอเนื้อหาและดำเนินการเรียนการสอนในรูปแบบดิจิทัล ช่วยให้การศึกษามีความยืดหยุ่นให้เข้ากับยุคดิจิทัล มีประสิทธิภาพ สะดวก และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน MOOCs จึงเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพสูงในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ช่วยให้การศึกษามีความเข้าถึงได้ทุกคน พัฒนาศักยภาพของมนุษย์ สร้างอนาคตที่ยั่งยืน และสร้างโอกาสใหม่เพื่อการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

เอกสารอ้างอิง

- ชโรชนี ชัยมินทร์. (2562). MOOC: เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 1(1), 46-70.
- ณภัทร จาตุศรีพิทักษ์. (2557). วิเคราะห์แนวโน้มการศึกษาออนไลน์. เรียกใช้เมื่อ 30 มกราคม 2567 จาก <https://thaipublica.org/2014/10/settakid2-online-education/>
- ดิจิทัล เอจ. (2560). MOOCs นวัตกรรม การศึกษา แบบเปิดกว้าง ยุคดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567 จาก <https://digitalagemag.com/moocs>
- ทัศนีย์ จันอินทร์. (2557). MOOC มุกใหม่ของอีเลิร์นนิ่ง. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567 จาก https://www.tkpark.or.th/tha/articles_detail/196/MOOCs
- ภาสกร ไหลสกุล. (2559). MOOC มุกใหม่ของอีเลิร์นนิ่ง. เรียกใช้เมื่อ 30 มกราคม 2567 จาก <https://examplewordpresscom20163.wordpress.com/2016/03/20/Mooc-มุกใหม่ของอีเลิร์นนิ่ง>
- ภูษิต สติยพงษ์. (2564). MOOC: นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ, 13(1), 233-246.
- วิภา เจริญภักดิ์. (2558). MOOC: การศึกษาฟรีแบบเปิดในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ, 8(2), 1-15.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2557). MOOC คือ? เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567 จาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/2622-mooc>
- Thai OER/MOOC. (2558). MOOC และความแตกต่างกับ e-Learning แบบเดิม ๆ. เรียกใช้เมื่อ 29 มกราคม 2567 จาก <http://www.learn.in.th/mooc-difference-e-learning/>
- Wong, J. (2017). Enhancing Self-Regulated Learning in Massive Open Online Courses. Retrieved January 29, 2567, from <https://www.educationandlearning.nl/projects/enhancing-self-regulated-learning-in-massive-open-online-courses>

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้
เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์*

NEEDS ASSESSMENT OF THE DEVELOPING LEARNING INNOVATION SKILLS
OF ADMINISTRATOR IN BUDDHACHINNARAJ CONSORTIUM UNDER
THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE PHITSANULOK UTTARADIT

กานดา กันฉิม* และนิคม นาคอ้าย

Kanda Kanchim and Nikom NakAi

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย

Faculty of Education, Phibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, Thailand

*Corresponding author E-mail: kanda.ka@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรม 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ การวิจัยแบบผสมผสานใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 159 คน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน เก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบการตอบสนองคู่ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ทักษะ การเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีค่าเท่ากับ .12 ทักษะความคิดสร้างสรรค์ เชิงนวัตกรรม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญสูงสุด 2) แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า 1) ทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะการใช้ เทคโนโลยี การนำเสนอ และกระบวนการคิด 2) ทักษะการสื่อสารเพื่อการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาควร พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ 3) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล ภายใต้ข้อมูลสารสนเทศ ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research article 1) to study the needs improve the learning innovation skills. 2) to study the necessary needs for developing learning and innovation skills of administrator

* Received February 16, 2024; Revised February 28, 2024; Accepted March 10, 2024

in buddhachinnaraj consortium under the secondary educational service area office phitsanulok uttaradit. The combined research used quantitative and qualitative data collection methods, with the population and sample being school administrators and teachers in buddhachinnaraj consortium under the secondary educational service area office phitsanulok Uttaradit, 159 participants using a combination of research methods. Collect quantitative data with questionnaires Qualitative data with interviews The research instruments were a 5 - level estimation scale questionnaire, a dual response questionnaire, and an interview form. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, and essential demand priority index. Analyze the data obtained from the interview by analyzing the content. the result the research shows that: 1) The need to develop skills Innovative learning among school administrators was found to be equal to .12 innovative creative skills. It has the highest priority index value. Guidelines for developing innovative learning skills of school administrators found that: 1) innovative creative skills; School administrators should develop technology, presentation, and thought skills. 2) Collaborative communication skills. School administrators should develop the use of technology and information. 3) Critical thinking skills for problem solving. School administrators should develop rational thinking under information to solve problems appropriately.

Keywords: The Needs, Innovative Learning Skills, Educational Institution Administrators

บทนำ

โลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเตรียมการวางแผนและกำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ เพื่อเตรียมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคเทคโนโลยีดิจิทัลที่กำลังเกิดขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ทำให้ประชากรต้องมีการปรับตัวในการดำเนินชีวิตให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติและมีคุณภาพ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมทางด้านการศึกษารวมถึงการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนให้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น (วิจารณ์ พานิช, 2558) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน และพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าการจัดการศึกษาจึงต้องเชื่อมโยงกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยมุ่งสร้างระบบการศึกษาที่ส่งเสริมให้คนได้เรียนรู้ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน ประเทศไทยก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งพบว่า การศึกษาในระบบเดิมไม่สามารถตอบสนองกับการสร้างคนให้สามารถใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนให้ตอบสนอง และใช้การศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศไปสู่เป้าหมายในศตวรรษใหม่ (สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี, 2561) ประเทศไทยจึงมีการออกนโยบายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น จึงมีการนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ด้วยการปฏิรูปการเรียนรู้ในทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มีอุดมการณ์และเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี 2560 - 2579 ที่กล่าวว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ

โลกศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะกระบวนการคิด จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกการปฏิบัติจากประสบการณ์จริง และฝึกเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น ครูจึงต้องมีทักษะ ในการจัดการเรียนรู้หรือทักษะในการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในปัจจุบัน โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าเป็นหัวใจหลักต่อระบบการศึกษา ผู้บริหารในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีทักษะ ความรู้ ความสามารถ พร้อมทั้งประสบการณ์ด้านบริหารการศึกษาในการบริหารบุคลากรในองค์กรอยู่ร่วมกับการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะในการบริหารจัดการ (สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2564) เพื่อให้ครูดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี จึงจะสามารถพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงมี 3 ประการ คือ 1) ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 3) ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ (ประทีป คงเจริญ, 2564) ซึ่งทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม เป็นหนึ่งทักษะที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) การแก้ปัญหา (Problem Solving) การสื่อสาร (Communication) ความร่วมมือ (Collaboration) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) และนวัตกรรม (Innovation) ถือเป็นทักษะของกำลังคนทั่วโลกที่มีความต้องการและให้การยอมรับ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ มีเขตบริการการศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก อุตรดิตถ์ รวม 57 โรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบปัญหาของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิด และกระบวนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคม จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา ภายในปี 2570 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นองค์กร ที่มีสมรรถนะสูงด้านการบริหารจัดการศึกษา สืบสานศาสตร์พระราชา ผู้เรียนมีความรู้ มีความสุข มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพและเต็มศักยภาพ ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566 - 2570) กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาความรู้และทักษะในการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริม ให้พัฒนานวัตกรรมทางการบริหารจัดการศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้นวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพ การดำเนินงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์, 2566)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะ การเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ว่าในสภาพปัจจุบัน สภาพที่ควรจะเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาเรื่องใด และมีแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมควรเป็นอย่างไร ซึ่งผลการวิจัย จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา และใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขต พุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอน ในการดำเนินการ ดังนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 266 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ จำนวน 159 คน ได้มาจากการกำหนด กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางของเครจซีและมอร์แกน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเลือกแบบเจาะจง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ครู จำนวน 154 คน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท และมีประสบการณ์ในการบริหารการศึกษาหรือสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบการตอบสนองคู่ (Dual - response Format) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.980 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยข้อคำถามสร้างขึ้นจากการนำประเด็นจาก ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในภาพรวมที่มีค่าสูงสุดของทั้ง 3 ด้าน และประเด็นที่มีค่าดัชนี ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดในแต่ละด้านมากร่างข้อคำถามและสร้างแบบสัมภาษณ์ และ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนวทางวิธีการในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 159 ฉบับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) และได้แบบสอบถามคืน คิดเป็นร้อยละ 100

2. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ด้วยตนเอง ใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ เชิงนวัตกรรม โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และประเมิน ความต้องการจำเป็น และจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี PNI_{modified}

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ ด้วยเทคนิค การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์

ทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)			PNI modified (I - D)/D	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1. ทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม	4.12	.62	มาก	4.71	.35	มากที่สุด	.14	1
2. ทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน	4.32	.59	มาก	4.80	.33	มากที่สุด	.11	2
3. ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา	4.28	.58	มาก	4.76	.36	มากที่สุด	.11	2
รวม	4.24	.57	มาก	4.76	.32	มากที่สุด	.12	

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม พบว่า สภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = .57) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .59) ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = .32) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = .33) และผลการประเมินความต้องการจำเป็น ในภาพรวมเท่ากับ .12 ซึ่งด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (PNI = .14)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ โดยการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ พบว่า สามารถจำแนกได้ 4 ประเด็น คือ

1. ทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในปัจจุบัน จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมเป็นทักษะหนึ่งใน 3R8C ของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีความสำคัญมาก ผู้บริหารจะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาสู่การพัฒนาคุณภาพองค์กร โดยมีมาตรฐานการศึกษา

เป็นตัวกำหนด ภายใต้นโยบายจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยการคิดสร้างสรรค์ พร้อมทั้งการนำเทคโนโลยีมาช่วยสร้างนวัตกรรม นำเทคนิค รูปแบบโมเดลการบริหารที่มีอยู่เดิมมาปรับรูปแบบใหม่ ให้เหมาะสมกับบริบทในการบริหารภาระงานทั้ง 4 ฝ่าย ของสถานศึกษา ซึ่งการทำงานอย่างเป็นระบบจะช่วยลดระยะเวลาในการทำงาน ช่วยในการแก้ปัญหาหรือส่งเสริมการบริหารให้ดีขึ้นจนเป็นที่ยอมรับ ซึ่งได้ผลคุ้มค่านำไปสู่คำว่าประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ โดยการเรียนรู้แบบตลอดเวลา ฝึกอบรมพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร หรือการใช้ประสบการณ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รับข้อมูลแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในสถานการณ์จริง

2. ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการนำเสนอ ด้วยการฝึกการเขียนลำดับขั้นตอน และลำดับขั้นตอนในการพูดอธิบายแจกแจงประเด็น รู้ความคิดรวบยอดในสิ่งที่อธิบายจะทำให้ประเด็นในการนำเสนอข้อมูล หรือข้อสังเกตรายละเอียดได้อย่างครบถ้วนน่าสนใจและมีความกระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และพัฒนาทักษะกระบวนการคิดฝึกการสังเกต การสะท้อนกลับ และการให้เหตุผล โดยมีการศึกษาข้อมูลใหม่ เทคนิควิธีการพัฒนานวัตกรรม

3. ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ ทฤษฎีด้วยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมการอบรม สัมมนา หนังสือ หรือสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ เครื่องมือ โปรแกรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ข้อควรระวังในการใช้เทคโนโลยี แล้วประเมินการใช้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดูผลสะท้อนกลับ ถ้าผลสะท้อนกลับไม่ดี ต้องมีการประชุม PLC ร่วมกัน และควรเพิ่มเติมการสื่อสารด้วยวาจา จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการมีปฏิสัมพันธ์

4. ด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา ผู้บริหารควรพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ ข้อเท็จจริง รวมทั้งการคิดแบบไตร่ตรอง ความเป็นกลางประกอบการตัดสินใจในการวิเคราะห์ข้อมูล แทนการตัดสินใจด้วยการใช้ข้อคิดเห็นของตนเอง แล้วสรุปการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลผ่านการเรียนรู้สถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างทางเลือก วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธรักษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม พบว่าทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความคิดสร้างสรรค์ การคิดริเริ่มแนวคิด หรือวิธีการใหม่ ๆ และการนำนวัตกรรมไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ สรญา วัชรเสงักาศ ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า องค์ประกอบทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ประกอบด้วย การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และการสื่อสารและการร่วมมือเป็นองค์ประกอบ ที่มีค่าความถี่ร้อยละ 100 แสดงว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (สรญา วัชรเสงักาศ, 2564) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายผล และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา อธิบายแจกแจงประเด็น วิเคราะห์และประเมินแนวความคิดในการปรับปรุงพัฒนางานในเชิงสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีกระบวนการหรือแนวคิดในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ที่ถูกส่งไปยังผู้รับสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย สรุปประเด็นได้ชัดเจนถูกต้อง และคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นผู้นำในทุกด้าน มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ทางปัญญาเพื่อการพัฒนาและเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ นวัตกรรมที่หลากหลายในการบริหารสถานศึกษา นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ นิภาพร รอดไพบูลย์ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว พบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาในส่วนของทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการนำความคิดสร้างสรรค์ ไปสู่ การสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาสถานศึกษา (นิภาพร รอดไพบูลย์, 2565)

ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผู้บริหารสถานศึกษา ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการสื่อความหมาย ในการพูด การเขียน สำหรับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก เทคโนโลยีสารสนเทศมีความสำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษา ช่วยให้การบริหารเป็นไปตาม มาตรฐานที่ต้องการและครอบคลุมภารกิจด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีระบบ เทคโนโลยี สารสนเทศที่มีประสิทธิภาพเป็นระบบ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน และสามารถเรียกใช้ข้อมูล สารสนเทศได้ตลอดเวลา โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ในสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ กัญญาภัทร เกิดศิริ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะผู้นำใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาวิไลใหม่วิไลคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารมีอาชีพมีทักษะความเป็นผู้นำสูง และเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงจะนำพาสถานศึกษาอยู่รอดและฝ่าวิกฤติที่เกิดขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและดิจิทัล เป็นทักษะความชำนาญหรือความสามารถ ในการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำมาพัฒนากระบวนการทำงานภายในองค์กรอย่างเป็นระบบตลอดจนการสั่ง การที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคโนโลยีส่งเสริมและพัฒนาให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใน การจัดการเรียนการสอนสามารถจัดทำสื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารกิจกรรมของสถานศึกษาสู่ชุมชนได้มีพฤติกรรม การแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถพื้นฐานในการใช้เครื่องมือสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีดิจิทัลใน ปัจจุบันอย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สูงสุด (กัญญาภัทร เกิดศิริ และคณะ, 2566)

ด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาใช้การคิดอย่างมีเหตุผลและ เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษามีความรอบรู้และมองบริบท ของสถานศึกษาได้อย่างเข้าใจ ใช้เหตุผลเพื่อวิเคราะห์และประเมินทางเลือกในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาต่าง ๆ มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ และหาแนวทางแก้ไขปัญหามาโดยการวิเคราะห์สถานการณ์ และข้อมูลที่เพียงพอเพื่อกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม จะส่งผลให้การบริหาร สถานศึกษามีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ ดาวเรือง เชียงหลิว ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินความ ต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา ควรเริ่มจากการปลูกฝัง และการให้ความรู้แก่นักศึกษา โดยการคิดอย่างมีเหตุผลตามความเป็นจริงและจะนำไปสู่การคิดเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้อย่าง เป็นระบบ (ดาวเรือง เชียงหลิว, 2561) และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ทิพย์รัตน์ ประเสริฐสังข์ และจรรยา เบญจมาตย์ ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 สำหรับ นักศึกษาคณะพล ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการใช้เหตุผลและด้านการแก้ปัญหาด้วยวิธี

หลากหลายเป็นองค์ประกอบสำคัญของทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องพัฒนา (ทิพย์รัตน์ ประเสริฐสังข์ และจรรณู เบญจมาตย์, 2564)

2. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสหวิทยาเขต พุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ในภาพรวม ด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ โดยการเรียนรู้แบบตลอดเวลา ผูกอบรมพัฒนาทักษะ การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารหรือการใช้ประสบการณ์ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้รับข้อมูลแนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ สุรัตน์ จันทโซ และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนิวนอร์มัล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาความรู้ และทักษะในด้านต่าง ๆ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ด้วยการปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาตนเองผ่านโลกดิจิทัล ผ่านแพลตฟอร์มที่ให้ความรู้ด้วยการอบรมออนไลน์ จะทำให้ผู้บริหารมีความรู้ด้านดิจิทัลและเทคโนโลยี มีภาวะผู้นำสามารถปรับตัวในสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ มีความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติ มีคุณธรรมและจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี นำไปสู่การบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สุรัตน์ จันทโซ และคณะ, 2564)

ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทักษะการนำเสนอ ด้วยการฝึกการเขียนลำดับขั้นตอน และลำดับขั้นตอนในการพูดอธิบาย แจกแจงประเด็น รู้ความคิดรวบยอดในสิ่งที่อธิบายจะทำให้ประเด็นในการนำเสนอข้อมูล หรือข้อสั่งการรายละเอียดได้อย่างครบถ้วนน่าสนใจและมีความกระชับ ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ และพัฒนาทักษะกระบวนการคิด ฝึกการสังเกต การสะท้อนกลับ และการให้เหตุผล โดยมีการศึกษาข้อมูลใหม่ เทคนิควิธีการพัฒนานวัตกรรม นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ ศักดิ์ดา งานหมั่น และคณะ ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 กับ การบูรณาการนวัตกรรม ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เป็นการสร้างความคิดที่หลากหลาย มีกระบวนการความคิดได้มาจากหลาย ๆ วิธี การสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน วางแผน ออกแบบ และพัฒนานวัตกรรมให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน สร้างความคิดทั้งที่เป็นความคิดเสริมจากเดิม และความคิดก้าวหน้าใหม่ ๆ สามารถวิเคราะห์ และประเมินแนวคิดของตนเพื่อปรับปรุง และพัฒนา การสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น (ศักดิ์ดา งานหมั่น และคณะ, 2564) นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์ ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ผู้บริหารจึงควรพัฒนารูปแบบการสื่อสารด้านวิชาการให้หลากหลาย สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเหมาะสมกับทุกช่วงวัย เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนได้ทราบและเกิดความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน (ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์, 2566)

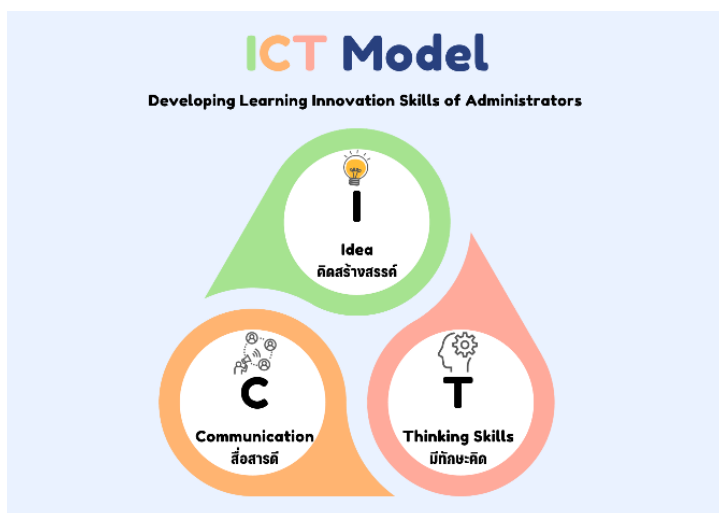
ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน ผู้บริหารควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ ทฤษฎีด้วยการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากการเข้าร่วมการอบรม สัมมนา หนังสือ หรือสื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี และสารสนเทศ เครื่องมือ โปรแกรมต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ข้อควรระวังในการใช้เทคโนโลยี แล้วประเมินการใช้จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดูผลสะท้อนกลับ ถ้าผลสะท้อนกลับไม่ดี ต้องมีการประชุม PLC ร่วมกัน และควรเพิ่มเติมการสื่อสารด้วยวาจาจะสร้างสัมพันธภาพที่ดีในการมีปฏิสัมพันธ์ นอกจากนี้ การศึกษาวิจัยของ ปัทมา ประทุมสุวรรณ ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ด้านการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ก้าวหน้าทันเทคโนโลยี สามารถจัดหาเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียน รวมไปถึงใช้เทคโนโลยีจัดทำข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูได้อย่างเหมาะสมและทักษะการสื่อสาร ผู้บริหารควรมีทักษะที่ดีในการสื่อสาร สามารถมอบหมาย

งานผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นลายลักษณ์อักษรหรือการสื่อสารผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมไปถึงการใช้การสื่อสาร ในการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานได้ดี (ปัทมา ประทุมสุวรรณ, 2562) นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม ได้ศึกษาทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารควรมีการพัฒนาตนเองโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ และต้องมีความรู้ ความสามารถพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม, 2566)

ด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อการแก้ปัญหา ผู้บริหารควรพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ ข้อเท็จจริง รวมทั้งการคิดแบบไตร่ตรอง ความเป็นกลางประกอบการตัดสินใจในการวิเคราะห์ข้อมูล แทนการตัดสินใจด้วยการใช้ข้อคิดเห็นของตนเอง แล้วสรุปการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลผ่านการเรียนรู้สถานการณ์จำลอง เป็นการสร้างทางเลือก วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ นอกจากนี้การศึกษาวิจัยของ ศรีัญญา น้อยพิมาย ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหาร โดยผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้กับความรู้ใหม่ ๆ ประกอบกับข้อมูลการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษานำความรู้รอบด้านรอบตัวรวมทั้งความรู้ทางด้านเทคโนโลยี การใช้เครื่องมือใหม่ ๆ ที่ทันสมัยนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจโดยการใช้ข้อมูลสารสนเทศที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ค้นหาข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลหลาย ๆ ด้านมาประกอบการเลือกวิธีการแก้ปัญหา สามารถนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม มีการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาของผู้บริหารอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จในกรณีเดียวกันเพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและอย่างมีประสิทธิภาพ (ศรีัญญา น้อยพิมาย, 2562)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สามารถแสดงแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ในรูปแบบของ “ICT Model” ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพแสดงรูปแบบแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเสนอในรูปแบบ “ICT Model” อธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. Idea (I) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดได้อย่างหลากหลายและ แปลกใหม่ หรือคิดนอกกรอบ ในการสร้างผลงานหรือนวัตกรรมในการบริหารสถานศึกษา
2. Communication (C) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้สื่อ เทคโนโลยี ช่วยในการสื่อความได้อย่างชัดเจน และกระชับ
3. Thinking Skills (T) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และคิดที่เป็นระบบ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาตามสถานการณ์ต่าง ๆ ในการบริหารสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในภาพรวมเท่ากับ .12 ซึ่งด้านที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม (PNI = .14) มีแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาทักษะการนำเสนอ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสารโดยใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ทักษะการคิด อย่างมีเหตุผล และมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ 1) ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ อบรม พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการนำเสนอ และทักษะกระบวนการคิด เป็นส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างนวัตกรรม 2) ด้านทักษะการสื่อสารเพื่อการร่วมมือทำงาน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ในเชิงวิชาการ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ช่วยในการติดต่อสื่อสารบริหารสถานศึกษา 3) ด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณเพื่อ การแก้ปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการคิดอย่างมีเหตุผลภายใต้ข้อมูลสารสนเทศ ข้อเท็จจริงประกอบการตัดสินใจ ในการสร้างทางเลือกวิธีการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาความต้องการจำเป็น และแนวทางในการพัฒนาทักษะความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้นำข้อมูลผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาในด้านการบริหารของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลและพัฒนาต่อไปและควรศึกษาความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสหวิทยาเขตพุทธชินราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ ไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาภัทร เกิดศิริ และคณะ. (2566). ทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาวิถีใหม่วิถีคุณภาพ. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 10(9), 202-212.
- จิตติพร ตันเจริญรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของ ครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 23(1), 192-204.
- ดาวเรือง เชียงหลิว. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ทิพย์รัตน์ ประเสริฐสังข์ และจรรณู เบญจมาตย์. (2564). แนวทางพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาครูพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 8(1), 479-490.
- นิภาพร รอดไพบูลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. ใน นิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุจรี แก้วบริบัติ และอุไร สุทธิแย้ม. (2566). ทักษะการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนรัตนโกสินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(2), 127-146.
- ประทีป คงเจริญ. (2564). ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม : คุณลักษณะสำคัญของพลโลกในยุคเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(3), 165- 177.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2), 3-14.
- ศรัญญา น้อยพิมาย. (2562). ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศักดิ์ดา งานหมั่น และคณะ. (2564). การพัฒนาทักษะครูในศตวรรษที่ 21 กับการบูรณาการนวัตกรรม. วารสาร มจร พุทธโสธรปริทรรศน์, 1(2), 79-93.
- สมศักดิ์ เอี่ยมมงคล. (2561). การจัดการห้องเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สรญา วัชรเสงกาศ. (2564). กลยุทธ์การพัฒนาทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของนักเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 20 เมษายน 2566 จาก https://www.secplkutt.go.th/Update2566/660410_Plan66.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 (IMD 2016). กรุงเทพมหานคร: 21 เซ็นจูรี่.
- _____. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2564). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาแนวใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ จันทโซ และคณะ. (2564). การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, 17(2), 11-20.

การรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบภาพยนตร์

เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ของผู้รับชม*

VIEWERS PERCEPTIONS OF POLITICAL IDEOLOGY IN THE FILM THE HUNGER GAMES

ชลธิชา กฤตยาจารย์โลง*, ขจร ฝ่ายเทศ, วราพรรณ อภิศุภโชค

Chonthicha Krittayajanlong, Kajohn Fyeted, Warapan Apisuphachok

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: chonthicha.kri@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบของภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ 2) เพื่อศึกษาการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้รับชมภาพยนตร์เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) วิเคราะห์หัตถ์บท (Textual Analysis) ภาพยนตร์ทั้ง 4 ภาค ฉากที่นำเสนออุดมการณ์เสรีนิยม อำนาจนิยม และสังคมนิยมในองค์ประกอบภาพยนตร์ 2) การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ต้องเป็นผู้ที่เคยรับชมภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 14 คน เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้รับชมว่ารับรู้อุดมการณ์ใดและมีทัศนะอย่างไร ผลวิจัยพบว่า การนำเสนออุดมการณ์ เสรีนิยม อำนาจนิยมและสังคมนิยมในองค์ประกอบภาพยนตร์ ดังนี้ 1) ฉาก (Scene) พบว่า เสรีนิยมจะใช้ฉากเป็นส่วนใหญ่ในการนำเสนอไม่มีบทสนทนา 2) บทสนทนา (Dialogue) พบว่า อำนาจนิยมและสังคมนิยมจะใช้บทสนทนาเป็นหลัก 3) สี (Color) พบว่า มีการใช้สีจากเครื่องแต่งกาย สีจากฉาก และสีจากการจัดแสง 4) องค์ประกอบฉาก (Setting) พบว่า ใช้ฉากการดำเนินชีวิตของตัวละคร ฉากธรรมชาติ ฉากสภาพแวดล้อมนามธรรมและฉากสิ่งประดิษฐ์ 5) องค์ประกอบภาพถ่ายภาพ (Cinema Photography) พบว่า ใช้ขนาดภาพใกล้ ขนาดปานกลาง มุมผ่านไหล่ และการเคลื่อนไหวกล้องใช้แฮนด์แฮนด์เป็นหลัก การสัมภาษณ์กลุ่มพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นรับรู้ถึงการปกครองด้วยอำนาจนิยม ส่วนน้อยรับรู้ถึงอุดมการณ์เสรีนิยม มองว่านำเสนอออกมาให้หาทางออกเพื่อได้รับเสรีภาพ อุดมการณ์สังคมนิยม ผู้สัมภาษณ์ไม่ได้กล่าวถึงแต่มองว่านางเอกที่เป็นมือกึ่งเจ๋งตัวแทนการปฏิวัติยังไม่ค่อยชัดเจนกับหน้าที่ของตน

คำสำคัญ: ภาพยนตร์, อุดมการณ์ทางการเมือง, องค์ประกอบภาพยนตร์

Abstract

This research article the objectives were 1) To study the presentation of political ideology in the film the Hunger Games; 2) To study the viewer's perception of a political ideology in the film the Hunger Games. It is a qualitative research divided into 2 stages: 1) Textual Analysis of all 4 movies has scenes that present the ideology of liberalism, authoritarianism, and socialism in the film's composition; 2) Group interview: Aged 18 and above must be the person who used to

* Received March 9, 2024; Revised March 25, 2024; Accepted March 30, 2024

watch the movie *The Hunger Games*. The sample group came from a specific selection of 14 people to know the opinions of the viewers about what ideology and how they view it. The results of the research found that the presentation of the ideology of liberalism, authoritarianism and socialism in the film elements is as follows: 1) Scene found that Liberal ideology uses mostly scenes to present without much dialogue; 2) Dialogue found that authoritarianism and socialism use dialogue as the main; 3) Color found that colors were used from costumes, colors from scenes, and colors from lighting; 4) Setting used scenes of the characters' lives, natural scenes, abstract environment scenes, and artificial scenes; 5) Cinema Photography found that the image size of Close Up, Medium Shot, Long Shot, Over the Shoulder and camera movement were mainly used using Hand Held. Group reviews found that most of the comments recognize the rule of power. A small part is aware of liberal ideology. Looking at the presentation to find a way out to gain freedom, the interviewer did not mention Socialist ideology, but the heroine is Mockingjay, the revolutionary representative, was not clear about her duties.

Keywords: Movies, Political Ideology, Movie Elements

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ 1920 ในรัสเซียมีการผลิตภาพยนตร์หลายเรื่องโดยได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อใช้ในการเผยแพร่ความคิดสังคมนิยม ที่สร้างดัดแปลงมาจากนิยายของ Maxim Gorky ซึ่งสามารถมีพลังทางการเมืองในเวลาต่อมาได้ภาพยนตร์ที่โดดเด่นอีกเรื่องหนึ่งของ Sergei Eisenstein ผู้คิดค้นภาษาภาพยนตร์อันเป็นโวหารการเปรียบเทียบที่ทรงพลังในการสื่อความหมาย ภาพยนตร์จึงมีบทบาทสร้างความคิดอุดมการณ์บางอย่างสำหรับใครก็ตามที่ควบคุมสื่อชนิดนี้หรืออยากให้ความคิดนั้นถูกนำเสนอ ต่อมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทศวรรษที่ 30 และ 40 ถือเป็นยุคทองของการผลิตภาพยนตร์ประเภทโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda Film) โดยฮิตเลอร์ และพรรคนาซีเยอรมันได้ให้ทุนสนับสนุนในการผลิตภาพยนตร์อย่าง *Triumph of the Will* (1935) ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้รับการขนานนามว่าเป็นภาพยนตร์ที่ยอดเยี่ย่มากในแง่เทคนิค แม้จะมีเนื้อหาที่มีการโต้เถียงกันในแง่เป็นการปลุกกระตือรือร้น เผยแพร่ความรู้สึกชาตินิยมรุนแรง กลับได้รับรางวัลทั้งในเยอรมัน ในต่างประเทศทั่วยุโรปและอเมริกาปัจจุบัน (หม่อมหลวงอุสุมา สุขสวัสดิ์, 2561)

การผลิตภาพยนตร์หนึ่งเรื่องขึ้นมานั้นไม่สามารถทำขึ้นมาได้โดยง่าย และการจะทำให้ภาพยนตร์มีความโดดเด่นจำต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างที่จะทำให้เกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นบทภาพยนตร์ นักแสดง โครงเรื่อง แก่นเรื่องที่น่าสนใจ การออกแบบเครื่องแต่งกาย สี ฉาก เสียง มุมกล้อง เป็นต้น แต่จากสิ่งทั้งหมดที่กล่าวมา สิ่งแรกที่คุณจะเห็นในภาพยนตร์ก่อนสิ่งอื่น คือ เรื่องของสี เนื่องจากการสื่อสารทางภาพจะดึงดูดสายตาของผู้ชมให้มองมาก่อนเป็นสิ่งที่แรกซึ่งสามารถสัมผัสได้ด้วยตา (กาญจนา แก้วเทพ, 2552) แม้ว่าภาพยนตร์แนวทางการเมืองเป็นภาพยนตร์ที่แสดงถึงเหตุการณ์หรือสภาพสังคม ทั้งในปัจจุบันและทางประวัติศาสตร์ โดยมีเจตนาที่จะบอกกล่าวหรือปลุกกระตือรือร้นผู้ชม โดยสื่อจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับมุมมองทางการเมืองและประวัติศาสตร์ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจง่ายผ่านเนื้อหาและการเล่าเรื่องของตัวละครหรือรูปภาพของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ มากมาย และได้มีการหยิบสื่อพวกนั้นมาเล่าให้เกิดความเข้าใจในสถานการณ์และสภาพบ้านเมืองหรือเหตุการณ์ในการเมือง ณ ขณะนั้น

นิยายชุด เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ถูกนำมาดัดแปลงเป็นฉบับภาพยนตร์ในปี 2012 ซึ่งกวาดรายได้รวมทั่วโลกสูงถึง 695 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ก่อนที่จะมีภาพยนตร์ภาคต่อตามมาอีก 2 ภาค ได้แก่ The Hunger Games: Catching Fire (2013), The Hunger Games: Mockingjay - Part 1 (2014) และ The Hunger Games: Mockingjay - Part 2 (2015) ด้านเนื้อหาภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ทั้ง 3 ภาค เป็นเรื่องราวนำเสนอเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่ออิสรภาพของคนกลุ่มหนึ่งในสถานที่ ที่เรียกว่า พาเน็ม ซึ่งที่นี่มีการปกครองระบอบเผด็จการ ประชาชนส่วนใหญ่ถูกกดขี่ข่มเหงและใช้ชีวิตอย่างแร้นแค้น ต่างจากบางกลุ่มที่ได้ใช้ชีวิตสุขสบาย และที่นี่ก็มีการแข่งขันประจำปี ที่เรียกว่า “เกมล่าชีวิต” ซึ่งผู้เข้าแข่งขันจะต้องต่อสู้และเข่นฆ่าเพื่อเอาชีวิตรอด และรางวัลของผู้ชนะ คือ ความร่ำรวยและความสุขสบายที่ประชาชนต่างโหยหามาตลอด และเรื่องราวก็เริ่มต้นขึ้นในการแข่งขันครั้งที่ 74 ที่จะพลิกประวัติศาสตร์พาเน็มไปตลอดกาล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวข้องกับการต่อสู้กับระบบการปกครองที่ไม่เป็นธรรม และทำให้ผู้คนไม่มีอิสรภาพในเรื่องต่าง ๆ โดยที่ภาพยนตร์ทำให้เห็นถึงการที่มีประชาชนลุกขึ้นต่อสู้กับระบบการปกครองนั้น ทำให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ส่งแรงบรรดาลใจหรือข้อความที่ภายในภาพยนตร์พยายามสื่อสารกับผู้รับชม เรื่องที่สามารถแสดงออกได้ (สุพัฒน์ ศิวะพรพันธ์, 2566) และในปี 2023 The Hunger Games: The Ballad of Songbirds and Snakes ถูกนำมาดัดแปลงซึ่งเป็นภาค 4 ปฐมบทเกมล่าเกม ด้านเนื้อหาเล่าย้อนกลับไปเริ่มต้นในยุคที่เมืองกำลังฟื้นฟูหลังสงครามครั้งใหญ่ เป็นการเล่าถึงการแข่งขันเกมล่าชีวิตครั้งที่ 10 ของลูซี่ เกรย์ เด็กสาวจากเขต 12 และ คอรีโอลานัส สโนว์

จากที่กล่าวมาข้างต้น ภาพยนตร์แนวทางการเมืองเป็นภาพยนตร์ที่แสดงถึงเหตุการณ์หรือสภาพสังคมทั้งในปัจจุบันและทางประวัติศาสตร์ องค์ประกอบสร้างในภาพยนตร์จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้ชมเชื่อในสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ไม่ว่าแนวความคิด การจัดฉาก (Scene) บทสนทนา (Dialogue) สี (Color) องค์ประกอบฉาก (Setting) องค์ประกอบภาพถ่ายภาพ (Cinema Photography) เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์สื่อความหมายต่าง ๆ มายังผู้รับชม ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ เพื่อศึกษาการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบภาพยนตร์เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ของผู้รับชม ในงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบภาพยนตร์และการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้รับชมภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ทั้ง 4 ภาค ได้แก่ ภาค 1 The Hunger Games หลังสงคราม ทั้ง 12 เขตตกอยู่ภายใต้การปกครองของแคปปิตอล แต่ละเขตต้องส่งเด็กผู้หญิงหนึ่งและเด็กผู้ชายหนึ่งเข้าร่วมเกมล่าเกม ให้ 24 คนต่อสู้กันจนเหลือผู้รอดเพียงคนเดียวทุกปี น้องสาวแคตนิส เป็นผู้โชคร้ายถูกส่งไป แคตนิสไม่มีทางเลือกจึงเสนอตัวเองแทน กับพี่สาวตัวแทนจากเขต 12 อีกคนที่ต้องไป แคตนิสต้องเลือกระหว่างมนุษยธรรมหรือการเอาตัวรอด ชีวิตหรือความรัก จุดมุ่งหมายเดียว คือ การเอาชนะเพื่อกลับบ้าน ภาค 2 The Hunger Games: Catching Fire แคตนิสและพี่สาวเดินทางกลับสู่เขต 12 ในฐานะผู้ชนะเกมล่าชีวิตครั้งที่ 74 ประธานาธิบดี สโนว์ถูกกลุ่มคนเล็ก ๆ ทำลายอำนาจ จึงตัดสินใจจัดเกมล่าชีวิตครั้งที่ 75 ด้วยการนำอดีตผู้ชนะจากทั้ง 12 เขต มาต่อสู้กัน เพื่อหาผู้รอดเพียงคนเดียว ภาค 3 part 1 The Hunger Games: Mockingjay แคตนิสในฐานะสัญลักษณ์ของม็อบกิ้งเจย์ จะเป็นผู้นำในการลุกขึ้นต่อต้านร่วมกับเกล เพื่อนรักจากเขต 12 ฟินนิคเพื่อนร่วมเกมจาก Quarter Quell และ พลูตารัส เกมเมคเกอร์ที่หักหลังแคปปิตอล แต่ทุกอย่างไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด พี่สาวถูกแคปปิตอลจับเป็นตัวประกัน และประธานาธิบดีสโนว์ไม่ยอมอ่อนข้อให้อีกต่อไปในสงครามครั้งนี้ ภาค 3 part 2 The Hunger Games: Mockingjay แคตนิสร่วมมือกับเขต 13 รับข้อเสนอละประธานาธิบดีคอยน์ รับหน้าที่เป็นม็อบกิ้งเจย์ เป็นสัญลักษณ์ ความหวังและผู้นำในการเคลื่อนไหวครั้งนี้ หลังจากประธานาธิบดีสโนว์ประกาศไม่ยอมอ่อนข้อให้กับกลุ่มกบฏ ภาค 4 The Hunger Games: The Ballad of Songbirds and Snakes ถ่ายทอดเรื่องราวช่วง 64 ปีก่อนเหตุการณ์ใน The Hunger Games ภาค 1 เป็นการเล่าถึงการแข่งขันเกมล่าชีวิตครั้งที่ 10 ลูซี่ เกรย์ เด็กสาวจากเขต 12 และ

คอร์ริโอลานัส สโนว์ พี่เลี้ยงของลูซี่ ที่จับมือกันเตรียมเดินเข้าสู่อารีนาเกมล่าชีวิตซึ่งเต็มไปด้วยความอึดอัดและไร้ปราณี ยังเป็นเกมที่เดิมพันอนาคตผู้คนทั้งพาเนมอีกด้วย (Jurairat, 2023)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบของภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์
2. เพื่อศึกษาการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้รับชมภาพยนตร์เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Methodology) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกภาพยนตร์ The Hunger Games มาทั้งหมด 4 ภาค ดังนี้ ภาค 1 The Hunger Games: เกมล่าเกม ภาค 2 The Hunger Games: Catching Fire: แคมป์ไฟเออร์ ภาค 3 part 1 The Hunger Games: Mockingjay - Part 1: ม็อกกิ้งเจย์ ภาค 3 part 2 The Hunger Games: Mockingjay - Part 2: ม็อกกิ้งเจย์, ภาค 4 The Hunger Games: The Ballad of Songbirds and Snakes: ปฐมบทเกมล่าเกม

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์เดอะ ฮังเกอร์ เกมส์ ทั้ง 4 ภาคจากเอกสาร บทความและงานวิจัยต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาจากวีดิทัศน์หรือการรับชมทางออนไลน์เพื่อทำการเก็บรวบรวมฉากในแต่ละภาคที่นำเสนออุดมการณ์พร้อมบันทึกลงในตารางบันทึกข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ในองค์ประกอบภาพยนตร์ ได้แก่ ฉาก (Scene) บทสนทนา (Dialogue) สี (Color) องค์ประกอบฉาก (Setting) องค์ประกอบภาพถ่าย (Cinema Photography) โดยวิเคราะห์ภาพรวมจากข้อมูลที่เก็บรวบรวม

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีอายุ 18 ปีขึ้นไปที่มีประสบการณ์จากการรับชมภาพยนตร์อย่างน้อย 2 ถึง 4 ภาค กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 14 คน และประเด็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นขององค์ประกอบภาพยนตร์ที่แสดงออกถึงอุดมการณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยถอดเทปสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความ และสรุปเป็นผลของความคิดเห็นของผู้รับชม เพื่อประกอบการหาจุดร่วมของคำตอบว่ามีความสอดคล้องในเรื่องใดบ้างและพิจารณาคำตอบของแต่ละคนว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างในประเด็นใด

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

การนำเสนออุดมการณ์ เสรีนิยม อำนาจนิยม และสังคมนิยม ในองค์ประกอบของภาพยนตร์ ได้แก่ ฉาก (Scene) บทสนทนา (Dialogue) สี (Color) องค์ประกอบฉาก (Setting) องค์ประกอบภาพถ่าย (Cinema Photography) ผู้วิจัยพบว่า ฉาก (Scene) ของภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์ เกมส์ ทั้ง 4 ภาค ส่วนใหญ่ฉาก (Scene) ที่นำเสนอเกี่ยวกับอำนาจนิยมจะนำเสนอด้วยบทสนทนาของตัวละครมากกว่าการกระทำของตัวละครเองหรือการแสดงออกถึงคำสั่งของตัวละครที่สั่งผู้รักษาการ แสดงออกถึงความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการถือปืนเพื่อข่มขู่ หรือการสั่งระเบิดโรงพยาบาล หรือการประหารประชาชนที่ตั้งใจต่อต้านอำนาจของรัฐหรือต้องการจะปฏิวัติและ

การชูสามนิ้ว ในด้านของเสรีนิยม จะเป็นการกระทำการชูสามนิ้ว ร้องเพลงหรือผิวปาก วาดภาพนกมือกิ้งเกย์ เพื่อแสดงถึงความต้องการเสรีภาพและการต่อต้านอำนาจ แต่ในภาค 4 ความต้องการที่ได้เสรีภาพ คือ การทำสงครามกับแคปปิตอลโดยตรง ไม่ได้มีการชูสามนิ้วหรือการเป็นมือกิ้งเกย์ แบบภาค 1 - 3 เป็นการเล่าย้อนกลับไปในยุคเริ่มแรกของสงคราม เสรีนิยมในภาพยนตร์จะเน้นการกระทำที่แสดงออกในฉากนั้น ๆ จะไม่มีบทสนทนามากนัก มักจะใช้การถ่ายภาพเพื่อให้เห็นสีหน้าท่าทางของตัวละครในฉาก (Scene) และด้านสังคมนิยมจะนำเสนอในภาค 3 ส่วนใหญ่ การที่แคตนิสยอมเป็นมือกิ้งเกย์ตัวแทนฝ่ายปฏิวัติและเป็นที่ยอมรับของชาวพาเน็มโดยปริยาย ยิ่งทำให้ถูกจับตามองและต้องยอมเสียสละตัวเอง เพื่อส่วนรวมในการต่อต้านแคปปิตอลไม่สามารถถอนตัวหรือถอยออกมาได้เพราะถูกยอมรับให้เป็นมือกิ้งเกย์

ด้านบทสนทนา (Dialogue) การนำเสนออุดมการณ์ในด้านบทสนทนา พบว่า อำนาจนิยมจะเป็นอุดมการณ์ที่มีบทสนทนามากที่สุด เพื่อนำเสนอความคิดของตัวละครและอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้น ด้านสังคมนิยมจะมีบทสนทนาช่วยเสริมการกระทำหรือเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่เพื่อให้เข้าใจมากขึ้น ในด้านเสรีนิยมจะไม่มีบทสนทนาเข้ามาเกี่ยวข้องจะนำเสนออุดมการณ์ด้วยการกระทำของตัวละครหรือสีหน้าแวตาของตัวละคร เช่น การชูสามนิ้ว ที่เน้นการกระทำ ไม่เน้นบทสนทนา แต่จะมีบางครั้งที่บทสนทนาช่วยเสริมให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึก เพื่อสื่อให้ผู้รับชมเข้าใจเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น

ด้านสี (Color) จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์ เดอะ ฮันเกอร์เกมทั้ง 4 ภาค พบว่า มีการใช้สี (Color) ในฉาก (Scene) ที่แสดงออกถึงอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ คือ 1) สีที่เกิดจากเครื่องแต่งกายแสดงถึงอารมณ์ ความรู้สึกในการแต่งกาย สีจะช่วยเสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ และยังเป็นแรงบันดาลใจในการแสดงออกถึงความรู้สึก และความน่าสนใจ ในภาพยนตร์ใช้สีเครื่องแต่งกายออกเป็น 2 ผัง คือ ผังประชาชนเป็นสีเทา สีน้ำตาล สีดำ สื่อถึงความสิ้นหวัง ความเศร้าและความเข้มแข็ง ส่วนผังของแคปปิตอลจะเป็นสีสดใส คมโทน ตัวละครหลักเป็นสีม่วง สีแดง สีดำ ที่สื่อไปทางความหลอกลวง ความโหดร้าย ความเย่อหยิ่ง รุนแรง ความอันตราย และความหุนหาว แต่ในส่วนของภาค 4 ปฐมบทเกมล่าเกม จะใช้สีแดงเป็นหลักเพื่อแสดงถึงพลังอำนาจในช่วงหลังสงครามใหม่ ๆ 2) สีที่เกิดจากฉาก ในส่วนของฉากจะมีสีโทนสีดำที่สื่อถึงอารมณ์ที่หม่นหมอง สิ้นหวัง เคร่งขรึม สีทองสื่อถึงความหรูหรา ความมีระดับ ความสูงส่ง และสีเขียว ธรรมชาติ ความหวัง ความสามัคคี 3) สีที่เกิดจากแสงสีฟ้าในด้านของจิตวิทยาสีจะ หมายถึง ความเศร้าหมองและความหดหู่หรือความใจเย็นในขณะนั้น และแสงสีส้มสื่อถึงการมีพลัง ความกระตือรือร้น แต่ก็สามารถหมายถึงความสิ้นหวังและอันตรายได้ ส่วนแสงสีขาวสื่อถึงความเยาว์วัย ไร้เดียงสา ยังสื่อถึงความชั่วร้ายหรือความตายได้เช่นกัน

ด้านองค์ประกอบฉาก (Setting) จากการวิเคราะห์ภาพยนตร์ เดอะ ฮันเกอร์เกมทั้ง 4 ภาค พบว่า ภาพยนตร์ให้ความสำคัญต่อฉากของภาพยนตร์ที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละครเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นไปที่บ้านหรือคฤหาสน์ของตัวละครเป็นหลัก รวมไปถึงสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ของตัวละครทั้งในพาเน็มและแคปปิตอล ฉากทั้งหมดจะบอกถึงฐานะของตัวละครหรือความเป็นอยู่ของละคร รวมไปถึงการทำอาชีพ ส่วนด้านของธรรมชาติจะมุ่งเน้นไปที่ป่าและแม่น้ำ ลำธารส่วนใหญ่ ในภาพยนตร์จะใช้ฉากธรรมชาติเป็นการแข่งขันเกมล่าเกมครั้งที่ 74 และครั้งที่ 75 และฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม คือ พิธีกรรมหรือธรรมเนียมบทบัญญัติที่ภาพยนตร์นำเสนอเกี่ยวกับ “การลูกฮ็อกกอบฏ แต่ละเขตต้องเลือกตัวแทน ชายหญิง อายุ 12 - 18 ปี ในพิธีเก็บเกี่ยว เป็นเครื่องบรรณาการแก่แคปปิตอล เพื่อเข้าร่วมการแข่งขันที่สู้กันถึงตาย จนเหลือรอดเพียงผู้เดียวจากนี้สืบไป พิธีกรรมถูกเรียกกันว่า เกมล่าชีวิต” เป็นพิธีทางแคปปิตอลทำมาโดยตลอด 75 ปี ก่อนที่แคตนิสจะขึ้นมาต่อต้าน ยกวันในภาค 4 ปฐมบทเกมล่าเกม ที่ย้อนกลับไปในช่วงสงครามเพิ่งหยุดลงเป็นเกมล่าชีวิตครั้งที่ 10 ที่มียุคสมัยที่แตกต่างจากภาค 1 ภาค 2 และภาค 3 เพื่อให้ผู้รับชมเห็นภาพก่อนที่ประธานาธิบดีสโนว์จะเป็นคนโหดเหี้ยมและมีอำนาจในการปกครองแคปปิตอล

ด้านองค์ประกอบการถ่ายภาพ (Cinema Photophaphy) พบว่า ขนาดภาพที่พบในภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ที่นำเสนอด้านอุดมการณ์ทางการเมือง มีขนาดภาพใกล้ (CU/Close Up) การใช้ภาพในระยะใกล้ เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นสีหน้า อารมณ์ และการกระทำของตัวละคร ตัวอย่างเช่น ฉาก (Scene) ที่แคตนิสกำลังโกรธแค้น ที่สโนว์ทำการระเบิดโรงพยาบาล และพูดด้วยประโยค “ถ้าเราอดไหม้ แกก็ต้องอดไหม้” การใช้ภาพขนาดใกล้ ถ่ายบริเวณใบหน้าของนักแสดง จะสามารถถ่ายทอดรายละเอียดเกี่ยวกับอารมณ์ความรู้สึกที่อยู่ภายในของนักแสดงได้อย่างชัดเจนมาก ขนาดภาพปานกลาง (Medium Shot, MS) ลักษณะภาพแบบนี้จะสามารถเห็นตัวละคร 2 คนในช็อตเดียวกันหรือมากกว่า 2 คนในช็อตเดียวกันได้รวมถึงการเคลื่อนไหวของตัวละคร จะทำให้เห็นสีหน้า ท่าทางต่าง ๆ หรือการเคลื่อนไหวของผู้แสดงได้ดีและรายละเอียดของฉากหลังพอสมควร ขนาดภาพไกล (Long Shot, LS) ลักษณะภาพขนาดไกลเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับสถานที่ที่เป็นหลักสามารถแสดงเหตุการณ์โดยกว้างได้ ตัวอย่างเช่น ฉากประชาชนกำลังโดนโทษประหารในเขตที่ตัวเองอาศัยอยู่ ทำให้ผู้ชมสามารถเห็นตัวละครได้หลายคนในเฟรมเดียวกันหรือเห็นสถานการณ์ที่เป็นภาพรวม ช็อตแทรก (Insert Shot) ภาพระยะใกล้ที่ถ่ายรายละเอียดเล็ก ๆ เป็นช็อตที่ถ่ายทำหรือสร้างภาพแสดงสิ่งที่ต้องการให้รายละเอียดเพิ่มเติม เช่น ฉากชูสามนิ้วในภาพยนตร์ จะมีการถ่ายนิ้วมือให้เห็นชัด ๆ หรือการถือปืนที่จ่อหัวประชาชนพาเน็ม เป็นต้น ด้านมุมภาพ พบว่า ทั้ง 4 ภาค ใช้มุมสายตานก (Bird's Eye View) ต้องการให้เห็นสถานที่ โดยกว้างหรือนำเสนอความหมายเกี่ยวกับการมองมาจากด้านบน ตัวอย่างเช่น ฉากที่ประชาชนระเบิดเชือก ทำให้ผู้รับชมสามารถเห็นการระเบิดและการพังทลายของเชือกเป็นภาพโดยรวมหรือฉากประชาชนพาเน็มชนะสงคราม เพื่อให้เห็นถึงการรวมตัวของประชาชนที่ได้รับชัยชนะ มุมผ่านไหล่ (Over the shoulder มักใช้เพื่อเป็นการยืนยันกับผู้รับชมว่าใครคุยอยู่กับใครหรือมีปฏิสัมพันธ์กับใคร มุมภาพนี้นิยมใช้ในบทสนทนาในภาพยนตร์มากที่สุด และการเคลื่อนกล้อง พบว่า ทั้ง 4 ภาค มีการใช้การถือถ่าย (Hand Held) เป็นหลัก เป็นการถ่ายที่ใช้ตัวเสริม shoulder rig โดยการเคลื่อนกล้องในลักษณะนี้เพื่อบอกให้ผู้รับชมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ ทำให้ผู้ชมได้เข้าถึงอารมณ์ตัวละครมากขึ้นหรือการเคลื่อนไหวของตัวละครและการถ่ายโดยตั้งกล้องนิ่ง (Static Camara) เป็นบางฉาก (scene) ไม่มีการเคลื่อนไหว จึงทำให้การถ่ายแบบนี้มีความโดดเด่นทางด้านอารมณ์สูง เพื่อให้ผู้ชมได้สังเกตเหตุการณ์ตรงหน้าอย่างละเอียดเปรียบเสมือนภาพนิ่งที่ผู้ชมมีอิสระในการเพ่งมอง

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview)

การรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้รับชมภาพยนตร์เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นและการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองของผู้รับชมในองค์ประกอบจะสรุปผลวิจัยโดยรวมของบทสัมภาษณ์ ดังนี้

ความคิดเห็นที่มีต่อฉาก (Scene) ผู้สัมภาษณ์ได้เลือกฉาก (Scene) ที่ตนเองสนใจมาแสดงความคิดเห็นฉาก (Scene) ส่วนใหญ่ที่เลือกกันมาจะแสดงออกถึงเสรีนิยม และเป็นฉาก (Scene) ที่แคตนิสนางเอกของเรื่องไปปลุกระดมในแต่ละเขตมากกว่า ผู้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปทางเดียวกันว่าเป็นฉาก (Scene) ที่ดีที่สุดในการแสดงออกถึงความต้องการเสรีภาพ ตัวละครนำพาผู้รับชมเข้าถึงความโกรธที่มีต่อประธานาธิบดีสโนว์ เป็นจุดที่คิดว่าถึงเวลาออกบฏของจริงแล้ว สำหรับผู้สัมภาษณ์อีกส่วนหนึ่งมองฉาก (Scene) การชูสามนิ้วเป็นฉากที่แสดงออกมาได้ดีและชัดเจน ถึงจะไม่มีคำบรรยายหรือบทสนทนาอะไรในฉาก เป็นแค่การอธิบายด้วยภาพทุกอย่างก็รับรู้ได้เลยว่าเราไม่เอาเผด็จการ เราต้องการเสรีภาพ

ความคิดเห็นที่มีต่อบทสนทนา(dialogue) ผู้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปทิศทางเดียวกันในเรื่องของบทสนทนาของประธานาธิบดีสโนว์ กล่าวคือ บทสนทนาของสโนว์จะเป็นการแสดงออกถึงอำนาจนิยมชัดเจนที่สุดในภาพยนตร์นำเสนอประธานาธิบดีสโนว์จะคุยอะไรกับใครในฉาก (Scene) นั้น บทสนทนาจะอยู่เหนือกว่าผู้ที่สนทนาด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการขู่หรือการตักเตือนก็ตาม

ความคิดเห็นที่มีต่อสี (Color) จากการสัมภาษณ์ พบว่า สีในภาพยนตร์ผู้สัมภาษณ์ตอบคล้ายคลึงกันในส่วนของคนพาเนมและแคปิตอล สีของภาพยนตร์แบ่งแยกออกชัดเจน พาเนมจะสีออกเทาเหมือนจะมีมนและดูจาง ๆ ส่วนแคปิตอลจะเป็นสีสดใสดูรวย มันแสดงถึงการแบ่งชนชั้นและมองเห็นถึงความต่างชั้นชัดเจนไม่ได้มีที่ติ เหมือนคนมีอำนาจทำอะไรก็ได้กับประชาชนที่ไม่มีปากไม่มีเสียง

ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบฉาก (Setting) ผู้สัมภาษณ์ตอบคล้ายคลึงกันให้ความเห็นเกี่ยวกับฉาก (Setting) ที่ออกแบบมาได้ดีพอควร ไม่ว่าจะเป็นฉากที่เป็นการดำเนินเรื่องของตัวละครที่อาศัยอยู่ สภาพแวดล้อม setting ออกมาได้ดีมาก ๆ คุณโทนี่ตัวละคร วัตถุ หรือของต่าง ๆ ให้เข้ากับฉาก ทำให้การนำเสนอของภาพยนตร์มีความต่อเนื่องกันและไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ได้รู้สึกว่ภาพยนตร์มันแหวกโทนออกไป สามารถบอกความเป็นอยู่ตามสภาพฉาก (Setting)

ความคิดเห็นที่มีต่อองค์ประกอบภาพ (Cinema Photography) จากการสัมภาษณ์ พบว่า การถ่ายส่วนใหญ่จะเป็นการใช้การถือถ่าย (Hand Held) ทั้ง 4 ภาค สังเกตจากกล้องไม่นิ่งและเกิดการสั่นบ้างเล็กน้อยหรือสั่นเยอะไปเลย ทำให้มองถึงการถ่ายแบบ Hand Held แต่ภาค 1 จะเป็นภาคที่ชัดเจนมากในการใช้ Hand Held เพื่อให้เข้าถึงตัวละครไม่ว่าจะวิ่ง จะล้ม กล้องก็ต้องตามตัวละคร แต่ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่าเป็นเรื่องปกติของสไตล์ผู้กำกับที่กำกับภาพยนตร์ แต่ผู้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า ภาพยนตร์นำเสนอออกมาดีมากแต่การถ่ายทำบางภาค เช่น ภาค 1 ทำให้ผู้รับชมปวดหัวและเวียนหัว กล้องสั่นจนเกินความจำเป็นและอยากให้มีการถ่ายทำที่ดีขึ้นกว่านี้

การนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองของภาพยนตร์ The hunger games ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ มองว่าการนำเสนออุดมการณ์ของภาพยนตร์เป็นการนำเสนอในทิศทางอำนาจนิยม ความรุนแรง และเสรีภาพ ที่นำเสนอออกมาได้ดี วิธีการนำเสนอแสดงให้เห็นถึงการมีอำนาจของสโนว์ที่ทำให้ประชาชนไม่มีปากไม่มีเสียง ได้แต่ซุบซิบว่าเพื่อบอกว่าเราไม่เห็นด้วยแต่ก็ยังโดนประหาร ความรุนแรงเกิดขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งใช้อำนาจความรุนแรง กฎก็จะแรงตามมากขึ้น แต่ก็แสดงถึงการอยากได้เสรีภาพที่ชัดเจน จากผู้สัมภาษณ์ส่วนน้อยก็ยังมีส่วนที่บอกการนำเสนออุดมการณ์ยังออกมาได้ไม่ดี การแสดงออกถึงการที่จะ ปฏิวัติสู้เพื่ออิสระ มีหลายฉากที่ถ่ายทอดออกมาได้ดีมาก ๆ แต่การนำเสนอออกไปช่วยพิทักษ์ที่เป็นพระเอกมากเกินไป เหมือนภาพยนตร์นำเสนอให้แคตนิสลิ้มจุดยืนของตนเองซึ่งภาพยนตร์ควรจะไปทิศทางอุดมการณ์ให้มากกว่านี้

การรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองในภาพยนตร์ The hunger games ผู้รับชมได้รับรู้ถึงอุดมการณ์อำนาจนิยมในภาพยนตร์มากกว่าเสรีนิยมหรือสังคมนิยมถึง 70% ผู้สัมภาษณ์มองว่าการกระทำของสโนว์แสดงถึงอำนาจที่มีได้อย่างชัดเจนมากตั้งแต่เปิดเรื่องในภาค 1 แม้ว่าภาค 4 จะเป็นภาคปฐมบทก็ยังทำให้รับรู้ถึงอำนาจนิยมของแคปิตอล ผู้สัมภาษณ์ส่วนน้อยรับรู้ในด้านของเสรีนิยม มองว่าภาพยนตร์สีออกเทาทำให้หาทางออกของการได้รับอิสรภาพและสื่อถึงการพร้อมสู้ การปฏิบัติ การปลุกระดม เพื่อให้ชนะสงครามกับผู้ที่มีอำนาจอย่างสโนว์

อภิปรายผล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

การนำเสนออุดมการณ์เสรีนิยม จากผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ทั้ง 4 ภาค การแสดงออกถึงความสันติหรือต้องการเสรีภาพ จะมีการ ซุบซิบว่า วิวปาก ร้องเพลง หรือการวาดนวม็อกกิ้งเจย์ เพื่อแสดงออกถึงการต่อต้านอำนาจของรัฐ การซุบซิบสื่อถึง ขอบคุณ ชื่นชม บอกเล่าคนที่คุณรัก หลังจากที่สูญเสียคนในครอบครัวหรือผู้คนในเขตที่เป็นเครื่องบรรณาการ ตอนช่วงหลังภาพยนตร์นำเสนอความหมายนี้เป็นการไม่เห็นด้วยกับเผด็จการและการต่อต้านอำนาจรัฐ เพื่อปลดแอกความอยุติธรรมเพื่ออิสรภาพ จากการศึกษาของ ธร สถิตวิทยา ได้ศึกษาเรื่องภาพตัวแทนการใช้อำนาจ การครอบงำ และการต่อต้านขัดขืนในภาพยนตร์ชุด Hunger Games

พบว่า การชูสามนิ้วภายในเรื่องตอนช่วงหลังถูกนำมาไปใช้ที่สื่อถึงการต่อต้านและการขัดขืนอำนาจในที่สุด (ธร สถิตวิทยา, 2562) ซึ่งในภาค 3 การนำเสนอจะมีความชัดเจนมากขึ้นกว่าภาคอื่น ๆ ตัวละครหลักอย่างแคตนิสได้ไปปลุกระดมเขตอื่น ๆ เพื่อให้ลุกขึ้นสู้และให้หันป็นไปที่มีอำนาจ การปลุกระดมเพื่อหาแนวร่วมจะใช้อาวุธด้านสื่อออกรายการนอกระบบให้ประชาชนทุกเขตได้รับรู้และช่วยกันต่อสู้ให้รัฐพาลาเน็มกลายเป็นประชาธิปไตย

การนำเสนออุดมการณ์อำนาจนิยม จากผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ทั้ง 4 ภาค มีการจัดการแข่งขันเกมล่าเกม เป็นการบังคับประชาชนพาลาเน็มทั้งหมด 12 เขต เป็นเครื่องบรรณาการ เป็นการใช้กำลังควบคุมประชาชนพาลาเน็มและเป็นการกระทำให้ประชาชนพาลาเน็มต้องยอมรับอย่างยินยอมจากการถูกบังคับ หากมีการไม่ยินยอม ผู้มีอำนาจจะสั่งประหารทันทีโดยไม่ฟังเหตุผลและผล เช่น การชูสามนิ้วแสดงถึงการต่อต้านอำนาจของรัฐหรือการติดเชื้อมก๊กก็เจ็ยถือว่าเป็นกบฏทั้งหมด ภาพยนตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ แสดงให้เห็นถึงการใช้อำนาจและความรุนแรงกับประชาชนพาลาเน็มที่เป็นเพียงชนชั้นล่าง ไม่ให้เขตที่ตนเองปกครองแสดงความคิดเห็นใด ๆ และใช้อำนาจควบคุมทรัพยากรให้อยู่อย่างจำกัด ยังใช้ทำงานเพิ่มขึ้นและควบคุมความเป็นอยู่ของประชาชนพาลาเน็มจากการศึกษาของ Gramsci พบว่า การใช้อำนาจในการควบคุมบังคับชนชั้นล่าง และการยอมรับการปกครองอย่างยินยอมพร้อมใจ เป็นกลไกการปราบปรามที่จะทำให้กลุ่มผู้ปกครองสามารถใช้อำนาจหรือกำลังในการควบคุมชนชั้นล่างกับอุดมการณ์ที่จะทำให้คนชนชั้นล่างยอมรับการปกครองอย่างยินยอม (กาญจนา แก้วเทพ, 2526)

การนำเสนออุดมการณ์สังคมนิยม จากผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ทั้ง 4 ภาค ประชาชนพาลาเน็มได้มีความหวังในการต่อต้านอำนาจของรัฐ ในภาค 3 จะเริ่มมีการนำเสนอสังคมนิยมขึ้นมามากขึ้น การที่แคตนิสยอมเป็นม็อกกิงเจ็ยตัวแทนฝ่ายปฏิวัติและเป็นที่ยอมรับของชาวพาลาเน็มโดยปริยาย ยิ่งทำให้ถูกจับตามองและยอมเสียสละตัวเองเพื่อส่วนรวมในการต่อต้านแคปปิตอล ทำให้แคตนิสที่เป็นตัวละครหลักมีความสำคัญกับประชาชนพาลาเน็ม ซึ่งเป็นไปตามที่ กาญจนา แก้วเทพ ได้กล่าวเอาไว้ว่า สังคมนิยมมีรากฐานความคิดที่ปฏิเสธแนวคิดปัจเจกชนนิยมที่ให้ความสำคัญแก่บุคคลมากกว่าการยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบของสังคม อุดมการณ์ดังกล่าวเมื่อมันการเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมนั้นก็คือ การให้ความสำคัญกับสังคมมากกว่าปัจเจกบุคคลเพราะมองว่าปัจเจกชนไม่สามารถแยกตัวออกจากสังคมได้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2526) ยกเว้น ภาค 4 เป็นภาคปฐมบทที่ยังไม่มีการแสดงออกถึงสังคมนิยม เป็นภาคที่สงครามการเมืองเพ็งจบลงและเกมล่าเกมจัดถึงครั้งที่ 10 เป็นภาคที่แสดงถึงอำนาจนิยมและเสรีนิยมเพียงสองอุดมการณ์

การนำเสนออุดมการณ์ในองค์ประกอบภาพยนตร์

ด้านฉาก (Scene) ผลวิจัยพบว่า อุดมการณ์เสรีนิยม ฉาก (Scene) จะแสดงออกด้วยการกระทำของตัวละครจะไม่ค่อยมีบทสนทนามากนักจะเน้นที่การกระทำเป็นหลัก เช่น การชูสามนิ้วซึ่งไม่ได้มีบทสนทนาแต่ก็สื่อได้ว่าในฉาก (Scene) นี้ นำเสนอถึงความต้องการไม่เห็นด้วยกับเผด็จการและการต่อต้านอำนาจรัฐเพื่อปลดแอกความอยุติธรรมเพื่ออิสรภาพ อุดมการณ์อำนาจนิยมจะนำเสนอด้วยบทสนทนาจะเป็นฉาก (Scene) ที่นั่งคุยกันระหว่างตัวละครเหมือนกับวางแผนหรือหาทางทำลายผู้ที่ต่อต้านตนเองแสดงให้เห็นถึงความคิดของตัวละครด้วยบทสนทนา อุดมการณ์สังคมนิยมจะนำเสนอทั้งการกระทำและมีบทสนทนาในฉาก (Scene) นั้น การเป็น ม็อกกิงเจ็ยและต้องปลุกระดมจะมีการโน้มน้าวด้วยคำพูดรวมกับการกระทำเพื่อให้ประชาชนร่วมมือกันไม่ฆ่ากันเองการเสียสละเพื่อส่วนรวมเป็นตัวแทนการปฏิบัติเป็นที่ยอมรับของประชาชน

ด้านบทสนทนา (Dialogue) ผลวิจัยพบว่า ในการนำเสนออุดมการณ์อำนาจนิยมและสังคมนิยมจะมีการใช้บทสนทนาเป็นหลักในการสื่อสารระหว่างตัวละคร ทำให้รู้ถึงความคิดของตัวละครและบอกถึงอารมณ์ของตัวละครในขณะนั้น ในด้านของอุดมการณ์เสรีนิยมบทสนทนาจะมีน้อยมากจะเน้นการกระทำมากกว่ามีบทสนทนา ระหว่างตัวละคร เน้นการกระทำตัวละครมากกว่าบทสนทนาจะทำให้เข้าถึงบรรยากาศในภาพยนตร์ได้ดีกว่า แต่จะมีบางฉาก (Scene) ที่มีบทสนทนาเพื่อให้ผู้รับชมได้เข้าใจความคิดหรือเหตุการณ์ที่เข้าใจยากตรงหน้า เพื่อสื่อให้

ผู้รับชมเข้าใจมากเหตุการณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปตามที่ ประวิทย์ แต่งอักษร ได้กล่าวเอาไว้ว่า บทสนทนาเป็นถ้อยคำที่กำหนดให้แต่ละตัวละครได้ใช้แสดงโต้ตอบกัน ใช้บอกถึงอารมณ์ดำเนินเรื่อง และสื่อสารกับผู้ชม ภาพยนตร์ที่ดีสื่อความหมายด้วยภาพมากกว่าคำพูด การประหยัถ้อยคำเป็นสิ่งที่ควรทำ ความหมายหรืออารมณ์บางครั้งอาจจำเป็นต้องใช้ถ้อยคำมาช่วยเสริมให้ดูดียิ่งขึ้นได้ (ประวิทย์ แต่งอักษร, 2551)

ด้านสี (Color) ผลวิจัยพบว่า มีการใช้สี (Color) ทั้งหมด 3 องค์ประกอบ คือ 1) สีที่เกิดจากเครื่องแต่งกาย เป็นส่วนใหญ่ที่แสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกในการแต่งกาย สีจะช่วยเสริมบุคลิกของผู้สวมใส่ และยังเป็นแรงบันดาลใจในการแสดงออกถึงความรู้สึก และความน่าสนใจ เช่น ประชาชนพาเน็มใช้สีเทาแสดงถึงความสิ้นหวัง ความเศร้า และสีม่วงของฝั่งผู้มีอำนาจ แสดงถึงความหลอกลวง ความโหดร้าย 2) สีที่เกิดจากฉาก สีดำที่สื่อถึงอารมณ์ที่หม่นหมอง สิ้นหวัง เคร่งขรึม สีทองสื่อถึงความหรูหรา ความสูงส่ง และสีเขียว ธรรมชาติ ความหวัง ความสามัคคี 3) ด้านสีที่เกิดจากแสงสีฟ้าในด้านของจิตวิทยาสีจะสื่อถึงความเศร้าหมองและความหดหู่หรือความใจเย็นในขณะนั้น แสงสีส้มสื่อถึงการมีพลัง ความกระตือรือร้น แต่ก็สามารถหมายถึงความสิ้นหวังและอันตราย แสงสีขาวสื่อถึงความเยาว์วัย ไร้เดียงสา ในขณะเดียวกันก็ยังสื่อถึงความชั่วร้ายหรือความตายได้เช่นกัน ดังนั้น โทนสีหรือกลุ่มสีสามารถสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกัน สียังมาเล่นกับความรู้สึกของผู้รับชมที่สามารถรับรู้ทั้งด้านดีและไม่ดีได้จากสี จากการศึกษา สรรเพชญ วงศ์ประเสริฐผล และฉลองรัฐ เณอมาลัยชาลมารค มีผลการศึกษาพบว่า ด้านสี (Color) สีที่เกิดจากฉากและสีที่เกิดจากการจัดแสง มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของมนุษย์ โดยแต่ละโทนหรือกลุ่มสีสามารถสื่อสารอารมณ์ความรู้สึกต่างกัน สี ๆ หนึ่งสามารถสื่อได้ด้านบวกและด้านลบ (สรรเพชญ วงศ์ประเสริฐผล และฉลองรัฐ เณอมาลัยชาลมารค, 2566)

ด้านองค์ประกอบฉาก(Setting) ผลวิจัยพบว่า มีการใช้ฉากทั้งหมด 4 ฉาก ได้แก่ ฉากที่เป็นดำเนินชีวิตของตัวละคร ฉากที่เป็นธรรมชาติ ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นนามธรรม และฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ แต่ละฉากจะมีการบรรยายหรือการนำเสนอออกมา ส่งผลให้เกิดการกระทำบางอย่างของตัวละคร ทั้งความคิดของตัวละคร การกระทำของตัวละคร สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของตัวละคร นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญต่อการสร้างความหมายที่อยากนำเสนอออกมา เช่น เขตที่นางเอกอาศัยมีประชาชนที่อยู่อย่างอดอยาก และยากจน บรรยายภาพสภาพแวดล้อมนำเสนอถึงการมีชีวิตที่ขาดแคลน ถึงในฉากจะไม่มีบทสนทนาจึงตาม ซึ่งเป็นไปตามที่ Harry, H. & Katharine, A. ได้กล่าวเอาไว้ว่า ฉากควรจะสามารถบอกผู้ชมได้ถึงบุคลิกลักษณะของตัวละคร สภาพแวดล้อมของตัวละคร ผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่มีต่อชะตาชีวิต หรือวิถีชีวิตของตัวละคร และผลกระทบนั้นเป็นอย่างไร ในทางกลับกันบุคลิกภาพของตัวละครมีผลลัพธ์ต่อสภาพแวดล้อมของตัวละครอย่างไร เพื่อให้องค์ประกอบของภาพยนตร์มีสีสัน บรรยายภาพ อารมณ์ความรู้สึกที่สอดคล้องกัน (Harry, H. & Katharine, A., 1998) ได้

ด้านองค์ประกอบภาพถ่ายภาพ (Cinema Photophaphy) ผลวิจัยพบว่า การถ่ายภาพเพื่อนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองมี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ขนาดภาพ ขนาดที่ใช้เป็นหลัก คือ ขนาดภาพใกล้ (CU/Close Up) ขนาดภาพปานกลาง (Medium Shot, MS) ขนาดภาพไกล (Long Shot, LS) ซ็อตแทรก (Insert Shot) ขนาดภาพไกลมาก 2) มุมภาพ ได้แก่ มุมสายตานก (Bird's Eye View) มุมผ่านไหล่ (Over the shoulder) และ 3) การเคลื่อนกล้อง พบว่า ส่วนใหญ่ทั้ง 4 ภาค มีการใช้การถือถ่าย (Hand Held) เป็นหลัก โดยการเคลื่อนกล้องในลักษณะนี้เพื่อนำให้ผู้รับชมมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ และการถ่ายโดยตั้งกล้องนิ่ง (Static Camara) เป็นบางฉาก (Scene) ไม่มีการเคลื่อนไหวเพื่อให้ผู้รับชมเข้าถึงอารมณ์และการเพ่งมองตัวละครได้ชัดเจนมากที่สุด การถ่ายทำภาพยนตร์ต้องควบคู่ 3 องค์ประกอบไปด้วยกันเพื่อให้การถ่ายเกิดการต่อเนื่องและบอกความหมายที่นำเสนอ เพื่อให้ผู้รับชมรับรู้ถึงเรื่องราวที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ การเข้าถึงอารมณ์ตัวละครการจับสีหน้าท่าทาง แม้กระทั่งการมองเหตุการณ์โดยรวมและเข้าใจเนื้อเรื่องที่ภาพยนตร์นำเสนอ ถึงฉาก (Scene) นั้นจะไม่มีบทสนทนาใด ๆ ก็ตาม

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview)

จากการสัมภาษณ์ของผู้รับชมสรุปโดยรวม พบว่า ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ลงความเห็นว่ายาวานตร์ เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ แสดงออกถึงอุดมการณ์อำนาจนิยมเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ การนำเสนอของภาพยนตร์แสดงให้เห็นถึงความเผด็จการและการปกครองด้วยอำนาจนิยมของประธานาธิบดีโนว มีการสร้างเกมล่าเกมให้ประชาชนแต่ละเขตฆ่ากันเองขึ้นมาเพื่อป้องกันการก่อกบฏและยังเป็นการบังคับของกลุ่มแคปปิตอลแสดงถึงอำนาจที่มีได้อย่างชัดเจนมากตั้งแต่ภาค 1 แม้ว่าภาค 4 จะเป็นภาคปฐมบทก็ยังทำให้รับรู้ถึงอำนาจนิยมของแคปปิตอลในช่วงสงครามเพิ่งจบไป ผู้สัมภาษณ์รับรู้ได้จากการที่ตัวละครมีความคิดที่โหดร้าย รุนแรงและการบังคับประชาชนตัวอย่างเช่น “คุณว่าเรามีผู้ชนะไปทำไม จะทำรบเขตต่าง ๆ ก็แค่เลือกมา 24 คน ก็ฆ่าทิ้งให้หมด ทันใจกว่าเยอะ” หรือ “เด็กสาวจากเขต 12 อันแรนแคน ทำหายแคปปิตอลแล้วลอยนวล และอาจลามเป็นการปฏิวัติ นึกถึงภาพพวกพ้องนับหมื่นต้องตายเมืองนี้ใหม่เป็นจุล รังสีตกค้าง พังพิงนาศจมในถ้ำถ่านไม่เหลือซาก เหมือนเขต 13” ทำให้สื่อถึงการที่ประชาชนไม่มีปากไม่มีเสียงและถูกการกดขี่ จากการศึกษาของ นิพัทธ์พนธ์ นันทะวงศ์ ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในนวนิยายเกมล่าชีวิต พบว่า ภาพยนตร์เกมล่าเกมจะเป็นไปในเรื่องของอำนาจ จะมีการควบคุมประชาชนในเขตต่าง ๆ (นิพัทธ์พนธ์ นันทะวงศ์, 2558) ส่วนผู้สัมภาษณ์ส่วนน้อยลงความเห็นว่ายาวานตร์แสดงออกถึงอุดมการณ์เสรีนิยม ผู้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่า ได้รับรู้ได้ตั้งแต่การชูสามนิ้วพร้อม ๆ กันในเขต คงแสดงออกถึงการไม่เห็นด้วยและไม่เอาเผด็จการ เหมือนสื่อให้เห็นถึงทางออกเพื่อได้รับอิสรภาพและสื่อถึงการพร้อมสู้ การปฏิวัติ การปลุกกระดม แสวงหาเสรีภาพ เพื่อให้ชนะสงครามกับผู้มีอำนาจอย่างประธานาธิบดีโนว ในส่วนของอุดมการณ์สังคมนิยมผู้สัมภาษณ์ไม่ได้กล่าวถึงแต่ก็มองว่าการที่นางเอกเป็นมือกึ่งเจย์ตัวแทนการปฏิวัติยังไม่ค่อยชัดเจนกับหน้าที่ของตนภาพยนตร์ยังนำเสนอไปในทิศทางช่วยเหลือพระเอกจนลืมนำหน้าที่ตัวเอง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาการรับรู้อุดมการณ์ทางการเมืองในองค์ประกอบภาพยนตร์เรื่อง เดอะ ฮังเกอร์เกมส์ ของผู้รับชมเป็นการศึกษาเพื่อให้เห็นแนวทางขององค์ประกอบภาพยนตร์ที่นำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม อำนาจนิยม และสังคมนิยม ในแต่ละฉากของภาพยนตร์ เพื่อให้ผู้ที่รับชมรับรู้อุดมการณ์ที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับชมได้ ยังเป็นแนวทางให้กลุ่มผู้รับชมที่มีความสนใจรับชมภาพยนตร์ที่ต้องตีความหมายเกี่ยวกับอุดมการณ์และการนำเสนอด้วยการใช้องค์ประกอบภาพยนตร์ ทำให้ได้ทราบถึงการสื่อความหมายของเหตุการณ์ในภาพยนตร์ อีกทั้งยังเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ โดยสามารถใช้องค์ประกอบภาพยนตร์ที่ปรากฏไปปรับใช้หรือไปประยุกต์ใช้กับภาพยนตร์ที่สร้างและสามารถนำความคิดเห็นของผู้รับชมไปเป็นแนวทางในการปรับใช้การสร้างสร้างสรรค์ภาพยนตร์ 1) งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อให้เห็นแนวทางขององค์ประกอบภาพยนตร์ที่นำเสนออุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อให้ผู้ที่รับชมรับรู้อุดมการณ์ที่ภาพยนตร์ต้องการนำเสนอ 2) งานวิจัยครั้งนี้สามารถเป็นแนวทางให้กลุ่มผู้รับชมที่มีความสนใจรับชมภาพยนตร์ที่ต้องตีความหมายเกี่ยวกับอุดมการณ์ และการนำเสนอด้วยการใช้องค์ประกอบภาพยนตร์ ได้ทราบถึงการสื่อความหมายของเหตุการณ์ในภาพยนตร์ได้ 3) งานวิจัยครั้งนี้สามารถไปเป็นแนวทางการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ โดยนำความคิดเห็นของผู้รับชมและองค์ประกอบภาพยนตร์ที่ปรากฏไปปรับและประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์ภาพยนตร์ของตน

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2526). ลัทธิมาร์กซ์ของกรีมซี. วารสารธรรมศาสตร์, 12(2), 104-122.
- _____. (2552). สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธร สถิตวิทยา. (2562). ภาพตัวแทนการใช้อำนาจการครอบงำ และการต่อต้านขัดขืนในภาพยนตร์ชุด Hunger Games. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- นิพัทธ์ นันทวงศ์. (2558). การวิเคราะห์แนวคิดทางการเมืองในนวนิยายเกมล่าชีวิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประวิทย์ แต่งอักษร. (2551). มาทำหนังสือกันเถอะ. กรุงเทพมหานคร: ไบโอสโคป พลัส.
- สรรเพชญ วงศ์ประเสริฐผล และฉลองรัฐ เณรมาลย์ชาลมารค. (2566). กลวิธีการเล่าเรื่องและภาษาภาพยนตร์ในซีรีส์พระจันทร์ขึ้นใกล้ Moonlight Chicken. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุพัฒน์ ศิวะพรพันธ์. (2566). เปิดตำนาน The Hunger Gamesจากนิยายยอดฮิตสู่ภาพยนตร์ชุดที่ผู้ชมทั่วโลกหลงรัก. เรียกใช้เมื่อ 25 มกราคม 2567 จาก <https://thestandard.co/the-hunger-games/>
- หม่อมหลวงอุสุมา สุขสวัสดิ์. (2561). รัฐกับศักยภาพของภาพยนตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Harry, H. & Katharine, A. (1998). The Stage and the School. Glencoe: McGraw-Hill.
- Jurairat. (2023). Synopsis of The Hunger Games: The Ballad of Songbirds and Snakes, action-fantasy movie. Retrieved March 18, 2024, from <https://www.sanook.com/movie/154475/>

การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1*

CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

มงคล มากจิ้น* และนิคม นาคอ้าย

Mongkhon Makjeen and Nikom NakAi

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก ประเทศไทย

Faculty of Education, Phibulsongkram Rajabhat University, Phitsanulok, Thailand

*Corresponding author E-mail: mongkhon.m@psru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ใช้วิธีเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวนทั้งหมด 124 โรงเรียน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบ 1 คำตอบ และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความเชื่อมั่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์จากค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เน้นการประนีประนอม ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.64$) รองลงมา คือ เน้นการร่วมมือ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เน้นการเอาชนะ ($\mu = 2.45$, $\sigma = 1.26$) 2) แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 2.1) ด้านเน้นการเอาชนะ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการทุกอย่างตามระเบียบ ข้อบังคับที่ถูกต้อง 2.2) ด้านเน้นการร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้ซักถามข้อข้องใจเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกัน 2.3) ด้านเน้นการประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นกลาง มีความยุติธรรม มีคุณธรรม ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง 2.4) ด้านเน้นการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล 2.5) ด้านเน้นการยอมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะ การรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร

คำสำคัญ: การบริหารความขัดแย้ง, ผู้บริหารสถานศึกษา, แนวทางที่เหมาะสม

Abstract

This research paper aims to 1) study the level of conflict management of school administrators 2) To study appropriate approaches to conflict management of school administrators. Affiliated with

* Received February 22, 2024; Revised March 12, 2024; Accepted March 19, 2024

the Sukhothai Primary Education Area Office District 1 using a hybrid research methodology. Using quantitative and qualitative data collection methods, the population and the informant group are school administrators under the Sukhothai Primary Education Area Office. District 1, with a total of 124 schools, uses a selective method. The instruments used in the research were a 5 - level estimation scale questionnaire, 1 - answer form, and an interview form. The statistics used in the data analysis are confidence, percentage, mean, standard deviation, and interview data analysis from frequency values. The results showed that 1) conflict management among school administrators was very high overall ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.59$), when looking at each aspect, it was found that the side with the highest average was focused on compromise ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.64$), followed by focusing on cooperation ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.71$), and the side with the lowest average was emphasizing winning ($\mu = 2.45$, $\sigma = 1.26$). School administrators must do everything in accordance with the regulations. Correct regulations 2.2) Emphasis on cooperation School administrators must provide opportunities for all personnel to ask questions and grievances to create mutual understanding. 2.3) Emphasizing compromise School administrators must be impartial. Fair and moral 2.4) Avoidance Emphasis School administrators must avoid confronting conflicts that are personal to individuals. 2.5) Emphasis on allowing school administrators to pay attention to suggestions and listen to the opinions of personnel.

Keywords: Conflict Management, Educational Institution Administrators, The Right Approach

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันที่กระแสสังคมโลกกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 การบริหารจัดการกระบวนการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ทำให้มนุษย์มีความจำเป็น ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มโดยอาจจะมีสาเหตุหลายประการ เพื่อช่วยเหลือกันในการ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทางเศรษฐกิจ เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันขององค์กร เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน มีทรัพยากรมนุษย์เป็นผู้ขับเคลื่อนการทำงานในองค์กร บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หากบุคลากรเกิดความขัดแย้งไม่ลงรอยกัน ไม่สามารถทำงานร่วมกัน หรือประสานประโยชน์ให้เกิดการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานของ องค์กรและทำให้องค์กรไม่สามารถก้าวหน้าได้อย่างมั่นคง ด้วยความสำคัญของความขัดแย้ง ผู้บริหารองค์กรจึงควรนำแนวคิดที่เกี่ยวกับความขัดแย้งสมัยใหม่มาสร้างวิธีการแก้ไขปัญหในเรื่องความขัดแย้งอย่างเหมาะสม (ศิริวรรณ มนอัคระผดุง, 2559) สถานการณ์ความขัดแย้งเป็นสถานการณ์ที่เป็นความแตกต่างที่บุคคล 2 คน หรือมากกว่า แสดงพฤติกรรมเปิดเผยออกมาอย่างแตกต่างกัน สภาพการณ์เหล่านี้ คือ ความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดจากการรับรู้ในเป้าหมายที่แตกต่างกัน มีความเข้าใจผิดหรือไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ มีความต้องการที่แตกต่างกันหรือแย้งซึ่งในสิ่งเดียวกัน เกิดความรู้สึก ต้องการเอาชนะหรือทำให้ฝ่ายตรงข้ามไม่พึงพอใจ หรือเกิดความต้องการที่เหนือกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง สถานการณ์เหล่านี้จะทำให้เกิดความส่งผลกระทบเสียหายต่อองค์กร (รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุขะพรหม, 2561) ในการบริหารจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้มีการนำแนวคิดและทฤษฎีการบริหารความขัดแย้ง Thomas Kilmann Conflict Management Model ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) เน้นการเอาชนะ 2) เน้นการร่วมมือ 3) เน้นการประนีประนอม 4) เน้นการหลีกเลี่ยง 5) เน้นการยอมให้ เพื่อใช้ในการจัดการปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น (Thomas, K. W. & Kilmann, R. H., 1987)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกิจสำคัญ คือ เป็นหน่วยกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม และประสานการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หน่วยงาน องค์กร และบุคคลต่าง ๆ ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา จึงเป็นเสมือนหน่วยอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษา และหน่วยจัดการศึกษาอื่นให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างคล่องตัว มีความเป็นอิสระ สามารถให้บริการทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเป็นธรรม มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในพื้นที่อำเภอเมืองสุโขทัย อำเภอองไกรลาศ อำเภอสรีมาศ อำเภอบ้านด่านลานหอย ที่มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 124 สถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่, 2565) รายงานผลการร้องเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในเรื่องร้องเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จะพึงมีต่อสังคมและประเทศชาติ มีความมุ่งหมายที่จะให้ข้าราชการครูปฏิบัติหน้าที่และประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ เยาวชน และสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อตนเอง ผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ประชาชนและประเทศชาติ จึงได้วางข้อกำหนดเชิงพฤติกรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ และการประพฤติปฏิบัติตนซึ่ง อาจกระทบต่อราชการ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษายึดถือและปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของทางราชการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การรักษาวินัยของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นไปโดยเคร่งครัด ในมาตรา 95 จึงกำหนดให้ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ ป้องกันมิให้ผู้อยู่ ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ได้บังคับบัญชา ซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย พบว่า สถิติและจำนวนการร้องเรียน ร้องทุกข์ ที่เกิดขึ้นในรอบปีงบประมาณ 2564 มีการร้องเรียน จำนวน 5 ครั้ง ปีงบประมาณ 2565 ถึง ปีงบประมาณ 2566 มีการร้องเรียน จำนวน 5 ครั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 (สพป.สท.1, 20 เมษายน 2566 : ม.ป.ป.) จากปัญหาที่พบในรายงานผลการร้องเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ยังคงมีปัญหาคความขัดแย้งเกิดขึ้นในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เกิดขึ้นอยู่ตลอดทุก ๆ ปี และตามทีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการบริหารความขัดแย้งในองค์กร หรือในสถานศึกษา (วิชานนท์ เทียมทะนง, 2564); (วนิดา นาวนิตย์, 2563) ที่ได้มีการให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป เกี่ยวกับการศึกษาและแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้มีความสนใจจะศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1 โดยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยมีขอบเขตเนื้อหาจากการนำแนวคิดและทฤษฎีการบริหารความขัดแย้งของ Thomas, K. W. & Kilmann, R. H. ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) เน้นการเอาชนะ 2) เน้นการร่วมมือ 3) เน้นการประนีประนอม 4) เน้นการหลีกเลี่ยง 5) เน้นการยอมให้ (Thomas, K. W. & Kilmann, R. H., 1987)

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวนทั้งหมด 124 โรงเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลุ่มประชากร เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient : α) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.865 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม จำนวน 124 ฉบับ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และรูปแบบออนไลน์ (Google Forms) ได้แบบสอบถามคืน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (μ) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00	หมายถึง การบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50	หมายถึง การบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50	หมายถึง การบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50	หมายถึง การบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.51 - 1.50	หมายถึง การบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนตอนที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งนำประเด็นคำถาม จาก ขั้นตอนที่ 1 ในการศึกษา ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ในแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทาง ด้านการบริหาร สถานศึกษา การบริหารการศึกษาและการบริหารความขัดแย้งในสถานศึกษา จำนวน 7 คน การได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติไว้ คือ 1) มีประสบการณ์ ในการทำงานการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา ไม่น้อยกว่า 5 ปี 2) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ขึ้นไป ทางด้านการบริหารสถานศึกษา หรือสาขาที่มีความเกี่ยวข้อง 3) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือได้รับรางวัล ทางด้านการบริหารสถานศึกษา หรือการบริหารการศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางที่เหมาะสม ในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ซึ่งนำประเด็นคำถาม จากขั้นตอนที่ 1 ในการศึกษาลักษณะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยนำประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในแต่ละด้าน มาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ติดต่อสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ด้วยตนเอง ใช้เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องมือช่วยในการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากการสัมภาษณ์ ด้วยเทคนิค การวิเคราะห์ เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีผลการวิจัยดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

ข้อ	การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับ	ลำดับ
1.	เน้นการเอาชนะ	2.45	1.26	น้อย	5
2.	เน้นการร่วมมือ	4.52	0.71	มากที่สุด	2
3.	เน้นการประนีประนอม	4.58	0.64	มากที่สุด	1
4.	เน้นการหลีกเลี่ยง	2.95	1.26	ปานกลาง	4
5.	เน้นการยอมให้	4.48	0.68	มาก	3
รวม		3.80	0.59	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.80$, $\sigma = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เน้นการประนีประนอม ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.64$) รองลงมา คือ เน้นการร่วมมือ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เน้นการเอาชนะ ($\mu = 2.45$, $\sigma = 1.26$)

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1. ด้านเน้นการเอาชนะ ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาใช้แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายใต้การทำให้สมาชิกยอมรับว่าผู้บริหารถูกต้องที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการในการทำงาน

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายใต้การทำให้สมาชิกยอมรับว่าผู้บริหารถูกต้องที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารต้องการในการทำงาน และมีแนวปฏิบัติอย่างไร และสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถี่ของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการทุกอย่างตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง (ความถี่ 6)

2. ด้านเน้นการร่วมมือ ประเด็น เมื่อเกิดความขัดแย้งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ในสถานศึกษาเป็นสำคัญ

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติอย่างไรเมื่อเกิดความขัดแย้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ในสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถี่ของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้ซักถามข้อข้องใจเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน (ความถี่ 4)

3. ด้านเน้นการประนีประนอม ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาเน้นการทำงานมีประสิทธิผลร่วมกันในสถานศึกษาแม้จะพบความขัดแย้ง

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติอย่างไรที่สะท้อน เน้นการทำงานมีประสิทธิผลร่วมกันในสถานศึกษา แม้จะพบความขัดแย้ง โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นกลาง มีความยุติธรรม มีคุณธรรม ไม่ลำเอียง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคัดแย้ง (ความถี่ 3)

4. ด้านเน้นการหลีกเลี่ยง ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในสถานการณ์แบบใด และควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล (ความถี่ 4)

5. ด้านเน้นการยอมให้ ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดความคิดเห็นของบุคลากรเป็นหลัก

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษา โดยยึดความคิดเห็นของบุคลากรเป็นหลัก และควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร และสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะ และแนวคิดของบุคลากร ยอมรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร (ความถี่ 4)

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 สามารถอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษากระบวนการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

จากการศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมใช้วิธีการเน้นการประนีประนอม ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เน้นการประนีประนอม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา ต้องมองที่เป้าหมายของสถานศึกษาเป็นหลัก และต้องทำงานร่วมกัน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี จึงเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาโดยตรง นอกจากนี้การศึกษาของ นัฏฐิกา นิลสุข เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการทำงานตามทัศนคติของครู อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก คือ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประนีประนอม (นัฏฐิกา นิลสุข, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของ กมลนัฏฐ์ ศรีจ้อย เรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุทัยธานี คือ การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดอุทัยธานี รายด้าน พบว่า การบริหารจัดการความขัดแย้ง ด้านการประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก (กมลนัฏฐ์ ศรีจ้อย, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของ เศรษฐพล บัวงาม เรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 คือ การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประนีประนอม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (เศรษฐพล บัวงาม, 2563)

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

1. ด้านเน้นการเอาชนะ ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาใช้แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายใต้การทำให้สมาชิกยอมรับว่าผู้บริหารถูกต้องที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนเองต้องการในการทำงาน

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ภายใต้การทำให้สมาชิกยอมรับว่าผู้บริหารถูกต้องที่สุด เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ผู้บริหารต้องการในการทำงาน และมีแนวปฏิบัติอย่างไร และสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการทุกอย่างตามระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง (ความถี่ 6) นอกจากนี้ การศึกษาของ Thomas & Kilmann สรุปว่าการเอาชนะ เป็นวิธีที่ควรจะใช้เมื่อต้องรีบตัดสินใจอย่างเร่งด่วน กรณีมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้น เป็นประเด็นสำคัญซึ่งเมื่อลงมือปฏิบัติไปแล้วอาจเป็นสิ่งที่คนไม่ชอบหรือไม่พอใจ เช่น การบังคับให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การลงโทษทางวินัยรวมถึงการแก้ผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เป็นประเด็นสำคัญยิ่งต่อหน่วยงาน และมีความมั่นใจว่าถูกต้องและเพื่อกันตนเองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบอย่างไร้เหตุผล (Thomas, K. W. & Kilmann, R. H., 1987) นอกจากนี้การศึกษาของ นัฏฐิกา นิลสุข เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการทำงานตามทัศนคติของครูอำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 คือ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้านการเอาชนะ เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก คือ ในประเด็นผู้บริหารพยายามแก้ปัญหาให้ได้ตามวิถีทางของตนเอง ผู้บริหารพยายามแก้ปัญหาให้ได้ตามวิถีทางของตนเอง และผู้บริหารมุ่งใช้ตำแหน่งและระเบียบข้อบังคับในการแก้ปัญหา (นัฏฐิกา นิลสุข, 2560)

2. ด้านเน้นการร่วมมือ ประเด็น เมื่อเกิดความขัดแย้งผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ในสถานศึกษาเป็นสำคัญ

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติอย่างไรเมื่อเกิดความขัดแย้ง โดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อประโยชน์ ในสถานศึกษาเป็นสำคัญ โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้ซักถามข้อข้องใจเพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจตรงกัน (ความถี่ 4) นอกจากนี้การศึกษาของ อัจฉรา ลิ้มวงษ์ทอง สรุปว่าเป็นวิธีความสัมพันธ์ต่างก็มีความสำคัญ มีการประสานความร่วมมือก็ย่อมเป็นแนวทางออกที่ให้ คุณประโยชน์สูงสุด มีความเข้าใจตรงกัน การประสานความร่วมมือผู้คนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ส่วนใหญ่ต่างพยายาม หาทางแก้ปัญหา หรือทางออกที่ดีมากกว่าการที่จะโทษกันไปโทษกันมา (อัจฉรา ลิ้มวงษ์ทอง, 2557) นอกจากนี้การศึกษาของ กมลนธ์ ศรีจ้อย เรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดอุทัยธานี คือ การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดอุทัยธานี ด้านการร่วมมือ เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ในประเด็นบริหารรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (กมลนธ์ ศรีจ้อย, 2560) และนอกจากนี้การศึกษาของ เศรษฐพล บัวงาม เรื่องการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 คือ การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการประสานความร่วมมือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ในประเด็น ผู้บริหารให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (เศรษฐพล บัวงาม, 2563)

3. ด้านเน้นการประนีประนอม ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษานำการทำงานมีประสิทธิผลร่วมกันในสถานศึกษาแม้จะพบความขัดแย้ง

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวปฏิบัติอย่างไรที่สะท้อน เน้นการทำงานมีประสิทธิผลร่วมกันในสถานศึกษา แม้จะพบความขัดแย้ง โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นกลาง มีความยุติธรรม มีคุณธรรม ไม่ลำเอียง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำหน้าที่แก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (ความถนัด 3) นอกจากนี้การศึกษาของ เดชวิทย์ นิลวรรณ สรุปว่าเป็นวิธีการจัดการความขัดแย้งในลักษณะ ทางสายกลาง โดยให้ความสำคัญกับเป้าหมายส่วนตนและสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในระดับปานกลาง แนวทางนี้เชื่อว่าการประนีประนอม การยอมละเป้าหมายส่วนตนบางส่วน และชักจูงให้ผู้อื่นยอมสละ เป้าหมายบางส่วนนั้น ทำให้สามารถหาข้อสรุปต่อข้อขัดแย้งที่ได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย เพื่อหาข้อตกลงร่วมกันที่ดี เกิดผลดีต่อทีมงานและการทำงานมีประสิทธิผล (เดชวิทย์ นิลวรรณ, 2558) นอกจากนี้การศึกษาของ เนตรพัฒนา ยาวีราช สรุปว่าเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมที่มุ่งเอาชนะและแสดง พฤติกรรมร่วมมือในระดับปานกลาง เป็นจุดยืนระหว่างกลางในลักษณะทบทวนครั้งทาง สามารถประนีประนอมกันได้ ได้รับผลประโยชน์ที่น่าพอใจทั้งสองฝ่าย เป็นทางสายกลางในการแก้ปัญหา (เนตรพัฒนา ยาวีราช, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของ จิราลักษณ์ วงษ์แก้ว เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 คือ การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ด้านประนีประนอม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ในประเด็น ข้อผู้บริหารทำให้การได้เปรียบเสียเปรียบของทุกฝ่ายเป็นไปด้วยความยุติธรรมมีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด (จิราลักษณ์ วงษ์แก้ว, 2562)

4. ด้านเน้นการหลีกเลี่ยง ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในสถานการณ์แบบใด และควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร โดยสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับความขัดแย้งเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล (ความถนัด 4) นอกจากนี้การศึกษาของ Thomas and Kilmann สรุปว่าควรจะใช้เมื่อประเด็นขัดแย้งเป็นเรื่องไร้สาระ เป็นเรื่องส่วนตัวและมีปัญหาอย่างอื่นที่สำคัญกว่ารอการแก้ไข เมื่อรู้ว่ามีโอกาสที่จะชนะ (Thomas, K. W. & Kilmann, R. H., 1987) นอกจากนี้การศึกษาของ อโนชา งามจิต เรื่องการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากร วิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา คือ การแก้ไขปัญหา ด้านการหลีกเลี่ยง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และงดเว้นจากการเผชิญหน้าในความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (อโนชา งามจิต, 2562)

5. ด้านเน้นการยอมให้ ประเด็น ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยยึดความคิดเห็นของบุคลากรเป็นหลัก

ประเด็นการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษามุ่งสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับบุคลากรในสถานศึกษาโดยยึดความคิดเห็นของบุคลากรเป็นหลัก และควรมีแนวปฏิบัติอย่างไร และสรุปแนวทางที่เหมาะสม ดังนี้

เมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความถนัดของแนวทางการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะ และแนวคิดของบุคลากร ยอมรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร (ความถนัด 4) นอกจากนี้การศึกษาของ เนตรพัฒนา ยาวี สรุปว่าเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมมุ่ง

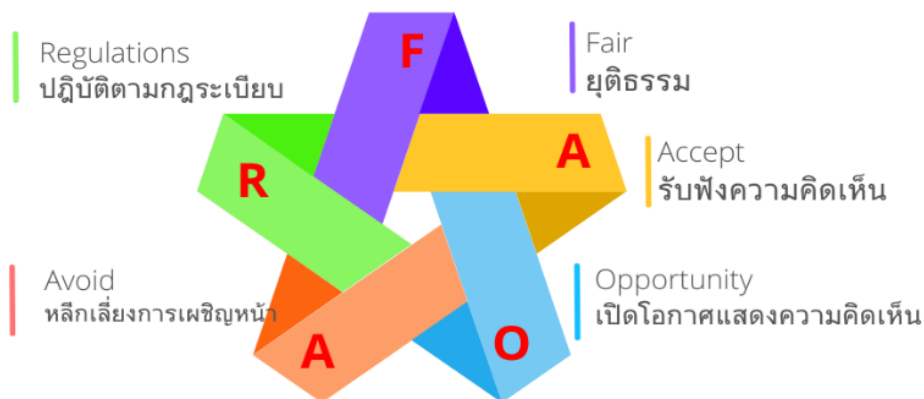
เอาชนะในระดับต่ำ และแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในระดับสูง เป็นพฤติกรรม ที่เน้นการเอาใจผู้อื่น ยอมรับฟัง การแสดงความคิดเห็นผู้อื่น เป็นผู้เสียสละ ปล่อยให้ผู้อื่นดำเนินการไปตามที่เขาชอบแม้เราจะไม่เห็นด้วยก็ตาม และไม่ต้องการให้เกิดการบาดหมางใจกัน วิธีนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการเอาใจ (เนตรพิณณา ยาวีราช, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของ ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก และคณะ เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 คือ แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 คือ ในด้านการยอมให้ ผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้อง เปิดโอกาสให้ทุกคนที่มีส่วนร่วมได้มีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งตามความ เหมาะสม เพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้ง ให้ได้ และดีที่สุดบนความยุติธรรมและถูกต้อง ซึ่งมันจะเป็นการรักษา ความสัมพันธ์ร่วมกันและส่งผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน ของบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก และคณะ, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1

CONFLICT MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER SUKHOTHAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE1.

RAFAO MODEL

ภาพที่ 1 รูปแบบ “RAFAO Model”

จากภาพแสดงแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เสนอในรูปแบบ “RAFAO Model” อธิบายรายละเอียดได้ ดังนี้

1. Regulations คือ ปฏิบัติตามกฎระเบียบ
2. Avoid คือ หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า
3. Fair คือ ยุติธรรม
4. Accept คือ รับฟังความคิดเห็น
5. Opportunity คือ เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 พบว่า การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เน้นการประนีประนอม รองลงมา คือ เน้นการร่วมมือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ เน้นการเอาชนะ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ แนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1) ด้านเน้นการเอาชนะ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาอบรม ให้ความรู้ในเรื่อง กฎหมาย กฎระเบียบ กฎข้อบังคับ หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องให้กับบุคลากรให้สถานศึกษา 2) ด้านเน้นการร่วมมือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ได้ซักถามข้อข้องใจ เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงาน คำสั่งและเป้าหมายของสถานศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน 3) ด้านเน้นการประนีประนอม ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความยุติธรรม มีคุณธรรม ไม่ลำเอียง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มีความเป็นกลางในการทำหน้าที่แก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ในสถานศึกษา รวมถึงแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา 4) ด้านเน้นการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหลีกเลี่ยง กับการเผชิญหน้าความขัดแย้งเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคล เพราะถือว่าไม่ได้มีประโยชน์ต่อสถานศึกษา 5) ด้านเน้นการยอมให้ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับข้อเสนอแนะ แนวคิดของบุคลากรในสถานศึกษา ยอมรับฟังการแสดงความคิดเห็นของบุคลากร เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ศึกษาความเป็นไปได้ของการนำแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ไปปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กมลนันธ์ ศรีจ้อย. (2560). การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุทัยธานี. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จิราลักษณ์ วงษ์แก้ว. (2562). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เดชวิทย์ นิลวรรณ. (2558). ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ต่อศักดิ์ ศรีแก้วแฝก และคณะ. (2565). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต12. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 15(2), 11-20.
- นัญญิกา นิลสุข. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการทำงานตามทัศนคติของครูอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนตรพัฒนา ยาวีราช. (2560). การจัดการสมัยใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- รัฐพล เย็นใจมา และสุรพล สุยะพรหม. (2561). ความขัดแย้งในสังคมทฤษฎีและแนวทางแก้ไข. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 7(2), 224-238.
- วนิดา เนาวนิตย์. (2563). การจัดความขัดแย้งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา. วิทยาลัยครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

- วิชานนท์ เทียมทะนง. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2559). การจัดการความขัดแย้งในองค์การอย่างสร้างสรรค์. วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(2), 193-208.
- เศรษฐพล บัวงาม. (2563). การบริหารจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่. (2565). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 1. เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2566 จาก <https://web.sukhothai1.go.th/index.php>.
- อโนชา งามจิต. (2562). การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีซีเทคแปซิฟิก จังหวัดพะเยา. ใน วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต. สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก.
- อัจฉรา ลีมวงษ์ทอง. (2557). การบริหารความขัดแย้งในองค์การ. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คส์ หูย.อรุณ.
- Thomas, K. W. & Kilmann, R. H. (1987). Thomas - Kilmann Conflict Mode Instrument. New Yoke: XICOOM Incorate.

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์
อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบซีปปียีสท์*

EVALUATION OF SCHOOL - BASED CURRICULUM ON THAI LANGUAGE SUBJECT
AREA OF WATWANGHONG SCHOOL, LANSKA, NAKHON SI THAMMARAT,
BY USING CIPPIEST MODEL

พิชชานันท์ เทวบุรี*, ปารุสยา เกียรติศิริ, สิริสวัสดิ์ ทองก้านเหลือง

Pitchanan Tawaburee, Parussaya Kiatkheeree, Sirisawas Thongkanluang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Suratthani, Thailand

*Corresponding author E-mail: pitchanan101@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบซีปปียีสท์ ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประกอบด้วย ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ รวม 7 ด้านด้วยกัน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 158 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาหรือผู้นำชุมชน จำนวน 9 คน ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 2 คน ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า จำนวน 80 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ของปีการศึกษา 2565 จำนวน 61 คน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก 0.30 - 0.80 มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเชิงสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.94) ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.77) ด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.80) ด้านผลผลิต ประกอบด้วย ด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.60) ด้านประสิทธิผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.70) ด้านความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.62) และด้านการถ่ายโยงความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.77) ผลการประเมินโดยรวมนั้นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน วัดวังหงส์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา, กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, รูปแบบซีปปียีสท์

Abstract

The aim of this study was to evaluate the effectiveness of a school-based curriculum in the Thai language education area at Wat Wang Hong School, Lan Saka, Nakhon Si Thammarat.

* Received February 21, 2024; Revised March 13, 2024; Accepted March 21, 2024

To achieve this aim, the study employed the CIPPIEST Model to examine seven aspects, including context, input, process, and product, including impact, effectiveness, sustainability, and knowledge transfer. The research used a purposive sample of 158 participants consisting of 5 educational institution administrators, were 1 heads of the Thai language education area, school board members of 9, Thai language teachers of 2, parents, community members, alumni of 80, and 61 students in Pratomsuksa 4 - 6 (Grade 4 - 6), Semester 2022. The quantitative research methods were applied utilizing a questionnaire with a discrimination index of 0.30 - 0.80 and a reliability index of 0.93, interview forms, and data recording forms. The analysis incorporated both content analysis and statistical measures, including mean and standard deviation. The research findings were as follows. The context was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.94$). Regarding the input aspect, it was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.77$). Regarding the process aspect it was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.80$). The product aspect consisting of the impact was at the very high level of appropriateness ($\bar{x} = 4.60$). Regarding the effectiveness aspect was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.70$). the curriculum was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.62$). For the transfer learning aspect it was appropriate at a very high level ($\bar{x} = 4.77$). The overall evaluation was at the highest level of appropriateness. The effectiveness and efficiency of the school-based curriculum of Watwanghong School were higher than the criterion.

Keywords: Evaluation of School - Based Curriculum, Thai Language Subject Area, Cippiest Model

บทนำ

หลักสูตรเปรียบเสมือนหางเสือของเรือลำใหญ่ ที่ชื่อว่า “การศึกษา” ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดทิศทางการศึกษาว่าจะต้องขับเคลื่อนไปทิศทางใดให้ประสบความสำเร็จตามเส้นทางที่ต้องการ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติที่ดี สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ประกาศให้ใช้หลักสูตร พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นไป ซึ่งผลจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) ตั้งแต่ปี 2561 - 2563 ที่ผ่านมา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละของนักเรียนที่สอบ เฉลี่ยร้อยละ 48.17 ต่ำกว่าระดับประเทศ และไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้บริหารกำหนด ซึ่งได้มีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ในประเด็นปัญหาและความท้าทายของระบบการศึกษา ความว่า การจัดการศึกษายังขาดคุณภาพและมาตรฐานในทุกๆระดับ คุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O - NET) พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำในทุกกลุ่มสาระและผลคะแนนจากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มี

ระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน ปัญหาเหล่านี้เกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหาสาระและความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความคิดสร้างสรรค์ ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึง โดยเฉพาะในพื้นที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้น การประเมินหลักสูตรจะทำให้ได้ทราบว่า หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด คุณภาพของปัจจัยนำเข้ามีความสนับสนุนและเอื้อต่อการนำหลักสูตรไปใช้เพียงใด กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด อีกทั้งผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรเป็นไปในลักษณะใด อีกทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการใช้หลักสูตรมีความพึงพอใจในการบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่เพียงใด ซึ่งการทราบถึงข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรว่าควรเป็นไปในทิศทางใด ทั้งนี้ การประเมินหลักสูตรมีหลายรูปแบบ

ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินชิปเปียสท์ Stufflebeam and Shinkfield เนื่องจากรูปแบบชิปเปียสท์เป็นรูปแบบการประเมินที่สามารถประเมินครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของหลักสูตรอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ ตั้งแต่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต โดยให้ความสำคัญกับทุกองค์ประกอบประเมินข้อมูลครอบคลุมทุกด้านไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่งเพียงจุดเดียว เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่อง ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์และความสอดคล้องกันของหลักสูตรมากขึ้นส่งผลให้ได้ข้อมูลครบถ้วนในการประเมินหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยต้องการหาคำตอบให้ได้ว่ารูปแบบการประเมิน อันได้แก่ ด้านบริบท (C : Context Evaluation) โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา รวมทั้งเนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องอยู่ในระดับใด ด้านปัจจัยนำเข้า (I : Input Evaluation) คุณสมบัติของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สื่อวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ แหล่งเรียนรู้และอาคารสถานที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด ด้านกระบวนการ (P : Process Evaluation) การบริหารหลักสูตร การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผลและการนิเทศในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใด ด้านผลผลิต (P : Product Evaluation) ประกอบด้วย ด้านผลกระทบ (I : Impact Evaluation) ด้านประสิทธิผล (E : Effectiveness Evaluation) ด้านความยั่งยืน (S : Sustainability Evaluation) และด้านการถ่ายโยงความรู้ (T : Transportability Evaluation) ต้องการหาคำตอบให้ได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับจากสังคมหรือชุมชน และนักเรียนนำความรู้หลังจากจบหลักสูตรภาษาไทยไปใช้ในการศึกษาต่อ หรือนำทักษะด้านอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือใช้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมในระดับใด ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปเปียสท์พบว่า สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ช่วยประกอบการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการตรวจสอบ พัฒนาและแก้ไขจุดบกพร่องให้มีความสมบูรณ์ ทั้งยังช่วยในการตัดสินใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปหรือไม่อีกด้วย ผู้วิจัยจึงวางแผนและดำเนินการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสามารถตัดสินใจได้ว่าควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ต่อไปในด้านใดเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการออกแบบวิจัยแบบผสมวิธี โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงประจักษ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินเชิงประจักษ์ (Stufflebeam, D. L., 2015); (Stufflebeam, D. L. et al., 1973); (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มเป้าหมายจากหน่วยศึกษาทั้งหมด 221 คน ดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนวัดวังหงส์ จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั่วไป 3) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานการเงินและพัสดุ และ 4) หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 9 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 104 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2565 ชุมชนและศิษย์เก่า จำนวน 100 คน

ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง มีจำนวนทั้งหมด 158 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนวัดวังหงส์ จำนวน 6 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 2 คน คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน จำนวน 9 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 61 คน และผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2565 ชุมชนและศิษย์เก่า จำนวน 80 คน

การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) โดยผู้วิจัยศึกษาหาความรู้พื้นฐานและกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 4 ชุด นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน นำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นจึงมีการนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน ได้ค่าเท่ากับ 0.992 แปลผลได้ว่า มีความเชื่อมั่นสูง แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน ได้ค่าเท่ากับ 0.989 แปลผลได้ว่า มีความเชื่อมั่นสูง แบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับผู้ปกครองได้ค่าเท่ากับ 0.895 แปลผลได้ว่า มีความเชื่อมั่นสูง แบบสอบถามชุดที่ 4 สำหรับนักเรียน ได้ค่าเท่ากับ 0.849 แปลผลได้ว่า มีความเชื่อมั่นสูง

การสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยศึกษาหาความรู้พื้นฐานและกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 4 ชุด นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน นำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นจึงมีการนำไปทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำตอบกับคำถาม ระดับการใช้ภาษา ลักษณะของคำตอบ ทิศทางของคำตอบ ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแบบสอบถาม

การสร้างแบบบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาหาความรู้พื้นฐานและกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 1 ชุด นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นตรวจสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมในการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน นำมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) จากนั้นจึงมีการนำไป

ทดลองใช้เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของข้อมูลกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
ระดับการใช้ภาษา ลักษณะของคำตอบ ทิศทางของคำตอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือแนะนำตัวถึงผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังหงส์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปยังโรงเรียนวัดวังหงส์ ด้วยตนเองเพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน จำนวน 9 คน ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า จำนวน 80 และ นักเรียน จำนวน 61 คน ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 2 สัปดาห์

3. ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่รวบรวมได้มาพิจารณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับและวิเคราะห์ประมวลผลโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel

4. หลังจากที่ได้ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้มานำมาพิจารณาเพื่อที่จะหาคำถามเพิ่มเติมในการนำไปสัมภาษณ์อีกครั้งโดยการพิจารณาจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของแบบสอบถาม แล้วจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไว้แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 158 คน ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ 3 สัปดาห์ โดยการสัมภาษณ์รูปแบบกลุ่มตามชุดแบบสัมภาษณ์ ขออนุญาตบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อนำกลับมาวิเคราะห์

5. ผู้วิจัยนำแบบบันทึกที่สร้างขึ้นไปให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายงานบุคคล เจ้าหน้าที่วัดผลประเมินผลของโรงเรียนวัดวังหงส์ ข้อมูลเกี่ยวกับตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนวัดวังหงส์ คือ จำนวนบุคลากร ปีการศึกษา 2565 จำนวนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ปีการศึกษา 2565 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2565 แล้วผู้วิจัยนำกลับมาประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้ คือ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้ง 4 ชุด จาก ผู้บริหารและครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า และนักเรียน จำนวน 158 ฉบับ นำแบบสอบถามแต่ละชุดที่เป็นข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) จากนั้นนำแบบสอบถามแต่ละชุดที่เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการประเมิน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึก คือ การนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละและค่าเฉลี่ยประกอบด้วย 1) การประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) การประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีคะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่ในระดับดีขึ้นไปจึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน 3) การวิเคราะห์การอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับผ่านขึ้นไปจึงถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้รับกลับคืนมาทั้ง 4 ชุด จากผู้บริหารและครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ชุมชน ศิษย์เก่า

และ นักเรียน จำนวน 158 ฉบับ มาจัดลำดับและจัดหมวดหมู่ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต เพื่อนำไปวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเป็นลักษณะของความเรียงตามความถี่ของความคิดเห็น

ผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบชิปเปียส์

1. ผลการประเมินด้านบริบท โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนและระดับการประเมินของด้านบริบท โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	ผลการประเมิน			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. วิสัยทัศน์	4.94	0.24	มากที่สุด	3
2. พันธกิจ	4.86	0.35	มากที่สุด	5
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.93	0.26	มากที่สุด	4
4. โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	4.98	0.15	มากที่สุด	2
5. เนื้อหาของหลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวมด้านบริบท	4.94	0.23	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินด้านบริบท พบว่า รายประเด็นมีผลการประเมินโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.94, S.D. = 0.23) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ตามอันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 เนื้อหาของหลักสูตร ($\bar{x}$ = 5.00, S.D. = 0.00) อันดับที่ 2 โครงสร้างของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\bar{x}$ = 4.98, S.D. = 0.15) อันดับที่ 3 วิสัยทัศน์ ($\bar{x}$ = 4.94, S.D. = 0.24) อันดับที่ 4 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\bar{x}$ = 4.93, S.D. = 0.26) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 5 คือ พันธกิจ ($\bar{x}$ = 4.86, S.D. = 0.35)

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนและระดับการประเมินของด้านปัจจัยนำเข้า โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	ผลการประเมิน			
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. คุณสมบัติของผู้บริหาร	4.94	0.20	มากที่สุด	1
2. คุณสมบัติของครู	4.82	0.42	มากที่สุด	4
3. คุณสมบัติของผู้เรียน	4.52	0.80	มากที่สุด	7
4. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน	4.81	0.42	มากที่สุด	5
5. อาคารสถานที่	4.72	0.53	มากที่สุด	6
6. แหล่งเรียนรู้	4.84	0.37	มากที่สุด	2
7.งบประมาณ	4.83	0.38	มากที่สุด	3
รวมด้านปัจจัยนำเข้า	4.77	0.50	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า รายประเด็นมีผลการประเมินโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.77, S.D. = 0.50) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ตามอันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 คุณสมบัติของผู้บริหาร ($\bar{x}$ = 4.94, S.D. = 0.20) อันดับที่ 2 แหล่งเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.84, S.D. = 0.37)

อันดับที่ 3 งบประมาณ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.38) อันดับที่ 4 คุณสมบัติของครู ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = 0.42) อันดับที่ 5 สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.42) อันดับที่ 6 อาคารสถานที่ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.53) และ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 7 คือ คุณสมบัติของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนและระดับการประเมินของด้านกระบวนการ โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	ผลการประเมิน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. การบริหารหลักสูตร	4.98	0.15	มากที่สุด	2
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.77	0.47	มากที่สุด	5
3. การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.79	0.46	มากที่สุด	3
4. การวัดและประเมินผล	4.78	0.46	มากที่สุด	4
5. การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร	5.00	0.00	มากที่สุด	1
รวมด้านกระบวนการ	4.80	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า รายประเด็นมีผลการประเมินโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.45) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ตามอันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 การนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) อันดับที่ 2 การบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.15) อันดับที่ 3 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.46) อันดับที่ 4 การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.46) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 5 คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.47)

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนและระดับการประเมินของด้านผลผลิต โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	ผลการประเมิน			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1.ด้านผลกระทบ				
- ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน	4.70	0.54	มากที่สุด	1
- รางวัล/เกียรติยศ	4.48	0.71	มาก	3
- การยอมรับของชุมชน	4.65	0.60	มากที่สุด	2
รวมด้านผลกระทบ	4.60	0.64	มากที่สุด	4
2. รวมด้านประสิทธิผล	4.70	0.55	มากที่สุด	2
3. รวมด้านความยั่งยืน	4.69	0.54	มากที่สุด	3
4. รวมด้านการถ่ายทอดความรู้	4.77	0.48	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่า มีผลการประเมินรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อยได้ตามอันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 ด้านการถ่ายทอดความรู้ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.48) รองลงมา คือ อันดับที่ 2 ด้านประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.55) อันดับที่ 3 ด้านความยั่งยืน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.54) และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 4 คือ ด้านผลกระทบ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.64) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายประเด็น ของด้านผลกระทบ พบว่า มีผลการประเมินรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ตามอันดับ ดังนี้ อันดับที่ 1 ความมีชื่อเสียงของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.54) อันดับที่ 2 การยอมรับของชุมชน ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.60) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อันดับที่ 3 คือ รางวัล/เกียรติยศ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.71)

อภิปรายผล

ผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปเปียสท์ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลรายด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านบริบท พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องด้วยโรงเรียนวัดวังหงส์ได้มีการดำเนินการอย่างมีรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจน ในการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยซึ่งได้ร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการดำเนินการ โดยได้ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียนให้มีความถูกต้องครบถ้วนตามนโยบายของการจัดการศึกษาแห่งชาติ วิสัยทัศน์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสอดคล้องกับเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อภินันท์ อามีระะ ที่ได้กล่าวถึง การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาว่าจะต้องมีองค์หลายภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร และสถานศึกษาเองควรจัดทำให้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน เศรษฐกิจ เพื่อให้สถานศึกษาได้เดินไปในทิศทางที่ควรจะเป็น และ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด (อภินันท์ อามีระะ, 2557) ดังนั้น การประเมินด้านบริบททำให้ทราบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีประสิทธิภาพพอที่จะใช้ต่อไปได้

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากประสิทธิภาพและศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับที่มีคุณภาพ มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล เป็นผู้นำที่มีความรู้ มีสมรรถนะในการบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชาติ สอดคล้องกับ อธิศักดิ์ อุปไมยอติชัย และคณะ ที่กล่าวถึงการบริหารการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศนั้น ควรมีผู้นำองค์กรทางการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีสมรรถนะในการ บริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของชาติ และสามารถผลิตบุคลากรที่เกิดจากผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพได้อีกด้วย (อธิศักดิ์ อุปไมยอติชัย และคณะ, 2563) ดังนั้น การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ทำให้ทราบว่าควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ตลอดเวลาของผู้เรียนให้เพิ่มขึ้นจึงจะเป็นผลดีต่อผู้เรียนมากขึ้น

ด้านกระบวนการ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการบริหาร หลักสูตรที่ดี มีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการวางแผน มีการนิเทศติดตาม การสรุปผลและรวบรวมข้อมูลปัญหาในการใช้หลักสูตร ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาแบบ วิธีการอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นางนภัส บุญเหลือ ที่กล่าวว่า โรงเรียนมีการเตรียมการใช้หลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดประชุมชี้แจงบุคลากรเกี่ยวกับหลักสูตรและ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ภาคเรียนละ 2 ครั้ง ส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพ มีแนวทาง การดำเนินการตามบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการในการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียม เอกสาร หลักสูตร ตำราและคู่มือต่าง ๆ อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน มีการประเมินหลักสูตรทั้งก่อนใช้ และหลัง การใช้จึงส่งผลในการประเมินอยู่ในระดับมาก (นางนภัส บุญเหลือ, 2553) ดังนั้น การประเมินด้านกระบวนการ ทำให้ ทราบว่าควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับความเหมาะสมของผู้เรียนต่อไป

ด้านผลผลิต พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากด้านผลกระทบมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากที่สุด โรงเรียนเป็นที่รู้จัก มีชื่อเสียงที่ดีในชุมชน และโรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วม การแข่งขันและได้รับรางวัลเกียรติยศทางด้านทักษะวิชาการ รวมถึงเป็นที่ยอมรับของชุมชนจากการเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนและเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกศินี ถิ่นพังงา ที่กล่าวถึง การประเมินด้านผลกระทบว่าการยอมรับของชุมชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะทาง โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม (เกศินี ถิ่นพังงา, 2565) ด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมระดับ มากที่สุด เนื่องจากนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด มีผลการเรียน

ระดับดีขึ้นไปร้อยละ 95.08 ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100.00 และผ่านเกณฑ์การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และการเขียน มีผลการประเมินระดับดีขึ้นไปร้อยละ 100.00 เนื่องจากนักเรียนรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง กระตือรือร้นต่อสิ่งที่ตนเองใคร่รู้และรู้จักที่จะประเมินตนเองเพื่อที่จะสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง และอีกประการสำคัญ คือทางโรงเรียนได้มีการอบรมช่วงการเข้าร่วมกิจกรรมเคารพธงชาติอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เป็นเพราะคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งจะประกอบด้วย ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เมื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถตลอดจน คุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูล จากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ด้านความยั่งยืน นักเรียนนำความรู้ไปปรับหรือบูรณาการกับวิชาอื่นมาใช้อย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้หลังจากจบหลักสูตรไปใช้ในการศึกษาต่อระดับชั้นที่สูงขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะรายวิชาภาษาไทยเป็นพื้นฐานแห่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนควรมีทักษะทางภาษาไทยทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้องแม่นยำจึงจะประสบความสำเร็จในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ สุนีย์ ภูพันธ์ กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีควรมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้ ควรตั้งอยู่บนรากฐานของการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางปรัชญาจิตวิทยา สังคมวิทยา ธรรมชาติของการเรียนรู้และนอกจากนั้นยังต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความจริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546) ด้านการถ่ายโยงความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เป็นเพราะนักเรียนสามารถนำทักษะและองค์ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนถ่ายทอดออกไปในรูปแบบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผลการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน รวมถึงการมีผลงานการแข่งขันทักษะทางวิชาการที่ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในชุมชนเพื่อดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีวิจรรย์ญาณที่ดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภารัตน์ อมรชาติ ที่กล่าวถึง การประเมินด้านถ่ายโยงความรู้ว่า ผลที่เกิดขึ้นนักเรียนสามารถถ่ายทอดความรู้จากครูไปนั้น แบ่งปันความรู้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นให้นักเรียนด้วยกันเองและผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี และมีผลงานการแข่งขันทักษะวิชาการเป็นที่น่าพึงพอใจกับโรงเรียน และชุมชน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้ประโยชน์และแก้ปัญหา นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สุภารัตน์ อมรชาติ, 2564) ดังนั้น การประเมินด้านผลผลิต จึงมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้เห็นว่าผู้เรียนที่ผ่านการใช้หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์ มีผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด ช่วยให้เกิดความเข้าใจว่าควรใช้หลักสูตรต่อไปและพัฒนาหลักสูตรทุกปีให้มีความสอดคล้องกับยุคสมัยและความต้องการของผู้เรียน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนวัดวังหงส์อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้รูปแบบชิปเปียส ผู้วิจัยได้ค้นพบ 1) ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ การประเมินด้านบริบท ควรกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาไทยให้มีความชัดเจน เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรมีบทบาทในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความเชี่ยวชาญในการสอนและมีระบบพัฒนาครูอย่างสม่ำเสมอ 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ควรมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นกิจกรรมแบบการเรียนรู้แบบ Active Learning 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต ประกอบด้วย 4.1) ผลการประเมินด้านผลกระทบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรต้องรักษาและเพิ่มคุณภาพของโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจ การไว้วางใจ และการยอมรับจากผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน 4.2) ผลการประเมินด้านประสิทธิผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ควรใช้วิธีการสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และการเขียน ครูควรเน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 4.3) ผลการประเมินด้านความยั่งยืน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะ ควรเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะทางภาษาไทยไปประยุกต์ใช้หรือบูรณาการกับวิชาอื่นได้ 4.4) ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะควรจัดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถขยายผลหรือต่อยอด ปรับปรุงหรือประยุกต์การใช้หลักสูตรภาษาไทยในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้ประโยชน์และแก้ปัญหา แล้วประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แนวทางการพัฒนาการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เกศินี ถิ่นพังงา. (2565). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกะเปอร์วิทยา อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปเปียสท์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ธีรศักดิ์ อุปไมยอธชัย และคณะ. (2563). การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นงนภัส บุญเหลือ. (2553). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์โรงเรียนประทุมอนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สุริยวิทยาสาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุรารัตน์ อมรชาติ. (2564). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนบ้านหินดานอำเภอกีรีรัตนคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยใช้รูปแบบชิปเปียสท์. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร ยุคปฏิรูปการศึกษาไทย. เชียงใหม่: The Knowledge Center.

- อภินันท์ อามีเราะ. (2557). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน Curriculum and Provision of Basic Education. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- Stufflebeam, D. L. (2015). For applying CIPP evaluation model checklist: A tool the CIPP model to assess projects and programs. Western Michigan University. Retrieved January 17 , 2023, from <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/ewalps/dzienne/cipp-model-stufflebeam2015.pdf>.
- Stufflebeam, D. L. et al. (1973). Educational Evolution and Decision Making. Illinois: Peacock Publisher Inc.

การเปิดรับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร
ที่มีผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร
ของผู้รับชมช่อง YouTube*

THE EXPOSURE OF CONTENT COMPONENTS' FOOD TRAVEL YOUTUBERS
THAT AFFECT YOUTUBE CHANNEL VIEWERS' DECISION TO PARTICIPATE IN
CULTURAL FOOD TOURISM

ธันชกรณ พวงทอง*, ขจร ฝ่ายเทศ, วราพรรณ อภิศุภโชค

Thanutchaporn Puangtong, Kajohn Fyeted, Warapan Apisuphachok

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: thanutchaporn.pu@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร และ 3) เพื่อศึกษาการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้รับชมช่อง YouTube ที่รับชมอย่างน้อย 1 ช่อง YouTube จากช่องที่กำหนดไว้ จำนวน 400 คน ซึ่งเลือกโดยใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็นและวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานเอกชน/ลูกจ้าง หรือธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 25,001 -35,000 บาท และจากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศ และองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ที่แตกต่างกันมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศและอาชีพ

คำสำคัญ: องค์ประกอบด้านเนื้อหา, ยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร, การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร, ผู้รับชมช่อง YouTube

* Received March 7, 2024; Revised March 23, 2024; Accepted March 29, 2024

Abstract

This research article is quantitative research and has the objectives to 1) study the demographics 2) study the content components' food travel YouTubers and 3) study the decision to participate in cultural food tourism. A questionnaire was used as an instrument for collecting data from 400 population in YouTube channel viewers who are watching at least 1 specific YouTube channel. Choosing by probability sampling and multi-stage sampling. Both description statistics and inferential statistics were used in data analysis. The inferential statistics used to test hypotheses were t-test, One - way ANOVA and multiple regression analysis. The study found that most of the respondents were females aged between 40 and 49 years who were bachelor's degree graduates and working as employees, business owners and freelancers who earned an average monthly income between 25,001 and 35,000 baht. The results of the hypotheses test showed that the differences in demographics of YouTube channel viewers have different opinions about the content components' food travel YouTubers at the 0.05 level of significance except gender, the content components' food travel YouTubers affects the YouTube channel viewers' decision to participate in cultural food tourism at the 0.05 level of significance and the differences in demographics of YouTube channel viewers have the differences of the YouTube channel viewers' decision to participate in cultural food tourism at the 0.05 level of significance except gender and occupation.

Keywords: The Content Components, Food Travel YouTubers, Decision to Participate in Cultural Food Tourism, YouTube Channel Viewers

บทนำ

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนั้นมีผลและเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากว่าเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและยังคงหลากหลายไปด้วยอาหารชื่อดังระดับโลก ผู้คนต่างก็เป็นมิตรใจดีกันจนได้รับการขนานนามว่าเป็น The land of smile หรือเมืองแห่งรอยยิ้มนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรม ภาษา และสถาปัตยกรรม ที่โดดเด่นของแต่ละภูมิภาค ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่คอยดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างล้นหลามก่อนที่จะมีการแพร่ระบาดของโรค Covid 19 รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ รายได้หลักของเศรษฐกิจไทย ทำให้ใน ปีพ.ศ. 2562 รายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีสัดส่วนถึง 16% ของ GDP ทั้งประเทศ เมื่อมีการแพร่ระบาดของโรค Covid 19 เกิดขึ้นจึงส่งผลกระทบเป็นอย่างมากกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทย แต่หลังจากที่มีการคลี่คลายของการแพร่ระบาดแล้วรวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ ของภาครัฐเองก็ช่วยให้เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยเริ่มฟื้นตัวขึ้นมาตามลำดับ (กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจารุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์, 2563) อย่างโครงการภูเก็ตแซนด์บ็อกซ์ (Phuket Sandbox) ที่รัฐบาลไทยได้ริเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2564 โดยให้จังหวัดภูเก็ตเป็นพื้นที่นำร่องให้นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติที่ฉีดวัคซีนครบโดสที่กำหนดแล้ว และมีผลตรวจที่เป็นลบหรือไม่พบเชื้อให้สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้โดยไม่ต้องกักตัว เพื่อฟื้นฟูอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เป็นรายได้หลักของประเทศมาโดยตลอด และจากการศึกษาใน ปีพ.ศ. 2564 ที่พบว่า นักท่องเที่ยวไทยกว่า 51% มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศถึงแม้ว่าจะยังคงมีการแพร่ระบาดของโรค Covid 19 อยู่ก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้ยัง

ชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวไทยรู้สึกสบายใจและตัดสินใจที่จะท่องเที่ยวอีกครั้ง คือ การได้รับวัคซีนป้องกันโรค Covid 19 แล้ว คิดเป็น 67% จำนวนการติดเชื้อทั่วโลกลดลงแล้ว คิดเป็น 55% และได้ทำการสมัครประกันภัยโรค Covid 19 แล้ว คิดเป็น 41% และยังพบว่า 51% ดูวิดีโอท่องเที่ยวผ่าน YouTube อีก 41% ดูเว็บไซต์และข้อมูลท่องเที่ยวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (ฐานเศรษฐกิจ, 2564) ทำให้ใน ปีพ.ศ. 2565 มีนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติจำนวนทั้งสิ้น 11,153,026 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 ของปีพ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นปีก่อนการแพร่ระบาดของโรค Covid 19 และยังสามารถสร้างรายได้ทางการท่องเที่ยวประมาณ 589,833 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31 ของปีพ.ศ. 2562 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

ในปัจจุบันเทรนด์การท่องเที่ยวของประเทศไทยก็ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเทรนด์ที่มาแรงเป็นอันดับหนึ่งก็คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร (Brighter Future of Culinary Tourism) (KTC PHONE, 2566) ซึ่งอาหารไทยนั้นก็มีหลายเมนูที่ชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกจาก Best Traditional Dishes in the World และ 50 Best Rated Soups in the World ของ Taste Atlas Awards 2022 อาหารไทยติดอันดับได้หลายเมนูด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นพะแนง มัสมัน แกงเขียวหวาน ข้าวซอย และต้มยำไก่ นอกจากนี้อาหารข้างทาง (Street Foods) ของไทย ก็ยังคงสร้างความประทับใจให้กับคนทั่วโลก หลังจาก CNN Travel ได้จัดอันดับ 50 อาหารข้างทางที่ดีที่สุดในเอเชีย (50 of the Best Street Foods in Asia) โดยมี 3 เมนูอาหารข้างทางของไทยติดอันดับได้แก่ ไข่เจียวปู ข้าวซอย และไส้กรอกอีสาน (PPTV, 2565) และในปีพ.ศ. 2566 ชาวไทยเ็นก็ยังสามารถติดอันดับเครื่องดื่มที่ไม่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่อร่อยที่สุดในโลก ซึ่งได้รับคะแนนไป 4.7 ดาว หรืออันดับที่ 7 ของโลก

ในยุคดิจิทัลที่นักท่องเที่ยวสามารถหาข้อมูลเองได้สะดวกสบายมากกว่าเดิม เนื่องจากมีแพลตฟอร์มออนไลน์และแอปพลิเคชันที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่ง YouTube ก็เป็นหนึ่งในแพลตฟอร์มที่นักท่องเที่ยวนิยมใช้ในการหาข้อมูลการท่องเที่ยว เนื่องจาก YouTube เป็น Search Engine ที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจาก Google (Relevant Audience, 2566) นอกจากนี้ ยังมีความหลากหลายทางด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่แตกต่างกันออกไปให้นักท่องเที่ยวได้เลือกรับชมตามใจชอบ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นภาพก่อนที่จะเดินทางไปยังสถานที่จริงได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ในช่วงหลังที่สื่อออนไลน์เริ่มเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรามากขึ้น Vlog และเว็บไซต์ต่าง ๆ จึงเข้ามามีบทบาทมากขึ้นแทนหนังสือไกด์บุ๊กเดิม ๆ อาชีพยูทูบเบอร์จึงกลายมาเป็นอาชีพที่ได้รับความนิยม ซึ่งในประเทศไทยนั้นก็มีเหล่ายูทูบเบอร์ที่ทำเนื้อหาเกี่ยวกับการพาไปรับประทานอาหารอร่อย ๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้การที่นักท่องเที่ยวหันมาใช้ YouTube ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารมากขึ้นจากอดีตที่ใช้เพียงแต่หนังสือไกด์บุ๊ก ทำให้นักท่องเที่ยวได้รู้จักกับร้านอาหารอร่อย ๆ แต่ไม่ได้มีชื่อเสียงมากนัก ร้านอาหารเล็ก ๆ ที่คนท้องถิ่นเป็นคนทำอาหาร หรือร้านอาหารลับ ๆ ที่ผู้คนไม่ค่อยสนใจ ซึ่งเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นที่แท้จริง ชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยก็จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้น และวัฒนธรรมอาหารของประเทศไทยก็จะได้รับการกล่าวขานมากขึ้นไปอีก ไม่ใช่เพียงแค่ร้านอาหารดัง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในหนังสือไกด์บุ๊กเพียงอย่างเดียว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube กับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลขององค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูบเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube
3. เพื่อศึกษาความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้รับชมช่อง YouTube อันได้แก่ ช่อง PEACH EAT LAEK ช่องหม่อมถนัดแดก ช่อง MOJIKO ช่องเสื่อร้องไห้ และช่อง EaterOat อย่างน้อย 1 ช่อง ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวนที่แน่นอนได้ จึงทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran ในกรณีที่ไม่สามารถทราบจำนวนกลุ่มประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 384 คน และผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งสิ้น 400 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยอาศัยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยการศึกษาและทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัวแปรและการวัดค่าตัวแปรที่ต้องการจะศึกษา เพื่อสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งแบบสอบถามมีโครงสร้าง ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรอง และคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับคลิปวิดีโอของผู้รับชมช่อง YouTube ส่วนที่ 3 คำถามวัดระดับความคิดเห็นของผู้รับชมช่อง YouTube เกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร และส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพ

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสอบถามมีความครอบคลุมและครบถ้วนตามวัตถุประสงค์

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงแล้ว มาทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยใช้พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แบบอัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงจะสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ซึ่งจะมีการส่งแบบสอบถามผ่านทางอินเทอร์เน็ต และกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สมัครใจเพื่อช่วยในการตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเฉพาะฉบับที่มีข้อมูลสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สำหรับการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการทดสอบ t - test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis: MRA)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน เพศชาย จำนวน 167 คน โดยมีช่วงอายุระหว่าง 40 - 49 ปีมากที่สุด จำนวน 97 คน มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 216 คน มีอาชีพเป็นพนักงานเอกชน/ลูกจ้างและธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระมากที่สุด จำนวน 139 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 25,001 - 35,000 บาทมากที่สุด จำนวน 118 คน

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบ ด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับอาหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ยูทูบเบอร์มีการพูดถึงชวนหรือเชิญชวนให้ผู้รับชมอยากรับประทานอาหารที่ถูกนำเสนอหรือไปยังร้านอาหารที่ถูกนำเสนอ รองลงมา คือ ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอภาพอาหารอย่างประณีต เน้นให้เห็นถึงความน่ารับประทาน ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอปฏิริยาตอบสนองต่อรูป รส กลิ่น เสียงสัมผัสของการรับประทานอาหาร หรือ ASMR (Autonomous Sensory Meridian Response) ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับวัฒนธรรมผ่านทางการเตรียมวัตถุดิบและการประกอบอาหาร ตามด้วย ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับวัฒนธรรมผ่านทางวิธีการขั้นตอนในการรับประทานอาหาร และยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของอาหารหรือร้านอาหาร ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ในด้านความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรมต่าง ๆ ของอาหารในแต่ละท้องถิ่น รองลงมา คือ ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเทศกาลอาหารต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับพิกัดของร้านอาหารหรือสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับการแนะนำเส้นทาง การเดินทาง ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับวิธีการเดินทางไปยังร้านอาหาร และยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับที่พักในสถานที่ที่ไป ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับราคาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอช่องทางที่ผู้รับชมจะสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับราคาได้ รองลงมา คือ ราคาที่ยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเป็นราคาที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของคนทั่ว ๆ ไป ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับราคาหรือค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ราคาของอาหาร ราคาของที่พัก ตามด้วยมีการเปรียบเทียบราคากับคุณภาพหรือปริมาณของอาหารหรือที่พัก ตามด้วยยูทูบเบอร์มีการนำเสนอเกี่ยวกับความคุ้มค่าของเงินในการใช้จ่ายไปกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร และยูทูบเบอร์มีการนำเสนอความพิเศษของค่าใช้จ่ายที่มีราคาสูงที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีกำลังซื้อสูงหรือฐานะดี ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับผู้ร่วมรายการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ผู้ร่วมรายการมีบทบาททำให้บรรยากาศสนุกสนานผ่อนคลาย รองลงมา คือ ผู้ร่วมรายการมีความน่าสนใจและดึงดูด ตามด้วยผู้ร่วมรายการทำให้ผู้รับชมอยากออกไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ตามด้วยผู้ร่วมรายการมีทักษะความรู้และมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ตามด้วยผู้ร่วมรายการให้สาระประโยชน์แก่ผู้รับชม และผู้ร่วมรายการสามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝงโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การกล่าวถึงสินค้าหรือบริการมีความน่าเชื่อถือ รองลงมา คือ การกล่าวถึงสินค้าหรือบริการเป็นการกล่าวโดยอ้อม ไม่ได้โฆษณาไปยังผู้รับชมโดยตรง การกล่าวถึงสินค้าหรือบริการ ใช้ระยะเวลาอย่างเหมาะสม และการกล่าวถึงสินค้าหรือบริการมีความเชื่อมโยงกับเนื้อหาของคลิปวิดีโอ ตามด้วยสอดแทรกการกล่าวถึงสินค้าหรือบริการได้อย่างกลมกลืนในคลิปวิดีโอ และมีการกล่าวถึงสินค้าหรือบริการที่ให้การสนับสนุนกับรายการ โดยเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหา ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาการนำเสนอเกี่ยวกับคุณภาพการทำ Vlog โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ คลิปวิดีโอที่อัปโหลดลงมีความคมชัด รองลงมา คือ มีจังหวะการเล่าเรื่องที่ดี ราบรื่น ไม่ตะกุกตะกัก ตามด้วยลำดับเรื่องและภาพต่อเนื่อง ไม่กระโดดไปกระโดดตามด้วยการถ่ายทำมีคุณภาพ ทั้งภาพ แสง และเสียง ตามด้วยการตัดต่อมีคุณภาพ ทั้งภาพ แสง และเสียง และมีตัวอักษรในคลิปวิดีโอ คอยอธิบายผู้รับชมเพิ่มเติม ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร

การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร	Mean	S.D.
1. การวางแผนเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ได้แก่ การวางแผนเดินทางไปรับประทานอาหารตามที่ YouTuber แนะนำ	4.25	1.79
2. การติดตามข่าวสารจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ การกด Subscribe, Share, Like และ Comment ต่าง ๆ	3.84	2.11
3. การหาข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ การสอบถามจากผู้อื่น การหาวิธีหรือหาข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น Wongnai หรือเพจต่าง ๆ เป็นต้น	3.09	2.43
4. การเดินทางไปยังสถานที่จริง ทั้งที่เดินทางหลายวันและแบบ One Day Trip ทั้งเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารภายในจังหวัดและข้ามจังหวัด และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารข้าม	4.10	1.92
5. การโน้มน้าวใจผู้อื่น ได้แก่ การแนะนำผู้อื่นให้ติดตามรับชมช่อง YouTube การแนะนำให้ไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร การซื้อของฝากมาให้ผู้อื่น และการลง Content บนสื่อสังคมออนไลน์ของตนเอง	3.48	2.30
รวม	3.91	1.61

จากตารางที่ 1 พบว่า การตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีการวางแผนเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ได้แก่ การวางแผนเดินทางไปรับประทานอาหารตามที่ YouTuber แนะนำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.79 รองลงมา คือ มีการเดินทางไปยังสถานที่จริง ทั้งที่เดินทางหลายวันและแบบ One Day Trip ทั้งเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารภายในจังหวัดและข้ามจังหวัด และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารข้าม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.92 ตามด้วยมีการติดตามข่าวสารจากแหล่งข้อมูล ได้แก่ การกด Subscribe, Share, Like และ Comment ต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.11 ตามด้วยมีการโน้มน้าวใจผู้อื่น ได้แก่ การแนะนำผู้อื่นให้ติดตามรับชมช่อง YouTube การแนะนำให้ไปท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร การซื้อของฝากมาให้ผู้อื่น และการลง Content บนสื่อสังคมออนไลน์ของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.30 และมีการหาข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ การสอบถามจากผู้อื่น การหาวิธีหรือหาข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น Wongnai หรือเพจต่าง ๆ เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.43 ดังนั้น ค่าเฉลี่ยรวมของการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารเท่ากับ 3.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.61

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบการถดถอยเชิงพหุขององค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์ สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร

ตัวแปรอิสระ	b	t	Beta	Sig.
องค์ประกอบด้านเนื้อหา				
การนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร	1.191	27.685	0.341	0.000*
การนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	1.211	101.833	1.257	0.000*
การนำเสนอเกี่ยวกับราคา	0.015	0.586	0.006	0.558
การนำเสนอเกี่ยวกับผู้ร่วมรายการ	0.018	0.604	0.006	0.546
การนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝง	0.096	3.711	0.037	0.000*
การนำเสนอเกี่ยวกับคุณภาพการทำ Vlog	0.038	1.302	0.012	0.194
R = 0.991, Adjusted R ² = 0.982, F = 3537.749, Sig. = 0.000*				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า องค์ประกอบด้านเนื้อหาในด้านการนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร การนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 อธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ได้ร้อยละ 98.20 โดยการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 1.257 มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารมากที่สุด รองลงมา คือ การนำเสนอเกี่ยวกับอาหารมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.341 และการนำเสนอโฆษณาแฝงมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.037 ตามลำดับ ซึ่งการนำเสนอเกี่ยวกับคุณภาพการทำ Vlog การนำเสนอเกี่ยวกับราคา และการนำเสนอเกี่ยวกับผู้ร่วมรายการ ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร

อภิปรายผล

1. ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube กับความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นเพศ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดในปัจจุบันที่ตระหนักถึงความเท่าเทียมทางด้านความคิดของทั้งเพศชายและเพศหญิงว่ามีความเท่าเทียมกันและไม่แตกต่างกัน และจากผลการวิจัยที่พบว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารในด้านการนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร การนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝงที่ต่างกัน และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารในด้านการนำเสนอการนำเสนอเกี่ยวกับอาหารและการนำเสนอเกี่ยวกับคุณภาพการทำ Vlog ที่แตกต่างกัน และอาชีพที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารในด้านการนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร การนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝงที่ต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหารที่ต่างกัน (สุปัญญา ไชยชาญ, 2551) ได้กล่าวเอาไว้ว่า อายุจะเป็นตัวกำหนดหรือเป็นสิ่งที่บ่งบอกเกี่ยวกับความมีประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ เมื่ออายุเพิ่มขึ้น ประสบการณ์สูงขึ้น ความฉลาดรอบคอบก็เพิ่มมากขึ้น วิธีคิดและสิ่งที่สนใจก็จะเปลี่ยนแปลง และการศึกษาที่ต่างกันย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่ต่างกัน นอกจากนี้อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและ

บริการที่แตกต่างกันอีกด้วย อำนาจการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงินก็จะแตกต่างกันไปตามบุคคล เนื่องจากรายได้จะมีผลต่ออำนาจของการซื้อ คนที่มีรายได้ต่ำจะมุ่งซื้อสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพและมีความไวต่อราคามาก ส่วนคนที่มีรายได้สูงจะมุ่งซื้อสินค้าที่มีคุณภาพดีและราคาสูง โดยเน้นที่ภาพพจน์ของราคาสินค้าเป็นหลัก ดังนั้น การศึกษา อาชีพ และรายได้นั้นจึงมีแนวโน้มสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดในความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล

2. อิทธิพลขององค์ประกอบด้านเนื้อหาของยูทูปเบอร์สายท่องเที่ยวเชิงอาหาร กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของผู้รับชมช่อง YouTube

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านเนื้อหาในด้านการนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร การนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และการนำเสนอเกี่ยวกับโฆษณาแฝงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยการนำเสนอเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารมากที่สุด รองลงมา คือ การนำเสนอเกี่ยวกับอาหาร และการนำเสนอโฆษณาแฝง ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามการศึกษางานวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การสร้างคลิปวิดีโอในสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อแรงจูงใจในการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจ “Runner’s Journeys” (เกียรติคุณ เยาวรัตน์, 2560) ที่ผลการศึกษาพบว่า ผู้ชมคลิปมีความชื่นชอบและแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างมากถึงความสวยงามของสนามวิ่งที่รีวิวให้ชมในคลิปวิดีโอ และยังมีการศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาในคลิปที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวด้วยการวิ่ง เช่น City Run ย่านเมืองเก่า เทพรชชีพาเที่ยวทะเลซิลเมืองจันทร์ วิ่งไปกับ Gopro Hero 6 ที่สกลนครและบึงกาฬ เป็นการรีวิวนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้ผู้ชมสามารถไปเที่ยวตามรอยจากในคลิปได้ และจากการศึกษาของ ณชรต อิมณะรัฐ เกี่ยวกับรูปแบบการใช้ชีวิตในการท่องเที่ยวตอน “Outing หัวหิน 2019” โดย “I Love To Go Dot COM” ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการเดินทางด้วยรถตู้โตโยต้า (Toyota) โดยช่วยกันปรุงอาหารจากวัตถุดิบที่บ้านที่ไปซื้อจากสะพานเหล็กบุซซึก หัวหิน เนื้อหารูปแบบการใช้ชีวิตในการท่องเที่ยวดังกล่าวถือเป็นองค์รวมของโครงสร้างเนื้อหารายการที่ตอบคำถามหลักให้กับผู้ชม ซึ่งเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ตอบโจทย์การใช้ชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รายการมีความน่าสนใจ และการโฆษณาแฝงเนื่องจากการเล่าเรื่องในวีลีสถิตก็มีการดำเนินเรื่องราวผ่านกิจกรรมที่มีความแตกต่างหลากหลายและมีความเชื่อมโยงกับสินค้าและบริการ ดังนั้น จึงทำให้มีการสอดแทรกโฆษณาแฝงเข้าไปเป็นเนื้อหาหลักของรายการได้อย่างกลมกลืน (ณชรต อิมณะรัฐ, 2564)

3. ความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้รับชมช่อง YouTube กับการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร

จากผลการวิจัยพบว่า เพศที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ไม่แตกต่างกัน ช่วงอายุที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ต่างกัน ระดับการศึกษาที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ต่างกัน อาชีพที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ไม่ แตกต่างกัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันจะมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ต่างกัน และจากการทดสอบสถิติก็แสดงให้เห็นได้ชัดว่ายิ่งระดับการศึกษาสูง ยิ่งรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูง ยิ่งมีการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่สูงมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งระดับการศึกษารวมทั้งรายได้เฉลี่ยต่อเดือนนั้นก็มีความสัมพันธ์ต่ออาชีพของบุคคลนั้น ๆ ด้วยเช่นกัน และทั้งหมดนี้เป็นตัวกำหนดสภาพเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นคนที่ช่วงอายุอยู่ในระดับน้อยและมากนั้นมักจะไม่ได้เป็นคนออกแบบ ทริปท่องเที่ยวเอง แต่จะเป็นคนที่ช่วงอายุอยู่ในวัยกลางคนพาไป (ฉัตยาพร เสมอใจ และมัทนียา สมมิ, 2545) กล่าวไว้ว่า สภาพเศรษฐกิจ (Economy) เป็นสิ่งที่จะกำหนดอำนาจซื้อ (Purchasing Power) ทั้งในรูปของตัวเงินและปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และบุคคลจะได้รับอิทธิพลจากครอบครัว โดยครอบครัวจะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลได้สูงกว่าสถาบันอื่น ๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่า การนำเสนอเกี่ยวกับคุณภาพการทำ Vlog การนำเสนอเกี่ยวกับราคา และการนำเสนอเกี่ยวกับผู้ร่วมรายการไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหาร ดังนั้น ควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงสาเหตุที่องค์ประกอบดังกล่าวไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่ผู้รับชมช่อง YouTube ให้ความสำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเนื้อหาคลิปวิดีโอบน YouTube เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของประเทศไทย โดยเป็นประโยชน์แก่ยูทูบเบอร์และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารของประเทศไทย รวมถึงผู้รับชมที่จะได้รับชมคลิปวิดีโอที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการของตนเองมากที่สุด นอกจากนี้ชุมชนและท้องถิ่นจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารที่ยูทูบเบอร์ได้นำเสนอไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). สถิติด้านการท่องเที่ยว ปี 2566 (Tourism Statistics 2023). เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.mots.go.th/news/category/704>
- กิตติพงษ์ เรือนทิพย์ และจากรุวรรณ เหล่าสัมฤทธิ์. (2563). Research Note Krungthai COMPASS ประเมิน “เราเที่ยวด้วยกัน” กระตุ้นท่องเที่ยวไทยได้ 3.6 - 6.2 หมื่นล้านบาท. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566 จาก https://krungthai.com/Download/economyresources/EconomyResourcesDownload_579Research_Note_20_07_63.pdf
- เกียรติคุณ เยาวรัตน์. (2560). กลยุทธ์การสร้างคลิปวิดีโอในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแรงจูงใจในการออกกำลังกายด้วยการวิ่ง กรณีศึกษา เฟซบุ๊กแฟนเพจ “Runner’s Journeys”. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ฉัตยาพร เสมอใจ และมัทนียา สมมิ. (2545). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- ฐานเศรษฐกิจ. (2564). โอโด้เปิดเทรนด์ท่องเที่ยวหลังโควิดของคนไทย เผย Gen X อยากเที่ยวมากที่สุด. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://www.thansettakij.com/lifestyle/500719>
- ณชรต อัมณะรัฐ. (2564). องค์ประกอบทางการสร้างสรรค์วีล็อกเพื่อการสื่อสารการท่องเที่ยว. วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, 25(1), 96-109.
- สุปัญญา ไชยชาญ. (2551). การบริหารการตลาด. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- KTC PHONE. (2566). เทรนด์การท่องเที่ยว 2023 ชาร์จพลังความสุขปลอดภัยจากโควิด. Retrieved กุมภาพันธ์ 14, 2566, from <https://www.ktc.co.th/article/travel-guide/travel-trends-2023>
- PPTV. (2565). ไทยยังแซ่บ! 3 สตรีทฟู้ด ติด The best โลก จาก 50 เมนูของเอเชีย. Retrieved กุมภาพันธ์ 14, 2566, from <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B9%84%E0%B8%A5%E0%B8%9F%E0%B9%8C%E0%B8%AA%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B8%A5%E0%B9%8C/179304>
- Relevant Audience. (2566). 18 สถิติบน YouTube ที่นักการตลาดต้องรู้ในปี 2023. Retrieved กุมภาพันธ์ 14, 2566, from <https://www.relevantaudience.com/th/18-youtube-statistics-marketers-must-know-in-2023/>

การใช้นวัตกรรมเชิงพุทธ เพื่อแก้ปัญหาทางการเมืองการปกครอง*

USING BUDDHIST INNOVATIONS TO SOLVE POLITICAL AND ADMINISTRATIVE PROBLEMS

พระครูสังฆกิจพิศาล กนตสีโล*, พระครูสมุห์ศุภชัย สุภธมโม, จิรวัดน์ มะลิทอง, พระครูบวรชัยวัฒน์ เมธิโก

Phrakrusangkakit Phisan Kanthasilo, Phrakrusamu Suphachi Suphathammo, Jirawat Malithong, Phrakrubowon Chaiwat Maytheko

คณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศโรกราช นครศรีธรรมราช ประเทศไทย

Faculty of Religion and Philosophy, Mahamakut Buddhist University Srithammasokkarat Campus, Nakhon Si Thammarat, Thailand

*Corresponding author E-mail: knkpho75@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง ด้วยพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง จึงต้องพึ่งหลักพุทธธรรมมาประยุกต์และสนับสนุนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อนำมาแก้ปัญหาทางการเมืองการปกครอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง จากพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง โดยการนำหลักพุทธธรรมมาเป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะหลักธรรมที่นำมาจากคัมภีร์พระไตรปิฎก แห่งการบริหารและการปกครองกายและใจของนักปกครองที่มีคุณธรรมในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา หลักธรรม ในการปกครองตามแนวพุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ 1) หลักอิทธิบาท ๔ ประการ คือ ต้องพอใจในงานที่ตนเองบริหารอยู่ วิริยะ คือ ต้องมีความขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติงานด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน จิตตะ คือ ต้องใส่ใจในงานและหน้าที่ของตนจะส่งผลให้บรรลุผลสำเร็จได้ วิมังสา คือการหมั่นตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น ใช้ปัญญา ไตร่ตรองสิ่งใดผิด สิ่งใดถูก และ 2) หลักพรหมวิหาร ๔ ประการ คือ มีความรักความปรารถนาดีต่อประชาชนอย่างแท้จริง ด้านกรุณา มีการช่วยเหลือและเต็มความสามารถที่จะช่วยได้ ด้านมุทิตา มีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ขวัญ กำลังใจด้วยคำพูดหรือชื่นชมด้วยวิธีอื่น ด้านอุเบกขา มีความยุติธรรมในการบริหารงานทุกด้าน เน้นย้ำความซื่อสัตย์ สุจริตตรวจสอบได้ และหลักอคติ 4 หลักธรรมข้อนี้มีความสำคัญ คือ ต้องละเว้นจากอคตินี้อย่างเด็ดขาดให้ได้ คือ ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลงหรือเขลา และภยาคติ ลำเอียง เพราะขาดกลัว อาจจะกลัวเพราะเขามีเงินมีทอง มีอำนาจ จึงเป็นหลักธรรมเน้นความรับผิดชอบต่อส่วนรวมสามัคคี หมุ่คณะ

คำสำคัญ: นวัตกรรม, เชิงพุทธ, การเมืองการปกครอง

Abstract

This article deals with administrative conflicts. with the political behavior of politicians Therefore, we must rely on the principles of Buddhism to apply and support behavior change. To solve political and administrative problems with the objective To resolve political and administrative conflicts From the political behavior of politicians By using Buddhist principles as innovations in solving problems. Especially the principles taken from the Tripitaka, principles of

* Received February 7, 2024; Revised March 11, 2024; Accepted March 18, 2024

administration and control of the body and mind of a ruler who has morality in governing those under his command. The important principles of governance according to Buddhism are: 1) The principle of Iddhipāda, meaning that one must be satisfied with the work one is managing, and Viriya, that is, one must be diligent and diligent. Work with effort, strength, and patience. Citta means paying attention to one's work and duties in order to achieve success. Vimansa means diligently thinking and considering the reasons for that. Use wisdom to ponder what is wrong and what is right, and 2) the Brahmavihāra principle: kindness, having true love and good wishes for the people, kindness, helping. And with full ability to help, with compassion, there is support and morale boosting. with words or praise in other ways, with equanimity and fairness in all aspects of administration Emphasis is placed on honesty and verifiability and the 4 principles of bias. This is important, which is to abstain from this bias absolutely: Chantakati, biased because of liking, Dosakati, biased because of hate, deluded, biased, biased because of delusion or ignorance, and Bhayakati, biased because of fear. They may be afraid because they have money, gold, and power. Therefore, it is a Dhamma principle that emphasizes responsibility towards the group and unity.

Keywords: Innovation, Buddhist Principles, Politics and Government

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญฯ หลัง พ.ศ. 2475 ซึ่งอาจจำแนกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้หลายรูปแบบการปกครอง อาทิ ได้แก่ ในช่วงสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีเราอาจเรียกการปกครองแบบพ่อปกครองลูกว่าเป็นระบอบปิตรราชาธิปไตย (Paternalism) และระบอบธรรมาธิปไตย (Meritocracy) ช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีจนถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งเราเรียกช่วงนี้ว่าเป็นระบอบเทวราชาหรือเทวสิทธิราชย์ (Divine Right of Kings) จวบจนกระทั่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่มีผู้เรียกระบอบการปกครองในช่วงนี้ว่าเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2561) การเมืองการปกครองในปัจจุบันหลังจากการเลือกตั้งครั้งล่าสุด พ.ศ. 2566 เป็นการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทยครั้งที่ 27 ได้มีการจัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 ถึงแม้จะได้รับรัฐบาลมาบริหารบ้านเมืองแต่ก็เกิดปัญหาความขัดแย้งเกิดขึ้นมากมายก่อให้เกิดภาพลักษณ์ของนักการเมืองที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงทำให้ประชาชนเกิดความวิตกกังวล ไม่มั่นใจกับนักการเมืองบางคนที่ตนเลือกเข้าไปเป็นผู้แทนในการนำปัญหาเข้าไปแก้ไขเพื่อปากท้อง เพื่อความเป็นอยู่ที่ไม่ลำบาก เพื่อความมั่นคงในชีวิต และทรัพย์สิน

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ที่เรามักเข้าใจว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจากรบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาสู่ระบอบประชาธิปไตย (Democracy) การปกครองโดยภายใต้รัฐธรรมนูญอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มอบหมายให้นายกรัฐมนตรีหัวหน้ารัฐบาลพร้อมด้วยผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศ ก็ย่อมต้องใช้อำนาจรัฐในการบริหารการเมืองการปกครองประเทศให้มีทิศทางที่เจริญรุ่งเรือง บ้านเมืองมีความอยู่ดีกินดี ประชาชนมีคุณภาพ เศรษฐกิจเจริญรุ่งเรือง การเป็นผู้นำที่ดีนำพาประเทศชาติให้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ในรูปแบบมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการนำเอาหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศาสดาของศาสนาพุทธเข้ามาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวเป็นแนวทางในการปกครองบ้านเมือง โดยรัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสดร์มาใช้ คือ 1) การแสวงหาอำนาจ การได้มาซึ่งอำนาจแสวงหาจากตัวเอง ได้มาเพราะพฤติกรรมที่ตัวเองกระทำ เกิดขึ้นจากการประพฤติดุจจริตทางกาย วาจา ใจ อำนาจ

เกิดจากการที่ตัวเองประพฤติคุณธรรม ตั้งอยู่ในคุณธรรม ได้แก่ การปกครองหรือฝึกฝนตนเองตามหลักพระพุทธศาสนาที่ว่า “บุคคลพึงยังตนให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมอันสมควรเสียก่อน แล้วพราสอนบุคคลอื่นในภายหลัง บัณฑิตประพฤตินายนี้ จึงไม่เศร้าหมอง” และ “ถ้าสอนผู้อื่น ฉันท พึงทำตน ฉันทนั้น ผู้ฝึกตนดีแล้ว จึงควรฝึกผู้อื่น ฝึกตนได้ยากกว่าฝึกผู้อื่น” และ “บัณฑิตพึงตั้งตนไว้ในคุณอันสมควรก่อนสอนผู้อื่นภายหลัง จึงไม่มัวหมอง” การแสวงหาอำนาจ (ความดี) และการได้มาซึ่งอำนาจ (ความดี) จึงเกิดประโยชน์สุขให้แก่ตัวเองเป็นเบื้องต้นมีความสุข ไม่เดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและสังคม 2) การใช้อำนาจตามแนวพุทธศาสตร์โดยวิธีการบำเพ็ญประโยชน์แก่บุคคลอื่น เกื้อกูลแก่มหาชน ในการปฏิสัมพันธ์กับมวลชน อำนาจของคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวผู้ใช้บวกับอำนาจที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น คือ ความต้องการผลประโยชน์เกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลประโยชน์ทั้งสอง จะลงตัวอย่างสมบูรณ์แบบ ได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแบบสมประโยชน์อย่างเต็มที่ นั่นก็คือ ฝ่ายผู้ใช้อำนาจก็มีเป้าหมายเพื่ออำนาจให้เกิดประโยชน์ เพื่อความสุขแก่ผู้อื่นอยู่แล้ว อีกฝ่ายก็ต้องการผลประโยชน์และความสุขตามความต้องการของตัวเอง เป้าหมายจึงบรรลุผลได้ด้วยดี ฝ่ายผู้ให้ก็พอใจ ฝ่ายผู้รับก็ดีใจ จึงเป็นการใช้อำนาจโดยปราศจากผลร้ายใด ๆ 3) ผลของการใช้อำนาจ เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคม แบบค่อยเป็นค่อยไป โดยสันติวิธี โดยความสมัครใจและเต็มใจ เป็นการเปลี่ยนแปลงถาวร และการเปลี่ยนแปลงเป็นที่ยอมรับของสังคมว่า จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ใคร ๆ และ 4) วัตถุประสงค์ของการใช้อำนาจ เกิดจากการประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งและคำสอนของพระพุทธเจ้า นั่น เพื่อให้เกิดประโยชน์และความสุขในชีวิตทั้งปัจจุบันที่เป็นอยู่ในโลกนี้และทั้งในโลกหน้า หลังจากเสียชีวิตไปแล้วเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด คือ การดับทุกข์ทั้งสิ้นให้หมดไป การคงเหลืออยู่แต่ความสงบสุขอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งเป้าหมายนี้มีใช้มีเพียงแต่ในหมู่มนุษย์ที่ดำรงอยู่ในโลกนี้เท่านั้น แต่ยักรวมถึงเหล่าเทวดาในเทวโลกและพรหมโลกอีกด้วย (สุชุม นวลสกุล และคณะ, 2564)

ปัจจุบันการเมืองการปกครองได้ก้าวเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยเชิงคุณภาพ ซึ่งหมายความว่า ระบอบประชาธิปไตยเชิงคุณภาพจะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยการวางพื้นฐานความเป็นพลเมือง (citizen) ที่สามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ บนพื้นฐานของการรู้จักหน้าที่และความสำนึกรับผิดชอบตามระบอบประชาธิปไตย โดยประกอบกับการวางระบบการเมืองการปกครองที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสอดคล้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมที่เอื้ออำนาจต่อระบอบประชาธิปไตย (ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2561) ความขัดแย้งทางการเมืองนั้นมีมานานทุกยุคทุกสมัย ซึ่งในปัจจุบันตั้งแต่เลือกตั้ง 14 พฤษภาคม 2566 เป็นต้นมา จวบจนได้จัดตั้งรัฐบาลก็ยังคงมีความขัดแย้งทางการเมืองเกิดขึ้นให้เห็นทางสื่อต่าง ๆ ประชาธิปไตยจึงเป็นเรื่องที่ยกขึ้นมาเป็นประเด็นทางการเมืองมากมาย อาทิเช่น การเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ การเรียกร้องให้เกิดการแก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตราต่าง ๆ เป็นต้น การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557) ระบบการปกครองที่มีอำนาจในการปกครองของรัฐบาลมาจากการยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่ การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำ เนินการให้ประชาชนได้รับและใช้อำนาจโดยสม่ำเสมอ เสรี มีการเลือกตั้ง ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมในการเลือกตั้ง ซึ่งหลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยคือ เสรีภาพของประชาชนที่รวมเสรีภาพในการพูด และมีส่วนร่วมในการแข่งขันทางการเมือง ทั้งนี้ คำว่าประชาธิปไตยค่อนข้างเป็นพลวัต เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมและยังมีการอภิปรายกันถึงความหมายที่แท้จริงกันอยู่กว้างขวางแต่มิติที่สำคัญของประชาธิปไตย คือ การแข่งขัน การมีส่วนร่วม และเสรีภาพในการเมือง

ดังนั้น คุณภาพของการปกครองจะขาดวิธแห่งพุทธไม่ได้ เพราะพระธรรมคำสั่งสอนของพุทธศาสนา คือ กรอบคิดหลักที่วางกระบวนการดำเนินชีวิต วางความหมายแห่งคุณค่าให้เป็นไปอย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตของการครองเรือน ของแนวทางที่นำไปสู่ความสำเร็จ และการเข้าถึงการยอมรับในบทบาทของผู้นำในระดับครอบครัว ระดับชุมชน อันขัดกับหลักปฏิบัติตามวิถีชาวพุทธที่อยู่อย่างพอเพียงและเคารพธรรม ประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติมาเป็นเวลานาน หลักการทางศาสนาจึงเป็นรากฐานสำคัญต่อแนวคิดทางการเมืองการปกครอง

(เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ, 2563) หลักพุทธธรรมให้พรคนในการมองทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวในลักษณะองค์รวม มุ่งแนะแนวทางเพื่อการปฏิบัติด้วยตนเองสร้างสิ่งดีงามตามความคาดหวังด้วยการกระทำโดยไม่ต้องอ้อนวอนร้องขอต่อสิ่งใด สิ่งที่สำคัญ คือ หลักพุทธธรรมยังมีลักษณะพิเศษที่ส่งเสริมหลักการปกครองอันชอบธรรม ส่งเสริมความเสมอภาคของมนุษย์ด้วยความประพจน์ มุ่งแก้ปัญหาแบบเผชิญหน้ากับความจริง วางหลักการแก้ปัญหาทุกระดับตั้งแต่ตัวบุคคล และมุ่งใช้ความถูกต้อง ที่เรียกว่า “ธรรมาธิปไตย” (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2549) ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ขึ้นในสังคมซึ่งหลักธรรมที่สำคัญของการปกครองประเทศ ที่จะทำให้ประเทศนั้น ๆ อยู่อย่างปกติสุขและประเทศชาตินั้นจะร่มเย็นเป็นสุขได้ คือ อคติ 4 พรหมวิหาร 4 ราชสังคหวัตถุ 4 จักรวรรดิวัตร 5 ทศพิธราชธรรม 10 และ อปรีหานิยธรรม 7 เป็นต้น

ความหมายคำว่า “การเมือง” - “การปกครอง”

“การเมือง” คือ งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน ได้แก่ วิชาที่ว่าด้วยรัฐ หรือการจัดส่วนแห่งรัฐและการดำเนินการแห่งรัฐ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) และนอกจากนี้ คำว่า “การเมือง” ยังตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า “Polis” ที่มาจากภาษากรีกมีความหมายว่า “นครรัฐ” เป็นการรวมตัวกันทางการเมืองที่ใหญ่กว่าระดับครอบครัวหรือเผ่าพันธุ์ นครรัฐในกรีกสมัยโบราณ เช่น เมืองเอเธนส์และสปาร์ตา เป็นต้น (Prof, S.N., 1999) คำว่า “การปกครอง” หมายถึง รูปแบบของการคุ้มครอง ดูแล เพื่อบริหารสังคมนั้น ๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ที่มีอำนาจตามกฎหมายในการปกครองให้เป็นไปตามอำนาจและเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือข้อตกลงในสังคมร่วมกัน เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของสังคมนั้น ๆ (ไพฑูริย์ สุขเจตน์, 2562)

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การเมืองการปกครอง เป็นกิจกรรมการงานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เป็นการรวมตัวของกลุ่มคนที่มีอำนาจ มีแนวคิด และมีอุดมคติเดียวกัน โดยมีผู้นำ หรือตัวแทน หรือถูกเสนอให้เป็นผู้บริหารในรัฐหรือประเทศ การเมืองจะมีความหมายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปกครอง (Government) ด้วยการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าให้สังคม โดยการนำของรัฐ ที่มีผู้มีอำนาจและอิทธิพลไม่ว่าจะด้วยวัตถุประสงค์ใด อาจมีการครอบงำ การมีอำนาจผ่านสถาบันต่าง ๆ ของรัฐเข้ามาเอื้อหนุน สามารถใช้กำลังความรุนแรงบนพื้นฐานของกฎหมายได้ โดยสิ่งนั้นเป็นที่ยอมรับได้

นวัตกรรมทางสังคม

นวัตกรรมทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนความขัดแย้งทางการเมืองการปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจถึงความหมาย ประเภท รูปแบบ องค์ประกอบและกระบวนการเรียนรู้รวมถึงความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมและวัฒนธรรมกับนวัตกรรมทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนความขัดแย้ง นวัตกรรมทางสังคมจึงเป็นการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชานนท์ โกมลมาลย์ ความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ และได้สร้างสิ่งที่มีอยู่เดิมให้กลายเป็นสิ่งใหม่ที่แตกต่างโดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวให้กลายเป็นโอกาสใหม่ ๆ (Opportunity) (ชานนท์ โกมลมาลย์, 2561) จนกระทั่งสามารถถ่ายทอดหรือส่งต่อแนวความคิดให้เกิดประโยชน์กับสังคม แต่ในเบื้องต้นเมื่อพิจารณาถึงคำว่า “นวัตกรรม” เชื่อมโยงเข้ากับคำว่า “สังคม” แล้วนั้นความหมายของนวัตกรรมจึงไม่ได้หมายถึงเพียงสิ่งของหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นวัตถุจำพวกแว่นสายตา หลอดไฟ นาฬิกา เครื่องบันทึกเสียง เครื่องปรับอากาศ หรือคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ แต่ยังหมายรวมถึงนวัตกรรมในลักษณะอื่น ๆ ที่ทั้งตอบสนองต่อความต้องการในชีวิตมนุษย์ มุ่งยกระดับวิถีชีวิตของมนุษย์บางด้านให้ดีขึ้นและเปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่าง ๆ ใน “สังคม” ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ร่วมกัน (กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ, 2555) ที่ได้กล่าวถึงนวัตกรรมทางสังคมว่าเป็นคำที่มีความหลากหลายกำกวม แต่ส่วนมากแล้วนวัตกรรมสังคมจะรวมถึงนวัตกรรมทั้งหลายที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพ

ชีวิตของมนุษย์ ทั้งนี้ ในชีวิตประจำวันสามารถพบเห็นนวัตกรรมทางสังคมได้ชัดเจนผ่านการปรับตัวโครงสร้างขององค์กร ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิ่มเอม สรุปคำว่า “นวัตกรรม” นี้ มักถูกนำไปใช้เป็นตัวแทนของความแปลกใหม่แตกต่างหรือไม่เหมือนใครอันเป็นผลผลิตทางวิทยาศาสตร์ อีกทั้งยังให้ความหมายไปในเชิงเศรษฐกิจมากกว่าสังคม อย่างไรก็ตามในเวลาที่มานวัตกรรมถูกขยายความเข้าใจและความสำคัญไปสู่สังคมโดยให้เหตุผลว่านวัตกรรมทางสังคมสามารถอยู่ในฐานะยุทธศาสตร์ ชุดความคิด หรือแนวคิดใหม่ ๆ ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการทางสังคม นวัตกรรมทางสังคมเป็นการนำความรู้ใหม่มาประยุกต์ใช้โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมเป็นสำคัญ ตัวแสดงหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนานวัตกรรมทางสังคมจึงอาจเป็นรัฐบาล องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร มูลนิธิต่าง ๆ ประชาชน รวมถึงภาคธุรกิจเองก็ได้ ขณะเดียวกัน หัวใจในความสำเร็จของนวัตกรรมทางสังคมไม่ได้อยู่ที่การสร้างผลกำไร แต่เป็นการสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับสังคม โดยอาศัยทรัพยากรที่มีความหลากหลาย นวัตกรรมทางสังคมจึงเป็นคำที่มีความหลากหลายกำกวมแต่ส่วนมากแล้วนวัตกรรมสังคมจะรวมถึงนวัตกรรมทั้งหลายที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ทั้งนี้ ในชีวิตประจำวันสามารถพบเห็นนวัตกรรมทางสังคมได้ชัดเจนผ่านการปรับตัวโครงสร้างขององค์กร (ชื่นฤทัย กาญจนะจิตรา และวาสนา อิ่มเอม, 2546)

ด้วยสังคมกลุ่มคนหนึ่งที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมทางสังคมและเป็นแรงผลักดันในการขับเคลื่อนนวัตกรรมสังคม คือ กลุ่มนักการเมือง ด้วยกลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้ามาโดยผ่านระบบการเลือกตั้ง มีประชาชนเป็นผู้เลือกให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศชาติ มีหน้าที่โดยการนำนโยบายที่หาเสียงเอาไว้เข้าสภาผ่านมติแล้วนำออกมาพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาประเทศชาติตามที่มีนโยบายที่ได้สัญญาเอาไว้ให้เกิดผลสำเร็จ การนำเข้าสู่การพัฒนาพื้นที่ท้องถิ่นและประเทศชาติ ย่อมมีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ ผู้นำหรือนักการเมืองเหล่านั้นย่อมต้องเจอปัญหาและอุปสรรค ไม่ว่าจะเป็นการประท้วงในการนำโครงการลงไปพัฒนาในพื้นที่ ปัญหาของการคอร์รัปชันปัญหาต่อพฤติกรรมทางการเมืองการพัฒนาที่ไม่โปร่งใส จำเป็นต้องใช้หลักพุทธธรรมเข้ามาเป็นตัวชี้แนะหรือเป็นหลักในการนำไปประยุกต์ต่อการทำงานในด้านการเมืองการปกครอง นวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา ก็คือ หลักธรรมที่สามารถนำไปใช้ประพฤติปฏิบัติในการทำงาน เป็นแนวทางให้ผู้นำหรือนักการเมืองยึดปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ถูกต้องและยั่งยืน ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

เพราะฉะนั้นอาจสรุปได้ว่า ผู้นำหรือนักการเมือง จึงต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในการสร้างนวัตกรรมทางสังคม การทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การขับเคลื่อนนวัตกรรมทางสังคมที่ผู้นำหรือนักการเมือง มีส่วนร่วมมีเงื่อนไขในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ 3 ประการด้วยกัน คือ 1) ผู้นำหรือนักการเมืองควรได้รับความรู้ความเข้าใจ รวมถึงได้มีโอกาสฝึกทักษะด้านการสานสัมพันธ์ต่อพื้นที่ ๆ ดำเนินงาน รวมถึงมีวิธีการสร้างความเข้าใจพื้นที่ ชุมชน สังคมอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาให้มากขึ้น 2) ควรใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการพัฒนาสำหรับชุมชน ผู้นำหรือนักการเมืองมีฐานะเป็นผู้เริ่มต้นและผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยี รวมถึงระบบสารสนเทศ และ 3) “การบูรณาการร่วม” มาจากภาครัฐ และภาคเอกชนรวมถึงภาคประชาชน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างสูงและสามารถยกระดับพื้นที่ ชุมชน และสังคมให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น รวมถึงการนำหลักธรรมเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานทั้งส่วนตัวและส่วนรวม ด้วยเหตุที่ผู้นำหรือนักการเมืองมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการนวัตกรรมทางสังคมได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมทางสังคมโดยมีผู้นำหรือนักการเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนใช้หลักพุทธธรรมนำทางเป็นหลักในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

พระพุทธศาสนากับการเมือง

การก่อเกิดซึ่งพุทธศาสนา อันเป็นกลจักรวงล้อแห่งธรรม ขับเคลื่อนสรรพสิ่งในหลากหลายมิติ หลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนาเข้ามามีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครองในหลายกรณีด้วยกัน ดังตัวอย่างที่

ผู้ปกครองจะต้องยึดถือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการบริหารงาน หรือในการปฏิบัติหน้าที่ของตน พระมหากษัตริย์หลายพระองค์ ยังได้ทรงยึดถือเอาพุทธธรรมมาเป็นหลักในการปกครองอีกด้วย สิ่งที่พระพุทธองค์ให้ความสำคัญ ที่จะปลดปล่อยมนุษย์ให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข พระองค์ทรงต่อสู้กับแนวทาง การปกครองที่ถือชั้นวรรณะ การเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มาสู่ความเสมอภาคกันและมีเสรีภาพในการดำรงชีวิต จึงได้มีแนวทางและหลักการที่จะนำพาชาติบ้านเมืองให้บรรลุเป้าหมายที่สงบสุข มีสันติอย่างแท้จริง ตั้งแต่อดีตถึง ปัจจุบันวิถีชีวิตของคนไทยมีสถาบันหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ ซึ่งได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และ สถาบันพระมหากษัตริย์ นับว่ามีความสัมพันธ์มาโดยตลอดนับตั้งแต่โบราณ ดังที่สมบูรณ สุขสำราญ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาจักรและอาณาจักรไว้ ดังนี้

“ตามความคิดแบบจารีตนิยมของคนไทยนั้นความคงอยู่และความต่อเนื่องของสังคมไทยตั้งอยู่บนรากฐาน ทางนามธรรมที่สำคัญ 3 ประการ คือ ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นรากฐานทางศาสนา หมายความว่า ศาสนาพุทธนั้นเป็นเสมือนหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมและพลังทางสังคมที่แทรกซ้อนวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชน ในทุก ๆ ด้าน ทั้งวิถีชีวิตส่วนตัวและวิถีชีวิตทางสังคม ที่มีความสำคัญ ก็คือ เป็นที่มาของวัฒนธรรมและมรดก แห่งชาติของชาวพุทธ ดังนั้น ศาสนาพุทธจึงเป็นสัญลักษณ์และพื้นฐานของความผูกพันของคนในชาติและ เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมชาติ ความคิดเช่นนี้ นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าความเจริญรุ่งเรืองของชาติและสถาบันของ พระมหากษัตริย์มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความเจริญรุ่งเรืองศาสนาพุทธ ในทำนองเดียวกันความเจริญรุ่งเรือง ของพระพุทธศาสนาบ่งชี้ถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์จึงไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ (สมบูรณ สุขสำราญ, 2527)

ดังนั้น ศาสนาจึงเป็นเรื่องของสังคมและการบริหารเมืองด้วยเมื่อพิจารณาในแง่พระพุทธศาสนาจะ เกี่ยวข้องกับการบริหารเมืองได้ในลักษณะที่มีอยู่และดำรงอยู่ในสังคมของมนุษย์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างหนึ่ง ตามทัศนะของอาจารย์จันทน์ ทองประเสริฐ ที่ได้กล่าวในงาน“พระพุทธศาสนากับสังคมและการเมือง” ว่าทั้ง 3 สถาบันนี้กำลังมีความเหนียวแน่นยากที่จะแก้ไข โดยเฉพาะในสังคมไทยและได้เสนอแนวคิดไว้ให้พิจารณา ในการปฏิบัติงานแบบพระพุทธเจ้าไว้ว่า “ในสมัยพุทธกาลศาสนาพุทธไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเลยพระพุทธเจ้าได้ ทรงดำเนินการพระศาสนาอย่างอิสระไม่ขึ้นต่อพรรคการเมืองใด ๆ หรือว่า ต่อระบบการปกครองใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะเหตุนี้พระพุทธเจ้าทรงสามารถประกาศพระศาสนาได้ทุกประเทศตามแคว้นแคว้นไม่เลือกว่าแคว้นนั้นนั้นจะมีการปกครองในระบบใดก็ตาม ศาสนาพุทธสามารถเข้าและเข้าสู่จิตใจของประชาชนได้ทุกชาติชั้นวรรณะและทุกเพศ ทุกวัย ในระยะเวลา 45 ปี ที่พระพุทธองค์ทรงประกาศศาสนาพุทธ พระองค์ได้เสด็จจาริกจากแคว้นโน้นมาสู่แคว้นนี้ เสด็จจากแคว้นนี้ไปสู่แคว้นโน้นอยู่ตลอดเวลา การดำเนินการเผยแผ่ศาสนาพุทธของพระพุทธองค์และบรรดาสาวก ทั้งหลายมิได้ถูกแทรกแซงจากผู้ปกครองประเทศและนักการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น พระพุทธองค์ทรงทำงานอย่างเป็น อิสระจริง ๆ ทั้งนี้ ก็ได้รับความอุปถัมภ์จากบรรดาผู้ปกครองประเทศและประชาชนด้วยดีมาโดยตลอด แต่เป็น การให้ความอุปถัมภ์อย่างบริสุทธิ์ใจมิได้มีการเมืองมาปะปนเลย การเผยแผ่ศาสนาพุทธจึงดำเนินไปด้วยดีและ บริสุทธิ์ผุดผ่องยิ่งศาสนาพุทธจึงสามารถทรงตัวอยู่ได้ด้วยดี อย่างบริสุทธิ์ผุดผ่องตลอดมา (จันทน์ ทองประเสริฐ, 2520)

อธิบายได้ว่า ศาสนาพุทธไม่ได้ข้องแวะกับเรื่องการเมืองการปกครอง แต่อาศัยความเมตตากรุณาในองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่พระพุทธองค์สามารถเข้าได้กับทุกวรรณะหรือทุกสังคม พระองค์ไม่มีความลำเอียง โอนอ่อนไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากพระองค์โอนอ่อนลำเอียงแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะเผยแผ่หลักธรรมคำสอนได้ไปทุก พื้นที่ จึงวิเคราะห์ได้ว่าศาสนาพุทธเข้ามาเกี่ยวข้องกับการบริหารเมืองการปกครองก็ว่าด้วยหลักธรรม เพราะ หลักธรรมคำสอนที่มีในศาสนาพุทธนั้นเป็นไปในแนวทางการอยู่ด้วยความสามัคคี ปรองดอง และการดำเนินชีวิตที่ถูก ที่ถูกไม่เบียดเบียนใคร ซึ่งหลักธรรมเหล่านั้นมีอยู่ในพระไตรปิฎก

สรุปได้ว่า ศาสนาพุทธเป็นศาสนา ไม่ใช่ศาสตร์แห่งการเมืองการปกครองโดยตรงจึงไม่มีหลักทฤษฎีทางรัฐศาสตร์โดยเฉพาะ แต่เป็นคำสอนที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและจริยธรรม ที่ทั้งผู้ปกครองหรือกษัตริย์ และผู้ใต้ปกครองจะต้องประพฤติและนำไปบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการอยู่ร่วมกันไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก ทั้งในระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร สังคม ประเทศชาติ นานาชาติ และมนุษยชาติทั้งมวล การศึกษาพุทธธรรมจึงศึกษาโดยกำหนดกรอบแนวคิด โดยอาศัยหลักคำสอนที่มีปรากฏอยู่ในพระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับหลักการทางรัฐศาสตร์โดยมนุษย์ในสังคมหนึ่ง ๆ ประกอบด้วย กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีความเชื่อ แนวคิด อุดมคติทัศนคติและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน มารวมกันอยู่ภายในอาณาเขตเดียวกัน จึงทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องหาการบริหารการปกครองที่เหมาะสมมาใช้ในสังคม เพื่อให้สังคมนั้น ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดีไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

แนวคิดทางพุทธธรรมในการนำไปใช้กับการเมืองการปกครอง

พระพุทธศาสนากับการพัฒนาทางการเมืองการปกครองในสังคมไทย (พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (คำมก), 2563) พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย トラาจนกระทั่งถึงปัจจุบันซึ่งทำให้เห็นได้โดยชัดเจนว่า เป็นวิถีชีวิตของคนไทยโดยส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสั่งสอนของพระพุทธศาสนา ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครองในหลายกรณีด้วยกัน ดังตัวอย่างที่ผู้ปกครองจะต้องยึดถือหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในการปกครองบริหารงานหรือในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนและสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ ทั้งนี้ สังคมในปัจจุบันการขับเคลื่อนแนวทางการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือผู้ถูกปกครองก็ตาม ถ้าขาดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการเป็นแนวทางการปฏิบัติแล้ว ก็ยากยิ่งที่สังคมจะคงอยู่ด้วยความสงบ เพราะโดยหลักการทางพระพุทธศาสนาแล้ว คือ เป็นการไม่เบียดเบียนตน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เกื้อกูลประโยชน์แก่ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาทางการเมืองการปกครองเป็นอย่างดี หลักธรรมที่จะสามารถสลายความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีของคนในสังคม คือ หลักพุทธธรรม ที่มีมากมายควรนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขความขัดแย้ง “ความสามัคคี” จึงถือว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญ ที่ทำคนในองค์กรโดยเฉพาะผู้นำหรือนักการเมืองพึงมีเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างเป็นปกติสุขซึ่งในทางศาสนาพุทธได้กล่าวถึงความสามัคคีว่าเป็น “หลักพุทธธรรม” เป็นที่ตั้งแห่งความร่วมมือเพื่อกันของหมู่คณะ เช่น หลักอิทธิบาท เป็นหลักความสำเร็จของการทำงาน หลักความรักความเข้าใจในงานบ้านงานเมือง หลักความขยันอดทนต่อสภาพอุปสรรค โดยไม่ได้นิ่งเฉยในการรับปัญหาแต่มีการแก้ปัญหาติดตามการงานที่ทำเสร็จแล้วอย่างสม่ำเสมอ และหลักการร่วมยินดีในการงานการเมืองการปกครองที่ผู้อื่นทำได้สำเร็จ ยังมีหลักพรหมวิหาร ซึ่งเป็นหลักของผู้นำผู้ปกครองที่จะเข้าไปนั่งในใจคนได้อย่างสง่างาม มีความเมตตากรุณาตาปราณีต่อลูกน้องและต่อผู้ใต้บังคับบัญชา การร่วมแสดงความยินดีอย่างจริงใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่คิดอิจฉาที่ผู้น้อยที่ได้ดีกว่า มีการวางเฉยแต่ไม่เฉยเมย มีการแสดงออกถึงความยินดีหรือไม่ยินดีโดยไม่ออกนอกหน้านอกตา รวมถึงการไม่มีอคติหรือทัศนคติที่เลวร้ายต่อผู้อื่น คือ ไม่ลำเอียงเพราะเป็นญาติตนลูกตน ไม่ลำเอียงโดยโกรธาและหาทางกลั่นแกล้ง ไม่ลำเอียงโดยการกลัวว่าตนเองจะไม่ได้รับการร่วมมือ ไม่ลำเอียงโดยการหุบเบา ใจเบาเชื่อง่ายจนนำไปสู่การปฏิบัติที่ผิด ๆ การอยู่ร่วมกันของคนในสังคมด้วยความรักความเข้าใจ และสามัคคีกัน อย่างปรองดอง ผู้นำหรือนักการเมืองจำเป็นต้องทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งตลอดจนวิธีการหรือเทคนิคการจัดการกับความขัดแย้ง และพยายามแก้ไขอย่างดีที่สุด เพื่อให้ประชาชนและ ผู้ใต้บังคับบัญชาเหล่านั้น มีความเชื่อมั่น มีขวัญกำลังใจในการทำงานของ ซึ่งเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น และเมื่อเกิดความขัดแย้งก็จะสามารถบริหารความขัดแย้งในองค์กร พื้นที่ ชุมชน และสังคม อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวคิดการจัดการความขัดแย้ง

สังคมจำเป็นต้องมีการปกครอง กฎ กติกา ข้อตกลง หรือกฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความวุ่นวาย และเพื่อประโยชน์สุขของคนในสังคมหรือในส่วนรวม โดยการปกครองสำหรับผู้ปกครองที่ดีในมุมมองทางพุทธศาสนาแล้ว (สุชีพร พิริยสมิทธิ, 2547) ควรยึดหลัก ดังนี้ 1) การได้มาซึ่งอำนาจ การใช้อำนาจ การขยายอำนาจ และการรักษาไว้ซึ่งอำนาจนั้น ควรเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนมากที่สุด ซึ่งอำนาจของผู้ปกครอง มิใช่เพื่อสร้างความยิ่งใหญ่ของตนเอง แต่เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน 2) ความมั่นคงของระบบการปกครอง หรือของรัฐบาลและผู้ปกครอง มิใช่เป็นจุดหมายในตัวมันเอง หรือจุดประสงค์สุดท้ายของระบบการเมืองการปกครอง แต่เป็นเพียงอุปกรณ์หรือเครื่องมือ เพื่อจะใช้สร้างสรรค์ประโยชน์สุข สวัสดิภาพบูรณาการและความสงบสุขของประชาชน 3) ให้ความสำคัญแก่คุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ โดยเน้นความเท่าเทียม การปราศจากชั้นวรรณะจากชาติกำเนิด ความเสมอภาคในทางเพศ หมายความว่า ไม่ถือว่าเพศหญิงมีสถานภาพต่ำกว่าเพศชาย เน้นเสรีภาพด้วยการห้ามการมีทาส ตลอดจนจนถึงการแนะนำให้ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ 4) ยึดธรรมเป็นแนวทางในการปกครอง เช่น อิทธิบาท พรหมวิหาร อคติ เป็นต้น ตลอดจนควรยึดหลักธรรมาธิปไตยเป็นหลักปฏิบัติในการใช้อำนาจปกครอง แก้ปัญหาหรือลดความขัดแย้งทางการปกครอง

การเผชิญหน้ากับความขัดแย้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องกล้าเผชิญกับปัญหาและหาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม ในการหาทางออก ทำความเข้าใจสถานภาพของแต่ละฝ่าย เช่น การหาสาเหตุที่แท้จริงของความขัดแย้ง การศึกษาอารมณ์ความรู้สึกของแต่ละฝ่าย โดยผู้บริหารต้องพยายามชี้ให้เห็นว่าถ้าแต่ละฝ่ายไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ความขัดแย้งก็จะไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้เลย การระบุปัญหา โดยที่แต่ละฝ่ายต้องสร้างความชัดเจนของปัญหาร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักในการใช้หลักมนุษยสัมพันธ์มาใช้เพื่อให้ทั้งสองฝ่าย ร่วมกันแก้ปัญหา ให้ความเคารพต่อตนเองและฝ่ายตรงกันข้าม ตลอดจนให้แต่ละฝ่ายรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตน แสวงหาและประเมินทางเลือก โดยให้ทั้งสองฝ่ายหาแนวทางอย่างหลากหลายเพื่อการแก้ปัญหา โดยจะต้องได้รับการยินยอมและพอใจกันทั้งสองฝ่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับชัยชนะ และสรุปแนวทางและนำทางเลือกที่เหมาะสมไปใช้โดยที่แต่ละฝ่ายทำสัญญาที่ระบุอย่างชัดเจนถึงสิ่งที่จะได้รับที่ให้กับบุคคลอื่นรับรู้ในข้อตกลงนั้น ๆ แล้วให้แต่ละฝ่ายนำข้อตกลงไปปฏิบัติ เพื่อตรวจสอบว่าเป็นไปตามที่ได้ระบุไว้หรือไม่ ซึ่งอาจมีการแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงทางเลือกและข้อตกลงเพื่อให้เป็นที่พึงพอใจกับทุกฝ่าย (เจริญชัย กุลวัฒนาพร, 2564)

เทคนิคการจัดการกับความขัดแย้งแบบ “Conflict” ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของผู้บริหารโดยตรง

ความขัดแย้งอาจนำไปสู่ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร สามารถสรุปสาระสำคัญ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2550) ดังนี้

1. Control โดยที่ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของผู้บริหารเอง ที่ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำพูดที่รุนแรง ซึ่งทำให้เกิดความเจ็บปวดกับผู้ที่บังคับบัญชาได้
2. Optimist/Openness โดยที่ผู้บริหารต้องมองโลกในแง่ดี และเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะช่วยให้เขาลดความกังวลและความเครียดจากความไม่เท่าเทียมกัน
3. Negotiation การเจรจาต่อรอง ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยผู้บริหารควรยึดหลัก Win - Win Approach
4. Fairness เป็นความยุติธรรมของผู้บริหาร ที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานบุคคล ซึ่งต้องยึดหลักความเสมอภาคและความยุติธรรม โดยผู้บริหารจะต้องเป็นแบบอย่างให้กับผู้อื่น

5. Love โดยผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีความรัก ความจริงใจและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชาความรักถือว่าเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่ทำให้สามารถมอบสิ่งที่ดี ๆ ให้กับผู้อื่นรอบข้าง

6. Individual/Identity เป็นการเข้าใจและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเจรจาต่อรองนั้น ควรเคารพในความแตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน

7. Communication โดยผู้บริหารจะต้องเรียนรู้ในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และให้สอดคล้องกับผู้ที่มาจากพื้นฐานที่ต่างกัน ในขณะที่เดียวกันอาจมีการใช้คนกลาง หรือผู้ไกล่เกลี่ย เพื่อช่วยในการสื่อสาร ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของความขัดแย้งนั้น ๆ

8. Togetherness เป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพยายามเตือนสติตนเองอยู่เสมอว่าต้องอาศัยการร่วมมือร่วมใจในการทำงานจากผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน จึงต้องให้ความสำคัญ ให้เกียรติและเคารพในคุณค่าของทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า การจัดการความขัดแย้งต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร คือ ต้องมีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองจากสิ่งที่มากระทบไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม วาจาจากผู้ใต้บังคับบัญชาหรือจากผู้บริหารเอง มีการมองโลกในแง่ดี เปิดใจรับฟังโดยปราศจากอคติใด ๆ ความเป็นกลางเป็นธรรม การมีการเจรจาเทคนิคในการต่อรองให้อยู่ร่วมกันได้ ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีความจริงใจซื่อสัตย์สุจริต เคารพในศักดิ์ศรีในความคิดและในความแตกต่างทั้งอายุและฐานะ การมีความรู้ที่สามารถสื่อสารทั้งทางเทคโนโลยีเป็นอย่างดี และสำคัญที่สุด คือ ให้การมีคุณค่าของผู้ใต้บังคับบัญชาที่เสมอเหมือนกัน

วิธีการจัดการความขัดแย้งในรูปแบบการรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

1. แบบร่วมมือร่วมใจ เป็นการแก้ไขความขัดแย้งที่ต้องให้ทั้งสองฝ่ายได้สื่อสารถึงปัญหาและ ความต้องการของตนและพร้อมที่จะให้ความเข้าใจและกัน

2. แบบเอื้ออำนาจ เป็นเทคนิคที่มักจะใช้เมื่อมีปัญหาความขัดแย้งในสถานการณ์ที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สามารถเกิดความพึงพอใจได้ทั้งสองฝ่ายเมื่อไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเอาชนะกันได้เลย โดยไม่เน้นการรักษาผลประโยชน์ แต่จะให้ความร่วมมือ

3. แบบบังคับ เป็นเทคนิคของการใช้อำนาจและความก้าวร้าวเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ควรใช้เมื่อรู้ว่าการตัดสินใจนั้นถูกต้อง และต้องการความรวดเร็วในการตัดสินใจ

4. แบบหลีกเลี่ยงปัญหา เป็นวิธีการที่พยายามหลีกเลี่ยงปัญหา โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตนเองและผู้อื่น เช่น การถอนตัว การหลบเลี่ยงไม่พูดถึงความขัดแย้งดังกล่าว

5. แบบประนีประนอม เป็นการพบกันครึ่งทางระหว่างความต้องการทั้งสองฝ่ายมักจะใช้เมื่อไม่สามารถร่วมมือกัน ต้องทำความเข้าใจและหาวิธีการเพื่อให้ความขัดแย้งได้รับการจัดการก่อนที่จะลุกลามใหญ่โตและสายเกินแก้

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีวิธีการอื่น ๆ ที่จะดำเนินการเพื่อให้ความขัดแย้งนั้น ดังนั้น จึงต้องจัดการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเจรจาไกล่เกลี่ย การเจรจาต่อรองแบบสันติวิธีและสุนทรียสนทนา ซึ่งสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาได้

นวัตกรรมเชิงพุทธที่ใช้ในการแก้ปัญหาเมืองการปกครอง

จากวิวัฒนาการนำสู่การพัฒนาของสังคมและการเมืองของไทยตั้งแต่อดีต เข้าสู่ปัจจุบันและส่งผลต่อในอนาคต ในส่วนของปัจจุบันอยู่ในช่วงของการที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังนั้น คุณภาพของชีวิตจะขาดวิถีแห่งพุทธไม่ได้ เพราะพระธรรมคำสั่งสอนของศาสนาพุทธ คือ กรอบคิดหลักที่วางกระบวนการดำเนินชีวิต ซึ่งการแก้ปัญหาในครั้งนี้ได้อาศัยหลักพุทธธรรม คือ หลักอิทธิบาท หลักพรหมวิหาร และหลักออคติ มาแก้ปัญหา

ของผู้นำหรือนักการเมืองเกี่ยวกับความขัดแย้งในองค์กรและนอกองค์กร โดยเฉพาะการกระทบกระทั่งกันด้วยกาย วาจา ใจ สังคมที่มีการเบียดเบียนกันสังคมนั้นย่อมหาความสุขไม่ได้ขาดเสถียรภาพในการอยู่ร่วมกัน ได้ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรหรือสังคม โดยปัญหาความขัดแย้งจะเกิดขึ้นจากปัจจัย 2 ด้าน ด้วยกัน คือ “ปัจจัยภายใน” ได้แก่ ความคิด อารมณ์ ความโกรธ ความเกลียด และ “ปัจจัยนอก” ได้แก่ ปัญหาที่เกิดขึ้น รูปแบบโครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร เป็นต้น การหารากเหง้าของปัญหาด้วยหลัก 5 Why กับ Preventive actionetc ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก ควบคู่กับหลักพุทธธรรมซึ่งเป็นปัจจัยภายในเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ทั้งทางปฏิบัติและทางจิตใจ ดังพระพุทธเจ้าได้วางหลักธรรมกับการบริหารจัดการความขัดแย้งในการอยู่ร่วมกันไว้

1. หลักอริยบท 4 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางแห่งความสำเร็จนั้น ประกอบไปด้วย 1) ฉันทะ คือ ความพอใจ ความมีใจรักในสิ่งที่ทำ ซึ่งจะแสดงออกมาด้วยการกระทำด้วยความพอใจ เต็มใจ และสนใจในสิ่งที่ ตนกำลังกระทำอยู่ 2) วิริยะ คือ ความเพียร ขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง ซึ่งแสดงออกมา ด้วยความเพียร พยายามในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้สึกไม่ท้อถอย 3) จิตตะ คือ ความตั้งใจ หรือเอาใจฝักใฝ่ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้น และ 4) วิมังสา คือ ความไตร่ตรอง หมั่นใช้ปัญญาพิจารณา มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (พระสมุห์พงศธร ปภังโก, 2564)

สรุปได้ว่า การใช้หลักอริยบท 4 ประการ ซึ่งเป็นหลักคุณธรรมเป็นเหตุนำไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย หลักฉันทะ คือ พอดีใจรักในสิ่งนั้น หลักวิริยะ คือ เพียรประกอบสิ่งนั้น หลักจิตตะ คือ เอาใจฝักใฝ่ในสิ่งนั้น ไม่ว่างธุระ และหลักวิมังสา คือ หมั่นไตร่ตรองพิจารณาหาเหตุผลในสิ่งนั้น ซึ่งคุณธรรมทั้ง 4 ประการ จึงเป็นสิ่งที่ จำเป็นสำหรับผู้นำหรือนักการเมืองรวมถึงผู้บริหารที่ต้องคำนึงถึง รวมถึงการเอาใจใส่ในการทำงานอย่างแท้จริง สามารถไปสู่ความรักความผูกพัน ความซื่อสัตย์ในพื้นที่ ชุมชน สังคม องค์กร และประเทศชาติ ตลอดถึงการ คำนึงถึงประโยชน์และโทษของการขาดหลักพุทธธรรมนี้

2. พรหมวิหาร 4 หลักพรหมวิหาร หมายถึง หลักคุณธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติตามเป็นผู้ประเสริฐมี 4 ประการ ดังนี้ 1) เมตตา ได้แก่ ความรักความปรารถนาดีอยากให้อีกเขามีความสุข 2) กรุณา ได้แก่ ความสงสาร มีจิตคิดช่วยให้พ้นจากความทุกข์ 3) มุทิตา ได้แก่ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดีมีจิตใจผ่องใส และ 4) อุเบกขา ได้แก่ การวางใจเป็นกลาง การวางใจสงบ มองดูมีจิตไม่เอนเอียงด้วยอคติโดยการพิจารณาเห็นด้วยปัญญา ดังนั้น ควรวาง เฉยด้วยจิตสงบเพราะเห็นกรรมและผลของกรรมตามความเป็นจริงของสิ่งนั้น ๆ ด้วยใจที่เที่ยงธรรม

การใช้พรหมวิหาร คือ การนำไปปรับใช้ จะต้องพิจารณาก่อนเสมอว่า ผิด หรือ ถูก แนวทางนั้นจึงจะทำได้ ให้ก่อเกิดประโยชน์และเป็นไปตามแนวปฏิบัติวัตถุประสงค์ในทางที่ก่อความสันติสุขแก่ตนเองและสังคมอย่างมี ประสิทธิภาพและเห็นผลได้อย่างแท้จริง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), 2542)

เมตตา คือ ปทัชฐานของการใช้เมตตาพรหมวิหารที่ถูกต้อง การสร้างความพร้อมที่ถูกต้อง คือ การสร้างที่มี จิตเริ่มต้นที่ตัวเราและเมื่อบุคคลสามารถพัฒนาตนเองให้เต็มไปด้วยเมตตาแล้วนั้นก็หมายความว่า บุคคลมีธรรม ของผู้ใหญ่ที่ใหญ่มาก คุณงามความดีซึ่งผู้ใหญ่ในที่นี้ คือ มีจิตใจกว้างขวางหรือยิ่งใหญ่ด้วยคุณธรรมความดีงาม และ เมื่อมีการใช้ออกไปย่อมก่อให้เกิดสันติสุขความปรองดองความสามัคคีความมีเอกภาพในสังคม

กรุณา คือ ความมีเอื้อเฟื้ออยากจะช่วยเหลือปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับความสุขปราศจากซึ่งความทุกข์แก่คน หรือสรรพสัตว์ทั้งหลายมีความสงสารเมื่อเห็นผู้อื่นประสบเคราะห์กรรมทั้งผู้ปฏิบัติจะเต็มเปี่ยมไปด้วยความเมตตาใจ ไม่ตรีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยการใช้กรุณา

มุทิตา คือ คุณงามความดีความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ของผู้อื่นพลอยยินดีเมื่อเขาได้รับความชมเชยโดยไม่มี ความริษยาแต่อย่างใดปราศจากความอิจฉา เป็นลักษณะที่เต็มเปี่ยมไปด้วยไมตรีจิตปรากฏผลเป็นรูปธรรม

อุเบกขา คือ ความวางเฉย ไม่ยินร้ายยินดีตามความรู้สึก และเป็นความวางเฉยอย่างเป็นกลางความยุติธรรม ความเที่ยงธรรม ซึ่งจะต้องปฏิบัติให้ได้อย่างสม่ำเสมอไม่เอนเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนทำให้อีกฝ่ายได้รับความเดือดร้อนเช่นนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

สรุปได้ว่า หลักแห่งพรหมวิหาร 4 ได้รับการพิสูจน์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาวะผู้นำว่าเป็นหลักพุทธธรรมที่สามารถจะนำผู้นำหรือนักการเมือง ไปสู่ความสำเร็จสูงสุด จากปัญหาการเมืองการปกครองและความขัดแย้งส่วนบุคคลหรือเกิดภายในองค์กร ก็ล้วนเกิดจากปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากแรงขับภายในใจ ก่อเกิดเป็นความโลภ ความโกรธ ความหลง การที่จะแก้ปัญหามองการเมืองการปกครองและความขัดแย้งอย่างแท้จริงอย่างยั่งยืนได้นั้น จำเป็นจะต้องบูรณาการในการแก้ปัญหาตามหลักการบริหารจัดการควบคู่กับหลักพุทธธรรม เป็นการแก้ปัญหาทั้งปัจจัยภายในและภายนอกจึงจะสัมฤทธิ์ผลได้ดีที่สุด

3. หลักอคติ 4 หลักธรรมข้อนี้ มีสำคัญสำหรับนักปกครองที่จะต้องละเว้นอคติ 4 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ผู้ปกครองต้องละเว้นจากอคตินี้อย่างเด็ดขาดให้ได้ เพราะเป็นทางแห่งความประพฤติที่ผิดเป็นหายนะเป็นฐานะอันไม่พึงถึง 4 ประการ ดังนี้ (พระครูอุปกิจปริยัติโสภณ (สุข อุปการะ), 2565)

3.1 ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ อธิบายได้ว่า ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงที่เกิดขึ้นเพราะพอใจรักใคร่กัน ซึ่งได้แก่ ลำเอียงเพราะพอใจรักใคร่กันว่า คนนี้เป็นเพื่อนฉัน เป็นผู้ร่วมกิน เป็นผู้ร่วมนอน และเป็นญาติของตน อีกทั้งเป็นผู้ให้สินบนแก่ตน เพื่อผลประโยชน์ โดยการแบ่งปันสิ่งของให้คนที่ตนนั้นพอใจและรักใคร่มากกว่าผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ไม่ควรให้ การพิจารณาเลื่อนขั้นการให้ยศตำแหน่งหรือรางวัลแก่คนที่ตนนั้นพอใจรักใคร่มากกว่าผู้อื่น หรือทั้ง ๆ ที่ไม่ควรให้ โดยการตัดสินอคติให้แก่คนที่พอใจรักใคร่เป็นผู้ชนะ ทั้ง ๆ ที่ ไม่สมควรชนะ อาการนี้เปรียบได้กับการรักแบบขาดปัญญา เข้าใจเองว่าสิ่งที่ทำ คือ หลักเมตตา แท้จริงหาใช่ไม่กำลังลำเอียงจนลืมน

3.2 โทษาคติ ลำเอียงเพราะชัง ไม่ชอบหน้า ไม่พอใจในผู้อื่น แม้เขาทำดีเพียงใด ความดีก็ไม่ปรากฏอธิบายได้ว่า โทษาคติ คือ ความลำเอียง ที่เกิดจากความไม่ชอบกันโกรธกัน ซึ่งได้แก่ การไม่แบ่งปันปันส่วนในสิ่งของให้คนที่ไม่ชอบหรือโกรธกันไม่พอใจกัน ทั้ง ๆ ที่ควรให้ รวมถึงไม่พิจารณาให้ยศหรือตำแหน่งเป็นรางวัลแก่คนที่ไม่ชอบหรือโกรธทั้ง ๆ ที่เขามีสิทธิ์ที่ควรจะได้ และได้มีการตัดสินคดีความให้แก่คนที่ไม่ชอบหรือโกรธกันให้แพคดี ซึ่งทั้ง ๆ ที่ไม่ควรแพ้และไม่มีความฐานผิด รวมทั้งการให้สิ่งของที่ไม่ดีที่ไม่เป็นประโยชน์ให้กับคนที่ไม่ชอบไม่พอใจหรือที่โกรธเคืองกัน ทั้ง ๆ ที่เขาควรจะได้ของดีมีประโยชน์

3.3 โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลงหรือเขลา ไม่รู้ความจริง ไม่เห็นความดีของเขา มักจะเห็นผิดพลาดไปอธิบายได้ว่า โมหาคติ คือ ความลำเอียง อันเกิดขึ้นมาจากการหลงมกมาย หรือความโง่เขลา ซึ่งได้แก่ การที่ไม่พิจารณาให้ถ้อยคำถ้วนถั่วอะไรถูกอะไรผิด สิ่งไหนควรสิ่งไหนไม่ควร การด่วนตัดสินใจโดยไม่คิดให้รอบคอบ

3.4 ภัยาคติ ลำเอียงเพราะขลาดกลัว อาจจะกลัวเพราะเขามีเงินมีทอง มีอำนาจ มีญาติ พี่น้องใหญ่โตกว้างขวางในสังคม อธิบายได้ว่า ภัยาคติ คือ ความลำเอียง ที่เกิดขึ้นจากกลัวหรือเกรงใจ ได้แก่ กลัวผู้มีอำนาจหรือคนที่มีอำนาจมากกว่าตัวเอง กลัวคนจะมาทำร้ายหรือทำความเดือดร้อนและความฉิบหายให้แก่ตนเอง และไม่กล้าลงโทษผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตนเอง เนื่องจากเกรงจะขาดเมตตากรุณา เพราะกลัวว่าเขาหรือคนอื่นจะเดือดร้อน

สรุปได้ว่า ด้วยเหตุนี้ อคติจึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งในการเป็นผู้นำโดยเฉพาะผู้นำทางการเมือง การปกครอง การปกครองคนหรือจะปกครองผู้อื่นนั้น นักปกครองหากขาดความยุติธรรมขาดความเที่ยงตรงเสียแล้ว พื้นที่นั้น ชุมชนนั้น สังคมนั้น และประเทศนั้น ก็จะเกิดปัญหาเกิดความทะเลาะวิวาท เกิดความไม่เรียบร้อย เป็นเพราะมีความไม่เสมอหน้ากัน ผู้เป็นนักการเมืองการปกครองจะต้องใช้ความเที่ยงตรง จะต้องใช้หลักของความยุติธรรม และงดเว้นไม่ประพฤติสิ่งที่จะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ที่จะก่อให้เกิดความลำเอียงพร้อมที่จะล่มสลายก็คือ หลักของอคติ 4 นี้เป็นประการสำคัญ

สรุป

การเมืองการปกครองมักมองการทำหน้าที่การเมืองของคนเป็นเกมส์ทางการเมือง มีการเล่นพรรคเล่นพวก แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ทำงานแบบเช้าชามเย็นชาม และส่วนมากมักทุจริตและกอบโกยผลประโยชน์เข้าตัวเอง แม้จะมีหน่วยงานที่คอยตรวจสอบนักการเมือง แต่ก็ยังไม่อย่างเต็มที่ ด้วยเกรงกลัวอำนาจอิทธิพล จำเป็นต้องมีนวัตกรรมที่เข้ามาแก้ไขการเมืองการปกครองที่เป็นปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดจากตัวบุคคลหรืองานนักการเมือง เป็นสำคัญ นวัตกรรมทางการเมืองการปกครองตามแนวพุทธศาสตร์จึงสามารถนำมาแก้ไขปัญหาได้ ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสั่งสอนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางเอาไว้มากมาย ในที่นี้จึงได้นำเสนอหลักธรรมในการปฏิบัติงานของผู้นำทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีให้คุณธรรม จริยธรรม ของผู้นำทางการเมืองโดยเฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่พึงควรจะมีและควรใส่ใจการปฏิบัติงานเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน การแก้ไขความขัดแย้งทางการเมืองการปกครอง จากพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง โดยการนำหลักพุทธธรรมมาเป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหา ได้นำมาจากคัมภีร์พระไตรปิฎกซึ่งเป็นหลักแห่งการบริหารและการปกครองกายและใจของนักปกครอง หลักพุทธธรรมในการปกครองตามแนวพุทธศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 คือ 1) ความเพียรในการทำสิ่งนั้น ๆ ในทางที่ถูกตามเหตุและผล ภายใต้อำนาจพื้นฐานตามหลักคุณงามความดี 2) การมีความกล้า และความแน่วแน่ที่จะทำในสิ่งนั้น ๆ 3) การไม่ละทิ้งซึ่งการงานหรือสิ่งที่กำลังทำอยู่ และ 4) การความอดทนต่อความยากลำบากอย่างเป็นนิจ หลักพรหมวิหาร คือ 1) เมตตา คือ ความรักใคร่ ความปรารถนาจะให้เขาเป็นสุข 2) กรุณา คือ ความสงสารเมื่อคนอื่นตกยากมีทุกข์ 3) มุทิตา คือ ความยินดี ในเมื่อเห็นคนอื่นได้ดี และ 4) อุเบกขา คือ ความเป็นกลางต่อทุกข์สุขของสัตว์ ไม่เอนเอียงด้วยความชอบหรือชัง และหลักออคติ คือ 1) ฉันทาคติ คือ ความลำเอียงเพราะรักหรือชอบพอกัน 2) โทสาคติ คือ ความลำเอียงเพราะชัง 3) โมหาคติ คือ ความลำเอียงเพราะหลง หรือหลงผิด และ 4) ภยาคติ คือ ความลำเอียงเพราะกลัว ทั้งนี้ ผู้นำทางการเมืองต้องเป็นผู้ที่นำพาพื้นที่ ท้องที่ ชุมชน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองแบบมั่นคงมั่งคั่ง และยั่งยืนได้นั้นจำเป็นต้องนำหลักรัฐศาสตร์แนวพุทธ อันได้แก่ หลักอิทธิบาท 4 หลักพรหมวิหาร 4 และหลักออคติ 4 เพียง 3 หลักธรรมนี้ ซึ่งมีมากมายที่สามารถนำมาใช้ได้ มาปกครองเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในสังคมทางการเมืองนั้น ๆ เป็นไปได้ด้วยดี คือ ให้มีความสงบเรียบร้อย ให้มีความยุติธรรม ให้มีความสามัคคี และปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่ดีทางการเมืองการปกครองของประเทศสืบไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ. (2555). นวัตกรรมทางสังคมมีประโยชน์มากกว่าที่คิด. วารสารนักบริหาร มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 32(3), 12-15.
- เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2563). รูปแบบการใช้หลักพุทธธรรมพัฒนานวัตกรรมประชาธิปไตยในสถานศึกษา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(7), 40-53.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. (2520). แบบเรียนศาสนาสาธิต. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- เจริญชัย กุลวัฒนาพร. (2564). การออกแบบระบบงานและการวิเคราะห์งานเพื่อความสำเร็จของการจัดการองค์กร. วารสารปัญญาปัญญา, 4(3), 52-64.
- ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2550). การจัดการความขัดแย้งในองค์กร. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ทครีเอชั่น จำกัด.
- ชานนท์ โกมลมาลย์. (2561). นวัตกรรมทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนสุขภาวะโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 26(1), 120-145.
- ชินฤทัย กาญจนจิตรรา และวาสนา อิมเอม. (2546). นวัตกรรมทางสังคม : ทางเลือกเพื่อประเทศไทยรอด. วารสารสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 1(3), 145-148.

- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2561). วัฏจักรของ 4 ระบอบการเมืองแบบผสมผสานราชาธิปไตย อำมาตยาธิปไตย ธนาธิปไตย และประชาธิปไตย. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2564 จาก <https://kpilib.com/library/books/kpibook-17215/>
- พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ (คำมก). (2563). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาทางการเมืองการปกครองในสังคมไทย. วารสารปัญญาปณิธาน, 5(1), 1-14.
- พระครูอุปัฏฐกปริยัติโสภณ (สุข อุปการะ). (2565). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน, 8(1), 1-17.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2542). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท สหธรรมิก จำกัด.
- พระสมุห์พงษ์พร ปภังกร. (2564). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 การบริหารงานของเทศบาลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ สุขเจตน์. (2562). การเมืองการปกครองตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารวิจัยวิชาการ, 2 (2), 163-175.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาข. กรุงเทพมหานคร: บริษัท นานมีบุ๊คส์พลีเคชั่นส์ จำกัด.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. (2527). ความขัดแย้งทางการเมืองและบทบาทของพระสงฆ์กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยกลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567 จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/547682>
- สุขุม นวลสุกลี และคณะ. (2564). รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2567 จาก <http://psiba.blogspot.com/political-science-in-buddhist-approach.html>
- สุชีพ พิริยสมิทธิ. (2547). พุทธศาสนากับรัฐศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 25 ตุลาคม 2566 จาก http://kengkkoo.blogspot.com/2013/03/blog-post_7235.html
- Prof, S.N. (1999). Modern Comparative Politics. New Delhi: Prentice Hall of India Prive Ltd.

การสร้างความศักยภาพดิจิทัลในการบริหารองค์กรภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี*

BUILDING DIGITAL POTENTIAL IN MANAGING GOVERNMENT ORGANIZATION IN RESPONSE TO TECHNOLOGICAL CHANGE

เชษฐภัทร พรหมชนะ*, วรเดช จันทรร, เพ็ญศรี ฉรินัง, วิวัฒน์ หมั่นการ

Chestapat Promchana, Voradej Chandarasorn, Pensri Chirinang, Whiphat Mankan

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม ประเทศไทย

Doctor of Public Administration Program, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhon Pathom, Thailand

*Corresponding author E-mail: chestapat.pro@outlook.rmutr.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้จะกล่าวถึงแนวคิด เพื่อการสร้างความศักยภาพดิจิทัลในการบริหารองค์กรภาครัฐในยุคของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการบริหารองค์กร เพื่อเป็นการเสริมสร้างมาตรฐานและยกระดับในการทำงานขององค์กรภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ท่ามกลางบริบทโลกที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งในปัจจุบัน ด้วยโครงสร้างขององค์กรภาครัฐที่มีขนาดใหญ่และมีความซับซ้อน การปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่สนับสนุนให้การปฏิบัติงานขององค์กรภาครัฐสามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่องค์กรดิจิทัล การดำเนินงานบริหารจัดการองค์กรภาครัฐที่เคร่งครัดมีแบบแผนกฎเกณฑ์ การบริหารจัดการที่ไม่สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารองค์กรภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารองค์กรภาครัฐในหลายภาคส่วนเกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการบริหารจัดการและเกิดปัญหานานาประการ การสร้างความศักยภาพดิจิทัลในองค์กรภาครัฐจึงเป็นปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่งของการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐในยุคนี้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมดิจิทัลแก่องค์กรภาครัฐต่อไป ดังนั้น ในการบริหารจัดการองค์กรแบบดิจิทัล การที่องค์กรภาครัฐจะประสบความสำเร็จได้จะต้องพัฒนาด้านการสร้างความศักยภาพในองค์กรภาครัฐอย่างแท้จริง ซึ่งต้องพัฒนาพร้อมกัน 3 มิติ ได้แก่ 1) การพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การพัฒนากระบวนการงานดิจิทัล และ 3) การพัฒนาบุคลากร เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมขององค์กรภาครัฐในการเข้าสู่ยุคดิจิทัลอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการองค์กรภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนองค์กรภาครัฐไปสู่ความเป็นดิจิทัลอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: ยุคดิจิทัล, การบริหารองค์กรภาครัฐ, องค์กรดิจิทัล, เทคโนโลยี, ศักยภาพ

Abstract

This article will discuss ideas for building digital potential in government organization management in the era of using digital technology in organizational management. In order to strengthen standards and raise the level of work of government organizations to be more efficient. In the context of a world that is fully transitioning to the digital era. Which at present, with the structure of government organizations being large and complex compliance with rules or regulations that support the operations of government organizations in transforming into digital

* Received February 9, 2024; Revised March 16, 2024; Accepted March 22, 2024

organizations. The management of public sector organizations is strict and has rules and regulations. Management without the ability to use technology to effectively manage government organizations. This makes the management of government organizations in many sectors complicated in management and causes various problems. Building digital potential in government organizations is therefore one of the important success factors for increasing efficiency and effectiveness in managing government organizations in this era. In order to lead to further development and support for changes occurring in the digital environment for government organizations. Therefore, in digital organization management for government organizations to be successful. There must be real development in building digital potential in government organizations which must be developed simultaneously in three dimensions, namely 1) development and deployment of digital technology 2) development of digital procedures and 3) development of personnel. To serve as a guideline for preparation of government organizations towards entering the digital era which increases efficiency and effectiveness in managing government organizations to drive government organizations towards digital sustainability.

Keywords: Digital Era, Public Sector Organization Management, Digital Organization, Technology, Potential

บทนำ

ในทศวรรษที่ผ่านมาเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Gobalization) ซึ่งหมายถึงการพัฒนาของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เทคโนโลยี และวัฒนธรรมที่เชื่อมระหว่างกันทั่วทั้งโลก มีผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น เป็นภาวะที่โลกมีความเจริญก้าวหน้าทั่วถึงกันในวันนี้ แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้เกิดสถานการณ์ที่สำคัญทั่วทั้งโลกจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ที่เปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนทั้งโลก รูปแบบการใช้ชีวิตที่ต้องเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สิ่ง ที่เรียกว่า “ความปกติใหม่” หรือ “New Normal” การทำงานจะเป็นแบบ Work From Home ซึ่งมีการประชุมผ่านระบบออนไลน์มากขึ้น ระบบของโรงเรียนทั่วโลกหันมาใช้ระบบ E - learning มากขึ้น อันเป็นวิกฤตการณ์หนึ่ง (Crisis) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อปรับปรุงและปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและความต้องการขององค์กรหรือธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการนี้มักเกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในทุกด้าน (Digital Transformation) ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนผ่านจากยุคโลกาภิวัตน์ไปสู่ยุคใหม่ของโลก นั่นคือ “ยุคดิจิทัล” ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด รวมถึงด้านการบริหารงานภาครัฐด้วย (Public Administration) การเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนความต้องการของประชาชนผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน องค์กรภาครัฐต้องเผชิญกับความท้าทายทางดิจิทัลที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั่วไปทั้งในสังคมและการบริหารราชการ การสร้างศักยภาพดิจิทัลจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ องค์กรภาครัฐสามารถก้าวทันและปรับตัวต่อเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิษณุ รัตนปริคณณ์, 2561) เป็นทางเลือกที่จำเป็นเพื่อให้องค์กรภาครัฐสามารถตอบสนองต่อความเร่งด่วนของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างทั่วไปในสังคม บทความเรื่อง “การสร้างศักยภาพดิจิทัลในการบริหารองค์กรภาครัฐต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี” จึงมุ่งเน้นที่จะนำเสนอการปรับเปลี่ยนองค์กรภาครัฐด้วยการผลักดันให้เกิดการทำงานในรูปแบบดิจิทัลมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดขั้นตอนการทำงาน

ที่ไม่จำเป็นเพื่อการทำงานที่ง่ายและรวดเร็วกว่าเดิม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม และให้ประชาชนผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ใช้เครื่องมือและแนวคิดการบริหารองค์กรรูปแบบใหม่เพื่อยกระดับเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐที่มีความสามารถในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที ดังนั้น เทคโนโลยีดิจิทัลจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาและนวัตกรรมในหลายภาคส่วน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม เทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการช่วยแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนในหลายด้าน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้งานเทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในการเข้าใจและแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน และการใช้เทคโนโลยีในการแก้ไขปัญหาทางสังคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาทั้งในมิติส่วนบุคคลและองค์กรในยุคปัจจุบัน (ธีรวิ ทองเจือ และปรีดี ทুমเมฆ, 2560) องค์กรต้องตื่นตัว ปรับตัว ยกระดับ และพัฒนาให้เป็นองค์กรดิจิทัลที่ไม่หยุดนิ่ง ทันท่วงทีกับการเปลี่ยนแปลงภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรภาครัฐซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศ การปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรภาครัฐเพื่อการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชน จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการหรือการดำเนินงานทางดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ภาครัฐให้บริการประชาชนด้วยระบบดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการให้บริการที่โปร่งใส ทันสมัย และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลของรัฐ และมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการให้บริการของภาครัฐ ต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เร่งพัฒนาองค์กร รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและยกระดับความเป็นองค์กรภาครัฐให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐ และทำให้ภาครัฐของไทยก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในเวทีโลกและสามารถแข่งขันได้ในเวทีสมัยใหม่ และบรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาประเทศในการพัฒนาเป็นรัฐบาลดิจิทัลอย่างแท้จริง จึงเป็นที่มาในการศึกษา

การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Digital Government Development)

การพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการเป็นรัฐบาลดิจิทัลได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกหน่วยงานภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กรภาครัฐแบบดั้งเดิมไปสู่องค์กรดิจิทัลภาครัฐโดยพร้อมเพรียงกัน ซึ่งสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน) ได้ศึกษาแนวโน้มและการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่สำคัญของประเทศชั้นนำ เช่น สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี เอสโตเนีย เพื่อนำวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Best Practice) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรภาครัฐไทย โดยการสร้างชุดเทคโนโลยีสำหรับหน่วยงานภาครัฐหรือชุดบริการและโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั่วไป มีการพัฒนาบริการหรือแพลตฟอร์มดิจิทัลภาครัฐที่ยึดหลักประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen Centric) พัฒนาระบบยืนยันตัวตนกลาง (Digital ID) มีการเชื่อมโยงและการบูรณาการข้อมูลระหว่างภาครัฐ ประกอบกับต้องเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชนมีช่องทางที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงข้อมูลและตรวจสอบประสิทธิภาพในการทำงานของภาครัฐ รวมถึงร่วมตัดสินใจในกิจการต่าง ๆ (วรเดช จันทรศร, 2564) เพื่อสร้างความโปร่งใส และการสร้างสภาพแวดล้อม (Ecosystem) ใหม่ที่ภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาชนสามารถร่วมมือกันได้และมีการรับฟังความเห็นจากประชาชน เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมบริการที่ดีขึ้นร่วมกับภาคประชาชน (Co - Creating) ซึ่งภาครัฐต้องมีการปรับตัวและมีความยืดหยุ่นมากขึ้น มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะทางดิจิทัลให้กับประชากรและเจ้าหน้าที่รัฐให้ทันต่อเทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้ง ต้องเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการเตรียมความพร้อมภาครัฐและภาคเอกชนในการรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์อีกด้วย

กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี (Digital Disruption) ทำให้ภาครัฐเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและการให้บริการของภาครัฐให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อรองรับพฤติกรรม ความต้องการ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐบาลจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านช่องทางดิจิทัล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีการกำหนดให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 - 2570 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านดิจิทัลภาครัฐ เพื่อการบริหารงานที่ยืดหยุ่น คล่องตัว และขยายสู่หน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่น ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพที่สะดวกและเข้าถึงง่าย ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างมูลค่าเพิ่มอำนวยความสะดวกแก่ภาคธุรกิจ และยุทธศาสตร์ที่ 4 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐ เพื่อยกระดับภาครัฐไทยสู่เป้าหมายการให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ การสร้างความโปร่งใส ที่เน้นการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนโดยไม่ต้องร้องขอและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเป็นภาครัฐที่ปรับตัวทันการณ์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) 2566, 2566)

การพัฒนาองค์กรดิจิทัลภาครัฐ (Development of Government Digital Organizations)

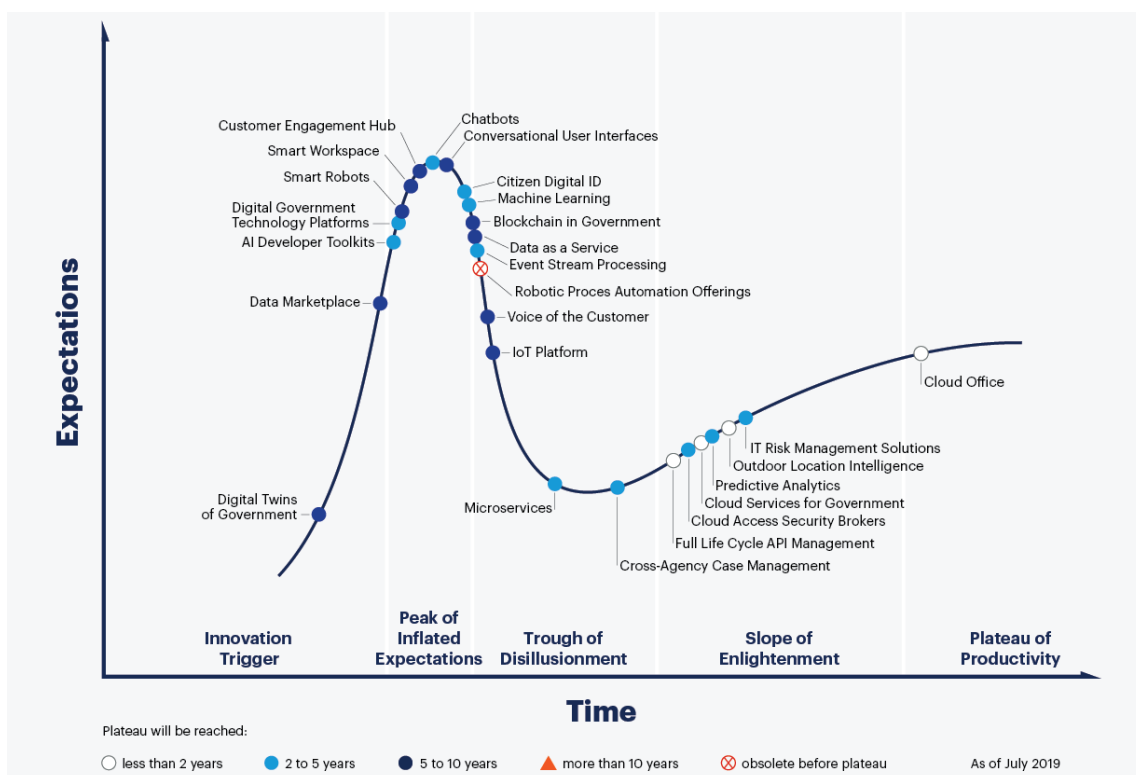
United Nations รายงานผลการจัดลำดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E - Government Development Index: EGDI) พบว่า ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีคะแนน EGDI ที่ระดับ 0.7660 อันดับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2563 โดยปรับอันดับขึ้นจากอันดับที่ 57 เป็นอันดับที่ 55 จาก 193 ประเทศ จัดอยู่ในกลุ่มที่มีการพัฒนาในระดับสูงมาก ร่วมกับอีก 56 ประเทศ และจัดเป็นอันดับที่ 3 ของอาเซียน รองจากสิงคโปร์ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 12 ของโลก (EGDI = 0.9133) และมาเลเซียอันดับที่ 53 ของโลก (EGDI = 0.7740) (United Nations, 2022) อย่างไรก็ตาม การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ตามแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย พ.ศ. 2566 - 2570 ที่มุ่งยกระดับภาครัฐไทยสู่เป้าหมายการให้บริการที่ตอบสนองประชาชน และลดความเหลื่อมล้ำ การเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันของภาคธุรกิจ การสร้างความโปร่งใส ที่เน้นการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชน โดยไม่ต้องร้องขอและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และการเป็นภาครัฐที่ปรับตัวทันการณ์ อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ยังมีความท้าทายอยู่ในหลายประเด็น เช่น ข้อมูลสำคัญขององค์กรภาครัฐส่วนท้องถิ่นยังไม่อยู่ในรูปแบบของดิจิทัลหรือมีคุณภาพไม่เพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลที่แตกต่างกันระหว่างหน่วยงาน การขาดแนวทางการบูรณาการที่เป็นมาตรฐานกลางที่มีการบังคับใช้อย่างเคร่งครัด ขาดการผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลและบริการผ่านแพลตฟอร์มกลาง (Central Platforms) การบริการภาครัฐส่วนท้องถิ่นยังไม่อยู่ในรูปแบบ E - Service การบริการดิจิทัลบางพื้นที่ยังไม่สามารถเชื่อมต่อกันเป็น One - Stop Service (OSS) เพื่อให้บริการ ณ จุดเดียวกันได้ การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านแพลตฟอร์มกลางยังไม่มากเท่าที่ควรและข้อมูลที่เปิดเผยส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบไฟล์ขั้นพื้นฐานที่ไม่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกได้ ดังนั้น ภาครัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาให้หน่วยงานปรับเปลี่ยนเป็นองค์กรดิจิทัล โดยการส่งเสริมศักยภาพและวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากรภาครัฐ ลดการใช้เอกสาร (Paperless) ควบคู่ไปกับการแปลงข้อมูลไปสู่รูปแบบดิจิทัลเพื่อเร่งจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) พร้อมทั้งเปิดเผยข้อมูลที่ตรงกับความต้องการแก่ประชาชนโดยไม่ต้องร้องขอในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้ และเปิดให้มีช่องทางในการติดตามการทำงานอย่างโปร่งใสเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงานภาครัฐ (สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) 2566, 2566) ตามค่านิยมของการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)

เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาธรรมาภิบาลดิจิทัล (Digital Government) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาองค์ภาครัฐให้เป็นองค์กรดิจิทัล ซึ่งต้องพัฒนาพร้อมกันใน 3 มิติ ได้แก่ 1) การพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้วยการเลือกลงทุนในเทคโนโลยีที่คุ้มค่า มีความง่าย สะดวกต่อบุคลากรองค์กรภาครัฐในฐานะผู้ใช้งานและการเข้าถึงบริการของประชาชนในฐานะผู้รับบริการ 2) การพัฒนากระบวนการดิจิทัล มีความจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการให้มีความเรียบง่ายโดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดการบริการดิจิทัลที่เบ็ดเสร็จครบวงจรสะดวกและคำนึงถึงประชาชนผู้รับบริการเป็นสำคัญ และ 3) การพัฒนาบุคลากร เนื่องจากบุคลากรทุกระดับตั้งแต่ผู้บริหารจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาองค์กรดิจิทัล ดังนั้น การปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลัง การเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากร รวมถึงทัศนคติในการปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเท่าทันจึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง (สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ, 2563)

1. การพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

การบริหารองค์กรภาครัฐในยุคดิจิทัลมีความท้าทายอย่างยิ่งต่อประเด็นการลงทุนในเทคโนโลยีที่จะนำมาใช้ องค์กรภาครัฐจำเป็นต้องมีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ให้รอบด้าน เช่น ความพร้อมของนโยบาย การยอมรับเทคโนโลยีขององค์กร ตลอดจนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีเครื่องมือและข้อมูลที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลเพื่อให้องค์กรภาครัฐและผู้ที่สนใจสามารถติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในสาขาต่าง ๆ ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ หนึ่งในเครื่องมือที่ได้รับความนิยม คือ Hype Cycle ที่ได้รับการพัฒนาโดยบริษัท Gartner ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาและวิจัยด้านเทคโนโลยีระดับโลก หรือเรียกเป็นการทั่วไปในชื่อ Gartner Hype Cycle โดยแนวคิดของ Gartner Hype Cycle นั้นเชื่อว่า เทคโนโลยีทุกชนิดจะมีวงจร การเจริญเติบโตที่เหมือนกัน (สำนักงานพัฒนาธรรมาภิบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน) 2566, 2566)

ภาพที่ 1 Hype Cycle สำหรับเทคโนโลยีรัฐบาลดิจิทัล

หากวิเคราะห์การบริหารงานภาครัฐตาม Hype Cycle สำหรับเทคโนโลยีรัฐบาลดิจิทัล ในปี ค.ศ. 2019 ดังรูปที่ 1 พบว่า เทคโนโลยีที่มีการพูดถึงในวงกว้าง และเกิดความคาดหวังกับเทคโนโลยีนั้นสูงมาก ในระยะ Peak of Inflated Expectations คือ เทคโนโลยี Chatbots โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่จำลองบทสนทนาของมนุษย์ที่สามารถสื่อสารผ่านข้อความหรือเสียงได้แบบทันที โดยใช้เทคโนโลยี AI หรือปัญญาประดิษฐ์ในการตอบโต้กับประชาชนผู้รับบริการ ความคาดหวังในการนำ Chatbot มาใช้ในปัจจุบัน คือ สามารถให้ข้อมูลแทนเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ตลอด 24 ชั่วโมง อย่างไรก็ตาม การที่ Chatbot จะสามารถให้ข้อมูลแทนมนุษย์ได้นั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลจำนวนมากพอ ดังนั้น ภาครัฐต้องสร้างฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จะใช้ในการสนทนา ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา และเงินลงทุนเป็นจำนวนมากพอสมควร นอกจากนี้ ยังมี Blockchain in Government เป็นเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบ Shared Database หรือ Distributed Ledger Technology (DLT) ที่ใช้หลักการของวิทยาการเข้ารหัส (Cryptography) และการประมวลผลแบบกระจาย (Distributed Computing) เพื่อสร้างกลไกความน่าเชื่อถือของการจัดเก็บข้อมูล และเทคโนโลยี Smart Workspace ที่ถูกกระตุ้นให้เกิดขึ้นและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) นอกจากนี้ ยังมีเทคโนโลยีด้านการบริหารภาครัฐอื่น ๆ ที่น่าสนใจในระยะนี้ ได้แก่ Citizen Digital ID, Conversation User Interfaces และ Machine Learning เป็นต้น

2. การพัฒนากระบวนการงานดิจิทัล

องค์กรภาครัฐมีความจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการงานให้มีความเรียบง่าย ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดการบริการดิจิทัลที่เบ็ดเสร็จครบวงจรสะดวกและคำนึงถึงประชาชนผู้รับบริการเป็นสำคัญ ซึ่งการพัฒนากระบวนการงานเพื่อการเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐ ผู้บริหารองค์กรจะต้องสนับสนุนให้เกิดกระบวนการคิดเชิงออกแบบ ในการพัฒนาการบริการงานภาครัฐในแต่ละขั้นตอน ปรับปรุงกฎระเบียบใหม่หรือข้อบังคับตามกฎหมายที่ทำให้การให้บริการและการดำเนินงานด้วยระบบดิจิทัลชัดเจนหรือเกิดความล่าช้า โดยพัฒนากระบวนการดำเนินงานของรัฐบาลที่คำนึงถึงประชาชนเป็นศูนย์กลาง และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาบริการและปรับปรุงกระบวนการงานของรัฐบาลผ่านการร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน โดยในปี ค.ศ. 2018 บริษัท Gartner ได้นำเสนอ แบบจำลองระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล 2.0 ของ Gartner อันเป็นแบบจำลองเพื่อวัดระดับความพร้อมด้านดิจิทัลขององค์กรภาครัฐ มีจุดประสงค์เพื่อให้องค์กรภาครัฐใช้เป็นเครื่องมือและข้อแนะนำเบื้องต้น ช่วยให้ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (HRNOTE Asai, 2022) ทีมขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้สำหรับการวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนองค์กรภาครัฐแบบดั้งเดิมไปสู่องค์กรดิจิทัลภาครัฐในองค์กรรวม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1 E - Government ระดับที่ 2 Open ระดับที่ 3 Data - Centric ระดับที่ 4 Fully Digital และระดับที่ 5 Smart (Bakar, Ibrahim and Yunus, 2020) ดังรูปที่ 2

	E-Government		Open		Data-Centric	Fully Digital	Smart
Maturity Level	01 Initial	02 Developing	03 Defined	04 Managed	05 Optimizing		
Value Focus	Compliance	Transparency	Constituent Value	Insight-Driven Transformation	Sustainability		
Service Model	Reactive	Intermediated	Proactive	Embedded	Predictive		
Platform	IT-Centric	Customer-Centric	Data-Centric	Thing-Centric	Ecosystem-Centric		
Ecosystem	Government-Centric	Service Co-creation	Aware	Engaged	Evolving		
Leadership	Technology	Data	Business	Information	Innovation		
Technology Focus	SOA	API Management	Open Any Data	Modularity	Intelligence		
Key Metrics	% Services Online	No. of Open Datasets	% Improvement in Outcomes, KPIs	% New and Retired Services	No. of New Service Delivery Models		

ภาพที่ 2 แบบจำลองระดับความพร้อมรัฐบาลดิจิทัล 2.0 ของ Gartner

ระดับที่ 1 E - Government หรือ E - Organization องค์กรภาครัฐจะต้องมีการพัฒนาบริการขององค์กรในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์และให้บริการผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชันมือถือ หรือช่องทางอื่น ๆ ให้มากขึ้น โดยให้ความสำคัญกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามนโยบาย (Compliance Efficiency) เน้นการสร้างระบบเพื่อการบริการประชาชนเป็นหลัก (Service - Oriented Architecture) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรภาครัฐในระดับนี้คือผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (Chief Information Officer (CIO)/Chief Technology Officer (CTO)) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีในหน่วยงาน โดยตัวชี้วัดที่สำคัญในระดับนี้ คือ สัดส่วนของการให้บริการผ่านระบบออนไลน์ (JobHACK, 2021)

ระดับที่ 2 Open องค์กรภาครัฐจะต้องยกระดับการพัฒนาขึ้นสู่การดำเนินการในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐแก่สาธารณชน หรือ Open Government Data โดยให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลและความโปร่งใส (Transparency and Openness) องค์กรภาครัฐจะต้องมีบทบาทในการสร้างช่องทางให้ภาคส่วนต่าง ๆ สามารถเชื่อมต่อข้อมูลขององค์กรภาครัฐได้อย่างเปิดเผยและทั่วถึง เพื่อให้ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน สามารถนำข้อมูลที่เปิดเผยมานี้ไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาองค์กรภาครัฐในระดับนี้คือ Chief Data Officer (CTO) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านข้อมูลดิจิทัลต่าง ๆ ขององค์กร ตัวชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนาในระดับนี้ คือ สัดส่วนของข้อมูลที่มีการเปิดเผยต่อสาธารณชน (JobHACK, 2021)

ระดับที่ 3 Data Centric องค์กรภาครัฐจะต้องนำข้อมูลที่มีไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาที่มีอยู่เดิม (Constituent Value) โดยองค์กรที่ดำเนินการไม่จำเป็นต้องเป็นหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับภาครัฐก็ได้ (Nongovernment Channels) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาในระดับนี้คือหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเป็นผู้ริเริ่มนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เทคโนโลยีที่จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระดับนี้คือ การใช้งานข้อมูลอย่างหลากหลาย (Multisource) ทั้งข้อมูลสาธารณะที่ภาครัฐเผยแพร่และข้อมูลขององค์กรธุรกิจ (Open any Data) เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับประกอบการตัดสินใจและนำมาพัฒนาการให้บริการสาธารณะหรือยกระดับธุรกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตัวชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนาในระดับนี้คือ การบริการที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ

ระดับที่ 4 Fully Digital องค์กรภาครัฐจะต้องมีการนำข้อมูลทั้งภายในและภายนอกมาเข้าสู่กระบวนการบริหารข้อมูลและดำเนินการเพื่อนำข้อมูลไปใช้วิเคราะห์และคาดการณ์ (Transformation) โดยจะมีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ (Partner - Sourced) เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบายและหลากหลายช่องทางยิ่งขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ กล้องวงจรปิด เป็นต้น (Things as Data) ตัวชี้วัดที่สำคัญของการพัฒนาในระดับนี้คือ สัดส่วนของข้อมูลที่ได้จากการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ต่าง ๆ (Data from Things)

ระดับที่ 5 Smart องค์กรภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญกับความยั่งยืนเป็นหลัก การให้บริการแก่ประชาชนแบบเดิมโดยเจ้าหน้าที่รัฐจะถูกแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ (Automation Replaces Portals) ผู้บริหารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูง (CIO plus) จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาในระดับนี้ โดยตัวชี้วัดที่สำคัญสำหรับการพัฒนาในระดับนี้คือ สัดส่วนของบริการที่ลดลงจากการแทนที่ด้วยระบบอัตโนมัติ

3. การพัฒนาบุคลากร

การเพิ่มสมรรถนะ ชีตความสามารถหน่วยงานภาครัฐสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐ รองรับการพัฒนาบบบริการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการให้บริการแก่ประชาชนนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรภาครัฐต้องเร่งปรับปรุงโครงสร้างอัตรากำลังและแนวทางในการจัดจ้างบุคลากรด้านดิจิทัลสำหรับองค์กรภาครัฐให้ทันสมัยรองรับความต้องการทักษะด้านดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สร้างทัศนคติด้านดิจิทัล (Digital Mindset) ของบุคลากรภาครัฐ เพื่อสร้างความฉลาดรู้ทางดิจิทัล (Digital Literacy) มีทักษะทางด้านดิจิทัล (Digital Skill) ตั้งแต่การมีความคิดเชิงกลยุทธ์ดิจิทัล จนถึงความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลในองค์กร (พิมพ์ชนก ไชยรัตน์,

2562) รวมทั้งการสร้างตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับใช้ในทุกกระบวนการทำงานภายในองค์กรภาครัฐ สร้างแรงจูงใจ ปรับปรุงคำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) และกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ (Career Path) สำหรับตำแหน่งงานด้านดิจิทัลในองค์กรภาครัฐให้ชัดเจน เพื่อกระตุ้นความสนใจในการให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงกระบวนการทำงานขององค์กรให้เป็นรูปแบบดิจิทัลอย่างครบวงจร จัดให้มีที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ เข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจต่อการปรับปรุงรูปแบบการทำงานใหม่สู่การเป็นองค์กรดิจิทัล และการยกระดับทักษะบุคลากรให้ตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการจัดทำแนวปฏิบัติ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จะต้องปกป้องสิทธิและคุ้มครองประชาชนผู้รับบริการจากองค์กรภาครัฐ อีกทั้งต้องเร่งสร้างและพัฒนาทักษะบุคลากรในองค์กรภาครัฐรองรับสถานการณ์การคุกคามหรือการโจมตีทางไซเบอร์ทั้งในระดับขั้นพื้นฐานและระดับสูง ด้วยการเพิ่มสมรรถนะบุคลากรในองค์กรภาครัฐที่ปฏิบัติงานในสายงานทั่วไปและปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือปฏิบัติงานเฉพาะทางด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ให้สามารถรู้เท่าทันและรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที (ปกรณ ศิริประกอบ, 2562)

การพัฒนาสู่การเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐโดยการมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรหน่วยงานภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอ เนื่องจากการให้บริการหรือการรับบริการในรูปแบบดิจิทัลจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการ คือ องค์กรภาครัฐ กับผู้รับบริการ คือ ประชาชนผ่านข้อมูลดิจิทัลที่มีการไหลและแลกเปลี่ยนกันในลักษณะสองทิศทางร่วมกันตลอดเวลา กล่าวคือ เมื่อบุคลากรในองค์กรภาครัฐมีความรู้ทางดิจิทัลในระดับหนึ่ง หากแต่ประชาชนโดยรวมยังมีพื้นฐานในทักษะดิจิทัลที่ไม่เพียงพอ หรือประชาชนมีความรู้ทางดิจิทัลมากพอ แต่บุคลากรในองค์กรภาครัฐยังขาดทักษะดิจิทัล หรือกรณีที่ทั้งบุคลากรในองค์กรภาครัฐและภาคประชาชนมีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน การพัฒนาสู่องค์กรดิจิทัลและรัฐบาลดิจิทัลก็เป็นไปได้โดยยาก ดังนั้น การปรับปรุงขอบเขตการดำเนินการ สร้างทัศนคติในการดำเนินงาน และให้การบริการของบุคลากรในองค์กรภาครัฐเพื่อมุ่งพัฒนาทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐานให้ประชาชนจึงเป็นความท้าทายสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการด้วยเช่นกัน (ชัยรัตน์ ชามพูนท และคณะ, 2564)

สรุป

การเข้ามาของเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมใหม่ ส่งผลให้สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตลอดจนความต้องการของประชาชนผู้รับบริการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น องค์กรต้องตื่นตัว ปรับตัวยกระดับ และพัฒนาให้เป็นองค์กรสมัยใหม่ที่ไม่หยุดนิ่ง ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรภาครัฐซึ่งถือเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประเทศ ต้องปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเร่งพัฒนาองค์กร รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาไปสู่ภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ ในการพัฒนาองค์กรภาครัฐไปสู่องค์กรดิจิทัลภาครัฐ จึงมุ่งเน้นที่จะนำเสนอการพัฒนาพร้อมกันใน 3 มิติ ได้แก่ 1) การพัฒนาและปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) การพัฒนากระบวนการดิจิทัล และ 3) การพัฒนาบุคลากร ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินการปรับเปลี่ยนองค์กรภาครัฐด้วยการผลักดันให้เกิดการทำงานในรูปแบบดิจิทัลมากขึ้น มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดขั้นตอนการทำงานที่ไม่จำเป็นเพื่อการทำงานที่ง่ายและรวดเร็วกว่าเดิม สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วม และให้ประชาชนผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ใช้เครื่องมือและแนวคิดการบริหารองค์กรรูปแบบใหม่ เพื่อยกระดับเป็นองค์กรดิจิทัลภาครัฐที่มีความสามารถในการตอบสนองต่อวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันท่วงที และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ในการพัฒนาขั้นแรกของการพัฒนาองค์กรดิจิทัลภาครัฐ ควรเน้นการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนของภาครัฐจากการใช้กระดาษเป็นการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้การทำงานหรือการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างสะดวก

รวดเร็วมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การทำงานและการให้บริการประชาชนยังคงเป็นแบบแยกส่วนตามอำนาจหน้าที่ของแต่ละองค์กรภาครัฐ ขาดการเชื่อมโยงระบบและบูรณาการข้อมูลระหว่างกัน ส่งผลให้ยังไม่สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการให้บริการประชาชนและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้มากเท่าที่ควร องค์กรภาครัฐจึงควรปรับเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานจากโครงสร้างเดิมแบบแนวดิ่งมาเป็นโครงสร้างแนวราบหรือโครงสร้างที่มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นเพื่อให้บุคลากรทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการประชาชน นอกจากนี้จะมีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการให้บริการประชาชนของภาครัฐแล้ว ยังมีหลักการสำคัญเพิ่มเติมอีกหลายประการ ประกอบด้วย การยึดถือความสะดวกของประชาชนเป็นสำคัญ การใช้ทรัพยากรร่วมกันขององค์กรภาครัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุดการให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเหมาะสม การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านช่องทางดิจิทัลเพื่อสร้างความโปร่งใส รวมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมตรวจสอบและมีส่วนร่วมในการบริหารงานภาครัฐได้โดยสะดวก มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ข้อมูลถูกต้อง ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างองค์กรภาครัฐได้อย่างรวดเร็วและมั่นคงปลอดภัย นำไปสู่การวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น เพื่อให้บริการประชาชนและตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างถูกต้องบนพื้นฐานของหลักฐานเชิงประจักษ์

เอกสารอ้างอิง

- ชัยรัตน์ ชามพูนท และคณะ. (2564). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล. วารสารเศรษฐศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 195-208.
- ธีรวิ ทองเจือ และปรีดี ทุมเมธ. (2560). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 มิติด้านการศึกษา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 10(1), 1-14.
- ปกรณ์ ศิริประกอบ. (2562). พาราไดม์ทางรัฐประศาสนศาสตร์ แนวคิด ทฤษฎีและการนำไปปฏิบัติจริง. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ชนก ไชยรัตน์. (2562). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสนับสนุนให้เกิดองค์กรแห่งนวัตกรรม. ใน สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัด. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิษณุ รัตนปริคณ. (2561). การปฏิรูประบบบริการงานภาครัฐในประเทศไทย ใน อุทัย เลหาวิเชียร และสุวรรณี แสงมหาชัย (บรรณาธิการ). การบริหารงานภาครัฐในมิติต่าง ๆ ของไทย. กรุงเทพมหานคร: นราธิป พรนั่งตั้ง.
- วรเดช จันทรศร. (2564). หลักการกำหนดนโยบายของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิธากสินเพื่อพัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์กรมหาชน) 2566. (2566). การพัฒนาไปสู่เป้าหมายของการเป็นรัฐบาลดิจิทัล. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.dga.or.th/>
- สุภัทรศักดิ์ คำสามารถ. (2563). แนวทางการบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัลดิสรพ์ชั้น. วารสาร Journal of Modern Learning Development, 15 (2), 245-259.
- HRNOTE Asai. (2022). การพัฒนาองค์กร (Organization Development : OD) ให้ก้าวสู่ความสำเร็จ. เรียกใช้เมื่อ 20 December 2022 จาก <https://th.hrnote.asia/orgdevelopment/190610-organization-development-od/>
- JobHACK. (2021). 3 วิธีคิดปรับตัวให้ทันในยุคดิจิทัล. สำหรับผู้นำหรือเจ้าของธุรกิจ! เรียกใช้เมื่อ 20 December 2022 จาก <https://jobhack.co/articles/how-to-transform-digital/>
- United Nations. (2022). will be a critical year for accelerating efforts on the SDGs. เรียกใช้เมื่อ 20 December 2022 จาก <https://www.un.org/en/content/summits2022/>

กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูน ภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก*

THE NARRATIVE STRATEGY AND INSPIRATION FROM CHARACTER CONTENT UNDER THE CONCEPT OF BABY SCHEMA ON FACEBOOK

ชญาณิส แก้วประเสริฐ*, ภานนท์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธรนกรแก้ว

Chayanis Kaewprasert, Bhanond Kumsupha, Saranthorn Sasithanakornkaew

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: chayanis.ka@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มุ่งศึกษาวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก เป็นวิจัยเชิงคุณภาพผ่านคอนเทนต์จากเพจคิ้วต๋าและเพจซิบิล เพจละ 15 คอนเทนต์ ตั้งแต่กรกฎาคม ถึงธันวาคม พ.ศ. 2566 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ผลการศึกษาพบว่า 1) กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก มีการเล่าเรื่องผ่านภาพและคำบรรยาย รวมถึงสัญลักษณ์จากตัวละคร จาก ภาพประกอบ โดยเล่าผ่านมุมมองตัวละครหลักที่เป็นทั้งตัวละครมิติเดียว คือ มีความน่ารัก นำไปสู่ความคิดเชิงบวก และทำให้รู้สึกมีเป้าหมายในชีวิต และตัวละครหลายมิติ คือ ดูน่ารัก แต่มีการเรียนรู้ความขัดแย้งในชีวิตและสามารถก้าวผ่านไปได้ด้วยการปล่อยวาง การระบายแต่ไม่ได้รับการแก้ไขจริง แต่ก็สามารถนำไปสู่ความสบายใจของผู้รับสารได้ 2) แรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ต่อผู้รับสาร มีการนำเสนอเรื่องราวที่ผู้รับสารมีประสบการณ์ร่วมหรือเหตุการณ์ในชีวิตที่พบเจอ ผ่านแก่นความคิด สัญลักษณ์จากภาพ มุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครในประเด็นที่ทำให้ผู้รับสารเกิดความขัดแย้งในใจ นำไปสู่การเชื่อมโยงความคิดเกิดเป็นแรงบันดาลใจจากหลายปัจจัยทำให้เกิดเป้าหมายในชีวิต เกิดแรงบันดาลใจในตนเอง และได้รับแรงบันดาลใจจากผู้อื่นผ่านเนื้อหาภาพตัวการ์ตูน

คำสำคัญ: กลวิธีการเล่าเรื่อง, การเล่าเรื่อง, แรงบันดาลใจ, เนื้อหาภาพ, เบบี้ สคีม่า

Abstract

This research aims to study storytelling strategies and cartoon content under the concept of baby schema on Facebook. It is qualitative research using content from kiwtum pages and sibyl pages, 15 content per page. For July - December 2023, data were collected by researching documents related to related concepts and theories. and analyzed the content To study storytelling strategies and inspiration from cartoon character content under the baby schema concept on Facebook. The results of the study show that 1) Storytelling strategies through cartoon content under the concept

* Received March 11, 2024; Revised March 23, 2024; Accepted March 28, 2024

of baby schema tells a story through images and captions. Including symbols of characters, scenes, illustrations, told through the perspective of the main character who is both a flat character. is cute Leads to the core of positive thinking and make you feel you have a purpose in life and a round character. It has a cute look. But you learn about conflict in life and how to overcome it by letting go. Venting, but no real solution. But it can lead to peace of mind for the recipient. 2) Inspired by the content of cartoon characters under the concept of baby schema on Facebook to the recipient. Stories that the recipient has experienced or events are presented. Through the core ideas, symbols from the images, and the narrative perspectives of the characters. on topics that cause conflict in the recipient's heart, leads to a connection between ideas and inspiration from many factors. create goals in life Be inspired by yourself and receive inspiration from others through the content of cartoon characters.

Keyword: Storytelling Strategies, The Narrative, Inspiration, Visual Content, Baby Schema

บทนำ

ปัจจุบันการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวจิตใจของสื่อเป็นสิ่งสำคัญ เพียงแต่การให้ข้อมูลเฉย ๆ ไม่เพียงพอต่อ “การสร้างอารมณ์ร่วม” เพื่อให้เกิดความคล้อยตาม ดังนั้น การสร้างแรงบันดาลใจโดยใช้ “เรื่องเล่า (Storytelling)” จึงนับเป็นวิธีการที่ดี เหมาะสมในยุคปัจจุบัน วิธีหนึ่งที่น่าสนใจและเข้าถึงผู้รับสารได้มากขึ้น คือ การสร้างคอนเทนต์โดยใช้ตัวการ์ตูน ซึ่งนิยมมากในปัจจุบัน (เสียรทศ ประพลดิชอบ, 2558) และในงานวิจัยของ กาญจนา แก้วเทพ และคณะ ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า “การ์ตูน” เป็นสื่อประเภท Entertainment Content ที่ผสมผสานเทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling) ที่ประกอบไปด้วยรูปวาด คำบรรยาย คำพูด มีเรื่องราวต่อเนื่องกันอย่างมีความหมาย เป็นสื่อที่มีเอกลักษณ์ เข้าใจได้ง่าย และมีแรงดึงดูดที่น่าสนใจ นอกจากนี้ ยังเป็นสื่อที่ให้ความบันเทิง ช่วยให้ผู้รู้สึกผ่อนคลายลดความตึงเครียด เกิดความคิดสร้างสรรค์ จิตนาการ (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2555) จึงเป็นอีกสื่อหนึ่งที่ทำให้มี “แรงบันดาลใจ” โน้มน้าวให้ผู้รับสารได้ รวมถึงช่วยให้สื่อสารกับผู้บริโภคได้อย่างดี สร้างความไว้วางใจ การเปลี่ยนแปลง และในขณะเดียวกันกลุ่มเป้าหมายก็จะคาดหวังในคอนเทนต์ที่มีคุณภาพ และตอบโต้ต่อความต้องการ

โดยประเภทเนื้อหาภาพการ์ตูนที่เป็นที่แพร่หลาย และน่าจับตามองในโลกโซเชียล คือ เนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า มาออกแบบตัวการ์ตูน โดย Konrad Lorenz นักสัตววิทยาชาวออสเตรียได้อธิบายแนวคิดนี้ไว้ว่าเป็นการใช้หลัก “ความน่ารัก” ที่มีลักษณะคล้ายทารก จะมีส่วนให้สิ่งนั้นดูน่ารัก เกิดความรู้สึกดีที่ได้มอง มีแรงดึงดูดให้อยากดูแลปกป้อง (Chonato, S., 2018) มีตัวอย่างลักษณะของเนื้อหาภาพตัวการ์ตูน ภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า (Baby Schema) บนเฟซบุ๊ก ที่มีผู้ติดตามและให้ความนิยมจำนวนมาก ซึ่งเพจเฟซบุ๊กที่มีการเล่าเรื่องโดยใช้เนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า นี้มีเอกลักษณ์ทั้งตัวการ์ตูนที่ลายเส้นสบายตา น่ารัก พร้อมมีวลีสั้น ๆ ที่ให้พลังบวกและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้รับสาร ทำให้มีการแสดงความคิดเห็นเชิงบวก ได้รับแรงบันดาลใจและกำลังใจที่ดี (สุรพัศตร์ ภัทรานนท์อุทัย, 2561) ซึ่งบทความเรื่อง การสื่อสารเพื่อสร้างพลังแห่งแรงบันดาลใจของผู้นำ โดย ดร.พจน์ ใจชาญสุขกิจ กล่าวไว้ว่า การสื่อสารแรงบันดาลใจมีผลกับผู้คนมากมายหลายเหตุการณ์ แรงบันดาลใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จมากขึ้น นำมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหา หรือเป็นแรงขับเคลื่อน เป็นการผ่อนคลาย ความบันเทิง การยอมรับจากสังคม ก่อให้เกิดการยึดเหนี่ยว ความผูกพัน ความรับผิดชอบ พลังแห่งการลุกขึ้นมาต่อสู้ การมุ่งสู่จุดหมายในด้านต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับแต่ละช่วงเวลานั้นจะได้รับแรงบันดาลใจจากอะไร หรือต้องการสื่อสารอะไรออกไป กล่าวได้ว่าเป็นการสื่อสารที่ทำให้มองเห็นพลังบวกมากกว่าด้านลบ ดังนั้น แรงบันดาลใจจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสำเร็จด้านการสื่อสาร (จิรศักดิ์ จงศรีรัตนกุล, 2560)

ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและความน่าสนใจของสื่อเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า ซึ่งมีการใช้การ์ตูนที่มีอิทธิพลในแง่มุมต่าง ๆ ตามผลวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น ๆ เช่น การติดต่อกับคุณธรรม (เอนก รัตนจิตบรรจง, 2548) การติดต่อกับการเรียนรู้วัฒนธรรม (ชวรินทร์ ศิลปสุวรรณ, 2558) การติดต่อกับการเยียวยาบาดแผลจิตใจในอดีต และความสำคัญของแรงบันดาลใจในการชมภาพยนตร์ (ดุขฎิ โยเหลาและคณะ, 2556) โดยในการศึกษารั้วนี้จะสามารถค้นพบกลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจต่อผู้รับสารได้อย่างมีคุณภาพอีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องของเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า (Baby Schema) บนเฟซบุ๊ก
2. เพื่อศึกษาแรงบันดาลใจของเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า (Baby Schema) บนเฟซบุ๊กที่มีต่อผู้รับสาร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า ต่อผู้รับสาร โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

ขอบเขตการศึกษา ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจต่อผู้รับสารผ่านคอนเทนต์เพจคิ้วต่ำและชิบิล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คอนเทนต์เพจคิ้วต่ำและชิบิล รวมจำนวน 30 คอนเทนต์ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้การศึกษา ค้นคว้าเอกสารแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบการเล่าเรื่อง แรงบันดาลใจ และตีความความหมายคอนเทนต์

ผลการวิจัย

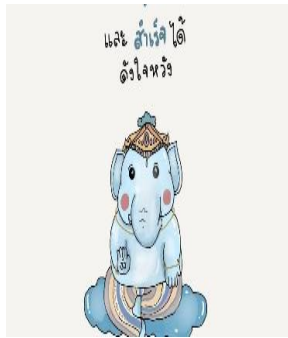
ในการศึกษาวิจัยเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี๋ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก มีผลการวิเคราะห์เนื้อหาได้ ดังนี้

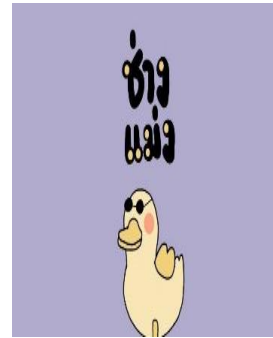
ภาพที่ 1 แก่นความคิด

ภาพที่ 2 ตัวละครหลักและเสริม

ภาพที่ 3 ตัวละครเฉพาะเรื่อง

ภาพที่ 2 ตัวละครหลักและเสริม

ภาพที่ 5 ความขัดแย้งภายในจิตใจและความขัดแย้งภายนอก

กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบปี สคีม่า บนเฟซบุ๊ก

1. แก่นความคิด (Theme) เป็นการนำเสนอเนื้อหาที่นำไปสู่ความคิดเชิงบวก และมีเป้าหมายในชีวิต โดยแบ่งประเด็นได้ ดังนี้

1.1 การพัฒนาตนเอง คือ การนำเสนอเรื่องราวที่ทำให้เกิดความอยากพัฒนาตนเอง ให้ได้สิ่งที่ดีกว่า เช่น เลือกรับคำแนะนำจากคนที่หวังดีเพื่อมาเป็นพลังบวกและพัฒนาตนเองให้ชีวิตดีขึ้น

1.2 การรักตนเอง คือ การนำเสนอเรื่องราวที่ทำให้เห็นความสำคัญและข้อดีในตนเอง เช่น การเลือกรับฟังคำแนะนำจากคนที่หวังดีกับเรา และนำมาปรับปรุงตัว เป็นคนที่ดีขึ้น แสดงถึงการรักและแคร์ความรู้สึกตนเอง

1.3 การมีความสุขในชีวิต คือ การนำเสนอเรื่องราวที่ทำให้เห็นหนทางสู่ความสุข เช่น การเลือกรับสิ่งที่ดีต่อความรู้สึกและชีวิตตนเอง ทำให้เรามีความสุขและสบายใจ

1.4 การมีกำลังใจในการใช้ชีวิต คือ การนำเสนอเรื่องราวที่ทำให้มีพลังบวกในการดำเนินชีวิต เช่น ยังมีคนที่ให้คำแนะนำอย่างจริงใจ เพื่อให้เรามีกำลังใจนำมาพัฒนาตนเอง

2. ตัวละคร (Character) และมุมมองการเล่าเรื่อง (Point of view) เนื้อหามักจะเป็นมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครหลัก ซึ่งสามารถนำเสนอผ่านตัวละคร 2 แบบ ดังนี้

2.1 ตัวละครมิติเดียว คือ ตัวละครที่มีนิสัยคาตเดาง่าย พบว่า มี 3 ประเภท ได้แก่

- ตัวละครหลัก คือ ตัวแทนแอดมินหรือเจ้าของเพจโดยตรง มีคาแรคเตอร์ชัดเจน ไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ผู้หญิงผมสั้นมีหน้าม้า สีนํ้าตาลอ่อน สวมเสื้อยืดคอกกลมสีฟ้า แก้มชมพู คือ ตัวละครหลักและเป็นตัวแทนเจ้าของเพจซิบิล

- ตัวละครเสริม คือ ตัวละครที่สนับสนุนตัวละครหลัก เพื่อสื่อสารประเด็นสร้างกำลังใจเป็นหลัก เช่น ตัวละครกระต่ายสีขาว เป็นที่ให้กำลังใจตัวละครหลักในเพจซิบิล

- ตัวละครเฉพาะเรื่อง คือ ตัวละครมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผู้รับสารเข้าใจได้ตรงกันเมื่อเห็น เช่น ตัวละครพระพิณเฑาะ มีตัวเป็นคน หัวเป็นช้าง ใส่ชุดทางอินดู มีเครื่องประดับ มีสัญลักษณ์โอบมนฝ่ามือ

2.2 ตัวละครหลายมิติ คือ ตัวละครที่มีลักษณะหลากหลาย นิสัยคาดเดาได้ยาก เปลี่ยนได้ตามเหตุการณ์ สร้างความประหลาดใจได้ เช่น ตัวละครภายใต้แนวคิดเบปี สคิม่า ดูนาร์ก เนื้อหาต้องการให้ปล่อยวาง สบายใจ แต่สื่อสารผ่านความเปื้อนหนายของตัวละคร ซึ่งไม่ใช่มุมมองเชิงบวก

3. ความขัดแย้ง (Conflict) เนื้อหานำเสนอความขัดแย้งจากตัวละคร 2 ประเภท ดังนี้

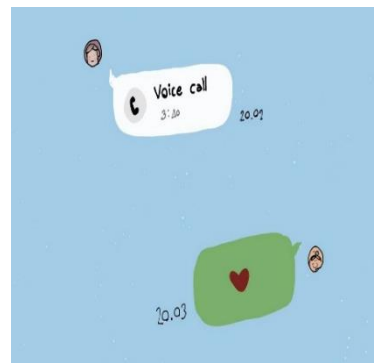
3.1 ความขัดแย้งภายในจิตใจ คือ ประเด็นความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร ซึ่งสะท้อนความขัดแย้งภายในใจของผู้รับสาร เช่น จิตใจที่รู้สึกไม่มีความสุข จากการพยายามเป็นเหมือนคนอื่นในสังคม

3.2 ความขัดแย้งภายนอก คือ ประเด็นความขัดแย้งของสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อความรู้สึกขัดแย้งภายในใจตัวละคร สะท้อนความรู้สึกของผู้รับสาร เช่น ค่านิยมของผู้คนรอบข้าง ทำให้รู้สึกไม่เป็นตัวเอง ไม่มีความสุข

4. ฉาก (Scene) สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

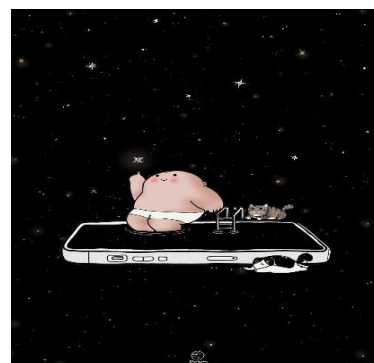
ภาพที่ 6 ฉากที่เป็นธรรมชาติ

ภาพที่ 7 ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์

ภาพที่ 8 ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุค

ภาพที่ 9 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตและฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม

4.1 ฉากที่เป็นธรรมชาติ คือ ส่วนที่เป็นพื้นหลังเนื้อหาที่จะทำให้อารมณ์ความรู้สึกน้อยลงและเพิ่มพลังบวก เช่น การใช้ท้องฟ้าตอนเช้า แทนความสดใส

4.2 ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ คือ การใช้ภาพสิ่งของหรือสถานที่ที่เป็นพื้นหลัง บอกเรื่องราวบางอย่างได้ เช่น ฉากหน้าห้องแชทไลน์ สื่อสารถึงบทสนทนาของคนที่อยู่ไกลกัน เห็นถึงความรักของแม่ส่งให้ลูก เกิดเป็นกำลังใจให้ผู้รับสาร

4.3 ฉากที่เป็นช่วงเวลาหรือยุคสมัย คือ ช่วงเวลาที่เฉพาะเจาะจงที่ผู้รับสารเข้าใจได้ตรงกัน เช่น ฉากแม่น้ำ มีดอกบัว ดอกไม้ สีสันวันลอยกระทง

4.4 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร คือ ฉากการนำเสนอสถานการณ์การใช้ชีวิตในชีวิตประจำวัน เช่น ช่วงชีวิตที่มีการเดินตามความฝัน

4.5 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม คือ ฉากที่มีความหมายแฝง เช่น ท้องฟ้าตอนกลางคืน มีหมู่ดาว คือ ความฝัน ความหวัง และเป้าหมาย

5. ประเภทสัญวิทยา (Semiology) สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

5.1 ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) คือ ความหมายแบบตรงตัวเช่น การพูดถึงกำลังใจจากการกอด โดยใช้ภาพการกอดแบบตรงตัว

ภาพที่ 10 ความหมายโดยอรรถ และความหมายโดยนัย

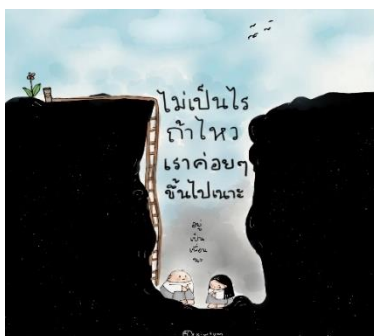
ภาพที่ 11 เชื่อมโยงความคิดไปสู่ การเกิดแรงบันดาลใจ

ภาพที่ 12 แรงบันดาลใจจากเป้าหมาย

ภาพที่ 13 แรงบันดาลใจจากต้นฉบับ

ภาพที่ 14 แรงบันดาลใจจากแรงกระตุ้น และการขับเคลื่อน

ภาพที่ 15 แรงส่งไปสู่เป้าหมาย แรงในแรงรับจากผู้อื่น

1. หลักการเชื่อมโยงความคิดไปสู่การเกิดแรงบันดาลใจ แบ่งได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 กฎแห่งความเหมือน/คล้ายคลึงกัน คือ การสื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจตรงกันผ่านประเด็นเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรือเหตุการณ์ที่มีประสบการณ์ร่วม ทำให้เกิดเป้าหมายในชีวิต พลังบวก และใช้สัญลักษณ์เพื่อเกิดการเข้าใจร่วมกัน เช่น พุดถึงปีใหม่และปีเก่าผ่านตัวละครกระต่ายกับมังกรตัวแทนปีนักษัตร ผู้รับสารเข้าใจว่าคือ ส่งท้ายปีเก่าเข้าสู่ปีใหม่

1.2 กฎแห่งความต่อเนื่องกันในเรื่องเวลาหรือสถานที่ คือ การสื่อสารผ่านเหตุการณ์ช่วงเวลาที่ยังจำกัน เหมือนกัน อาจนำเสนอผ่านสัญลักษณ์ ตัวละครเฉพาะเรื่องหรือฉากที่เป็นช่วงเวลา เช่น ใช้ตัวละครกระต่ายแทนปีเถาะ 2566 ส่งมั่งกุญให้มังกรตัวปีมะโรง 2567 ผู้รับสารเข้าใจว่าเป็นช่วงปีใหม่

1.3 กฎแห่งเหตุและผล แบบความสัมพันธ์ของความคิด คือ การสื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจผ่านการเชื่อมโยงจากภาพไปสู่เรื่องราวเชิงบวก ผ่านสัญลักษณ์ ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น การนำเสนอผ่านตัวละครปีนักษัตรและมะโรง มอบมั่งกุญแสดงถึงการมอบช่วงต่อไปสู่ปีใหม่แบบเต็มตัว

1.4 กฎแห่งเหตุและผล แบบสาระข้อเท็จจริง คือ การสื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจตามข้อเท็จจริง ผ่านความขัดแย้งในจิตใจของตัวละครไปสู่แก่นความคิดที่มีมุมมองเชิงบวกและเป้าหมายในชีวิต เช่น ผู้รับสารเข้าใจว่าถึงเวลาของการขบคุณปีเก่าและเริ่มต้นใหม่ในช่วงปีใหม่

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ สามารถจำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

2.1 แรงบันดาลใจจากเป้าหมาย คือ ทำให้ผู้รับสารมีกำลังใจและเป้าหมายในชีวิต โดยนำเสนอเรื่องราวชีวิตที่มีประสบการณ์ร่วม เช่น การให้กำลังใจเริ่มต้นวันใหม่ไปด้วยกัน ทำให้รู้สึกมีเป้าหมายเพื่อจะได้พบเจอสิ่งดี

2.2 แรงบันดาลใจจากต้นฉบับ คือ ผู้รับสารมีกำลังใจและ เกิดความคิดเชิงบวก จากการเห็นตัวอย่างความสุข ความสำเร็จในชีวิต เช่น ภาพการถูกรางวัลที่ 1 ทำให้ผู้รับสารมีความหวังที่จะเป็นแบบในภาพ

2.3 แรงบันดาลใจจากแรงกระตุ้น คือ ผู้รับสารมีความรู้สึกมุ่งมั่นทำบางสิ่งเพื่อไปสู่เป้าหมาย นำเสนอผ่านเรื่องราวที่มีประสบการณ์ร่วมและมีผลต่อความขัดแย้งภายในจิตใจ เช่น มีแรงกระตุ้นให้อยากใช้ชีวิตให้ดีขึ้น เพื่อเป็นของขวัญแก่ตนเองและผู้อื่น

2.4 แรงบันดาลใจจากการขับเคลื่อน คือ ผู้รับสารเกิดความหวัง กำลังใจ และรับอิทธิพลจากเหตุการณ์ในช่วงเวลาสั้น ๆ ผ่านตัวละครเฉพาะเรื่อง ฉากที่เป็นช่วงเวลา เช่น ผู้รับสารเกิดพลังบวกในการใช้ชีวิตเพื่อเป็นของขวัญแก่ตนเองและผู้อื่น โดยใช้ภาพสื่อถึงซานต้าและเทศกาลคริสต์มาส

3. ส่วนประกอบหลักของแรงบันดาลใจ สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

3.1 แรงส่งไปสู่เป้าหมาย คือ ความรู้สึกของผู้รับสารที่ถูกกระตุ้นเพื่อไปสู่เป้าหมาย โดยนำเสนอผ่านแก่นความคิดที่เป็นการเชื่อมโยงความคิดบวกและมีแรงบันดาลใจจากเป้าหมาย สู่การมีเป้าหมายในชีวิต เช่น มีเป้าหมายที่จะผ่านเรื่องเลวร้ายให้ได้ เพื่อพบเจอความสุขที่รออยู่

3.2 แรงในตนเอง คือ ข้อสรุปที่เกิดภายในจิตใจ มาจากการนำเสนอเนื้อหาที่มีแก่นความคิดนำไปสู่การเกิดการเชื่อมโยงความคิดเชิงบวกและมีเป้าหมายในชีวิต เช่น รักตนเอง มีกำลังใจ และมีพลังสู้กับปัญหาชีวิต

3.3 แรงรับจากผู้อื่น คือ ได้รับแรงบันดาลใจจากการเห็นตัวอย่างที่ดี จนเกิดความคิดเชิงบวก เช่น ผู้รับสารรู้สึกว่าตนเองเหมือนตัวละครที่มีปัญหาชีวิต แต่ได้รับกำลังใจจากคนรอบข้าง ทำให้เกิดพลังบวกในการใช้ชีวิต

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า กลวิธีการเล่าเรื่องของเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก มีการใช้ลักษณะตัวละครให้ความรู้สึกน่ารัก ดังที่ปรากฏในบทความ Baby Face Bias น่ารักศาสตร์: อย่าตกหลุมพรางให้ความน่ารัก (Chonato, S., 2018); (จิตติขวัญ กิจวิศาละ, 2564) ตัวการ์ตูน มีความกลมมน ตาโต หัวกลม จมูกเล็ก หน้าผากสูง คางเล็ก ผิวและผมอ่อนบาง รู้สึกถึงความน่ารัก และมีการเล่าเรื่องผ่านตัวละครหลายมิติ คือ ใช้ตัวการ์ตูนน่ารัก มีความขัดแย้งในชีวิตและก้าวผ่านไปได้ โดยมีทั้งได้รับการแก้ปัญหาและไม่ได้รับการแก้ปัญหา แต่สามารถเกิดแรงบันดาลใจได้ นำไปสู่มุมมองเชิงบวกทั้งในด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการรักตนเอง ด้านการมีความสุขในชีวิต และด้านการมีกำลังใจในชีวิต ซึ่งนำมาเป็นแก่นความคิดเสนอผ่านกลวิธีการเล่าเรื่อง ที่นำเสนอในมุมมองของตัวละครหลักมิติเดียว ซึ่งผู้รับสารสามารถตีความได้ผ่านตัวละคร ฉาก และภาพสัญลักษณ์ ทั้งที่มีความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัย ตามที่ เอนก รัตนจิตบรรจง ที่กล่าวว่า การ์ตูนมีสัญลักษณ์ซ่อนอยู่ทั้งในตัวละคร ภาพ คำพูด ตัวละคร ตัวบท มีทั้งที่เราสามารถรับรู้และเข้าใจในทันทีที่เห็น หรือจะต้องทำการเรียนรู้เข้าใจ (เอนก รัตนจิตบรรจง, 2548) วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า แรงบันดาลใจของเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ทำให้ผู้รับสารเกิดพลังบวก มีกำลังใจ และความสุขมากขึ้น เป็นไปตามแนวคิดจากงานวิจัยเรื่อง สื่อที่ใช่ ของใครที่ชอบ : การ์ตูน โทรที่ค้นท้องถิ่น แพนคลับ (กาญจนา แก้วเทพ และคณะ, 2555) ที่ว่า “การ์ตูน” เป็นสื่อที่ใช้การสื่อสารประเภท Entertainment Content ที่ผสมผสานเทคนิคการเล่าเรื่อง (Storytelling) ที่ประกอบไปด้วยรูปภาพ คำบรรยาย และคำพูด มีเรื่องราวต่อเนื่องกันอย่างมีความหมาย และมีแรงดึงดูดที่น่าสนใจ ช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายลดความเครียดได้ ผู้รับสารเกิดแรงบันดาลใจได้จากการนำเสนอเรื่องราวที่มีประสบการณ์ร่วม ผ่านภาพและคำบรรยาย ซึ่งมีปัจจัยทำให้เกิดแรงบันดาลใจ ทั้งการเกิดความรู้สึกมีเป้าหมายในชีวิต แรงบันดาลใจสู่ความสุขตามแบบอย่าง การเกิดแรงกระตุ้นเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น และการได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์บางอย่างทำให้มีกำลังใจมากขึ้น ตามที่ ดุชฎี โยเหลา และคณะ กล่าวไว้ว่า แรงบันดาลใจเกิดขึ้นได้ภายใต้สถานการณ์หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ที่รายล้อมตัวเราและสังคมในแต่ละช่วงเวลา (ดุชฎี โยเหลาและคณะ, 2556); (ชาลิสา สุชีภาค และศิริรัตน์ โกศการิกา, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ประกอบด้วย 1) กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ผ่านภาพและคำบรรยาย โดยเล่าผ่านมุมมองตัวละครหลักที่มีทั้งตัวละครมิติเดียว คือ มีความน่ารัก นำไปสู่แก่นความคิดคิดเชิงบวก และทำให้รู้สึกมีเป้าหมายในชีวิต และตัวละครหลายมิติ คือ มีความน่ารัก แต่มีขัดแย้งในชีวิตและก้าวผ่านไปได้ด้วยวิธีที่อาจไม่ได้รับการแก้ไขที่แท้จริง แต่สร้างความสบายใจของผู้รับสารได้ 2) กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ผ่านแก่นความคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้รับสาร นำไปสู่ความคิดเชิงบวก ทั้งการพัฒนาตนเอง การรักตนเอง การมีความสุขในชีวิต และการมีกำลังใจในการใช้ชีวิต 3) แรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊ก ต่อผู้รับสาร ผ่านการนำเสนอเรื่องราวที่ผู้รับสารมีประสบการณ์ร่วมผ่านแก่นความคิด สัญลักษณ์ มุมมองการเล่าเรื่องของตัวละคร เพื่อสะท้อนความขัดแย้งในใจ ไปสู่การเชื่อมโยงความคิดเกิดเป็นแรงบันดาลใจจากหลายปัจจัย ทำให้เกิดเป้าหมายในชีวิต เกิดแรงบันดาลใจในตนเอง และจากผู้อื่น จากผลการวิจัยนี้ ขอเสนอว่า กลวิธีการเล่าเรื่องและแรงบันดาลใจจากเนื้อหาภาพตัวการ์ตูนภายใต้แนวคิดเบบี้ สคีม่า บนเฟซบุ๊กนั้น ควรใช้กลวิธีการเล่าเรื่องผ่านเรื่องราวที่ผู้รับสารจะสามารถเข้าถึงและเข้าใจได้หรือมีประสบการณ์ร่วม นำเสนอมุมมองเชิงบวก การมีเป้าหมายในชีวิต นำไปสู่การมีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง การรักตนเอง การมีความสุขในชีวิต และการมีกำลังใจในชีวิต อาจใช้ตัวการ์ตูนตามแนวคิดเบบี้ สคีม่า ดูน่ารัก

สามารถใช้ตัวละครหลายมิติที่น่าสนใจผ่านความขัดแย้งหรือเหตุการณ์ลำบากต่าง ๆ นำไปสู่การก้าวผ่านปัญหาให้ได้ ทำให้ผู้รับสารเข้าใจและเกิดความสบายใจ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ และคณะ. (2555). สื่อที่ใช้ ของใครที่ชอบ : การ์ตูน โทรศัพท์ท้องถิ่นแฟนคลับ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬา.
- ขจิตขวัญ กิจวิมล. (2564). ศาสตร์การเล่าเรื่องในสื่อสารศึกษา. วารสารศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 14(3), 9-18.
- จิรศักดิ์ จงศรีรัตนกุล. (2560). การเลือกใช้ตัวการ์ตูนเพื่อการสื่อสารแบรนด์ในธุรกิจบริการ. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/3190/3/jirasak_jong.pdf
- ชวรินทร์ ศิลสุวรรณ. (2558). การเรียนรู้ของเยาวชนไทยเกี่ยวกับวัฒนธรรมญี่ปุ่นผ่านสื่อการ์ตูนญี่ปุ่น. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/1876>
- ชาลีสา สุชีภาค และศิริรัตน์ โกศการิกา. (2563). กลยุทธ์การสร้างแบรนด์คาแรคเตอร์ที่ส่งผลต่อความผูกพันของผู้บริโภคร้านอาหารในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์, 16(1), 1-28.
- ดุขฎิ โยเหลาและคณะ. (2556). การประเมินผลจากการชมภาพยนตร์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เจียรทศ ประพติชอบ. (2558). “การ์ตูน” สื่อที่น่าจับตา มาพร้อมมูลค่าที่น่าจับใจ. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า, 1(1), 1-13.
- สุรพัทธ์ ภัทรานนท์อุทัย. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเรื่องเล่าของ Let's & Go และกลุ่มคนไทยที่เล่นรถ Tamiya Mini 4WD. เรียกใช้เมื่อ 10 ธันวาคม 2566 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_623110072_8111_9895.Pdf.
- เอนก รัตนจิตบรรจง. (2548). บทบาทของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นประเภทกีฬากับการเสริมคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน. เรียกใช้เมื่อ 6 ธันวาคม 2566 จาก http://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/CU.the.2005.690
- Chonato, S. (2018). Baby Face Bias. Retrieved December 6, 2024, from <http://thematter.co/thinkers/baby-face-bias/49221>

การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา*

USING THE SKILLS OF MODERN SCHOOL ADMINISTRATORS FOR PRIVATE SCHOOL MANAGEMENT IN THE 21ST CENTURY UNDER THE OFFICE OF EDUCATION NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

ดลวัฒน์ วรรณลาด* และธีรพนธ์ คงนาวัง

Donlawat Wannalad and Teerapon Kongnawang

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย

Student - Master of Educational Administration, Suvarnabhumi Institute of Technology, Samutprakan, Thailand

*Corresponding author E-mail: jobdonlawat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน 2) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อศึกษาการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4,086 คน โดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครื่องใช้ และมอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ 2) การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ มีจำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร และทักษะการบริหารจัดการองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 83

คำสำคัญ: ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่, การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the skills of private school administrators 2) to study the management of private schools under the Office of Education, Nakhon Ratchasima

* Received February 21, 2024; Revised March 11, 2024; Accepted March 17, 2024

Province, and 3) to study the use of skills of modern school administrators for private school management. In the 21 Century, under the Office of Education, Nakhon Ratchasima Province. Mixed Method The population used in this research totaling 4,086 private school teachers under the Office of Education of Nakhon Ratchasima province, using a table to compare Krejcie & Morgan sample size of 351 students. With the lottery method Data collection tools obtained a questionnaire with a confidence value of .81. Statistics used in data analysis were average, standard deviations, and hypothesis tests were performed using step - by - step multiple regression analysis. The results showed that 1) The use of administrative skills of private school administrators Under the Office of Education, Nakhon Ratchasima Province Overall and each aspect was at a high level. 2) Private School Management Under the Office of Education, Nakhon Ratchasima Province Overall, it was at a high level. 3) use of skills of modern school administrators has 2 areas that can predict the management of private schools in the 21st century under the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office. These 2 areas are communication skills and management skills. Organization management Statistically significant at the .05 level, they can jointly predict the management of private schools in the 21st century under the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office, 83 percent.

Keywords: Skills for Modern School Administrators, School Administrators School Management, 21st Century

บทนำ

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นความสามารถทางการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารโรงเรียน เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารโรงเรียนและโรงเรียนจึงจำเป็นต้องเร่งเรียนรู้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความพร้อมให้กับตนเองและสถานศึกษาของตนเองให้รับมือกับความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ในอนาคต ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องมีทักษะที่หลากหลายพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะ ดังนี้ การคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม เทคโนโลยีและดิจิทัล การตัดสินใจผลสัมฤทธิ์ และคุณธรรมจริยธรรม (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ภารกิจหลักด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา 115 โรงเรียน มีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการศึกษา มีพันธกิจ ข้อ 5 ที่จะส่งเสริมการจัดการศึกษาการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีการกำหนดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 4 การพัฒนาคุณภาพชีวิต และนโยบายที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนการขยายโอกาสและวางรากฐานการศึกษา ให้มีคุณภาพสู่สากล ดังนั้นทักษะผู้บริหารเรียนจึงสำคัญ เป็นกระบวนการใช้ความรู้และความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการบริหารงานตามภารกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้บริหารอย่างเต็มศักยภาพ ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา (สำนักศึกษาธิการ, 2564)

จากรายงานผลการดำเนินงานของสำนักศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา ปี 2563 สภาพปัญหาปัจจุบันในเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน พบว่า ขาดทักษะในการบริหารงานหลายประการในการบริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่ผ่านมามีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากขาดประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ก็คือ ผู้บริหารต้องมีความรู้ทักษะทางด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล การคิดวิเคราะห์ ถึงแม้จะเข้ามาดำรงตำแหน่งด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ผลการบริหารงานจะออกมาตามลักษณะของการใช้ความรู้ที่ตนเองมีอยู่เป็นหลัก ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งอาจจะขาดหลักวิชาการ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้ผู้ร่วมงานขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานบุคลากรในสถานศึกษา ลดน้อยลง (สำนักศึกษาธิการ, 2564)

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่สำคัญและจำเป็นในการบริหารงานของผู้บริหารดังกล่าวข้างต้น พบว่า ทักษะที่สำคัญและจำเป็น ประกอบด้วย 5 ทักษะ คือ 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 4) ทักษะมนุษย 5) ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ซึ่งถ้าผู้บริหารมีทักษะในการบริหารงานทั้ง 5 ทักษะ นี้จะส่งผลให้สามารถจัดโครงสร้างและจัดบุคลากรได้เหมาะสมกับศักยภาพ สอดรับกับภาระและปริมาณงาน การดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อจะได้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ 4) ทักษะมนุษย 5) ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ลักษณะเป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านครูผู้สอน 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม 4) ด้านการบริการนักเรียน 5) ด้านสื่อการเรียนการสอน 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ลักษณะเป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่องการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงให้ประเมินว่าเนื้อหามีความชัดเจน ถูกต้องสอดคล้องกับนิยามศัพท์หรือไม่ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหา ตั้งแต่ 0.60 - 1.00 นำไปหาค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นโดยทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษา ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งต่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อพิจารณานำแบบสอบถามไปแจกและแจกแบบสอบถามออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ตรงกับความเป็นจริงที่สุด จากนั้นผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่เก็บกลับมา ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 351

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจสอบหาค่าตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยคำนวณ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปล ความหมายระดับ ตามหลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
3. วิเคราะห์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยคำนวณ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปล ความหมายระดับ ตามหลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
4. การวิเคราะห์การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบหลายขั้นตอน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน (X_{tot}) n = 351

ด้านที่	การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	ระดับการใช้ทักษะการบริหารงาน			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ทักษะการสื่อสาร	3.77	.53	มาก	4
2.	ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล	3.78	.33	มาก	3
3.	ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	3.85	.57	มาก	1
4.	ทักษะการบริหารจัดการองค์การ	3.79	.64	มาก	2
5.	ทักษะมนุษย์	3.61	.40	มาก	5
	รวม	3.76	.27	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, $SD = .27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.85$, $SD = .57$) ทักษะการบริหารจัดการองค์การ ($\bar{X} = 3.79$, $SD = .64$) ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X} = 3.78$, $SD = .33$) ทักษะการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.77$, $SD = .53$) และทักษะมนุษย์ ($\bar{X} = 3.61$, $SD = .40$)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา (Y_{tot}) n = 351

ด้านที่	การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา	ระดับการบริหารจัดการ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.93	.28	มาก	6
2.	ด้านครูผู้สอน	4.35	.29	มาก	4
3.	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.41	.21	มาก	2
4.	ด้านการบริการนักเรียน	4.38	.18	มาก	3
5.	ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.56	.21	มากที่สุด	1
6.	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.19	.20	มาก	5
	รวม	4.30	.10	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, $S.D. = .10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.56$, $S.D. = .21$) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.41$, $S.D. = .21$) ด้านการบริการนักเรียน ($\bar{X} = 4.38$, $S.D. = .18$) ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.35$, $S.D. = .29$) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{X} = 4.19$, $S.D. = .10$) และด้านการจัดสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .28$)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise multiple regression analysis) ด้วยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression) เพื่อศึกษาการใช้ทักษะของ

ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวแปรการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาในภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรพยากรณ์ตามลำดับ การเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	$\hat{\beta}$	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	4.212	.057		74.444	0.00*
ทักษะการสื่อสาร (X_1)	0.451	.010	0.232	4.362	0.00*
ทักษะการบริหารจัดการองค์การ (X_4)	0.193	.008	0.120	-2.260	0.02*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ มีจำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร (X_1) และ ทักษะการบริหารจัดการองค์การ (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งตัวแปร 2 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 83

สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 4.212 + 0.451 (X_1) + 0.193 (X_4)$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} Y_{tot} = 0.232 (X_1) + 0.120 (X_4)$$

อภิปรายผล

การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของทักษะในการบริหารงานที่ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา หรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความรู้ ความสามารถความเข้าใจในหลักการบริหารหรือการจัดการ มีภาวะผู้นำตลอดจนมีทักษะในการบริหารหรือการจัดการวางแผนงานการพัฒนาสถานศึกษาโดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย โครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนเป็นระบบ รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อประกอบการตัดสินใจ มีการจัดการองค์การ การควบคุมและติดตามงาน เพื่อให้การบริหารงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยใช้เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ในการพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารงานของโรงเรียน ใช้ข้อมูลสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง (มณฑาทิพย์ นามนุ, 2561) ตามที่ศึกษาแนวคิดของ วิจารย์ พานิช ที่สรุปว่า แนวคิดการสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21

ความหมาย และประเภทของทักษะ (skills) ความสามารถในการกระทำการลงมือทำหรือการปฏิบัติซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจเพิ่มขึ้นตามมา สามารถสรุปสาระสำคัญได้ว่า การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จัดได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) ความรู้วิชาแกน ได้แก่ ภาษาสำคัญ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา พหุวัฒนธรรม การปกครองและหน้าที่พลเมือง ศิลปะ รวมทั้งแนวคิด สำคัญต่าง ๆ เช่น จิตสำนึกต่อโลก สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความเป็นพลเมือง และการเป็น ผู้ประกอบการอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการเรียนรู้ สาระดังกล่าว ควรเป็นการเรียนรู้เชิงลึกและมีความ เชื่อมโยงสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) คุณธรรมและ คุณลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความรู้รับผิด ความซื่อสัตย์ ความกล้า เจริญธรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรม ความกล้าเสี่ยง 3) ทักษะทางปัญญา ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดวิพากษ์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ คิดสังเคราะห์ คิดริเริ่ม คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา คิดตัดสินใจ คิดจินตนาการ คิด กว้าง รวมไปถึงทักษะอีกชุด หนึ่งที่เรียกว่า ทักษะการเรียนรู้ประกอบด้วยทักษะการแสวงหาข้อมูล/เข้าถึงข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้าง ความรู้ การชี้นำตนเอง (seif - directed learning) การ เรียนรู้ด้วยตนเอง การปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ของตนเอง การใฝ่รู้และการรับผิดชอบการเรียนรู้ของ ตนเอง 4) ทักษะทางสังคม ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความมีวินัยในตนเอง ความ ยืดหยุ่น การปรับตัว การฟื้นตัว (Resilience) ความมีบูรณาภาพเป็นหนึ่งเดียว (Integrity) ความเข้าใจ ผู้อื่นอย่างลึกซึ้ง (Empathy) การเป็นผู้นำ การมีภาวะผู้นำ การสร้างแรงจูงใจและความร่วมมือ การปฏิสัมพันธ์การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้เป็นทีม 5) ทักษะการใช้ เทคโนโลยี เช่น การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้วิธีการเชิงปริมาณ (digital quantitative literacy) การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร (วิจารณ์ พานิช, 2560) และตามที่ศึกษาแนวคิดของ สุวัฒน์ กู้เกียรติกาญจน์ และวิจิต แสงสว่าง ที่สรุปว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัย เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 181 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครซี่และมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้เป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ ทดสอบค่า t - test และ f - test ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ทักษะการคิด วิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางเทคโนโลยีและ การใช้ดิจิทัล ทักษะทำงานเป็นทีม และทักษะการแก้ปัญหา (สุวัฒน์ กู้เกียรติกาญจน์ และวิจิต แสงสว่าง, 2564)

2. การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีนโยบายเน้นทั้งเรื่องการดูแลควบคู่วิชาการ เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาสามารถ สอบเข้าศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาได้ อีกทั้งโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสนามหญ้ากว้างขวาง แวดล้อมด้วยความร่มรื่นของต้นไม้คุณครูและบุคลากรทุกคนได้รับการอบรมเรื่องมารยาท พุดจาไพเราะ มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ตามที่ศึกษาแนวคิดของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2575 ที่สรุปว่า ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลัก สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษา เพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพ ของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจาย

รายได้และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และการศึกษาของ สุนี สัมมา ที่สรุปว่า การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุบลมภ์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสภาวะแวดล้อม และด้านการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (สุนี สัมมา, 2562)

3. การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 5 ด้าน พบว่า การใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ มีจำนวน 2 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร(X_1) และ ทักษะการบริหารจัดการองค์กร (X_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 83 (ไกรสร เจียมทอง, 2561) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาผู้บริหารมีเทคนิคในการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนมีเทคนิคในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ นอกจากนี้ จะต้องมีเทคนิคการสั่งการการมอบหมายงาน การประเมิน การสอนงาน รวมทั้งเทคนิควิธีการในการปฏิบัติการจัดการกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ เทคนิคในการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีได้อย่างคล่องแคล่ว และมีเทคนิคในการระดมความคิดการทำงานแบบร่วมมือ ตามที่ศึกษาแนวคิดของ นิตยา หอยมุกข์ ที่สรุปได้ว่า กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีองค์ประกอบจำนวน 4 ด้าน 13 ตัวบ่งชี้ ซึ่งประกอบด้วย 1.1) ทักษะด้านการสื่อสาร จำนวน 3 ตัว 1.2) ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 4 ตัว 1.3) ทักษะด้านวิสัยทัศน์ จำนวน 3 ตัว และ 1.4) ทักษะด้านความร่วมมือ จำนวน 3 ตัว ผลการประเมินองค์ประกอบ และทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีความเหมาะสมอย่างมาก 2) ผลการศึกษา สภาพปัจจุบันทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีสภาพปัจจุบันทั้งโดยรวมและรายด้านทุก ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา ทั้งโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านวิสัยทัศน์ 3) กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ 21 มาตรการ 36 ตัวชี้วัด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 เสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านวิสัยทัศน์ มี 5 มาตรการ 10 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับความสามารถในการ ใช้สื่อเทคโนโลยีในการสื่อสาร มี 4 มาตรการ 7 ตัวชี้วัด กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มขีดความสามารถ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และ นวัตกรรม มี 8 มาตรการ 10 ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ที่ 4 ยกระดับความสามารถในการร่วมมือกันปฏิบัติงาน มี 4 มาตรการ 9 ตัวชี้วัด (นิตยา หอยมุกข์, 2562)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จะเห็นว่าการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่และการบริหารจัดการโรงเรียนเอกชน ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอน สามารถนำไปใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.1) ทักษะมนุษย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและ

นำมาบูรณาการอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งสร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารควรฟังความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคลากรเพื่อนำมาบูรณาการอย่างสร้างสรรค์รวมทั้งสร้างกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ที่กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 1.2) ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดห้องเรียนมีเนื้อที่นอกห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามเล่นและบริเวณที่จะใช้ปลูกต้นไม้หรือทำสวนครัว ดังนั้น โรงเรียนควรมีการห้องเรียนที่ใช้เป็นสนามเล่นและบริเวณที่จะใช้ปลูกต้นไม้หรือทำสวนครัว เพื่อเป็นแหล่งส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป 2.1) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ of โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลการวิจัยมาพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 2.2) ควรศึกษาการเสริมสร้างทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการสื่อสาร โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อกระตุ้น จูงใจ ให้เกิดการทำงานเป็นทีมและปลูกจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน เพื่อมองภาพอนาคตให้องค์กรบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2.3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการฝึกทักษะการบริหารงานของผู้บริหารให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- ไกรสร เจียมทอง. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติครูศาสตร์ ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่ 21. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- นิตยา หอยมุกข์. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิจารณ์ พานิช. (2560). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ตาปลาพับลิเคชั่น.
- สำนักศึกษาธิการ. (2564). สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. เรียกใช้เมื่อ 2566 มีนาคม 15 จาก <http://www.nmapeo.go.th/>
- สุนี สัมมา. (2562). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนพูนสิน (เพชรสุขอุบลรัตน์) เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒน์ กุเกียรติกาญจน์ และวิจิต แสงสว่าง. (2564). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกริก.

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี*

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT AFFECTS OPERATIONAL EFFICIENCY OF EMPLOYEES OF SINGBURI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION PROVINCE

ณัฐวัฒน์ สิริพรวุฒิ*, จีราพร สุขารมณ์, ธเรศวร ธนะสมบุรณ์, คำรบ ลียะวณิช

Nuttawat Siripornwut, Jiraporn Sukkarom, Taret Tanasomboon, Kamrob Siyawanich

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: nattawatsiri41@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี 2) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี และ 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การทดสอบสมมติฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกัน 3) ความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.96 และสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ได้ร้อยละ 93.0 ($R^2 = 0.93$) โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ $Y = 0.92 + 0.04X_1 + 0.50X_2 + 0.17X_3 + 0.04X_4$ จากสมการพยากรณ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ได้ดีที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีความสอดคล้องในทิศทางเดียวกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00

คำสำคัญ: การบริหาร, ทรัพยากรมนุษย์, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, บุคลากร

Abstract

This study aims to study 1) Human resource management and the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel. 2) The relationship between human resource

* Received March 10, 2024; Revised March 22, 2024; Accepted March 27, 2024

management and the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel and 3) find the relationship between human resource management affecting the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel. The research format is quantitative research. The sample consisted of 102 personnel from the Singburi Provincial Administrative Organization. The instrument used for data collection was a questionnaire. Statistics used in the study include percentages, averages, standard deviations, correlation, coefficient analysis, hypothesis testing and multiple regression analysis. The analysis results found that 1) Human resource management and the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel. Overall, it is at a high level, Work efficiency of personnel Overall it is at a high level. 2) Human resource management relationships that affect the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel. It was found that they were related at a high level and in the same direction. 3) Multiple correlation coefficient relationship The multiple correlation coefficient (R) is equal to 0.96 and can explain 93.0 percent of the variation in human resource management of the Mukdahan Provincial Administrative Organization ($R^2 = 0.93$). The forecast equation can be written as follows: $Y = 0.92 + 0.04X_1 + 0.50X_2 + 0.17X_3 + 0.04X_4$. From the forecast equation, it can be inferred that the variable with the greatest influence on the performance of Singburi Provincial Administrative Organization personnel is training and development. Additionally, the results of the hypothesis test indicate that human resource management has a positive effect on personnel performance, consistently observed across all aspects and statistically significant at the 0.00 level.

Keyword: Management, Human Resources, Performance, Personnel

บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีค่ายิ่งของสังคมและประเทศชาติ ประเทศใดที่มีทรัพยากรมนุษย์ ที่มีศักยภาพสูงและสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แล้วประเทศนั้นก็เจริญก้าวหน้ามีความมั่งคั่งและมั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจการเมืองและทางสังคมแต่ถ้าหากประเทศใดขาดทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าหรือไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ประเทศก็พัฒนาไปได้ยาก ความเจริญหรือความล้าหลังของประเทศจึงขึ้นอยู่กับ ปัจจัยทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการพัฒนาปัจจัยอื่น ๆ ที่ก่อให้เกิด การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมก็มาจากทรัพยากรมนุษย์ทั้งสิ้นประเทศต่าง ๆ จึง มุ่งหวังที่จะมีทรัพยากร มนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและมีระบบการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดต่อประเทศชาติ การบริหารงานของหน่วยงานใด ๆ ก็ตาม “ทรัพยากรมนุษย์” นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการบริหารหากสังคมใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สังคมนั้นจะง่ายต่อการพัฒนาและเป็นสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้า สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ในทางกลับกันหากสังคมใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่ไร้คุณภาพ สังคมนั้นก็จะเข้าสู่ภาวะวิกฤติ จากสภาพแวดล้อมของธุรกิจ เช่น โลกาภิวัตน์เทคโนโลยีสารสนเทศภาวะเศรษฐกิจ สภาพการแข่งขันทางธุรกิจ สังคมและวัฒนธรรม มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์การต่าง ๆ มีการปรับตัวทั้งในด้านโครงสร้าง กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์การและวิธีการบริหารจัดการ เนื่องจากรูปแบบ กระบวนการหรือแนวคิดทางธุรกิจที่เคยใช้และประสบความสำเร็จในอดีตที่ผ่านมาอาจไม่สัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต เพราะเงื่อนไขต่าง ๆ ของการดำเนินธุรกิจได้เปลี่ยน

แปลงไป หากองค์การยังยึดติดอยู่กับรูปแบบการดำเนินงานที่เคยทำให้ประสบความสำเร็จมาแล้วในอดีต ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ก็ยากที่จะรักษาความมั่นคงและการอยู่รอดในระยะยาวขององค์การไว้ได้ (ดิน พรมแสง, 2564) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหน่วยงานของรัฐ เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นในกระทรวงมหาดไทย ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้มีความเป็นอิสระในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ตามความต้องการและความเหมาะสมของท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของพนักงานส่วนท้องถิ่นของตนเองได้โดยตรง และเพื่อให้มีการกำหนดมาตรฐานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของพนักงานส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มีทิศทางที่เหมาะสมและเป็นธรรม ซึ่งได้กำหนดไว้ในระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดทำคู่มือการใช้เครื่องชี้วัดสำหรับการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2549) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้ประเมินผลความสำเร็จการดำเนินการองค์ประกอบและตัวชี้วัดการประเมินผลการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นเครื่องมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้เป็นแนวทางในการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย การวางแผนการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นและทราบถึงมาตรฐานการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่นตนเอง และนำผลที่ได้ไปพัฒนาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ของท้องถิ่นให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2549)

การที่องค์การจะกระทำการกิจหลักให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพนั้น หน่วยงานจำเป็นจะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับงาน เพราะบุคลากรเป็นผู้จัดหาและใช้ทรัพยากรบริหารอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ ซึ่งถ้าองค์การเริ่มต้นด้วยการมีบุคลากรที่ดี มีความสามารถ ปัจจัยด้านอื่น ๆ ก็จะดีตามมา ดังนั้น การบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ พร้อมทั้งดำเนินการธำรงรักษาและพัฒนาให้ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การมีคุณภาพชีวิตในการทำงาน (รัฐกาล กลิ่นหอม, 2553) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบที่จะสร้างคุณค่าขององค์กร และเป็นที่ยอมรับในสายตาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรนั้น จะต้องเริ่มจากการมีฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ ที่จะช่วยสร้าง พัฒนาและรักษาความสามารถ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของพนักงานที่สอดคล้องกับการนำกลยุทธ์ขององค์กรไปปฏิบัติให้สำเร็จได้ ซึ่งความสำเร็จในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในท้ายที่สุดจะแสดงให้เห็นจากผลประกอบการขององค์กร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวถูกนำไปพัฒนาในการสร้างเครื่องมือการประเมินคุณค่าของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ เช่น HR .Scorecard (Becker, E. et al., 2001)

สำหรับการบริหารงานบุคคลหรือการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี โดยทั่วไปมีลักษณะการบริหารที่สอดคล้องกับระเบียบการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น 2542 ซึ่งเป็นกฎระเบียบที่บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดถือและปฏิบัติตาม และกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการประเมินผลการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นประจำทุกปี ซึ่งสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ได้ออกตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2565 ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ผ่านการประเมินอยู่ในระดับดี (สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี, 2565) สรุปได้ว่า บุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี มีความสำคัญและควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและบรรลุภารกิจ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ว่าด้านใดเมื่อมีการพัฒนาแล้วส่งผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี สูงขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาบุคลากรในองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อส่งผลให้ผลการประเมินของ สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการบริหารงานบุคคล ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ให้อยู่ในระดับดีมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร
3. เพื่อหาความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการวิจัย ดังนี้

1. การจัดเตรียมวางแผนการดำเนินงานในขั้นตอนนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งในพื้นที่ และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบะเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา วัตถุประสงค์การศึกษา ประชากรในการศึกษา และเครื่องมือในการศึกษา

2. การดำเนินงาน ผู้ศึกษาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งเป็นแบบสอบถามนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นและได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ก่อนการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

3. การรายงานผลการศึกษา เป็นขั้นตอนการจัดทำการรายงานผลการศึกษา จัดพิมพ์รูปเล่มนำเสนอ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวิจัยครบถ้วน ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้างจำนวน 102 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 102 ชุด ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบปลายปิด เพื่อสำรวจลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี เป็นแบบปลายปิด ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต สเกล Likert Scale

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี เป็นแบบปลายปิด ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1967)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. สร้างร่างแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของแบบสอบถาม สื่อความหมายชัดเจนผู้ตอบอ่านแล้วเข้าใจ

3. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความเที่ยงในเนื้อหา (Content Validity) และพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษาที่ใช้สื่อความหมายให้ชัดเจนและใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence หรือ Index of Concordance) หรือเรียกว่า IOC

4. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ตามที่ได้รับคำแนะนำ

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปดำเนินการเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้ มีแหล่งที่มาข้อมูล 2 แหล่ง คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary source) เป็นการไปทดสอบแบบสอบถามไปทดสอบเก็บข้อมูลจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 102 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บตามความเป็นจริง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศ และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
2. ตอบข้อซักถามบางประการที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องการคำอธิบายเพิ่มเติม
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว เพื่อนำไปจัดทำและเตรียมสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษานำผลคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล เพื่อหาค่าเฉลี่ย หาค่าสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูล การบริหารทรัพยากรมนุษย์ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี โดยการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและรายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบคำบรรยาย

3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในข้อ 2 ไปวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านต่าง ๆ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) และวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยการวิเคราะห์

การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ผลการวิจัย

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ และด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการสรรหาและการคัดเลือก	4.14	.58	มาก	1
2. ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา	3.71	.78	มาก	4
3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน	3.96	.55	มาก	2
4. ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์	3.92	.73	มาก	3
รวม	3.93	.63	มาก	

จำแนกตามรายด้านและรายข้อ มีดังนี้

1. ด้านการสรรหาและการคัดเลือก การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการสรรหาพนักงานจากภายในองค์กรเพื่อให้เหมาะสมกับงาน รองลงมา คือ มีการสรรหาบุคคลจากแหล่งภายนอก ที่เหมาะสมเพื่อเข้ามาปฏิบัติงานในองค์กร ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการระบุคุณสมบัติของผู้สมัครที่ชัดเจน เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ใช้วิธีการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน ด้วยวิธีการที่โปร่งใส และยุติธรรม ทั้งการทดสอบทาง วิชาการ และการสัมภาษณ์ และมีการรับโอน ย้าย การเลื่อนตำแหน่งและรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่งที่ว่าง ตามลำดับ

2. ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีการวางแผนประจำปีด้านการฝึกอบรม ภายในให้แกพนักงานโดยกำหนดการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมา คือ มีการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเรื่อง ความสามารถของพนักงานสำหรับการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น สนับสนุนให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ มีการสำรวจ รับฟังความคิดเห็น ความต้องการของบุคลากร เพื่อการเข้าอบรมสัมมนาในด้านพัฒนาตนเองและพัฒนาอาชีพและข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เปิดโอกาสและสนับสนุนให้พนักงานได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ตามลำดับ

3. ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการดำเนินการประเมินอย่างเป็นธรรมและมีหลักฐานถูกต้อง ชัดเจน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ รองลงมา คือ องค์กรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีความโปร่งใส ชัดเจน ตรวจสอบได้ มีการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า องค์กรประเมินผลโดยการเปรียบเทียบผล การปฏิบัติงานกับเป้าหมายหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และให้ความสำคัญกับกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยการชี้แจง ข้อมูลการประเมินให้ได้รับทราบอย่างเป็นทางการ ตามลำดับ

4. ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ องค์การให้ความสำคัญกับการจัดระบบการให้ ค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ของพนักงาน รองลงมา คือ ค่าตอบแทนที่ท่านได้รับสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นประเภทเดียวกันได้นอกจากเงินเดือนแล้ว องค์การมีการจ่าย ค่าตอบแทนด้านอื่น ๆ เช่น เบี้ยเลี้ยง ค่าล่วงเวลา อย่างเหมาะสม มีการดำเนินการเกี่ยวกับเงินทดแทน เงินช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เมื่อบุคลากรเกษียณอายุราชการหรือถึงแก่กรรมอย่างรวดเร็ว และสวัสดิการอื่น ๆ ที่ได้รับมีความเหมาะสม เช่น ค่ารักษาพยาบาล

5. เงินทาง เงินช่วยเหลือบุตร วันหยุดพักผ่อน ตามลำดับ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี

โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านหน่วยงานการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านการระบบการจัดการ ด้านกลยุทธ์ขององค์กร และด้านการเพิ่มพูนมูลค่างาน ตามลำดับ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านกลยุทธ์ขององค์กร	3.76	.79	มาก	4
2. ด้านโครงสร้างขององค์กร	3.92	.59	มาก	2
3. ด้านการระบบการจัดการ	3.83	.68	มาก	3
4. ด้านการเพิ่มพูนมูลค่างาน	3.69	.78	มาก	5
5. ด้านหน่วยงานการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน	4.14	.57	มาก	1
รวม	3.87	.55	มาก	

จำแนกตามรายด้านและรายข้อ มีดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ขององค์กร ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการจัดทำหลักการ หรือแผนยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานล่วงหน้าทุกงาน รองลงมา คือ หน่วยงานมีแผนปฏิบัติการที่อธิบายถึงการจัดสรรทรัพยากรและกิจกรรมที่เหมาะสม หน่วยงานมีแผนปฏิบัติการที่ดี และช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และหน่วยงานมีการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและภารกิจองค์กร และหน่วยงานของท่านมีทีมบริหารที่แข็งแกร่งและมีความสามารถสูงเท่ากัน ตามลำดับ

2. ด้านโครงสร้างขององค์กร ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ หน่วยงานมีการจัดแบ่งงานเป็นหมวดหมู่และจัดเป็นอย่างระบบ รองลงมา คือ หน่วยงานมีการกำหนดรายละเอียดงานในตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน โครงสร้างองค์กรมีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีการจัดโครงสร้างขององค์กร มีการกำหนดสายการบังคับบัญชา เพื่อควบคุมการทำงาน และหน่วยงานของท่านมีนโยบายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

3. ด้านการระบบการจัดการ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการจัดระบบการจัดการในการบริหารงานที่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของหน่วยงาน

รองลงมา คือ มีการจัดผังโครงสร้างองค์กรที่หน่วยงาน เป็นแผนก ๆ ที่ชัดเจน หน่วยงานของท่านมีการปฏิบัติ และดำเนิน งานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน หน่วยงานของท่านมีการจัดการระบบการทำงานที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และหน่วยงานมีการรวบรวมข้อมูลและพิจารณาผลงานของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างชัดเจน ตามลำดับ

4. ด้านการเพิ่มพูนมูลค่างาน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีการกำหนดกิจกรรมในการสร้างคุณค่าและมูลค่าให้ได้ภายในกรอบเวลาที่กำหนด รองลงมา คือ หน่วยงานมีการจัดลำดับคุณค่าและมูลค่างานตามความสำคัญ หน่วยงานมีการประเมินผล การดำเนินงานขององค์กรที่เกิดขึ้นจริง และตรวจสอบได้ มีการจัดและกำหนดกรอบเวลาในการสร้างคุณค่าและ มูลค่าของการปฏิบัติงาน และการค้นหาความจำเป็นและความคาดหวังด้านคุณค่าหรือมูลค่าเป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนด ตามลำดับ

5. ด้านหน่วยงานการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มีความยุติธรรมในการบริหารงานโดยมีฐานคติที่ว่าทุกคน เท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ในหน่วยงานไม่มีการแบ่งแยก กีดกัน ซึ่งกันและกัน หน่วยงานมีการปฏิบัติงาน การให้ ข้อมูล การพูดคุย เพื่อการนำเสนองานที่เป็นมาตรฐานเดียวกับทุกระดับ ทุกสังกัด และพนักงานทุกคนได้รับการ ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในมุมมองของกฎหมาย และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานได้รับการปฏิบัติ ในฐานะที่เป็น ปัจเจกบุคคลที่ใช้มาตรการในการปฏิบัติงานเดียวกัน เท่ากัน ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี และการทดสอบสมมติฐาน

1. ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านการสรรหาและการคัดเลือก ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ โดย r มีค่า 0.87, 0.95, 0.91, 0.80 และ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.00

2. ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ บุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.96 และสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วน จังหวัดสิงห์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ได้ร้อยละ 93.0 ($R^2 = 0.93$) โดยสามารถเขียนเป็นสม การพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์

$$Y = a + B_1X_1 + B_2X_2 + B_3X_3 + B_4X_4$$

$$Y = 0.92 + 0.04X_1 + 0.50X_2 + 0.17X_3 + 0.04X_4$$

จากสมการพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ได้ดีที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา อันดับรองลงมา คือ ด้านการประเมินผล การปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก

3. การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง รายละเอียด ดังนี้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .04 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .50 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .17 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .04 จึงสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ที่พบว่า โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี มีการวางแผน เกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะเข้ามาปฏิบัติงาน ในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม อย่างเป็นระบบ ตลอดจนการเปิดโอกาสให้บุคลากรอย่าเท่าเทียม ในการร่วมประชุม อบรม สัมมนา และเสนอความคิดเห็น มีการให้รางวัล การดำรงรักษาและป้องกันทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา ขาลรัมย์ ที่ได้ศึกษาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน เป็นเพราะองค์การบริหารส่วนตำบล คูเมือง ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารงานบุคคลโดยผู้บริหารมีการเปิดรับสมัครบุคลากรตามที่กำหนดในแผนโดยระบุคุณสมบัติอย่างชัดเจนทุกครั้ง และสนับสนุนให้บุคลากรได้เข้าร่วมประชุมหรือฝึกอบรมสัมมนาอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะในงานที่ตนเองรับผิดชอบ มีการดำเนินการทางวินัย อย่างโปร่งใสเป็นธรรมและมีหลักฐานถูกต้องชัดเจน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ (เดชา ขาลรัมย์, 2564)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี มีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของงานที่กำหนดไว้ จึงทำให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ มีระบบเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อการปฏิบัติงานของตนเองและเพื่อเพิ่มความมีประสิทธิภาพและความเจริญเติบโตขององค์กร ให้ความสำคัญและยอมรับและปฏิบัติตามให้มีผลงานสูงกว่ามาตรฐาน และบุคลากรมีการทำงานเป็นทีมโดยเน้นคุณภาพงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภรณ์ พรรณราย ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า ระดับ

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายตามที่หน่วยงานคาดหวัง ปฏิบัติงานได้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ และถูกต้องตามระเบียบหลักเกณฑ์ ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน มีความตรงต่อเวลาและรักษาเวลาในการปฏิบัติงาน และมีการแบ่งเวลาอย่างชัดเจน เพื่อให้งาน ประสบความสำเร็จ (ธนภรณ์ พรณราย, 2565)

ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) พบว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทุกด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีการเพิ่มพูนความรู้ทักษะความทันสมัย การใช้เทคโนโลยี ตลอดจนเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัวในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรีสูงขึ้น สอดคล้องกับ ประมุข พรหมพุย ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พบว่า การวางแผนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการสรรหา ด้านการพัฒนา ด้านรักษา อารังไว้ และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน (ประมุข พรหมพุย, 2563)

ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.96 และสามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ได้ร้อยละ 93.0 ($R^2 = 0.93$) สมการพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุโขทัย ได้สูงที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา อันดับรองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก สอดคล้องกับ อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ผู้ปฏิบัติงานมีการจัดการทรัพยากรมนุษย์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.77 คะแนน) ผู้ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02 คะแนน) การจัดการทรัพยากรมนุษย์มีความ สัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันต่ำ ($r = 0.186$) การจัดการทรัพยากรมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน สามารถรวมพยากรณ์ได้ดี โดยมีความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.599 ค่าประสิทธิภาพการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.359 สามารถทำนายประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวม ได้ร้อยละ 35.9 มีค่าคงที่ของสมการพยากรณ์เท่ากับ 3.51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา, 2561)

แนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

จากสมการพยากรณ์ $Y = 0.92 + 0.04X_1 + 0.50X_2 + 0.17X_3 + 0.04X_4$ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนวทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ต้องมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งที่จากสมการมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.17 หมายความว่า ค่าเฉลี่ยของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ด้านการประเมินผล

การปฏิบัติงานที่เพิ่มขึ้น 1 คะแนน ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรเพิ่มขึ้น 0.17 คะแนน ซึ่งมากกว่า ทุกด้าน เมื่อควบคุมอิทธิพลของทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในด้านอื่น ๆ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุปผล การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ และด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ตามลำดับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จัดเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านหน่วยงานการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างขององค์กร ด้านการระบบการจัดการ ด้านกลยุทธ์ขององค์กร และด้านการเพิ่มพูนมูลค่างาน ตามลำดับ ความสัมพันธ์การบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ด้านการสรรหาและการคัดเลือก ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ โดย r มีค่า 0.87, 0.95, 0.91, 0.80 และ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 และ ให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.96 สามารถอธิบายความผันแปรของการบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ได้ร้อยละ 93.0 ($R^2 = 0.93$) สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ คือ $Y = 0.92 + 0.04X_1 + 0.50X_2 + 0.17X_3 + 0.04X_4$ และพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ได้ดีที่สุด คือ ด้านการฝึกอบรมและการพัฒนา อันดับรองลงมา คือ ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ และอันดับสุดท้าย คือ ด้านการสรรหาและการคัดเลือก การทดสอบสมมติฐานการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ของบุคลากร องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ควรเปิดการสรรหา การรับโอนย้าย บุคลากรเพิ่มในตำแหน่งสายงานที่ต้องการจริง และสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรเกิดความรักในองค์กรเพื่อป้องกันการโอนย้ายของบุคลากร ควรค้นหาปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญในการจัดอบรม ซึ่งก่อนจัดหลักสูตรการอบรมจะต้องมีการหาความจำเป็นในการฝึกอบรม หากสามารถเก็บข้อมูลได้ครบจะทำให้สามารถแก้ไขได้โดยการอบรมพัฒนาบุคลากรขององค์กร และภายหลังจากการอบรมไปแล้วบุคลากรจะได้นำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี ควรดูแลด้านสวัสดิการของบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจใน ปัจจุบันควรมีการพิจารณาทบทวนโครงสร้างเงินเดือนของบุคลากรที่รับรู้ว่ามีเหมาะสมกับ ความรู้ ความสามารถและหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ ควรสนับสนุนให้เพิ่มทักษะความรู้ฝึกอบรมหรือเรียนต่อให้บุคลากร และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของบุคลากรในเชิงลึก และควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- ดิน พรหมแสง. (2564). การบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ กรณีศึกษา บริษัท เทเลอินโฟ มีเดีย จำกัด(มหาชน). ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโททางรัฐประศาสนศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เดชา ขาลรัมย์. (2564). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ขององค์การบริหารส่วนตำบลคูเมือง อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ. ใน การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนภรณ์ พรหมฉาย. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ประมุข พรหมพูน. (2563). ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย. วารสารศิลปการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 4(1), 46-58.
- รัฐกาล กลิ่นหอม. (2553). การพัฒนาแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังแหม อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2549). ประกาศคณะกรรมการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี. (2565). การบริหารงานบุคคล 2565. สิงห์บุรี: ฝ่ายบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี.
- อภิสิทธิ์ คุณวรปัญญา. (2561). การจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งประเภทสนับสนุน มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ, 5(2), 274-306.
- Becker, E. et al. (2001). The HRS corecard: Linking People, Strategy, and Performance. Boston: Harvard Business School Press.
- Likert, R. (1967). The Method of Constructing and Attitude Scale. In Reading in Fishbein, M (Ed.), Attitude Theory and Measurement (pp. 90-95). New York: Wiley & Son.

วิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก*

NARRATIVE STRATEGIES FOR REVIEW BRAND NAME BAGS ON PLATFORM TIKTOK

ชนิตา สุขวิชชัย*, ภานนท์ คุ่มสุภา, ขจร ฝ่ายเทศ

Chanita Sukwitchai, Bhanond Kumsabha, Kajohn Fyeted

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: chanita.suk@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อมุ่งศึกษาวิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 40 คลิป ช่องละ 10 คลิป ประกอบด้วย 4 ช่อง โดยเลือกคลิปที่มียอดชมมากที่สุด 10 อันดับ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2565 - พ.ศ. 2566 ได้แก่ Dr. Brandname, Sevendayy_brandname, houseoflux.th, Brandname_exchange โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎี และนำมาวิเคราะห์เนื้อหาผ่านองค์ประกอบของกระเป๋าแบรนด์เนม ได้แก่ สีน้าคุณภาพดี การตั้งราคาสูง เข้าถึงยาก อารมณ์สุนทรีย์ ให้คุณค่า ความหมายเชิงสัญลักษณ์และให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์แบรนด์ ผลการศึกษาพบว่า 1) มีโครงเรื่องนำเนื้อหาที่นอกกลางขึ้นมาเล่าตอนต้นเรื่อง (In Medias Res) นอกจากนี้พบโครงเรื่องอธิบายคุณสมบัติ จุดเด่นและประโยชน์การใช้งาน (Features - Advantages - Benefits) และพบโครงเรื่องมีการเล่าที่หลากหลายเชื่อมโยงสู่ใจความเดียวกัน (Petal Structure) อีกทั้งยังพบการแต่งกายแบบทางการของตัวละครทุกช่องจะใส่สูทและถุงมือกำมะหยี่สีดำในการรีวิว 2) พบตัวละครวางตัวเองฐานะผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏชัดเจนในช่อง Dr. Brandname ตัวละครใช้ภาษาทางการ สะท้อนผ่านแก่นเรื่องสินค้าแบรนด์เนมคุณภาพดีและแก่นเรื่องสินค้าเข้าถึงยาก และพบตัวละครที่วางตัวเองฐานะแม่ค้า houseoflux.th, Brandname_exchange และ Sevendayy_brandname มีการใช้ภาษาที่ไม่ทางการ สะท้อนผ่านแก่นเรื่องราคาและการซื้อขายของกระเป๋าแบรนด์เนมที่เข้าถึงได้ง่าย และช่อง Dr. Brandname ปรากฏตัวละคร (บุคคลที่ 3) ทำหน้าที่สาธิตการใช้งานกระเป๋า สุดท้ายพบตัวละครผู้มีประสบการณ์ใช้งานจริง ปรากฏชัดเจนช่อง Sevendayy_brandname เป็นการรีวิวกระเป๋าโดยลูกค้าผู้ใช้งานกระเป๋าแบรนด์เนมที่เคยซื้อสินค้ากับทางร้านโดยตรง

คำสำคัญ: วิธีการเล่าเรื่อง, กระเป๋าแบรนด์เนม, แพลตฟอร์ม, ติ๊กต็อก

Abstract

This research aim to study strategies for Narrative Strategies for Review Brand Name Bags on Platform TikTok. selected channels. This research is qualitative research. The analysis focused on 40 clips by analyzing 10 clips per channel from 4 channels. Selecting the clips with the highest views, top 10 from 2022 - 2023. Consists of Dr. Brandname, Sevendayy_brandname, houseoflux.th and Brandname_exchange. Data were collected by using study and research documents related to concepts and theories. And used to analyze by using Content Analysis examining various

* Received March 15, 2024; Revised March 28, 2024; Accepted March 31, 2024

components and interpreting the marketing communication of designer handbags. Key aspects analyzed included product quality, high pricing, scarcity, emotional appeal, symbolic value, and brand history. The research findings on the narrative methods for reviewing luxury brand Name bags on platform TikTok platform revealed the following 1) There is a story structure where the content is initially introduced (In Medias Res). Additionally, there is a framework explaining features, advantages, and benefits of usage (Features - Advantages - Benefits) and various storytelling methods linking to a common theme (Petal Structure). Furthermore, the formal attire of characters in each channel includes suits and black gloves during reviews. 2) Characters positioning themselves as experts are distinctly present in the Dr. Brandname channel, using semi - formal language reflecting the essence of high - quality Brand Name Bags products and limited accessibility. Characters positioning themselves as sellers in houseoflux.th, Brandname_exchange, and Sevendayy_brandname channels use informal language reflecting the essence of pricing and easy access to purchasing Brand Name Bags bags. Moreover, in the Dr. Brandname channel, a character (third person) demonstrates bag usage. Finally, characters with real usage experience are prominently featured in the Sevendayy_brandname channel, where bag reviews are done by customers who have directly purchased products from the store.

Keywords: Narrative Strategies, Brand Name Bags, Platform, TikTok

บทนำ

กระเป๋าแบรนด์เนมมีประวัติมาเป็นเวลายาวนาน จากการสร้างสรรค์โดยดีไซน์เนอร์ชื่อดังระดับโลก เป็นงานฝีมือที่มีระดับ ส่งเสริมรสนิยมของผู้ใช้งาน (อัชมา สุทันกิตระ, 2554) เป็นกระเป๋าที่มีคุณภาพดี ทั้งวิธีการคิดสรรวัตถุดิบ รวมถึงการควบคุมคุณภาพของสินค้าทุกชิ้น (พิมพ์ชนก มีแสง, 2566) ในอดีตที่ผ่านมาวิธีการเล่าเรื่องกระเป๋าแบรนด์เนม เป็นสินค้าที่ไม่ใช่ใครก็สามารถจับต้องได้ หากผู้บริโภคไม่มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ได้รับการยอมรับจากแบรนด์ก็ไม่สามารถซื้อได้ กระเป๋าแบรนด์เนมในปัจจุบันนั้น ก็ยังไม่จัดเป็นสินค้าทั่วไปที่เข้าถึงได้ง่าย โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่นิยมในตลาดกลุ่มเล็กแบบเฉพาะเจาะจง (Niche Market) เพียงเท่านั้น เพราะยังคงเอกลักษณ์เรื่องความรู้สึกทางอารมณ์และสถานภาพ การเล่าเรื่องในการโฆษณาหรือส่งเสริมการขายของสินค้าแบรนด์หรูหรือกระเป๋าแบรนด์เนม ในสมัยอดีตนั้นส่วนใหญ่มักหลีกเลี่ยงการนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาใช้ เพราะเกรงจะทำให้ภาพลักษณ์ของแบรนด์ต่ำลง ไม่หรูหราเหมือนเคย เนื่องจากเชื่อว่าลูกค้าของมีความคาดหวังในเรื่องของประสบการณ์จากการใช้บริการแบบตัวต่อตัวมากกว่า จึงมีการสร้างภาพลักษณ์ในการโฆษณาผ่านสื่อดั้งเดิมเป็นหลัก เช่น นิตยสาร หรือเข้าสู่สินค้าจริงจากร้านขายกระเป๋าแบรนด์หรูนั้น ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามผู้บริโภคในปัจจุบันมีความต้องการเรื่องการใช้เทคโนโลยีหรือการเปลี่ยนแปลงของความคิด ความเชื่อตามยุคสมัย อีกทั้งวิถีของสังคมที่ให้ความสำคัญกับความสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้กระเป๋าแบรนด์เนมได้พัฒนาการส่งมอบประสบการณ์ให้กับลูกค้าผ่านระบบออนไลน์เข้ามามีบทบาทมากขึ้น (Nuchravee Inphonlek, 2022) และในช่วงสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา หนึ่งในแพลตฟอร์มที่ถือว่าเติบโตอย่างมาก และได้รับความนิยมสูงในประเทศไทย คือ “แพลตฟอร์มติ๊กต็อก” ข้อมูลจาก Thailand Digital Stat 2022 ของ We Are Social ระบุว่าจำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียของไทยในปี 2565 มีจำนวนคนไทยที่ใช้งานโซเชียลมีเดียมากถึง 56.85 ล้านคน หรือคิดเป็น 81.2% ของประชากรทั้งประเทศ จึงทำให้ภาคธุรกิจต่างใช้แพลตฟอร์มติ๊กต็อกในการประชาสัมพันธ์สินค้ามากยิ่งขึ้น แม้ว่าปัจจุบันการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมเปลี่ยนไป แพลตฟอร์มติ๊กต็อก

เข้ามาจับบทบาทในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคมปัจจุบันด้วยเช่นกัน และกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมหรือสินค้าแบรนด์หรูที่ถูกมองว่าเข้าถึงยาก สะท้อนรสนิยมของผู้ใช้งานได้ถูกนำมาตีความผ่านช่องทางแพลตฟอร์มดิจิทัลมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกัน ยังพบว่า ผู้บริโภค 60% เชื่อถือผลิตภัณฑ์แบรนด์หรูมากกว่าเซเลบริตี้ เพราะกลุ่มคนเหล่านี้ได้มีการสร้างตัวตน สร้างอัตลักษณ์ที่แท้จริง ทำให้มีความน่าเชื่อถือและดึงดูดให้ผู้ติดตามจำนวนมาก

จากการสรุปของ อภิเชฐ กำภู ณ อยุธยา ได้สรุปไว้ว่าการสื่อสารของสินค้าแบรนด์หรูนั้น แบรนด์หรูถูกสร้างขึ้นให้มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นพิเศษ สื่อถึงความมีรสนิยม นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์แสดงความสูงส่งทางชนชั้น เครื่องมือที่สำคัญในการสร้างแบรนด์หรูขึ้นมา ก็คือ โฆษณาที่ในอดีตนั้นเกิดจากการพบเห็นจากสื่อดั้งเดิม เช่น นิตยสารหรือบอกต่อกันในกลุ่มของคนรู้จักที่เป็นกลุ่มชนชั้นสูง มีฐานะร่ำรวย (อภิเชฐ กำภู ณ อยุธยา, 2560) จากข้อมูลที่ผ่านมาในอดีตกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมนั้นเข้าถึงได้ยาก ไม่ใช่ใครก็สามารถจับต้องได้ การส่งเสริมการขายของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม จะหลีกเลี่ยงการนำแพลตฟอร์มออนไลน์มาใช้ เพราะเกรงจะทำให้ภาพลักษณ์ของแบรนด์ต่ำลง ไม่หรูหราเหมือนเคย แต่ในปัจจุบันแพลตฟอร์มดิจิทัลกลายเป็นแพลตฟอร์มที่ได้รับความนิยมสูง จึงมีการนำกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมที่ในอดีตถูกมองว่าเข้าถึงได้ยากนั้นมาตีความอย่างแพร่หลายมากขึ้น เช่น การรีวิวเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์การใช้งานโดยตรงและรีวิวเพื่อการซื้อขายกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมทั้งสินค้ามือ 1 และมือ 2 ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาว่าการเล่าเรื่องของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดิจิทัลมีการนำเสนออย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของช่องรีวิวกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม บนแพลตฟอร์มดิจิทัล

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยใช้การวิเคราะห์จากเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดิจิทัล ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยในแต่ละขั้นตอนไว้ ดังนี้

ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาวิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์ม ดิจิทัลกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 4 ช่อง ได้แก่ Dr. Brandname, Sevendayy_brandname, houseoflux.th, Brandname_exchange จำนวน 40 คลิป โดยวิเคราะห์ช่องละ 10 คลิป โดยเลือกจากคลิปที่มียอดชมมากที่สุด 10 อันดับ ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2565 ถึง พ.ศ. 2566

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้การศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์จากเนื้อหา (Content Analysis) โดยวิเคราะห์การเล่าเรื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ ของการสื่อสารแก่นเรื่องของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม ได้แก่ สินค้ามีคุณภาพดี การตั้งราคาระดับสูงมาก หาซื้อได้ยาก เข้าถึงยาก อารมณ์สุนทรีย์ การให้คุณค่าและการให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์และให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของแบรนด์

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

เก็บรวบรวมโดยใช้การศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิเคราะห์องค์ประกอบต่าง ๆ ผ่านคลิปวิดีโอที่รีวิวกะเปาแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก และตีความความหมายของการสื่อสารการเล่าเรื่อง

ผลการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องวิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกะเปาแบรนด์เนม บนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก โดยมีผลการวิเคราะห์

1. แก่นเรื่อง

1.1 การเล่าเรื่อง “สินค้าต้องมีคุณภาพ” โดยส่วนมากจะเน้นอธิบายถึงคุณภาพของกะเปาที่รีวิบบ่งบอกลักษณะของกะเปาแต่ละใบ กล่าวถึงรายละเอียดของกะเปา ไม่ว่าจะเป็นการเลือกใช้วัสดุที่ทันสมัยและคุณภาพดี การตกแต่ง ออกแบบที่หรูหรา โดยทำให้ผู้ชมสามารถสัมผัสและเห็นรายละเอียดของกะเปาแบรนด์เนมนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน

1.2 การเล่าเรื่อง “การตั้งราคาต้องระดับสูงมาก” จะเน้นการรีวิวถึงกะเปาแบรนด์เนมที่มีราคาสูงมาก โดยเฉพาะเป็นสินค้านิรโทษกรรม Limited โดยส่วนใหญ่กะเปาแบรนด์เนมจะมีการตั้งราคาที่สูงมาก ด้วยความหรูหรามีสไตล์ที่โดดเด่น

1.3 การเล่าเรื่อง “หาซื้อได้ยาก เข้าถึงยาก” โดยส่วนมากมีการรีวิวถึงรายละเอียดของตัวกะเปาแบรนด์เนม บางใบเป็นสินค้าที่หาได้ยาก นาน ๆ ครั้งที่ทางร้านจะมีของ โดยใช้คำว่า “รุ่นที่มีคนตามหา” บ่งบอกถึงความเข้าถึงยาก หาสินค้าได้ยาก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ชมที่สนใจตัดสินใจซื้อ เช่น การตั้งชื่อเรื่องว่า “5 กะเปาที่ได้รีวิว รุ่นฮิตหายากไม่ควรพลาด”

1.4 การเล่าเรื่อง “ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของแบรนด์” โดยส่วนมากการรีวิวกะเปาแบรนด์เนม เน้นการให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของแบรนด์เนมในการวิเคราะห์กะเปาแบรนด์เนม ตัวอย่าง การรีวิวกะเปา Gucci คอลเลกชันแบบบู มีการนำเสนอประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของแบรนด์ ตั้งแต่สงครามโลกและการขาดแคลนวัสดุหนังในอดีต การนำเข้าไม้ไผ่จากประเทศญี่ปุ่น จนถึงความเป็นที่รู้จักในปัจจุบัน

1.5 การเล่าเรื่อง “ความสุนทรีย์” เน้นการนำเสนอมุมมองและทัศนคติของผู้รีวิวผ่านการใช้ภาษาน้ำเสียง มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้ผู้ชมที่อารมณ์ร่วม นอกจากนี้ ยังใช้คำศัพท์แสลงวัยรุ่น เพื่อเข้าถึงผู้ชมมากยิ่งขึ้น เช่น “Gucci Ophidia กะเปาลายเอกลักษณ์ยอดฮิตตะโกนชื่อแบรนด์ ใครไม่ใช้ชั้นใช้ ใครไม่ใช้กูชชีคะ”

1.6 การเล่าเรื่อง “การให้คุณค่าและการให้ความหมายเชิงสัญลักษณ์” โดยส่วนมากจะพบจากแก่นเรื่องประวัติความเป็นมาของแบรนด์ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่สนใจกะเปาซาน คอลเลกชันแบบบูมของ Gucci การใช้กะเปา Gucci เป็นตัวแทนของความหรูหราและมีความเป็นเอกลักษณ์มากขึ้น เชื่อมโยงกับการใช้กะเปาแบรนด์เนมในวงการบันเทิงและศิลปะ ซึ่งช่วยยกระดับการใช้งานของกะเปาเหล่านี้ให้เป็นเอกลักษณ์และเป็นตัวแทนของความหรูหรา ตัวอย่างการรีวิวของกะเปา Hermès Birkin ย้ำถึงความหรูหราและฐานะทางการเงินที่ดีของผู้ใช้ ผ่านราคาที่สูงมาก แสดงถึงการมองเห็นในสังคมของผู้ที่ใช้งานกะเปานี้

2. โครงเรื่อง จะมีการแบ่งโครงเรื่องของการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกะเปาแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อกประกอบด้วย

2.1 โครงเรื่องการนำเนื้อหาท่อนกลางของเรื่องขึ้นมาเล่าตอนต้นเรื่อง (In Medias Res) เป็นการรีวิวกะเปาแบรนด์เนมโดยนำท่อนกลางของเรื่องมาพูดก่อน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม จากการชม

การรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนม ปรากฏในช่อง Dr. Brandname และ houseoflux.th ที่ทางผู้รีวิวได้มีส่วนท่อนที่สำคัญขึ้นมา เพื่อนำมาดึงดูดผู้ชมที่ต้นคลิป โดยเฉพาะใช้ในแง่เรื่องของการตั้งราคาสูงมากได้ตัดคลิปส่วนสำคัญขึ้นต้นคลิปก่อน และได้ใช้การเปรียบเทียบเรื่องของการราคาสูงเทียบเปรียบเทียบกับสิ่งของที่มีมูลค่าสูง เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น

“เห็นเป็นกระเป๋าसानแบบนี้ แต่ราคาไม่ธรรมดาเลยทีเดียวครับ

แบรนด์นี้เป็นแบรนด์ดิออร์นะครับ ราคาสองแสนอัพ”

“กระเป๋าแอร์เมสใบนี้นะครับ มีมูลค่าเท่ากับมอเตอร์ไซค์ 10 คันกันเลยทีเดียวครับ”

2.2 โครงเรื่องการอธิบายถึงคุณสมบัติจุดเด่นและประโยชน์ของการใช้งาน (Features - Advantages - Benefits) เป็นโครงเรื่องที่กล่าวถึงจุดเด่นคุณสมบัติและประโยชน์การใช้สอยของกระเป๋าแบรนด์เนมว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะสอดคล้องกับแก่นเรื่องที่พบ คือ แก่นเรื่องการให้รายละเอียดข้อมูลว่าสินค้าต้องมีคุณภาพที่ดีโดยรวมจะกล่าวถึงสภาพของสินค้าว่าเป็นสินค้าดี สภาพสวย นอกจากนี้ ยังแจ้งรายละเอียดข้อมูลของกระเป๋าที่ร้านทำการรีวิว แจ้งลักษณะการใช้งาน การสาธิตการใช้งานของกระเป๋าแบรนด์เนมและอุปกรณ์ที่มาเกี่ยวกับตัวกระเป๋าอีกด้วย เช่น “กระเป๋า CHANEL ใบนี้นะครับ เป็นกระเป๋าที่ค่อนข้างใช้งานง่าย รูปทรงเนี้ย จะเป็นกระเป๋า Tote ทำให้จุของได้เยอะ วัสดุทำจากหนังวัวเคลือบเงา”

2.3 โครงเรื่องการเล่าเรื่องที่หลากหลายและเชื่อมโยงสู่ใจความสำคัญเดียวกัน (Petal Structure) เป็นการสร้างเรื่องราวรอบแก่นของเรื่องของการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนม และร้อยเรียงแก่นเรื่องที่หลากหลายเข้าด้วยกัน โดยที่ทุกเรื่องมีส่วนสนับสนุนเชื่อมโยงสู่ใจความสำคัญเดียวกัน นั่นคือ การรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมให้ผู้ชมที่สนใจได้เห็นสินค้า ซึ่งจะพบในการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมของผู้รีวิวในแต่ละช่องนั้น พบแก่นเรื่องลักษณะนี้ใน 1 คลิป จะมีการกล่าวถึงรายละเอียดที่หลากหลาย หรือในบางคลิปจะพบทั้งแก่นเรื่องที่กล่าวถึงราคากระเป๋าแบรนด์เนมมีราคาสูงมากและมีการรีวิวถึงแก่นเรื่องที่เป็นจุดเด่นและประโยชน์การใช้งานของกระเป๋าแบรนด์เนม โดยบอกรายละเอียดต่าง ๆ ของกระเป๋าแบรนด์เนม นอกจากนี้ ยังมีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์ของแบรนด์เนมอีกด้วย เช่น “กระเป๋ากุชชีรุ่นที่เป็นหูไม้ไผ่เนี้ย เรียกว่า มีราคาสูงกว่ารุ่นที่เป็นหูหนังปกติทั่วไปสูงกว่ามาก ๆ ครับ ย้อนกลับไปในช่วงสงครามโลกนะครับ ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนหนัง แบรนด์เลยใช้วัสดุไม้ไผ่มาแทนหนัง ซึ่งมีดีไซน์สวยและความทนทานสูงมาก”

3. ตัวละคร จะมีการแบ่งตัวละครของการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดิจิทัลประกอบด้วย

3.1 ตัวละครที่วางตัวเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr.Brandname ซึ่งตัวละครเน้นการใช้ภาษาเชิงทางการในการรีวิว สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่กล่าวถึงสินค้าแบรนด์เนมต้องมีคุณภาพดี เช่น คลิปที่มีการสอนการตรวจสอบกระเป๋า Gucci แท้กับปลอม “วิธีดูก็ง่าย ๆ ครับ ดูตัวปั๊มตรงนี้ครับ ของแท้จะปั๊มรหัสรุ่นอยู่ตรงด้านนี้ครับ แล้วก็มีแถบสีดำ ตัวผ้าด้านในนะครับของเขาจะไม่แข็งมาก จะนิ่ม ๆ เลย ถ้าเป็นของปลอมเนี้ยที่เคยเจอเนะครับ มันจะแข็ง ๆ ก็เป็นวิธีการดูง่าย ๆ ครับ สนใจเกร็ดความรู้ดี ๆ แบบนี้นะครับ ก็ติดตามได้ที่ช่อง Dr. Brandname ได้เลยครับ” นอกจากนี้ ยังนำเสนอกระเป๋าแบรนด์เนมรุ่นพิเศษ (Limited) ที่หาได้ยาก อีกทั้งยังให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของแบรนด์เนมอีกด้วย ในการวางตัวเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญสะท้อนได้จากชื่อช่องของตัวละครที่ใช้ คำว่า “Dr. Brandname” ซึ่งหมายถึง ผู้เชี่ยวชาญด้านกระเป๋าแบรนด์เนม ที่สามารถให้ความรู้กับผู้ชมได้ ทำให้เพิ่มความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3.2 ตัวละครที่วางตัวเองในฐานะแม่ค้า ซึ่งการรีวิวลักษณะนี้จะพบได้จากช่อง houseoflux.th, Brandname_exchange และSevendayy_brandname ซึ่งจะมีการใช้ภาษาที่ไม่ทางการในการรีวิว ใช้คำพูดที่เป็นกันเองกับผู้ชม สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่รีวิวเกี่ยวกับราคาและการซื้อขายของกระเป๋าแบรนด์เนม เพื่อให้ผู้ชมที่

สนใจสามารถเข้ามาเลือกชมสินค้าเพิ่มเติมของทางร้านได้ อีกทั้งยังใช้คำเรียกผู้ชม เป็นคำว่า “ลูกค้า” และเรียกแทนตัวกระเป๋าแบรนด์เนมที่รีวิวว่า “น้อง” นอกจากนี้ ตัวละครยังได้มีการสาธิตการใช้งานของกระเป๋า เปิด - ปิด สะพายกระเป๋า เพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้ชมได้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ชมได้สัมผัสถึงประสบการณ์การใช้งานเสมือนจริงและสร้างภาพจำให้ผู้ชมได้ตื่นตาตื่นใจกับกระเป๋าแบรนด์เนมนั้น ๆ ตัวละครหรือผู้เล่าเรื่องมีเอกลักษณ์ ทั้งภาษา น้ำเสียงและประโยคคำพูดที่ใช้ศัพท์วัยรุ่น สร้างความสุนทรีย์ เฟลิดเฟลิน และดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี เช่น “อีกหนึ่งรุ่นฮิตที่ใครเห็นเป็นต้องกรี๊ด Celine แบบตะโกน (Celine Small Falt Wallet) สวยสับปึงตัวแม่ ตัวมัม”

3.3 ตัวละคร (บุคคลที่ 3) ที่ทำหน้าที่เสนอสินค้า ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname ซึ่งในการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมของช่องนี้ ส่วนใหญ่จะเน้นให้ตัวละครหรือผู้รีวิวทำการพากย์เสียง และจะมีนางแบบที่เป็นผู้หญิงเป็นตัวละครบุคคลที่ 3 ทำหน้าที่ในการสาธิตการเปิดปิดของกระเป๋า และลักษณะการใช้งานของกระเป๋าแบรนด์เนมใบที่ถูกรีวิวการรีวิวของนางแบบนั้น เปรียบเสมือนการทำหน้าที่เสนอสินค้าให้ผู้ชมได้เข้าใจในตัวกระเป๋าแบรนด์เนมมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 นางแบบช่อง Dr.Brandname รีวิวกระเป๋าสาน Dior รุ่น Bamboo Collection

3.4 ตัวละครวางตัวเองในฐานะผู้มีประสบการณ์การใช้งานจริง ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Sevendayy_brandname จะเป็นการรีวิวกระเป๋าโดยลูกค้าผู้ใช้งานกระเป๋าแบรนด์เนมที่เคยซื้อสินค้ากับทางร้าน Sevendayy_brandname ไป และต้องการสั่งซื้อกระเป๋าแบรนด์เนมของทางร้านซ้ำ จึงเดินทางมาที่ร้านที่เลือกซื้อสินค้าอีกครั้ง ซึ่งผู้ที่ซื้อสินค้าเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในแพลตฟอร์มติ๊กต็อกและได้รีวิวกระเป๋าในฐานะผู้มีประสบการณ์โดยตรงจากการใช้งานจริง ทำให้เจ้าของช่องหรือผู้รีวิว ให้ลูกค้าช่วยรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมที่ซื้อของทางร้าน Sevendayy_brandname ว่าเป็นอย่างไรบ้าง โดยรวมลูกค้าได้บอกเล่าประสบการณ์การใช้งาน โดยพูดถึงคุณภาพของตัวกระเป๋าแบรนด์เนมที่มีสภาพที่ดี ทนทาน มีความใหม่ ไม่เหมือนกระเป๋ามือ 2 และแนะนำให้ผู้ที่สนใจเข้ามาชมสินค้าของทางร้านได้เลย เช่น “ชอบในการบริการการขายของที่นี้อยู่แล้ว ในเรื่องของคุณภาพที่ร้าน Sevendayy_brandname ยืนหนึ่งมาก ๆ เลยค่ะ พี่พลอยคอนเฟิร์ม ก็มาเป็นลูกค้าประจำและก็นำคนอื่นมาด้วย เขาก็ตามกันมาเยอะมาก ๆ เลย”

4. การแต่งกาย จะมีการแบ่งการแต่งกายของการเล่าเรื่องของช่องรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนม บนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก ประกอบด้วย

4.1 การแต่งกายแบบทางการ ส่วนใหญ่จะพบการแต่งกายแบบเป็นทางการของตัวละครในทุกช่อง ตัวละครจะสวมใส่ชุดในการรีวิว และนอกจากนี้ ยังพบการสวมใส่ชุดมือก้ามหอยี่สีดำในการรีวิว โดยส่วนใหญ่จะ

พบจากช่อง Dr.Brandname และ houseoflux.th โดยการแต่งกายแบบทางการนั้น จะพบในแก่นเรื่องของการรีวิวที่มีการกล่าวถึงสินค้าต้องมีราคาสูงและสินค้าหาได้ยาก เป็นกระเป๋าแบรนด์พิเศษ (Limited) ซึ่งการแต่งตัวที่ดูเป็นทางการของผู้รีวิว ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชมมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2 นางแบบช่อง Dr. Brandname สวมใส่ถุงมือกำมะหยี่สีดำในการรีวิว

4.2 การแต่งกายแบบไม่เป็นทางการ ปรากฏชัดเจนในช่อง Sevendayy_brandname มีการแต่งกายด้วยเสื้อสาล่อง เสื้อยืด และมีการสวมใส่กางเกงยีนส์ในการรีวิว ส่วนใหญ่จะพบในแก่นเรื่องที่กล่าวถึงคุณภาพของสินค้าว่ามีคุณภาพที่ดี เพราะตัวละครต้องการแต่งตัวให้เหมาะสมกับการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมใบที่ถูกกล่าวถึง เช่น หากมีการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมที่ดูเท่ สวยหรู ก็จะสามารถแต่งกายใส่เสื้อยืดและกางเกงยีนส์ เพราะการแต่งกายของตัวละคร จะสอดคล้องกับเนื้อหาของรีวิว มีการแจ้งรายละเอียดข้อมูลว่าเป็นสินค้าดี สภาพสวย และมีการสาธิตการใช้งานกระเป๋าแบรนด์เนมด้วย นอกจากนี้ในช่องของ Sevendayy_brandname ยังพบการสวมใส่เสื้อยืดสีดำที่มีโลโก้ ชื่อร้าน Sevendayy_brandname ถือเป็นการสะท้อนผ่านตราสินค้า จะเลือกสวมเสื้อยืดสีดำที่มีโลโก้ของร้านเป็นจุดเด่นที่ชัดเจน สร้างตัวตนของผู้รีวิวทั้งโลกออนไลน์และในร้านขายสินค้าแบรนด์เนม ถือเป็นการกลยุทธ์การตลาดหนึ่งทำให้ลูกค้ารับรู้และจดจำตราสัญลักษณ์ของร้านได้ง่ายขึ้น

ภาพที่ 3 ผู้รีวิวช่อง Sevendayy_brandname สวมเสื้อยืดสีดำที่มีโลโก้ร้านและกางเกงยีนส์

5. ฉากและสัญลักษณ์ จะมีการแบ่งฉากและสัญลักษณ์ของการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดีท็อก ประกอบด้วย

5.1 ฉากร้านขายกระเป๋าแบรนด์เนม โดยส่วนมากฉากของทั้ง 4 ช่อง มีความคล้ายคลึงกัน เป็นฉากที่มีการถ่ายอยู่ที่ร้านขายกระเป๋าแบรนด์เนมร้านของตน ที่ต้องการรีวิวเพื่อการ ซื้อขาย ฉากด้านหลังจะประกอบไปด้วยตู้โชว์กระเป๋าแบรนด์เนม ในส่วนของช่อง Sevendayy_brandname และ Brandname_exchange จะมีการวางเรียงกระเป๋าไว้ในตู้โดยกระเป๋า จะอยู่ในตู้ที่ไม่มีกระจกกัน และมีกระเป๋าวางเรียงทับกันอยู่ นอกจากนี้ และมีการติดป้ายราคาสีเหลือง ที่เขียนคำว่า Sale อยู่บนตัวกระเป๋า ทำให้บ่งบอกได้ว่า กระเป๋าแบรนด์เนมมือสองของร้านนี้มีการลดราคาและมีราคาที่ถูก จับต้องได้ หยิบชมสินค้าได้ง่าย ส่วนช่อง Dr. Brandname และhouseoflux.th จะมีการวางกระเป๋าอยู่ในตู้โชว์ที่มีกระจกกัน วางเรียงมีระยะห่างของแต่ละใบ และโทนสีไฟของร้าน จะเน้นเป็นสีขาว หรือการจัดวางกระเป๋าตอนรีวิวจะมีลักษณะวางบนตู้โชว์และผ้ากำมะหยี่สีดำ บ่งบอกถึงความคลาสสิกและความหรูหราของกระเป๋าแบรนด์เนม

5.2 ฉากห้องนั่งเล่น ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname ผู้รีวิวได้รีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมผ่านฉากในการใช้ชีวิตของตัวละคร ในช่วงตอนต้นคลิปจะนั่งอยู่ที่ห้องนั่งเล่น มีโต๊ะสีขาวและเก้าอี้ อยู่ภายในห้อง ผู้รีวิวจะรีวิวตรงโต๊ะสีขาวสไตล์มินิมอลดูสบายตา และฉากหลังในการรีวิว เป็นตู้โชว์ที่มีกล่องใส่กระเป๋าแบรนด์เนมอยู่ในตู้ 4 กล่อง ได้แก่ กล่องแบรนด์เนม Hermès, Louis, Chanel จำนวน 2 กล่อง พร้อมทั้งมีแจกันดอกไม้ และมีหนังสือภาษาอังกฤษอยู่ภายในตู้ ทั้งนี้ สะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้จะไม่ได้อยู่ในร้านขายกระเป๋าแบรนด์เนมที่หรูหรา ก็สามารถสร้างฉากการรีวิวที่หรูหรา มีความน่าเชื่อถือ อยู่ภายในห้องนั่งเล่นที่บ้านได้ ด้วยฉากหลังที่เป็นตู้โชว์ โต๊ะสีขาว ทำให้กล่องใส่กระเป๋าแบรนด์เนมเด่นชัด สะดุดตาแก่ผู้ชม ทำให้เข้าถึงเรื่องที่ผู้รีวิวกล่าวถึงได้ เพราะสอดคล้องกับชื่อเรื่อง (Topic) 5 กระเป๋าสุดฮิตที่ต้องรู้จัก

5.3 ฉากภาพประกอบ ปรากฏในช่อง Dr. Brandname และ Brandname_exchange มีการใช้ฉากที่มีภาพประกอบฉาก โดยมีการขึ้นชื่อแบรนด์อยู่ในฉากพื้นหลัง เป็นฉากภาพประกอบและได้มีการกล่าวบรรยายละเอียดที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวกระเป๋า และในฉากหลังมีลายกระเป๋าโมโนแกรมของตัวกระเป๋า Gucci ปรากฏอยู่ในฉากภาพประกอบอีกด้วย ซึ่งถือเป็นความหมายเชิงสัญลักษณ์อย่างหนึ่ง บ่งบอกความหรูหราและสะท้อนถึงประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนานของแบรนด์ Gucci อีกด้วย

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดีท็อก พบว่า 1) มีความเชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบในการเล่าเรื่องและแก่นเรื่องของการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มดีท็อก พบโครงเรื่องการนำเนื้อหาตอนกลางของเรื่องขึ้นมาเล่าตอนต้นเรื่อง (In Medias Res) แก่นเรื่องของการตั้งราคาสูงมากได้ตัดคลิปส่วนสำคัญขึ้นต้นคลิปก่อน สอดคล้องกับ นิพัทธา อินทรักษา ได้อธิบายไว้ว่าการเล่าเรื่องราวแบบย้อนหลัง (Flashback) ช่วยทำให้เรื่องราวที่เล่าน่าสนใจและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังพบโครงเรื่อง การอธิบายถึงคุณสมบัติ จุดเด่นและประโยชน์ของการใช้งาน (Features - Advantages - Benefits) ซึ่งจะสอดคล้องกับแก่นเรื่องการให้รายละเอียดข้อมูลว่าสินค้าต้องมีคุณภาพที่ดี (นิพัทธา อินทรักษา, 2560) โดยรวมจะกล่าวถึงสภาพของกระเป๋าแบรนด์เนมที่รีวิวว่ามีคุณภาพที่ดี สอดคล้องกับ ฌักมาร์ ตั้งสง่า ได้อธิบายไว้ว่า คลิปที่ได้รับความสนใจจะเป็นคลิปประเภทให้ความรู้บนสื่อสังคมออนไลน์ เพราะ ผู้ชมในปัจจุบันเน้นการดูคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาเรื่องราว (Story) ที่ดี จึงอยากทำคลิปเพื่อเผยแพร่การเล่าเรื่อง และได้พบโครงเรื่องที่มีการเล่าเรื่องที่หลากหลาย และเชื่อมโยงสู่ใจความสำคัญเดียวกัน (Petal Structure) ในบางคลิปจะพบทั้งแก่นเรื่องที่กล่าวถึงราคากระเป๋าแบรนด์เนมมีราคาสูงมากและมีการรีวิวถึงแก่นเรื่องที่เป็นจุดเด่นและประโยชน์การใช้งานของกระเป๋าแบรนด์เนม

อยู่ในคลิปเดียวกัน มีความสอดคล้องตามนิยามแนวคิดของ Henry Jenkins และ มรรยาท อัครจันทโชติในลักษณะเรื่องราวที่มีการเล่าเรื่องหลัก (Main Story) ผ่านเรื่องราวย่อย (Sub Story) เป็นเรื่องราวหลายเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกัน โดยเนื้อเรื่องถูกวางเรื่องราวไว้อย่างกระจัดกระจาย แต่แท้จริงแล้วนั้นถูกเชื่อมโยงเข้าไว้ด้วยกัน (Henry Jenkins, 2006); (ณภัทร ตั้งสง่า, 2559) นอกจากนี้ ยังพบการแต่งกายแบบทางการของตัวละครในทุกช่องตัวละครจะสวมใส่สูทและสวมใส่ถุงมือกำมะหยี่สีดำในการรีวิว โดยส่วนใหญ่จะพบจากช่อง Dr. Brandname และ houseoflux.th (มรรยาท อัครจันทโชติ, 2560) โดยการแต่งกายแบบทางการนั้น จะพบในแก่นเรื่องของการรีวิวที่มีการกล่าวถึงสินค้าต้องมีราคาสูงและสินค้าหาได้ยาก เป็นกระเป๋ารุ่นพิเศษ (Limited) ซึ่งการแต่งตัวที่ดูเป็นทางการของผู้รีวิว ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชมมากยิ่งขึ้น 2) ตัวละครเป็นส่วนที่สำคัญในการสะท้อนภาพลักษณ์การรีวิวของแต่ละช่องที่ได้รีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก จากผลการวิจัยพบว่าตัวละครที่วางตัวเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ได้ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname ซึ่งตัวละครเน้นการใช้ภาษาทางการในการรีวิว สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่กล่าวถึงสินค้าแบรนด์เนมต้องมีคุณภาพดีและแก่นเรื่องหาซื้อได้ยากเข้าถึงยาก รวมถึงการใช้ฉากหลังในการเล่าเรื่องถ่ายอยู่ที่ร้านขายกระเป๋าแบรนด์เนมร้าน มีการจัดเรียงกระเป๋าอยู่ในตู้โชว์ที่มีกระจกกัน กระเป๋าถูกวางบนผ้ากำมะหยี่สีดำ บ่งบอกถึงภาพลักษณ์ของช่องที่เน้นการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมโดยเน้นความหรูหราในการเล่าเรื่อง สอดคล้องกับ รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม ได้อธิบายไว้ว่าพบการเล่าเรื่องลักษณะนี้มีความคล้ายคลึงกับการเล่าเรื่องแนวสารคดี เน้นการให้ข้อมูลการเล่าเรื่อง เป็นเรื่องจริงไม่ใช่เหตุการณ์ที่เกิดจากจินตนาการของผู้รีวิว มีเป้าหมายที่ต้องการเน้นให้ความรู้ มากกว่ามอบความบันเทิงให้ผู้ชม นอกจากนี้ ยังพบตัวละครที่วางตัวเองในฐานะแม่ค้า (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2558) ซึ่งการรีวิวลักษณะนี้จะพบได้จากช่อง houseoflux.th, Brandname_exchange และ Sevendayy_brandname ซึ่งจะมีการใช้ภาษาที่ไม่ทางการในการรีวิว สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่รีวิวเกี่ยวกับราคาและการซื้อขายของกระเป๋าแบรนด์เนม ถือเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของช่องที่เน้นความเป็นกันเองกับผู้ชม เข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับ รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม ที่ได้อธิบายไว้ว่าการสร้างเรื่องราวของตัวละครที่เน้นความบันเทิง ช่วยชักจูงให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมที่คล้ายตามมีบทสรุปที่ตรงไปตรงมา สร้างความสุขและความบันเทิงให้กับผู้ชม (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2558) นอกจากนี้ ยังพบตัวละคร (บุคคลที่ 3) ที่ทำหน้าที่เสนอสินค้า ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname จะมีนางแบบที่เป็นผู้หญิงเป็นตัวละครบุคคลที่ 3 ทำหน้าที่ในการสาธิตการใช้งานกระเป๋า และสุดท้ายพบตัวละคร วางตัวเองในฐานะผู้มีประสบการณ์การใช้งานจริง ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Sevendayy_brandname จะเป็นการรีวิวกระเป๋าด้วยลูกค้าผู้ใช้งานกระเป๋าแบรนด์เนมที่เคยซื้อสินค้ากับทางร้านโดยตรงอีกด้วย จากผลการวิจัยนี้ ขอเสนอแนะว่าวิธีการเล่าเรื่องของช่องรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก เจ้าของช่องหรือผู้รีวิวควรจัดทำเนื้อหาวิดีโอที่ได้รับความนิยมของช่องตนเอง โดยยึดจากยอดผู้ชมที่ให้ความสนใจมากที่สุดและคิดค้นเนื้อหาหรือแก่นเรื่องในการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมที่หลากหลายและผลิตเนื้อหาที่เหมาะสมกับแพลตฟอร์มติ๊กต็อกที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย เพราะเนื้อหาคลิปจะถือเป็นตัวกลางการสื่อสารที่สามารถนำไปสู่กระแสมานิยมจากการดึงดูดผู้ชมได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการเล่าเรื่องเพื่อรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก พบว่า 1) มีความเชื่อมโยงกันระหว่างองค์ประกอบในการเล่าเรื่องและแก่นเรื่องของการรีวิวกระเป๋าแบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก พบโครงเรื่องการนำเสนอเนื้อหาตอนกลางของเรื่องขึ้นมาเล่าตอนต้นเรื่อง (In Medias Res) แก่นเรื่องของการตั้งราคาสูงมากได้ตัดคลิปส่วนสำคัญขึ้นต้นคลิปก่อน เพื่อทำให้ผู้ชมได้เข้าใจอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบโครงเรื่องการอธิบายถึงคุณสมบัติ, จุดเด่นและประโยชน์ของการใช้งาน (Features - Advantages - Benefits) ซึ่งจะสอดคล้องกับแก่นเรื่องการให้รายละเอียดข้อมูลว่าสินค้าต้องมีคุณภาพที่ดี โดยรวมจะกล่าวถึงสภาพของ

กระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมที่รื้อว่ามีคุณภาพที่ดีและพบโครงเรื่องที่มีการเล่าเรื่องที่หลากหลายและเชื่อมโยงสู่ใจความสำคัญเดียวกัน (Petal Structure) ในบางคลิปจะพบทั้งแก่นเรื่องที่กล่าวถึงราคากระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมมีราคาสูงมาก และมีการรื้อถึงแก่นเรื่องที่เป็นจุดเด่นและประโยชน์การใช้งานของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมอยู่ในคลิปเดียวกัน นอกจากนี้ ยังพบการแต่งกายแบบทางการของตัวละครในทุกช่องตัวละครจะสวมใส่สูทและสวมใส่ถุงมือกำมะหยี่สีดำในการรื้อ โดยส่วนใหญ่จะพบจากช่อง Dr. Brandname และ houseoflux.th โดยการแต่งกายแบบทางการนั้น จะพบในแก่นเรื่องของการรื้อที่มีการกล่าวถึงสินค้าต้องมีราคาสูงและสินค้าหาได้ยาก เป็นกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม (Limited) ซึ่งการแต่งตัวที่ดูเป็นทางการของผู้รื้อ ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชมมากยิ่งขึ้น 2) ตัวละครเป็นส่วนที่สำคัญ ในการสะท้อนภาพลักษณ์การรื้อของแต่ละช่องที่ได้รับรื้อกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก จากผลการวิจัย พบว่า ตัวละครที่วางตัวเองในฐานะผู้เชี่ยวชาญ ได้ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname ซึ่งตัวละครเน้น การใช้ภาษาทางการในการรื้อ สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่กล่าวถึงสินค้าแบรนด์เนมต้องมีคุณภาพดีและแก่นเรื่อง หาซื้อได้ยากเข้าถึงยาก รวมถึงการใช้ฉากหลังในการเล่าเรื่องถ่ายอยู่ที่ร้านขายกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมร้าน มีการจัดเรียงกระเป๋าสตางค์อยู่ในตู้โชว์ที่มีกระจกกัน กระเป๋าสตางค์วางบนผ้ากำมะหยี่สีดำ บ่งบอกถึงภาพลักษณ์ของช่องที่เน้น การรื้อกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมโดยเน้นความหรูหราในการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ ยังพบตัวละครที่วางตัวเองในฐานะ แม่ค้า ซึ่งการรื้อลักษณะนี้จะพบได้จากช่อง houseoflux.th, Brandname_exchange และ Sevendayy_brandname ซึ่งจะมีการใช้ภาษาที่ไม่ทางการในการรื้อ สะท้อนผ่านแก่นเรื่องที่รื้อเกี่ยวกับราคาและการซื้อขายของกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม ถือเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของช่องที่เน้นความเป็นกันเองกับผู้ชม เข้าถึงได้ง่าย ตัวละคร (บุคคลที่ 3) ที่ทำหน้าที่เสนอสินค้า ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Dr. Brandname จะมีนางแบบที่เป็นผู้หญิงเป็นตัวละครบุคคลที่ 3 ทำหน้าที่ในการสาธิตการใช้งานกระเป๋าสตางค์ และสุดท้ายพบตัวละครวางตัวเองในฐานะผู้มีประสบการณ์การใช้งานจริง ปรากฏอย่างชัดเจนในช่อง Sevendayy_brandname จะเป็นการรื้อกระเป๋าสตางค์ด้วยลูกค้าผู้ใช้งานกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม ที่เคยซื้อสินค้ากับทางร้านโดยตรงอีกด้วย จากผลการวิจัยนี้ ขอเสนอแนะว่าวิธีการเล่าเรื่องของช่องรื้อกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนแพลตฟอร์มติ๊กต็อก เจ้าของช่องหรือผู้รื้อควรจัดทำเนื้อหาวิดีโอที่ได้รับความนิยมของช่องตนเอง โดยยึดจากยอดผู้ชมที่ให้ความสนใจมากที่สุดและคิดค้นเนื้อหาหรือแก่นเรื่องในการรื้อกระเป๋าสตางค์แบรนด์เนม ที่หลากหลายและผลิตเนื้อหาที่เหมาะสมกับแพลตฟอร์มติ๊กต็อกที่สั้น กระชับ เข้าใจง่าย เพราะเนื้อหาคลิปจะถือเป็นตัวกลางการสื่อสารที่สามารถนำไปสู่กระแสความนิยมจากการดึงดูดผู้ชมได้

เอกสารอ้างอิง

- ณภัทร ตั้งสง่า. (2559). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดดิจิทัลในธุรกิจภาพยนตร์ของ บริษัท จีดีเอช ห้าห้าเก้า จำกัด (ค่ายภาพยนตร์ GDH). เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2566 จาก <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/2880>
- นิพัทธา อินทรักษา. (2560). การเล่าเรื่องประเด็นสังคมผ่านคลิปวิดีโอบนสื่อออนไลน์. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ชนก มีแสง. (2566). ทำไมต้องแบรนด์เนม มาดูเหตุผลกันว่าทำไมคนถึงเลือกซื้อของแบรนด์เนม hi-endbrands. เรียกใช้เมื่อ 15 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.hi-endbrands.com>.
- มรยาท อัครจันทร์โชติ. (2560). การเล่าเรื่องแบบทราดส์มีเดียกับการสร้างความผูกพันร่วมในการสื่อสารประเด็นทางสังคม. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2558). การเขียนบทภาพยนตร์บันเทิง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิเชษฐ์ กำภู ณ อยุธยา. (2560). มายาคติในโฆษณาแบรนด์หรู. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อัชฌา สุทันกิตระ. (2554). การรับรู้และทัศนคติต่อแหล่งข้อมูลข่าวสารและพฤติกรรมการซื้อขายสินค้ากระเป๋าสตางค์แบรนด์เนมบนระบบอินเทอร์เน็ต. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Henry Jenkins. (2006). Confronting the Challenges of Participatory Culture Media144 Education for the 21st Century(PartOne). Retrieved October 4, 2022, from http://henryjenkins.org/blog/2006/10/confrontingthe_challenges_of.html
- Nuchravee Inphonlek. (2022). The Future of Luxury Brands in the Digital Age. Retrieved October 4, 2022, from <http://read.montivory.com/binary-craft/2022/the-future-of-luxury-brands-in-the-digital-age>.

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา*
INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS FOR
THE EFFECTIVENESS OF PRIVATE SCHOOL UNDER
THE NAKHON RATCHASIMA PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

พิมพกานต์ สมมี และธีรพล คงนาวัง

Pimphakan Sommee and Teerapon Kongnawang

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ สมุทรปราการ ประเทศไทย

Master of Educational Administration, Suvarnabhumi Institute of Technology, Samut Prakan, Thailand

*Corresponding author E-mail: sommeepimphakan310@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา และ 3) เพื่อศึกษาระดับพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียนแล้วสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .94 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3) ระดับพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างบรรยากาศ ในการองค์กร และการสร้างองค์กรนวัตกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 54

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประสิทธิภาพ

Abstract

The purposes of this research were: 1) To study the level of use of innovative leadership by administrators of private educational institutions. Under the Nakhon Ratchasima Provincial

* Received March 8, 2024; Revised March 22, 2024; Accepted March 28, 2024

Education Office 2) To study the effectiveness level of private educational institutions. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office and 3) to study the level of forecasting innovative leadership of educational institution administrators for the effectiveness of private educational institutions. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office. The sample size was 351 people and then stratified random sampling was done. according to school size and then simple random sampling by means of drawing lots The tool used to collect data was a questionnaire, with a reliability value of .94 for the whole document. Statistics used included mean, standard deviation. and tested the hypotheses using stepwise multiple regression analysis. The results of the research found that: 1) The level of use of innovative leadership by administrators of private educational institutions. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office. Overall and each aspect is at a high level. 2) The level of effectiveness of private educational institutions. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office. Overall it is at a high level. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in every aspect. 3) Prediction level of innovative leadership of educational institution administrators for the effectiveness of private educational institutions. From the 6 aspects analyzed, it was found that there are 3 aspects of innovative leadership of educational institution administrators that can predict the effectiveness of private educational institutions. Under the jurisdiction of the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office, there are 3 areas: participatory administration Creating an organizational atmosphere and creating an innovative organization Statistically significant at the .05 level, they can together predict the effectiveness of private educational institutions. Under the Nakhon Ratchasima Provincial Education Office, got 54 percent.

Keywords: Innovative Leadership, School Administrators, Effectiveness

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ต้องมีคุณสมบัติภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนี้ต้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการทำให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณค่าและมีคุณภาพ พยัต วุฒิรงค์ ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่ทำให้องค์กรต้องสร้างสรรค์นวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กร คือสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เช่น เทคโนโลยี สภาพเศรษฐกิจ สังคมหรือการเมืองที่เปลี่ยนแปลง ไปเป็นต้น ทำให้หลายองค์กรจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นโดยใช้นวัตกรรมเป็นตัวขับเคลื่อน เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือเพื่อสร้างชื่อเสียง ขององค์กรและพนักงาน โดยการทำให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ผู้นำขององค์กรนวัตกรรมคือ ผู้ที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม รวมทั้งศักยภาพของทรัพยากร สภาพแวดล้อมในองค์กร การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร นวัตกรรมในการสร้างสิ่งใหม่ ๆ คิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อแก้ไข ปัญหาและพัฒนาองค์กรนวัตกรรมเกิดขึ้นได้ด้วยฝีมือของมนุษย์ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งมั่นพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์ที่สร้างนวัตกรรมได้ต้องมีทุนความรู้ ทุนทักษะ ทุนปัญญาและทุน ความสุข จึงเป็นหน้าที่ของผู้นำองค์กรต้องสรรหาและต้องรักษาทุนเหล่านี้ให้มีขึ้นในทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายร่วมกัน เพราะเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้คนในองค์กรเกิดพฤติกรรมและความคิดสร้างสรรค์ (พยัต วุฒิรงค์, 2562)

การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินงานควบคู่ไปกับการจัดการศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนขนาดใหญ่จำนวนมากไม่น้อยที่มีศักยภาพสูง เป็นที่นิยมของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน แต่ก็มีสถานศึกษาเอกชนจำนวนมากที่ด้อยคุณภาพ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการหากลยุทธ์และนโยบายที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นแต่การบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นขึ้นอยู่กับบุคลากรทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารระดับผู้รับใบอนุญาต ผู้อำนวยการ เป็นผู้นำที่มีภาระหน้าที่จะขับเคลื่อนสถานศึกษาให้สัมฤทธิ์ผลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวลงได้ ดังนั้น สถานศึกษาเอกชนจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ด้านบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านนวัตกรรมทางการศึกษาจากสภาพปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแข่งขันที่ไร้พรมแดน ภาวะเศรษฐกิจ ที่ตกต่ำเนื่องจากปัญหาโรคติดต่อไวรัสโคโรนา จึงทำให้ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อใช้ในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการสื่อสาร ที่จะโน้มน้าวให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ความสามารถในการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเท่าทันกับนวัตกรรมการจัดการศึกษายุค 5.0 (ประจัญ เดชสุภา, 2560)

สถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา มีการบริหารงานและจัดการศึกษาตามเขตการปกครอง มีโรงเรียนทั้งหมด 118 โรงเรียน เปิดสอนในระดับปฐมวัยจนถึงระดับประถมศึกษาที่ตั้งโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ดังนั้น การเดินทางมาโรงเรียนค่อนข้างสะดวก แต่ปัญหาของการบริหารงานสถานศึกษาเอกชน เครือข่ายที่ 3 จังหวัดนครราชสีมา โดยยึดนโยบายของกระทรวงศึกษาเป็นหลัก และมุ่งเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมกับหน่วยงานจัดการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนนโยบายและยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้การปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา, 2564) ที่ผ่านมาโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีการจัดการศึกษาต่างกัน บางโรงเรียนเปิดการเรียนการสอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา บางโรงเรียนสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา ขนาดโรงเรียน ที่แตกต่างกัน และการเกิดโรคติดต่อไวรัสโคโรนา ทำให้นักเรียนไม่สามารถไปเรียนที่โรงเรียนได้ จำเป็นต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ นักเรียนเรียนอยู่ที่บ้าน ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของนักเรียน ผู้นำขาดทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทักษะการสร้างเครือข่าย การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมจากบุคลากรในสถานศึกษา จึงทำให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษา และจากการรายงานผลการดำเนินงานสถานศึกษาเอกชน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 33.67 เมื่อเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 43.59 โดยเฉพาะคณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 33.32 อยู่ในระดับปานกลาง (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา, 2563)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองในการเป็นผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาที่นำพาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม และไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุดสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาระดับพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการวิจัยดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การสร้างองค์กรนวัตกรรม 3) การมีวิสัยทัศน์ 4) การสร้างเครือข่าย 5) การสร้างบรรยากาศในการองค์กร และ 6) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ลักษณะเป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Likert คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอน คือ ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.80 - 1.00 และ ค่าความเชื่อมั่น .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยมุ่งเน้นการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยมีขั้นตอน คือ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ที่ได้กำหนด

เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาพร้อมแนะนำวิธีเก็บข้อมูลให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ รวบรวมข้อมูลทั้งหมด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจสอบค่าตามวิธีทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประมวลค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้ 1) วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยคำนวณ หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามหลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) 3) วิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยคำนวณหา ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ตามหลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยแปลความหมายใช้หลักเกณฑ์การแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) 4) การวิเคราะห์การใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบหลายขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา รายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้าน (X_{tot}) $n = 351$

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	การบริหารจัดการ	3.95	.51	มาก	1
2.	การสร้างองค์กรนวัตกรรม	3.88	.46	มาก	3
3.	การมีวิสัยทัศน์	3.85	.52	มาก	4
4.	การสร้างเครือข่าย	3.80	.54	มาก	6
5.	การสร้างบรรยากาศในการองค์กร	3.89	.46	มาก	2
6.	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	3.82	.43	มาก	5
	รวม	3.86	.38	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = .51) การสร้างบรรยากาศในการองค์กร ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .46) การสร้างองค์กรนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = .51) การมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .52) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = .43) และการสร้างเครือข่าย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .54)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา
ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
 จังหวัดนครราชสีมา (Y_{tot}) n = 351

ด้านที่	ประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา	ระดับประสิทธิผล			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1.	ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.89	.46	มาก	1
2.	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก	3.85	.45	มาก	3
3.	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	3.86	.44	มาก	2
4.	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	3.75	.58	มาก	4
รวม		3.84	.34	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .46) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .44) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .45) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = .58)

ทดสอบสมมติฐานการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ 3 ระดับพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน
 ในภาพรวม (Y_{tot})

ตัวแปรพยากรณ์ตามลำดับ การเข้าสมการ	Unstandardized Coefficients		standardized Coefficients	t	Sig
	$\hat{\beta}$	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (Constant)	1.274	.132		9.662	.000
การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_6)	.388	.036	.489	10.851	.000
การสร้างบรรยากาศในการองค์กร (X_5)	.167	.034	.225	4.884	.000
การสร้างองค์กรนวัตกรรม (X_2)	.112	.034	.149	3.313	.001

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_6) การสร้างบรรยากาศในการองค์กร (X_5) และการสร้างองค์กรนวัตกรรม (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งตัวแปร 3 ด้านนี้ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 54

สามารถเขียนสมการการวิเคราะห์พหุคูณถดถอยในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$\hat{Y}_{\text{tot}} = 1.274 + 0.388 (X_6) + 0.167 (X_5) + 0.112 (X_2)$$

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z}_{Y_{\text{tot}}} = 0.489 (X_6) + 0.225 (X_5) + 0.149 (X_2)$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา มีความมุ่งมั่นในการสร้างสรรค์นวัตกรรมโดยมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานแบบเดิม ๆ ให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น โดยให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์ทำงานเป็นทีม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเป็นผู้เอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์กร เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลและมีภาวะผู้นำในการจัดการและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ครู ตามแนวคิดของ Gliddon ได้พัฒนารูปแบบสมรรถนะของผู้นำเชิงนวัตกรรมและได้กำหนดกรอบแนวคิดของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะ 10 ประการ ได้แก่ 1) การเรียนรู้ 2) การนำทีมงาน 3) การจูงใจและระดับของความกระตือรือร้น 4) การบริหารและการมอบอำนาจ 5) การติดต่อสื่อสาร 6) ทักษะระหว่างบุคคลและความฉลาดทางอารมณ์ 7) การสร้างความผูกพันและความเป็นเจ้าของงาน 8) การคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ 9) การแสดงเอกลักษณ์ทางบทบาทอำนาจและการเมือง การกำหนดวิสัยทัศน์แลพันธกิจ 10) การเข้าใจบริบทภายนอก โดยกำหนดเป็นสมรรถนะเชี่ยวชาญ (Expert competency) ซึ่งหมายถึง ทักษะและคุณลักษณะของผู้นำเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นกลยุทธ์และแผนงานในระดับองค์การ รวมถึงความสามารถในการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้อื่น และสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนางาน (Gliddon, D. G., 2006) การศึกษาของ วัชรพงศ์ ทศนบรรจง เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างบรรยากาศในการองค์กร การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการสร้างองค์กรนวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างบรรยากาศในการองค์กร การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการสร้างองค์กรนวัตกรรม (วัชรพงศ์ ทศนบรรจง, 2563) และการศึกษาของ สุจิตรา หนูงาม เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (สุจิตรา หนูงาม, 2563)

2. ระดับประสิทธิผลสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งบอกถึงความสามารถการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งวางไว้ และผู้บริหารมีการพัฒนางานทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงมีการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่บุคลากรให้มีความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้มีความสามารถในการพัฒนาเจตคติทางบวกของนักเรียนในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา จึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในระดับมาก ตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ประสิทธิผลสถานศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ตามแนวคิดของธนิต ทองอาจ เรื่อง ประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกันผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน และ 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน (ธนิต ทองอาจ, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศรา มุลวรรณ เรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อยู่ในระดับสูงทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับสูงทั้งภาพรวมและรายด้าน (นริศรา มุลวรรณ, 2563)

3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 6 ด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_6) การสร้างบรรยากาศในการองค์กร (X_5) และการสร้างองค์กรนวัตกรรม (X_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ได้ร้อยละ 54 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาต้องมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างบรรยากาศในการองค์กรและสร้างองค์กรนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้ครูสร้างนวัตกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียน สร้างความตระหนักถึงบทบาทของครูในฐานะนักวิจัยครูผู้สอนและนักพัฒนาหลักสูตรควบคู่กันไป จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ทำให้นักเรียนมีทักษะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเหมาะสม ผู้บริหารและครู นักเรียนรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ของสถานศึกษาร่วมกันและร่วมมือกันแก้ปัญหาต่าง ๆ จนสำเร็จและลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามแนวคิดของ รุ่งสรรค์ อ้วนวิจิตร เรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา คือ การแก้ปัญหาเป็นการดำเนินการเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยอาศัยความรู้ประสบการณ์และความคิดมาใช้ในการสถานการณ์ต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนอย่างมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีการเลือกใช้วิธีการหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (รุ่งสรรค์ อ้วนวิจิตร, 2561) และตามการศึกษาของ วัชรพงศ์ ทศนบรรจง เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างบรรยากาศในการองค์กร การบริหารจัดการ

การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการสร้างองค์กรนวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม 2) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนพระราชวัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การสร้างบรรยากาศในการองค์กร การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่าย และการสร้างองค์กรนวัตกรรม 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การสอนคุณธรรมในโรงเรียน การพัฒนาตนเองของครู การจัดการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสามารถในการสอนตามแนวทางสะเต็มศึกษา ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และภาษาอังกฤษ 3) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศในการองค์กร และการสร้างองค์กรนวัตกรรม ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในโครงการโรงเรียนพระราชวัง (วัชรพงศ์ ทศนบรรจง, 2563) และอีกทั้งยังมีการศึกษาของ สุจิตรา หนูงาม เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และระดับคุณภาพการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหาร ด้านการบริหารความเสี่ยงกับคุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r_{xy} = .305$) และภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารด้านการบริหารความเสี่ยงสามารถพยากรณ์คุณภาพการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เป็นไปตามสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ $Y = 1.87 + 0.32(X4) + 0.27(X1)$ และในรูปสมการพยากรณ์คะแนนมาตรฐาน $ZY = 0.41(ZX4) + 0.29(ZX1)$ (สุจิตรา หนูงาม, 2563)

องค์ความรู้ใหม่

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารมีการกำกับติดตามการทำงาน ส่งเสริมให้กล้าคิดกล้าทำ
2. ประสิทธิภาพสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ด้านความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง นักเรียนมีความสามารถหรือความสำเร็จที่ได้รับหลังจากเรียนรู้อวิชานี้แล้วพิจารณาจากคะแนนสอบ ประเมินผลออกมาในรูปของเกรดเฉลี่ยสะสม
3. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การสร้างบรรยากาศในองค์กร และการสร้างองค์กรนวัตกรรม

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยการใช้ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้บริหารและครูผู้สอน สามารถนำไปใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิจัยครั้งนี้มาเป็นข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ 1) การสร้างเครือข่าย จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คือ ผู้บริหารอำนวยความสะดวก ให้สมาชิกในเครือข่ายสถานศึกษามีความพินัยกันฉันท์เพื่อน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ จากกลุ่มบุคลากรภายในและหน่วยงานอื่น ๆ จากภายนอกสนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้สมาชิกในเครือข่ายสถานศึกษา มีความพินัยกันฉันท์เพื่อนให้มากขึ้น 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารร่วมกันทำงาน เป็นทีมช่วยกันคิด ช่วยกันระดมสมอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันกำหนดบทบาท วางแผน มอบหมายงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนและร่วมมือกับบุคลากรช่วยกันทำงานเป็นทีม เพื่อให้แผนการดำเนินงาน และงานที่ได้รับมอบหมายบรรลุผลสำเร็จ ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ 3) การมีวิสัยทัศน์ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อที่จะนำองค์การให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลตามที่พึงประสงค์ ดังนั้น ผู้บริหารควรสามารถเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติโดยวิธีการนำเอาระบบการวางแผนมาใช้ หรือหมายถึงสิ่งที่อยากเห็นในอนาคต และเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิมเพื่อที่จะนำองค์การให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุผลตามที่พึงประสงค์ 4) การสร้างองค์กรนวัตกรรม จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ และมีมารยาทในการทำงานร่วมกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากร เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีให้บุคลากรได้ผ่อนคลาย ไม่เคร่งเครียด ส่งเสริมการสร้างมิตรภาพ ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนให้บุคลากร แสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมเป็นของตนเอง ส่งเสริมให้บุคลากรรู้จักเข้าสังคม เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น มีการสื่อสารพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อต่อยอดแนวคิดนวัตกรรมใหม่ 5) การสร้างบรรยากาศในการองค์กร จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันร่วมกับบุคลากรภายในองค์กร ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดสิ่งแวดล้อม ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในองค์กร อาจารย์รวมถึงสิ่งแวดล้อมในแผนกต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมองค์การที่ผู้บริหารจะต้องทำให้มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกของโรงเรียน 6) การบริหารจัดการ จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนทรัพยากรที่ต้องใช้ในการสร้างนวัตกรรม ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนทรัพยากรที่ต้องใช้ ในการสร้างนวัตกรรมแก่ครูในสถานศึกษาเพื่อครูจะได้นำมาสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 7) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจและมุ่งมั่นแก้ปัญหาเมื่อมีความขัดแย้งหรือแตกความสามัคคีของครูและบุคลากร ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์ ถึงสิ่งต่าง ๆ ในการจัดภาวะที่ไม่สมดุลที่เกิดขึ้นโดยพยายามปรับตัวเองหาหนทางคลี่คลายขจัดปัดเป่าประเด็นสำคัญให้กลับเข้าสู่ภาวะสมดุลเพื่อสนองความต้องการของบุคลากร และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม 8) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ นักเรียนรู้จักเหตุผล มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสมและดีงามทั้งทัศนคติทางบวก ดังนั้น ครูควรมีการจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมที่สามารถให้นักเรียนได้รู้จัก ใช้เหตุผล และสอดคล้องกับวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างเหมาะสมและดี 9) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารและครูจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีความรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องมีความรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เหมาะสมครูต้องสร้างกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ทั้งเนื้อหาวิชา คุณธรรมและจริยธรรม มากกว่าที่จะบอกความรู้หรือสอนหนังสือธรรมดาเพราะวิธีเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับสิ่งแวดล้อม 10) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จากผลการวิจัยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น โรงเรียนและครูควรจัดกิจกรรมพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้มากยิ่งขึ้น โดยได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่น การสังเกต

การตรวจการบ้าน หรืออาจได้ในรูปแบบของระดับคะแนนที่ได้จากการเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และระยะเวลาที่นานพอสมควร หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดด้วยภาพวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป ข้อเสนอแนะ

- 1) การสร้างเครือข่าย ผู้บริหารควรให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ จากกลุ่มบุคลากรภายในและหน่วยงานอื่น ๆ จากภายนอกสนับสนุน และอำนวยความสะดวก ให้สมาชิกในเครือข่ายสถานศึกษามีความพินิจกันฉันท์เพื่อนให้มากขึ้น
- 2) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์ถึงสิ่งต่าง ๆ ในการจัดภาวะที่ไม่สมดุลที่เกิดขึ้นโดยพยายามปรับตัวเองหาหนทางคลี่คลายจัดปัดเป่าประเด็นสำคัญให้กลับเข้าสู่ภาวะสมดุลเพื่อสนองความต้องการของบุคลากร และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม
- 3) ผู้บริหารควรมีการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยการสร้างบรรยากาศในการองค์กร และการสร้างองค์กรนวัตกรรมเพื่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่จะใช้เสนอแนะในบทความนี้ ควรศึกษาการสร้างองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างองค์กรนวัตกรรมของผู้บริหารให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธนิต ทองอาจ. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นริศรา มุลวรรณ. (2563). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1.(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประจัญ เดชสุภา. (2560). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พยัต วุฒิรงค์. (2562). การจัดการนวัตกรรมการ: ทรัพยากรองค์การแห่งการเรียนรู้ และนวัตกรรม.(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ อ้วนวิจิตร. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- วัชรพงศ์ ทศนบรรจง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนประชารัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. (2563). รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. (2564). แผนพัฒนาการศึกษา พ.ศ.2562 - 2565 จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา.

- สุจิตรา หนูงาม. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการปฏิบัติงานของครู
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3.
ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Gliddon, D. G. (2006). Forecasting A Competency Model For Innovation Leaders Using A Modified Delphi
Technique. Pennsylvania State: The Pennsylvania State University.

พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล : แรงจูงใจคงอยู่ในงาน* PROFESSIONAL NURSES AT SUBDISTRICT HEALTH PROMOTING HOSPITALS : MOTIVATION REMAINS ON THE JOB

วาสนา บุญยmani*, วงศ์ชญพจน์ พรหมศิลา, ประภาพร เมืองแก้ว, หทัยรัตน์ กระต่ายน้อย, ชมภู บูญไทย

Wasana Boonyamane, Wongchayapote Promsila, Prapaporn Muangkaew, Hatairat Kratainoi, Chompoo Boonthai

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อุดรดิตถ์ ประเทศไทย

Faculty of Nursing, Uttaradit Rajabhat University, Uttaradit, Thailand

*Corresponding author E-mail: wasana.boo@uru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทงานที่เพิ่มขึ้นของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้าและไม่คงทนอยู่ในการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งเกิดจากนโยบายปฏิรูประบบสุขภาพและนโยบายประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้ง ทีมคลินิกหมอครอบครัวและจัดการระบบการแพทย์ปฐมภูมิ มีแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวปฏิบัติงานให้บริการประชาชน แบบบูรณาการและผสมผสานองค์รวมอย่างต่อเนื่อง การใช้กระบวนการสร้างแรงจูงใจที่ประกอบด้วย การใช้ทฤษฎีครอบคลุมทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ทฤษฎีแรงจูงใจภายใน ทฤษฎีแรงจูงใจภายนอก ที่ตอบสนองความต้องการหรือความปรารถนาภายในของบุคคล กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ความต้องการเฉพาะอย่างหรือความต้องการภายในที่จูงใจและกำกับแนวทางการแสดงออกพฤติกรรมของบุคคล ร่วมกับทฤษฎีสองปัจจัย ที่ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตัวกระตุ้น ปัจจัยบำรุงรักษา และทฤษฎีกระบวนการ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรู้คิดในการตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรมจากปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ครอบคลุมทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย ทฤษฎีความคาดหวัง และทฤษฎีความเป็นธรรม ร่วมกับการประเมินบริบทของพื้นที่ที่มีผลต่อความยากลำบากในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายควรสร้างและผลักดันให้เกิดขวัญและกำลังใจ แรงจูงใจ เพื่อรักษา หนุนเสริมให้พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคงอยู่ในงานอย่างเต็มใจ และผูกพันกับองค์กรกับงาน ผู้ร่วมงาน และพื้นที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจไม่เปลี่ยนแปลงที่จะคงอยู่ในองค์กรเดิม ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน และผลลัพธ์สำคัญ คือ คุณภาพชีวิตของผู้รับบริการและผู้ให้บริการที่เกิดสมดุลภาพต่อกัน

คำสำคัญ: พยาบาลวิชาชีพ, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล, แรงจูงใจ, คงอยู่ในงาน

Abstract

The purpose of this article is present information about the increasing work role of professional nurses at Subdistrict Health Promoting Hospitals, which results in fatigue and inability to endure regular work. This is caused by the health system reform policy and the Thailand 4.0 policy that focuses on the development of the primary care system. By specifying the establishment

* Received March 13, 2024; Revised March 26, 2024; Accepted March 30, 2024

Family doctor clinic team and primary care medical system management There are family medicine doctors working to provide services to the public. Continuously integrated and holistic Using the motivation process That consists of using the theory covering the theory of hierarchy of needs. intrinsic motivation theory Extrinsic Motivation Theory that satisfies a person's inner needs or desires encourage behavior Specific needs or internal needs that motivate and direct the way a person expresses their behavior, together with the theory of two factors that consist of motivating factors. Maintenance factors and process theory That involves the cognitive process of deciding and choosing behavior. From the factors that stimulate motivation Covers goal setting theory Expectancy Theory and fairness theory Together with the assessment of the context of the area that affects the difficulties in the work of professional nurses at the Subdistrict Health Promoting Hospital, it will be something that those involved in policy making should create and push for morale and motivation to maintain. Delay, hold back, allow the professional nurses of the Subdistrict Health Promoting Hospital to remain in their jobs willingly. and are attached to the organization, work, co - workers, and area; have unwavering determination to remain in the same organization Work with happiness Affects the efficiency and effectiveness of work. and important results It is the quality of life of service recipients and service providers that is in balance with each other.

Keywords: Professional Nurse, Subdistrict Health Promotion Hospital, Motivation, Remains on The Job

บทนำ

ปัจจุบันจากนโยบายปฏิรูประบบสุขภาพและนโยบายประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริการปฐมภูมิ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริการสุขภาพของประเทศ ที่มีเป้าหมายให้ประชาชน ได้เข้าถึงบริการสุขภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียมและเป็นธรรมเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถช่วยลดความแออัดในโรงพยาบาลลงได้ ความชัดเจนของระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้ถูกกำหนด ไว้ในสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยกำหนดให้รัฐ ต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุข ที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชน มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพป้องกันโรคด้วยตนเอง และส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการแพทย์แผนไทย และที่สำคัญ คือ กำหนดให้มีระบบการแพทย์ปฐมภูมิ ที่มีแพทย์ เวชศาสตร์ครอบครัว ให้บริการประชาชน ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับพื้นที่ ตามพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิพุทธศักราช 2562 ที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2562 (สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ, 2565) สอดคล้องกับเกณฑ์การจัดตั้งทีมคลินิกหมอครอบครัวในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (จิรณัฐ ชัยชนะ, 2561) ที่มุ่งเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่เป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง เท่าเทียม ทั่วถึง มีคุณภาพ คุ่มค่าใช้จ่าย และผู้ให้บริการมีความสุขจากการทำงาน ระบบบริการปฐมภูมิ จึงต้องเป็นบริการ ที่เรียกว่า “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ” (สมจิต หนูเจริญกุล, 2559) ซึ่งพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นบุคลากรสำคัญ ในการให้บริการด้านสุขภาพปฐมภูมิ ในบริบทที่ผ่านมา ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค การรักษาโรคเบื้องต้น การฟื้นฟูสุขภาพ ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มวัยในพื้นที่บริการและ จากนโยบายการปฏิรูประบบสุขภาพ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่งผลต่อบทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเพิ่มขึ้น

แตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน หรือโรงพยาบาลทั่วไป ที่ปฏิบัติการพยาบาลภายใต้การควบคุมกำกับขององค์กรแพทย์และกลุ่มการพยาบาลที่สนับสนุนอัตรากำลังบุคลากรในการทำงานและแรงจูงใจด้านต่าง ๆ จากบทบาทงานที่เพิ่มมากขึ้นของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลอาจส่งผลให้เกิดความเหนื่อยล้า ความไม่คงทนในการปฏิบัติงาน และคงอยู่ในงานอย่างต่อเนื่องและระยะยาวได้ ควรมีการส่งเสริมแรงจูงใจในการทำงานด้านต่าง ๆ โดยอ้างอิงจากทฤษฎีและแนวคิดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ช่วยสร้างความผูกพันและแรงยึดเหนี่ยวระหว่างบุคคลกับองค์กรได้ ซึ่งมีการศึกษางานวิจัยหลายชิ้นงานบ่งชี้ว่าแรงจูงใจที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานถือเป็นปัจจัยที่มีนัยยะสำคัญที่ทำให้บุคลากรทำงานด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่น ทุ่มเทในการทำงาน และมีผลกระทบต่ระดับของความสำเร็จขององค์กรโดยตรง ตรงกันข้ามถ้าบุคลากรไม่มีความพึงพอใจในงานก็จะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานและคุณภาพงานลดลง และอาจนำไปสู่การคงอยู่ในงานและลาออกจากงานในที่สุดองค์กรต่าง ๆ จึงต้องให้ความสนใจในรายละเอียดของการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้พนักงานใช้ความสามารถและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ บรรลุ ซึ่งเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ (โอภาส จูเลิศตระกูล, 2564) และผลกระทบที่สำคัญ คือ คุณภาพ บริการและคุณภาพชีวิตของประชาชน (กองแก้ว ย้วนบุญหลิม และคณะ, 2564)

แรงจูงใจ

แรงจูงใจเป็นกระบวนการที่บุคคลถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าโดยจิตใจทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล เพื่อให้เกิดการตอบสนองจากภายในก่อให้เกิดทัศนคติที่ดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร และการจูงใจ (Motivation) คือ การที่ผู้บังคับบัญชาสามารถทำให้บุคคลมีความทุ่มเทร่างกายแรงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามจุดหมายขององค์กรที่ตั้งไว้ โดยเน้นการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะทำได้ (อริศรา ถิ่นนุกูล และวงศ์ธิดา สุวรรณิน, 2561)

พยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นบุคลากรที่มีบทบาทที่สำคัญ ในการให้บริการด้านการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรค รักษาโรคเบื้องต้น พันฟูสุขภาพ แบบผสมผสาน ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ในชุมชนจากนโยบายการปฏิรูประบบสุขภาพและพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิพุทธศักราช 2562 และเกณฑ์การจัดตั้งทีมคลินิกหมอครอบครัว (จิณัฐ ชัยชนะ, 2561) ที่มุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งของการบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ ให้ประชาชนได้รับบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง มีคุณภาพ คุ่มค่าใช้จ่าย และผู้ให้บริการมีความสุขจากการทำงานเป็นบริการ ที่เรียกว่า “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ” (สมจิต หนูเจริญกุล, 2559) ทำให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีบทบาทงานเพิ่มขึ้นจากเดิม ที่ต้องให้บริการแบบบูรณาการ ผสมผสานองค์รวมเป็นผู้ช่วยแพทย์และตรวจรักษาแทนแพทย์ จัดการผู้ป่วยรายกรณี ที่ซับซ้อนแก่ประชาชนทุกกลุ่มอายุ ตามประเด็นปัญหาเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของชุมชน การดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มารศรี ก้วนหิน, 2561) ซึ่งเป็นบทบาทงานที่เพิ่มขึ้น แตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนที่ปฏิบัติงานภายใต้กลุ่มงานบริการด้านปฐมภูมิและองค์รวมและพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลทั่วไป ที่ปฏิบัติการพยาบาลด้านต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมกำกับของกลุ่มการพยาบาลและปฏิบัติงานเฉพาะตำแหน่งหน้าที่เท่านั้น ส่งผลให้พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกิดความเหนื่อยล้า เบื่องาน ไม่ทนกับงาน คุณภาพชีวิตโดยรวมบกพร่อง โยงใยถึงคุณภาพชีวิตการทำงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการทำงานในองค์กร (กองแก้ว ย้วนบุญหลิม และคณะ, 2564) ทำให้พยาบาลวิชาชีพมีอัตราการย้ายงาน ออกจากงาน เพิ่มมากขึ้น ผลกระทบที่สำคัญที่สุด คือ คุณภาพบริการและคุณภาพชีวิตของประชาชน สอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยในประเทศไทยที่ พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีภาวะขาดแคลน มีอัตราการย้ายงานหรือลาออกจากวิชาชีพค่อนข้างสูง เนื่องจากบทบาทหน้าที่ด้านบริการร่วมกับนโยบายของรัฐที่เน้นมาตรฐานคุณภาพ

บริการ ทำให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความเหนื่อยล้าในการทำงาน เกิดภาวะหมดไฟและ เบื่องาน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ คุณลักษณะของบุคคล ลักษณะของงาน ลักษณะขององค์กร และลักษณะของผู้บังคับบัญชา ที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ในงาน (วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงวงดี, 2555) เช่นเดียวกับการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ผ่านมา พบว่า มีปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาล ในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย อายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติ งานภูมิลาเนา รายได้ ภาระงาน และครอบครัว (สมจิต แดนสีแก้ว และคณะ, 2560) สัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน โอกาสในการเปลี่ยนงาน ลักษณะ งาน ความจำเจของงาน การมีส่วนร่วม การได้รับการสนับสนุน จากผู้บังคับบัญชาและบรรยากาศองค์กรซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลทั้งสิ้น (วิญญูกร ธนอัครสวัสดิ์ และคณะ, 2558)

แรงจูงใจในการทำงาน

เป็นคำมาจากภาษาละตินว่า Movere หมายถึง การเคลื่อนไหว เป็นความรู้สึกที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำ แรงจูงใจในการทำงาน คือ แรงกระตุ้นที่ผลักดันให้แสดงพฤติกรรมต่อความต้องการเพื่อตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นขององค์กร ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมในการทำงานด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ และส่งผลให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด (โชติกา ระโส, 2555) ซึ่งการสร้างแรงจูงใจเกิดประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานและองค์กร (โอกาส จุเลศตระกูล, 2564) ดังนี้ คือ 1) ช่วยเสริมสร้างกำลังใจและพลังร่วมกันในการปฏิบัติงาน 2) สร้างพลังด้วยความสามัคคี 3) สร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน 4) เสริมสร้างความจงรักภักดีต่อองค์กร 5) ช่วยทำให้การควบคุมกำกับงานราบรื่น อยู่ในระเบียบวินัย และศีลธรรมอันดีงาม ลดอุบัติเหตุและอันตรายในการปฏิบัติงาน 6) เกื้อกูลและจูงใจให้สมาชิกเกิดความคิดสร้างสรรค์ในกิจการ สร้างความก้าวหน้าให้แก่ผู้ปฏิบัติงานและองค์กร 7) ทำให้เกิดศรัทธาและเชื่อมั่นในองค์กรที่ตนปฏิบัติงานอยู่ เกิดความสุภาพ สุขใจในการทำงาน และ 8) เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

โดยสรุป แรงจูงใจเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารองค์กรจะต้องเอาใจใส่อยู่เสมอการใช้กำลังบังคับให้ทำงานอาจทำให้ประสิทธิภาพของงานต่ำ ไม่ใช่วิธีแก้ปัญหในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องแต่อย่างใดการจูงใจแบบปฏิบัติเป็นสิ่งที่ผู้บริหารทุกองค์กรต้องสนใจโดยเฉพาะปัจจัยที่จะก่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ดีอยู่เสมอ เพื่อจูงใจ หล่อหลอมจิตใจของผู้ปฏิบัติงานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก่อให้เกิดพลังสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ต้องการ และตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจในการทำงาน

ทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ กลุ่มทฤษฎี เนื้อหา (Content Theories) ที่อธิบายถึงความต้องการหรือความปรารถนาภายในของบุคคล ซึ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม คือ ความต้องการเฉพาะอย่างหรือความ ต้องการภายในเป็นสิ่งจูงใจและกำกับแนวทางการแสดงออกพฤติกรรมของบุคคลครอบคลุมทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ทฤษฎีแรงจูงใจภายใน ทฤษฎีแรงจูงใจภายนอก และทฤษฎี สองปัจจัย และกลุ่มทฤษฎีกระบวนการ (Process Theories) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรู้คิดในการตัดสินใจและเลือกกระทำพฤติกรรม โดยพยายามอธิบายว่าแรงจูงใจเกิดขึ้นได้อย่างไร มีความสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ ในรูปแบบใดมากกว่าจะบอกว่าปัจจัยอะไรกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ ซึ่งความต้องการอาจเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจูงใจ ครอบคลุมทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย ทฤษฎีความคาดหวัง และทฤษฎีความเป็นธรรม (ธัญพร สุวรรณคาม, 2559) ดังแสดงตามตารางที่ 1

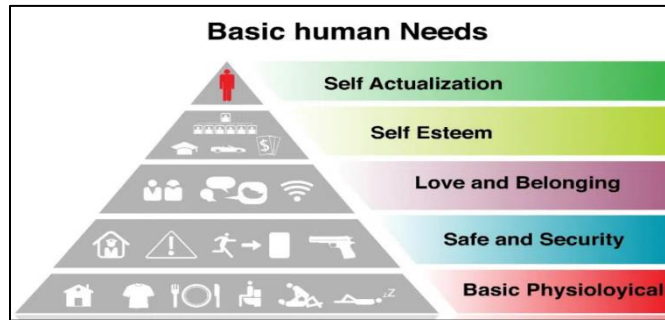
ตารางที่ 1 ตารางแสดงประเภททฤษฎีเนื้อหาและทฤษฎีกระบวนการ

ทฤษฎี	ประเภททฤษฎี		แนวคิด
	ทฤษฎีเนื้อหา	ทฤษฎีกระบวนการ	
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ Maslow	✓		ความต้องการของมนุษย์มีทั้งหมด 5 ขั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไป ยังขั้นสูงสุด คือ ความต้องการทางด้านกายภาพ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการความนิยมนับถือ และความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน
ทฤษฎีแรงจูงใจภายใน ทฤษฎีแรงจูงใจภายนอก	✓		เรียนรู้ หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเองและได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทาง
ทฤษฎี สองปัจจัย Herzberg Frederick	✓		ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factor) และปัจจัยจูงใจ (Motivator Factor)มีผลต่อความพอใจและเกี่ยวข้องกับงานโดยตรง
ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย		✓	บุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความ ต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายและมีความผูกพันไปให้ถึงเป้าหมาย
ทฤษฎีความคาดหวัง Vroom Theory		✓	กระบวนการทางความคิดและการรับรู้ของบุคคลด้านผลลัพธ์ และผลตอบแทน ตามที่เขาต้องการ
ทฤษฎีความเป็นธรรม		✓	การได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมและเหมาะสม

จากตารางที่ 1 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของทฤษฎีเนื้อหาและทฤษฎีกระบวนการที่มีรายละเอียดประเด็นด้านตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และการได้รับปัจจัยหรือสิ่งกระตุ้นจากทั้งภายในของบุคคลนั้นหรือจากภายนอกที่มีความเหมาะสม เกื้อหนุนและส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการรับรู้ การคิด และพฤติกรรมในการทำงานหรือการอยู่ในสังคมขององค์กรอย่างมีเป้าหมายและด้วยความรักและผูกพันดังรายละเอียดทฤษฎีด้านเนื้อหาและด้านกระบวนการ ดังนี้

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Needs Hierarchy Theory)

Maslow เป็นผู้ก่อตั้งจิตวิทยาทางด้านมนุษยนิยม ได้พัฒนาทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของแรงจูงใจ โดยความต้องการของมนุษย์ถูกจัดลำดับขั้นความสำคัญ มนุษย์มีความต้องการอยู่ตลอดเวลาในสิ่งที่ยังไม่มี และเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมของบุคคลต่อไป (อรพินทร์ ชูชม, 2555) ทฤษฎีลำดับขั้นตอนของความต้องการ มีทั้งหมด 5 ขั้น เรียงลำดับจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด คือ 1) ความต้องการทางด้านกาย เช่นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เช่น ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในหน้าที่การงาน 3) ความต้องการทางสังคม เช่น ความต้องการได้รับความรัก การยอมรับ การชื่นชม 4) ความต้องการการยกย่อง เช่น ความต้องการได้รับความนิยมนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ และ 5) ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน เช่นการได้รับความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความต้องการของตนเอง ดังแสดงตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow

ทฤษฎีแรงจูงใจภายในและภายนอก

1. การจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคลที่มีความต้องการในการทำการเรียนรู้หรือแสวงหาบางอย่างด้วยตนเอง โดยมีต้องให้มีบุคคลอื่นมาเกี่ยวข้อง การจูงใจประเภทนี้ได้แก่

1.1 ความต้องการ (Need) เนื่องจากคนทุกคนมีความต้องการที่อยู่ภายใน อันจะทำให้เกิดแรงขับแรงขับนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และความพอใจ

1.2 เจตคติ (Attitude) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่ดีที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งจะช่วยให้เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลทำในพฤติกรรมที่เหมาะสม

1.3 ความสนใจพิเศษ (Special Interest) การที่เรามีความสนใจในเรื่องใดเป็นพิเศษก็จัดว่าเป็นแรงจูงใจให้เกิดความเอาใจใส่ในสิ่งนั้น ๆ มากกว่าปกติ

2. การจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) หมายถึง สภาวะของบุคคล ที่ได้รับแรงกระตุ้นมาจากภายนอกให้มองเห็นจุดหมายปลายทาง และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงหรือการแสดงพฤติกรรมของบุคคล แรงจูงใจเหล่านี้ได้แก่

2.1 เป้าหมายความคาดหวังในการกระทำใด ๆ กระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม เช่น พนักงานทดลองงานมีความตั้งใจเพื่อให้ได้บรรจุเข้าทำงาน

2.2 ความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้า คนที่มีโอกาสทราบว่าตนจะได้รับความสำเร็จอย่างไรจากการกระทำนั้น ย่อมจะเป็นแรงจูงใจให้ตั้งใจและเกิดพฤติกรรมขึ้นได้ เช่น การปรับเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น

2.3 บุคลิกภาพ ความประทับใจอันเกิดจากบุคลิกภาพ จะก่อให้เกิดแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมขึ้นได้ เช่น ครู อาจารย์ต้องมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ นักปกครองต้องมีบุคลิกภาพเป็นผู้นำ

2.4 เครื่องล่อใจอื่น ๆ มีสิ่งล่อใจหลายอย่างที่ทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้พฤติกรรมขึ้น เช่น การให้รางวัล (Rewards) หรือการลงโทษ (Punishment) การชมเชย การติเตียน การประหวัด การแข่งขัน หรือการทดสอบก็จัดว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้ทั้งสิ้น (โชติกา ระโส, 2555)

ทฤษฎีแรงจูงใจ สองปัจจัย (Theory of Motivation)

ทฤษฎีนี้ จะเน้นอธิบายและให้ความสำคัญกับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ปัจจัยแรกปัจจัยด้านตัวกระตุ้น (Motivation factors) ที่เป็นปัจจัยจำจูง ที่มีผลต่อความพอใจและเกี่ยวข้องกับงานโดยตรงคือด้านการประสบความสำเร็จในงานหรือได้ทำงานแล้วประสบผลสำเร็จ การได้รับการยอมรับนับถือจากอาชีพนั้น ๆ การได้รับผิตชอบในงานและมีโอกาสก้าวหน้าในงาน ปัจจัยที่สอง ปัจจัยจูงใจ หรือปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factors) เป็นปัจจัยที่ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานโดยตรงแต่เป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่องานซึ่งได้แก่กฎระเบียบนโยบายบริษัท การบริหารจัดการต่าง ๆ การบังคับบัญชา ค่าจ้างและค่าตอบแทนที่พนักงานได้รับ ซึ่งทั้ง สองปัจจัยนี้มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงานเป็นอย่างมาก (โชติกา ระโส, 2555)

โดยสรุปกระบวนการของ Herzberg ที่ต้องการสร้างให้เกิดแรงจูงใจที่ดีโดยกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ทั้งสองกลุ่ม คือ ปัจจัยด้านตัวกระตุ้น และปัจจัยบำรุงรักษา โดยมีแนวคิดในเรื่องการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความสำเร็จในงานมากขึ้น มีทั้งการยอมรับ ทั้งความรับผิดชอบสูงขึ้น ก้าวหน้ามากขึ้นและส่งเสริมการเติบโตให้แก่แต่ละคนได้ ซึ่งจะมีผลต่อการจูงใจเป็นอันมาก จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการจูงใจของ Herzberg มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดและคล้ายกับ ทฤษฎีการจูงใจของ Maslow เป็นอันมาก ดังแสดงตามภาพที่ 2

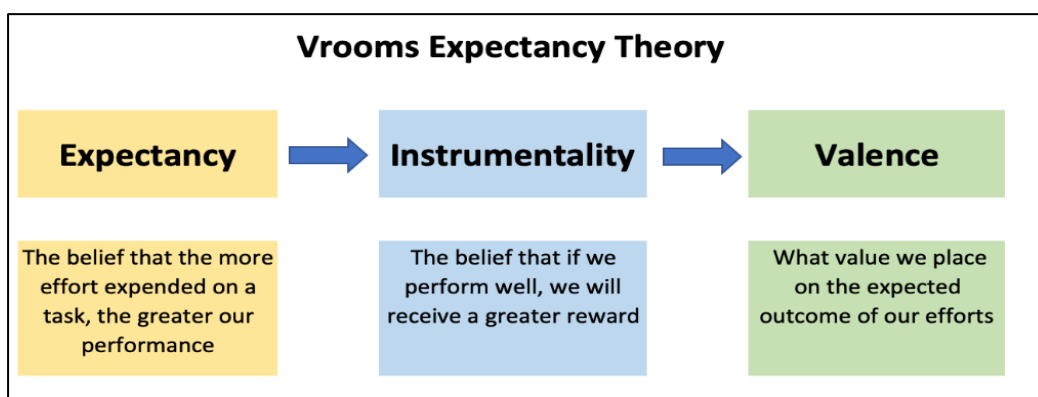
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของMaslow	ทฤษฎี สอง ปัจจัยของHerzberg
ความต้องการด้านกายภาพ	ปัจจัยค่าเงิน
ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย	
ความต้องการทางสังคม	
ความต้องการความนิยมนับถือ	ปัจจัยจูงใจ
ความต้องการพัฒนาศักยภาพของตน	

ภาพที่ 2 แสดงเปรียบเทียบกลุ่มทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงานเชิงเนื้อหา (ธัญพร สุวรรณคม, 2559)

ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม (Vroom Expectancy Theory)

Vroom, H.V. อธิบายว่า การจะจูงใจให้บุคคลทำงานเพิ่มมากขึ้นนั้นจะต้องเข้าใจถึงกระบวนการทางความคิดและการรับรู้ของบุคคลก่อนว่ามีความต้องการที่จะทำงานเพิ่มมากขึ้นจากระดับปกติที่เขาเคยทำ (Vroom, H.V., 1964) โดยปกติบุคคลมักจะทำงานโดยมีความคาดหวังว่า เขาจะได้ผลลัพธ์และผลตอบแทนตามที่เขาต้องการ เขาก็จะเพิ่มความพยายามมากขึ้นเมื่อเขาคิดว่าการกระทำนั้นนำไปสู่ผลลัพธ์บางประการที่เขามีความพึงพอใจโดยจะมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ปัจจัย ดังนี้

1. การคาดหวังว่าถ้าพยายามทำแล้วจะทำได้ (Expectancy: E) คือ ความคาดหวังของคนที่มีต่อการทำงานอย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถแล้ว จะมีโอกาสหรือความน่าจะเป็นถึงความสำเร็จของการทำงานในระดับที่พึงปรารถนา
2. การคาดหวังว่ากระทำแล้วจะได้ผลลัพธ์ (Instrumentality: I) คือ การคาดหวังของบุคคลไว้ล่วงหน้าว่าเมื่อประสบความสำเร็จในการทำงานแล้วผลที่ตามมาคือรางวัลและสิ่งอื่น ๆ ที่ได้จากการบรรลุผลสำเร็จ
3. ค่าของผลลัพธ์ (Valence: V) คือ ระดับคุณค่าหรือความต้องการของผลลัพธ์ที่มีให้แก่บุคคลแต่ละบุคคลมีการรับรู้ที่แตกต่างกันต่อผลลัพธ์เดียวกัน ค่าของผลลัพธ์เป็นตัวจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์นั้น ดังแสดงตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงแบบจำลองของ Vroom's Expectancy theory

ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal - Setting Theory)

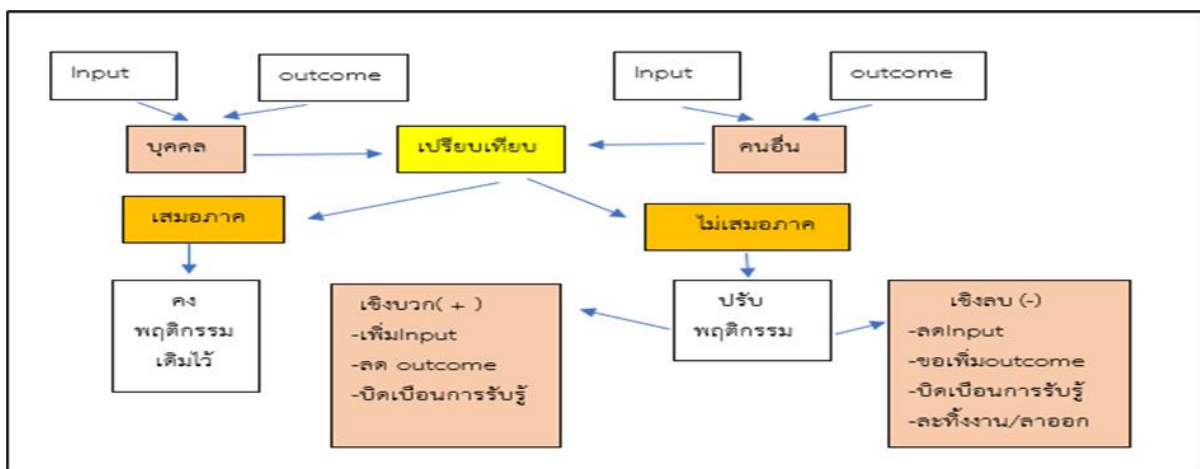
เป็นทฤษฎีแรงจูงใจที่มีการพัฒนามาจากแนวคิดของ Locke A. ที่กล่าวว่าแรงจูงใจที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมนั้นขึ้นอยู่กับความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมาย เป้าหมายเป็นสิ่งที่บุคคลตั้งใจให้บรรลุในช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในอนาคต (Locke, A., 1976) เป้าหมายช่วยส่งเสริมการกระทำโดยมุ่งความใส่ใจของบุคคลไปยังเป้าหมายที่ต้องการ มีความเพียรพยายามและหาวิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ โดยมีแนวทางดังนี้ (ธัญพร สุวรรณคม, 2559)

1. กำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง
2. เป้าหมายควรเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ
3. บุคคลควรมีความสามารถและมีทรัพยากรที่จำเป็นที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย
4. บุคคลควรได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการที่จะบรรลุเป้าหมาย
5. จัดสรรรางวัลสำหรับบุคคลที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้
6. ผู้บริหารจำเป็นต้องสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย
7. การกำหนดเป้าหมายจะมีประสิทธิผลมากที่สุดถ้าพนักงานยอมรับเป้าหมายที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการกำหนดเป้าหมายมีความสำคัญในการช่วยสร้างความผูกพันของเป้าหมายกับบุคคล (Individual Goal Commitment) ความตั้งใจมุ่งมั่นให้บรรลุเป้าหมาย (อรพินทร์ ชูชม, 2555) ความมุ่งมั่นเป็นส่วนสำคัญของการจูงใจในการทำงานได้ ซึ่งเป้าหมายจะกำหนดพฤติกรรม หากองค์กรสร้างให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายนั้นจะทำให้พนักงานมีความเข้าใจและยอมรับเป้าหมายนั้นมาตั้งแต่ต้นซึ่งจะส่งผลให้พนักงานทำงานได้ผลดีมากขึ้นตลอดจนมีความผูกพันทางใจกับเป้าหมายนั้นมากขึ้น

ทฤษฎีความเป็นธรรม (Equity Theory)

Adams, J.S. ได้กล่าวไว้ว่า ทฤษฎีความเป็นธรรมหรือเสมอภาคจะเป็นสิ่งที่ความรู้สึกและมองในเชิงเปรียบเทียบ ความรู้สึก (Feeling) หรือการรับรู้ (Perceptions) ของแต่ละบุคคลจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนั้นประเมินศักยภาพในการทำงานของตนกับค่าจ้างที่ได้รับ เทียบจากบรรทัดฐาน (Norms) ภายในองค์กรและกลุ่มวิชาชีพด้วยกัน (Adams, J.S., 1965) เป็นความรู้สึกว่าตนเองได้รับความเสมอภาคหรือไม่เสมอภาคเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่นและทำให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกิดขึ้นในเชิงบวกและลบ (วรุณศิริ พรพจน์ธนาต และคณะ, 2564) ดังแสดงตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 สรุปทฤษฎี ความเป็นธรรม เสมอภาค (Equity Theory)

การคงอยู่ในงาน

ความหมายของการคงอยู่ของบุคลากร คือการที่บุคลากรหรือ พนักงานคนนั้นมีความพึงพอใจและต้องการที่จะทำงานต่อไปในองค์กรด้วยความรู้สึที่เต็มใจและสมัครใจ โดยไม่ต้องการลาออกหรือโยกย้ายงานในอนาคต (ธนพร ปทุมรังสรรค์, 2557)

Taunton, R.L. ได้กล่าวถึง ทฤษฎีเรื่องของการคงอยู่ (Theory Model Retention) ว่ามีปัจจัยทั้งหมด 4 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านบุคลากร (Employee Characteristics) 2) ปัจจัยทางด้านหน้าที่ความรับผิดชอบ (Task Requirement) 3) ปัจจัยทางด้านองค์การ (Organizational Characteristics) และ 4) ปัจจัยด้านผู้บริหาร (Manager Characteristics) (Taunton R.L, et al., 1989) และแนวคิดเรื่องของการคงอยู่หรือการอำารรักษาพนักงานให้คงอยู่กับองค์กรนั้น เป็น เรื่องที่ควรให้ความสำคัญ เพราะจะได้ไม่ต้องสูญเสียพนักงานที่มีความสามารถไป (Ellenbecker, C.H., 2004) อีกทั้งยังสามารถช่วยองค์การในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีในการดูแลพนักงานได้ เป็นอย่างดี และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการคัดเลือกสรรหาพนักงานและการ ฝึกอบรมพนักงานทดแทน (ธนพร ปทุมรังสรรค์, 2557) แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการคงอยู่ของพนักงานในองค์กร

ปัจจัย	รายละเอียดของปัจจัย
ปัจจัยด้านบุคลากร (Employee Characteristic)	ปัจจัยด้าน บุคลากร (Employee Characteristic) - ความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น ได้แก่ หัวหน้า, ลูกน้อง, เพื่อนร่วมงาน - การได้รับโอกาสจากองค์กรอื่นที่ตนเองมีความสนใจ - ภาระหน้าที่หรือความจำเป็นเกี่ยวกับครอบครัว - การได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น/ความรู้สึกพึงพอใจในความสำเร็จของ ตนเอง ฯลฯ
ปัจจัยด้านงานที่ ปฏิบัติ (Task Characteristic)	ปัจจัยด้านงานที่ ปฏิบัติ (Task Characteristic) - การมีส่วนร่วมในการทำงาน/ความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของทีม - การได้ทำงานที่มีความท้าทายไม่น่าเบื่อ - การได้ทำงานที่ตนเองมีความถนัด ฯลฯ
ปัจจัยด้านองค์การ (Organizational Characteristic)	ปัจจัยด้าน องค์การ (Organizational Characteristic) - การจ่ายค่าตอบแทน/สวัสดิการ/รางวัล - การได้รับความยุติธรรมจากการประเมินผลงาน - การก้าวหน้าในงาน/การเลื่อนตำแหน่ง/การมีโอกาสได้รับความก้าวหน้า - การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร - การจัดกิจกรรมให้กับพนักงาน/แรงงานสัมพันธ์/Work Life Balance ฯลฯ
ปัจจัยด้าน ผู้บริหาร (Manager Characteristic)	ปัจจัยด้าน ผู้บริหาร (Manager Characteristic) - การได้รับความสนับสนุนหรือความช่วยเหลือจากหัวหน้างาน - การสอนงานจากหัวหน้างาน - พฤติกรรมหรือแนวทางการทำงานของหัวหน้างาน ฯลฯ

สรุป

การสร้างแรงจูงใจ ที่ทำให้พนักงานหรือบุคลากรในองค์กรตัดสินใจ คงอยู่ในงานเดิม มีความรักและผูกพันในงานเดิมสถานที่ทำงานเดิม โดยเฉพาะวิชาชีพพยาบาล ในทุกระดับ และพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มีบทบาทการทำงาน เป็นลักษณะแบบ Multitasking skill คือ การทำงานหลายอย่างในเวลาเดียวกันหลายบทบาทหน้าที่ ที่สืบเนื่องมาจากการปฏิรูประบบสุขภาพของประเทศไทยและการพัฒนามาตรฐานการพยาบาลชุมชนในระบบบริการปฐมภูมิ หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งของการบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิ ที่เรียกว่า “ใกล้บ้าน ใกล้ใจ” ทำให้พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีภาระกิจงานเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานและการพักผ่อนไม่เพียงพอ เกิดเจ็บป่วยสุขภาพทรุดโทรม เกิดความเครียดจากการทำงาน ผลที่ตามมา คือ การตัดสินใจคงอยู่ในงานนอกจากนั้นยังพบปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์อีก ได้แก่ สัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน โอกาสในการเปลี่ยนงาน ลักษณะงานความจำเจของงาน การมีส่วนร่วม การได้รับการสนับสนุน จากผู้บังคับบัญชาและบรรยากาศองค์กร ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ในงานของพยาบาลทั้งสิ้น ข้อเสนอแนะ ควรมีการประยุกต์ใช้รูปแบบของทฤษฎีแรงจูงใจในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบริบทของพื้นที่ในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ที่มีผลกระทบต่อบทบาทหน้าที่ภาระงานที่สอดคล้องกับ Multitasking skill ของพยาบาลวิชาชีพในบริบทพื้นที่ที่มีความยากและซับซ้อนในกระบวนการทำงานเป็นสิ่งที่ผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายสร้างและผลักดันขวัญกำลังใจ แรงจูงใจเพื่อรักษาและหมุนเวียนให้พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคงอยู่ในงานอย่างเต็มใจ มุ่งมั่น และผูกพันกับองค์กร งาน ผู้ร่วมงาน บริบทพื้นที่ และมุ่งมั่นตั้งใจไม่เปลี่ยนแปลงที่จะคงอยู่ในองค์กรเดิม ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานและผลลัพธ์สำคัญ คือ คุณภาพชีวิตของผู้รับบริการและผู้ให้บริการที่เกิดสมดุลงานต่อกัน

เอกสารอ้างอิง

- กองแก้ว ย้วนบุญหลิม และคณะ. (2564). คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลเวชศาสตร์เขตร้อน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 39(1), 59-67.
- จิรณัฐ ชัยชนะ. (2561). การศึกษาบทบาทพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล. ใน วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โชติกา ระโส. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธนพร ปทุมรังสรรค์. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคงอยู่ในองค์กรของพนักงานกลุ่ม Generation Y: กรณีศึกษา กลุ่มธุรกิจออนไลน์แห่งหนึ่ง. ใน การค้นคว้าอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธัญพร สุวรรณคม. (2559). ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำงาน ความพึงพอใจในงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มารศรี ก้วนหิน. (2561). การพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารวิชาการแพทย์เขต 11, 32(2), 1067-1080.
- วิญญากร ธนอัครสวัสดิ์ และคณะ. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับการคงอยู่ในงาน ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เขตพื้นที่เครือข่ายบริการที่ 3. วารสารการพยาบาลและสุขภาพ, 9(2), 83-96.
- วรุณศิริ พรพจน์ธนาศ และคณะ. (2564). บทวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ต่อการอธิบายแรงจูงใจในการทำงานผ่านทฤษฎีความเสมอภาคของ J. STACY ADAMS. วารสารวิชาการชลบุรี, 17(3), 180-190.
- วิจิตร ศรีสุพรรณ และกฤษฎา แสงวดี. (2555). ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ปัญหาการขาดแคลนพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย. วารสารสภาการพยาบาล, 27(1), 5-12.
- สมจิต แดนสีแก้ว และคณะ. (2560). บริบทการทำงานของพยาบาลไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 35(2), 216-224.

- สมจิต หนูเจริญกุล. (2559). ชุดการเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ: บทบาทพยาบาล สำนักสนับสนุนระบบพัฒนาและสร้างเสริมสุขภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัท มาตาการพิมพ์.
- สำนักสนับสนุนระบบสุขภาพปฐมภูมิ. (2565). คู่มือคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. 2566. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อรพินทร์ ชูชม. (2555). แรงจูงใจในการทำงาน: ทฤษฎีและการประยุกต์. วารสารจิตวิทยามหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2(2), 52-61.
- อริศรา ถิ่นนุกูล และวงศ์ธีรา สุวรรณิน. (2561). แรงจูงใจในการทำงานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานบริษัท 2 เอสเอ็มที จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ. การค้นคว้าอิสระคณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โอภาส จุเลศตระกุล. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเจเนอเรชันวายในกรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาทุนมนุษย์และการจัดการองค์การ วิทยาลัยการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Adams, J.S. (1965). Inequity in Social Exchange. *Advances in Experimental and Social Psychology*, 2(2), 267-299.
- Ellenbecker, C.H. (2004). A theoretical model of job retention for home health care nurses. *Journal of Advanced Nursing*, 47(3), 303-310.
- Locke, A. (1976). *The nature and causes of job satisfaction*. Chicago: Rand McNally.
- Taunton R.L, et al. (1989). Manager impact on Retention of hospital staff part 1. *Journal of Nursing Administration*, 19(3), 14-19.
- Vroom, H .V. (1964). *Work and Motivation*. Now York: Wiley and Sons Inc.

อิทธิพลของการรีวิวออนไลน์และทัศนคติ ต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน*

INFLUENCES OF ONLINE REVIEWS AND ATTITUDE TOWARD PURCHASE INTENTION OF SECOND - HAND BRAND NAME PRODUCTS AMONG FIRST JOBBERS

พลภัทร แพนธอม* และณัฐชดา วิจิตรจามรี

Ponlapat Paethanom and Natchuda Wijitjammaree

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: ponlapat.paet@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับการรีวิวออนไลน์สินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 2) ทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 3) ทัศนคติที่มีต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 4) ความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 5) อิทธิพลของการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 6) อิทธิพลของการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 7) อิทธิพลของการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 8) อิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ต่อทัศนคติที่มีต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน 9) อิทธิพลของทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีการเก็บข้อมูล จำนวน 400 คน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมานในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า การเปิดรับการรีวิวมีค่าปานกลางเฉลี่ย 4.14 ทัศนคติต่อการรีวิวมีค่ามากที่สุดเฉลี่ย 4.33 ทัศนคติต่อสินค้ามีค่ามากที่สุดเฉลี่ย 4.25 ความตั้งใจซื้อมีค่ามากที่สุดเฉลี่ย 4.16 โดยการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการรีวิว ทัศนคติต่อสินค้า และความตั้งใจซื้อ สินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

คำสำคัญ: แบรินด์เนมมือสอง, กลุ่มวัยเริ่มทำงาน, การเปิดรับการรีวิวออนไลน์, อิทธิพลของการเปิดรับการรีวิวออนไลน์

Abstract

The objectives of this research were to study 1) exposure to online reviews of second - hand brand-name products among first jobbers 2) attitudes towards online reviews of second - hand brand name products among first jobbers 3) attitudes towards second-hand brand name products of the first jobbers. 4) intention to purchase second - hand brand name products of the first jobbers. 5) The influence of exposure to online reviews that affects their attitude towards online reviews of the first jobbers. 6) The influence of exposure to online reviews on

* Received March 14, 2024; Revised March 28, 2024; Accepted March 31, 2024

attitude towards second - hand brand name products of the first jobbers. 7) The influence of exposure to online reviews on the intention to purchase branded products. second-hand brand names of the first jobbers. 8) Influence of attitude towards online reviews on attitude towards second-hand brand name products of the first jobbers. 9) Influence of attitude towards second - hand brand name products that are on the intention to purchase second-hand brand name products among the first jobbers. This research is quantitative research. Data were collected from 400 people, using descriptive and inferential statistics to analyze the data. The results of the study found that exposure to reviews was medium with an average of 4.14, attitude towards reviews was highest with an average of 4.33, attitude towards products was highest with an average of 4.25, purchase intention was high with an average of 4.16, with exposure to online reviews having influence on attitude towards reviews, attitude towards the product, and purchase intention of second - hand brand name products for the first jobbers.

Keywords: Second Hand Brand Name, First Jobbers, Exposure To Online Reviews, Influence of Exposure To Online Reviews

บทนำ

หากย้อนกลับไปเมื่อยุคการตลาดสมัย 2.0 (Marketing 2.0) กลุ่มผู้บริโภคที่สามารถเข้าถึงสินค้า แบรินด์เนมได้คงหนีไม่พ้นกลุ่มผู้บริโภคระดับสูง ที่มีเสถียรภาพด้านการเงินและรสนิยมที่ทันสมัย เช่น กลุ่มคนที่เคยไปใช้ชีวิตในต่างประเทศแถบยุโรปหรืออเมริกาที่ได้มีโอกาสใช้งานสินค้าแบรินด์เนมและชื่นชอบในความทนทานของสินค้ามากกว่าบ่งบอกถึงชนชั้นทางสังคม ซึ่งประเทศไทยในยุคนั้นยังอยู่ในยุคของการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้ไม่มีสถานที่ขายสินค้าแบรินด์เนมอย่างแพร่หลาย (ปรีดี นกุลสมปรารถนา, 2563)

ส่งผลมายังยุคปัจจุบันที่การเปลี่ยนแปลงทางการสื่อสารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนในประเทศไทย ทำให้สามารถเข้าถึงสินค้าแบรินด์เนมได้ง่ายขึ้น อันส่งผลต่อตลาดซื้อขายสินค้าแบรินด์เนมในยุคปัจจุบันที่ผู้บริโภคหันมาให้ความสนใจต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองมากขึ้น ก่อให้เกิดการเติบโตของตลาดสินค้าแบรินด์เนมมือสองที่ได้มีการประมาณการไว้ว่า มีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 2 แสนล้านบาท อันประกอบด้วยการซื้อขายสินค้าผ่านร้านค้า (Official Shop) 10 - 20% โดยยังไม่รวมตลาดในช่องทางออนไลน์และการซื้อขายกันเองที่มีแนวโน้มขยายตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ (THE STANDARD WEALTH, 2023)

ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของ insightERA ที่ได้กล่าวไว้ว่า กลุ่มคนที่ใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด คือ กลุ่มคนที่มีอายุระหว่าง 18 - 34 ปี (insightERA, 2023) แสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลและทัศนคติต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคกลุ่มวัยเริ่มทำงานที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี และ เข้ามาเป็นตัวช่วยให้เจ้าของสินค้าแบรินด์เนม มือสองสามารถสื่อสารไปยังผู้บริโภคได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้การรีวิวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ก้าวหน้า ยังเปรียบเสมือนตัวกลางสำคัญในแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้ที่มีความสนใจในสิ่งเดียวกัน โดยไร้ซึ่งขีดจำกัดอีกด้วย (Noonnum Didital Marketing Buddy, 2023)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาการเปิดรับการรีวิวออนไลน์สินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
2. ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
3. ศึกษาทัศนคติที่มีต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
4. ศึกษาความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

5. ศึกษาอิทธิพลของการเปิดบริการรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
6. ศึกษาอิทธิพลของการเปิดบริการรีวิวออนไลน์ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
7. ศึกษาอิทธิพลของการเปิดบริการรีวิวออนไลน์ต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
8. ศึกษาอิทธิพลของทัศนคติที่มีต่อการรีวิวออนไลน์ต่อทัศนคติที่มีต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน
9. ศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มคนที่เพิ่งเริ่มต้นและก้าวเข้ามาสู่ช่วงของการทำงานเป็นครั้งแรกหรือคนที่เพิ่งเริ่มเข้าสู่ช่วงของการทำงานไม่เกิน 4 ปี อายุระหว่าง 22 - 25 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่เคยเปิดบริการรีวิวสินค้าแบรนด์เนมมือสองและไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran W.G. ในกรณีไม่ทราบจำนวนกลุ่มประชากรโดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมเท่ากับ 384.16 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ทั้งสิ้น 400 คน (Cochran, W.G., 1953)

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการวิจัยมีโครงสร้าง 5 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดบริการรีวิวออนไลน์ ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง และส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบมาตรวัดของ ลิเคิร์ต (Likert Scale)

การตรวจสอบคุณภาพ

1. การทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอต่อ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อให้แบบสอบถามความครอบคลุมและตรงตามวัตถุประสงค์
2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ทดสอบความเที่ยงตรงผ่านแล้วมาทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความเชื่อถือของแบบสอบถามโดยใช้พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์

แบบอัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงจะสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง ไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยการใช้แบบสอบถาม ออนไลน์ (Online) ด้วย Google Form เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มตัวอย่างและทำแบบสอบถามได้โดยง่าย ผ่านการนำลิงก์แบบสอบถาม ที่จัดทำขึ้นไปเผยแพร่ในกลุ่ม Facebook ที่ขายสินค้าแบรนด์เนมมือสอง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มซื้อ ขาย แบรนด์เนม แท้ 100% Brandname Thailand กลุ่ม “รองเท้าแบรนด์เนมของแท้มือสอง” กลุ่ม ซื้อขาย - ส่งต่อสินค้าแบรนด์เนม วัยรุ่น Playboy Fredperry Cc-oo Cps Lacoste และ กลุ่ม ส่งต่อเสื้อผ้าแบรนด์เนม H&M Zara Only Forever 21 และแบรนด์อื่น ๆ อีกมากมาย และนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ สำหรับงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้เมื่อทำการเก็บข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องแล้ว ผู้วิจัยจะทำการนำแบบสอบถามมา ลงรหัส (Coding) เพื่อประมวลผลคำนวณหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistic) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) เพื่อแสดงผลสำหรับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ ทักษะคิดต่อการรีวิวออนไลน์ ทักษะคิดต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง และความตั้งใจ ซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ผู้วิจัยใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ตามที่กำหนดไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอย อย่างง่าย (Simple Regression Analysis: SRA) เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษาตามแต่ละสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิจัย

การเปิดรับการรีวิวและทักษะคิดต่อความตั้งใจซื้อของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง	4.14	ปานกลาง
ทักษะคิดต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง	4.33	มากที่สุด
ทักษะคิดต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง	4.25	มากที่สุด
ความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง	4.16	มาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การเปิดรับการรีวิวออนไลน์มีอิทธิพลต่อทักษะคิดและความตั้งใจซื้อของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ตารางที่ 2 การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทักษะคิดต่อการรีวิวออนไลน์

ตัวแปร	B	t	β	Sig.
การเปิดรับการรีวิวออนไลน์มีอิทธิพลต่อทักษะคิดต่อการรีวิวออนไลน์ของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	0.462	8.287	0.383	0.000*

ตารางที่ 2 การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ (ต่อ)

ตัวแปร	B	t	β	Sig.
การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้า แบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	0.369	7.247	0.341	0.000*
การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้า แบรินด์เนม มือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	0.340	8.044	0.375	0.000*
Adjust $R^2 = .134$, $F = 69.508$, sig $F = .000$ *				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 กลุ่มตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถอธิบายความแปรผันการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของกลุ่มวัยเริ่มทำงานได้ร้อยละ 13.4 และตัวแปรทั้ง 3 มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ของกลุ่มวัยเริ่มทำงานมากที่สุด ($\beta = 0.383$) รองลงมา คือ การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน ($\beta = 0.375$) และลำดับสุดท้ายการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน ($\beta = 0.341$)

สมมติฐานที่ 2 ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ตารางที่ 3 ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ตัวแปร	B	t	β	Sig.
ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้า แบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	0.476	12.662	0.536	0.000*
Adjust $R^2 = 0.536$, $F = 160.314$, sig $F = 0.000$ *				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ .536 (Beta = .536) แสดงว่าถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์มากจะแปรผันต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงานมาก แต่ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติน้อย จะแปรผันต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองน้อย

สมมติฐานที่ 3 ทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนม มือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ตารางที่ 4 ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน

ตัวแปร	B	t	β	Sig.
ทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน	0.544	12.940	0.544	0.000*
Adjust $R^2 = .296$, $F = 167.433$, sig $F = 0.000$ *				

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ .544 (Beta = .544) แสดงว่าถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติต่อสินค้าแบรินด์เนมมือสองมาก จะแปรผันต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรินด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงานมาก แต่ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติน้อย จะแปรผันต่อความตั้งใจซื้อน้อย

อภิปรายผล

การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสองอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.14 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจากมากไปน้อย พบว่า การเปิดรับการรีวิวออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ที่แตกต่างกันตามทัศนคติของตน ดังนั้น การรีวิวออนไลน์ตามความต้องการในแพลตฟอร์มที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจจึงเป็นการส่งสารไปยังกลุ่มตัวอย่างได้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรภรณ์ ไกรชุมพล ที่ได้กล่าวไว้ว่า คนเราจะมีทัศนคติและพฤติกรรมการสื่อสารผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ (พัชรภรณ์ ไกรชุมพล, 2555)

ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง

ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสองอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.33 เมื่อพิจารณารายข้อจากมากไปน้อย พบว่า ทัศนคติมีผลต่อการรีวิวออนไลน์ของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง เนื่องจากการส่งข้อมูลต่อกันผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระบบอินเทอร์เน็ต ที่ไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาและการแสดงออกทางด้านความคิดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Rozen D. L. ที่กล่าวว่า การส่งข้อมูลต่อกันโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ Viral Marketing ซึ่งปัจจุบันมีความก้าวหน้าและแพร่หลายอย่างกว้างขวางของการพัฒนาของระบบอินเทอร์เน็ตและเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ ให้มีความล้ำหน้ามากขึ้นจะยิ่งทำให้การกระจายข้อมูลในรูปแบบ Viral Marketing มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Rozen, D. L., 2002) ทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Assael H. ที่กล่าวว่า อิทธิพลการสื่อสารด้วยวิธีการบอกต่อเป็นการสื่อสารระหว่างสองคนขึ้นไปและเป็นวิธีแลกเปลี่ยนข้อมูลข้อเสนอแนะประสบการณ์ และความรู้สึก ระหว่างกันด้วยวิธีการสื่อสารแบบบอกต่อซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการหรือการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค (Assael, H., 1998)

ทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.25 เมื่อพิจารณารายข้อจากมากไปน้อย พบว่า ทัศนคติมีผลต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง เนื่องจากสินค้าแบรนด์เนมมือสองมีราคาที่ย่อมเยากว่าสินค้าแบรนด์เนมมือหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กขพร ชื่นอุระจิตร ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลในการซื้อกระเป๋าแบรนด์เนมต่างประเทศมือสอง เนื่องจากมีราคาถูกกว่ามือหนึ่ง 50 - 70% อีกทั้งยังมีความคุ้มค่าทางด้านราคาที่สมเหตุสมผลกับคุณภาพ (กขพร ชื่นอุระจิตร, 2559)

ความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง

ผลการวิจัยพบว่า ความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยรวม 4.16 เมื่อพิจารณารายข้อจากมากไปน้อย พบว่า เมื่อกลุ่มตัวอย่างเปิดรับการรีวิวของสินค้าแบรนด์เนมมือสองจะมีความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองตามความสนใจของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวีพร พนานิรามัย ที่กล่าวว่า ความตั้งใจซื้อเป็นการบ่งบอกถึงการแสดงออกของผู้บริโภคที่มีแนวโน้มที่จะทำการซื้อสินค้า ซึ่งเป็นการรับรู้ของผู้บริโภคต่อพฤติกรรมการณ์ซื้อ (ทวีพร พนานิรามัย, 2557) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลดาอำไพ กัมแก้ว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาที่ให้ประโยชน์เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้รับชมเกิดความต้องการสินค้าชนิดนั้นในขณะที่วิดีโอออนไลน์ที่ทำโดยบริษัท ไม่ได้ทำให้เกิดความเข้าใจในตัวสินค้าได้ดีเท่ากับการรับชมวิดีโอออนไลน์จากการผลิตของช่องทางอื่น ดังนั้น การผลิตเนื้อหาที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บริษัทจะทำให้เกิดระดับความตั้งใจซื้อสินค้าเพิ่มมากขึ้น (ลดาอำไพ กัมแก้ว, 2560)

จากผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับการรีวิวออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีการเลือกเปิดรับการรีวิวตามความต้องการของตนตามแพลตฟอร์มที่กลุ่มตัวอย่างคิดว่ามีประโยชน์แก่ตนเองและให้ความสนใจซึ่งมีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มตัวอย่าง

ทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งพบว่า ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติต่อการรีวิวออนไลน์มากจะแปรผันต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงานมาก แต่ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติน้อยจะแปรผันต่อทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองน้อย

ทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงาน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งพบว่า ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสองมากจะแปรผันต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงานมาก แต่ถ้ากลุ่มวัยเริ่มทำงานมีทัศนคติน้อยจะแปรผันต่อความตั้งใจซื้อน้อย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

- 1) จากการศึกษาพบว่า ผู้เปิดรับการรีวิวออนไลน์จะเลือกเปิดรับการรีวิวออนไลน์ในสิ่งที่ตนเองสนใจในแพลตฟอร์มที่ตนเองต้องการตามทัศนคติของตน ดังนั้น ผู้ขายสินค้าแบรนด์เนมมือสอง จึงควรทราบถึงความชื่นชอบและช่องทางการเปิดรับสื่อของกลุ่มเป้าหมายก่อนที่จะทำการรีวิวหรือขายสินค้าแบรนด์เนมมือสองของตน
- 2) จากการศึกษาพบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการรีวิวออนไลน์จะส่งผลดีต่อทัศนคติของสินค้าแบรนด์เนมมือสอง ดังนั้น การแสดงความคิดเห็นตามทัศนคติของผู้ที่รับชมการรีวิวสินค้าแบรนด์เนมมือสองล้วนส่งผลต่อมุมมองของทัศนคติต่อสินค้าแบรนด์เนมมือสอง ฉะนั้น จึงควรให้ความใส่ใจในความคิดเห็นที่มีต่อการรีวิวให้ คงอยู่ในทิศทางบวกมากกว่าทิศทางลบ
- 3) ควรศึกษาอิทธิพลของการรีวิวออนไลน์และทัศนคติต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองของกลุ่มวัยเริ่มทำงานในช่องทางการเปิดรับการรีวิวออนไลน์ อื่น ๆ เช่น เอกซ์ คลับเฮาส์ เทร็ด เป็นต้น
- 4) ควรศึกษารูปแบบหรือเนื้อหาของการรีวิว ที่ดึงดูดความสนใจและมีพลังจูงใจผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

- กขพร ชื่นอุระจิตร์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าแบรนด์เนมมือสองประเภทกระเป๋า และเครื่องประดับของประชากรวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทวิพร พนานิรามย์. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความตั้งใจซื้อสินค้าซูเปอร์มาร์เก็ตออนไลน์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปรีดี นุกุลสมปรารถนา. (2563). รู้จักประเภทของกิจกรรมเพื่อสังคม (CSR). เรียกใช้เมื่อ 12 มีนาคม 2567 จาก <https://www.popticles.com/branding/types-of-csr/>
- พัชรภรณ์ ไกรชุมพล. (2555). ทัศนคติและพฤติกรรมการสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการสร้างชื่อเสียง: กรณีศึกษา YouTube. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสื่อสารมวลชนมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลดาอำไพ กัมมแก้ว. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคจากสื่อโฆษณาประเภทวิดีโอผ่านผู้มีอิทธิพลบนสังคมออนไลน์. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- Assael, H. (1998). *Consumer Behavior: and Marketing Action*. 6th Edition. Ohio: South-Western College Publishing.
- Cochran, W.G. (1953). *Sampling Techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- insightERA. (2023). Media usage behavior of each generation. Retrieved March 1, 2024, from <https://www.foretoday.asia/articles/generationgap/>
- Noonnum Didital Marketing Buddy. (2023). Top 15 social media with the most users in the world |Noonnum Podcast EP159. Retrieved March 1, 2024, from <https://www.noonnum.com/post/15-อันดับโซเชียลมีเดียที่มียอดใช้งานมากที่สุดในโลก-noonnum-podcast-ep159>
- Rozen, D. L. (2002). The Clinical Characteristics of New Daily Persistent Headache. *Journal of Neurology*, 22(1), 613-617.
- THE STANDARD WEALTH. (2023). Sales of brand name products continue to surge. Retrieved March 2, 2024, from <https://thestandard.co/brand-name-products/>

รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็น
โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : ถอดบทเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1*

“SAWANG MODEL” MANAGEMENT MODEL WITH “PDCA” QUALITY CYCLE TO
BECOME AN OBEC MORAL SCHOOL : LESSONS LEARNED FROM
WAT SAWANG AROM SCHOOL PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE OFFICE, AREA 1

วริยาพัชร วรภัสสรกุล

Wariyaphat Woraphatsorakul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: wariyaphat6990@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : ถอดบทเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ได้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ได้จัดทำโครงการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ผู้บริหารโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ มีแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อการเสริมสร้าง พัฒนา และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ เพื่อพัฒนาสังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้พบว่า โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ได้ประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักภavana 4 ในการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) กายภavana คือ การเจริญกาย การพัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกันเกี่ยวข้องกับหุ่นส่วนต่าง ๆ 2) สิลภavana คือ การเจริญศีล การพัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัยขององค์กร ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี และเกิดการเกื้อกูลแก่กันและกัน 3) จิตภavana คือ การเจริญจิต การพัฒนาจิต การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรม และ 4) ปัญญาภavana คือ การเจริญปัญญา การพัฒนาปัญญา การฝึกอบรมปัญญา ให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ร้อยละ 91.42 ในระดับดีขึ้นไปสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ, วงจรคุณภาพ PDCA, โรงเรียนคุณธรรม สพฐ., โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์

* Received March 4, 2024; Revised March 18, 2024; Accepted March 24, 2024

Abstract

This research article has the objective To present the management model "SAWANG MODEL" with the PDCA quality cycle towards becoming a moral school, OBEC: Lessons learned from Wat Sawang Arom School. Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, Wat Sawang Arom School has joined as a moral school. OBEC has organized teaching and learning activities that incorporate morality and ethics. The results of the study found that Wat Sawang Arom School has created a project to Develop morality and ethics in students so that operations can be successful according to the set objectives. Wat Sawang Arom School administrators There is an idea to develop the management model "SAWANG MODEL" with the PDCA quality cycle to become an OBEC moral school, which is an innovation developed as a management tool to drive operations. OBEC Moral School for strengthening, developing and instilling morality. Ethics for students to be knowledgeable. To develop society and the nation In addition, it was found that Wat Sawang Arom School had applied the principles of Buddhism, namely the 4 principles of meditation in management, consisting of 1) Physical development, physical development, physical training. To know how to contact and relate to various partners. 2) Sila Bhavana is the cultivation of precepts and the development of behavior. precept training Set in the discipline of the organization Do not encroach or cause trouble or damage. Live well with others. and support each other. 3) Chittabhavana is the cultivation of the mind, development of the mind, training of the mind. To be strong and stable and flourish with morality and 4) Panyabhavana is the cultivation of wisdom. intellectual development intelligence training To know and understand things as they really are. As a result, students have morality according to the moral goals of Wat Sawang Arom School, 91.42 percent, at a good level and above. Higher than the set target.

Keywords: Management Model, PDCA Quality Cycle, OBEC Moral School, Wat Sawang Arom School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในหมวด 2 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยอาจเกิดได้จากความสนใจระดับปัจเจกบุคคล ปัจจัยแวดล้อม รวมทั้งบริบททางสังคม - วัฒนธรรม สภาพเศรษฐกิจในขณะนั้น สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อันจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน (ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) และ สิ่งที่สำคัญที่จะเสริมให้การพัฒนาทุนมนุษย์ด้วยการศึกษา คือ การให้ความสำคัญกับการบริหารสถานการศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงผู้บริหาร บุคลากรการศึกษาที่จะบริหารสถานศึกษา สู่เป้าหมายของการเป็นองค์กรที่จะสามารถ สร้างนิเวศน์ แห่งการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดและตอบสนองกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หมวด 4 มาตรา 23 ที่เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของผู้เรียนในแต่ละระดับ

สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา ได้จัดทำโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. 2555 เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และพระราชทานหลัก 3 ประการในเรื่องครูและนักเรียนว่า “ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู” “ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ให้แข่งขันกัน แต่ให้แข่งขันกับตัวเองและให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า” “ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกันเพื่อให้เห็นคุณค่าของสามัคคี” รูปแบบของโรงเรียนคุณธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่ายเป็นการลงทุนต่ำแต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนได้จริง โดยหลักการของโรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนในทุกศาสนา ไม่ผูกขาดกับศาสนาใดศาสนาหนึ่ง เปรียบเสมือนเป็นคุณธรรมสากลที่จะช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดลงและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ซึ่งนับเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชนได้อย่างยั่งยืนโดยมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหารครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) ความพอเพียง 2) ความกตัญญู 3) ความซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุดมการณ์คุณธรรม (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2559) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายเร่งด่วน เรื่อง เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธีวิถีประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ ของสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา ที่เรียกว่า “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) เพื่อให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนการศึกษาที่ใช้คุณธรรมนำความรู้ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือ “อยุธยา” หรือ “กรุงศรีอยุธยา” เป็นอดีตราชธานีของประเทศไทย ด้วยต้นทุนทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่มีมาอย่างยาวนาน องค์การยูเนสโก โดยคณะกรรมการมรดกโลก ได้มีมติรับนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และเป็นพื้นที่ที่ได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานประวัติศาสตร์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2519 ในบัญชีมรดกโลก เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 ณ กรุงคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย ปัจจุบันจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีประชากรที่หนาแน่น และมีความเจริญทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม และเป็นจังหวัดศูนย์กลางภาคกลางตอนบนดังปรากฏในปัจจุบันด้านสังคม ตามตัวชี้วัดของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พบว่า ในปี พ.ศ. 2561 ประชากรในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ 9.40 ลำดับที่ 6 ของประเทศ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ส่วนอัตราการเข้าเรียนประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงถึงร้อยละ 99.35 เป็นลำดับที่ 30 ของประเทศ (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566)

โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ เปิดทำการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 163 คน มีสถานการณ์เสี่ยง/ปัญหาคุณธรรม ตามบริบท นักเรียนแต่ละคนมาจากหลายครอบครัวหลายพื้นที่ ทั้งต่างหมู่บ้าน ต่างตำบล ต่างอำเภอ จึงทำให้นักเรียนแต่ละคนนั้นมีนิสัยและพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ประกอบกับนักเรียนบางส่วนขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว เพราะอาศัยอยู่กับตา ยาย หรือผู้ปกครองอื่นที่ไม่ใช่บิดามารดา อีกทั้งผู้ปกครองต้องทำมาหากิน จึงไม่มีเวลาและไม่ได้ใส่ใจเรื่องความประพฤติที่ดีของนักเรียนเท่าที่ควร จึงทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ได้แก่ นักเรียนทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนไม่มีสมาธิเรียน ไม่ตั้งใจเรียน อาจส่งผลให้เกิดสถานการณ์เสี่ยงปัญหาด้านยาเสพติด ชู้สาว เป็นต้น ซึ่งผู้ปกครองมุ่งหวังจะให้โรงเรียนดูแลช่วยแก้ไขปัญห และปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีงามให้แก่ นักเรียน จากสภาพปัญหาดังกล่าวและเพื่อดำเนินการตามนโยบาย โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ได้เข้าร่วมเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการเสริมสร้าง พัฒนา และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ คุณลักษณะที่สำคัญตามคุณธรรมอัตลักษณ์ ความเพียรพยายาม ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรมด้านจิตอาสา (โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์, 2566) บทควมวิจัยนี้ มุ่งนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. : ถอดบทเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยช่วงต้นนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเป็นการนำเสนอบทเรียนของโรงเรียนพร้อมวิเคราะห์การเชื่อมโยงหลักพุทธธรรมวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ อุปสรรค แนวคิดโรงเรียนคุณธรรม และนำเสนอข้อเสนอแนะสำหรับการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จากการถอดบทเรียนตามลำดับ

โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และกรอบแนวคิด

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมุ่งส่งเสริมด้านการศึกษาเพื่อสานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยพระบรมราโชบายด้านการศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง - มีคุณธรรม การมีงานทำ - มีอาชีพ การเป็นพลเมืองดี (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2559) วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. คือ 1) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติสร้างความรู้สึกรักผดชอบชาติ และภูมิใจในการทำมาดี และ 2) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และมีความต่อเนื่อง และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย 1) จำนวนนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 2) จำนวนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 3) จำนวนผู้บริหาร ครู และนักเรียน ที่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ คือ พอเพียง กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และอุดมการณ์คุณธรรมเพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เติมน้อมรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ตามพระราชประสงค์ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยโรงเรียนแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางใน

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน รวมไปถึงการพัฒนาผู้บริหาร ครู และนักเรียนตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วยคุณธรรม 5 ด้าน ดังแสดงในตารางที่ 1 (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560)

ตารางที่ 1 กรอบแนวคิดคุณธรรม 5 ประการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

กรอบแนวคิดคุณธรรม 5 ประการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.	
คุณธรรม	นิยาม
พอเพียง	การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช โดยทำพอประมาณ ให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อและ ฝักตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะ ก็เกิดความทุกข์ใจได้
กตัญญู	เป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับ บุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญู เป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติและไม่หลงลืมตัวเองเมื่อเกิดความสำเร็จ ต้องยกย่องเชิดชูบูชาครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม
ซื่อสัตย์สุจริต	ยึดพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรม ให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง” (พระราชทานเพื่ออัญเชิญลงพิมพ์ในหนังสือ วันเด็ก ปีพุทธศักราช 2531)
ความรับผิดชอบ	ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาท และหน้าที่ของตัวเอง และ ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพ กฎเกณฑ์กติกา พร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ โดยพราสอนเพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง
อุดมการณ์ คุณธรรม	การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจ มุ่งมั่นให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืนด้วยจิตสำนึก ทศนคติ พฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

กล่าวได้ว่า กระบวนการพัฒนาคุณธรรม สพฐ. ด้านครู ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจคุณธรรม อัตลักษณ์ และกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณธรรม อัตลักษณ์หรือตามกรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยผ่านโครงงานคุณธรรม และกิจกรรมอื่น มีการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน โรงเรียนอื่น และกับหน่วยงานภายนอก/องค์กรทางศาสนา มีผลงานและนำผลงานจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประพฤติปฏิบัติตน ตามคุณธรรม อัตลักษณ์หรือกรอบแนวคิดของโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตลอดจนได้รับการยอมรับหรือยกย่องเชิดชูเกียรติจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรภายในหรือภายนอก

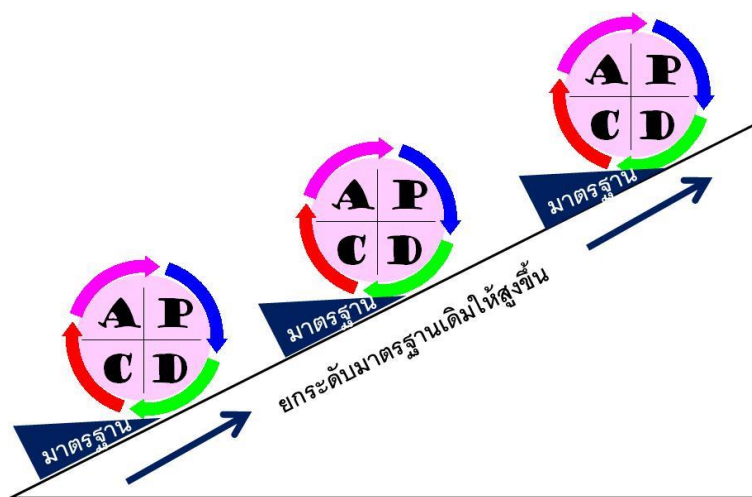
การบริหารวงจรคุณภาพ PDCA

แนวคิดพื้นฐาน และการประยุกต์ใช้ในโครงการ

วงจรคุณภาพ PDCA เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ให้ความสำคัญเพียงแค่การวางแผน แต่แนวคิดนี้เน้นให้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สุธาสิณี โพธิ์จันทร์, 2558) วงจรการควบคุมคุณภาพ (PDCA Cycle) หรือ วงจรเดมมิง (Deming Cycle) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการพัฒนาและ ควบคุมคุณภาพของงานอย่างต่อเนื่อง แนวคิดนี้มีต้นกำเนิดจากผลงานของนักสถิติในงานอุตสาหกรรมชื่อ วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) และได้รับการนำเสนอและเผยแพร่โดยนักจัดการบริหารคุณภาพชื่อ เอ็ดวาร์ด เดมมิง (W. Edwards Deming) (วิฑูรย์ สิมะโชติ, 2545) แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Do) ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) และ ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Plan) กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานกำหนดรายละเอียดของแผนการ

ดำเนินงาน เช่น ขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบและหน้าที่ของแต่ละบุคคล และวางแผนเพื่อควบคุมและลดความเสี่ยง 2) ปฏิบัติตามแผน (Do) ดำเนินการตามแผนที่ได้รับการวางไว้ ใช้วิธีการและกระบวนการที่ได้กำหนดไว้สร้างโครงสร้างทีมหรือคณะทำงานที่จะดำเนินการ 3) ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) ทำการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ตรวจสอบว่าผลลัพธ์ตรงตามเป้าหมายหรือไม่ และวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และ 4) ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อเนื่อง (Act) นำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อหาวิธีปรับปรุง สร้างแผนการปรับปรุงแก้ไขตามปัญหาที่พบ ปรับปรุงกระบวนการหรือระบบตามที่จำเป็น วงจร PDCA เป็นแนวคิดที่ใช้ได้ในทุกกลุ่มงาน มีจุดเด่นในความง่ายต่อการทำความเข้าใจและใช้งาน ขั้นตอนทั้ง 4 ของ PDCA ช่วยให้องค์กรสามารถพัฒนาและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อเปลี่ยนแปลงในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่น วงจรดังกล่าวข้างต้น เป็นกระบวนการควบคุมคุณภาพและตรวจสอบคุณภาพซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วงจรคุณภาพกับการพัฒนามาตรฐานการทำงาน

การนำ PDCA Cycle มาใช้ในการบริหารโครงการช่วยให้ทีมโครงการสามารถรักษาการพัฒนาและควบคุมคุณภาพของโครงการได้อย่างต่อเนื่อง โดยการทำความเข้าใจวงจรนี้ในรอบการดำเนินโครงการตลอดทั้งชีวิตของโครงการ การส่งเสริมการปรับปรุงต่อเนื่องด้วยการศึกษาจากผลการตรวจสอบเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดการโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ตามรูปแบบ “SAWANG MODEL”

1. บริบทและการพัฒนาโครงการคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่ หมู่ 1 ตำบลสวนพริก อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันมี นางวริยาพัชร วรภัทร์สรกุล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา เปิดทำการสอนระดับชั้นอนุบาล 2 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 11 คน ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 163 คน จำนวนบุคลากร 15 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน ข้าราชการครู 11 คน ลูกจ้างชั่วคราว 1 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 1 คน และเจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน โรงเรียนได้ดำเนินงานด้านการสร้างความเข้มแข็งตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยได้ดำเนินงานตามกฎกระทรวง

การประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 ผลการประเมินตนเองในภาพรวม ระดับปฐมวัยอยู่ในระดับยอดเยี่ยม และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับดีเลิศ มีผลการดำเนินงาน ผู้บริหารและบุคลากรต่างตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมในองค์กรและได้เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และได้ยึดแนวทางการขับเคลื่อนโครงการตามวัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. คือ ประการแรก เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตระหนัก เข้าใจ และมีกระบวนการคิด อย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่าแห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติสร้างความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และภูมิใจในการทำความดี และประการที่สอง เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน และมีความต่อเนื่อง (โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์, 2565)

2. การดำเนินโครงการคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ได้กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายของผลงานนวัตกรรมไว้ คือ 1) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรม รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. 2) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของ ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ กระบวนการผลิตผลงานนวัตกรรม “SAWANG MODEL”

P: plan (การวางแผน) ประกอบด้วย S : S1 : Systematics for teamwork ระบบการทำงานเป็นทีม หมายถึง มีการประชุม วางแผนการทำงานเป็นทีม อย่างเป็นระบบ S2 : Sufficiency Economyปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ S3 : Sustainable development การพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนา ปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้เรียนจนเป็นนิสัย A : Analysis การวิเคราะห์ถึงความต้องการขององค์กร หมายถึง การประชุมวิเคราะห์ความต้องการตามบริบทของโรงเรียน วางแผนการดำเนินงาน โครงการกิจกรรม

D: Do (การปฏิบัติตามแผน) W : Wisdom ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรชาญชุมชน หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่น ชุมชน เข้ามาช่วยในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม A : Activity based learning การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย หมายถึง การดำเนินการผ่านการจัดโครงการและกิจกรรม และการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย N : Network เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง การประสานงาน เครือข่ายความร่วมมือ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน

C: Check (การตรวจสอบ) G : G1 : Good Governance ยึดหลักธรรมาภิบาล หมายถึง ผู้บริหารองค์กร มีความโปร่งใส มีความเชื่อถือได้ มีความเท่าเทียม มีความรับผิดชอบ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

A: Act (การปรับปรุงการดำเนินงาน) G2 : Good Evaluation การประเมินผลที่ดีมีประสิทธิภาพ หมายถึง กระบวนการ วัดผล ประเมินผล โครงการ กิจกรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลและความเข้าใจเกี่ยวกับผลลัพธ์และผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน โดยทำให้เกิดการเรียนรู้และการปรับปรุงพัฒนาต่อไป การดำเนินการได้ใช้วงจรคุณภาพในการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 P: plan (การวางแผน) โรงเรียนวัดสว่าง ได้มีการประชุมวางแผนทำงานเป็นทีม (S1 : Systematics team work = ระบบการทำงานเป็นทีม) เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเรื่องโรงเรียนคุณธรรม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อศึกษาและวิเคราะห์นโยบายการศึกษาจุดเน้นด้านคุณธรรม หลักสูตรสถานศึกษา และบริบทของสถานศึกษาภายใต้กรอบหลักการคุณธรรม จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ รู้จุดแข็งและจุดอ่อนองค์กร เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการที่จะคิดและวางแผนให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนายิ่งขึ้น (A : Analysis = การวิเคราะห์ถึงความต้องการขององค์กร) กำหนดนโยบายและแผนงาน ให้ทุกคน

รับทราบนโยบายและเป้าหมายที่โรงเรียนจะดำเนินการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ดำเนินการพัฒนางานให้สอดคล้องกับความต้องการหรือความจำเป็นจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ตามความจำเป็นของบริบทในแต่ละพื้นที่ รวมจนถึงสอดคล้องกับนโยบายสำคัญจากหน่วยงานเหนือไม่ว่าจะเป็นระดับเขตพื้นที่ สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ และรัฐบาลอาทิ เช่น การดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ยึดหลักการบริหารจัดการ 4M (Man: คน Mony: เงิน Material:วัสดุ Method: การบริหารจัดการ) ให้เกิดความคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด (S2 : Sufficiency Economy = ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) มีการประชุม PLC เพื่อค้นหาปัญหา สาเหตุ กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย และวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาทั้ง 3 ด้าน โดยผู้บริหาร ครู และนักเรียน ร่วมกันกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียนเพื่อปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้เรียนจนเป็นนิสัย (S3 : Sustainable development = การพัฒนาที่ยั่งยืน)

โรงเรียนได้ประยุกต์ใช้หลักคุณธรรม “ภาวนา 4” คือ 1) กายภาวนา หมายถึง การเจริญกาย พัฒนากาย การฝึกอบรมกาย ให้รู้จักติดต่อกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้งห้าด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณ มิให้เกิดโทษ ให้กุศลธรรมงอกงาม ให้กุศลธรรมเสื่อมสูญ และการพัฒนาความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 2) สีสภาวนา หมายถึง การเจริญศีล พัฒนาความประพฤติ การฝึกอบรมศีล ให้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหาย อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดี และเกื้อกูลแก่กัน 3) จิตภาวนา หมายถึง การเจริญจิต พัฒนาจิต การฝึกอบรมจิตใจ ให้เข้มแข็งมั่นคงเจริญงอกงามด้วยคุณธรรมทั้งหลาย เช่น มีเมตตากรุณา ขันนหมั่นเพียร อดทนมีสมาธิ สดชื่น เบิกบาน และเป็นสุขผ่องใส เป็นต้น และ 4) ปัญญาภาวนา หมายถึงการเจริญปัญญา การพัฒนาทางปัญญา การฝึกอบรมปัญญาให้รู้เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามเป็นจริงและรู้เท่าทันเห็นโลกและชีวิตตามสภาวะ สามารถทำจิตใจให้เป็นอิสระ การทำตนให้บริสุทธิ์จากกิเลสและปลดปล่อยจากความทุกข์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยปัญญา

ขั้นที่ 2 D: Do (การปฏิบัติตามแผน) การนำแผนการวางแผนมาสู่การดำเนินงานที่จริงจัง โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด เพื่อบรรลุผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่เราตั้งไว้ ผู้บริหารต้องอำนวยความสะดวกและสนับสนุน สามารถติดต่อประสานงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุก ๆ ฝ่ายได้เป็นอย่างดี และประสานความร่วมมือกับปราชญ์ชุมชน (W : Wisdom = ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชุมชน) และเครือข่ายความร่วมมือทุกภาคส่วน (N : Network = เครือข่ายความร่วมมือ) เพื่อร่วมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ผู้บริหารต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ของสถานศึกษา สำหรับการดำเนินการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียน วัดสว่างอารมณ์ มีโครงการคุณธรรมในชั้นเรียน ทั้งหมด 11 โครงการ (Activity based learning = การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย)

ขั้นที่ 3 C: Check (การตรวจสอบ) โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมิน ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามกิจกรรมโครงการในแต่ละฝ่ายได้รับมอบหมายว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ (G1 : Good Governance = ยึดหลักธรรมาภิบาล นิเทศ ติดตาม โปร่งใส) และรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน แต่ละฝ่าย หัวหน้าสายชั้น และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นผู้นิเทศให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC ทั้งระดับโรงเรียน ระดับกลุ่มสาระ/กลุ่มงาน และระดับชั้นเรียน เพื่อจะรับรู้ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และเกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน สามารถปรับปรุงและปรับแก้การดำเนินงานได้ตลอดเวลา และร่วมกันสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันแก้ปัญหา ทำให้ได้องค์ความรู้มาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดตามที่วางแผนไว้ เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย นักเรียนมีคุณธรรมนำความรู้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข

ขั้นที่ 4 A: Act (การปรับปรุงการดำเนินงาน) วิเคราะห์ผลสำเร็จของการดำเนินงาน โดยใช้ (G2 : Good Evaluation = การประเมินผลที่ดีมีประสิทธิภาพ) สรุปเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพ รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำเสนอ ประชาสัมพันธ์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่เพื่อนร่วมงานและกลุ่มเครือข่าย ตลอดจนถึงบุคคลทั่วไปที่สนใจ นำไปสู่การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ได้นำเสนอเผยแพร่ ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาโดยตลอด ผ่านทางสื่อสารโรงเรียน ไลน์กลุ่ม และอีกหลายช่องทาง โดยโรงเรียนได้นำเสนอผลงานโครงการที่เป็นแบบอย่างสู่สาธารณะ อาทิ เช่น การจัดนิทรรศการโครงการ คุณธรรมร่วมกับกิจกรรมวันภาษาไทย การเข้าร่วมในการแข่งขันกิจกรรมโครงการคุณธรรม งานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การดำเนินการตามวงจรคุณภาพ สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงวงจรการดำเนินงาน

3. ผลการดำเนินการ จากการดำเนินการ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย 1) ด้านผลที่เกิดตามจุดประสงค์ โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ได้นวัตกรรม รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” ผู้เรียนมีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ร้อยละ 91.42 ในระดับดีขึ้นไป สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ มีความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน วัดสว่างอารมณ์ ร้อยละ 91.75 ในระดับมากขึ้นไป สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ 2) ด้านผลสัมฤทธิ์ของงานการใช้ รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ส่งผลให้ โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ นักเรียนมีคุณธรรมเป้าหมาย ตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียน วัดสว่างอารมณ์ได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่ปรากฏให้เห็นเป็น ที่ประจักษ์ อันส่งผลให้ผู้ปกครองไว้วางใจส่ง บุตรหลานเข้ามาเรียนในทุกปีการศึกษา โดยได้รับรางวัลในด้านต่าง ๆ เช่น โรงเรียนได้รับรางวัล บ้านนักวิทยาศาสตร์น้อยประเทศไทย 2563 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนปลอดขยะ (Zero Waste School) ประจำปี 2565 ผ่านเกณฑ์ระดับมาตรฐาน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในระดับรางวัลระดับภาค เช่น โรงเรียนได้รับรางวัล ชนะเลิศ อันดับที่ 1 ระดับภาคกลาง ในการประกวด โครงการโรงเรียนพระราชรัฐ (ขนมเปี๊ยะโมเดล) ของ Thai Bave รางวัลระดับจังหวัด เช่น เข้าร่วม โครงการเจริญพระพุทธมนต์สร้างสุขในสถานศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รางวัลชมเชย ระดับ ชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย แข่งขันตอบปัญหาธรรม หัวข้ออริยสัจ 4 และอริยมรรคมีองค์ 8 ในฉันทะกิจกับวัดตนสูตร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น รางวัลระดับเขต เช่น โครงการโรงเรียนพระราชรัฐ ขนมเปี๊ยะโมเดลได้รับรางวัล Good practice ระดับประถมศึกษา สพป.อย.1 เป็นต้น นอกจากนี้ รางวัลด้านผู้บริหาร เช่น ผู้บริหารดีไม่มีอบายมุข ปี 2563 ผู้บริหารดีของแผ่นดินขั้นพื้นฐาน โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน 2564 ครูดีไม่มีอบายมุข ปีการศึกษา 2564 (ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) รางวัลระดับเขต รูปแบบ/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ด้านการบริหาร จัดการศึกษาระดับปฐมวัย (สำหรับผู้บริหาร) ระดับดีเด่น ปีการศึกษา 2565 เป็นต้น

4. ปัจจัยความสำเร็จ พบว่า ปัจจัยความสำเร็จ คือ 1) การสนับสนุนจากต้นสังกัด นโยบายและการสนับสนุนขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติของหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารมีการประชุมวางแผน ในการดำเนินโครงการ กิจกรรม กำหนดเป้าหมาย ที่ชัดเจน กำหนดภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่ายสื่อสารทำความเข้าใจ ดำเนินการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบนำสู่การปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม นอกจากนี้คณะครู และบุคลากรในโรงเรียนและนักเรียน พร้อมทั้งเครือข่ายให้ความ ร่วมมือทำงานเป็นทีม ดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างต่อเนื่อง และ 3) ความสอดคล้องกับ การบริหารของโรงเรียน รูปแบบการบริหารจัดการ “SAWANG MODEL” ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็น โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เป็นรูปแบบการบริหารที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและประสบการณ์ในการบริหารที่ประสบความสำเร็จ ทำให้ได้นวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ ในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ให้บรรลุคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน ได้แก่ ความพอเพียง (Sufficiency) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอุดมการณ์คุณธรรมจิตอาสา (Volunteer Spirit) เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. อย่างมีคุณภาพ

สรุป

โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์เข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และทำโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 11 โครงการ ผู้บริหารใช้แนวคิด "SAWANG MODEL" ด้วย PDCA Cycle สูโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. นวัตกรรมในการบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้าง พัฒนาและปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน ให้เป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ พัฒนาสังคมและประเทศชาติ มีการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการบริหารจัดการ มีหลักภาวะ 4 คือ 1) ภาวะผู้นำ 2) สีสภาวะ 3) จิตภาวะ และ 4) ปัญญาภาวะ ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ร้อยละ 91.42 ในระดับดีขึ้นไป สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ และครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ มีความพึงพอใจในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมตามคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ร้อยละ 91.75 ในระดับมากขึ้นไป สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ โครงการนี้ได้พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ให้บรรลุคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน คือ ความพอเพียง (Sufficiency) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และอุดมการณ์คุณธรรมจิตอาสา (Volunteer Spirit) เพื่อให้นักเรียนมีความเข้มแข็ง รู้เข้าใจ และสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned) โรงเรียนมีการสรุปบทเรียน (Lessons Learned) โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ แยกกัน ควรสรุปในลักษณะขององค์รวมเพิ่มเติมเพื่อเป็นการจัดการความรู้ (Knowledge management) ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในพัฒนาผู้เรียนและการเสริมศักยภาพบุคลากรในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ประกาศเรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 5 (13 ตุลาคม 2561).
- โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์. (2565). รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). พระนครศรีอยุธยา: โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์.
- โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์. (2566). รายงานรูปแบบบริหารจัดการ "SAWANG MODEL ด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สู่ความเป็นโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.". พระนครศรีอยุธยา: โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2545). คุณภาพ คือ การบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 2566 - 2570). พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2559). แนวทางการขับเคลื่อนโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2560). โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.มาตรฐานและตัวชี้วัด. เรียกใช้เมื่อ 6 ธันวาคม 2566 จาก <http://ita.rayong2.go.th/wp-content/uploads/2019/07/moral-school-11.pdf>
- สุธาสินี โพธิจันทร์. (2558). PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง. เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2567 จาก <https://www.ftpi.or.th/2015/2125>.

การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน :
กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*
SUSTAINABLE COMMUNITY WELL - BEING DEVELOPMENT THROUGH
CONTEXT - BASED APPLICATION : A CASE STUDY OF BAN HUAI NUMNUAK,
SUAN PHUENG DISTRICT, RATCHABURI PROVINCE

นิภาวรรณ เจริญลักษณ์*, นริศรา กรุดนาค, เรืองวิทย์ นิลโคตร

Nipawan Charoenlak, Narisara Krudnak, Reongwit Nilkote

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Muban Chombueng Rajaphat University, Ratchaburi, Thailand

*Corresponding author Email: ncharoenlak@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี และ 2) นำเสนอข้อเสนอแนะทางการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐาน ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน ประเด็นการสนทนากลุ่ม มีขั้นตอน ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้นำและสมาชิกชุมชนที่เป็นมีส่วนร่วมในการทำงานส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 12 คน การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 10 คน และการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมสุขภาพชุมชนและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถอดบทเรียน การสังเคราะห์เชิงเนื้อหา ตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า และนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐานสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ 1.1) การพัฒนาร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่น 1.2) สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ 1.3) จัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับชุมชน 1.4) พัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และ 1.5) สนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการกิจกรรมสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน 2) แนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐาน พบว่า แนวทางที่ 1 การพัฒนาแกนนำจิตอาสาทำงานส่งเสริมสุขภาพชุมชน แนวทางที่ 2 การบูรณาการการสื่อสารสุขภาพที่มีความต่อเนื่อง แนวทางที่ 3 การบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน และแนวทางที่ 4 การพัฒนาร่วมมือกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตจากภายนอกชุมชน

คำสำคัญ: สุขภาวะชุมชน, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, การประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน

Abstract

The objectives of this research paper are: 1) to study sustainable community well - being development through context-based applications; Case Study of Ban Huai Numnuak, Suan Phueng

* Received March 2, 2024; Revised March 20, 2024; Accepted March 26, 2024

District, Ratchaburi Province, and 2) to propose guidelines for sustainable community well - being development through context - based applications. It is qualitative research that collects data using questionnaires and assessments. Group discussion issues include the following steps: Document studies, interviews with 12 leaders and community members involved in health promotion work, in-depth interviews with 10 community leaders or health promotion participants, and opinion studies from 3 experts related to community health promotion and quality of life. Data analysis with lessons learned and content analysis. Examine with triangular techniques and present descriptively. The results of the research showed that 1) sustainable community well -being development through context-based application consists of 5 items: 1.1) developing cooperation with local educational institutions, 1.2) supporting, promoting and facilitating community members to learn, 1.3) managing local cultural knowledge to be a body of knowledge for the community, 1.4) developing activities to promote well - being, and 1.5) supporting community organizations to carry out public activities on promoting well - being in the community. 2) guidelines for promoting sustainable community well - being development through context - based application. It was found that guideline 1: development of volunteer leaders working to promote community health. Guideline 2: integration of continuous health communication. Guideline 3: integrating health promotion activities in line with the community's way of life, and the 4th guideline: developing cooperation with health and quality of life promotion networks from outside the community.

Keywords: Community Well - being, Sustainable Development, Context-Based Application

บทนำ

การมีสุขภาวะที่ดีและมีสุขอนามัยดีหรือตามความหมาย คือ “การอยู่ดีกินดี” ของประชาชนเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ที่สำคัญของของคนไทย แต่ปัจจุบันสถานการณ์ปัญหาสุขภาพ การสาธารณสุข และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น มลพิษทางอากาศ โรค NCDS ใช้ชีวิตใหญ่ระบดที่อยู่อาศัยไม่เอื้ออำนวย เชื้อดื้อยา อีโบลาและโรคอันตราย สาธารณสุขพื้นฐานที่ไม่ได้มาตรฐาน ปฏิเสธวัคซีนใช้เลือดออก และเชื้อเอชไอวี แม้ว่ายุคปัจจุบันการพัฒนาทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์การแพทย์จะถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่ตามสภาพความเป็นจริงยังมีประชากรจำนวนมากในหลายพื้นที่ทั่วโลกต่างก็ยังคงเผชิญกับปัญหาสุขภาพและระบบสาธารณสุขที่ไม่ได้มาตรฐาน (Hfocus, 2019) ความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาวะและความเป็นอยู่ที่ดีของคนไทย การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดีโดยการส่งเสริมการสร้างความรู้ด้านสุขภาวะ การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดีและการส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ (ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) สุขภาพเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการทุก ๆ ด้านในตัวบุคคล สุขภาพ ถือเป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตปัจจุบัน สุขภาพตามความหมายพื้นฐาน คือ ต้องครอบคลุมมิติที่สำคัญทั้งมิติทางกาย ทางใจ ทางสังคม และจิตวิญญาณ (ปัญญา) สอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายไว้ในธรรมนูญขององค์การอนามัยโลกไว้ว่า สุขภาพหมายถึงสภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข โดยไม่ได้หมายความว่าเพียงแต่การปราศจากโรคและปราศจากการทุพพลภาพเท่านั้น นอกจากนี้ปัจจุบัน

การสร้างเสริมสุขภาพไม่เป็นเพียงระบบย่อยของระบบสุขภาพแต่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาระบบสุขภาพสู่เป้าหมายในภาพรวมองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาสุขภาพและระบบสุขภาพจึงไม่ใช่เรื่องของระบบการแพทย์เพียงอย่างเดียว แต่เป็นเรื่องความร่วมมือกันของสังคม คนในชุมชนจึงจำเป็นต้องร่วมสร้างค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุขภาพด้วยการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้บุคคลมีสุขภาพที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ด้วยการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และเอื้อต่อการมีสุขภาพดีสามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ ร่วมสร้างวัฒนธรรมของการดำเนินชีวิตที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และร่วมกันสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีสันติสุข

บริบทของพื้นที่อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในชายขอบ ของจังหวัดราชบุรี มีอาณาเขตติดกับประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทยพม่าประชาชนในพื้นที่ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ อาชีพรับจ้างทั่วไป และประกอบอาชีพเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์ ฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีบางส่วนมีฐานะยากจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเอดส์ ต้องได้รับความช่วยเหลือขั้นพื้นฐานจากรัฐทั้งด้านเงินเลี้ยงชีพ สาธารณสุข และการส่งเสริมอาชีพ (เทศบาลตำบลสวนผึ้ง, 2561) ในส่วนของบ้านห้วยน้ำหนัก ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี โดยสภาพพื้นที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากในตัวอำเภอสวนผึ้ง การเดินทางไปรับบริการส่งเสริมสุขภาพเป็นไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้น การดูแลสุขภาพยังเป็นในลักษณะการพึ่งพาตนเอง แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับเริงวิชัย นิลโคตร และคณะ ได้ศึกษา กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาสุขภาพชุมชน โดยประยุกต์ใช้บริบทชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก คือ การสืบค้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน การพัฒนากิจกรรมบนฐานของสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน กิจกรรมการพบกันและเสริมศักยภาพกลุ่ม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพทางกาย และกิจกรรมการสืบสานประเพณี และวัฒนธรรม (เริงวิชัย นิลโคตร และคณะ, 2565) อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ยังคงมีความต้องการความรู้และแนวทางการจัดการสุขภาพของตนเองให้เท่าทันกับสถานการณ์และการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง

จากความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนักอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีตระหนักถึงความสำคัญของสุขภาพชุมชนและคุณภาพชีวิตที่ดีโดยได้ศึกษาบทเรียนจากกรณีศึกษาในระดับชุมชนเพื่อนำเสนอถึงปรากฏการณ์ระดับชุมชนฐานราก และแนวทางการประยุกต์ใช้ให้กับชุมชนที่มีบริบทใกล้เคียงกันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อนำเสนอข้อเสนอแนะทางการเสริมสร้างสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ทฤษฎีเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Approach) โดยมุ่งหน่วยการศึกษาเพียงหน่วยเดียว (entity) เป็นแนวทางการศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ช่วงต้นของการศึกษาเป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยทบทวนเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการระบบสุขภาพชุมชน การพัฒนาชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน การสัมภาษณ์ผู้นำและสมาชิกชุมชนที่เป็นมีส่วนร่วมในการทำงานส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 12 คน การสัมภาษณ์

เชิงลึกผู้นำชุมชนหรือผู้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 10 คน และการศึกษาความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริมสุขภาพชุมชนและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 25 คน มีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นสมาชิกของชุมชนอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนร่วมกิจกรรมด้านการงานสุขภาพของชุมชน ร้อยละ 80 และ 3) ยินดีให้ข้อมูลตลอดการดำเนินการวิจัย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพชุมชน และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นแนวคำถามหลัก การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างได้กระจายตามบทบาทในชุมชน

ภาพที่ 1 การลงพื้นที่สนทนากลุ่ม และสังเกตการณ์พื้นที่เป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุป โดยการแยกแยะข้อมูล วิเคราะห์เพื่อตีความและตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการวิจัย

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาการพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน : กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี จากการสัมภาษณ์ เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. ด้านบริบทพื้นที่

จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมของพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี มีวิสัยทัศน์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี ดังนี้ “คุณภาพชีวิตที่ดี รักษาประเพณีวัฒนธรรม งามล้ำธรรมชาติ พัฒนาการค้าขายแดน แดนผ่านประชาคม” องค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 202,153 ตารางกิโลเมตร หรือ 126,343.75 ไร่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอสวนผึ้ง เป็นระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร และห่างจากที่ตั้งศาลากลางจังหวัดราชบุรี ประมาณ 65 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 167 กิโลเมตร สำหรับอาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับเทศบาลตำบลสวนผึ้ง - อำเภอสวนผึ้ง ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลท่าเคย และทิศตะวันตก ติดต่อกับเทือกเขาตะนาวศรีและสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า ด้านลักษณะภูมิประเทศ โดยสภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลจะมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มสลับกับภูเขา มีแม่น้ำภาชีไหลผ่าน ก่อนที่จะมาเป็นเขตปกครอง และรับผิดชอบของตำบลตะนาวศรี เดิมนั้นอยู่ในเขตการปกครองและรับผิดชอบของตำบลสวนผึ้ง ต่อมาเมื่อมีจำนวนราษฎรเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ทั่วถึง จึงได้ขอแบ่งแยกเขตการปกครองจากตำบลสวนผึ้งเป็นตำบลตะนาวศรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2531 ได้จัดตั้งเป็นสภาตำบลตะนาวศรี เมื่อ พ.ศ. 2538 และต่อมาได้ประกาศยกเลิกสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ปัจจุบันตำบลตะนาวศรี

จึงประกอบด้วย หมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านสวนผึ้ง หมู่ที่ 2 บ้านท่ามะขามหมู่ที่ 3 บ้านห้วยม่วง หมู่ที่ 4 บ้านบ่อหวี หมู่ที่ 5 บ้านห้วยแห้ง หมู่ที่ 6 บ้านห้วยน้ำหนัก และหมู่ที่ 7 บ้านบ่อเกาบน การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม บริบทของบ้านห้วยน้ำหนักโดยสภาพบริบทของพื้นที่จะประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรโดยทั่วไป การส่งเสริมและพัฒนาจะเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป วิธีการดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่าย พอเพียง การเจ็บป่วยเล็กน้อยจะพึ่งพาตนเอง และหากต้องการยาจะไปรับจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบล แต่จุดเด่นที่สำคัญ คือ การเป็นสังคมและวัฒนธรรมชนบทและมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติสูง การสื่อสารชุมชนจึงมีลักษณะเป็นไปแบบธรรมชาติและทั่วถึงกัน ดังการสนทนาสัมภาษณ์เชิงลึกว่า

“อยู่แบบชาวบ้าน ก็จะถึงกัน รู้จักกันทั้งหมด คนเข้าคนออก พึ่งพาอาศัยกันเป็นแบบชาวบ้าน และทำมาหากินแบบพอเพียงกัน” (ผู้นำชุมชนคนที่ 1, 2566)

“การดูแลสุขภาพ มีคุณหมอจากอนามัยให้คำปรึกษา และการขอยาตอนเจ็บป่วย หนัก ๆ ก็จะไปตัวอำเภอ ตอนนี้ทางจะสะดวกมากกว่าเดิม” (ผู้นำชุมชนคนที่ 2, 2566)

ในส่วนของการเมืองและการบริหารงานของพื้นที่ โดยสภาพพื้นที่อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน ความขัดแย้งทางการเมืองระดับท้องถิ่นไม่รุนแรง องค์การบริหารส่วนตำบลตะนาวศรี เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางมีรายได้ที่จัดเก็บได้เองค่อนข้างน้อย งบประมาณส่วนใหญ่ได้รับการจัดสรรมาจากส่วนกลาง งบประมาณโดยรวมไม่เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมในทุกด้าน บุคลากรมีไม่เพียงพอกับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนขาดเครื่องมือที่ทันสมัยสำหรับการบริการประชาชน และต้องมีการส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่และงานบริการให้แก่บุคลากร ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภา พอสมควรประชาชนยังขาดความสนใจในด้านการมีส่วนร่วมด้านการเมืองการปกครองและการบริหารหรือพัฒนาท้องถิ่น และยังขาดความเข้าใจระบบบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการบริหารงาน หรือการติดต่อประสานงานอยู่บ่อยครั้ง ดังการสนทนากลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่า

“ความเข้าใจของประชาชนต้องการพึ่งพาหน่วยงานภาครัฐว่าจะช่วยได้ทั้งหมด แต่งบประมาณและศักยภาพก็ได้แค่บางส่วน ตัวนี้ต้องทำความเข้าใจให้กับประชาชน เพราะทุกกิจกรรมและโครงการก็ยังคงต้องใช้งบประมาณในการจัดการ” (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคนที่ 1, 2566)

อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่เป็นหน้าที่ที่หน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่จะต้องดูแลอยู่แล้ว ในระดับอำเภอก็จะมีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องดูแลโดยการประสานงานและเชื่อมโยงกันตามความจำเป็น เช่น เทศบาล อบต. ที่ว่าการอำเภอ หรือเครือข่ายระดับอำเภอ เป็นต้น ซึ่งทุกองค์กรจะมีการประสานงานและเชื่อมโยงกันทั้งหมด

2. การพัฒนาสุขภาพชุมชน

จากการศึกษาสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า ภาพรวมของการดูแลสุขภาพระดับอำเภอภายใต้การทำงานเชื่อมประสานของเครือข่ายสุขภาพระดับอำเภอ (คป.สอ.สวนผึ้ง - บ้านคา) ซึ่งดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ทั้งหมด และมีกลไกการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพ และจุดมุ่งหมายภาพรวม คือ การเป็นอำเภอสุขภาพ และการที่พื้นที่อำเภอสวนผึ้งเป็นพื้นที่ที่มีภูมิประเทศที่สวยงาม และเป็นแหล่งท่องเที่ยวในวันหยุดเป็นจำนวนมาก ภาพรวมของการส่งเสริมสุขภาพจึงจะดูแลในทุกมิติที่เกี่ยวข้อง (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคนที่ 2, 2566)

สำหรับการพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐานสู่ความยั่งยืนจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ ดังนี้

2.1 การพัฒนาร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่น

กล่าวคือ การพัฒนาร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการส่งเสริมสุขภาวะชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ด้านการเพิ่มขีดความสามารถของชุมชน การร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นช่วยเสริมสร้างทักษะและความรู้ในชุมชน ด้านการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพและวิธีการดูแลตนเองที่สถาบันการศึกษาส่งเสริม ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดทั้งชีวิต เป็นการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาช่วยสร้างทางเลือกในการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพตลอดทั้งชีวิต และการเรียนรู้นี้สามารถทำให้ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพและการดูแลตนเองในทุก ๆ วัย และด้านการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เป็นการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการคิดสร้างสรรค์ในชุมชน และ การให้โอกาสในการทดลองและสร้างโครงการที่เน้นการพัฒนาสุขภาพชุมชน กล่าวได้ว่า การพัฒนาร่วมมือกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่นมีผลต่อการส่งเสริมสุขภาพชุมชนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างหลากหลายและครอบคลุมทุกระดับอายุและกลุ่มคนในชุมชน นอกจากนี้แล้วยังเป็นการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่ได้จากสถาบันการศึกษาช่วยเสริมสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืนทางด้านสุขภาพอีกด้วย

2.2 สนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้

กล่าวคือ สามารถส่งเสริมและพัฒนาชุมชนสู่มิติอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการเพิ่มมูลค่าของบุคลากรในชุมชน เป็นการการให้โอกาสในการเรียนรู้ช่วยเพิ่มมูลค่าของบุคลากรในชุมชน การมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีและทักษะทางปฏิบัติทำให้สมาชิกในชุมชนมีความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาและการพัฒนาชุมชนเอง ด้านการสร้างสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้สร้างสังคมที่เรียนรู้และพัฒนาขึ้นทุกวัน การส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกชุมชนทำให้การเรียนรู้ที่เป็นรูปแบบและหลากหลายด้านเสริมสร้างทักษะด้านสุขภาพ เป็นการการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพช่วยเสริมสร้างทักษะด้านสุขภาพของสมาชิก และการสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการฝึกทักษะทางสุขภาพและการดูแลตนเอง และด้านการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ทำให้มีการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมชุมชน การส่งเสริมการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ทำให้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์ที่เข้มแข็งในชุมชน สรุปได้ว่า การสนับสนุน ส่งเสริม และอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกในชุมชนให้เรียนรู้เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการพัฒนาสุขภาพชุมชนและการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของทุกระดับในชุมชน การเรียนรู้ที่มีการสนับสนุนและการเปิดโอกาสทำให้ชุมชนมีความสามารถและเข้มแข็งในการเปลี่ยนแปลงสู่สุขภาพที่ดีและยั่งยืนได้

2.3 จัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้กับชุมชน

จุดเด่นสะท้อนให้เห็นมิติต่าง ๆ คือ ด้านการเสริมสร้างสร้างความเข้าใจและเชื่อมโยงในชุมชน การจัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นช่วยสร้างความเข้าใจในประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชุมชน การมีองค์ความรู้ท้องถิ่นทำให้สมาชิกในชุมชนเชื่อมโยงกันและรู้จักกันมากขึ้น ด้านส่งเสริมการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมเป็นการรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมทำให้ชุมชนมีเอกลักษณ์และความเป็นตัวของตนเอง และการสนับสนุนและรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นช่วยในการสืบทอดประเพณีและความเชื่อต่อไป ด้านสนับสนุนความรู้และการเรียนรู้เป็นการจัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นแหล่งที่ทรงคุณค่าในการสนับสนุนการเรียนรู้ การให้ความสำคัญในการสนับสนุนการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น และด้านสร้างความสามารถในการแก้ปัญหา การมีความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นทำให้ชุมชนมีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของตน การนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่และการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน

2.4 พัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ

สามารถพัฒนาสุขภาพชุมชน เช่น ด้านส่งเสริมสุขภาพ การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชน ช่วยส่งเสริมการออกกำลังกายและการทำกิจกรรมทางกายในชุมชน กิจกรรมด้านสุขภาพช่วยลดความเสี่ยงต่อโรคร้ายแรงและส่งเสริมการดูแลสุขภาพที่ดี ด้านการสร้างชุมชนที่มีความสัมพันธ์ดี การมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนช่วยสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและสังคมศาสตร์ในชุมชน การทำกิจกรรมร่วมสร้างส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้มแข็งของชุมชน และด้านสร้างประสบการณ์ทางสังคม กล่าวคือ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนช่วยสร้างโอกาสในการทำกิจกรรมทางสังคมและสร้างประสบการณ์ที่ดีในชุมชน การสร้างประสบการณ์ทางสังคมทำให้ชุมชนมีทัศนคติและวัฒนธรรมที่สมดุลและสร้างความสุข กล่าวได้ว่า การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพชุมชนมีผลทำให้ชุมชนมีสุขภาพที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งทางด้านสังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจในระยะยาว

2.5 สนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชนเพื่อดำเนินการกิจกรรมสาธารณะ

ด้านการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สามารถส่งเสริมสุขภาพชุมชนได้ เช่น ด้านการแบ่งปันทรัพยากร กลุ่มองค์กรชุมชนที่ร่วมมือกันสามารถแบ่งปันทรัพยากรทั้งทางมนุษย์และทางวัสดุ เช่น ความรู้ ทักษะ และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมสุขภาพในชุมชน ด้านเพิ่มศักยภาพและทักษะ เป็นการร่วมมือกับกลุ่มชุมชนช่วยเพิ่มศักยภาพและทักษะของสมาชิกในชุมชน ทั้งทางด้านการจัดการและทักษะทางชีวิต การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนสุขภาพ การมีกลุ่มองค์กรชุมชนที่สนับสนุนการสร้างบรรยากาศที่เต็มไปด้วยกิจกรรมสุขภาพช่วยส่งเสริมการมีสุขภาพที่ดีในชุมชน และด้านการสร้างมิติวัฒนธรรม การมีกลุ่มองค์กรชุมชนช่วยสร้างมิติวัฒนธรรมที่เต็มไปด้วยคุณค่าทางสังคมและทางวัฒนธรรม ที่ส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่ดีในชุมชน และเป็น การสนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชนที่ดำเนินกิจกรรมสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนมีผลทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทั้งทางด้านสังคม สุขภาพ และเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างสัมพันธ์แบบองค์รวมและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะทางการเสริมสร้างสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐานจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า มีข้อเสนอ ดังนี้

แนวทางที่ 1 การพัฒนาแกนนำจิตอาสาทำงานส่งเสริมสุขภาพชุมชน เป็นการขับเคลื่อนความเข้มแข็งของชุมชนทั้งหลายในด้านสุขภาพและคุณภาพชีวิต และช่วยส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระยะยาว ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การสนับสนุนการฟื้นฟูทางสังคม การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการฟื้นฟูทางสังคมและจิตใจของประชากรในชุมชน เช่น การจัดโครงการบำเพ็ญบุญสำหรับผู้ที่สูญเสียงานหรือการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างชุมชนที่มีความเข้มแข็งและร่วมมือกัน การส่งเสริมการศึกษาสุขภาพ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการศึกษาสุขภาพในชุมชน เช่น การจัดอบรมการป้องกันโรคและการดูแลสุขภาพในชุมชนหรือการสร้างสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขภาพสำหรับประชากรท้องถิ่น การสนับสนุนกิจกรรมสร้างอาชีพทางสุขภาพ การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาอาชีพทางสุขภาพให้แก่ประชากรในชุมชน เช่น การจัดโครงการฝึกอบรมทักษะเพื่อการทำงานในสายอาชีพทางสุขภาพและการจัดทำเครื่องมือสำหรับการตรวจสอบสุขภาพพื้นฐานในชุมชน

แนวทางที่ 2 การบูรณาการการสื่อสารสุขภาพที่มีความต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการการสื่อสารสุขภาพที่มีความต่อเนื่องช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพถูกแลกเปลี่ยนอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลสุขภาพที่ถูกต้องและมีคุณภาพได้ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสนับสนุนสุขภาพและคุณภาพชีวิตของชุมชนในทั้งระยะสั้นและระยะยาว ตัวอย่าง เช่น โครงการสุขภาพชุมชน การจัดกิจกรรมเชิงสุขภาพชุมชนเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกายและการทำกิจกรรมที่เพื่อสุขภาพ เช่น การจัดกิจกรรมวิ่งสำหรับชุมชนทุกวันอาทิตย์หรือการแจกแพ็คเกจอาหารสุขภาพให้กับประชากรในพื้นที่ที่มีความต้องการ การสร้างพื้นที่สำหรับการออกกำลังกาย การสร้างสนามกีฬาหรือสวนสาธารณะที่มีอุปกรณ์ออกกำลังกายต่าง ๆ เพื่อให้ประชากรในชุมชนมีสถานที่ที่สะดวกสบายในการออกกำลังกาย

กายและเพิ่มคุณภาพชีวิตการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ: การสร้างโอกาสให้ผู้สูงอายุมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมกับการออกกำลังกายและการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพในวัยที่ค่อย ๆ มา เป็นต้น

แนวทางที่ 3 การบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน เป็นการทำให้กิจกรรมเหล่านั้นเข้าถึงและเข้าช่วยกับความต้องการและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่นั้น และส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนเป็นก้าวสำคัญในการสร้างสุขภาพชุมชนที่แข็งแรงและยั่งยืนในระยะยาว ตัวอย่างกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมอาหารและสุขภาพ การจัดกิจกรรมเชิงสุขภาพที่เน้นการใช้วัตถุดิบท้องถิ่นและสมาชิกในชุมชนในการทำอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น การสร้างสวนผักชุมชน หรือการจัดเรียนการทำอาหารที่เหมาะสมกับสภาพอากาศและสภาพดินในพื้นที่ การจัดกิจกรรมออกกำลังกายสำหรับชุมชน การจัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน เช่น การจัดกิจกรรมเดินเพื่อชมวิวธรรมชาติหรือการจัดกิจกรรมการเต้นที่ใช้เพลงและการเต้นที่เป็นที่นิยมในพื้นที่ การสร้างศูนย์กลางสุขภาพชุมชน การสร้างศูนย์กลางสุขภาพชุมชนที่มีบริการที่ตอบสนองความต้องการและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เช่น ศูนย์ออกกำลังกายชุมชนหรือศูนย์สุขภาพชุมชนที่มีการให้บริการการตรวจสุขภาพประจำปี และการปรึกษาเรื่องสุขภาพ การเสริมสร้างการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น เช่น การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการทำความสะอาดสิ่งแวดล้อม การปลูกต้นไม้ หรือการจัดโครงการลดการใช้พลาสติกเพื่อส่งเสริมสุขภาพของชุมชนและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เป็นต้น

แนวทางที่ 4 การพัฒนาร่วมมือกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตจากภายนอกชุมชน เป็นการแบ่งปันทรัพยากรและความรู้ทางด้านสุขภาพระหว่างชุมชนที่เชื่อมโยงกัน ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากประสบการณ์และความเชี่ยวชาญที่มีอยู่ภายนอก และส่งเสริมสุขภาพที่มีการร่วมมือและรอบรู้ระหว่างชุมชนและนิสิตศึกษา มีผลทำให้ชุมชนมีความสามารถในการดำเนินการรักษาสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

อภิปรายผล

ความสำคัญของระบบสุขภาพะชุมชนมุ่งเพื่อการมีสุขภาพที่ดีและมีสุขอนามัยดีทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงสภาพการสาธารณสุขของประชาชนไทยมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะในเชิงพื้นที่ของชุมชน สร้างประสบการณ์ที่เป็นที่ยอมรับในการพัฒนาสุขภาพที่เป็นที่น่าอยู่ของประชาชนในทุกพื้นที่ ผลการศึกษาอภิปรายได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 ศึกษาการพัฒนาสุขภาพะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน กรณีศึกษาบ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า การปรับปรุงสภาพสุขภาพของชุมชนโดยการทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษาท้องถิ่น การสนับสนุนการเรียนรู้ของสมาชิกในชุมชน การจัดการความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการสนับสนุนกลุ่มองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการสร้างสุขภาพชุมชนที่ยั่งยืน สอดคล้องกับการศึกษาของ เรืองวิทย์ นิลโคตร และคณะ ได้ศึกษากิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาสุขภาพะชุมชนโดยประยุกต์ใช้บริบทชุมชนเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 กิจกรรมหลัก คือ การสืบค้นทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน การพัฒนากิจกรรมบนฐานของสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน กิจกรรมการพบกันและเสริมศักยภาพกลุ่ม กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพะทางกาย และกิจกรรมการสืบสานประเพณีและวัฒนธรรม (เรืองวิทย์ นิลโคตร และคณะ, 2565) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เรมวาล นันทศุภวัฒน์ และคณะ ได้ศึกษาการพัฒนาสุขภาพะชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนตำบลไชยสถาน พบว่า ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีผู้นำที่แข็งแกร่งที่เข้าใจและเห็น ความสำคัญของสุขภาพะตำบลของตนเอง มีความเสียสละอดทน เพื่อชุมชน รวมทั้งมีการทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้และพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง การเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องมีจุดยืนและความต่อเนื่องใน

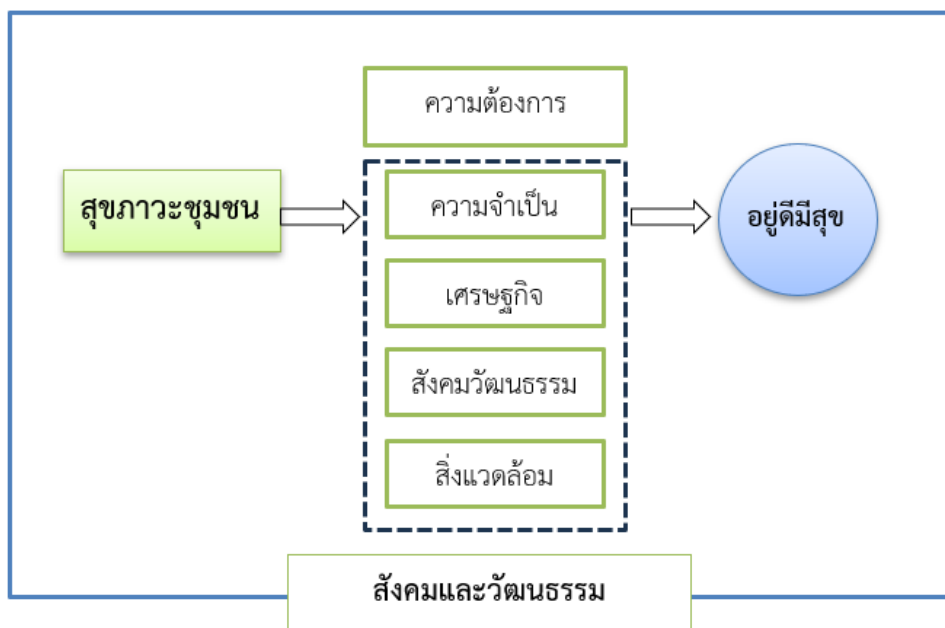

นโยบายด้านการพัฒนาระบบ สุขภาพของตำบล โดยมุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก อภิปรายได้ว่าความยั่งยืนของสุขภาพชุมชนจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีผู้นำที่แข็งแกร่งที่เข้าใจและเห็นความสำคัญของสุขภาพ มีการทำงานเป็นทีม และสร้างเครือข่ายการจัดการความรู้และพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน (เรมวอล นันทศุภวัฒน์ และคณะ, 2555)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐานพบว่า แนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยใช้บริบทเป็นฐาน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ การพัฒนาแกนนำจิตอาสาทำงานส่งเสริมสุขภาพชุมชน การบูรณาการการสื่อสารสุขภาพที่มีความต่อเนื่อง การบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน และการพัฒนาร่วมมือกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตจากภายนอกชุมชน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ ณัชชภัทร พานิช และคณะ ได้ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดน่าน พบว่า มีปัจจัยด้านคน ทุน และความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานที่จะนำไปสู่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ทางด้านสุขภาพในชุมชน โดยใช้แผนที่ทางเดินยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน โดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุน มีการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาหนุนเสริม การจัดการระบบสุขภาพชุมชนภายใต้องค์ประกอบทางด้านทีมสุขภาพ ซึ่งมีนักจัดการสุขภาพชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานในชุมชน การมีทรัพยากรและทุนในการบริหารจัดการ การเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมสุขภาพชุมชน การมีแผนสุขภาพชุมชนที่ดี มีภาคีเครือข่ายและการขยายเครือข่ายร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมายผลการพัฒนาสุขภาพในระดับชุมชน ระดับครอบครัว และระดับบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จ ความยั่งยืนและการขยายผลการจัดการระบบสุขภาพชุมชน ที่จะนำไปสู่การจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป (ณัชชภัทร พานิช และคณะ, 2558) และสอดคล้องกับ นางเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ ได้ศึกษาถึงการพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน พบว่า การมีผู้นำที่ดี การนำต้นทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ การทำงานแบบภาคีเครือข่าย โดยต้องอาศัยองค์กรหลักในชุมชนเป็นสำคัญ และบุคลากรทางสาธารณสุขยังเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการประสานงานระหว่างภาคีเครือข่าย อภิปรายได้ว่า การพัฒนาสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืนควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทเป็นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน (นางเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ, 2555)

องค์ความรู้ใหม่

สุขภาวะชุมชนมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความจำเป็นของชุมชน รวมถึงการมีบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีคุณภาพและเข้าถึงได้ การเป็นต้นแบบสำคัญของความจำเป็นสำหรับสุขภาวะชุมชน ด้านความปลอดภัยในชุมชน เช่น การป้องกันอุบัติเหตุและการลดอุบัติเหตุ ด้านเศรษฐกิจ การมีโอกาสทางการทำงานและการมีรายได้ที่สามารถทำให้มีความสุขได้ การมีสภาพคล่องทางเศรษฐกิจในชุมชนที่สามารถสนับสนุนความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนา ด้านสังคมและวัฒนธรรม การมีความสัมพันธ์ทางสังคมที่แข็งแกร่งและสร้างเครือข่ายทางสังคมที่สนับสนุน การรักษาศักยภาพและวัฒนธรรมท้องถิ่น การรักษาความรู้เชิงวัฒนธรรม และการสนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมในชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อม การมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยและการพัฒนา การรักษาสิ่งแวดล้อมที่สะอาด การป้องกันมลพิษ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน อาจกล่าวได้ปัจจัยต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกับการสร้างสุขภาวะชุมชนที่ยั่งยืนและมีความเป็นอยู่ที่ดี โดยตรงหรือโดยอ้อมผ่านกระบวนการทางทุนทรัพย์ การเข้าถึงทรัพยากร การส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม และการทำงานร่วมกันในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม โดยทั้งหมดต้องอิงบริบทสังคมและวัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนา ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน และนำเสนอแนวทางการเสริมสร้างสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืน ด้วยแนวทางทั้งหมด 4 ด้าน กล่าวคือ การพัฒนาแกนนำจิตอาสา การบูรณาการการสื่อสารสุขภาพ การบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการพัฒนาร่วมมือกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตจากภายนอกชุมชน ทั้งนี้ผลการวิจัยได้ให้ข้อมูลและแนวทางที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสุขภาพชุมชนในท้องถิ่นนี้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนได้ ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งนี้ สุขภาพชุมชนและคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีสุขภาพดี ชุมชนมีความเข้มแข็งจะส่งผลต่อคุณภาพของประเทศในภาพรวม การเสริมศักยภาพชุมชนให้มีความรอบรู้ทางสุขภาพพื้นฐานเพื่อให้มีความสามารถในการบริหารจัดการตนเองได้จึงมีความสำคัญต่อระบบสุขภาพในภาพรวม หน่วยงานทั้งระดับชุมชน จังหวัด เขต และระดับประเทศ ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างสุขภาพในระดับปัจเจกและชุมชนให้มีความเข้มแข็งและต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการออกแบบการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เพื่อให้สามารถศึกษาประเด็นปัญหาสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ด้านระบบสุขภาพชุมชนไปพร้อม ๆ กัน

เอกสารอ้างอิง

- ณัชภัทร พานิช และคณะ. (2558). ยุทธศาสตร์การจัดการระบบสุขภาพชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดน่าน. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 8(ฉบับพิเศษ), 169-189.
- เทศบาลตำบลสวนผึ้ง. (2561). แผนพัฒนาตำบล พ.ศ. 2561-2564. ราชบุรี: เทศบาลตำบลสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี.
- นงเยาว์ อุดมวงศ์ และคณะ. (2555). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารสาธารณสุขล้านนา, 13(1), 51-58.
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-61. (13 ตุลาคม 2561).

- ผู้นำชุมชนคนที่ 1. (6 กันยายน 2566). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. (นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้นำชุมชนคนที่ 2. (6 กันยายน 2566). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. (นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคนที่ 1. (6 กันยายน 2566). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. (นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคนที่ 2. (6 กันยายน 2566). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการประยุกต์ใช้บริบทเป็นฐาน: กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านห้วยน้ำหนัก อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. (นิภาวรรณ เจริญลักษณ์, ผู้สัมภาษณ์)
- เรมวอล นันท์ศุภวัฒน์ และคณะ. (2555). การพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนตำบลไชยสถาน. พยาบาลสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 39(2), 144-156.
- เริงวิชญ์ นิลโคตร และคณะ. (2565). การพัฒนาสุขภาวะชุมชนโดยประยุกต์ใช้บริบทชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษาการฟ่อนไทยทรงดำบ้านดอนทอง ตำบลดอนข่อย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. วารสารกระแสวัฒนธรรม, 23(24), 94-110.
- Hfocus. (2019). "WHO" Warning of 10 threats to global health in 2019. Retrieved December 22, 2023, from <https://www.hfocus.org/content/2019/01/16776>

การเปิดรับสื่อออนไลน์ทัศนคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการ หัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้บีสต์ (Beauty Beasts)*

EXPOSURE TO ONLINE MEDIA, ATTITUDES, SUBJECTIVE NORM AND INTENTION TO USE BEAUTY PROCEDURES SERVICES AMONG THE BEAUTY BEASTS GROUP

ภัทรวรินทร์ ออไอสุณย์* และณัฐชดา วิจิตรจามรี

Patarawarin Or - aisoon and Natchuda Wijitjammaree

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: patarawarin.o@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม 2) อิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม 3) อิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม 4) อิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม 5) อิทธิพลร่วมของการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม Beauty Beasts จำนวน 400 คน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งสถิติเชิงอนุมานที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอย อย่างง่ายและการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ โดยผลการวิจัยพบว่า 1) มีการเปิดรับสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามผ่านสื่อ TikTok และทัศนคติที่ดีต่อการทำหัตถการด้านความงาม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปิดรับสื่อ TikTok มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ($\beta = 0.432$) สื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\beta = 0.576$) สื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการ ($\beta = 0.479$) 3) ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ($\beta = 0.512$) 4) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ($\beta = 0.699$) 5) การเปิดรับสื่อออนไลน์ ($\beta = 0.094$) ทัศนคติ ($\beta = 0.209$) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($\beta = 0.547$) มีอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts

คำสำคัญ: หัตถการด้านความงาม, การเปิดรับสื่อออนไลน์, ทัศนคติ, การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง, ความตั้งใจใช้

Abstract

This research article The objectives are to study 1) exposure to online media, attitudes, and conformity to reference groups and intention to use cosmetic procedures services. 2) Influence of exposure to online media on attitudes Conformity to the reference group and intention to use cosmetic procedures. 3) Influence of attitude on intention to use cosmetic procedures. 4) Influence

* Received March 15, 2024; Revised March 28, 2024; Accepted March 30, 2024

of conformity to the reference group on intention to use cosmetic procedures. 5) Joint influence of exposure to online media, attitude, and conformity to the reference group towards intention to use beauty procedures services This research is quantitative. An online questionnaire was used to collect data from a group of 400 Beauty Beasts, Descriptive and inferential statistics were used for data analysis, The inferential statistics used to test hypotheses include regression analysis and simple and multiple regression analysis. The results of the research found that 1) there was exposure to online media about cosmetic procedures through TikTok and a positive attitude towards cosmetic procedures. 2) Exposure to TikTok media influences attitude ($\beta = 0.432$), YouTube media influences conformity to the reference group ($\beta = 0.576$), and YouTube media influences intention to use the service ($\beta = 0.479$). 3) Attitudes regarding cosmetic procedures influence intention to use cosmetic procedures ($\beta = 0.512$). 4) Conformity to the reference group influences intentions to use cosmetic procedures ($\beta = 0.699$). 5) Exposure to online media ($\beta = 0.094$), attitude ($\beta = 0.209$) and conformity to the reference group ($\beta = 0.547$) jointly influence the intention to use beauty procedures services in the Beauty Beasts Group

Keywords: Beauty Procedures services, Exposure Online Media, Attitudes, Subjective Norm, Intention

บทนำ

รูปลักษณ์ภายนอก (Physical appearance) เป็นอวัยวะอันดับแรก ๆ ที่สามารถสื่อสารอัตลักษณ์ของบุคคลได้ รูปลักษณ์ภายนอกที่มีความดึงดูด (Attractiveness) เป็นปัจจัยที่สามารถสื่อสารสนับสนุนการสื่อสารและสร้างความประทับใจกับผู้ติดต่อสื่อสารได้ ดังนั้น ความงามจึงเป็นค่านิยมที่ผู้บริโภคในสังคมไทยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ทำให้คุณค่าทางสังคมที่มีต่อความงามเริ่มแพร่หลายไปยังกลุ่มต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว จนคนรุ่นใหม่เกิดเป็นภาพจำและปลูกฝังค่านิยมเหล่านี้ในสังคมไทยว่าต้องมีรูปร่าง หน้าตาดี ผู้คนถึงให้การยอมรับตามแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด ธอนไดค์ (Edward Thorndike) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันกล่าวว่า “Halo Effect” คือ ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งที่บุคคลรู้สึกชอบหรือรู้สึกดีด้วย จนทำให้มีอคติในการตัดสินใจ (Edward Thorndike, 1920) ค่านิยมความงามส่งผลให้ธุรกิจด้านสุขภาพและความงามเติบโตขึ้น มีการเข้าใช้บริการของกลุ่มคนที่ให้ความสนใจอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง เพื่อให้ตรงกับมาตรฐานความงามในปัจจุบัน จนกลายเป็นธุรกิจที่มาแรง ในปีพ.ศ 2566 เนื่องจากพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตามการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดเป็นเทรนด์ความงามขึ้น (สุจิตรา อันโน, 2565); (เอกภ ภัทรธนกุล, 2566) กล่าวว่า ในปีพ.ศ 2566 ตลาดธุรกิจความงามในประเทศไทยมีศักยภาพในการเติบโต 17.29% เป็นผลมาจากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรม นำมาซึ่งความหลากหลายของมุมมองในเรื่องของความสวยความงามที่แตกต่างกันไป โดยบริการเสริมความงามในกลุ่มที่ไม่ใช่การศัลยกรรม (Noninvasive Procedures) ที่เน้นแก้ไขเฉพาะจุด อาทิ การฉีดโบท็อกซ์ การฉีดฟิลเลอร์ (สุจิตรา อันโน, 2565)

ขณะที่ผลสำรวจจากบริษัทวิจัยตลาด Global WebIndex กลุ่มเป้าหมายโดยส่วนใหญ่ของตลาดความงามที่ได้มีการสำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีความสนใจเกี่ยวกับหัตถการ เป็นกลุ่มคนประเภท Beauty Beasts ซึ่งเป็นกลุ่มคนยุคใหม่ วัยหนุ่มสาวมีอายุ 18 - 35 ปี ที่หลงใหลในเรื่องความสวยงาม รวมไปถึงการดูแลภาพลักษณ์ของตนเองให้ดูดีอยู่เสมอส่วนใหญ่มักเป็น Gender - Neutral หรือการไม่จำกัดเพศ ส่งผลให้หลายคนปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อความสวยงามเพิ่มขึ้น และในสังคม Beauty Beasts ผลวิจัยพบว่า กว่า 96% ของกลุ่มนี้เป็น “Trend Adapter” คือ เปิดรับเทรนด์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทำให้หลายคนอยากที่จะพัฒนาตัวเองให้เป็น Content

Creator หน้าใหม่ ที่สามารถโน้มน้าวใจได้ง่ายทำให้คนที่ติดตามหรือกำลังหลงใหลในความงามนี้ อาจคล้อยตามได้ (I-dac Bangkok, 2022)

ดังนั้น สื่อออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น Website, Facebook, Instagram, X, LINE, TikTok และ YouTube ที่ เป็นช่องทางในการแนะนำสินค้าหรือบริการผ่านทางสื่อออนไลน์ และสามารถสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้บริโภค เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจความงามได้ โดยใช้กลยุทธ์ทางการตลาดต่าง ๆ เนื่องจากผู้บริโภคสามารถเข้าถึง สื่อออนไลน์เหล่านี้ได้ง่ายและสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาตลอด 24 ชั่วโมง สื่อออนไลน์จึงเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ธุรกิจความงามเริ่มหันมาใช้ Influencer ในการโฆษณาหรือช่วยแนะนำสินค้าและบริการ หัตถการด้านความงาม โดยสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์ไปยังกลุ่มผู้บริโภค เป็นกลุ่มอ้างอิงที่สามารถทำให้ผู้บริโภค เกิดการคล้อยตามได้ง่าย ตามทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล (Theory of Reasoned Action: TRA) ทฤษฎีนี้แสดง ถึงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติ ความเชื่อ ความตั้งใจและพฤติกรรมตามแนวคิดกล่าวมา คือ มนุษย์โดยปกติแล้ว จะเป็นผู้ที่มิมีเหตุผล พฤติกรรมของปัจเจกบุคคลจึงไม่ได้เกิดขึ้นโดยขาดการพิจารณามาก่อน ดังนั้น การที่บุคคลจะมี หรือไม่มีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้น จะเกิดจากความตั้งใจและการมีเหตุผลด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจใช้บริการหัตถการ ด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้ บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้ บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การเปิดรับสื่อออนไลน์ทัศนคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการ ด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts” โดยเป็นวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการ วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่ม Beauty Beasts ที่มีอายุ 18 - 35 ปี ไม่จำกัดเพศ มีความสนใจใน เรื่องความสวยงาม ให้ความสำคัญกับเรื่องบุคลิกภาพ รูปร่าง หน้าตา โดยเลือกกลุ่มเฟซบุ๊กเกี่ยวกับความงามที่มี สมาชิกกลุ่มไม่น้อยกว่า 50,000 คน ซึ่งมีจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) รอบรู้เรื่องศัลยกรรมและความงาม 2) กลุ่มป้ายยา สกิลแคร์ 3) ห้องเรียน Skindex (สกินแคร์และการดูแลผิว) 4) รีวิวจริงไม่จกตา 5) รีวิวศัลยกรรมความงาม ผู้ใช้จริง 6) กลุ่มรีวิวบิวตี้ ซึ่งมีสมาชิกกลุ่ม รวมทั้งสิ้น 1,365,300 บัญชี ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวน ที่แน่นอนได้ จึงทำ การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Cochran ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนกลุ่มประชากร โดยกำหนดระดับความ เชื่อมั่นที่ 95% คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 384 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บ ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งสิ้น 400 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยอาศัยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ โดยเครื่องมือในเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 6 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ด้านความงาม ได้แก่ Website, Facebook, Instagram, X, LINE, TikTok และ YouTube ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อเหตุการณ์ด้านความงาม ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อเหตุการณ์ด้านความงาม ส่วนที่ 5 คำถามเกี่ยวกับความตั้งใจใช้บริการเหตุการณ์ด้านความงาม ส่วนที่ 6 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพ

ผู้วิจัยการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยได้นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหาด้วยเทคนิค IOC Index of Item Objective Congruence จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ เพื่อให้แบบสอบถามมีความครอบคลุม และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ จากนั้นทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงแล้ว มาทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยใช้พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แบบอัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 จึงจะสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้จริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามทั้งหมดด้วยตนเอง (Self - Administered Questionnaire) จำนวน 400 ชุด ผ่านโปรแกรม Google Form ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อเผยแพร่บนกลุ่ม Facebook พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยและขอความอนุเคราะห์ให้กลุ่มตัวอย่างช่วยตอบแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สำหรับ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis : SRA) และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) : MRA

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจใช้บริการเหตุการณ์ด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการทำเหตุการณ์ด้านความงาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.76 รองลงมา คือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีค่าเฉลี่ย 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.99 และความตั้งใจใช้บริการเหตุการณ์ด้านความงามมีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.93 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลผลข้อมูล
การเปิดรับสื่อออนไลน์	3.22	0.95	ปานกลาง
ทัศนคติ	4.30	1.01	มากที่สุด
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	3.78	0.99	มาก
ความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม	4.00	0.93	มาก

2. ผลการศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) พบว่า การเปิดรับสื่อ TikTok มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับหัตถการด้านความงามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.432 ($\beta = 0.432$) การเปิดรับทางสื่อยูทูบ (YouTube) มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับหัตถการด้านความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.576 ($\beta = 0.576$) การเปิดรับทางสื่อยูทูบ (YouTube) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.479 ($\beta = 0.479$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) (n = 400)

สมมติฐาน	b	β	t	Sig.t
การเปิดรับสื่อ TikTok มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts	0.264	0.432	9.554	0.000*
$R^2 = 0.187$, $F = 91.279$, $\text{Sig.F} = 0.000^*$				
การเปิดรับทางสื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงาม ของกลุ่ม Beauty Beasts	0.452	0.576	14.063	0.000*
$R^2 = 0.332$, $F = 197.772$, $\text{Sig.F} = 0.000^*$				
การเปิดรับทางสื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts	0.353	0.479	10.874	0.000*
$R^2 = 0.229$, $F = 118.235$, $\text{Sig.F} = 0.000^*$				

3. ผลการศึกษาอิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.512 ($\beta = 0.512$) หากพิจารณาค่าอิทธิพลจะพบว่า ค่าเป็นบวก นั้นหมายความว่า หากกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) มีทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามมาก จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันหากกลุ่ม Beauty Beasts มีทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามน้อย จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามลดลง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) จะพบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงาม สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ถูกต้องร้อยละ 26.3 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts (n = 400)

ความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม	b	β	t	Sig.t
ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงาม	0.631	0.512	11.903	0.000*
$R^2 = 0.263$, $F = 141.676$, $\text{Sig.F} = 0.000^*$				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการศึกษาอิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.699 ($\beta = 0.699$) หากพิจารณาค่าอิทธิพล จะพบว่า ค่าเป็นบวก นั้นหมายความว่า หากกลุ่ม Beauty Beasts มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมาก จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการ ด้านความงามเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันหากกลุ่ม Beauty Beasts มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน้อย จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามลดลง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) จะพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) ได้ถูกต้องร้อยละ 49.1 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) (n = 400)

ความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม	b	β	t	Sig.t
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อการใช้บริการหัตถการด้านความงาม	0.657	0.699	19.480	0.000*
$R^2 = 0.535$, $F = 151.608$, $\text{Sig.F} = 0.000^*$				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. ผลการศึกษาร่วมของการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทัศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ร้อยละ 53.5 ($R^2 = 0.535$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว มีตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการ ด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเรียงลำดับค่าอิทธิพลดังนี้ 1) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อความตั้งใจการใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.547$) 2) ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.209$) 3) การเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.094$) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณของการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทักษะคิด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts (n = 400)

ความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม	b	β	t	Sig.t
การเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มีต่อการใช้บริการด้านความงาม	0.092	0.094	2.240	0.026*
ทักษะคิดที่มีต่อการใช้บริการหัตถการด้านความงาม	0.258	0.209	5.205	0.000*
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อการใช้บริการหัตถการด้านความงาม	0.515	0.547	12.661	0.000*
$R^2 = 0.535, F = 151.608, \text{Sig.}F = 0.000^*$				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทักษะคิด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์เกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามผ่านสื่อออนไลน์ทาง Website, Facebook, Instagram, X, Line, TikTok และ YouTube พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามผ่านสื่อ TikTok มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.28 รองลงมา คือ มีการเปิดรับสื่อออนไลน์มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามผ่านสื่อ YouTube มีการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงาม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.26 จึงสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์ ได้นิยามรูปแบบของสื่อออนไลน์ว่า เป็นรูปแบบในการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านต่าง ๆ สื่อออนไลน์จึงจัดเป็นสื่อใหม่ของการสื่อสารมวลชนสื่อหนึ่ง ซึ่งองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ มักจะนิยมใช้สื่อออนไลน์นี้ เพื่อการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงาน ผ่านหน้าโฮมเพจของตน (สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์, 2549)

2. อิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อทักษะคิด การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับทางสื่อ TikTok และ YouTube มีอิทธิพลต่อทักษะคิดเกี่ยวกับหัตถการด้านความงามมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.432 ($\beta = 0.432$) มีค่าอิทธิพลเป็นบวก มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) อธิบายการแปรผันของทักษะคิดเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ถูกต้องร้อยละ 18.7 แสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อ มีอิทธิพลในทางบวกกับทักษะคิดต่อหัตถการด้านความงาม ซึ่งสื่อออนไลน์ มีคุณลักษณะการเผยแพร่ด้วยเนื้อหาที่น่าสนใจได้ดี สามารถสร้างโอกาสในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรสิทธิ์ วิทย์ราษฎร์ ได้ให้ความหมายของสื่อออนไลน์ว่า เป็นสื่อทางเลือก สื่อเสริมหรือสื่อใหม่ ที่สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา โต้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที จัดเก็บสารสนเทศไว้ได้โดยง่าย เช่น เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเน้นส่วนร่วมของผู้อ่านผ่านกระดานข่าว เน้นส่วนร่วมโดยสร้างพื้นที่ส่วนตัวเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลมามีส่วนร่วมในการรายงานข่าวเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ (สุรสิทธิ์ วิทย์ราษฎร์, 2545)

อิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับหัตถการด้านความงาม

จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับทางสื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับหัตถการด้านความงามมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.576 ($\beta = 0.576$) สามารถอธิบายการแปรผันของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ถูกต้องร้อยละ 33.2 แสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเกี่ยวกับหัตถการด้านความงาม สามารถเชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านอื่น ๆ ได้ ทั้งยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และความทันสมัย ความน่าเชื่อถือให้กับ ธุรกิจหรือแบรนด์สินค้าได้อีกด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิด

Quester et al กล่าวว่า กลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมของบุคคลหนึ่ง ๆ โดยมุมมองหรือค่านิยมของกลุ่มอ้างอิงถูกนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลกลุ่มอ้างอิงได้ (Quester, et. al. , 2007)

อิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม

จากการวิจัย พบว่า การเปิดรับทางสื่อ YouTube มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.479 ($\beta = 0.479$) สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ถูกต้องร้อยละ 22.9 แสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อออนไลน์ต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทหรือองค์กรต่าง ๆ ให้มีความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดการรับรู้ นำข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจซื้อสินค้าและใช้บริการได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของสูลิสธี วิทยารัฐ ได้ให้ความหมายของสื่อออนไลน์ว่าเป็นสื่อทางเลือก สื่อเสริมหรือสื่อใหม่ เข้าถึงได้ตลอดเวลา ได้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที เปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการข่าวเผยแพร่ผ่านสื่อได้ความตั้งใจในการกระทำด้วย กลุ่มอ้างอิงจะมีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมมากหรือน้อยนั้น ขึ้นอยู่กับความสำคัญต่อบุคคลนั้น ๆ (สูลิสธี วิทยารัฐ, 2545)

3. อิทธิพลของทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.512 ($\beta = 0.512$) สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) ได้ถูกต้องร้อยละ 26.3 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าทัศนคติต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts เป็นการเข้าใจความคิดของผู้บริโภคแบบเจาะลึก เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค ซึ่ง Foster ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเกิดทัศนคติว่าขึ้นอยู่กับสาเหตุ 2 ประการ 1) ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคลหรือสถานการณ์ ทัศนคติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลมาจากการได้พบ ได้เห็น ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยตรงและโดยการได้ยิน ได้ฟัง แต่ไม่ได้พบเห็นกับของจริงด้วยตนเอง ถือได้ว่าเป็นประสบการณ์โดยอ้อม 2) ค่านิยมและการตัดสินใจ เนื่องจากกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีค่านิยมและตัดสินใจไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มอาจมีทัศนคติต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกันก็ได้ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ค่านิยม หรือมาตรฐานของกลุ่มที่บุคคลนั้นร่วมใช้ชีวิตอยู่ (Foster, 1952) ขณะที่ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ได้กล่าวว่า พฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้แนะโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม 2) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และ 3) ความเชื่อเกี่ยวกับ ความสามารถในการควบคุม จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อการคาดหวังผลการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรมเป็นความเชื่อของบุคคล ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากความรู้สึกรู้สึกนึกคิดส่วนตัวที่มีความเชื่อว่าถ้ากระทำพฤติกรรมนั้น แล้วจะได้ผลทางบวกเขาก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Ajzen, I., & Fishbein, M., 1980)

4. อิทธิพลของการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ 0.699 ($\beta = 0.699$) หากพิจารณาค่าอิทธิพล จะพบว่า ค่าเป็นบวก นั้นหมายความว่า หากกลุ่มบิวตี้ บีสต์ (Beauty Beasts) มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมาก จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันหากกลุ่ม Beauty Beasts มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงน้อย จะมีความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามลดลงและเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) จะพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ได้ถูกต้องร้อยละ 49.1 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นส่วนสำคัญทำให้

เกิดความความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม จากผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของซูซีย์ สมิทธิไกร ได้กล่าวว่า เกณฑ์ 3 ประการของกลุ่มอ้างอิง 1) กลุ่มที่เป็นสมาชิกและกลุ่มที่ไม่เป็นสมาชิก คือ กลุ่มที่บุคคลได้รับการยอมรับให้เป็นสมาชิกกลุ่มโดยอาจเป็นกลุ่มทางการ กลุ่มนั้น 2) กลุ่ม คือ ปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ กลุ่มปฐมภูมิเป็นกลุ่มที่มีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมาก จนกระทั่งมีความเหนียวแน่นผูกพันกันสูง กลุ่มปฐมภูมิจึงเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของผู้บริโภคที่สุด ได้แก่ ครอบครัว หรือกลุ่มเพื่อนสนิท 3) กลุ่มที่ไฝฝืน คือ กลุ่มที่บุคคลปรารถนาอยากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม จึงมีการยอมรับบรรทัดฐานค่านิยมและพฤติกรรมของกลุ่มนี้มาใช้เป็นแนวทางของตนเอง (ซูซีย์ สมิทธิไกร, 2556)

5. อิทธิพลร่วมของการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม พบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถร่วมกันอธิบายการแปรผันของความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ให้คงที่แล้ว ตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts โดยมีค่าอิทธิพลเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีต่อความตั้งใจการใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.547$) 2) ทศนคติเกี่ยวกับการทำหัตถการด้านความงามต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.209$) 3) การเปิดรับสื่อออนไลน์ที่มีต่อความตั้งใจใช้บริการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ($\beta = 0.094$) แสดงให้เห็นว่าการเปิดรับสื่อออนไลน์ ทศนคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม เป็นความเข้าใจถึงความคิดของผู้บริโภค เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค ส่งผลให้ตัวแปรทุกตัวมีอิทธิพลร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Katz, E., et. al ได้กล่าวไว้ ผู้รับสำหรับเป็นผู้เลือกใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ที่ต้องการตอบสนองความต้องการของตนเอง โดยมีความต้องการใช้ประโยชน์จากสื่อ 5 ประการ ดังนี้ 1) ความต้องการความรู้ คือ ความต้องการด้านข้อมูลข่าวสาร เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นและแรงผลักดันของตนเอง 2) ความต้องการด้านอารมณ์ คือ ความต้องการด้านพึงพอใจของตนเอง เช่น ด้านความบันเทิง 3) ความต้องการเชิงบูรณาการ คือ ความต้องการใช้สื่อ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเชื่อมั่นให้กับตนเองในด้านต่าง ๆ 4) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม คือ ความเชื่อมั่น และต้องการที่จะใช้สื่อเพื่อติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมกับคนในครอบครัว เพื่อน และคนอื่น ๆ ในสังคม และ 5) ความต้องการปลดปล่อยความตึงเครียด คือ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความจริงจากปัญหา โดยเลือกที่เปิดรับความบันเทิงในสื่อมวลชนเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด (Katz, E., Gurevitch, M., & Haas, H., 1973) ในขณะเดียวกัน Miller ได้ให้ความหมายว่า การกระทำเชิงเหตุผล ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ความคิดเห็นที่เป็นบรรทัดฐานของสังคม ทำให้เกิดอิทธิพลต่อบุคคลในสภาพแวดล้อมเฉพาะของคน ๆ หนึ่ง ที่นำไปสู่อิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลนั้น 2) ทศนคติที่เป็นผลกระทบของความเชื่อที่เกี่ยวกับพฤติกรรมโดยเฉพาะวัดได้ โดยการประเมินความเชื่อเหล่านั้น 3) ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมโดยการทำหน้าที่ของทศนคติที่มีผลต่อพฤติกรรม ทฤษฎีว่าด้วยการกระทำที่มีเหตุผลชี้ว่าความตั้งใจจากพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งขึ้นอยู่กับทศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรม (Miller, K., 2005)

ดังนั้น เมื่อนำมาวิเคราะห์อิทธิพลร่วมกัน จึงทำให้ทราบว่า การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เกิดจากอิทธิพลของการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่ปัจจุบันผู้บริโภคได้ใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารมากขึ้น อีกทั้งทศนคติที่เป็นความรู้สึก ความคิดในทางชอบหรือไม่ชอบ อันมีแนวโน้มที่จะให้บุคคลกระทำต่อสิ่งนั้น ๆ และคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีความสำคัญต่อบุคคลได้ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวเป็นโครงสร้างพื้นฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ของพฤติกรรม จนเกิดเป็นความตั้งใจใช้ ดังนั้น การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทศนคติ

และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของผู้บริโภค มีอิทธิพลต่อการเกิดความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม โดยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ธุรกิจสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1) สื่อออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ผู้วิจัยจึงแนะนำว่าหากผู้ประกอบการต้องการจะส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการ ควรเลือกสื่อ TikTok เพราะเป็นสื่อที่ผู้บริโภคเปิดรับมากที่สุด ผู้ประกอบการสามารถใช้สื่อนี้เป็นช่องทางในการเข้าถึงผู้บริโภค โดยเน้นออกแบบเนื้อหาสื่อให้เหมาะสม มีความน่าสนใจเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับชมจะเกิดความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม 2) ทักษะที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ผู้วิจัยจึงแนะนำว่า ผู้ประกอบการและนักสื่อสารการตลาดต้องการจะส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ควรเน้นไปที่การสื่อสารเกี่ยวกับมาตรฐานความปลอดภัยของคลินิกเสริมความงามเป็นอันดับแรก ทั้งในเรื่องของการมีใบอนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาล ความสะอาด แพทย์ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ กล้าที่จะตัดสินใจเข้ารับบริการหัตถการได้อย่างมั่นใจ 3) ผู้ประกอบการและนักสื่อสารการตลาดต้องการที่จะส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ควรเลือกใช้กลุ่มอ้างอิงระดับ Nano Influencer ในการโฆษณา ช่วยแนะนำสินค้าและบริการหัตถการด้านความงาม โดยสื่อสารผ่านทางสื่อออนไลน์ไปยังกลุ่มผู้บริโภค เพราะกลุ่มอ้างอิงกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและเป็นกันเองมากที่สุด 4) การเปิดรับสื่อออนไลน์ ทักษะการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีอิทธิพลร่วมต่อความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงามของกลุ่ม Beauty Beasts หากผู้ประกอบการต้องการส่งเสริมความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม ควรใช้สื่อออนไลน์ 7 สื่อ เนื่องจากทั้งหมดเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม โดยเน้นการออกแบบเนื้อหาให้ทันสมัย น่าสนใจ และมีการนำเสนอข่าวสารใหม่ ๆ ประเด็นที่ควรใช้ คือ เป็นคลิปวิดีโอสั้นๆ ที่ให้ความรู้สีกสนุก เพลิดเพลิน ผ่อนคลายแต่สอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับหัตถการด้านความงาม โดยมีการใช้กลุ่มอ้างอิงในการนำเสนอข้อมูลและเน้นไปที่มาตรฐาน ความปลอดภัยและผู้ประกอบการควรมีการจัดฝึกอบรมพนักงานให้มีบริการด้วยความสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใส มีมารยาท และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความประทับใจจนนำไปสู่ความตั้งใจใช้บริการหัตถการด้านความงาม

เอกสารอ้างอิง

- ชูชัย สมितिไกร. (2556). พฤติกรรมผู้บริโภค.(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริชัย วงษ์สาธิตศาสตร์. (2549). ช่องทางใหม่ในการรายงานข่าวของสื่อมวลชนไทย. วารสารรวมคำแหง, 23(1), 43-69.
- สุจิตรา อันโน. (2565). ผู้หญิงอย่าหยุดสวย ดัน “ตลาดเสริมความงาม”. เรียกใช้เมื่อ 4 มีนาคม 2567 จาก <https://marketeeronline.co/archives>
- สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ. (2545). การสื่อข่าว : หลักการและเทคนิค. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- เอกก์ ภทรธนกุล. (2566). ‘กัลเดอร์มา’ ส่องเทรนด์ความงามมาแรงปี 2566 สวยในแบบของตัวเอง สวยสมบูรณ์แบบที่แตกต่างกัน. เรียกใช้เมื่อ 4 มีนาคม 2567 จาก <https://www.naewna.com/lady>
- Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice - Hal.
- Edward Thorndike. (1920). Know the Halo Effect, the trap of false recruiting. Retrieved March 4, 2024, from <https://adecco.co.th/en/knowledge-center/detail/hr-insight/halo-effect>

- Foster. (1952). Psychology of Life Adjustment. Chicago: America Technical.
- I-dac Bangkok. (2022). Types of INFLUENCERS choose to use in making MARKETING popular. Retrieved March 4 , 2024, from <https://digitstyle.com/influencers/>
- Katz, E., Gurevitch, M., & Haas, H. (1973). Use of Mass Media for Important Things. American Sociological Review, 38(2), 164-181.
- Miller, K. (2005). Communications theories: perspectives, processes, and contexts. New York: McGraw-Hill.
- Quester, et. al. . (2007). Consumer Behaviour Implication for Marketing Strategy (5th ed.). Australia: McGraw Hill, New South Wales.

ผลของการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกโรงพยาบาลเกาะสมุย*

EFFECTS OF HEALTH EDUCATION ON CATARACT SURGERY PATIENTS AT KOH SAMUI HOSPITAL

ผกาทิพย์ โชคคณาพิทักษ์

Pakathip Chokkhanaphitak

โรงพยาบาลเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Koh Samui Hospital, Surat Thani, Thailand

*Corresponding author E-mail: pakathip1752@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้นครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังให้สุศึกษาประเมินการปฏิบัติตัวและความพึงพอใจในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกในโรงพยาบาลเกาะสมุย กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคต้อกระจกที่เข้ารับบริการในคลินิกโรคตาโรงพยาบาลเกาะสมุยและได้รับการผ่าตัดต้อกระจก จำนวน 30 คน ที่เข้ารับการรักษา ระหว่าง วันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 - 31 มกราคม 2567 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความรู้เรื่องการผ่าตัดต้อกระจก แบบประเมินการปฏิบัติตัว และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้สุศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ และทดสอบความเชื่อมั่นด้วยวิธีอัลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.711 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมานที่ใช้เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังให้ความรู้ผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกด้วยสถิติ Wilcoxon Signed Ranks test ผลการวิจัยพบว่า หลังการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก คะแนนเฉลี่ยของความรู้หลังการให้สุศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) การปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดของผู้ป่วยหลังให้ความรู้อยู่ในระดับสูง เนื่องจากผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจที่จะปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดได้ถูกต้อง และความพึงพอใจต่อการให้สุศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง สามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลตนเองที่บ้านได้ จึงควรขยายผลการใช้โปรแกรมการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกโรงพยาบาลเกาะสมุย ไปใช้กับผู้ป่วยโรคตาอื่น ๆ และนำความรู้ไปใช้เป็นมาตรฐานในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยทางจักษุ เพื่อเป็นแนวทางมาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ: การให้สุศึกษา, ผ่าตัดต้อกระจก, โรคต้อกระจก

Abstract

The objective of this preliminary experimental research is to compare knowledge before and after providing health education, evaluate of behavior and satisfaction in cataract surgery patients in Koh Samui Hospital; the sample group are patients with cataracts who attended the eye clinic at Koh Samui Hospital and take cataract surgery were 30 people between 15 November 2023 - 31 January 2024. The tools used in this research include: Knowledge test for cataract eye surgery, Behavior assessment model and assessment of satisfaction with health education for cataract eye surgery patients which has been checked for validity by experts and

* Received March 7, 2024; Revised March 24, 2024; Accepted March 29, 2024

tested for reliability using Cronbach's alpha method with a value of 0.711. Data were analyzed with descriptive statistics including number, percentage, mean and standard deviation and Inferential statistics used to compare scores before and after educating cataract surgery patients were Wilcoxon Signed Ranks test. The research results found that after providing health education to cataract surgery patients. Average knowledge score after health education statistically significant increase ($p < 0.001$) Postoperative behavior of patients after providing knowledge is at a high level. This is because the patient has knowledge and understanding of how to behave correctly after surgery. Satisfaction with health education was found to be at a high level. You can use this knowledge to take care of yourself at home. Therefore, the results of using the health education program for cataract surgery patients at Koh Samui Hospital should be expanded for use with patients with other eye diseases and use this knowledge as a standard for planning the discharge in ophthalmic patients to be the same standard guideline.

Keywords: Health Education, Cataract Surgery, Cataract Disease

บทนำ

ปัจจุบันพบต้อกระจกในผู้สูงอายุทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น 5 - 10 ล้านคน ต่อปีและเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งของภาวะตาบอดในผู้สูงอายุ (จุจดาว ทัพเบิก, 2564); (วรรณวิมล ทุมมี, 2564) นอกจากนี้จากข้อมูลที่ได้มีการสำรวจล่าสุดในปี ค.ศ. 2020 พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ของภาวะตาบอดทั่วโลก มีคนตาบอด 33.6 ล้านคน พบมากในโรคต้อกระจก 15.2 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 45 ของผู้ป่วยตาบอดทั่วโลก (สุพรรณิ อุบชัย และพัชราภรณ์ เจนใจวิทย์, 2564) ถึงแม้ว่าต้อกระจกจะสามารถผ่าตัดรักษาได้ แต่ในหลายประเทศยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงการผ่าตัดของประชาชน ต้อกระจกจึงยังเป็นสาเหตุหลักของภาวะตาบอด และด้วยอายุขัยของประชากรโลกยืนยาวขึ้น จำนวนคนที่เป็ต้อกระจกจึงมากขึ้นตาม นอกจากนี้ ต้อกระจกยังเป็นสาเหตุสำคัญของภาวะสายตาสั้นยาวทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา สำหรับประเทศไทยมีการสำรวจสถานการณ์โรคตาระหว่างปี พ.ศ. 2546 - 2560 พบว่า มีผู้ป่วยตาบอดร้อยละ 0.59 สายตาสั้นยาว ร้อยละ 1.57 โดยมีสาเหตุมาจากต้อกระจก ต้อหิน ภาวะตาบอดในเด็ก ภาวะเบาหวานขึ้นจอตา และกระจกตาขุ่นซึ่งจากสาเหตุทั้งหมด “ต้อกระจก” เป็นสาเหตุที่พบมากที่สุด การรักษาต้อกระจกที่ได้ผลดี คือ การผ่าตัดนำเลนส์ต้อกระจกที่ขุ่นออกและใส่เลนส์แก้วตาเทียมเข้าไปแทนที่ จะช่วยให้ผู้ป่วยมองเห็นได้ทันทีหลังจากผ่าตัด การผ่าตัดวิธีนี้แผลผ่าตัดมีขนาดเล็ก จึงช่วยให้ลดปัญหาสายตาเอียงได้มาก (กนกพร อริยวงษ์ และคณะ, 2561) อย่างไรก็ตามการรักษาโดยการผ่าตัดจะมีประสิทธิภาพสูงสุดถ้ามีการเตรียมผู้ป่วยให้สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องทั้งก่อนผ่าตัด ระหว่างผ่าตัด และหลังผ่าตัด เนื่องจากการปฏิบัติตัวที่ไม่ถูกต้องส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อนตามมาได้ ภาวะแทรกซ้อนสำคัญที่พบในการผ่าตัดต้อกระจก ได้แก่ ความดันลูกตาสูง เลือดออกด้านหลังลูกตา เยื่อหุ้มเลนส์แตก เส้นใยยึดเลนส์ขุ่น น้ำวุ้นตาอักเสบ จอประสาทตาลอกหลุด แก้วตาเทียมเคลื่อน ใส่เลนส์แก้วตาเทียมไม่ได้ ส่งผลทำให้สายตาสั้นยาวกว่าเดิม จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดภาวะแทรกซ้อนของการผ่าตัดต้อกระจก พบว่า การนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกมาใช้ทำให้เกิดอาการแทรกซ้อนทางคลินิกลดลงไปจนถึงไม่เกิดขึ้นเลยร่วมกับห้องผ่าตัดนำหลักการจัดการความปลอดภัยของผู้ป่วยมาใช้ ส่งผลให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากการผ่าตัดลดการเกิดอุบัติเหตุ และการฟ้องร้อง (วรรณวิมล ทุมมี, 2564)

ข้อมูลจาก Vision 2020 จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้ป่วยตาต้อกระจกในปี 2563 - 2566 จำนวน 19,837 คน ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด 6,497 คน คิดเป็นร้อยละ 32.75 (โรงพยาบาลเกาะสมุย, 2566) สำหรับโรงพยาบาลเกาะสมุย มีสถิติผู้ป่วยตาต้อกระจก 4 ปี ย้อนหลัง (พ.ศ. 2563 - 2566) จำนวน 2,494 คน ได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด 687 คน คิดเป็นร้อยละ 27.54 มีสถิติผู้ป่วยตาต้อกระจกใน ปีพ.ศ. 2563, 2564, 2565 และ 2566 จำนวน 527, 639, 551 และ 777 รายตามลำดับ ได้รับการผ่าตัดใส่เลนส์เทียม จำนวน 136, 131, 157 และ 263 ราย ในปีพ.ศ. 2563, 2564, 2565 และ 2566 ตามลำดับ (โรงพยาบาลเกาะสมุย, 2566) ในกลุ่มผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและมีโรคประจำตัว จากการทบทวนข้อมูลที่ผ่านมา พบว่า การเตรียมตัวก่อนผ่าตัดมีการให้ข้อมูลผู้ป่วยในระดับหนึ่ง และพบว่า ผู้ป่วยยังปฏิบัติตัวไม่ถูกต้อง ครบถ้วนหอผู้ป่วยยังไม่มีรูปแบบการให้สุขศึกษาเรื่องการปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัดตาต้อกระจกที่ชัดเจน ปัญหาดังกล่าวข้างต้นการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดต้อกระจกของโรงพยาบาลเกาะสมุยนั้น จึงได้นำเอาแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ของ Bloom มาใช้เป็นกรอบแนวคิด ตามแนวคิดของบลูม Bloom ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิม ไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน การที่บุคคล ได้เกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความคิด ความเข้าใจ นำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจึงทำให้เกิดทักษะและความชำนาญมากขึ้นยังต้องการพัฒนาวิธีการให้คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยที่เข้ารับการผ่าตัดต้อกระจกเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรม เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจ เกิดความตระหนัก และสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำได้ จึงได้ทำการศึกษาวิจัยจัดทำแนวทางการให้สุขศึกษาผู้ป่วยก่อนและหลังผ่าตัดตาต้อกระจกขึ้นเพื่อสามารถพัฒนาการดูแลผู้ป่วยตาต้อกระจกให้ได้มาตรฐานมากขึ้น ผู้ป่วยและญาติมีความรู้สามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง เกิดความพึงพอใจในบริการ การวิจัยนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาผลการพัฒนาการให้สุขศึกษาผู้ป่วยผ่าตัดตาต้อกระจกตามมาตรฐาน และศึกษาผลความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติ (Bloom, B., 1994)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนการให้สุขศึกษา และหลังให้สุขศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดตาต้อกระจก
2. เพื่อประเมินการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดของผู้ป่วยตาต้อกระจก
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการให้สุขศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดตาต้อกระจก

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองเบื้องต้น (Pre Experimental Research) เปรียบเทียบกลุ่มเดียว วัดผลก่อน - หลัง (One group pre - test post - test design) การเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มผู้ป่วยโรคตาต้อกระจกที่ได้รับการวินิจฉัยจากจักษุแพทย์ว่าเป็นโรคตาต้อกระจก ที่เข้ารับบริการในคลินิกโรคตาโรงพยาบาลเกาะสมุย ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 - 31 มกราคม 2567

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคตาต้อกระจกที่เข้ารับบริการในคลินิกโรคตาโรงพยาบาลเกาะสมุย จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรของ Two Dependent means จาก Application N4studies

วิธีการสุ่มและเข้าถึงกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคตาต้อกระจกที่เข้ารับบริการในคลินิกโรคตาโรงพยาบาลเกาะสมุย จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรของ Two Dependent means จาก Application N4 studies

จากผลการวิจัยของ อังคนา อัสวบุญญาเดช, ดุจดาว ศุภจิตกุลชัย เรื่อง ผลการสอนสุขศึกษาโดยใช้สื่อ
 วิทยุทัศน์เรื่องการปฏิบัติตัวหลังทำผ่าตัดต่อกระเจกให้กับผู้ป่วย ที่โรงพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา คณะแพทยศาสตร์
 มหาวิทยาลัย บูรพา ตั้งแต่ 1 มีนาคม 2563 ถึง 31 กรกฎาคม 2563 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เรื่อง
 โรคต่อกระเจกและความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวหลังทำผ่าตัดต่อกระเจก ก่อนและหลังได้รับชมสื่อวิทยุทัศน์ พบว่า ผู้ป่วย
 ผ่าตัดต่อกระเจกมีคะแนนเฉลี่ยหลังชม สื่อวิทยุทัศน์มากกว่าก่อนชมสื่อวิทยุทัศน์ ($X = 17.40$, $S.D. = 2.79$ และ
 $X = 13.03$, $S.D. = 2.29$ หลังและ ก่อนการชมสื่อวิทยุทัศน์ ตามลำดับ) และค่าเฉลี่ยของ คะแนนความรู้เรื่องโรคต่อ
 กระเจกและความรู้เรื่อง การปฏิบัติตัวหลังทำผ่าตัดต่อกระเจก ก่อนและหลัง ได้รับชมสื่อวิทยุทัศน์แตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทาง สถิติ ($z = -4.84$, $p < 0.05$)

$$\begin{aligned} \text{ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD} &= \frac{2.79 + 2.29}{2} = 2.54 \\ \text{ผลต่างความรู้ (เดลต้า)} &= 17.40 - 13.03 = 4.37 \\ n &= \frac{(z1 - \alpha + z1 - \beta)^2 \cdot \sigma^2}{\Delta^2} \\ \text{Standard deviation } (\sigma) &= 2.54 \\ \text{Differenced data between 2 group } (\Delta) &= 4.37 \\ \text{Alpha } (\alpha) &= 0.05 \\ \text{Beta } (\beta) &= 0.20 \\ n &= 3 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับกลุ่มตัวอย่างเป็น จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เอกสารความรู้ การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระเจก
2. เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา รายได้ อาชีพ
 และโรคประจำตัวจำนวน 7 ข้อ ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้เรื่องการผ่าตัดต่อกระเจก มีลักษณะเป็นปรนัยเลือกตอบ
 มี 3 ตัวเลือก ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ จำนวน 10 ข้อ ส่วนที่ 3 แบบประเมินการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระเจก
 จำนวน 15 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละค่ามีความหมาย ดังนี้ ทำเป็นประจำ 3 คะแนน ทำเป็นบางครั้ง 2
 คะแนน ไม่เคยทำเลย 1 คะแนน ส่วนที่ 4 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้สุขศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดต่อ
 กระเจก จำนวน 6 ข้อ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละค่ามีความหมายดังนี้ มาก 3 คะแนน ปานกลาง 2 คะแนน
 น้อย 1 คะแนน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษากับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน
 3 ท่าน คือ นายแพทย์ชำนาญการด้านเวชกรรมสาขาจักษุวิทยา จำนวน 2 ท่าน และ ผู้จัดการสำนักงานวิจัยและ
 สถิติจำนวน 1 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางภาษา และความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity)
 แล้วนำไปปรับปรุงคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอีกครั้ง จนเป็นที่ยอมรับ
 ว่าเป็นความจริงตามเนื้อหาแล้วจึงนำไปใช้ในการวิจัยการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง
 จำนวน 10 คน แล้วนำแบบสอบถามทั้งหมดมาหาค่าคะแนนและวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยคำนวณจากสูตร
 ของครอนบาช (Cronbach's Coefficient + Alpha) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้ผลการวิเคราะห์จำแนกด้านค่า
 ความเชื่อมั่นด้านความรู้เท่ากับ 0.711 ความพึงพอใจ 0.922

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ป่วยที่มาได้รับการรักษาที่คลินิกตา โรงพยาบาลเกาะสมุยตามเกณฑ์คัดเข้าระยะเวลาที่ดำเนินการ ระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2566 - 31 มกราคม 2567 โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นเตรียมการทดลอง

1. ทำหนังสือผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 10 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2566 หมายเลข STPHO2023-251
2. ประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยเพื่อรับอาสาสมัครเข้าร่วมโครงการวิจัย คัดเลือกผู้ป่วยตาต่อกระจกที่ต้องเข้ารับการผ่าตัด
3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยอธิบายเหตุผลความเป็นมา วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการประโยชน์ของงานวิจัย ผลกระทบที่อาจเกิดกับกลุ่มตัวอย่างและวิธีการเสริมสร้างของการเข้าร่วมโครงการวิจัยตลอดจนการพิทักษ์สิทธิ์ให้กลุ่มตัวอย่างได้รับทราบพร้อมลงลายมือชื่อยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย
4. กลุ่มตัวอย่างตอบแบบทดสอบแบบวัดความรู้ก่อนการให้สุศึกษาผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระจก (Pre - test)

ขั้นดำเนินการ

ผู้วิจัยให้ความรู้ผู้ป่วยต่อกระจกรายบุคคลที่หอผู้ป่วยโรงพยาบาลเกาะสมุยดำเนินการให้สุศึกษาเรื่องการผ่าตัดต่อกระจก ระยะเวลา 45 นาที จากนั้นทบทวนข้อมูลการ ปฏิบัติตัวที่สำคัญได้แก่การปฏิบัติตัวก่อน ขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัด พูดคุยแลกเปลี่ยนตอบข้อซักถามต่าง ๆ ได้รับแผ่นพับการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดต่อกระจก และอุปกรณ์เช็ดตาและยาหยอดตา

ขั้นหลังการทดลอง

ผู้ป่วยต่อกระจก ตอบแบบวัดความรู้ต่อกระจกและแบบประเมินการปฏิบัติตัวหลังการให้สุศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระจก (Posttest) และตอบแบบประเมินความพึงพอใจต่อการให้สุศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จในแต่ละรายแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความครบถ้วน ความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ตอบเรียบร้อยแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยแบ่งการวิเคราะห์ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive statistic) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติอนุมาน (Inferential statistic) ได้แก่ Wilcoxon Signed Ranks test

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย

ผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระจก ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 56.7 มีอายุระหว่าง 56-65 ปีและ 66-75 ปี มากถึง ร้อยละ 33.3 เท่ากัน มีสถานภาพคู่มากถึง ร้อยละ 80 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 46.7 ไม่มีรายได้ ร้อยละ 40 ประกอบอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 46.7 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 66.7 โรคความดันโลหิตสูง มากถึง ร้อยละ 40 โรคเบาหวาน และโรคไขมัน เท่ากัน ร้อยละ 26.7 โรคหัวใจร้อยละ 6.7 โรคอื่น ๆ ร้อยละ 26.7 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจกจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	17	56.7
หญิง	13	43.3
อายุ (ปี)		
45-55	3	10
56-65	10	33.3
66-75	10	33.3
76-85	7	23.3
$\bar{X} = 67.2$ S.D. = 6.9		
สถานภาพ		
โสด	5	16.7
คู่	24	80
หม้าย/หย่า/แยก	1	3.3
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	14	46.7
มัธยมศึกษา/ปวช	11	36.7
ปริญญาตรี/หรือเทียบเท่า	3	10
สูงกว่าปริญญาตรี	2	6.7
อาชีพ		
เกษตรกร	3	10
ประมง	1	3.3
ค้าขาย	4	13.3
รับจ้าง	7	23.3
ข้าราชการ	1	3.3
อื่น ๆ	14	46.7
โรคประจำตัว		
ไม่มี	10	33.3
มี	20	66.7

ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดตาต่อกระจก

ก่อนการให้สุขศึกษากลุ่มผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก มีความรู้เกี่ยวกับเมื่อมีอาการผิดปกติ เช่น ปวดตามาก ตาแดง ตามัวลง และมีขี้ตามาก ควรรับมาพบแพทย์ ร้อยละ 93.30 รองลงมา คือ ก่อนเช็ดตาและหยอดตาต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้งเป็นอันดับแรก ร้อยละ 86.7 และตอบถูกน้อย 2 อันดับแรก ได้แก่ การใช้ผ้าครอบตาปิดไว้ตอนกลางคืนเพื่อกันฝุ่นเข้าตา ร้อยละ 6.7 รองลงมา คือ ผ้าครอบตาต้องปิดเป็นเวลานาน 2 เดือน ร้อยละ 33.3

หลังการให้สุขศึกษากลุ่มผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก ตอบถูกหมด ได้แก่ เรื่องหลังผ่าตัดตาต้องดูแลไม่ให้ น้ำเข้าตาข้างที่ผ่าตัดเป็นเวลา 1 เดือน ร้อยละ 100 รองลงมา คือ ผูกนอนราบ คลุมผ้าปิดปากจมูกประมาณ 30 นาที ก่อนผ่าตัด เมื่อออกนอกบ้านควรสวมแว่นสายตา และเมื่อมีอาการผิดปกติ เช่น ปวดตามาก ตาแดง ตา มัวลง และมีขี้ตามาก ควรรับมาพบแพทย์ และตอบถูกน้อยที่สุด 2 อันดับ ดับแรก ได้แก่ เรื่อง การใช้ผ้าครอบตา ปิดไว้ตอนกลางคืนเพื่อกันฝุ่นเข้าตา ร้อยละ 60 รองลงมา คือ ผ้าครอบตาต้องปิดเป็นเวลานาน 2 เดือน ร้อยละ 83.3

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ป่วยผ่าตัดตัดต่อกระจก จำแนกตามคะแนนความรู้ที่ตอบถูกก่อนและหลังการให้สุขศึกษา

ข้อ ที่	ข้อความคำถามความรู้	ก่อนการให้ สุขศึกษา	หลังการให้ สุขศึกษา
		ร้อยละ	ร้อยละ
1.	ผู้ป่วยที่ผ่าตัดตัดต่อกระจกที่มีโรคประจำตัวที่ได้รับยาละลายลิ่มเลือดต้องงดยาละลายลิ่มเลือดก่อนผ่าตัดอย่างน้อย 7 วัน	46.7	86.7
2.	ฝึกนอนราบ คลุมผ้าปิดปากจมูกประมาณ 30 นาทีก่อนผ่าตัด	73.3	96.7
3.	หลังผ่าตัดตัดต่อกระจกต้องดูแลไม่ให้ น้ำเข้าตาข้างที่ผ่าตัดเป็นเวลา 1 เดือน	83.3	100
4.	หลังผ่าตัดตัดต่อกระจกเช็ดตาตอนเช้าวันละครั้ง	76.7	93.3
5.	หลังผ่าตัดตัดต่อกระจกล้างหน้าได้ตามปกติ	73.3	93.3
6.	ก่อนเช็ดตาและหยอดตาต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง	86.7	93.3
7.	ผ้าครอบตาต้องปิดเป็นเวลานาน 2 เดือน	33.3	83.3
8.	การใช้ผ้าครอบตาปิดไว้ตอนกลางคืนเพื่อกันฝุ่นเข้าตา	6.7	60
9.	เมื่อออกนอกบ้านควรสวมแว่นสายตา	83.3	96.7
10.	เมื่อมีอาการผิดปกติ เช่น ปวดตามาก ตาแดง ตามัวลง และมีขี้ตามาก ควรรีบมาพบแพทย์	93.3	96.7

เมื่อพิจารณาระดับความรู้ ก่อนและหลังให้สุขศึกษา ผู้ป่วยผ่าตัดตัดต่อกระจก พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ก่อนการผ่าตัดตัดต่อกระจกอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.00 และหลังให้สุขศึกษาสูงร้อยละ 90 ดังรายละเอียดในตารางที่ 3 เปรียบเทียบระดับของความรู้ก่อนและหลังการให้สุขศึกษา (n = 30)

ระดับความรู้	ก่อน		หลัง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (0 - 5 คะแนน)	8	26.7	0	0
ปานกลาง (6 - 7 คะแนน)	12	40	3	10
สูง (8 - 10 คะแนน)	10	33.3	27	90
รวม	30	100	30	100
$\bar{X}$ = 6.57, S.D. = 1.74, Min = 3, Max = 9.00 $\bar{X}$ = 9, S.D. = 1.20, Min = 5.0, Max = 10.00				

ผู้ป่วยผ่าตัดตัดต่อกระจก มีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ก่อนการให้สุขศึกษาเท่ากับ 6.57 และหลังการให้สุขศึกษาเท่ากับ 9.00 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้หลังการให้สุขศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความรู้ก่อนและหลังการให้สุขศึกษา (n=30)

ความรู้	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	z	p
ก่อนการให้สุขศึกษา	6.57	1.74	- 4.471	0.000
หลังการให้สุขศึกษา	9.00	1.20		

ส่วนที่ 3 การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดตัดต่อกระจก

ผู้ป่วยผ่าตัดตัดต่อกระจกปฏิบัติตัวถูกต้อง 6 ลำดับแรก คือ หลังผ่าตัดตัดต่อกระจกดูแลไม่ให้ น้ำเข้าตาข้างที่ผ่าตัด ล้างมือให้สะอาดก่อนเช็ดตาและหยอดตาทุกครั้ง เช็ดทำความสะอาดอย่างเบามือและไม่ใช้แรงกดรอบดวงตานอนหงายหรือนั่งแหงนหน้าเหวี่ยงตาขึ้นด้านบนก่อนหยอดยา ระวังมิให้ปลายหลอดยาหยอดตาหรือ

ยาป้ายตาสัมผัสเนื้อเยื่อในตาหรือส่วนอื่น ๆ ของลูกตา หลีกเลี่ยงอาหารแข็งและเหนียว ร้อยละ 100 เท่ากัน รองลงมา คือ หยอดยาลงไปตรงเปลือกตาล่างด้านใน 1 หยด ถ้าไม่ลงในครั้งแรกถึงจะหยดซ้ำ ร้อยละ 96.7

ผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกมีการปฏิบัติตัวถูกน้อยที่สุด ลำดับแรก คือ เรื่อง การหลีกเลี่ยงการไอ จาม เบ่ง ถ่าย อาจทำให้แผลผ่าตัดเปิดหรือเลนส์เคลื่อน ร้อยละ 87.7 รองลงมา คือ ท่านเปิดฝาทรงโดยหงายฝาทรงยาขึ้น ไม่สัมผัสปลายขวดยาและฝาทรงด้านใน และการล้างทำความสะอาดฝาทรงตาด้วยน้ำสบู่ให้สะอาดและเช็ดให้แห้งก่อนนำไปครอบตา ร้อยละ 90 เท่ากัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก จำแนกตามการปฏิบัติตัวรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	การปฏิบัติ		
		ทำเป็นประจำ	ทำเป็นบางครั้ง	ไม่เคยทำเลย
1.	หลังผ่าตัดต้อกระจกท่านดูแลไม่ให้น้ำเข้าตาข้างที่ผ่าตัด	100	0	0
2.	ท่านไม่นอนคว่ำหน้าหรือนอนตะแคงทับตาข้างที่ผ่าตัด	93.3	6.7	0
3.	ท่านหลีกเลี่ยงการไอ จาม เบ่ง ถ่าย อาจทำให้แผลผ่าตัดเปิดหรือ เลนส์เคลื่อน	87.7	13.3	0
4.	ท่านไม่ก้มศีรษะต่ำกว่าสะเอวเพราะจะทำให้ความดันในลูกตาเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นสาเหตุให้แผลแยกหรือเลือดออกในตาได้	93.3	6.7	0
5.	ท่านแปรงฟันแบบค่อย ๆ แปรง ไม่ส่ายหน้าไปมา	93.3	6.7	0
6.	ท่านใช้ฝาทรงตาปิดตาตลอดเวลาขณะอยู่ รพ	93.3	6.7	0
7.	ท่านไม่ขยี้ตาข้างที่ผ่าตัด เมื่อมีอาการคันหรือเคืองตา เช็ดตาด้วยสำลีที่ผ่านการฆ่าเชื้อแล้ว	93.3	6.7	0
8.	ท่านล้างมือให้สะอาดก่อนเช็ดตาและหยอดตาทุกครั้ง	100	0	0
9.	ท่านเจ็ดทำความสะอาดอย่างเบามือและไม่ใช้แรงกดครอบดวงตา	100	0	0
10.	ท่านเปิดฝาทรงโดยหงายฝาทรงยาขึ้น ไม่สัมผัสปลายขวดยาและฝาทรงด้านใน	90	10	0
11.	ท่านนอนหงายหรือนั่งแขนหน้าหรือขาขึ้นด้านบนก่อนหยอดตา	100	0	0
12.	ท่านหยอดยาลงไปตรงเปลือกตาล่างด้านใน 1 หยด ถ้าไม่ลงในครั้งแรกถึงจะหยดซ้ำ	96.7	3.3	0
13.	ท่านระมัดระวังไม่ให้ปลายหลอดยาหยอดตาหรือยาป้ายตาสัมผัสเนื้อเยื่อในตาหรือส่วนอื่น ๆ ของลูกตา	100	0	0
14.	ท่านล้างทำความสะอาดฝาทรงตาด้วยน้ำสบู่ให้สะอาดและเช็ดให้แห้งก่อนนำไปครอบตา	90	10	0
15.	ท่านรับประทานอาหารได้ทุกชนิด หลีกเลี่ยงอาหารแข็งและเหนียว	100	0	0

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก พบว่า มีการปฏิบัติตัวอยู่ในระดับดี ร้อยละ 100 ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก จำแนกตามระดับการปฏิบัติตัว

ระดับการปฏิบัติตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ดี (15 - 26 คะแนน)	-	-
ปานกลาง (27 - 35 คะแนน)	-	-
ดี (36 - 45 คะแนน)	30	100
รวม	30	100
$\bar{X} = 44.3$, S.D. = 1.21, Min = 40.00, Max = 45.00		

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจต่อการให้บริการ

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมของความพึงพอใจต่อการให้ความรู้เรื่องการผ่าตัดตาต่อกระจกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.77$, SD = .430) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจจากมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ สามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลตนเองที่บ้าน และเปิดโอกาสให้ซักถาม ($\bar{X} = 2.8$, SD = .406) ภาพตัวอักษรและเสียงชัดเจน สถานที่ที่ให้ความรู้เหมาะสม และ ระยะเวลาที่สอนในการให้ความรู้ ($\bar{X} = 2.77$, S.D. = .430) เนื้อหาความเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = .449) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อการให้ความรู้เรื่องการผ่าตัดตาต่อกระจกของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1.	เนื้อหาความรู้เข้าใจง่าย	2.73	.449	มาก
2.	สามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลตนเองที่บ้าน	2.8	.406	มาก
3.	ภาพ ตัวอักษรและเสียงชัดเจน	2.77	.430	มาก
4.	สถานที่ที่ให้ความรู้เหมาะสม	2.77	.430	มาก
5.	ระยะเวลาที่สอนในการให้ความรู้	2.77	.430	มาก
6.	เปิดโอกาสให้ซักถาม	2.8	.406	มาก
	รวม	2.77	.430	มาก

อภิปรายผล

ผลของการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจกโรงพยาบาลเกาะสมุย เพื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนการให้สุศึกษา และหลังให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้ก่อนการให้สุศึกษาเท่ากับ 6.57 และหลังการให้สุศึกษาเท่ากับ 9.00 คะแนนเฉลี่ยของความรู้หลังการให้สุศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการนำโปรแกรมการให้ความรู้ ซึ่งเกี่ยวกับ การให้ความรู้เกี่ยวกับโรคตาต่อกระจก วิธีการรักษาโดยการผ่าตัด การปฏิบัติตัวก่อนและหลังผ่าตัด การทำความสะอาด การใช้ยาหยอดตา การสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ การเน้นให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง สร้างความมั่นใจในทีมการรักษา การสนับสนุนของครอบครัว ตามที่การศึกษาของ สุมาลี ชุ่มชื่นเรื่อง ผลของการใช้แนวปฏิบัติของพยาบาลต่อความรู้ในการปฏิบัติตนในผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจกโรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ที่สรุปว่า แนวปฏิบัติการให้ความรู้ผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจกที่ได้เป็นคู่มือประกอบด้วยความรู้โรคต่อกระจก การเตรียมตัวผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก สื่อวีดิทัศน์ การเช็ดตาหยอดตา การสอนสาธิตการเช็ดตาหยอดตา แผ่นพับการปฏิบัติตัวผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจก คะแนนความรู้หลังการใช้แนวปฏิบัติการให้ความรู้ผู้ป่วยผ่าตัดตาต่อกระจกหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง (สุมาลี ชุ่มชื่น, 2565) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ จิรัชยา เจียวกิก และคณะ เรื่องความรู้ความสามารถของครอบครัว ในการดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดตาต่อกระจก ที่สรุปว่า ผู้ดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดตาต่อกระจก ณ หอผู้ป่วยตา โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ มีความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดตาต่อกระจก อย่างถูกต้อง ร้อยละ 97.14 พยาบาลวิชาชีพควรให้ญาติเรียนรู้ ผ่านสื่อ

วิดีโอประกอบการสาธิตโดยพยาบาลวิชาชีพที่เตียง พร้อมทั้งแจกเอกสาร ให้สาธิตย้อนกลับ ทำให้ผู้ป่วย และญาติ มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดต่อกระดูกได้ถูกต้อง (จิรัชยา เจียวกิก และคณะ, 2558) และการศึกษาของ พารณณ์ เยาว์วัฒนากุล เรื่องผลของการใช้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมต่อความวิตกกังวล และความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดสลายต่อกระดูกในโรงพยาบาลชลบุรี ที่สรุปว่า โปรแกรมการเตรียมความพร้อมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถทำให้ผู้ป่วยต่อกระดูกที่ได้รับการผ่าตัดสลายต่อกระดูกมีความรู้ ในการปฏิบัติตัวเพิ่มมากขึ้น (พารณณ์ เยาว์วัฒนากุล, 2560) นอกจากนี้การศึกษาของ ปิยะนันท์ ปัจฉิมา และ ชุติมา ลิ้มประยูร เรื่อง การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย ที่สรุปว่าความรู้ผู้ป่วยหลังการให้ข้อมูลการปฏิบัติตัวก่อน ขณะ และหลังผ่าตัดต่อ กระดูกใส่เลนส์แก้วตา เทียมมีผลไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p = 0.44$) (ปิยะนันท์ ปัจฉิมา และชุติมา ลิ้มประยูร, 2564)

การประเมินการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดของผู้ป่วยตาต่อกระดูก อยู่ในระดับดี เนื่องจากการให้สุขศึกษาผู้ป่วย ได้รับข้อมูลเกิดความรู้ ความเข้าใจที่จะปฏิบัติตัวก็สามารถปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดได้ถูกต้อง ตามที่การศึกษาของ สุพรรณิ อุปชัยและคณะ เรื่อง ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพครอบครัวที่มีผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกต่อพฤติกรรม สุขภาพของผู้ป่วยและครอบครัว พบว่า หลังจากผู้ป่วยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรม ส่งเสริมสุขภาพครอบครัวที่มี ผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมคะแนนพฤติกรรมสุขภาพสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.05 (Mann - Whitney U = 12.50, $p = <0.001$) ครอบครัวกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรม สุขภาพโดยรวมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Mann - Whitney U = 63.00, $p = 0.040$) (สุพรรณิ อุปชัย และพัชรารณณ์ เจนใจวิทย์, 2564) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ กนกพร อริยวงค์ และ คณะ ศึกษาเรื่องผลของการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยผ่าตัดต่อ กระดูก โรงพยาบาลสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก หลังให้การพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมซึ่งได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 10.90$, $p < .01$) (กนกพร อริยวงค์ และคณะ, 2561) เป็นผลให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลมี ความสนใจในการให้ความรู้การเตรียมผ่าตัด การปฏิบัติตัวก่อน และหลังผ่าตัด (อรุณรัตน์ รอดเชื้อ, 2555) การนำ โปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกมาใช้ในการให้บริการจะช่วยเพิ่มความรู้และการปฏิบัติ ตัวในการดูแลตนเองของผู้ป่วยให้ดีขึ้น (สุนิษฐา เชี่ยวนาวัน, 2564) ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของ ผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกในกลุ่มทดลองหลังได้รับการพยาบาลระบบสนับสนุนและให้ความรู้สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ทิพาภัทร เอกวงษา, 2564) ซึ่งให้เห็นว่าโปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้ลดความวิตก กังวล และความสามารถในการดูแลตนเองก่อนจำหน่ายกลับบ้านเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การศึกษาของ ปิยะนันท์ ปัจฉิมา และชุติมา ลิ้มประยูร เรื่องการพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตา หู คอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า ผลการปฏิบัติตัวหลังผ่าตัดเมื่อกลับบ้าน กลุ่มก่อนพัฒนา ค่าเฉลี่ย 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .617 กลุ่มหลังพัฒนาค่าเฉลี่ย 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.593 มีค่าเฉลี่ย เพิ่มขึ้น 0.06 แต่มีผลไม่แตกต่างกันทางสถิติ ($p=0.44$) (ปิยะนันท์ ปัจฉิมา และชุติมา ลิ้มประยูร, 2564)

ความพึงพอใจต่อการให้สุขศึกษาของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก โรงพยาบาลเกาะสมุย พบว่า มีความพึงพอใจ ระดับสูง และสามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลตนเองที่บ้านได้ ตามที่การศึกษาของ วรณวิมล ทุมมี เรื่องการพัฒนา แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกห้องผ่าตัดโรงพยาบาลกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของ ผู้ป่วยและญาติที่ได้รับการพยาบาลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกห้องผ่าตัดโรงพยาบาล กาฬสินธุ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก จะเห็นได้ว่าเมื่อพยาบาลวิชาชีพห้องผ่าตัดนำแนวปฏิบัติ การพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกห้องผ่าตัดโรงพยาบาลกาฬสินธุ์มาใช้ทำให้ลดอัตราการเกิดอาการแทรกซ้อน ทางคลินิกได้สูงผู้ป่วยปลอดภัยขึ้นและลดการฟ้องร้องจากผู้ป่วยและญาติได้เป็นอย่างดี (วรณวิมล ทุมมี, 2564)

อีกทั้งยังมีการศึกษาของ ละมิตร์ ปีกขาวและคณะศึกษาผลเรื่องการพัฒนารูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก แบบมีส่วนร่วมอย่างเอื้ออาทร ตามทฤษฎี Swanson โรงพยาบาลปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพ ผู้ป่วย และผู้ดูแล หลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) (ละมิตร์ ปีกขาว และเพ็ญจันทร์ แสนประสาน, 2564) และการศึกษาของ ดุจดาว ทัพเบิก เรื่อง การใช้รูปแบบการเตรียมผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตาคอ จมูกโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองมีความรู้ในการปฏิบัติตัวก่อนเข้ามารับการรักษาในหอผู้ป่วยตาคอ จมูก พยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วยตาคอ จมูกปฏิบัติตามรูปแบบ และมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนการเตรียมผู้ป่วยมากที่สุด (ดุจดาว ทัพเบิก, 2564) นำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกมาใช้ ความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติที่ได้รับการพยาบาลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก มีความรู้ในการปฏิบัติตัวก่อนเข้ามารับการรักษาในหอผู้ป่วยตาคอ จมูก ปฏิบัติตามรูปแบบ และมีความพึงพอใจต่อสื่อการสอนการเตรียมผู้ป่วยมากที่สุด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลของการให้สุศึกษาในผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกโรงพยาบาลเกาะสมุย เปรียบเทียบก่อนและหลังให้สุศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้หลังการให้สุศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงควรมีการให้สุศึกษาแก่ผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับความรู้และการปฏิบัติตัว นอกจากการบรรยาย แผ่นพับ ภาพพลิก ควรมีการสาธิต และการสาธิตย้อนกลับร่วมกับญาติเนื่องจากผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและ ควรส่งเสริม การให้ความรู้ผู้ป่วยต่อกระดูก มีระบบพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ กำหนดช่วงเวลาให้ความรู้ผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกเพื่อความเข้าใจ และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยที่ถูกต้องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร อริยภูวงศ์ และคณะ. (2561). ผลของการพยาบาลระบบสนับสนุน และให้ความรู้ต่อพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูก โรงพยาบาลสุโขทัย. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า, 2(3), 17-30.
- จิรัชยา เจียวกิก และคณะ. (2558). ความรู้ความสามารถของครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุหลังผ่าตัดต่อกระดูก. วารสารหาดใหญ่วิชาการ, 13(1), 35-45.
- ดุจดาว ทัพเบิก. (2564). ผลการใช้รูปแบบการเตรียมผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตาคอ จมูกโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จังหวัดตาก. เรียกใช้เมื่อ 17 ตุลาคม 2566 จาก <http://www.tako.mop.go.th>
- ทิพาภัทร เอกวงษา. (2564). ประสิทธิภาพการใช้โปรแกรมวางแผนจำหน่ายแบบผู้ป่วยนอกต่อความวิตกกังวล และความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต่อกระดูก. วารสารวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางสุขภาพ, 2(1), 71-81.
- ปิยะนันท์ ปัจฉิมา และชุติมา ลิ้มประยูร. (2564). การพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลผู้ป่วยผ่าตัดต่อกระดูกใส่เลนส์แก้วตาเทียม หอผู้ป่วยตาคอ จมูก โรงพยาบาลหนองคาย. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก <https://www2.nkh.go.th/>
- พาภรณ์ เยาว์วัฒนากุล. (2560). ผลของการใช้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมต่อความวิตกกังวลและความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดสลายต่อกระดูกในโรงพยาบาลชลบุรี. โรงพยาบาลสิงห์บุรีเวชสาร, 26(1), 31-44.

- โรงพยาบาลเกาะสมุย. (2566). สถิติเวชระเบียนโรงพยาบาลเกาะสมุย ผู้ป่วยตาต้อกระจกได้รับการรักษาโดยการผ่าตัด การผ่าตัดใส่เลนส์เทียม. เรียกใช้เมื่อ 20 ตุลาคม 2566 จาก https://www1.samuihospital.go.th/upload_files/files/
- ละมิตร์ ปีกขาว และเพ็ญจันทร์ แสนประสาน. (2564). การพัฒนารูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกแบบมีส่วนร่วมอย่างเอื้ออาทร ตามทฤษฎี Swanson โรงพยาบาลปทุมธานี. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 29(5), 864-875.
- วรรณวิมล ทุมมี. (2564). การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกห้องผ่าตัดโรงพยาบาลกาฬสินธุ์. วารสารสุขภาพและสิ่งแวดล้อมศึกษา, 6(4), 1-7.
- สุนิษฐา เขียวนาวิน. (2564). ผลของสื่อวีดิทัศน์โปรแกรมต่อระดับความรู้และความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต้อกระจก โรงพยาบาลหนองคาย. วารสารโรงพยาบาลนครพนม, 6(1), 18-28.
- สุพรรณิ อุบชัย และพัชราภรณ์ เจนใจวิทย์. (2564). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพครอบครัวต่อพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกและครอบครัว. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ, 15(2), 16-30.
- สุมาลี ชุ่มชื่น. (2565). ผลของการใช้แนวปฏิบัติของพยาบาลต่อความรู้ในการปฏิบัติตนในผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจก โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร. Journal of Health and Environmental Education, 8(1), 343-355.
- อรุณรัตน์ รอดเชื้อ. (2555). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเองต่อความรู้ และการปฏิบัติตัวของผู้ป่วยผ่าตัดต้อกระจกโรงพยาบาลราชวิถี. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครทุ่งเทพ, 28(2), 25-37.
- Bloom, B. (1994). Reflection on the Development and Use of the Taxonomy. Electronic Journal of Research in Educational Psychology, 8(4), 1-8.

สภาพและปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย*

CONDITIONS AND PROBLEMS IN ORGANIZING TEACHER PROFESSIONAL TRAINING AT THAI BUDDHIST UNIVERSITIES

พระธีรวัฒน์ อ้นเต้ง* และอรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

Phra Teerawat Oanteng and Arunee Hongsiwat

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: mcu60.teerawat@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อาจารย์ ทั้งพระภิกษุสงฆ์และฆราวาส จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Average) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.20) โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านพัฒนา ด้านธุรการ ด้านการสอน ด้านกิจกรรม และด้านการปกครอง ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย พบว่า ในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เอกสาร ตำรา และพาวเวอร์พอยท์ ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ น่าสนใจและหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาไม่มีกิจกรรมฝึกฝนทักษะ และไม่มีโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ที่สามารถฝึกทักษะ นิสิตขาดความมั่นใจในตนเอง นิสิตเตรียมตัวไม่พร้อม นิสิตขาดความชำนาญในการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยเสริมในการสอน นิสิตไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, มหาวิทยาลัยสงฆ์, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

This research article studies the current issue of teacher professional training experiences at Thai Buddhist universities. By collecting research data to study the current state of professional training for teachers at Thai Buddhist universities here. Using a quantitative survey research method. and the sample group of the Faculty of Education Chulalongkornrajavidyalaya University and Mahamakut Rajavidyalaya University to see the main data controllers, including professors as

* Received February 16, 2024; Revised March 14, 2024; Accepted March 22, 2024

well as monks and laity, in the amount of 38 people, a large number of people, research metals and collect research data again. Concentration value (Percentage) is important (Average) for standard control. (Standard Deviation) The results of the study found that the characteristics of the teacher learning experiences of Thai universities especially and very light in all aspects ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.20), especially in the depth of Surveys and schools Next is the development of administrative work for health care activities and the supervision of teaching professional experience at monastic universities. Thailand found that the learning of students practicing teaching professional experience Most students use documents. Tramra Power and points in supervising the core learning media and data collection control system Interests and diversity in the direction of students. There are no activities to practice skills and supervision. Students have a skill training program. Students lack self-confidence. Students are not prepared. Students lack enthusiasm to support modern media technology. Helps supplement teaching Students are not cared for and value the attention of students both inside and outside of school.

Keywords: Educational Management, Teaching Professional Experience Training, Buddhist University, Chulalongkornrajavidyalaya University, Mahamakut Buddhist University

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายสำคัญในการสร้างสรรค์และพัฒนาบุคคลพร้อมทั้งความสามารถในการนำความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและมนุษยชาติ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจึงควรเป็นผู้ที่สามารถนำตนเองในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครู จะต้องเป็นบุคคลที่อุทิศกำลังกายและกำลังใจอย่างสูง เพื่อให้อาชีพครูเป็นอาชีพที่ควรค่าแก่การยกย่องนับถือ และได้รับความไว้วางใจจากบุคคลทั่วไปในสังคมนอกจากนี้ครูในสหสวรรษใหม่ต้องสามารถพัฒนานักเรียนของตนให้มีสมรรถภาพและทัศนคติอันเป็นพื้นฐาน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การยอมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการเข้าใจและตัดสินใจ ทัศนะ การคิดวิเคราะห์ การกำหนดปัญหาและการแก้ปัญหา เป็นต้น (อับดุลฮาติม อาแด และอิบรอเฮง อาลฮูเซน, 2561) การบริหารการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาจำนวนมากเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ทางการเงินของวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากทั้งรัฐบาลกลางและท้องถิ่นสำหรับความรับผิดชอบและประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาแนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับรัฐบาลในแคนาดา (George & McAllister, D. J., 1995); (Smith, E. R. & Mackie, D. M., 1995); (McGuinness, M., 1995) ในการสรุปความท้าทายที่สำคัญสำหรับมหาวิทยาลัยในอเมริกาในช่วงทศวรรษที่ 1990 คาดการณ์ว่าความต้องการเงินทุนที่เพิ่มขึ้นจะแข่งขันทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งอาจทำให้สหรัฐอเมริกาต้องทบทวนความมุ่งมั่นในการเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาในระดับสากล ปัจจุบันการผลิตครูมีการปรับปรุงหลักสูตรจากการผลิตครู 5 ปี เป็นหลักสูตร 4 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2562 สถาบันการผลิตครูจึงต้องมีการปรับตัวและปรับกระบวนการผลิตครูให้สอดคล้องกับนโยบายการผลิตครูที่เปลี่ยนแปลงไป กระบวนการผลิตครูไม่เพียงแต่เป็นการปรับจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตร หรือการลดจำนวนปีของหลักสูตรเท่านั้น แต่ยังมีการกล่าวถึงกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครูศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) ว่าให้หลักสูตรมีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต (ราชกิจจานุเบกษา, 2565) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครูเป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งทางสถาบันจัดให้นักศึกษาก่อนที่จะออกไป

ประกอบอาชีพครูในอนาคตเป็นการเปิดโอกาสที่นักศึกษาได้เรียนรู้สภาพการทำงานจริงในโรงเรียน เพราะในช่วงที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษามีโอกาสนำความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพครูและวิชาเฉพาะที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไปฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2564) การยกระดับการฝึกหัดครูของสถาบันผลิตครูนับเป็นกระบวนการสำคัญของกระบวนการ พัฒนาวิชาชีพครูการเตรียมครูที่มีคุณภาพ และได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมจะสามารถยกระดับมาตรฐานคุณภาพวิชาชีพครูได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพให้แก่ประเทศต่อไป (ชวนพิศ อัดเนตร และคณะ, 2563)

ศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพทางการศึกษา 2565 กล่าวว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้บัณฑิตสามารถบูรณาการความรู้ทั้งหมดที่ได้ศึกษามาใช้ในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาจริง ซึ่งต้องประกอบด้วยการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคนิคและยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้และการผลิตสื่อ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การจัดทำบันทึกและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ การทำวิจัยในชั้นเรียน การปฏิบัติงานครูด้านต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การสอน การฝึกปฏิบัติการวิชาชีพนอกจากจะเป็นวิชาบังคับในมาตรฐานหลักสูตรเรื่อง การรับรอง ปริญญา และประกาศนียบัตรทางการศึกษา เพื่อการประกอบวิชาชีพแล้ว ยังเป็นโอกาสที่บัณฑิตจะได้สัมผัสและเรียนรู้ชีวิตความเป็นครูจากประสบการณ์จริง ทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ภายใต้การนิเทศของอาจารย์จากทั้งคณะครุศาสตร์ และสถานศึกษา และการฝึกปฏิบัติงานในวิชาชีพครูที่ นอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ ทั้งยังมีโอกาสได้ดูแลช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติให้เติบโตเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า และเป็นประโยชน์ต่อสังคม

สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ด้านการสอน และแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งผลการวิจัยอาจเป็นเพราะนักศึกษายังไม่มีประสบการณ์ในการสอน ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อเตรียมการสอน ความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือสื่อที่ใช้ในการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันเวลาที่กำหนดตามปฏิทินของโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงกับแผนการสอน ความรู้ความสามารถในการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน และความรู้ความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย กำหนดแผนยุทธศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือ เป็นคนดี ประพฤติตนตามหลักธรรม ทางศาสนา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางครูของแผ่นดินมีจิตสาธารณะ จิตบริการและ จิตอาสา มีจิตวิญญาณของความเป็นครูประพฤติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ในการผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่ดีมีคุณภาพและมีวิญญูณความเป็นครูนั้น ถ้าจะศึกษาหาความรู้ภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียวคงจะเป็นไปไม่ได้ จำเป็นต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติให้มากเพียงพอ จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดี มีความมั่นใจ และเชื่อมั่นในการทำงาน อันจะนำไปสู่ความรัก ความศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติ เปรียบเสมือนเป็นหัวใจของการผลิตครู เป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะเป็นช่วงสำคัญที่นักศึกษาครูจะได้ตรวจสอบตนเอง โดยนำทฤษฎีที่ได้จากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ไปประยุกต์สู่ภาคปฏิบัติได้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นโอกาสสำคัญที่นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ภายใต้การแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ ได้รู้จักนักเรียน ได้ฝึกทำงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนและชุมชน ฝึกความรับผิดชอบ ความอดทน ความมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน (มานี แสงหิรัญ, 2561) ซึ่งในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ก็ต้องการผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่ดีมีคุณภาพ และมีวิญญูณความเป็นครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติให้มากเพียงพอ จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดี มีความมั่นใจ และเชื่อมั่นในการทำงาน อันจะนำไปสู่ความรัก ความศรัทธาในอาชีพครูเช่นกัน (Jamie, B., 2023) การสอนเป็นหนึ่งในอาชีพที่เติมเต็มมากที่สุดที่คุณสามารถติดตามได้ ครูที่มีประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อการพัฒนา

และความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน และมีทักษะมากมายในด้านการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม การจัดการเวลา การแก้ปัญหา และการจัดองค์กร หากกำลังพิจารณาอาชีพด้านการศึกษาหรือมองหาวิธีพัฒนาทักษะการสอน การพิจารณาคุณสมบัติสูงสุดของครูที่ดีสามารถช่วยพัฒนาได้ จากที่กล่าวมาข้างต้น หากได้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยใช้วิธีการดำเนินงานตามขั้นตอนวงจรการพัฒนาระบบ น่าจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป (บุญเกื้อ ครุฑคำ, 2559) ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อทราบทราบถึงสภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตครู ซึ่งผลการศึกษา ค้นคว้าในครั้งนี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญที่คณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ร่วมกันปรับปรุงแก้ไขการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้นและพัฒนานิสิต ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนเพื่อน้อมนำหลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาไปทำประโยชน์แก่ประเทศชาติและส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เจริญมั่นคงสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ศึกษาโดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 2 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวนทั้งหมด 41 รูป/คน แบ่งออก ดังนี้

1.1 อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 26 คน

1.2 อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 15 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 38 รูป/คน โดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออก ดังนี้

2.1 อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 24 คน

2.2 อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้สอบถามข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อพิจารณาตัวแปรที่ต้องศึกษา

2. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร บทความ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการนำมาสร้างข้อคำถาม (Item) ของแบบสอบถาม

3. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย

4. ดำเนินการหาข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

5. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

6. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบรายละเอียดความถูกต้อง และครอบคลุมของเนื้อหาข้อคำถามทุกข้อ หลังจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้พิจารณาและตรวจสอบพร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข

7. การตรวจสอบคุณภาพด้วยความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาวิธีการประเมินค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา วิธีการคำนวณ ดังนี้ ความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และมีเกณฑ์การวิเคราะห์ ดังนี้

คะแนน =	+1	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
คะแนน =	0	ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นมีความสอดคล้อง
คะแนน =	-1	ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ค่าคะแนนความคิดรวบทั้งหมดของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การวิเคราะห์ความสอดคล้อง จากการคำนวณค่า IOC จากค่าคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 ท่าน โดยมีผลแบบประเมินคุณภาพ โดยรวมเท่ากับ 0.97

8. ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการทดสอบ (Try out) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน (Pre - Test) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553) ได้คะแนนค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach, L. J., 1990)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ศึกษาจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทยทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และศึกษาเอกสารของมหาเถรสมาคมในประเทศไทยและต่างประเทศสิงคโปร์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม อาจารย์

2.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือถึงมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม อาจารย์

2.2 จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ หรือ Google form ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และให้วิทยาเขตส่งแบบสอบถามกลับทางไปรษณีย์ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย โดยใช้แบบสอบถาม โดยพัฒนามาจากวัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง

2.1 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้ค่าร้อยละ (percentage)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ลักษณะบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หลักสูตรการเรียนการสอนของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ การพัฒนานิสิตนักศึกษา ตามทฤษฎีการพัฒนานิสิตนักศึกษาของซิคเคอร์ริง กลไกการบริหารจัดการศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะบัณฑิตครูของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์น้ำหนักคะแนนในแต่ละข้อ ดังนี้

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

นำผลการวิเคราะห์ทางสถิติมาแปลผล ตามเกณฑ์การแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง ระดับความเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง ระดับความเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง ระดับความเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง ระดับความเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง ระดับความเห็นน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage) เขียนแทนด้วยสัญลักษณ์ % ใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ร้อยละ (\%)} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X แทน จำนวนข้อมูลที่ต้องการนำมาหาค่าร้อยละ
N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ โดยใช้สูตร ดังข้างล่างนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด
n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ σ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X แทน ระดับคะแนน
N แทน จำนวนข้อมูล
 $\sum$ แทน ผลรวม

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์

ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์	ความถี่ (n = 38)	ร้อยละ (100)
1. เพศ		
ชาย	20	52.6
หญิง	18	47.4
2. อายุ		
31 - 40 ปี	22	57.9
41 ปีขึ้นไป	16	42.1
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
15,001 - 20,000 บาท	4	10.5
20,001 บาท ขึ้นไป	34	89.5
4. อาชีพ		
อาจารย์	38	100.0
5. ระดับการศึกษา		
ระดับปริญญาโท	31	81.6
ระดับปริญญาเอก	7	18.4

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย (ร้อยละ 52.6) รองลงมา คือ หญิง (ร้อยละ 47.4) มีอายุ 31 - 40 ปี (ร้อยละ 57.9) รองลงมา คือ 41 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 42.1) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ 89.5) รองลงมา คือ 15,001 - 20,000 บาท (ร้อยละ 10.5) เป็นอาจารย์ (ร้อยละ 100) มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 81.6) รองลงมา คือ ระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 18.4)

สรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย มีอายุ 31 - 40 ปี รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 บาท ขึ้นไป เป็นอาจารย์ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท

2. สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ดังนี้

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย

สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น	ลำดับที่
1. ด้านการสอน	4.22	0.35	มาก	4
2. ด้านปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน	4.33	0.30	มาก	1
3. ด้านการปกครอง	4.16	0.28	มาก	6
4. ด้านธุรการ	4.30	0.50	มาก	2
5. ด้านกิจกรรม	4.18	0.29	มาก	5
6. ด้านพัฒนา	4.26	0.20	มาก	3
ภาพรวม	4.24	0.20	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ ด้านธุรการ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.50) ด้านพัฒนา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.20) ด้านการสอน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.35) ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.29) และด้านการปกครอง ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.28) ตามลำดับ

สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านธุรการ ด้านพัฒนา ด้านการสอน ด้านกิจกรรม และด้านการปกครอง

1. ด้านการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ ทำทะเบียนนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู รองลงมา คือ แจกเอกสารนิเทศการฝึกสอน แนะนำวิธีใช้ให้แก่ครูพี่เลี้ยงและผู้บริหารโรงเรียน และเก็บรวบรวมรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล และส่งให้คณะกรรมการประเมินผลการฝึกสอน

2. ด้านปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ จัดชั้นวางหนังสือหรือที่เก็บสื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ จัดมุมวิชาต่าง ๆ ที่มีสอนในแต่ละชั้นเรียน จัดป้ายนิเทศและป้ายสถิติต่าง ๆ จัดตกแต่งสนามโรงเรียนให้สวยงามและเป็นที่พักผ่อนของนักเรียน และจัดตกแต่งห้องเรียนให้สวยงามและมีบรรยากาศที่จะส่งเสริมการเรียนรู้

3. ด้านการปกครอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ ไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รองลงมา คือ การร่วมมือพบปะกับผู้ปกครองนักเรียนในบางโอกาสเมื่อต้องการร่วมกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนและโรงเรียน การอบรมนักเรียนตามโอกาสต่าง ๆ เช่น การอบรมหน้าเสาธง การอบรมในวันสุดสัปดาห์ และหน้าที่ปกครองนักเรียนในขณะทำการจัดการเรียนรู้รวมทั้งการฝึกอบรมนักเรียนควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้

4. ด้านธุรการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ การทำทะเบียนต่าง ๆ โดยจัดทำเป็นคลังข้อมูลที่มีระบบในการสืบค้นข้อมูล รองลงมา คือ การศึกษาระเบียบงานราชการ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่เป็นคำสั่งของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และการทำบัญชีเรียกชื่อนิสิตฝึกสอน

5. ด้านกิจกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ การจัดอาหารกลางวันที่เหมาะสม รองลงมา คือ การตรวจสอบสภาพของนิสิตฝึกสอน ไม่มีการดูแลให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกสอนในขณะฝึกสอน และการช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมพิเศษของนิสิต เช่น กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ งานกีฬา ลูกเสือยุวกาชาด เนตรนารี นักศึกษาวิชาทหาร และงานตามโครงการต่าง ๆ

6. ด้านพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ จัดทำแปลงสาธิตการเกษตรและเรือนเพาะชำ รองลงมา คือ การจัดบ้านการอนามัยและการเกษตร ไม่มีการประชาสัมพันธ์เยี่ยมชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักและศึกษาปัญหาต่าง ๆ ปรับปรุงที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน จัดทำป้ายชื่อหมู่บ้าน ป้ายชื่อบ้าน และสถิติข้อมูลต่าง ๆ และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน เช่น การทำบุญทอดกฐินงานศพ ฯลฯ

3. ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

ตารางที่ 3 ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

การวิเคราะห์	ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
เอกสาร	จากการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนรู้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เอกสาร ตำรา และพาวเวอร์พอยท์ (Microsoft PowerPoint) ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาไม่มีกิจกรรมฝึกฝนทักษะ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ฝึกทักษะ
แบบสอบถาม	จากการวิเคราะห์ แบบสอบถาม พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปได้ว่า 1. ปัญหาด้านการปกครอง นิสิตไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน 2. ปัญหาด้านกิจกรรม สถานฝึกสอนบางแห่งยังไม่มีการดูแลให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกสอนในขณะฝึกสอนให้เต็มที่เท่าที่ควร 3. ปัญหาด้านพัฒนา ไม่มีการประชาสัมพันธ์เยี่ยมชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักและศึกษาปัญหาต่าง ๆ

จากตารางที่ 3 ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย

1. จากการการวิเคราะห์เอกสาร พบว่า ในการจัดการเรียนรู้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เอกสาร ตำรา และพาวเวอร์พอยท์ (Microsoft PowerPoint) ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาไม่มีกิจกรรมฝึกฝนทักษะ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ฝึกทักษะ

2. จากการวิเคราะห์ แบบสอบถาม พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สรุปได้ว่า

2.1 ปัญหาด้านการปกครอง นิสิตไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2.2 ปัญหาด้านกิจกรรม สถานฝึกสอนบางแห่งยังไม่มีการดูแลให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกสอนในขณะฝึกสอนให้เต็มที่เท่าที่ควร

2.3 ปัญหาด้านพัฒนา ไม่มีการประชาสัมพันธ์เยี่ยมชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักและศึกษาปัญหาต่าง ๆ

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไทย ด้านปรับปรุงชั้นเรียน และโรงเรียน ด้านธุรการ ด้านพัฒนา ด้านการสอน ด้านกิจกรรม และด้านการปกครอง ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการเก็บรวบรวมรายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล และส่งให้คณะกรรมการประเมินผลการฝึกสอน นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการจัดชั้นวางหนังสือหรือที่เก็บสื่อการเรียนการสอน นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูการร่วมมือพบปะกับผู้ปกครองนักเรียนในบางโอกาสเมื่อต้องการร่วมกันแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน มีการทำระเบียบต่าง ๆ โดยจัดทำเป็นคลังข้อมูลที่มีระบบในการสืบค้นข้อมูล รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเพื่อนำมาพัฒนานักเรียนและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภาพร ไอรารัตน์ ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษา ด้านงานกิจกรรม ด้านงานธุรการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (นภาพร ไอรารัตน์, 2561)

2. ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ในการจัดการเรียนรู้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เอกสาร ตำรา และพาวเวอร์พอยท์ (Microsoft PowerPoint) ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาไม่มีกิจกรรมฝึกฝนทักษะ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ฝึกทักษะ ด้านการปกครอง นิสิตไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้านกิจกรรม สถานฝึกสอนบางแห่งยังไม่มีการดูแลให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกสอนในขณะฝึกสอนให้เต็มที่เท่าที่ควร และด้านพัฒนาไม่มีการประชาสัมพันธ์เยี่ยมชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักและศึกษาปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา เขาวัววัฒนกุล และคณะ ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังไม่มีรูปแบบของการฝึกประสบการณ์ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์เห็นความจำเป็นและมีความต้องการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป้าหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะ ประกอบด้วย มีค่านิยมที่ดี มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความมุ่งมั่น ใฝ่หาความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านสมรรถนะประกอบด้วย มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีการปฏิบัติหน้าที่ครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู (กนิษฐา เขาวัววัฒนกุล และคณะ, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย สามารถสรุปผลและข้อเสนอแนะดังนี้ สภาพปัจจุบันของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านธุรการ ด้านพัฒนา ด้านการสอน ด้านกิจกรรม และด้านการปกครอง ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย พบว่า ปัญหาที่พบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยสงขลไทย พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักไม่มีการจัดทำสื่อการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจและหลากหลาย ด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาไม่มีกิจกรรมฝึกฝนทักษะ และไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ฝึกทักษะ ด้านการปกครอง นิสิตไม่มีการดูแลและให้ความใส่ใจความประพฤติของนักเรียนทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ด้านกิจกรรม สถานฝึกสอนบางแห่งยังไม่มีการดูแลให้ความช่วยเหลือให้ความปลอดภัยแก่นิสิตฝึกสอนในขณะฝึกสอนให้เต็มที่เท่าที่ควรและด้านพัฒนา ไม่มีการประชาสัมพันธ์เยี่ยมชาวบ้านเพื่อทำความรู้จักและศึกษาปัญหาต่าง ๆ ข้อเสนอแนะ 1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ครูต้องฝึกสอนเพื่อให้เกิดความคุ้นชินและศึกษาแนวทางเทคนิคในการสอนให้มาก ๆ เพราะการได้ฝึกจากประสบการณ์ตรงจะทำให้ผู้สอนได้เข้าใจในหลาย ๆ ด้าน เช่น เข้าใจว่าต้องสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสม และควรวางตัวในความเป็นครูนั่นเอง และสถานที่ที่มีจำนวนจำกัดพื้นที่ ผู้บริหารต้องจัดระเบียบระเบียบแผนผังของโรงเรียนให้ลงตัว แบ่งสัดส่วนให้พอดีให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสามารถใช้สอยสถานที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย หรืออาจจะขออนุญาตได้จัดสถานที่เพื่อให้เด็กมีพื้นที่มากขึ้น เพื่อใช้เป็นลานจัดกิจกรรมหรือลานแห่งการเรียนรู้ ทั้งในด้านการปรับปรุงชั้นเรียนและโรงเรียน ด้านธุรการ ด้านพัฒนา ด้านการสอน ด้านกิจกรรม และด้านการปกครอง 2) ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู 2.2) ควรมีการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เอกสารอ้างอิง

- กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล และคณะ. (2565). การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับหลักสูตรครู 4 ปี คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, 5(3), 879-897.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (2564). คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปฏิบัติการสอน ในสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2566 จาก <http://krusart.rru.ac.th/exp/uploads/files/download/SchoolInternship-II.pdf>
- ชวนพิศ อัดเนตร และคณะ. (2563). การบูรณาการการโค้ช การศึกษาชั้นเรียนและการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพครู เพื่อการเสริมสร้างสมรรถภาพการฝึกปฏิบัติการสอนสำหรับนักศึกษาครู. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 9(1), 288-300.
- นภาพร ไอรรัตน์. (2561). การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: กิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญแก้ว ครุฑคำ. (2559). การพัฒนาระบบสารสนเทศศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร. ใน วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการสารสนเทศและเทคโนโลยี. มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มานี แสงหิรัญ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(1), 879-894.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2565). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- อับดุลฮาติม อาแด และอับบรอเฮง อาลฮูเซน. (2561). รายงานวิจัยศึกษาผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers.
- George & McAllister, D. J. (1995). Affective and Cognitive-Based Trust as Foundations for Interpersonal Cooperation in Organization. Academic of Management Journal, 38(1), 24-59.
- Jamie, B. (2023). 8 Qualities of a Good Teacher (Plus Ways To Improve). Retrieved June 5 , 2023, from <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/qualities-of-a-good-teacher>
- McGuinness, M. (1995). Thinking about Birmingham and the new European Reconstruction. Cultural Studies from Birmingham, 4(2), 61-92.
- Smith, E. R. & Mackie, D. M. (1995). Social Psychology. New York: Worth Publishers.

การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอาง ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง*

ADOPTION OF AUGMENTED REALITY TECHNOLOGY AND COSMETICS PURCHASE BEHAVIOR AMONG FEMALE CONSUMERS

ลักสรา เพื่องฟุ้ง* และณัฐชดา วิจิตรจามรี

Lapatrada Phuengphung and Natchuda Wijitjammaree,

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: lapatrada.phu@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อิทธิพลของการรับรู้ความง่าย อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) และอิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริโภคเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่มีความสนใจสินค้าเครื่องสำอางและเป็นสมาชิกกลุ่มเครื่องสำอางเฟซบุ๊ก จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยแบบง่าย (SRA) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความง่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.39 การรับรู้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.40 การรับรู้ความเสี่ยง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.70 การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 และพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ย 4.01 ผลการวิเคราะห์สมมติฐาน พบว่า การรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการรับรู้ความเสี่ยงไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน

คำสำคัญ: เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน, เครื่องสำอาง, แพลตฟอร์มออนไลน์

Abstract

The objectives of this research are to Perception of ease, perceived benefits, and perceived risks of augmented reality (AR) technology. Acceptance of AR technology. Purchasing behavior of cosmetics through online platforms. The influence of perceived ease, perceived

* Received March 16, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

benefits, and perceived risks on the acceptance of AR technology. And The influence of acceptance of AR technology on cosmetics purchasing behavior through online platforms. This is a quantitative research with a sample group of female consumers aged 18 and above, who are interested in cosmetics products and are members of a Facebook cosmetics group, totaling 400 people. Data was collected using questionnaires, and statistical analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and simple regression analysis (SRA). The research found that the sample group perceived ease at the highest level with an average score of 4.39, perceived benefits at the highest level with an average score of 4.40, perceived risks at a moderate level with an average score of 2.70, acceptance of AR technology at a high level with an average score of 3.71, and cosmetics purchasing behavior through online platforms at a frequent level with an average score of 4.01. The analysis of hypotheses revealed that perceived ease and perceived benefits significantly influence the acceptance of AR technology at a statistical significance level of 0.05. Acceptance of AR technology significantly influences cosmetics purchasing behavior through online platforms at a statistical significance level of 0.05, while perceived risks do not significantly influence the acceptance of AR technology.

Keywords: Augmented Reality Technology, Cosmetics, Online Platforms

บทนำ

ในอดีตเมื่อพูดถึงการทดลองแต่งหน้า ผู้บริโภคต้องเดินทางไปเคาน์เตอร์แบรนด์ หรือร้านเครื่องสำอางที่เป็นตัวแทนขาย จึงจะสามารถทดลองสินค้าได้ ทำให้ต้องเสียเวลาเดินทางและยังต้องเจอกับปัญหาสินค้าทดลองไม่พอหรือรู้สึกเงินที่ต้องไปยื่นแต่งหน้าทดลองเครื่องสำอางต่าง ๆ กว่าจะครบทุกขั้นตอน จากปัญหาเหล่านี้ของผู้บริโภคทำให้เริ่มมีแนวคิดการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนเข้ามาผนวกกับธุรกิจเครื่องสำอาง ซึ่งจุดเด่นของการทดลองแต่งหน้าผ่านเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน ก็คือ ความสมจริงของสินค้าทั้งในเรื่องของการแสดงเฉดสีที่แม่นยำและผู้ใช้สามารถเปรียบเทียบสินค้าได้แบบละเอียดผ่านระบบ AR และเมื่อถูกใจสินค้าก็สามารถกดสั่งซื้อสินค้าได้จบ ครบ ในเว็บไซต์

ในวงการความงามและเครื่องสำอางนำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมาใช้เพื่อให้ลูกค้าทดลองแต่งหน้าแบบเสมือนจริงผ่านกล้องหน้าโทรศัพท์ เริ่มใช้ครั้งแรกในสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ในกลางปี พ.ศ. 2562 นี้ (Siamphone, 2019) Modi Face ผู้นำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) และเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) สำหรับอุตสาหกรรมความงาม ซึ่งบริษัทลอรีอัลได้เข้าซื้อกิจการ ในปี พ.ศ. 2561 ได้นำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ใน Amazon เพื่อยกระดับประสบการณ์และความมั่นใจในการซื้อเครื่องสำอาง สำหรับลูกค้า Amazon สามารถลองลุคแต่งหน้าแบบเสมือนจริงผ่านกล้องหน้าโทรศัพท์ ลองลิปสติกเฉดสีต่าง ๆ ทั้งในแบบไลฟ์ (live) วิดีโอหรือถ่ายภาพเซลฟี่ พร้อมบันทึกรูปภาพเพื่อแชร์กับเพื่อน ๆ ทั้งนี้ เทคโนโลยี Modi Face ที่บริการใน Amazon มีความโดดเด่นในด้านความสมจริงของภาพที่แสดงผลการประมวลผลสีที่แม่นยำและความสามารถในการเปรียบเทียบเฉดสีแบบอัตโนมัติผ่านระบบเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) โดยเทคโนโลยีของ Modi Face นี้ทำให้ลูกค้าสามารถเสนอการทดลองผลิตภัณฑ์ได้อย่างไม่จำกัดจำนวนและทำให้ผู้ซื้อสามารถลองลิปสติกหลายพันชิ้นที่มีอยู่ใน Amazon และเลือกซื้อเฉดสีที่ถูกใจที่สุด นอกจากนี้ การทดสอบแต่ละสีสามารถแสดงตัวอย่างทันทีด้วยเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลสินค้าของแบรนด์เครื่องสำอางโดยใช้เทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) รวมไปถึงข้อมูลรูปภาพและรายละเอียดของสินค้าใน Social Media

เทคโนโลยีนี้สามารถประมวลผลข้อมูลที่เป็นข้อความและภาพที่เกี่ยวข้องกับเขตสีของการแตงหน้านั้น ๆ และนำมาแสดงผลผ่านทางเทคโนโลยีเสมือนจริง เทคโนโลยีนี้ได้เปิดใช้สำหรับลูกค้า Amazon ในสหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่นในกลางปี พ.ศ. 2562 นี้ (ธงชัย ชลศิริพงษ์, 2561)

ในปัจจุบันธุรกิจความงามเป็นธุรกิจที่ตลาดเติบโตอย่างต่อเนื่อง (Salika, 2023) การเข้ามาของเทคโนโลยีอาจจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบแต่กลับเป็นการสร้างโอกาสมหาศาลให้กับตลาดของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) แอปพลิเคชันนั้นเริ่มกลายเป็นกระแสที่ได้รับความนิยมมากขึ้นเนื่องจากการได้ลองสินค้าก่อนการตัดสินใจซื้อเพราะถึงแม้ว่าผู้บริโภคส่วนหนึ่งหันไปใช้บริการ e - Commerce กันมากขึ้น ด้วยความสะดวกสบายและรวดเร็ว แต่ก็มีปัญหาหนึ่งที่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งก็คือ การซื้อของจากร้านค้าออนไลน์ ผู้ซื้อไม่สามารถบอกได้ว่าเมื่อของมาจริง ๆ แล้วจะเป็นอย่างไร ในแง่ของผู้บริโภคเทคโนโลยีที่ล้ำหน้าจะยิ่งช่วยเพิ่มความความสะดวกสบายให้กับชีวิตสอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ที่เร่งรีบ สามารถเลือกเครื่องสำอางได้เพื่อทดลองก่อนไปซื้อจริง เพื่อเพิ่มประสบการณ์การซื้อของ ของลูกค้ามากขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่จะสร้างคุณค่าและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของการซื้อของออนไลน์ได้อย่างตรงจุด รวมถึงเพิ่มการเข้าถึงตลาดกลุ่มใหม่ ๆ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา “การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง” เพราะปัจจุบันผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางเริ่มนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) มาใช้มากขึ้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในแง่ของการซื้อของผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตาม ควรจะต้องมีการยอมรับของเทคโนโลยีด้วยจึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลและการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ยังเป็นพฤติกรรมของผู้บริโภคเพศหญิงในการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ อิทธิพลของการรับรู้ความง่าย อิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) และอิทธิพลของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความเสี่ยงและพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านสื่อออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคเพศหญิง ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีความสนใจในเครื่องสำอาง และเป็นสมาชิกกลุ่มเครื่องสำอางทางสื่อสังคมเฟซบุ๊ก เลือกใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ ขั้นตอนที่ 1 ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มเฟซบุ๊ก (Facebook) เกี่ยวกับเครื่องสำอางที่มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีจำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) ป้ายยาบอกต่อของแต่งห้อง ของใช้ของอะไรน่าซื้อ Shopee : Lazada 2) รีวิวของดี Shopee/Lazada 3) รีวิวเครื่องสำอางแพง by Jeban.com 4) รีวิวเครื่องสำอาง by เว็บผู้หญิง Ladyissue 5) เครื่องสำอางราคาถูก และ 6) รีวิวเครื่องสำอางที่เลิฟ by Beauty Boxy ขั้นตอนที่ 2 การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนประชากร (Stratified Proportional

Sampling) ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเฟซบุ๊กในขั้นตอนที่ 1 โดยคำนวณกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มตามสัดส่วนจริงจนครบ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ดังแสดงตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงสัดส่วนจำนวนกลุ่มเฟซบุ๊กเกี่ยวกับเครื่องสำอาง

กลุ่มเฟซบุ๊ก	จำนวนสมาชิกกลุ่ม (คน)	สัดส่วน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ป้ายยาบอกต่อ ของแต่งห้อง ของใช้ของอะไรน่าชื่อ Shopee : Lazada	928,000	37.05 %	148
รีวิวของดี Shopee/Lazada	803,000	32.05 %	128
รีวิวเครื่องสำอางแพง By jeban.com	423,000	16.89 %	68
รีวิวเครื่องสำอาง By เว็บผู้หญิง ladyissue	132,000	5.27 %	21
เครื่องสำอางราคาถูก	124,000	4.95 %	20
รีวิวเครื่องสำอางที่เลิฟ By beautyboxy	95,000	3.79 %	15
รวม	2,505,000	100 %	400

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างจาก Google Forms ซึ่งรูปแบบคำถามเป็นคำถามปลายปิด (Close - Ended Question) โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นการกำหนดคำตอบให้ (Check - List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษาและรายได้ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (5 - Point Rating Scale) ได้แก่ การรับรู้ความง่าย จำนวน 4 ข้อ การรับรู้ประโยชน์ จำนวน 6 ข้อ การรับรู้ความเสี่ยง จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน ได้แก่ ความถี่ในการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรวัด (5 - Point Rating Scale) รวมทั้งหมดจำนวน 6 ข้อ ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยลักษณะแบบสอบถามเป็นการกำหนดคำตอบให้ (5 - Point Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ความถี่ในการซื้อเครื่องสำอาง และมีการทดสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่า IOC อยู่ในช่วง 0.834 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ซึ่งค่าความเชื่อมั่นควรมีมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ขึ้นไปจะถือว่ามีความน่าเชื่อถือสูง โดยจำแนกตามตัวแปรผลการทดสอบความเชื่อมั่น พบว่า การรับรู้ความง่ายของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน มีค่าความเชื่อมั่น 0.864 การรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน มีค่าความเชื่อมั่น 0.902 การรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน มีค่าความเชื่อมั่น 0.970 การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน มีค่าความเชื่อมั่น 0.949 และพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.832

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้ทำการสุ่มเลือกไว้แล้วทั้งหมดด้วยตนเอง (Self - Administered Questionnaire) จำนวน 400 ชุด ผ่าน Google Forms ได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามผ่านทางกลุ่มตัวอย่างเฟซบุ๊กเกี่ยวกับเครื่องสำอาง จำนวน 6 เพจ ได้แก่ 1) ป้ายยาบอกต่อของแต่งห้อง ของใช้ของอะไรน่าชื่อ Shopee : Lazada 2) รีวิวของดี Shopee/Lazada 3) รีวิวเครื่องสำอางแพง by Jeban.com 4) รีวิวเครื่องสำอาง by เว็บผู้หญิง Ladyissue 5) เครื่องสำอางราคาถูก และ 6) รีวิวเครื่องสำอางที่เลิฟ by Beauty Boxy จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อาจมาลงรหัสเพื่อเป็นข้อมูลในรูปแบบของสัญลักษณ์ที่เครื่องคอมพิวเตอร์สามารถคำนวณได้ แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาประมวลผลผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความเสี่ยง การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและพฤติกรรมการซื้อขายเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การทดสอบสมมติฐานตามที่กำหนดไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ในงานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (SRA) เพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุ 24 - 30 ปี จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคืออายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 และน้อยที่สุดมีอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ส่วนใหญ่มีอาชีพ ข้าราชการ/พนักงานของรัฐ จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมาคืออาชีพ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 22.75 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.25 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงมาคือมีการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 19.75 และน้อยที่สุด คือ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 30,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.25 รองลงมาคือมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และน้อยที่สุด คือ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สูงกว่า 45,000 บาท จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.75

ส่วนที่ 2 การรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการรับรู้ความง่าย การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (ประเภทเครื่องสำอาง)

ข้อ	ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1.	การรับรู้ความง่าย	4.39	0.81	มากที่สุด
2.	การรับรู้ประโยชน์	4.40	0.76	มากที่สุด
3.	การรับรู้ความเสี่ยง	2.70	1.47	ปานกลาง

หมายเหตุ: การให้คะแนนแบบ Rating Scale

การรับรู้ที่น้อยที่สุด = 1 คะแนน ไปจนถึงการรับรู้มากที่สุด = 5 คะแนน ผู้วิจัยได้ใช้การแปลความหมาย ดังนี้

1.00 - 1.80 = การรับรู้ที่น้อยที่สุด

1.81 - 2.60 = การรับรู้ที่น้อย

2.61 - 3.40 = การรับรู้ปานกลาง

3.41 - 4.20 = การรับรู้มาก

4.21 - 5.00 = การรับรู้มากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ความง่ายของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (ประเภทเครื่องสำอาง) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 โดยมีความง่ายในขั้นตอนการชำระเงินค่า มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนการรับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (ประเภทเครื่องสำอาง) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.40 โดยผู้บริโภคไม่ได้รับแรงกดดันจากพนักงานขายในการทดลองเลือกสินค้า มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และการรับรู้ความเสี่ยงของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (ประเภทเครื่องสำอาง) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 โดยเฉลี่ยและเนื้อสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่ตรงตามเฉลี่ยที่ผู้บริโภคคาดหวัง มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ดังตารางที่ 2

ส่วนที่ 3 การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (n = 400)

ข้อ	การรับรู้ความง่าย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเช็คสกรีนพื้นบนใบหน้าตัวเอง	3.86	1.35	มาก
2.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเนื้อสัมผัสสกรีน(Matte/Glow) บนใบหน้าตัวเอง	3.46	1.50	มาก
3.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเช็คสติ๊กเกอร์บนริมฝีปากตัวเอง	3.95	1.30	มาก
4.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเนื้อสัมผัสสติ๊กเกอร์(Matte/Glow) บนริมฝีปากตัวเอง	3.59	1.49	มาก
5.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเช็คสีลิปชออนบนแก้มตัวเอง	3.91	1.33	มาก
6.	ท่านใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบเช็คสีอายแชโดว์บนเปลือกตาตัวเอง	3.50	1.49	มาก
	รวม	3.71	1.41	มาก

หมายเหตุ: การให้คะแนนแบบ Rating Scale

การยอมรับน้อยที่สุด = 1 คะแนน ไปจนถึงการยอมรับมากที่สุด = 5 คะแนน ผู้วิจัยได้ใช้การแปลความหมาย ดังนี้

- 1.00 - 1.80 = การยอมรับน้อยที่สุด
- 1.81 - 2.60 = การยอมรับน้อย
- 2.61 - 3.40 = การยอมรับปานกลาง
- 3.41 - 4.20 = การยอมรับมาก
- 4.21 - 5.00 = การยอมรับมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 โดยจะเห็นว่า การทดสอบเช็คสติ๊กเกอร์บนริมฝีปากตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมา คือ การทดสอบเช็คสีลิปชออนบนแก้มตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ลำดับที่สาม การทดสอบเช็คสกรีนพื้นบนใบหน้าตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 ลำดับที่สี่ การทดสอบเนื้อสัมผัสสติ๊กเกอร์ (Matte/Glow) บนริมฝีปากตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และลำดับสุดท้าย การทดสอบเช็คสีอายแชโดว์บนเปลือกตาตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ดังตารางที่ 3

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (n = 400)

ข้อ	การรับรู้ความง่าย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1.	ท่านค้นหาเครื่องสำอาง ที่ท่านต้องการซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์	4.02	1.12	บ่อยครั้ง
2.	ท่านศึกษาข้อมูลเครื่องสำอางที่ท่านต้องการซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์	4.12	1.05	บ่อยครั้ง
3.	ท่านซื้อเครื่องสำอางจากแพลตฟอร์มออนไลน์	3.98	1.15	บ่อยครั้ง
4.	ท่านมีการบอกต่อไปยัง ครอบครัวเพื่อนหรือคนที่รู้จัก	3.88	1.23	บ่อยครั้ง
5.	ท่านแสวงหาเครื่องสำอางใหม่ ๆ จากแพลตฟอร์มออนไลน์	4.05	1.15	บ่อยครั้ง
	รวม	4.01	1.14	บ่อยครั้ง

หมายเหตุ: การให้คะแนนแบบ Rating Scale ไม่ได้ซื้อ (0 ครั้ง) = 1 คะแนน ไปจนถึงซื้อเป็นประจำ (6 ครั้งขึ้นไป) = 5 คะแนน ผู้วิจัยได้ใช้การแปลความหมาย ดังนี้

1.00 - 1.80 = ไม่ได้ซื้อ
1.81 - 2.60 = นาน ๆ ครั้ง
2.61 - 3.40 = บางครั้ง
3.41 - 4.20 = บ่อยครั้ง
4.21 - 5.00 = เป็นประจำ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 โดยจะเห็นว่า ผู้บริโภคศึกษาข้อมูลเครื่องสำอางที่ต้องการซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 รองลงมาคือ ผู้บริโภคแสวงหาเครื่องสำอางใหม่ ๆ จากแพลตฟอร์มออนไลน์ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ลำดับที่สาม คือ ผู้บริโภคค้นหาเครื่องสำอางที่ต้องการซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ลำดับที่สี่ คือ ผู้บริโภคซื้อเครื่องสำอางจากแพลตฟอร์มออนไลน์ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริโภคมีการบอกต่อไปยังครอบครัวเพื่อนหรือคนที่รู้จัก อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ดังตารางที่ 4

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนได้ถูกต้องร้อยละ 43.0 (Adjusted $R^2 = .430$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ $\beta = .656$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

สมมติฐาน	b	t	Sig.	β	ผลการทดสอบ
การรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	1.125	17.339	.000	.656	✓
$R^2 = .430$, $F = 300.636$, Sig. $F = .000^*$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนได้ถูกต้องร้อยละ 36.8 (Adjusted $R^2 = .368$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ $\beta = .607$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

สมมติฐาน	b	t	Sig.	β	ผลการทดสอบ
การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	1.135	15.229	.000	.607	✓
$R^2 = .368$, $F = 231.928$, Sig. $F = .000^*$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้ความเสี่ยงไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง สามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนได้ถูกต้องร้อยละ 0.05 (Adjusted

$R^2 = .005$) และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ $\beta = -.073$ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการรับรู้ความเสี่ยง ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

สมมติฐาน	b	t	Sig.	β	ผลการทดสอบ
การรับรู้ความเสี่ยง มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง	-.065	- 1.461	.145	-.073	X
$R^2 = .005$, $F = 2.135$, Sig. $F = .145^*$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 4 การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้ถูกต้องร้อยละ 25.1 (Adjusted $R^2 = .251$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าอิทธิพลอยู่ที่ $\beta = .501$ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง

สมมติฐาน	b	t	Sig.	β	ผลการทดสอบ
การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง	.426	11.541	.000	.501	✓
$R^2 = .251$, $F = 133.196$, Sig. $F = .000^*$					

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การรับรู้ความง่ายมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง พบว่า การรับรู้ความง่ายของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในแพลตฟอร์มออนไลน์มีความง่ายในขั้นตอนการชำระสินค้า มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 สอดคล้องกับแนวคิดของ Steps Academy อธิบายว่า พฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปและการรณรงค์ให้เป็นไปตามหลัก Social Distancing หนึ่งในเทคโนโลยีที่มีความโดดเด่นมาก ด้วยคุณสมบัติที่สามารถลดการสัมผัสและประหยัดเวลาได้ นั่นคือ AR (Augmented Reality) หรือเทคโนโลยีการจำลองภาพเสมือนจริงแบบสามมิติผ่านกล้องมือถือ (Steps Academy, 2020)

การรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง พบว่า ผู้บริโภคไม่ได้รับแรงกดดันจากพนักงานขายในการทดลองเลือกสินค้า มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 สอดคล้องกับแนวคิดของ Jobsdb อธิบายว่าโลกเสมือนจริง ทำหน้าที่เชื่อมโยงโลกเสมือนจริงเข้ากับโลกจริงผ่านอุปกรณ์ต่าง Augmented Reality เป็นการเพิ่มประสบการณ์ที่น่าประทับใจให้กับผู้บริโภคที่ได้รับความสนุกและประสบการณ์แปลกใหม่ (Jobsdb, 2023)

การรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง พบว่า เจตสีและเนื้อสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ไม่ตรงตามเจตสีที่ผู้บริโภคคาดหวัง มีการรับรู้มากที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.45 สอดคล้อง

กับงานวิจัยของ เกวรินทร์ ละเอียดดีนันท์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงความเสี่ยงมีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการรับรู้ถึงความเสี่ยงไม่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (เกวรินทร์ ละเอียดดีนันท์, 2559)

2. การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน พบว่า ผู้บริโภคใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในการทดสอบผลิตภัณฑ์บนริมฝีปากตัวเอง ในระดับการยอมรับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.30 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติภูมิ นาควรรณกิจ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นเอกลักษณ์และการรับรู้ความเสี่ยง ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน TikTok พบว่า การยอมรับเทคโนโลยีด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีผลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน TikTok อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ใช้บริการระบบเห็นว่าแอปพลิเคชัน TikTok มีข้อดีของแอปพลิเคชัน คือ การใช้งานง่าย มีความเข้าถึงทั่วทุกเพศทุกวัยและมีประโยชน์ในด้านความบันเทิงหลากหลายด้านตามการใช้งานของแต่ละบุคคล (เกียรติภูมิ นาควรรณกิจ, 2564)

3. พฤติกรรมซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 โดยเห็นว่า ผู้บริโภคศึกษาข้อมูลเครื่องสำอางที่ต้องการซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ อยู่ในระดับบ่อยครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.05 ซึ่งพฤติกรรมซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิงมีลักษณะที่น่าสนใจ โดยการค้นหาข้อมูลและรีวิวเพราะผู้หญิงมักมีนิสัยที่ต้องการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมก่อนการซื้อสินค้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชญาภา นิลศิริ ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบนแอปพลิเคชันช้อปปิ้งของผู้บริโภคในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบนแอปพลิเคชันช้อปปิ้ง ของผู้บริโภค (พิชญาภา นิลศิริ, 2565)

4. การรับรู้ความง่ายในการใช้งานสามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ได้ร้อยละ 43.0 (Adjusted $R^2 = .430$) มีค่าอิทธิพลของการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($\beta = .656$) พบว่า ค่าเป็นบวก จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีการรับรู้ความง่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริโภคมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมถึงการใช้งานที่สะดวก เพราะผู้บริโภคสามารถทดลองเครื่องสำอางได้ทันทีผ่านสมาร์ตโฟนหรืออุปกรณ์ของผู้บริโภค สอดคล้องกับการศึกษาของ Teo, T.S.H. et al. กล่าวว่า เทคโนโลยีที่มีความง่ายในการใช้งาน หรือผู้บริโภคสามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องอาศัยความพยายามมากนัก หากเทคโนโลยีใดที่สามารถใช้งานได้ง่ายและไม่ซับซ้อน ก็จะส่งผลการยอมรับเทคโนโลยีนั้นได้ง่ายขึ้น (Teo, T.S.H. et al., 1999)

5. การรับรู้ประโยชน์สามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ได้ร้อยละ 36.8 (Adjusted $R^2 = .368$) มีค่าอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ ($\beta = .607$) พบว่า ค่าเป็นบวก ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การทดลองเครื่องสำอางส่วนใหญ่ผู้บริโภคทดลองสินค้าบริเวณหลังมือเพื่อทดสอบสีว่าเข้ากับสีผิวหรือไม่ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) จะช่วยให้ผู้บริโภคสามารถมองเห็นใบหน้าของตัวเองเมื่อใช้เครื่องสำอางได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงผู้บริโภคไม่ได้รับแรงกดดันจากพนักงานขายในการทดลองสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาดาวิ ทิพย์เที่ยงแท้ ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของเทคโนโลยีความจริงเสมือนที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้ากลุ่มเครื่องสำอางผ่านทัศนคติต่อเทคโนโลยี พบว่า ผู้บริโภคต้องการข้อมูลของสินค้าเพื่อประกอบการพิจารณา การนำเสนอภาพเสมือนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การวางตำแหน่งเสมือนได้อย่างแม่นยำให้ความรู้สึกเทียบเท่ากับการได้ทดลองผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของจริง ทำให้การเลือกซื้อสินค้าผ่านออนไลน์ทำได้ง่ายและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น (ญาดาวิ ทิพย์เที่ยงแท้, 2565)

โดยทั้ง 2 ตัวแปรนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Davis F.D. กล่าวว่า แบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยี เป็นแบบจำลองที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวัดความสำเร็จของการใช้เทคโนโลยี โดย พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีนั้นขึ้นอยู่กับการรับรู้ของผู้ใช้ว่า มีการรับรู้ความง่ายและการรับรู้ประโยชน์ ซึ่งแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีความเที่ยงตรงสูง (Davis F.D., 1998)

6. การรับรู้ความเสี่ยงสามารถอธิบายการแปรผันของการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ได้ร้อยละ 0.05 (Adjusted $R^2 = .005$) มีค่าอิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยง ($\beta = -.073$) พบว่า ค่าเป็นลบจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคในยุคปัจจุบันเป็นผู้บริโภคยุคใหม่ ดังนั้นจึงมีการรับรู้ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้จากการใช้งานของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ในแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น เฉดสีและเนื้อสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์อาจไม่ตรงตามเฉดสีที่ผู้บริโภคคาดหวัง หรือผู้บริโภคมีความกังวลเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Bauer, r.a. กล่าวว่า พฤติกรรมของผู้บริโภคไม่อาจหลีกเลี่ยงความเสี่ยงได้ ซึ่งการกระทำส่งผลลัพธ์ที่อยากจะคาดเดาอย่างน้อยผลลัพธ์บางอย่างก็อาจไม่เป็นไปอย่างที่ต้องการ การรับรู้ถึงความรู้สึกที่ไม่แน่นอนและค่าของการสูญเสียนำไปสู่การประเมินเพื่อยับยั้งการตัดสินใจ (Bauer, r.a., 1960)

7. การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง สามารถอธิบายการแปรผันได้ร้อยละ 25.1 (Adjusted $R^2 = .251$) มีค่าอิทธิพลของการรับรู้ประโยชน์ ($\beta = .501$) พบว่า ค่าเป็นบวก จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ มีการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริโภคมองเห็นภาพใกล้เคียงกับการทดลองเครื่องสำอางบนใบหน้าในความเป็นจริงได้และผู้ใช้มองเห็นคุณค่าของการใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) เทียบเท่าหรือทดแทนจากการไปทดลองสินค้าที่ร้านได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรญา สบประสงศ์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีปัญญาสั่งตัดของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรมีความน่าจะเป็นในการยอมรับเทคโนโลยีปัญญาสั่งตัดสูงมากขึ้น ได้แก่ ระดับความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีปัญญาสั่งตัดและการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งานเทคโนโลยีปัญญาสั่งตัด (อรญา สบประสงศ์, 2564)

พฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันผู้บริโภคมีพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ แบนด์เครื่องสำอางและร้านค้าได้มีการนำเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) มาใช้เพื่อให้ผู้บริโภคมีโอกาสในการทดลองผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการซื้อสินค้าให้มากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีของ Kotler กล่าวว่า การวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมผู้บริโภคนั้นเป็นการศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบถึงการตลาดที่จะสามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างถูกต้อง (Kotler, P., 1997) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Kanokwan กล่าวว่า ผลสำรวจพบว่า คนไทย 95% บอกว่า การซื้อของออนไลน์มีส่วนเข้ามาช่วยเรื่องการใช้ชีวิตในช่วงโควิดในช่วงปี 2021 ทั้งนี้ ผู้บริโภคชาวไทย 79% ยังคงชอบซื้อของกับแบรนด์ที่มีทั้งหน้าร้านจริงและร้านออนไลน์ นั่นทำให้แบรนด์และผู้ค้าปลีกจะต้องเตรียมพร้อมให้รอบด้านครอบคลุมในทุกมิติธุรกิจด้วยการใช้กลยุทธ์ Omnichannel ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Kanokwan, 2023)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้สรุปได้ว่า การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนและพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไป ส่วนใหญ่มีอายุ 24 - 30 ปี มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานของรัฐ การศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 - 30,000 บาท

1) การรับรู้ความง่ายในการใช้งานและการรับรู้ประโยชน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ดังนั้น ผู้ขายผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางควรลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ที่มีการใช้งานที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อนและมีประโยชน์ต่อผู้บริโภคเพื่อมอบประสบการณ์ที่ดีในการซื้อเครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์และก่อให้เกิดรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต 2) การรับรู้ความเสี่ยงไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนในผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ดังนั้น ผู้วิจัยขอเสนอว่า ผู้ให้บริการในแพลตฟอร์มต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างระบบของแพลตฟอร์มเครื่องสำอางให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นในเรื่องเจตสีและเนื้อสัมผัสของผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค 3) การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ของผู้บริโภคเพศหญิง ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาการใช้งานให้ง่ายขึ้นและให้ผู้บริโภครับรู้ประโยชน์ของเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนมากขึ้น เพราะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยอมรับเทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (AR) ทำให้ผู้บริโภคซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางได้ง่ายขึ้นและสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมถึงผู้บริโภคมีความเพลิดเพลินขณะเลือกซื้อผลิตภัณฑ์

เอกสารอ้างอิง

- เกวรินทร์ ละเอียดดีนันท์. (2559). การยอมรับเทคโนโลยีด้านการรับรู้ถึงความเสี่ยงมีผลต่อการตัดสินใจซื้อหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เกียรติภูมิณา ควรณกิจ. (2564). การยอมรับเทคโนโลยีความเป็นเอกลักษณ์และการรับรู้ความเสี่ยงที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้แอปพลิเคชัน TikTok. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ญาดาวิ ทิพย์เที่ยงแท้. (2565). อิทธิพลของเทคโนโลยีความจริงเสริมที่มีต่อความตั้งใจซื้อสินค้ากลุ่มเครื่องสำอางผ่านทัศนคติต่อเทคโนโลยี. ใน วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธงชัย ชลศิริพงษ์. (2561). ทำไม L'Oreal แปรนด์เครื่องสำอางรายใหญ่ของโลก ต้องซื้อกิจการบริษัท เทคโนโลยี AI/AR. เรียกใช้เมื่อ 19 ธันวาคม 2566 จาก <https://brandinside.asia/loreal-ai-ar-technology/>
- พิชญภา นิลศิริ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางบนแอปพลิเคชันช้อปปิ้งของผู้บริโภคในเขตพระนคร กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อรญา สบประสงค์. (2564). การตัดสินใจยอมรับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. ใน วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bauer, r.a. (1960). Consumer Behavior as Risk Taking. *Dynamic Marketing for a Changing World*, 43(1960), 389-398.
- Davis F.D. (1998). Perceived usefulness, Perceived ease of use, and user acceptance of information technology. Retrieved December 19, 2023, from https://www.jstor.org/stable/249008?seq=1#page_scan_tab_contentsGlobal
- Jobsdb. (2023). Metaverse, a new trend that every company should know about heading towards the future world. Retrieved January 10, 2024, from <https://th.jobsdb.com/th/careeradvice/article/metaverse%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A3%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B>

9%8C%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89

Kanokwan. (2023). Thai people are champions Most people buy things through social media in the world. Retrieved December 19, 2023, from <https://workpointtoday.com/thai-socialcommerce/>

Kotler, P. (1997). Marketing Management Analysis, Planning, Implementation and Control. P.172. New Jersey: A Simon & Schuster Company.

Salika. (2023). Keep an eye on trends beauty innovation that is about to revolutionize the global manufacturing industry. Retrieved December 19, 2023, from <https://www.salika.co/2023/07/27/beauty-innovation-technology-trends-change-the-world/>

Siamphone. (2019). Loreal uses ModiFace, AI technology, to try out virtual makeup looks on Amazon Retrieved December 19, 2023, from <https://www.siamphone.com/contents/news-42122.html>

Stepes Academy. (2020). AR technology and a new form of shopping on Facebook. Retrieved January 10, 2024, from <https://stepstraining.co/social/facebook-ar-technology-for-shopping>

Teo, T.S.H. et al. (1999). Intrinsic and Extrinsic Motivation in Internet Usage. Omega, 27(1999), .25-37.

การศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา :
กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี*
A STUDY AND ANALYSIS OF THE PROMOTION OF A GROWTH MINDSET
IN EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION: A CASE STUDY OF
THE THUNGKHANAN WITTAYA SCHOOL, SOI DAODISTRICT,
CHANTHABURI PROVINCE

รวีวรรณ สิริสุวรรณ*, เรียงวิชัย นิลโคตร, วัยวุฒิ บุญลอย

Rawiwan Sittisuwat, Reongwit Nilkote, Waiwut Boonloy

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi Province, Thailand

*Corresponding author Email: rawiwan_bum@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบทและการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี 2) วิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา และ 3) นำเสนอแนวทางการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนา และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน และการสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 6 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง โดยมีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นบุคลากรในโรงเรียนทุ่งขนานวิทยาอย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร้อยละ 80 และ 3) ยินดีให้ข้อมูลตลอดการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์เชิงลึกจะเป็นกลุ่มต่างกัน สัมภาษณ์เชิงลึกเนื้อหา ตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า และนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตโดยบูรณาการผ่านการจัดการศึกษาผ่านกิจกรรม ยึดถือเอามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายหลัก และพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสะท้อนถึงความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน 2) โรงเรียนได้มีการบูรณาการกรอบคิดแบบเติบโต โดยยึดความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยบูรณาการในกลยุทธ์ 6 ด้าน และ 3) แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ จะต้องมีความรู้แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา การพัฒนากลไกการดำเนินการเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต

คำสำคัญ: การส่งเสริม, กรอบคิดแบบเติบโต, การบริหารสถานศึกษา

* Received February 28, 2024; Revised March 15, 2024; Accepted March 23, 2024

Abstract

The objectives of this research were to : 1) study the context and promotion of a growth mindset in the management of educational institutions at Thung Khanan Wittaya School, Soi Dao District, Chanthaburi Province 2) analysis of the potential of promoting a growth mindset in school administration at Thung Khanan Wittaya School, and 3) proposing guidelines for promoting a growth mindset in school administration at Thung Khanan Wittaya School under the secondary educational service area office chanthaburi, trat. It is qualitative research. Collect data through in - depth interviews, discussions, and participatory observations. The tools are interview forms. interview 15 key informants and focus group discussions. Six key informants were purposively selected. The sample selection criteria were 1) being personnel in Thungkhanan Wittaya School for at least 3 years, 2) participating in school activities for 80 percent, and 3) being willing to provide information throughout the research. Participants in focus groups and in-depth interviews were different groups. Content synthesis, triangulation, and descriptive presentation. The results of the research showed that: 1) Promoting an integrated growth mindset through education management through activities, adhering to school education standards as the main goals, and developing quality in accordance with the vision, mission, objectives, quality development strategies of education management, and reflecting the school's identity, 2) The school has integrated a growth mindset based on the educational standards, policies, strategies, and development plans of Chanthaburi Trat Secondary Education Area by integrating in 6 strategic areas, and 3) The development approach consists of 3 parts: there must be a development approach to promote a growth mindset in school management, an action mechanism to promote a growth mindset.

Keywords: Promotion, Growth Mindset, Educational Institution Administration

บทนำ

โลกยุคปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงที่ผันผวน รวดเร็ว และไม่แน่นอนทั้งด้านวิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสังคม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ระบบการศึกษาของไทยจะต้องมีวิสัยทัศน์ นโยบาย และระบบการเรียนรู้ที่ออกแบบเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดการศึกษาของประเทศ ไทยไว้ว่าเป็นกระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและสามารถพัฒนาตนเอง ให้เต็มตามศักยภาพ และจะส่งผลอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การบริหาร ระบบการศึกษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงจะต้องใส่ใจมิติเชิงอนาคต เน้นการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ ขับเคลื่อนด้วย Growthn Mindset การจัดการศึกษาต้องมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างครูด้วยกัน ระหว่างครูกับสภาพแวดล้อม ระบบการศึกษาและในสังคมวงกว้าง (วิจารณ์ พานิช, 2565) จากกรณีศึกษาเชิงประจักษ์ของประเทศฟินแลนด์ ที่เน้นการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนและเหมาะสมสอดคล้อง กับความต้องการที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลของผู้เรียนตลอดจนการหาวิธีการช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตน ได้เต็มตามศักยภาพที่มี โดยอยู่บนฐานความเชื่อว่าการทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้จะเป็น การลงทุนที่มีความเหมาะสมคุ้มค่า และสามารถช่วยพัฒนาประเทศได้ จึงทำให้ประเทศฟินแลนด์สามารถพัฒนา

ระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมให้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้ในระยะเวลาอันสั้นจากผลของนโยบายการปฏิรูปการศึกษาภายในประเทศ ความสำคัญดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากระบวนการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญของการพัฒนาการเรียนรู้ของมนุษย์

แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่าน “กรอบคิด” (Mindset) ได้ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องโดย Dweck, C. S. ได้ศึกษาถึงสิ่งที่ควบคุมความคิด เจตคติความเชื่อที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลเป็นผล ซึ่งเรียกว่า “กรอบคิด” (Mindset) ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและคุณสมบัติพื้นฐานส่วนใหญ่ของบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความคิดเกี่ยวกับความสามารถ สติปัญญา พรสวรรค์ หรือ บุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งมีอิทธิพลมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว ความคาดหวังของสังคม ประสบการณ์ความสำเร็จของบุคคลรวมถึงการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา กรอบคิดของบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กรอบคิดจำกัด (Fixed mindset) และกรอบคิดเติบโต (Growth mindset) (Dweck, C. S., 2006) กรอบคิดที่แต่ละบุคคลยึดถือมีได้ส่งผลต่อชีวิตตนเองเพียงคนเดียวแต่จะส่งผลต่อผู้อื่นด้วย เช่นเดียวกันกับกรอบคิดของผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากจะมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษาแล้วยังส่งผลไปถึงมุมมองและการสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษาในภาพรวมด้วย (Gutshall, C. A., 2013)

โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา เป็นสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ใช้แนวทางการบริหารแบบทีมงาน บริหารคุณภาพเชิงระบบแบบมีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ ทุกคนมีส่วนร่วม และใช้เทคนิคการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) จากข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2563 - 2564 พบว่า มีผลการเรียนของนักเรียนระดับ 2.5 ขึ้น โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการพัฒนาการต่อเนื่อง คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรตัวชี้วัดที่สำคัญจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (O - NET) ในมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 - 2564 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา, 2565)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้พัฒนาการวิจัยเรื่องการศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยใช้แนวคิดการบริหารการศึกษาและกรอบคิดแบบเติบโตเป็นแนวทางศึกษา ข้อค้นพบจากการศึกษาจะเป็นองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันหรือสำหรับสถานศึกษาที่มีความสนใจในการประยุกต์ใช้การพัฒนาองค์กรในมิติต่าง ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทและการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Approach) มีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาบริบทเป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยทบทวนเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา บทความ รายงาน สภาพบริบท และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต และบริบทของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลักการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ตัวแทนครู ตัวแทนนักเรียน และผู้ปกครอง จำนวน 15 คน และแบบสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ครูผู้สอน นักเรียนและตัวแทนชุมชน จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 21 คน มีเกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) เป็นบุคลากรในโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา อย่างน้อย 3 ปี 2) มีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียนร้อยละ 80 และ 3) ยินดีให้ข้อมูลตลอดการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สรุป ดีความ และตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า (triangulation technique)

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบว่า

1. ด้านบริบทพื้นที่ โรงเรียนทุ่งขนานวิทยาคม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เป็นโรงเรียนประจำตำบลทุ่งขนาน เปิดทำการการสอนตั้งแต่ปีพุทธศักราช พ.ศ. 2529 ในช่วงต้นเป็นสาขาของโรงเรียนสอยดาววิทยา และได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นจากกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2530 ในปีการศึกษา พ.ศ. 2564 มีบุคลากรทั้งสิ้น 39 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 26 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูประจำการ 27 คน พนักงานราชการ 2 คน ครูต่างชาติ 1 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน วิทยากรท้องถิ่น 1 คน ครูธุรการ 1 คน นักการภารโรง 2 คน และลูกจ้างชั่วคราว 1 คน ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 ระดับปริญญาตรี จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 70.73 คน และระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.95 คน ในส่วนของวิทยฐานะ พบว่า ไม่มีวิทยฐานะ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.39 ครูผู้ช่วย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.32 คน ระดับ คศ. 1 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 26.83 คศ. 2 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 24.39 และ คศ. 3 จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.07 คน สังคมและวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ให้บริการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร คือ ทำนาและทำไร่ โดยบริบทประชาชนในพื้นที่จะเป็นกลุ่มประชากรต่างถิ่นย้ายเข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่ ทำเป็นพื้นที่สังคมและวัฒนธรรมแบบผสมผสานระหว่างชุมชนในพื้นที่และที่เคลื่อนย้ายมาโดยเฉพาะจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการมาประกอบอาชีพในพื้นที่ ด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงานท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ (ตัวแทนครูคนที่ 1, 2566)

2. ทศนะการประยุกต์ใช้การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต จากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) โดยมีความเชื่อมั่นว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของคนที่มุ่งสู่ความสำเร็จด้วยการพยายามการเรียนรู้ และความสามารถในการปรับตัวเมื่อเผชิญกับความล้มเหลว ซึ่งหากมีการส่งเสริมแนวความคิดแบบนี้จะส่งผลให้บุคคลภายในองค์กรหรือนักเรียนมีความมุ่งมั่นต่อการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้แล้วยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้เพื่อให้ขับเคลื่อนภารกิจต่าง ๆ ให้ไปสู่ความสำเร็จได้ กรอบคิดแบบเติบโตที่ดีจะต้องเริ่มต้นที่รู้จักเป้าหมายของแต่ละช่วงวัยของการดำเนินชีวิตและการกิจของตนเอง จากนั้นปรับตัว

และพัฒนาตนเองให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายได้อย่างไม่ย่อท้อ (ตัวแทนครูคนที่ 2, 2566) ในส่วนของการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) โรงเรียนทุ่งขนานวิทยาจะบูรณาการผ่านการจัดการศึกษา ซึ่งครอบคลุมทั้ง ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา หลักสูตรและกิจกรรมของสถานศึกษา รวมทั้งชุมชน สภาพแวดล้อม และการบริการเพื่อมุ่งมั่นและยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น การขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ จะยึดถือเอามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายหลัก และพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสะท้อนถึงความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา โดยคณะผู้บริหารและบุคลากรทุกภาคส่วนดำเนินการตามเจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีเป้าหมายเดียวกัน คือ การเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สถานศึกษาแนวคิดกรอบคิดแบบเติบโตล้วนมีแนวปฏิบัติและเป้าหมายที่เหมือนกัน คือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงาม และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ดังการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า

“สิ่งสำคัญ คือ ต้องให้ทุกคนเชื่อก่อนว่ามนุษย์ทุกคนนักเรียน ครู ผู้บริหารทั้งหมดล้วนมีความแตกต่าง มีความถนัดที่แตกต่างกัน ทั้งนักเรียนและครู สามารถพัฒนาได้ตลอดเวลาภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ต้องปรับตัวกับสิ่งต่าง ๆ ที่มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาให้ได้” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2566)

การสนทนากลุ่มว่า “การนำมาปรับประยุกต์ใช้ในโรงเรียน คือ การสนับสนุน สร้างแรงจูงใจเพื่อให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตัวเอง ไม่ได้เป็นแค่การพัฒนาตนเอง แต่จะมีผลดีต่อการพัฒนาโรงเรียนในภาพรวมได้ด้วย ทั้งการทำงานเฉพาะบุคคลและงานของส่วนรวม” (ตัวแทนครูคนที่ 2, 2566) และการสนทนากลุ่มว่า “นำมาปรับใช้ในการสอน โดยต้องปรับหรือพัฒนาให้ผู้สอนต้องมี Growth mindset ก่อน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนา Growth mindset การเสริมแรง สนับสนุน ให้นักเรียนกล้าที่จะคิด เรียนรู้” (ตัวแทนครูคนที่ 1, 2566)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 วิเคราะห์ศักยภาพการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา จากข้อมูลการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า การขับเคลื่อนการพัฒนาของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยายู่ภายใต้วิสัยทัศน์ (Vision) ที่ได้กำหนดไว้ว่าโรงเรียนทุ่งขนานวิทยามุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สร้างโอกาสที่จะทำก้าวหน้าเทคโนโลยี และพันธกิจ (Mission) การดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการประจำปีจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ทำการศึกษาแผนการจัดการศึกษาและนโยบายการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการวิเคราะห์การจัดทำรายละเอียดโครงการ งาน และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง เผยแพร่ และติดตามประเมินผล ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรต่างมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนบูรณาการและส่งเสริมให้เกิดกรอบคิดแบบเติบโตในทุกโครงการและกิจกรรม

การบูรณาการและการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษา พบว่า โดยพื้นฐานการบริหารโรงเรียนทุ่งขนานวิทยาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีผู้บริหารจำนวน 2 ท่าน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ได้แบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ ฝ่ายบริหารงานบุคคล ฝ่ายบริหารงานงบประมาณและสินทรัพย์ และฝ่ายบริหารทั่วไป ในการบริหารเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของโรงเรียนและตามกฎหมาย หมายความว่า ด้วยระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการต้นสังกัด มีจุดมุ่งหมาย คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จากผลการประเมินคุณภาพนอกระบบ (ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 พบว่า

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพโรงเรียนผลการประเมินได้อยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ผลการประเมินอยู่ระดับดี และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลการประเมินอยู่ระดับดี ผลการประเมินดังกล่าวได้เป็นข้อสะท้อนถึงศักยภาพและความพร้อมของการดำเนินการ พัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียน ซึ่งได้บูรณาการทุก ๆ ด้านให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 โรงเรียนได้จัดทำแผนและดำเนินการภายใต้ 4 กลยุทธ์ โดยยึดความสอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีสมรรถนะที่เป็นสากล มีโครงการทั้งหมด 13 โครงการ 52 กิจกรรมย่อย กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนึกในความ เป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการทั้งหมด 6 โครงการ 13 กิจกรรมย่อย กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพและมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงการทั้งหมด 2 โครงการ 2 กิจกรรมย่อย กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนา ระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 โครงการ 4 กิจกรรมย่อย กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่ทักษะอาชีพ ประกอบด้วย 2 โครงการ 10 กิจกรรมย่อย และ กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย 3 โครงการ 12 กิจกรรมย่อย การศึกษาค้นคว้าวิจัยได้วางระดับการเชื่อมโยงไว้ 3 ระดับประกอบด้วย 3 = มีความเชื่อมโยงมาก 2 = มีความ เชื่อมโยงปานกลาง และ 1 = มีความเชื่อมโยงน้อย รวมคะแนนทั้งหมด 18 คะแนน จากการวิเคราะห์ พบว่า กรอบ คิดแบบเติบโตตามแนวคิดของ Dweck, C. S. ทั้ง 6 ด้านมีการบูรณาการในกลยุทธ์ ทั้ง 6 กลยุทธ์ของโรงเรียน ท่งขนาวนวิทยา ดังนี้

กรอบคิดแบบเติบโตทุกข้อโดยข้อที่ 1 เชื่อมั่นว่าความสามารถทางปัญญาพัฒนาได้ ข้อที่ 2 การเผชิญต่อ อุปสรรค และข้อที่ 6 การสร้างแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้เรียนมีคะแนนมากเท่ากัน จากการวิเคราะห์ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับกลยุทธ์ของโรงเรียนท่งขนาวนวิทยาในทุก ๆ กลยุทธ์ นอกจากนี้แล้วจาก การศึกษายังพบว่ากรอบคิดแบบเติบโตยังสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์จาก นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ซึ่งโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญอยู่แล้วและโรงเรียนได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา จากการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 แนวทาง คือ 1) การส่งเสริมผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Study) โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับ การอำนวยการ ส่งเสริม และให้คำชี้แนะถึงการค้นศักยภาพของตนเองเพื่อให้เกิดการพัฒนาและมุ่งสู่เป้าหมาย 2) การบูรณาการโครงการและกิจกรรมของสถานศึกษาได้พัฒนาขึ้นในแต่ละปี โดยมีวัตถุประสงค์และกิจกรรม ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างการตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness) รวมถึงการเปิดพื้นที่การมีส่วนร่วมและ การแสดงออกให้กับบุคลากรและนักเรียนได้แสดงออกและเรียนรู้ระหว่างกิจกรรม 3) การพัฒนาผ่านออนไลน์ (Online Learning) ประยุกต์ใช้สื่อและช่องทางการสื่อสารสมัยใหม่เพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตอย่างต่อเนื่อง 4) การถอดบทเรียนและจัดการความรู้ (Lessons learned & Knowledge management) สนับสนุนให้มีการถอด บทเรียนที่เป็นประสบการณ์ตรงมาสะท้อนให้กับเพื่อน สมาชิกในองค์กร หรือแม้แต่ตนเองเพื่อเป็นเรียนรู้ นอกนี้ ควรมีการเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันทั้งภายในโรงเรียนและเครือข่ายภายนอก เป็นการเสริมแรงและกระตุ้นไปพร้อม ๆ กัน และ 5) ส่งเสริมการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning communities) เป็น การเสริมสร้างการเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในองค์กรที่มีพันธกิจเกี่ยวข้อง การบรรยาย โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องควร

บูรณาการกรอบคิดแบบเติบโตในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การสัมมนา (Lecture & Seminar) การเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) และการสะท้อนกลับ (Reflection) เพื่อพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

2. กลไกการดำเนินการเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต ประกอบด้วย 1) โรงเรียนควรมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน และบูรณาการโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งแนวดิ่งและแนวราบเพื่อให้การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตอยู่ในทุกกิจกรรมและสามารถสะท้อนถึงยุทธศาสตร์และนโยบายที่เกี่ยวข้อง และ 2) สนับสนุนให้มีกลไกภายในสถานศึกษาการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการจัดการเรียนการสอน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บุคลากร นักศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักและประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริงได้

3. บริบทของสถานศึกษาเป็นฐาน โรงเรียนควรมีการวิเคราะห์บริบทของพื้นที่และสถานศึกษาทั้งปัจจัยแวดล้อมภายนอกและปัจจัยภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการบูรณาการโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกัน

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) จะบูรณาการผ่านการจัดการศึกษาการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ จะยึดถือเอามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายหลัก และพัฒนาคุณภาพเป็นไปตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสะท้อนถึงความเป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน ผลการศึกษาสอดคล้องกับ นราภรณ์ สโรตม และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรปรับกรอบความคิดแบบเติบโตในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูตามทฤษฎีแห่งตนของดเว็ค พบว่า ครูมีกรอบความคิดในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับ กรอบความคิดแบบเติบโตและมีกรอบความคิดแบบยึดติดบางส่วน และมีแนวทางการปรับกรอบความคิดผ่านขั้นตอนตามหลักการทฤษฎีแห่งตนของ Dweck, C. S. ให้ครอบคลุมทั้ง 6 คุณลักษณะ ในส่วนของหลักสูตรประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญหลักการจุดมุ่งหมายโครงสร้างเนื้อหาสาระกิจกรรมการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้และการวัดและประเมินผลซึ่งหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินหลักสูตรตามความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการปรับปรุงหลักสูตรด้านโครงสร้างเวลา และรูปแบบการพัฒนาให้เป็นแบบผสมผสาน (นราภรณ์ สโรตม และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2565) สอดคล้องกับการศึกษาของ เกลิงศักดิ์ อาจธรรม และคณะ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยที่การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การสร้างแรงบันดาลใจ ส่วนการยอมรับความแตกต่างมีค่าเฉลี่ยในอันดับที่ต่ำที่สุด ครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนนทบุรี มีการใช้กรอบความคิดแบบเติบโตอยู่ในระดับมาก ด้านการค้นหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยในอันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านความพยายามเป็นหนทางสู่ความสำเร็จอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค มีค่าเฉลี่ยในอันดับต่ำสุด และภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปรายด้านมีความสัมพันธ์กับกรอบความคิดแบบเติบโตของครูสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.6099 ระดับนัยสำคัญที่ระดับ.01 (เกลิงศักดิ์ อาจธรรม และคณะ, 2565) ผลการศึกษาสະท้อนให้เห็นว่าการส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตตามแนวคิดของ Carol S. Dweck ครอบคลุมทั้ง 6 คุณลักษณะมีการบูรณาการในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยาผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้มีการบูรณาการกรอบคิดแบบเติบโต โดยยึดความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและมีสมรรถนะที่เป็นสากล กลยุทธ์ที่ 2 ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนึกในความเป็นไทยและวิถีชีวิตตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนา ระบบสารสนเทศ เทคโนโลยี นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ มุ่งสู่ ทักษะอาชีพ และ กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุวรรณ มุ่งเอื้องกลาง และคณะ ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างกรอบความคิดแบบเติบโต สำหรับ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีกรอบความคิดแบบ ผสม หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก นักเรียนมีกรอบความคิดแบบเติบโตหลังการทดสอบ สูงกว่าก่อน ทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และหลักสูตรมีความเหมาะสมต่อ การนำไปใช้เพื่อพัฒนากรอบ ความคิดแบบเติบโตของนักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรในระดับมาก (จารุวรรณ มุ่งเอื้องกลาง และคณะ, 2566) และสอดคล้องกับ ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และนันทรัตน์ เจริญกุล ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนา กรอบความคิดแบบเติบโตของครู พบว่า กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู ประกอบด้วย การฝึกอบรมในงาน และการฝึกอบรมนอกงาน กรอบแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของคนที่มีการกรอบความคิดแบบเติบโต ประกอบด้วย 6 คุณลักษณะ ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู พบว่า กรอบ ความคิดแบบเติบโตที่มีความต้องการจำเป็นสูง ควรเร่งพัฒนา มี 4 ด้าน ได้แก่ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค ชอบความท้าทาย ค้นหาแรงบันดาลใจจากความสำเร็จของผู้อื่น และเรียนรู้จากคำวิจารณ์ (ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2561)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า มีแนวทาง 3 ส่วน คือ จะต้องมีความต้องการพัฒนาเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบ เติบโตในการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรดำเนินการเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต และต้องอิงบริบท ของสถานศึกษาเป็นฐานในออกแบบเพื่อส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโต สอดคล้อง ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และ นันทรัตน์ เจริญกุลได้พบว่า แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครูโรงเรียนวัดบางขุนเทียนนอก ทำได้ โดยการพัฒนาคุณลักษณะทั้ง 4 ด้าน ด้วยวิธีการพัฒนาที่ประกอบด้วย การพัฒนาผ่านออนไลน์ (Online Learning) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Self - Study) การบรรยายและการสัมมนา (Lecture & Seminar) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) (ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และนันทรัตน์ เจริญกุล, 2561) สอดคล้องกับ อรรถชัย ศรีวรภัทร และสืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่ ตามกรอบความคิดแบบเติบโต พบว่า แนวทางการพัฒนากรอบคิดแบบเติบโตที่ดี คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Study) เป็นกลุ่มที่พัฒนานอกกรอบเวลา อีกทั้งทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาไม่เท่ากัน รวมถึงแนวทางการ เรียนรู้ถึงการตระหนักรู้ในตนเอง (Self - Awareness) คือ ความสามารถในการพิจารณาตนเองอย่างไม่ลำเอียง จะทำให้บุคคลนั้นประสบผลสำเร็จในการพัฒนาตนเองได้ (อรรถชัย ศรีวรภัทร และสืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา, 2563) และสอดคล้องกับ ขนมน สุขวงศ์ ได้นำเสนอกรอบความคิดเติบโตสำหรับนักศึกษายุคใหม่ และพบว่า แนว ทางการจัดการสอนเพื่อส่งเสริมกรอบความคิดเติบโตสามารถดำเนินการได้โดยสอดคล้องกิจกรรมกระตุ้นกรอบ ความคิดเติบโตให้ผู้เรียนไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอนให้เชื่อมั่นว่าสามารถเรียนรู้ได้ เน้นว่า ความคิดพลาด คือ สิ่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ การมอบหมายงานที่ทำหาย การสะท้อนกลับ การสร้างแรงจูงใจใน การพัฒนาความพยายามเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จ (ขนมน สุขวงศ์, 2566)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

กรอบคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เป็นแนวคิดที่มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาเพื่อ ให้บรรลุเป้าหมาย คือ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียน ความสามารถในการ บูรณาการและส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษาจะส่งผลเชิงบวกต่อการเรียนรู้และ

การพัฒนาตัวเองของนักเรียน นอกจากนี้แล้วยังสะท้อนถึงการบริหารในมิติต่าง ๆ เช่น มิติการสร้างวัฒนธรรมที่มีความเชื่อต่อความเปลี่ยนแปลง มิติการสร้างเชิงบวกจากความผิดพลาด มิติการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสดงพฤติกรรมแบบเติบโต มิติการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะ และมิติการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาทักษะการสอน ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งนี้ กรอบคิดแบบเติบโตมีความสำคัญมากในปัจจุบัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ผู้บริหารทุกระดับนำกรอบแนวคิดแบบเติบโตมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาองค์กรผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรและผู้เรียนรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จารุวรรณ มุ่งเอื้อกลาง และคณะ. (2566). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างกรอบคิดแบบเติบโต สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารราชพฤกษ์, 21(1), 47-90.
- ชนมน สุขวงศ์. (2566). GROWT MINDSET: กรอบความคิดเติบโตหัวใจสำคัญสำหรับนักศึกษาครูยุคใหม่. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 12(1), 571-583.
- ตัวแทนครูคนที่ 1. (10 มิถุนายน 2566). การศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (รวีวรรณ สิทธิสุวรรณ, ผู้สัมภาษณ์)
- ตัวแทนครูคนที่ 2. (10 มิถุนายน 2566). การศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (รวีวรรณ สิทธิสุวรรณ, ผู้สัมภาษณ์)
- เถลิงศักดิ์ อาจธรรม และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงปฏิรูปกับกรอบความคิดแบบเติบโตของครู สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดนันทบุรี. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2566 จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sujthai/article/view/261201>.
- นราภรณ์ สโรดม และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2565). การพัฒนาหลักสูตรปรับกรอบความคิดแบบเติบโตในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู ตามทฤษฎีแห่งตนของดเว็ค. วารสารวิจัยและวิชาการสังคมศาสตร์, 18(1), 161-174.
- ปัทมาภรณ์ ศรีราษฎร์ และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2561). แนวทางการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตของครู. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา, 13(1), 389-399.
- ผู้บริหารสถานศึกษา. (22 สิงหาคม 2566). การศึกษาและวิเคราะห์การส่งเสริมกรอบคิดแบบเติบโตในการบริหารสถานศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (รวีวรรณ สิทธิสุวรรณ, ผู้สัมภาษณ์)
- โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา. (2565). แผนปฏิบัติการ (Action Plan: 2023) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. จันทบุรี: โรงเรียนทุ่งขนานวิทยา.
- วิจารณ์ พานิช. (2565). เอื้อระบบนิเวศเพื่อครูเป็นผู้ก่อการ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). ข้อเสนอระบบการเรียนรู้เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตในปี 2040. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2566 จาก <https://opendata.nesdc.go.th/en/dataset/research-0305-2564-11>
- อรรถชัย ศรีวรภัทร และสิบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2563). แนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามกรอบความคิดแบบเติบโต. เรียกใช้เมื่อ 16 กรกฎาคม 2566 จาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/emi/article/view/241276/165661>.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.
- Gutshall, C. A. (2013). Teachers' Mindsets for Students with and without Disabilities. *Psychology in the Schools*, 50(10), 1073-1083.

ประสิทธิผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน โรงพยาบาลเกาะสมุย*
EFFECTIVENESS OF CARE MODEL FOR STROKE PATIENTS AT HOME,
KOH SAMUI HOSPITAL

นฤมล อภิวัฒน์กุล

Narumon Apivatanagul

โรงพยาบาลเกาะสมุย สุราษฎร์ธานี ประเทศไทย

Koh Samui Hospital, Suratthani, Thailand

*Corresponding author E-mail: salt_2513@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน (ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต) เป็นวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียว วัดก่อน - หลัง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง ที่ขึ้นทะเบียนศูนย์ดูแลต่อเนื่องในโปรแกรม Smart COC มารักษาที่โรงพยาบาลเกาะสมุย หรือ รพ.สต. เครือข่าย อายุมากกว่า 18 ปี และน้อยกว่า 75 ปี เป็นอัมพาตครึ่งซีกจากโรคหลอดเลือดสมองเป็นครั้งแรก ไม่มีภาวะอ่อนแรง/การเคลื่อนไหวผิดปกติจากโรคระบบประสาทอื่น และยินดีเข้าร่วมศึกษาวิจัย จำนวน 40 คน ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน 2) แบบประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันและภาวะสุขภาพ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นแบบประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน = 0.85 แบบประเมินสุขภาพกาย = 0.71 และแบบประเมินสุขภาพจิต = 0.83 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อน และหลังดำเนินการในเดือนธันวาคม 2566 และกุมภาพันธ์ 2567 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired simple T - test ผลการวิจัย พบว่า หลังได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกายดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p - value < 0.001) ส่วนสุขภาพจิต ยังคงเหมือนเดิม (p - value > 0.05) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านทำให้เกิดผลดีต่อความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกาย ดังนั้น จึงควรนำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านไปใช้ที่โรงพยาบาลเกาะสมุย และขยายผลสู่โรงพยาบาลอื่นต่อไป

คำสำคัญ: รูปแบบการดูแลที่บ้าน, โรคหลอดเลือดสมอง, กิจวัตรประจำวัน, สุขภาพกาย, สุขภาพจิต

Abstract

The research aimed to study the effectiveness of care model for stroke patients at home, (ability to do daily activities, physical and mental health). It was quasi - experimental research by one groups pre - posttest design. The sample group was 40 mid - stage stroke patients that were registered continuing care centers in the Smart COC program, came for treatment at Koh Samui Hospital or Subdistrict Health Promoting Hospital network, over 18 years old and less than 75 years old, was hemiplegia for the first time, no weakness or abnormal movement due to other

* Received March 13, 2024; Revised March 28, 2024; Accepted March 31, 2024

neurological diseases and willing to cooperate in research studies, selected by purposive sampling. Research instruments were 1) care model stroke patients at home 2) ability assessment form to carry out daily activities and health status of stroke patients which had a reliability value for ability assessment form to carry out daily activities = 0.85, physical health assessment form = 0.71 and mental health assessment form = 0.83. Data were collected before implementation in December 2023, after implementation in February 2024 and analyzed by descriptive statistics namely number, percentage, mean, standard deviation) and paired simple T - test. The results found that after receiving the care model for stroke patients at home made the stroke patients to able daily activities and improved physical health status with statistical significance (p - value < 0.001). As for mental health status remains the same (p - value > 0.05). It had been shown that the care model for stroke patients at home were effective for the ability to perform daily activities and health status. Therefore, the care model for stroke patients at home should be applied at Koh Samui Hospital and continue to expand the results to other hospitals.

Keywords: Care Model at Home, Stroke Patients, Daily Activities, Physical Health, Mental Health

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมอง (Stroke/Cerebrovascular disease) หรือโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของโลกและประเทศไทย สถานการณ์โรคหลอดเลือดสมอง ในปี 2562 ข้อมูลจากองค์การโรคหลอดเลือดสมองโลก ทั่วโลกพบผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมากกว่า 101 ล้านคน เป็นผู้ป่วยรายใหม่ 12 ล้านคน ทุก ๆ 3 วินาที พบผู้ป่วยรายใหม่ 1 คน และเสียชีวิตมากถึง 6.5 ล้านคน สำหรับประเทศไทยข้อมูลจากรายงานสถิติสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุขในปี 2566 ประเทศไทยพบผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมากถึง 349,126 ราย เสียชีวิต 36,214 ราย เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่มีอายุน้อยกว่า 70 ปี (ธงชัย กิริติหัตถยากร, 2566) พบอุบัติการณ์ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองเพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่ปี 2560 ถึงปี 2566 จาก 278.49 ในปี 2560 (สมศักดิ์ เทียมเก่า, 2565) เป็น 349.12 ต่อแสนประชากรอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป (ธงชัย กิริติหัตถยากร, 2566) ทั้งนี้ โรคหลอดเลือดสมองอุดตันเฉียบพลันจัดเป็นภาวะเจ็บป่วยวิกฤตรุนแรงที่ส่งผลให้ผู้ผู้ป่วยมีโอกาสเสียชีวิตสูง และความพิการเรื้อรังที่เกิดจากการอุดตันของหลอดเลือดแดงที่สมองอย่างเฉียบพลัน ทำให้เลือดไปเลี้ยงสมองไม่ได้หรือได้ไม่เพียงพอ ผู้ป่วยจำเป็นต้องได้รับการรักษาโดยเร็วที่สุด เพื่อลดอัตราการตายและลดความพิการ (สถาบันประสาทวิทยา, ชมรมพยาบาลโรคระบบประสาทแห่งประเทศไทย, 2559) ซึ่งผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมักมีอาการอ่อนแรงของร่างกายซีกใดซีกหนึ่ง มีปัญหาการทรงตัวและการทำงานไม่ประสานกันของกล้ามเนื้อจาก ร่างกายที่มีความบกพร่องของระบบประสาทการสั่งการ ประสาทรับสัมผัส ความจำ การสื่อสาร การรับประทานอาหาร และการขับถ่าย รวมถึงปัญหาด้านจิตใจ ทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง และก่อให้เกิดปัญหาทั้งในระยะเฉียบพลันและระยะฟื้นฟูสภาพ ผู้รอดพ้นจากโรคหลอดเลือดสมองจำนวน 2 ใน 3 จะมีความพิการที่ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และสังคม ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ทำให้คุณภาพชีวิตด้อยลง รวมทั้งยังมีภาระค่าใช้จ่ายต่อครอบครัวและภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพของประเทศเพิ่มขึ้น (ศีล เทพบุตร, 2563) ผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองในผู้ป่วยที่รอดชีวิต อาจทำให้การเคลื่อนไหวของร่างกายบกพร่อง สูญเสียความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ความรับรู้เปลี่ยนแปลงไป (ปนัดดา รักดีวิวรรธ, 2561) นอกจากนี้ โรคหลอดเลือดสมองยังส่งผลให้ครอบครัวสูญเสียในระยะยาว ตั้งแต่การสูญเสียรายได้จากการไม่ได้ทำงานของผู้ป่วยเอง ญาติพี่น้อง ครอบครัวต้องมาดูแล การจ้างคนดูแล รวมถึงค่ารักษา เพราะค่าใช้จ่ายที่ใช้รักษา

ระยะยาวที่ต้องได้รับการดูแลตลอดชีวิต จะมีค่าใช้จ่ายราวปีละ 2 - 3 ล้านบาทต่อคน ซึ่งส่งผลโดยตรงให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งส่วนตัว ครอบครัว และประเทศชาติโดยรวม (นิจศรี ชาญณรงค์, 2563) นอกจากนี้ ค่าใช้จ่ายโรคหลอดเลือดสมอง พบต้นทุนทางตรง สำหรับการรับบริการในกรณีเป็นผู้ป่วยใน 1,489.78 บาทต่อวัน นอนและสำหรับการรับบริการผู้ป่วยนอก เท่ากับ 1,010.22 บาทต่อครั้ง ค่าเสียโอกาสเนื่องจากการขาดงานและความพิการ 101,681.20 บาท และสูญเสียเนื่องจากการเสียชีวิต 15,766.66 บาท รวมต้นทุนเฉลี่ยจากการเจ็บป่วยจากโรคหลอดเลือดสมอง 162,664.97 บาทต่อปี (อรรถสิทธิ์ ศรีสุบัติ และคณะ, 2562)

ผู้ป่วยที่รอดชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมอง มีภาระจากโรคหลอดเลือดสมองสูงเป็นอันดับ 2 ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ไม่สามารถทำกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้ถึง ร้อยละ 30 (สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2559) เมื่อกลับไปดูแลบ้าน ต้องทำกายภาพบำบัดช่วยฟื้นฟูการทำงานของสมอง ทำให้มีการปรับเปลี่ยนการทำงานของเซลล์ประสาทในสมอง และส่งผลต่อการฟื้นฟูตัวในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน (ขจรพรรณ คงวิวัฒน์, 2560) ถ้าต้องการให้ผู้ป่วยอัมพาตครึ่งซีกมีทักษะในการทำกิจกรรมในชีวิตที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องให้มีการใช้งานหรือมีการเคลื่อนไหวร่างกายซีกที่อ่อนแรงให้เร็วที่สุด ซึ่งวิธีการเคลื่อนไหวร่างกายจะต้องใกล้เคียงกับการเคลื่อนไหวที่ปกติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จะทำให้มีการปรับเปลี่ยนการทำงานของสมองที่มีการเคลื่อนไหวที่เป็นอัตโนมัติ สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง การฟื้นฟูสมองของผู้ป่วยหลังการเกิดพยาธิสภาพ จะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้ของผู้ป่วยที่ได้รับหลังเกิดพยาธิสภาพ ซึ่งการฟื้นฟูของสมองต้องใช้เวลาประมาณ 1 - 7 ปี (Rand D. & Eng J. J., 2015) ดังนั้น การฟื้นฟูร่างกายให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ใกล้เคียงปกติต้องอาศัยเวลาและความอดทน การรักษาและการฟื้นฟูที่บ้านอย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างมาก และสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน มีหน้าที่คอยดูแลให้คำแนะนำ และกระตุ้นให้ผู้ป่วยฝึกการทำกิจกรรมในการฟื้นฟูร่างกาย ตั้งแต่ระยะแรกของการเจ็บป่วยจนผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง (ศีล เทพบุตร, 2563)

โรงพยาบาลเกษมสุข ตั้งแต่ปี 2563 - 2566 มีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่รับใหม่ จำนวน 240 คน 223 คน 256 คน และ 247 คน ซึ่งต้องให้การติดตามเยี่ยมบ้าน และช่วยเหลือในการสร้างเสริมสุขภาพป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพแก่ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและครอบครัวอย่างต่อเนื่องที่บ้าน จำนวน 162 คน 129 คน 98 คน และ 70 คน ตามลำดับ ที่เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง (โรงพยาบาลเกษมสุข, 2566) ซึ่งได้ดำเนินการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและครอบครัวในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการดูแลรักษา ร่วมกัน ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด และเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ที่มีผู้ป่วยดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบ คือ 1) ประเมินสภาพผู้ป่วยและความต้องการในการดูแลรักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพ 2) ทำความเข้าใจถึงสภาพของผู้ป่วย กำหนดเป้าหมาย และวางแผนการดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพร่วมกันกับผู้ป่วยและญาติ 3) ให้การดูแลฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโดยทีมสหวิชาชีพ ตามความจำเป็นที่บ้านผู้ป่วย (อาทิ ให้คำแนะนำ และรักษาพยาบาลโดยแพทย์ เปลี่ยนสายสวนปัสสาวะ เปลี่ยนสายให้อาหาร และให้การพยาบาลและคำแนะนำในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน แก่ผู้ป่วยและญาติ โดยพยาบาล/เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ทำกายภาพบำบัดและฝึกญาติผู้ป่วยให้ทำกายภาพบำบัดตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยนักกายภาพบำบัด ให้คำแนะนำเรื่องการใช้ยาแก่ผู้ป่วยและหรือญาติ โดยเภสัชกร) 4) ติดตาม ประเมินภาวะสุขภาพ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (โรงพยาบาลเกษมสุข, 2566) เป็นรูปแบบการดำเนินการเยี่ยมบ้านของโรงพยาบาลเกษมสุข ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลผู้ดูแลเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จึงได้ศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านที่ได้ดำเนินการ ว่ารูปแบบดังกล่าวนี้ ได้ทำให้ผู้ป่วย

สามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตเป็นอย่างไร จะได้พิจารณารูปแบบการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ที่ได้ดำเนินการไปใช้หรือพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน (ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) แบบกลุ่มเดียววัดก่อน - หลัง (One groups pre - posttest design)

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่แพทย์ได้จำหน่ายให้ไปรักษาที่บ้าน และได้ขึ้นทะเบียนศูนย์ดูแลต่อเนื่องในโปรแกรม Smart COC ที่มารับการดูแลรักษาที่โรงพยาบาลเกาะสมุย หรือ รพ.สต. เครือข่ายอายุมากกว่า 18 ปี และน้อยกว่า 75 ปี เป็นอัมพาตครึ่งซีกจากโรคหลอดเลือดสมองเป็นครั้งแรก ไม่มีภาวะอ่อนแรง/เคลื่อนไหวผิดปกติจากโรคระบบประสาทอื่น และยินดีเข้าร่วมศึกษาวิจัย จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion Criteria)

1. เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ขึ้นทะเบียนศูนย์ดูแลต่อเนื่องในโปรแกรม Smart COC มารับการดูแลรักษาที่โรงพยาบาลเกาะสมุย หรือ รพ.สต. เครือข่าย

2. เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง มีอาการทางคลินิกผ่านพ้นภาวะวิกฤติและมีอาการคงที่ แต่ยังคงมีความผิดปกติของร่างกายบางส่วนอยู่ และมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ มีอายุมากกว่า 18 ปี และน้อยกว่า 75 ปี เป็นอัมพาตครึ่งซีกจากโรคหลอดเลือดสมองเป็นครั้งแรก

3. ไม่มีภาวะอ่อนแรงหรือการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติจากโรคทางระบบประสาทอื่น

4. เป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ทำการเยี่ยมบ้านในระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2566 - 29 กุมภาพันธ์ 2567 โดยทีมสหวิชาชีพโรงพยาบาลเกาะสมุย ร่วมกับทีมสหวิชาชีพ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด และเจ้าหน้าที่ รพ.สต. ที่มีผู้ป่วยดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบ

5. ยินดีร่วมมือในการศึกษา

เกณฑ์คัดออก (Exclusion criteria) คือ

1. มีข้อห้ามในการออกกำลังกาย

2. เกิดโรคแทรกซ้อนรุนแรงจากการป่วยเป็นโรคหลอดเลือดสมองขณะทำการศึกษา

ขนาดตัวอย่าง กำหนดขนาดตัวอย่างโดยให้มีขนาดอิทธิพล (effect size) = 0.50, α = 0.05 และอำนาจในการทดสอบ (Power) เท่ากับ 0.95 (Cohen J., 1988) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 34 คน และเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก 6 คน เพื่อทดแทนการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ขนาดตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ของโรงพยาบาลเกาะสมุย ซึ่งได้มีการพัฒนาโดยการระดมสมองทีมสหวิชาชีพโรงพยาบาลเกาะสมุย ซึ่งได้มีการกำหนดรูปแบบในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 ทีมสหวิชาชีพโรงพยาบาลเกษมย์ประเมินสภาพผู้ป่วยและความต้องการในการดูแลรักษาพยาบาล และฟื้นฟูสภาพทุกราย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ป่วย และให้แนวทางความมั่นใจให้ทีมเยี่ยมบ้าน รพ.สต. ในเครือข่าย เพื่อดำเนินการเยี่ยมผู้ป่วยต่อถ้าอยู่ในความสามารถที่ รพ.สต.ในพื้นที่บ้านผู้ป่วยดำเนินการได้

1.2 ทีมสหวิชาชีพทำความเข้าใจถึงสภาพปัญหาของผู้ป่วย ร่วมกับผู้ป่วยและญาติ สร้างการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดเป้าหมาย วางแผนการดูแลรักษาและฟื้นฟูสภาพร่วมกันกับผู้ป่วยและญาติ

1.3 ให้การดูแลรักษาพยาบาล ฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโดยทีมสหวิชาชีพตามบทบาท และความจำเป็นที่บ้านผู้ป่วย ดังนี้ แพทย์ ให้คำแนะนำ และรักษาพยาบาล พยาบาล เช่น 1) ให้การพยาบาล ความรู้ คำแนะนำในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันแก่ผู้ป่วยและญาติ และการดูแลอย่างต่อเนื่อง อาทิ อาหารสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การจัดทำ การฝึกการเคลื่อนไหว การพลิกตะแคงตัว การป้องกันและดูแลการเกิดแผลกดทับ การป้องกันภาวะข้อติดแข็ง การดูแลทางท่อน้ำ การป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ การป้องกันไม่ให้โรคกลับเป็นซ้ำ ๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาผู้ป่วย 2) จัดระบบบริการพยาบาลที่เชื่อมโยงจากโรงพยาบาลจนถึงบ้าน ให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่องจนสามารถดูแลตนเองได้ตามภาวะโรค/การเจ็บป่วยของแต่ละบุคคล โดยบูรณาการ การดูแลแบบองค์รวม 3) เมื่อครบวันนัดต่าง ๆ ตามความจำเป็นในการดูแลสุขภาพผู้ป่วย ก็ดำเนินการร่วมกับทีมสหวิชาชีพตามบทบาท อาทิ เปลี่ยนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ประเมินความก้าวหน้าหรือความพิการผู้ป่วยที่บ้าน การเบิกยา อุปกรณ์การแพทย์ แผลกดทับ การเจาะเลือดที่บ้าน เป็นต้น และนักกายภาพบำบัด ทำกายภาพบำบัดและฝึกญาติผู้ป่วยให้ทำกายภาพบำบัดตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล เกสซอร์ ให้คำแนะนำ และดูแลการใช้ยาแก่ผู้ป่วยและหรือญาติ

1.4 ติดตาม ประเมินผลภาวะสุขภาพ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริงและบริบทของผู้ป่วย ซึ่งนอกจากจะใช้การติดตาม ประเมินด้วยการเยี่ยมบ้านแล้ว ก็ใช้ Line application หรือโทรศัพท์ เสริมจากการเยี่ยมบ้าน เพื่อการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ และกำลังใจแก่ผู้ป่วยและญาติ

หมายเหตุ การเยี่ยมบ้านจะทำตามสภาพความจำเป็นของผู้ป่วย ซึ่งถ้ามีอาการดีขึ้น ไม่ซับซ้อน/ไม่น่าเป็นห่วง ก็จะให้เจ้าหน้าที่ รพ.สต.เป็นผู้เยี่ยมผู้ป่วยต่อไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน และภาวะสุขภาพของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส การศึกษา อาชีพ สิทธิการรักษา และระยะเวลาการนอนในโรงพยาบาล ลักษณะคำถามเป็นแบบคำถามปิด หรือให้เติมข้อเท็จจริงในช่องว่างที่เว้นไว้ รวมจำนวน 7 ข้อ ใช้บันทึกข้อมูลจากแบบบันทึกประวัติการรักษาผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย ความสามารถในการเรื่อง 1) รับประทานอาหารเมื่อเตรียมสำหรับไว้ให้เรียบร้อยต่อหน้า 2) การล้างหน้า หวีผม แปรงฟัน โกนหนวด 3) การลุกนั่งจากที่นอนไปที่เตียง/เก้าอี้ 4) การใช้ห้องน้ำ 5) การเคลื่อนที่ภายในห้อง/บ้าน นั่ง ยืน เดิน 6) การสวมใส่เสื้อผ้า 7) การขึ้นลงบันได 1 ชั้น 8) การอาบน้ำ 9) การกลั่นถ่ายอุจจาระในระยะเวลา 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา 10) การกลั่นปัสสาวะในระยะเวลา 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา โดยใช้ประเมินความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ตามเกณฑ์ที่กำหนดในแต่ละข้อ ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระยะกลาง (Brathel ADL Index : BI - ADL) ซึ่งมีคะแนนเต็ม = 20 คะแนน ใช้บันทึกข้อมูลก่อน และหลังการเยี่ยมบ้านโดยผู้วิจัย ซึ่งในการเยี่ยมบ้านในแต่ละครั้ง ได้มีการบันทึกความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงบันทึกข้อมูลดังกล่าวในช่วงก่อน และหลังการเยี่ยมบ้าน 2 เดือนครึ่ง

ส่วนที่ 3 ภาวะสุขภาพ ซึ่งใช้วัดสุขภาพกาย สุขภาพจิต ก่อนและหลังการเยี่ยมบ้านครบ 2 เดือนครึ่ง ซึ่งประยุกต์ใช้จากงานวิจัยของ หทัย พันธุ์พงษ์วงศ์ แบบวัดมีลักษณะเป็นแบบลิเคอร์ต จำนวน 20 ข้อ สุขภาพกาย

14 ข้อ สุขภาพจิต 6 ข้อ ประเมินโดยการให้คะแนนในแต่ละรายการ ทั้งก่อนและหลังการได้รับการดูแลจากทีมหมอครอบครัว ลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกตอบว่า ไม่มี/ไม่เคย เล็กน้อย และมาก ถ้าตอบไม่มี/ไม่เคย ให้ 2 คะแนน เล็กน้อย ให้ 1 คะแนน และมาก ให้ 0 คะแนน ใช้บันทึกข้อมูลก่อน และหลังการเยี่ยมบ้าน 2 เดือนครึ่ง โดยผู้วิจัย ด้วยการศึกษาข้อมูลจากการบันทึกการเยี่ยมผู้ป่วยในแต่ละประเด็นที่ได้กำหนดไว้ แล้วบันทึกข้อมูลการเยี่ยมบ้านทั้งก่อนและหลังการเยี่ยมบ้านตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน (หทัย พันธุ์พงษ์วงศ์, 2559)

คุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน และภาวะสุขภาพของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ประเมินทั้งหมดที่สร้างขึ้นมา ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคหลอดเลือดสมอง ด้านการให้บริการปฐมภูมิ และด้านการวิจัย เพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหาที่จะวัด ความชัดเจน ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectives Congruence: IOC) ซึ่งจะนำข้อรายการประเมินที่มีค่าระหว่าง 0.66 - 1.00 ไปทดลองใช้กับผู้ป่วยที่อยู่ในพื้นที่ ๆ ศึกษา แต่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์ความเชื่อถือได้ของแบบประเมิน โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) แบบครอนบาค อัลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน = 0.85 แบบประเมินสุขภาพกาย = 0.71 และแบบประเมินสุขภาพจิต = 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากที่ผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินการในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 และหลังการดำเนินการในเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ด้วยการสอบถามผู้ป่วยและญาติ และใช้การสังเกตร่วมด้วย เมื่อทำการเยี่ยมบ้านผู้ป่วย ตามรายละเอียดของแบบบันทึกดังกล่าว และทำการตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลมา แล้วนำไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากร ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ก่อนและหลังที่ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองได้รับการเยี่ยมบ้านโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ก่อนกับหลังการได้รับการเยี่ยมบ้าน ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้ Paired simple t - test

จริยธรรมการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอโครงการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย ให้คณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี พิจารณา ซึ่งได้ผ่านการรับรองตามหนังสือรับรอง เลขที่ COA 106/2566 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566

ผลการวิจัย

ลักษณะประชากรของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เป็นเพศชาย ร้อยละ 55.0 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 42.5 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 50 ปี และ 50 - 59 ปี ร้อยละ 30.0 และ 27.5 ตามลำดับ โดยเฉลี่ยมีอายุ 55.8 ปี มีสถานภาพคู่ ร้อยละ 92.5 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ต่อดัน อนุปริญญา/ปวส. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 35.0, 25.0, 12.5, 12.5 และ 10.0 ทั้งนี้ มีผู้ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 5.0 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 65.0 มีสิทธิในการรักษาพยาบาล คือ สิทธิบัตรประกันสุขภาพ ร้อยละ 75.0 ที่ผ่านมานอนพักรักษาโรคหลอดเลือดสมองที่โรงพยาบาล

น้อยกว่า 5 วัน ร้อยละ 55.0 รองลงมา 5 - 9 วัน และตั้งแต่ 10 วัน ขึ้นไป ร้อยละ 27.5 และ 17.5 ตามลำดับ โดยเปลี่ยนนอนพักรักษาโรคหลอดเลือดสมองที่โรงพยาบาล 5.5 วัน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละลักษณะประชากรของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากร	ร้อยละ (100.0)	
เพศ		
ชาย	22	55.0
หญิง	18	45.0
อายุ		
น้อยกว่า 50 ปี	12	30.0
50 - 59 ปี	11	27.5
60 ปี ขึ้นไป	17	42.5
$\bar{X}$ = 55.8 S.D. = 10.0 Min = 29 Max = 70		
สถานภาพการสมรส		
คู่	37	92.5
โสด	3	7.5
การศึกษา		
ไม่ได้เรียน	2	5.0
ประถมศึกษา	14	35.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	10	25.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	4	10.0
อนุปริญญา / ปวส.	5	12.5
ปริญญาตรี หรือสูงกว่า	5	12.5
อาชีพ		
รับจ้าง	26	65.0
ค้าขาย	6	15.0
ธุรกิจส่วนตัว	4	10.0
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	5.0
เกษตรกร	1	2.5
ทำงานบ้าน / ไม่ได้ทำงาน	1	2.5
สิทธิในการรักษาพยาบาล		
บัตรประกันสุขภาพ	30	75.0
ประกันสังคม	9	22.5
เบิกได้	1	2.5
นอนพักรักษาโรคหลอดเลือดสมองที่โรงพยาบาล		
น้อยกว่า 5 วัน	22	55.0
5 - 9 วัน	11	27.5
ตั้งแต่ 10 วัน ขึ้นไป	7	17.5
$\bar{X}$ = 5.5 S.D. = 10.0 Min = 1 Max = 19		

ประสิทธิผลรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน (ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต) ได้เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ก่อนกับหลังการได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ที่บ้าน 3 เดือน ผลการศึกษาพบว่า ก่อนการได้รับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน 9.7 คะแนน สุขภาพกาย 23.7 คะแนน และสุขภาพจิต 10.9 คะแนน และเมื่อได้รับการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านตามรูปแบบที่พัฒนาแล้ว พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน 16.5 คะแนน สุขภาพกาย 25.3 คะแนน และสุขภาพจิต 10.5 คะแนน เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติระหว่างก่อนกับหลังการได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p - value < 0.001) ส่วนคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิต ไม่มีความแตกต่างกัน (p - value = 0.284)

หมายความว่า หลังการได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกายที่ดีขึ้น ส่วนสุขภาพจิต ยังคงเหมือนเดิม รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน สุขภาพกาย และสุขภาพจิต ก่อนและหลังการได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน

รายการ	n	$\bar{X}$	SD	t	p - value
ความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน					
ก่อนได้รับการดูแล	40	9.7	4.8	- 15.122	<0.001
หลังได้รับการดูแล	40	16.5	3.7		
สุขภาพกาย					
ก่อนได้รับการดูแล	40	23.7	2.1	- 4.689	<0.001
หลังได้รับการดูแล	40	25.3	1.3		
สุขภาพจิต					
ก่อนได้รับการดูแล	40	10.9	2.2	- 1.086	0.284
หลังได้รับการดูแล	40	10.5	1.9		

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกายที่ดีขึ้น ส่วนสุขภาพจิต ยังคงเหมือนเดิม ซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่อการทำกิจวัตรประจำวัน และสุขภาพกายของผู้ป่วย

ทั้งนี้ ในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ได้ดำเนินการโดยทีมสหวิชาชีพ และผู้รับผิดชอบในการดูแลสุขภาพในพื้นที่ โดยเริ่มตั้งแต่ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยในการดูแลรักษาพยาบาล แล้ววางแผนการดูแลรักษา และฟื้นฟูสภาพร่วมกันกับผู้ป่วยและญาติ ดำเนินการให้การดูแล ฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโดยทีมสหวิชาชีพ ตามความจำเป็นที่บ้าน และติดตาม ประเมินภาวะสุขภาพ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการดำเนินการนี้ มีทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วยแพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด เจ้าหน้าที่โรงพยาบาล/รพ.สต. ในพื้นที่ ทั้งนี้ แต่ละสายงานจะมีความเข้าใจและความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของตน โดยรู้และเข้าใจปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ตลอดจนวางแผนแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด สอดคล้องกับหลักการดูแลรักษาที่ พบว่า การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการทำงานเป็นทีมของบุคลากรหลายฝ่ายประกอบกัน ร่วมทีมกันให้การดูแลรักษา ให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนปรึกษาร่วมกันการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจึงจะประสบ ความสำเร็จ (Bisailon, et al., 2014) นับเป็นข้อดีของโปรแกรมนี้ อีกทั้งมีการดำเนินการร่วมกันกับผู้ป่วยและญาติ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องให้การดูแล ช่วยเหลือผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งได้มีการติดตาม ประเมิน ดูความก้าวหน้าให้

คำแนะนำอย่างต่อเนื่องเช่นกัน และดำเนินการที่บ้านผู้ป่วย นับว่ารูปแบบนี้ เป็นการให้บริการเชิงรุกในการดูแลผู้ป่วยที่หลายคนมีความลำบากต่อการเดินทางมาโรงพยาบาล ทั้งนี้ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองต้องการดูแลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีข้อจำกัดในการดูแลตนเอง ในระยะแรกต้องการความช่วยเหลือจากญาติผู้ดูแลจนกระทั่งสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด (สุปรีดา มั่นคง และคณะ, 2559) สอดคล้องกับผลการศึกษาดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านของ ศील เทพบุตร ที่มีการดูแลผู้ป่วย และติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องที่บ้าน พบว่า ทำให้ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันหลังได้รับรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ศีล เทพบุตร, 2563) สอดคล้อง อวยพร จงสกุล และคณะ ใช้รูปแบบการจัดการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง OIMCCE ซึ่งมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันระหว่างผู้ป่วย ญาติผู้ดูแลและทีมสหวิชาชีพ มีการทำงานร่วมกันระหว่างทีมสหวิชาชีพ มีการปฏิบัติการ และติดตามประเมินผล พบว่า ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้ป่วยเพิ่มขึ้นจากก่อนการใช้รูปแบบมีนัยสำคัญทางสถิติ (อวยพร จงสกุล และคณะ, 2563) สอดคล้อง จารุพัทธ์ สุขุมลย์พิทักษ์ พบว่า การใช้รูปแบบการจัดการดูแลที่มีแผนการดูแลผู้ป่วยเป็นองค์ประกอบหลักช่วยให้เกิดประสิทธิผลที่ดีในการดูแล (จารุพัทธ์ สุขุมลย์พิทักษ์, 2559)

สำหรับในส่วนของคุณภาพจิต พบว่า การนำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ไม่ได้ทำให้คุณภาพจิตเกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า ในส่วนคุณภาพจิตก่อนเริ่มดำเนินการผู้ป่วยมีคะแนนเฉลี่ยคุณภาพจิตที่สูง (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 10.9 คะแนน จากคะแนนเต็ม 12 คะแนน) เมื่อนำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านไปใช้ จึงไม่มีความแตกต่างกัน (มีค่าคะแนนเฉลี่ย 10.5 คะแนน) ซึ่งจากการไปเยี่ยมบ้านผู้ป่วยพบว่า ส่วนใหญ่ทางครอบครัวของผู้ป่วยให้การดูแลสนใจต่อความรู้สึกของผู้ป่วย ดังนั้น การใช้รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านนี้ จึงไม่มีผลที่ทำให้เกิดคุณภาพจิตที่ต่างกัน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านที่โรงพยาบาลเกาะสมุยได้ดำเนินการนี้ เป็นการดูแลผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจากโรงพยาบาลสู่บ้าน โดยทีมสหวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ แก่ปัญหาผู้ป่วยได้ตรงจุด ร่วมกันดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยร่วมกันกับญาติ ให้คำแนะนำ และติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องที่บ้าน เมื่อนำไปใช้ พบว่า มีประสิทธิผลดี ทำให้ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความสามารถในการทำกิจวัตรประจำวัน และภาวะสุขภาพกายที่ดีขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะให้โรงพยาบาลเกาะสมุยนำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านไปใช้ต่อไป และอาจพิจารณานำเสนอรูปแบบนี้ในที่ประชุมผู้บริหารของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานีกำหนดเป็นนโยบายให้หน่วยบริการสุขภาพ นำรูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านไปใช้ หรือโรงพยาบาลต่าง ๆ อาจพิจารณานำไปใช้ตามรูปแบบดังกล่าว ซึ่งมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ 1) มีทีมสหวิชาชีพประเมินและดูแลผู้ป่วย 2) ต้องศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย 3) วางแผนและดูแลรักษา/ฟื้นฟูสภาพร่วมกันกับผู้ป่วยและญาติ 4) ติดตาม ประเมินภาวะสุขภาพ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ขจรพรรณ คงวิวัฒน์. (2560). ผลของโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง ของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ, 35(3), 129-137.
- จารุพัทธ์ สุขุมลย์พิทักษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองชายในโรงพยาบาลระดับทุติยภูมิโดยใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 30(1), 32-47.

- ธงชัย กิริติหัตถยากร. (2566). กรมควบคุมโรค รมรณรงค์วันหลอดเลือดสมองโลก ปี 2566 เผยปีนี้ประเทศไทยพบผู้ป่วยกว่า 3 แสน. เรียกใช้เมื่อ 22 มกราคม 2567 จาก <https://www.hfocus.org/content/2023/10/28741>
- นิจศรี ชาญณรงค์. (2563). รู้เร็วรอด! "หลอดเลือดสมอง" ครองแชมป์สาเหตุผู้สูงอายุ พิกการ-เสียชีวิต. เรียกใช้เมื่อ 15 กันยายน 2566 จาก <https://www.hfocus.org/content/2020/10/20381>
- ปนัดดา ภักดีวิวรรธ. (2561). ปัจจัยทำนายนการเคลื่อนไหวร่างกายของผู้ป่วยภายหลังเกิดโรคหลอดเลือดสมองในระยะ 1 ปีแรก. วารสารพยาบาลทหารบก, 2561(19), 185-193.
- โรงพยาบาลเกาะสมุย. (2566). จำนวนผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และการเยี่ยมบ้าน. สุราษฎร์ธานี: โรงพยาบาลเกาะสมุย.
- ศีล เทพบุตร. (2563). การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน. สวรรค์ประชารักษ์เวชสาร, 17(3), 112-124.
- สถาบันประสาทวิทยา, ชมรมพยาบาลโรคระบบประสาทแห่งประเทศไทย. (2559). แนวทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองสำหรับพยาบาลทั่วไป (Clinical Nursing Practice Guideline for Stroke). กรุงเทพมหานคร: ธนาเพรส.
- สมศักดิ์ เทียมเก่า. (2565). อุบัติการณ์ โรคหลอดเลือดสมองประเทศไทย. วารสารประสาทวิทยาแห่งประเทศไทย, 39(2), 39-46.
- สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2559). รายงานประจำปี 2559. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการโรงพยาบาลการสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุปริดา มั่นคง และคณะ. (2559). การประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองและญาติผู้ดูแลในระยะเปลี่ยนผ่านจากโรงพยาบาลสู่บ้าน. วารสารพยาบาลสาธารณสุข, 30(3), 84-101.
- หทัย พันธุ์พงษ์วงศ์. (2559). การดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงของทีมนมอครอบครัว โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม. สมุทรสงคราม: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดสมุทรสงคราม.
- อรรถสิทธิ์ ศรีสุบัติ และคณะ. (2562). ต้นทุน-ประสิทธิผลของการดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมองหลังระยะเฉียบพลัน ด้วยรูปแบบการดูแลระยะกลางแบบผู้ป่วยใน (intermediate care) เปรียบเทียบกับการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบผู้ป่วยนอก. วารสารกรมการแพทย์, 2562(44), 167-173.
- อวยพร จงสกุล และคณะ. (2563). รูปแบบการจัดการการดูแลผู้ป่วยหลอดเลือดสมองเพื่อฟื้นฟูความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โรงพยาบาลพลพลพยุหเสนา : OIMCCE Model. วารสารแพทย์เขต 4-5, 39(3), 454-471.
- Bisaillon, et al. (2014). Bringing innovation to stroke care: development of a comprehensive stroke unit. AXON/ L'AXONE, 25(4), 12-27.
- Cohen J. (1988). Statistical power analysis for the behavioral sciences. Hillsdale NJ: Lawrence Erlbaum Associate.
- Rand D. & Eng J. J. (2015). Predicting daily use of the affected upper extremity 1 year after stroke. J Stroke Cerebrovasc Dis, 24(2), 274-283.

การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์*

A STORYTELLING OF ENVIRONMENTAL BRAND OF RUBBER KILLER BRAND

พรรณปพร สุขบาง*, ภานนท์ คุ่มสุภา, ศรัณย์ธร ศศิธรนากรแก้ว

Punnapaporn Sukbang, Bhanond Kumsubha, Saranthorn Sasithanakornkaew

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: punnapaporn.s@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์เอกลักษณ์ตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์ รับเบอร์คิลเลอร์ และศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร ซึ่งประกอบด้วย บทสัมภาษณ์ สื่อประชาสัมพันธ์ สื่อโซเชียลมีเดียทาง Facebook, Instagram, Official Website, YouTube และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมที่หน้าร้าน ในฐานะของลูกค้า ในปี 2566 ผลการศึกษาพบว่า 1) เอกลักษณ์ตราสินค้าของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ มีการตั้งชื่อที่สื่อถึงวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อม ด้านวิสัยทัศน์และพันธกิจ เน้นในด้านของสิ่งแวดล้อม ในด้านคำขวัญและตราสัญลักษณ์สอดคล้องกับบุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์จึงเชื่อมโยงกับผลการศึกษาพบว่า 2) การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ที่มีกลวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ผ่านตัวตนและแนวคิดของผู้ก่อตั้งแบรนด์ซึ่งมีแนวคิดในการใส่ใจสิ่งแวดล้อมโดยการใช้วัสดุรีไซเคิล การใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต คุณภาพของการเลือกใช้วัสดุ และบุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์ที่มีบุคลิกสอดคล้องกับเอกลักษณ์และวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ แสดงออกมาสู่แบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ดังนั้นจากที่กล่าวมาแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์มุ่งมั่นที่จะเป็นแบรนด์ที่มีการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพสูงและเอกลักษณ์ที่ชัดเจนในทุกด้านเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ: การเล่าเรื่อง, แบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม, รับเบอร์คิลเลอร์

Abstract

This research, aimed at analyzing the environmental brand identity of Rubber Killer products and studying brand storytelling methods for environmental sustainability, is a qualitative study. Content analysis was conducted using documentary research materials, including interviews, public relations materials, and social media platforms such as Facebook, Instagram, the Official Website, and YouTube. Additionally, data were collected through participatory observation at the store premises, in the role of customers. In the year 2023, the study findings revealed that: The brand identity of Rubber Killer products, with names reflecting the primary materials used in environmentally friendly product manufacturing, emphasizes environmental

* Received March 16, 2024; Revised March 28, 2024; Accepted March 30, 2024

vision and mission. Slogans and symbols are aligned with the personalities of the brand founders, thus supporting the study's findings. Brand storytelling for environmental sustainability of Rubber Killer employs methods that narrate the brand's story through the founders' personalities and ideas, emphasizing environmental concerns using recyclable materials and attention to various production details and material quality. The founders' personalities are consistent with the brand identity and storytelling methods, projecting onto Rubber Killer as an environmentally conscious brand. Therefore, Rubber Killer is committed to being a brand that prioritizes environmental concerns, develops high-quality products with clear identities in all aspects, and supports sustainable environmental conservation in the future.

Keywords: Storytelling, Environmental Brand, Rubber Killer

บทนำ

แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ (Rubber Killer) เป็นแบรนด์กระเป๋าจากฝีมือของคนไทยที่สามารถส่งออกขายที่ต่างประเทศได้สำเร็จ วัสดุผลิตหลักที่ใช้เกิดจากจากยางในเก่าของรถทุกประเภทมาทำเป็นกระเป๋าทรง messenger bag เป็นการออกแบบที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และตอบโจทย์ลูกค้าชาวต่างชาติ ทั้งนี้ยังเป็นแบรนด์ที่อยู่อันดับต้น ๆ สำหรับกระเป๋ารักษ์โลกที่สามารถทำการตลาดในต่างประเทศได้สำเร็จ และนอกจากนี้ยังมีสินค้าอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำจากยางในรถนอกจากกระเป๋าทรง messenger bag เช่น ที่ใส่นามบัตร เป้สะพายหลัง กระเป๋าสตางค์ เป็นต้น ซึ่งแบรนด์ Rubber Killer สร้างการนำเสนอเรื่องราวที่มีคุณค่าของแบรนด์ (Branding Story) อย่างชัดเจนว่า คือ นักทำลายขยะที่ชื่อว่า “Rubber Killer” ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่เจ้าของแบรนด์มีแนวคิดในการใส่ใจสิ่งแวดล้อม และนำวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นของใช้ต่าง ๆ จนเกิดเป็นการใช้วัสดุภายในของรถ แต่ยังคงซึ่งคุณภาพของสินค้า คุณภาพของการตัดเย็บ โดยวัสดุใช้ผ้าคอนดูราซึ่งเป็นผ้าที่ดีที่สุดในโลกชนิดหนึ่ง และใช้อะไหล่ที่นำเข้ามาจากประเทศญี่ปุ่นทั้งหมด (พิทักษ์ ชุมงคล, 2559)

การเล่าเรื่องเป็นวิธีการสื่อสารแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม การใช้วิธีการเล่าเรื่องเพื่อสื่อสารกับผู้บริโภคนั้นจึงเป็นวิธีการสื่อสารการตลาดที่ธรรมชาติที่สุดวิธีหนึ่ง การสื่อสารตราสินค้ามีการใช้เครื่องมือทางการสื่อสาร การตลาดหลายอย่างร่วมกัน คือ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้สื่อสารให้สอดคล้องกับความคิดความเชื่อของผู้บริโภคอย่างเป็นธรรมชาติ ทั้งการเล่าเรื่องราวผ่านทางโฆษณา และการใช้ การออกแบบโลโก้ตราสินค้า การเล่าเรื่องราวโดยใช้การเล่าเรื่องนั้นจะทำให้การสื่อสารตราสินค้านั้นเป็นไปอย่างแนบเนียนที่สุด (ภานนท์ คุ่มสุภา และมาโนช ชุ่มเมืองปัก, 2564)

ปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริโภคยุคใหม่มีแนวโน้มตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า และบริการที่ใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงทัศนคติการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตประจำวันของผู้บริโภคเพื่อมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ส่งผลให้ทุกธุรกิจเผชิญความท้าทาย และต้องเร่งปรับกลยุทธ์การตลาด ให้เท่าทันเทรนด์รักษ์โลกของกลุ่มผู้บริโภครักษ์โลกในยุคปัจจุบัน (ลักษมี พันธุ์ธนาโสภณ, 2555) นับเป็นโอกาสทองของธุรกิจที่ต้องเร่งพัฒนากลยุทธ์การตลาดเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคโลกสวยเหล่านี้ สำหรับธุรกิจที่มีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมมากขึ้น ได้แก่ 1) สินค้าที่ใช้วัตถุดิบย่อยสลายง่ายและกลับมาใช้ซ้ำ 2) สินค้าหรือบริการที่ใช้พลังงานสะอาด เช่น ธุรกิจศูนย์ชาร์จรถยนต์ไฟฟ้า 3) สินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ธุรกิจบรรจุภัณฑ์ไบโอ และธุรกิจอาหารที่เปลี่ยนพืชให้มีความเหมือนเนื้อสัตว์ 4) สินค้าอโคมิคัลตอบสนองโจทย์คนรุ่นใหม่ ที่ชอบดีไซน์หรือแพ็คเกจจิ้งที่ทันสมัย และรักษ์โลก ในการซื้อมาถ่ายรูปบอกต่อ (ปุ่นชญา ใจภักดี, 2560)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์เอกลักษณ์ตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ และศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางการศึกษาการสร้างการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เอกลักษณ์ตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์
2. เพื่อศึกษาวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยศึกษาในปี พ.ศ. 2566 ดังนี้

ขอบเขตในการศึกษาข้อมูล

การศึกษาเอกลักษณ์ตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ และศึกษาการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ โดยศึกษาในปี พ.ศ. 2566 ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

การศึกษาเอกสาร (Documentary Research)

1. สิ่งสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ที่ผลิตโดยแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ในปี 2566
2. สิ่งสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ที่ถูกผลิต โดยสื่อมวลชนและองค์กรต่าง ๆ ที่นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ทั้งรายการโทรทัศน์ คลิปวิดีโอ ข่าว ตลอดจนบทความต่าง ๆ ที่ถูกเผยแพร่ ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

ผู้วิจัยทำการสังเกตและจดบันทึกปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในฐานะของลูกค้าที่หน้าร้าน ประกอบกับการบันทึกภาพที่หน้าร้านรับเบอร์คิลเลอร์ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า คือ ตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง เพื่อเปรียบเทียบความจริงจากความสอดคล้องกันของข้อมูล รวมถึงใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากหลากหลายวิธีวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย การสังเกต และการศึกษาเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สังเกต และศึกษาเอกสาร โดยแยกเป็นต้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถตอบปัญหาวินิจฉัยได้ครอบคลุมมากที่สุด และนำผลการวิจัยนั้นไปวิเคราะห์ด้วยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์เอกลักษณ์ตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ได้แก่ 1) ชื่อของแบรนด์ 2) วิสัยทัศน์ และ พันธกิจ 3) คำขวัญ 4) สัญลักษณ์ และตราสัญลักษณ์ และ 5) บรรจุภัณฑ์
2. วิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ได้แก่ 1) แก่นเรื่อง 2) โครงเรื่อง 3) ความขัดแย้ง 4) ตัวละคร และมุมมองการเล่าเรื่อง และ 5) บทสนทนา และฉาก

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์ Rubber Killer” ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ในร้าน Rubber Killer ในฐานะลูกค้า และการวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ปี 2566

1. การวิเคราะห์เอกลักษณ์ตราสินค้า

ชื่อของแบรนด์

จากการศึกษาพบว่า แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ (Rubber Killer) ก่อตั้งโดยคุณสเรีงรงค์ วงษ์สวรรค์ ที่จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย โดยชื่อตราสินค้า “Rubber Killer” อ่านว่า รับ เบอร์ คิล เลอร์ มีความหมายตรงตัวสามารถเชื่อมโยงกับสินค้า ซึ่ง Rubber แปลว่า ยาง และ Killer แปลว่า ผู้ทำลาย ชื่อของแบรนด์มีความสอดคล้องกับภาพลักษณ์ของสินค้าเพราะสินค้าทำมาจากวัสดุหลัก คือ ยางในรถ โดยจากการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์ จากรายการต่าง ๆ ของผู้ก่อตั้งแบรนด์ เนื่องจากไม่ได้มีการระบุวิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission) ไว้อย่างแน่ชัด ทางผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ออกมาดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision) และพันธกิจ (Mission)

วิสัยทัศน์ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ คือ แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์เป็นแบรนด์ที่เน้นในด้านสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญกับคำ 3 ประการ คือ หลักการ 3R Reduce, Reuse และ Recycle กล่าวคือ การลดขยะ นำของเก่ากลับมาใช้อีกครั้ง และพันธกิจของแบรนด์ คือ การนำเอาสิ่งของเหลือใช้ที่สามารถพบได้ในชีวิตประจำวัน และนำวัสดุทางธรรมชาติมาผสมผสานเข้าด้วยกัน บวกกับความคิดสร้างสรรค์จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

คำขวัญ (Slogan)

จากการศึกษาพบว่า คำขวัญที่แบรนด์ได้ตั้ง คือ Your Trash is my Treasure: ขยะของคุณ คือ สิ่งมีค่าของเรา ซึ่งแสดงออกถึงแนวคิดของแบรนด์ในการใส่ใจสิ่งแวดล้อม สร้างเอกลักษณ์ตราสินค้า ทำให้สามารถนึกถึงว่าเป็นแบรนด์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม แต่พบว่า ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของแบรนด์ที่มีการเน้นในด้านของคุณภาพของสินค้ามาเป็นอันดับแรก ส่วนในเรื่องสิ่งแวดล้อมมาเป็นอันดับรอง ซึ่งเกิดจากในปัจจุบันแบรนด์เป็นที่รู้จักมากขึ้นจึงต้องคำนึงถึงคุณภาพของสินค้ามาเป็นอันดับแรก

สัญลักษณ์และตราสัญลักษณ์ (Symbols and Logos)

จากการศึกษาพบว่า แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ตราสัญลักษณ์ที่อ่านออกเสียงได้ (Word Marks) รูปภาพประกอบด้วย ตัวอักษร ข้อความ ที่เขียนว่า Rubber Killer เป็นการออกแบบที่เรียบง่าย เป็นชื่อของตราสินค้า ในด้านของบุคลิก (Characters) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์พิเศษที่ช่วยเพิ่มการจดจำในตราสินค้า (Brand Awareness) แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ใช้เป็นสัตว์ คือ หมี ที่จับยางรถสไลล้อ ซึ่งความหมายที่สื่อถึงหมี และเลือกนำเอามาเป็นตัวแทนของตราสินค้า เจ้าของแบรนด์กล่าวในบทสัมภาษณ์ผ่านรายการ Perspective ทาง YouTube ว่า หมีเป็นสัตว์ที่ดูน่ารัก นอกเหนือไปจากนั้น หมีเป็นสัญลักษณ์ของการใช้ชีวิตกลางแจ้ง และการตั้งแคมป์ ซึ่งดูไม่ดูร้ายเกินไป ดังเช่นเสือ และไม่น่ารักเกินไป ดังเช่น กระต่าย และยางในภาพสื่อถึงยาง ซึ่งเป็นวัสดุหลักของแบรนด์ ซึ่งคล้องกับชื่อของแบรนด์ คือ Rubber Killer

สรุปได้ว่าแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ใช้สัญลักษณ์และตราสัญลักษณ์สอดคล้องกับการถ่ายทอดวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ แสดงออกถึงความเรียบง่าย ใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงสัตว์ในธรรมชาติ ตามภาพลักษณ์ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ นอกจากนี้ในแต่ละสินค้าของแบรนด์ได้มีการตั้งชื่อให้สินค้านั้น ๆ เพื่อเพิ่มการเป็นที่จดจำ โดยไม่มีหลักการตายตัวแต่พยายามคิดชื่อที่อ่านหรือฟังแล้วคุ้นหูอ่านไม่ยาก และพยายามใช้ชื่อที่เป็นภาษาไทยและพ้องเสียงกับภาษาอังกฤษ

บรรจุภัณฑ์ (Packaging)

จากการศึกษาพบว่า การออกแบบและการผลิตสิ่งบรรจุหรือสิ่งห่อหุ้มผลิตภัณฑ์เพื่อความปลอดภัยและประโยชน์ใช้สอยจากผลิตภัณฑ์ แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ใช้พลาสติกแบบถุงซิลพร้อมกันเขียนว่า Rubber Killer Journey และสัญลักษณ์ของหมี พร้อมทั้งมี QR Code เพื่อสามารถสแกนเข้าดูข้อมูลผ่านหน้าเว็บไซต์ของแบรนด์ได้ นอกจากนี้บรรจุภัณฑ์จากการส่งสินค้าทางช่องทางออนไลน์ เช่น Shopee ทางแบรนด์ใช้เป็นกล่องกระดาษ

สำหรับสินค้าชิ้นใหญ่ และถูกระดากสำหรับสินค้าชิ้นเล็กพร้อมทั้งปิดบรรจุภัณฑ์ด้วยสก็อตเทปหลายรอบคำว่า Rubber Killer และลายกราฟฟิกเป็นลายริ้วของยางรถ เพื่อแสดงออกถึงแบรนด์ที่มีวัสดุหลักเป็นยางในรถ แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ยังคงเน้นในด้านภาพลักษณ์จุดเด่นในด้านของวัสดุหลักที่แบรนด์ใช้ผลิต คือ ยางในรถ เพื่อให้เกิดเป็นภาพจำ และยังคงคำนึงถึงบรรจุภัณฑ์เพื่อรักษาคุณภาพของสินค้าของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

2. การวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

แก่นเรื่อง

จากการศึกษาแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์นั้น พบว่า มีผู้ก่อตั้งแบรนด์ คือ คุณสเรีงรงค์ วงษ์สวรรค์โดยผู้ก่อตั้งเป็นผู้ที่เริ่มมีเป้าหมายในด้านสิ่งแวดล้อมจากการศึกษาและโปรเจกต์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสมัยที่ยังศึกษาในระดับปริญญาโท ที่รัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นได้ริเริ่มทำสิ่งประดิษฐ์จากต้นกล้วย แปรรูปเป็นกระดากจากต้นกล้วย และทำเพื่อจำหน่ายโดยในขณะนั้นใช้ชื่อแบรนด์ Re - leaf Studio ซึ่งหลังจากผลิตเป็นสมุดโน้ตขึ้นมา ในวันหนึ่งได้ใช้เส้นยางในรถเพื่อมาทำเป็นสนิปกของสมุดโน้ต จึงทำให้เกิดเป็นความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตสิ่งของของยางในรถ โดยเริ่มจากการซื้อยางในรถตามอู่ซ่อมรถบรรทุก

หลังจากนั้น ได้คิดและสร้างเริ่มจากสิ่งของชิ้นเล็ก เช่น Card Holder และเริ่มกระเป๋ที่ทำจากยางในรถรุ่นแรก เป็นกระเป๋าทรง Messenger Bag ออกมา โดยในระยะแรกได้ทำเพื่อใช้เองในหมู่ตนเองและเพื่อน หลังจากนั้นทดลองลงขายในสื่อโซเชียลมีเดียช่องทาง Facebook โดยตั้งชื่อแบรนด์ว่ารับเบอร์คิลเลอร์ โดยใช้แนวคิด “ลดขยะ เพิ่มรายได้” จากบทสัมภาษณ์ในช่อง Brandtalk ทางช่องทาง YouTube

“เหตุผลที่เลือกวัสดุเป็นยางในรถ เพราะความน่าสนใจของยาง คือ ความคงทน และ Texture ของยางแต่ละเส้นไม่เหมือนกัน ที่สำคัญ คือ เป็นขยะที่หมดสภาพแล้ว เราพยายามเอาของที่คนทิ้งขว้าง ไม่มีคุณค่า นำกลับมาใส่เรื่องราว ใส่ฟังก์ชันเข้าไปใหม่ และให้กลับมามีคุณค่าอีกครั้ง ในฐานะผู้ผลิต ผู้บริโภคสามารถมั่นใจว่าถูกแบบและตัดใจเย็บด้วยความประณีตและใส่ใจ ที่สำคัญที่สุด คือ ใช้วัสดุ Recycle Materials ซึ่งถือเป็นการช่วยโลกในอีกทางหนึ่ง ในเชิงของสิ่งแวดล้อม” (สเรีงรงค์ วงษ์สวรรค์, 2567) และได้ทำการขายกระเป๋ารุ่นแรก หลังจากเริ่มวางจำหน่ายได้ระยะหนึ่ง ได้พบปัญหาจากลูกค้าว่ากระเป๋ที่ทำมากยางในรถนั้นมีน้ำหนักเกินไป จึงเป็นจุดเปลี่ยนของแบรนด์

ทางคุณสเรีงรงค์ วงษ์สวรรค์ได้เน้นในรายละเอียด ในด้านคุณภาพของการผลิตสินค้า คุณภาพของวัสดุที่ใช้มาเป็นอันดับแรกเสมอ เพื่อให้ผู้ซื้อเกิดความเชื่อมั่นในด้านสินค้า ซึ่งนอกจากเรื่องคุณภาพแล้วผู้ซื้อยังได้ใช้วัสดุที่เป็น Eco-friendly ที่ใช้งานได้จริง และจากข้อมูลใน Website Official ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ พบบทความชื่อ AFTER THE LONG JOURNEY, IT'S BACK TO YOUR HANDS มีเนื้อหาอธิบายประวัติที่มาของแบรนด์และพบว่า นอกจากในด้านของคุณภาพและสิ่งแวดล้อมนั้น แบรนด์ได้สนับสนุนการฝึกอบรมและให้โอกาสแก่แรงงานที่มีทักษะในท้องถิ่นซึ่งมีรายได้ต่ำกว่าค่าแรงขั้นต่ำในประเทศไทย ซึ่งส่วนหนึ่งของกำไรจาก Rubber Killer ได้จัดสรรให้กับทุนการศึกษานักเรียนสำหรับเด็กด้อยโอกาสในชนบทของประเทศไทย จากการวิเคราะห์แก่นเรื่องพบว่า เดิมทีในช่วงก่อตั้งแบรนด์ทางแบรนด์มีต้นกำเนิดมาจากการสนับสนุนในด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลักซึ่งสอดคล้องกับเอกลักษณ์ตราสินค้าของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

โครงเรื่อง

จากศึกษาพบว่า แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์แม้จะเป็นแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แต่ทางแบรนด์ให้ความสำคัญในด้านรายละเอียด, คุณภาพของวัสดุ วิธีการตัดเย็บ มาก่อนเสมอแต่ยังคงแสดงออกถึงวัสดุเหลือใช้เพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างภายใน โดยจากสื่อโซเชียลมีเดียช่องทาง Facebook Rubber Killer จากคำบรรยายใต้ภาพการโปรโมตสินค้าบรรยายถึงคุณสมบัติของสินค้า อธิบายถึงวัสดุที่ใช้ คุณภาพของวัสดุ เป็นหลักสอดคล้องกับที่คุณสเรีงรงค์ วงษ์สวรรค์ เจ้าของแบรนด์ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ สรุปได้ว่า พยายามที่จะเปลี่ยนวิถีคิดของคนในอดีตว่าของเก่าที่นำมา

ทำเป็นแคว้นงาน D.I.Y. โดยการนำเศษผ้ามาเย็บ แต่สร้างชิ้นงานออกมาให้ดูดี มีรายละเอียด มีคุณภาพ และใช้งานได้จริง โดยไม่ได้คาดหวังว่าผู้บริโภคจะต้องเป็นผู้ที่รักโลก แต่ผู้บริโภคจะได้ใช้สินค้าที่เป็นวัสดุเหลือใช้ที่มีคุณภาพ และวัสดุ Eco - friendly ซึ่งเป็นการช่วยรักษาสีโลกสิ่งแวดล้อมไปในตัวเมื่อใช้สินค้าของแบรนด์รีเบอริลเลอร์

จากการศึกษาโครงเรื่อง พบว่า ไม่สอดคล้องกับแก่นเรื่องของแบรนด์ที่เน้นวัสดุจากสิ่งแวดล้อมมาเป็นอันดับแรก โดยอาจจะไม่ได้จากหลังจากที่แบรนด์เริ่มเป็นที่รู้จัก และผลิตสินค้าออกมาเพิ่มมากขึ้น แบรนด์มีการเน้นย้ำในด้านของคุณภาพของสินค้าซึ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าวัสดุที่เลือกใช้ในการผลิตที่ใส่ใจในด้านสิ่งแวดล้อมของแบรนด์

ความขัดแย้ง

1. ในปัจจุบันแบรนด์รีเบอริลเลอร์เป็นแบรนด์ที่เป็นที่รู้จักทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งทางเจ้าของแบรนด์มีเป้าหมายสู่การเป็นแบรนด์ระดับโลก เนื่องด้วยเหตุผลที่ทางเจ้าของแบรนด์ผู้ที่มีลักษณะนิสัยรักความสมบูรณ์แบบ และจึงต้องการสร้างแบรนด์ให้เติบโตอย่างเป็นธรรมชาติ ในปัจจุบันจึงยังไม่มีผู้ร่วมลงทุน

2. เจ้าของแบรนด์เน้นในด้านคุณภาพการผลิตในทุกขั้นตอน และในทุกรายละเอียด จึงทำให้ขั้นตอนการผลิตสินค้ายังคงต้องคำนึงถึงในด้านคุณภาพเป็นหลัก โดยมีโรงงานเล็ก ๆ เป็นของแบรนด์ จึงยังไม่สามารถผลิตสินค้าได้ปริมาณสูงเนื่องจากเมื่อคุณภาพออกมาไม่เป็นที่น่าพอใจจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของแบรนด์

3. ในด้านวัสดุหลักของแบรนด์รีเบอริลเลอร์ ซึ่งคือ ยางไนรอล นั้นมีน้ำหนักมาก การที่นำมาผลิตเป็นรูปแบบของกระเป๋าจึงทำให้ผู้บริโภครู้สึกว่าการใช้งานนั้น กระเป๋าค่อนข้างมีน้ำหนัก ใช้งานได้ไม่สะดวก จึงเกิดเป็นจุดเปลี่ยนของแบรนด์รีเบอริลเลอร์ที่ได้เพิ่มวัสดุอื่น ๆ ที่เป็นวัสดุชนิดผ้าเข้าไปผสมกับวัสดุหลัก เพื่อให้ตอบโจทย์กับการใช้งานมากยิ่งขึ้น ทำให้กระเป๋าของแบรนด์นั้นผสมวัสดุของผ้า Cordura เข้าไปจึงช่วยให้มีน้ำหนักเบาและตอบโจทย์ทั้งในเรื่องความแข็งแรงทนทาน และในด้านการใช้งานที่สะดวกสบายส่งผลให้แบรนด์รีเบอริลเลอร์เป็นที่รู้จักเพิ่มมากยิ่งขึ้น

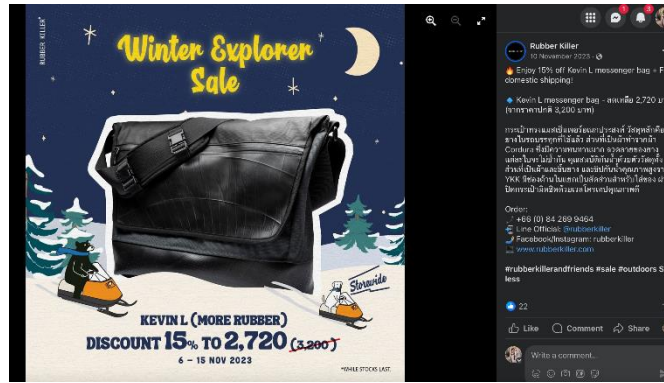
จากการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งทั้ง 3 ประการ ผู้ก่อตั้งของแบรนด์ ด้านการเน้นคุณภาพการผลิต และด้านผลิตภัณฑ์ จึงทำให้ในปัจจุบันทางแบรนด์ยังไม่ต้องการผู้ร่วมลงทุน หรือส่งผลิตสินค้าที่เกินต่อความควบคุม จึงสอดคล้องตามโครงเรื่องว่าแบรนด์ต้องการเน้นในด้านคุณภาพของสินค้ามาเป็นอันดับแรก

ตัวละคร และมุมมองการเล่าเรื่อง

คุณเสริงรงค์ วงษ์สวรรค์ ผู้ก่อตั้งแบรนด์รีเบอริลเลอร์ ผู้ซึ่งบอกว่าตนเอง คือ ดีไซน์เนอร์ ผู้ก่อตั้งช่างภาพกราฟิกดีไซน์เนอร์ คนขยัน คนส่งยาง ของแบรนด์ โดยจากการศึกษาพบว่า คุณเสริงรงค์ มีตัวตน และบุคลิกทะมัดทะแมง ชื่นชอบการขับจักรยานยนต์ สายลุย รักการเดินทาง และรักธรรมชาติ โดยตัวตนของผู้ก่อตั้งนั้นสามารถสะท้อนได้ถึงมุมมองการเล่าเรื่องของแบรนด์ ซึ่งทำให้แบรนด์รีเบอริลเลอร์ มีภาพลักษณ์ดังเช่นเดียวกับผู้ก่อตั้งแบรนด์ สินค้าที่ผลิตออกมาจึงมีความทะมัดทะแมง แข็งแรง คงทน ดังเช่นเจ้าของแบรนด์ โดยคุณเสริงรงค์เป็นผู้ที่สร้างสโลแกน Your Trash is my Treasure: ขยะของคุณ คือ สิ่งมีค่าของเรา โดยเล่าเรื่องผ่านยางไนรอลซึ่งเป็นขยะ นำกลับมาใช้ผลิตเป็นวัสดุหลักของแบรนด์รีเบอริลเลอร์

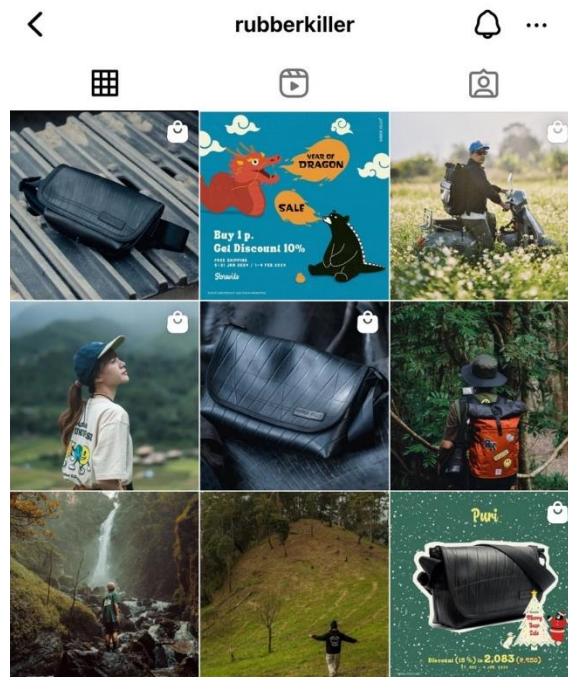
บทสนทนา และฉาก

ด้านคุณภาพ ข้อมูลจาก Facebook Page ของแบรนด์รีเบอริลเลอร์ จะเห็นได้ว่าการโพสต์ขายสินค้าของแบรนด์ เน้นในด้านคุณสมบัติการใช้งาน ในด้านคุณภาพ และยังคงเน้นย้ำในเรื่องการใช้วัสดุหลักยางไนรอล ที่มาจากวัสดุเหลือใช้เป็นหลัก “เป็นกระเป๋าทรงแมสเซ็นเจอร์อเนกประสงค์ วัสดุหลัก คือ ยางไนรอลบรรทุกที่ใช้แล้วส่วนที่เป็นผ้าทำจากผ้า Cordura ซึ่งมีความทนทานมาก ลวดลายของยางแต่ละใบจะไม่ซ้ำกัน คุณสมบัติกันน้ำด้วยตัววัสดุทั้งส่วนที่เป็นผ้าและชิ้นยาง และซิปกันน้ำคุณภาพสูงจาก YKK มีช่องด้านในแยกเป็นสัดส่วนสำหรับการใส่ของ ฝากระเป๋ามีติดด้วยเวลโครเทปคุณภาพดี”

ภาพที่ 1 ตัวอย่างการลงโพสต์บนเพจ Facebook ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ จาก Official Facebook Rubber Killer

ด้านสิ่งแวดล้อม ข้อมูลจาก Instagram ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ พบว่า แบรนด์แสดงถึงความเป็นสิ่งแวดล้อมจากการนำเสนอวัสดุหลักที่ใช้ที่มาจากยางในรถที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว ในทุกช่องทางของสื่อโซเชียลมีเดียของแบรนด์ นอกจากนี้ภาพที่ใช้ในการโพสต์สินค้าของแบรนด์จะเน้นในการถ่ายในสถานที่ธรรมชาติ บรรยายภาพที่เป็นภูเขา น้ำตก สื่อถึงการใช้งานสินค้าที่สามารถนำไปใช้ในสายเดินป่า สายแคมป์ สามารถใช้ได้ทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ มีความคงทน ไปพร้อมกับการแสดงออกถึงการเป็นแบรนด์ที่รักธรรมชาติ

ภาพที่ 2 ตัวอย่างของ Instagram ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ จาก Official Instagram Rubber Killer

การจัดแสดงหน้าร้านค้า

จากการมีส่วนร่วมในฐานะลูกค้าของผู้วิจัย ได้มีการไปยังสถานที่ซึ่งเป็นหน้าร้าน Rubber Killer Flagship Store ของแบรนด์ ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หน้าร้านของแบรนด์ตกแต่งในลักษณะกิ่งถาวร ลักษณะการตกแต่งร้านมีความอบอุ่นเหมือนบ้าน มีการแขวนโชว์สินค้า รวมถึงวางสินค้าโชว์บนโต๊ะไม้ พนักงานหน้าร้านมีการบริการและแนะนำโปรโมชั่นของสินค้าได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หน้าร้านยังมีการตั้งร้านไอศกรีมชื่อร้าน Kintaam ซึ่งเมื่อซื้อสินค้าครบตามจำนวนที่กำหนด จะได้รับไอศกรีมรสชาติของของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์

ซึ่งเป็นขนมปังชาโคลแต่งกลิ่นคล้ายกลี้นยาง และไอศกรีมรสส้มลูกเกด พร้อมกับปักธงตราสัญลักษณ์ของแบรนด์ Rubber Killer ซึ่งแสดงถึงความเป็นแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ได้เป็นอย่างดี

สรุปผลการศึกษาพบว่า บทสนทนาและฉาก สอดคล้องกับโครงเรื่อง ตัวละคร และมุมมองในการเล่าเรื่องว่าแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์เป็นแบรนด์ที่เกิดขึ้นจากผู้ก่อตั้งแบรนด์ที่มีความสนใจในด้านสิ่งแวดล้อม ที่ใช้วัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสินค้าที่เป็นแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นแบรนด์ที่เน้นในด้านคุณภาพของการผลิต และคุณภาพของสินค้า ซึ่งแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ได้รับภาพลักษณ์มาจากตัวตนของผู้ก่อตั้งแบรนด์อย่างชัดเจน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการเล่าเรื่องแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ พบว่า

1. เอกลักษณ์ตราสินค้าของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ มีการตั้งชื่อที่สื่อถึงวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับที่ ปุณชญา ใจภักดี ศึกษาเรื่องการสื่อสารตราสินค้า กล่าวว่า การสื่อสารที่สอดคล้องและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้สามารถสื่อสารเนื้อหาเพื่อสิ่งแวดล้อมของตราสินค้าได้ชัดเจนเมื่อผู้บริโภคเกิดการรับรู้ข้อมูลจึงเกิดการเชื่อมโยงตราสินค้า (ปุณชญา ใจภักดี, 2560) ด้านวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เน้นในด้านของสิ่งแวดล้อม ในด้านคำขวัญและตราสัญลักษณ์สอดคล้องกับบุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์ สอดคล้องกับการศึกษาของ นวณัท พุ่มพฤษฯ ศึกษาเรื่องการศึกษเอกลักษณ์ตราสินค้าตราสินค้า (Brand identity) และ ภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand image) ของแบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่น พบว่า ด้านแบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่น ได้กำหนดเอกลักษณ์ตราสินค้าของสินค้า อีกทั้งพยายามให้เอกลักษณ์ตราสินค้าคงอยู่และต่อเนื่องต่อไปโดยการดีไซน์สินค้า ควบคุมภาพโดยเจ้าของแบรนด์ (นวณัท พุ่มพฤษฯ, 2559)

2. การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ มีกลวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ผ่านตัวตนและแนวคิดของผู้ก่อตั้งแบรนด์ซึ่ง ด้านแก่นเรื่อง พบว่า มีแนวคิดในการใส่ใจสิ่งแวดล้อมโดยการใช้วัสดุรีไซเคิลจากยางในรถ นอกจากนี้ทางแบรนด์มุ่งเน้นในด้านการใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต คุณภาพของการเลือกใช้วัสดุที่คงทน ในด้านตัวละคร และมุมมองการเล่าเรื่องของแบรนด์ พบว่า บุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์นำเสนอถ่ายทอดเรื่องราวของแบรนด์ผ่านช่องทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) สอดคล้องกับการศึกษาของดารินทร์ คำพันธ์ และ สุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง ศึกษาเรื่องการสื่อสารเอกลักษณ์ตราสินค้าสินค้า ด้านการสื่อสารเอกลักษณ์ตราสินค้าสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ การใช้วิธีการและเทคนิคผ่านเครื่องมือการสื่อสารการตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการสร้างเรื่องราวของแบรนด์ (ดารินทร์ คำพันธ์ และสุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง, 2565) ในด้านบทสนทนาและฉาก พบว่า แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์นำเสนอเรื่องราวสอดคล้องกับแก่นเรื่อง ตัวละคร มุมมองการเล่าเรื่องโดยเน้นในด้านของคุณภาพเป็นหลักนำเสนอในช่องทางโซเชียลมีเดีย โดยเล่าถึงคุณสมบัติของวัสดุที่นำผลิตรองลงมาเล่าถึงด้านสิ่งแวดล้อมโดยอธิบายถึงวัสดุเหลือใช้ที่นำมาใช้ผลิต และลงรูปภาพสอดแทรกธรรมชาติในด้านหน้าร้านค้าตกแต่งออกมาเป็นกิ่งฐานารในลักษณะของการตั้งแคมป์ปิ้ง และแสดงสินค้าของแบรนด์ให้ความรู้สึกอบอุ่นเหมือนบ้าน โดยแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์เล่าเรื่องราวผ่านเนื้อหาที่สอดคล้องกับสินค้าและแบรนด์ ซึ่งสอดคล้องกับ ญัฐดนัย สารทสนิท ศึกษาเรื่อง การตลาดแบบเล่าเรื่อง การรับรู้คุณค่าตราสินค้าและการตัดสินใจซื้อสินค้าธุรกิจเพื่อสังคม กรณีศึกษาตราสินค้าดอยคำ พบว่า ดอยคำมีวิธีการหรือกระบวนการในการสร้างเรื่องราวเพื่อการเล่าเรื่องทางการตลาด คือ การเล่าเรื่องผ่านเนื้อหาให้สอดคล้องกับสินค้าและกลุ่มเป้าหมายที่ได้วางไว้ มีการเล่าเรื่องของผลิตภัณฑ์ควบคู่ไปกับการบอกเล่าคุณสมบัติของแบรนด์ ตั้งแต่การรับซื้อผลผลิต จนกระทั่งส่งมอบผลิตภัณฑ์ให้กับผู้บริโภค (ญัฐดนัย สารทสนิท, 2565)

สรุป /ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า 1) เอกลักษณ์ตราสินค้าของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ซึ่งมีการตั้งชื่อแบรนด์ที่สื่อถึงวัสดุหลักที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์และพันธกิจที่เน้นในด้านของสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับคำขวัญและตราสัญลักษณ์ซึ่งสะท้อนมาจากกับบุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์ จึงเชื่อมโยงไปสู่ 2) การเล่าเรื่องของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ที่มีกลวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ผ่านตัวตน และแนวคิดของผู้ก่อตั้งแบรนด์ซึ่งมีแนวคิดในการใส่ใจสิ่งแวดล้อมโดยการใช้วัสดุรีไซเคิลจากยางในรถ ในด้านการใส่ใจในรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งในด้านการผลิต คุณภาพของการเลือกใช้วัสดุที่คงทน และบุคลิกของผู้ก่อตั้งแบรนด์ที่มีบุคลิกเป็นสายลุย รักธรรมชาติ ส่งต่อออกมาสู่แบรนด์ จากการศึกษาในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าเอกลักษณ์ของแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์นั้น มีการสร้างอนุพันธ์แบรนด์ (Brand Derivatives) ดังเช่นที่กล่าวว่าการสร้างแบรนด์ให้มีคุณค่ามากกว่ามูลค่า คือ การที่ตัวตนของผู้ก่อตั้งถ่ายทอดจากคนไปสู่แบรนด์ ซึ่งส่งผลให้แบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์นั้นมีเรื่องราวเสมือนคนหนึ่ง ซึ่งคือ คุณเสริญรงค์ วงษ์สวรรค์ผู้ก่อตั้งแบรนด์รับเบอร์คิลเลอร์ ทำให้แบรนด์มีเอกลักษณ์เป็นที่รู้จัก และประสบความสำเร็จในด้านของแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อม จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ขอเสนอแนะว่าการสร้างแบรนด์เพื่อสิ่งแวดล้อมผู้ก่อตั้งแบรนด์ควรมีองค์ประกอบของเอกลักษณ์ตราสินค้าที่ชัดเจนและสอดคล้องไปกับกลวิธีการเล่าเรื่องของแบรนด์ ทั้งในด้านแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ความขัดแย้ง ตัวละคร มุมมองการเล่าเรื่อง บทสนทนาและฉาก เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของแบรนด์ และทำให้แบรนด์ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐดนัย สาทสนิท. (2565). การตลาดแบบเล่าเรื่อง การรับรู้คุณค่าตราสินค้าและการตัดสินใจซื้อสินค้าธุรกิจเพื่อสังคมกรณีศึกษาตราสินค้าดอยคำ. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดารินทร์ คำพันธ์ และสุจิตรา เปลี่ยนรุ่ง. (2565). การสื่อสารเอกลักษณ์ตราสินค้าสินค้ากระเป๋าทอของกลุ่มผู้ผลิตและผู้ประกอบการ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 16(1), 44-68.
- นวนันท์ พุ่มพุกษ์. (2559). การศึกษาเอกลักษณ์ตราสินค้าตราสินค้า (Brand identity) และภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand image) ของแบรนด์เสื้อผ้าแพชั่น. ใน สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปณชญา ใจภักดี. (2560). การสื่อสารตราสินค้า ความใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมผู้บริโภคต่อตราสินค้าเพื่อสิ่งแวดล้อมของเจนเอเรชั่นวาย. ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทักษ์ ชุมงคล. (2559). การบริโภคเชิงสัญลักษณ์กับการสื่อสารเอกลักษณ์ตราสินค้าในอินสตาแกรม. วารสารนิเทศศาสตร์, 34(1), 75-86.
- ภานนท์ คัมสุภา และมาโนช ชุ่มเมืองปัก. (2564). กลวิธีการสื่อสารของกิจการเพื่อสังคมกาแฟอาข่า อามา กับ การขับเคลื่อนธุรกิจและการพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวอาข่า. วารสารสหวิทยาการสังคมศาสตร์และการสื่อสาร, 4(1), 1-15.
- ลักขมิ พันธ์จันโสมณ. (2555). กลยุทธ์การตลาดสีเขียว: แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 18(3), 323-334.
- เสริญรงค์ วงศ์วรรค์. (16 มกราคม 2567). เหตุผลที่เลือกวัสดุเป็นยางในรถ เพราะความน่าสนใจของยาง คือ ความคงทน และ Texture ของยางแต่ละเส้นไม่เหมือนกัน. (พรรณพพร สุขบาง, ผู้สัมภาษณ์)

แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน*

GUIDELINES FOR IMPROVING THE INFORMATIZATION LEADERSHIP OF THE PUBLIC UNIVERSITY ADMINISTRATORS OF GUANGXI PROVINCE IN CHINA

หนิง เยียนเจิน, ญินญาพัชญ์ ปลากัดทอง, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์, พัชรา เดชโฮม, จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา*

Ning Yanzhen, Pinyapat Plagatong, Niran Suteeniran, Pachara Dehome, Jittawisut Wimuttipanya

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: jittawisut21@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน ประชากร ได้แก่ อธิการบดีหรือรองอธิการบดี ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ จำนวน 10 คน และอาจารย์ประจำ จำนวน 365 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐในกว่างสี รวมทั้งสิ้น 375 คน ผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสามารถในการปรับตัวและความเป็นไปได้ของแนวทางปฏิบัติ คือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 7 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐในกว่างสี เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .93 สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา โดยผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินประสิทธิผลของแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รองลงมา ทรัพยากรด้านบุคคล ทรัพยากรด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ทรัพยากรด้านการเงิน และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเวลา ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้บริหาร และอาจารย์ ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพทั้งสองประเภทนี้ต้องการได้รับทรัพยากรที่หลากหลายเนื่องจากงานด้านวิชาการหรือการสอน และมีความสนใจในการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในระดับสูง ซึ่งอาชีพทั้งสองประเภทนี้มีความต้องการทรัพยากรค่อนข้างคงที่ และเป็นกำลังหลักในกระบวนการแบ่งปันทรัพยากร การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ขององค์กรโดยรวม รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศและการบริหารจัดการทรัพยากรในหน่วยงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อการพัฒนาแห่งอนาคตที่มั่นคง

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติ, ความเป็นผู้นำด้านสารสนเทศ, ผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ

Abstract

The purpose of this research was to evaluate ways to improve the information leadership of administrators at public universities in Guangxi Province in China. The population included

* Received February 20, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

presidents or vice-rectors, administrators, and professors at universities in Yunnan Province. The interviewees for this study were 10 experienced administrators and 365 full-time lecturers at public universities in Guangxi, totaling 375 people, who were experts in evaluating the adaptability and feasibility of approaches. The practice is 7 experienced administrators in public universities in Guangxi. The research tool was a 5-level estimation questionnaire with confidence at the .93 level. Statistics for data analysis include percentages, means, and standard deviations. and content analysis The results of the research found that the results of the evaluation of the effectiveness of the guidelines for improving information leadership of administrators of public universities in Guangxi Province in China were found to be at the highest overall level. When considering each aspect, it was found that the greatest was information technology resources, followed by human resources. Administrative resources Resources in materials, equipment, and buildings financial resources and the least are time resources, respectively. Administrators and teachers, these two types of professional personnel need to receive a variety of resources due to their academic or teaching work. and there is a high level of interest in sharing university resources. These two types of occupations have relatively stable resource demands and are the main forces in the resource sharing process. Management Participation Using information technology for the benefit of the organization as a whole Including access to information and managing resources in the agency for maximum benefit for stable future development.

Keywords: Guidelines, Informatization Leadership, Public University Administrator

บทนำ

ในยุคข้อมูลปัจจุบัน ข้อมูลถือเป็นสิ่งใหม่ที่ปรากฏในวงการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีพร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้น เทคโนโลยีสารสนเทศที่แสดงโดยข้อมูลและการผลิตของมนุษย์และชีวิตจึงมีความเกี่ยวพันและบูรณาการมากขึ้น และฝังลึกอยู่ในกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ ของมนุษย์ การพัฒนาเชิงลึกและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลขนาดใหญ่ดึงดูดความสนใจอย่างต่อเนื่องทั่วโลก และยังคงค่อย ๆ เกิดขึ้นในสาขาของมหาวิทยาลัย เช่น การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยอย่างเหมาะสมที่สุด เป็นการศึกษาวิธีการประยุกต์เทคโนโลยีข้อมูลอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในยุคข้อมูล

ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเป็นพื้นฐานสำหรับมหาวิทยาลัยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นหลักประกันที่สำคัญสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัยตลอดจนทรัพยากรที่กระจุกตัวมากที่สุดในสังคม ด้วยบรรยากาศใหม่ของการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความพยายามร่วมกันในการสร้างการเรียนรู้ที่เป็นสากลและการออกกำลังกายที่ครอบคลุม ความต้องการความรู้ของผู้คนและความต้องการด้านกีฬาที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ความรู้ที่มีอยู่และทรัพยากรด้านกีฬาก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้นของผู้คนในการได้รับความรู้และการกีฬาได้อีกต่อไป การบูรณาการทรัพยากรของวิทยาลัยมีความจำเป็น และการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัยได้กลายเป็นวิธีสำคัญในการส่งเสริมการเคลื่อนย้ายที่สูงขึ้นของทุกคน ซึ่งแนวทางการบริหารจัดการข้อมูลในยุคสารสนเทศมีปัจจัยและปัญหาต่าง ๆ มากมายที่ยังไม่เป็นระบบและครอบคลุมความต้องการข้อมูลของประชาชน (Yue Y., 2012) โดยข้อมูลขาดความไว้วางใจที่เหมาะสมระหว่างมหาวิทยาลัย และระบบการแบ่งปันทรัพยากรยังไม่ดี Ma Haijiao เชื่อว่าแม้ว่ามหาวิทยาลัยทุกแห่งจะลงทุนในการก่อสร้างห้องสมุด การแบ่งปันทรัพยากรที่เก็บถาวร (Ma Haijiao, 2019) และการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน (Yang N. & Yin J., 2020) สร้างกลยุทธ์เพื่อชี้แจงปัจจัยขับเคลื่อน

และประสิทธิภาพของการแบ่งปันพลวัตของทั้งสองฝ่ายภายใต้แนวทางที่เป็นประโยชน์ (Yawei H., 2019) บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย (Yanlong, 2020) โดยใช้รูปแบบการแบ่งปันที่มีประสิทธิภาพ สร้างกลไกการรับประกันความปลอดภัย และเปิดตัวแผนความร่วมมือในอุตสาหกรรมกีฬา (Bi H. D, Zhao P. Y. et al., 2021) เสนอแบบจำลองทางทฤษฎีของกลไกการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาน้ำแข็งและหิมะในมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานของพันธมิตรกีฬา Zhao Jian วิเคราะห์โหมดการแบ่งปันทรัพยากร สำรวจเส้นทางการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย (Zhao Jian, 2020)

การพัฒนาการประยุกต์ใช้ข้อมูลขนาดใหญ่ ผู้คนพึ่งพาการเพิ่มขีดความสามารถของเทคโนโลยีมากขึ้นเรื่อย ๆ และการใช้ทรัพยากรของมหาวิทยาลัยยังขึ้นอยู่กับทรัพยากรข้อมูลมากขึ้นเรื่อย ๆ เช่น แพลตฟอร์มการแบ่งปันทรัพยากร การประสานงานทรัพยากร และการประเมินทรัพยากรที่จัดทำโดยข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัย ดังนั้น ตามแนวคิดของการแบ่งปันทรัพยากรผ่านเส้นทางการแบ่งปันและแพลตฟอร์มการแบ่งปันทรัพยากร ฯลฯ ทรัพยากรห้องสมุดวิทยาลัยที่ไม่ได้ใช้งาน ทรัพยากรการศึกษา ทรัพยากรกีฬา และทรัพยากรอื่น ๆ ถูกนำมาใช้อย่างเต็มที่เพื่อเพิ่มนักเรียนหรือผู้คนในการเข้าถึงความรู้และ โอกาสในการออกกำลังกายด้านกีฬา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้คนและนักเรียนในการได้มาซึ่งความรู้และการออกกำลังกาย เพื่อให้ทรัพยากรของวิทยาลัยสามารถมีบทบาทของตนเองและมีผู้คนจำนวนมากขึ้นมีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรของวิทยาลัย และในขณะเดียวกัน ก็ยังสามารถปรับปรุง สถานการณ์ปัจจุบันของทรัพยากรวิทยาลัยที่ไม่ได้ใช้งานและส่งเสริมการพัฒนาสมรรถภาพของชาติและการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพที่ครอบคลุมของทุกคน ในเวลาเดียวกัน มีการจัดสรรทรัพยากรวิทยาลัยอย่างสมเหตุสมผล การสร้างระบบการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ การปรับปรุงระดับการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัย และพื้นฐานการวิเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้การพัฒนาการแบ่งปันทรัพยากรของวิทยาลัยสามารถ ได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินความสามารถในการปรับตัวและความเป็นไปได้ของแนวทางในการปรับปรุงความเป็นผู้นำด้านข้อมูลสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในมณฑลกว่างสีในประเทศจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีนเป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research)

ประชากร

ประชากร ได้แก่ อธิการบดีหรือรองอธิการบดี ผู้บริหาร และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยนี้ คือ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ จำนวน 10 คน และอาจารย์ประจำจำนวน 365 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐในกว่างสี รวมทั้งสิ้น 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน ยึดกรอบแนวคิดงานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลพรรณนาและการประเมินแบบจำลองเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัย วิชานินพนธ์นี้สร้างแพลตฟอร์มการแบ่งปันทรัพยากรสำหรับมหาวิทยาลัยผ่านการสำรวจแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ความสามารถในการปรับตัวและความเป็นไปได้ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนาน ออกแบบช่องทางการแบ่งปันทรัพยากร และในที่สุดก็สร้าง

แบบจำลองการประเมินผลประโยชน์ที่ครอบคลุมสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 สอบถามแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐ มณฑลกวาสีในประเทศจีน

ด้านบุคคล 10 ข้อ ทรัพยากรด้านการเงิน 10 ข้อ ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 10 ข้อ ทรัพยากร ด้านบริหารจัดการ 10 ข้อ ทรัพยากรด้านเวลา 10 ข้อ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย

ตอนที่ 3 สอบถามการประเมินแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกวาสีในประเทศจีน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกวาสีในประเทศจีน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกวาสีในประเทศจีน

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกวาสีในประเทศจีน

3. สร้างแบบสอบถามของ พิจารณาได้จากองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรด้านบุคคล 2) ทรัพยากรด้านการเงิน 3) ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 4) ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ 5) ทรัพยากรด้านเวลา 6) ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาฯ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ด้านการจัดการเรียนรู้ และอาจารย์ด้านการวัดประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถามได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีผู้เขียนในมณฑลผู้เขียน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.93

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น ไปใช้กับมหาวิทยาลัยแนวทางส่งเสริมการจัดการการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในยุคข้อมูล จำนวน 23 คน โดยกลุ่มผู้ประเมินความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ ในมหาวิทยาลัยในมณฑลยูนนานซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการเสริมสร้างทรัพยากรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอแบบฟอร์มหนังสือร้องขอไปยังบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร 11 คน ในมหาวิทยาลัยของรัฐทวิภาคี
2. นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์ตามโครงการสัมภาษณ์ (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ สัมภาษณ์ออนไลน์ สัมภาษณ์ตัวต่อตัว ฯลฯ) และรวบรวมคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ต่อคำถามสัมภาษณ์.

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลและจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มโดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

การวิจัยศึกษาแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐทวิภาคีในประเทศไทย โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ผลการประเมินประสิทธิผลของแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐทวิภาคีในประเทศไทย ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการวางแผนสารสนเทศ

ความสามารถในการวางแผนสารสนเทศ	μ	σ	แปลผล
1. ทรัพยากรสารสนเทศและความสามารถในการก่อสร้างสิ่งแวดล้อม	3.48	0.90	มากที่สุด
2. ความสามารถในการแนะแนวการสอนสารสนเทศ	3.68	0.94	มาก
3. การจัดการสารสนเทศและความสามารถในการประเมินผล	3.53	0.89	มาก
4. การรู้ข้อมูลส่วนบุคคล	3.46	0.88	มากที่สุด
5. ความสามารถในการวางแผนสารสนเทศ	3.49	0.98	มาก
รวมเฉลี่ย	3.53	0.92	มากที่สุด

ผลการประเมินประสิทธิผลของแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐทวิภาคีในประเทศไทย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 1.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มากที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\mu = 4.68$, $\sigma = 1.43$) รองลงมา ทรัพยากรด้านบุคคล ($\mu = 4.65$, $\sigma = 1.65$) ทรัพยากรด้านบริหารจัดการ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 1.73$) ทรัพยากรด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ($\mu = 4.49$, $\sigma = 1.83$) ทรัพยากรด้านการเงิน ($\mu = 4.48$, $\sigma = 1.85$) และน้อยที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรด้านเวลา ($\mu = 4.44$, $\sigma = 1.79$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 นำเสนอแนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐทวิภาคีในประเทศไทย

ผู้บริหาร และอาจารย์ ซึ่งบุคลากรในวิชาชีพทั้งสองประเภทนี้ต้องการได้รับทรัพยากรที่หลากหลาย เนื่องจากงานด้านวิชาการหรือการสอน และมีความสนใจในการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยในระดับสูง พวกเขาเต็มใจที่จะใช้บริการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยมากขึ้น อาชีพทั้งสองประเภทนี้มีความต้องการทรัพยากรค่อนข้างคงที่และเป็นกำลังหลักในกระบวนการแบ่งปันทรัพยากร จะเห็นได้ว่าความเป็นส่วนตัวและความปลอดภัยของการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูล ตลอดจนช่องทางการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูลของมหาวิทยาลัย ประการที่สอง คือ ความเต็มใจของ

ผู้ให้บริการทรัพยากรของมหาวิทยาลัยในการแบ่งปันทรัพยากร เช่นเดียวกับนโยบายและกฎระเบียบในการแบ่งปันทรัพยากร ขอบเขตของทรัพยากรสารสนเทศในมหาวิทยาลัยนั้นกว้าง และข้อมูลใด ๆ ในมหาวิทยาลัยสามารถกลายเป็นเป้าหมายของการแบ่งปันทรัพยากรได้ ดังนั้นการรักษาความลับและช่องทางในการรับทรัพยากรข้อมูลจึงมีความสำคัญมาก ไม่เช่นนั้นอาจเกิดการรั่วไหลของข้อมูลได้ง่ายและทำให้ผู้ให้บริการทรัพยากรเสียหายได้ ระดับการจัดการที่ใช้ร่วมกันมีผลกระทบค่อนข้างน้อยต่อการแบ่งปันทรัพยากรข้อมูล

อภิปรายผล

แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีน พบว่า มีสถานการณ์ปัจจุบันที่น่าสังเกต เนื่องจากความล้มเหลวในการทำความเข้าใจการสร้างสารสนเทศจากมุมมองเชิงกลยุทธ์ แนวคิดของการสร้างสารสนเทศยังอ่อนแอ และระบบและกลไกในการสร้างสารสนเทศยังไม่สมบูรณ์แบบ การวางแผน การจัดการ การนำไปใช้ (Ma Hong, 2021) และการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของการก่อสร้างสารสนเทศในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ทั้งหมดนี้ดำเนินการโดยฝ่ายเทคนิคที่รับผิดชอบในการประมวล ฝ่ายเทคนิคที่จัดการประมวลมีความรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับความต้องการข้อมูลของแผนกธุรกิจของโรงเรียน หรือแม้แต่ว่าความต้องการข้อมูลในการสอนและการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และไม่สามารถจัดทำแผนมาตรฐานสำหรับการสร้างข้อมูลของมหาวิทยาลัยจากมุมมองโดยรวมได้ ขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังไม่มีการประเมินผล ส่งผลให้ไม่มีข้อสรุปเชิงปริมาณว่า “จะสร้างอะไร จะบรรลุเป้าหมายการวางแผนโดยรวมหรือไม่ และผลการดำเนินงานขั้นสุดท้ายจะเป็นอย่างไร” นอกจากนี้ แผนกเทคนิคที่จัดการประมวลมีความเข้าใจไม่เพียงพอในเนื้อหาข้อมูล เช่น แพลตฟอร์มการสอน ทรัพยากรการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ และทรัพยากรหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ปัจจัยข้างต้นส่งผลให้มหาวิทยาลัยหลายแห่งไม่นำ E - learning, E - management และ E - service มาใช้ในแผนการก่อสร้างโดยรวมเมื่อวางแผนการก่อสร้างด้านข้อมูล สอดคล้องกับ Ma Haijiao เชื่อว่าแม้ว่ามหาวิทยาลัยทุกแห่งจะลงทุนในการก่อสร้างห้องสมุด การแบ่งปันทรัพยากรที่เก็บถาวร (Ma Haijiao, 2019) และการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน (Yang N. & Yin J., 2020) สร้างกลยุทธ์เพื่อชี้แจงปัจจัยขับเคลื่อนและประสิทธิภาพของการแบ่งปันพลวัตของทั้งสองฝ่ายภายใต้แนวทางที่เป็นประโยชน์ (Yawei H., 2019) บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย Yanlong โดยใช้รูปแบบการแบ่งปันที่มีประสิทธิภาพ สร้างกลไกการรับประกันความปลอดภัย และเปิดตัวแผนความร่วมมือในอุตสาหกรรมกีฬา (Yanlong, 2020); (Bi H. D, Zhao P. Y. et al., 2021) เสนอแบบจำลองทางทฤษฎีของกลไกการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาน้ำแข็งและหิมะในมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานของพันธมิตรกีฬา Zhao Jian วิเคราะห์โหมดการแบ่งปันทรัพยากร สำรวจเส้นทางการแบ่งปันทรัพยากรกีฬาของวิทยาลัย (Zhao Jian, 2020)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการปรับปรุงภาวะผู้นำด้านสารสนเทศของผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐมณฑลกว่างสีในประเทศจีนแสดงถึงการมีส่วนร่วมของหลายหน่วยงานในการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยยังมีความสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ที่ซับซ้อนมาก เช่น การเชื่อมต่อระหว่างแพลตฟอร์มการแบ่งปันและผู้ใช้ ความสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของแพลตฟอร์มการจัดการการแบ่งปัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่เข้าร่วม ในระบบแบ่งปัน หน่วยงานภาครัฐสามารถเข้าไปแทรกแซงได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินงานและการเงินสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถให้ความสมดุลและคำตอบแทนแก่มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วม เงินทุนของรัฐบาลมุ่งเน้นไปที่สามด้านเป็นหลัก ประการแรก ลงทุนในการสร้างห้องคอมพิวเตอร์ศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ ซื้ออุปกรณ์โครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง สร้างคลัสเตอร์เซิร์ฟเวอร์ฐานข้อมูลเอกสาร รับประกัน

การจัดเก็บข้อมูลแบบรวม และปรับปรุงจุดอ่อนของแพลตฟอร์มบริการทรัพยากรขั้นพื้นฐานสำหรับครูและนักเรียนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเรา จังหวัด สิ่งนี้จะช่วยลดความซ้ำซ้อนของการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้อย่างมาก และช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการเข้าถึงข้อมูล ประการที่สอง สร้างแพลตฟอร์มการเผยแพร่พอร์ทัลแบบรวม และระบบสนับสนุนแอปพลิเคชันแบบรวมต่าง ๆ เพื่อให้แพลตฟอร์มให้บริการได้อย่างต่อเนื่องตลอด 7 x 24 ชั่วโมง สุดท้ายนี้ สร้างแพลตฟอร์มการจัดซื้อแบบรวมศูนย์เพื่อดำเนินการตรวจสอบความต้องการทรัพยากรฐานข้อมูลในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ อย่างละเอียด ทำความเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบันของการจัดซื้อจัดจ้างฐานข้อมูลและความต้องการในแต่ละมหาวิทยาลัย และบรรลุการจัดซื้อแบบรวมศูนย์ สิ่งนี้จะเปลี่ยนการจัดซื้อทรัพยากรข้อมูลก่อนหน้านี้โดยแต่ละโรงเรียนและช่วยประหยัดเงินของมหาวิทยาลัย นำเสนอกลไกตลาดเพื่อส่งเสริมการแบ่งปันทรัพยากรในห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลไกการตลาดสำหรับการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัยหมายถึงการนำแนวคิดทางการตลาดไปใช้ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตามหลักการแห่งความเสมอภาค ผลประโยชน์ร่วมกัน และการตอบแทนซึ่งกันและกัน ด้วยกลยุทธ์การตลาดที่เหมาะสม เช่น การแบ่งปันทรัพยากรแบบชำระเงิน การแข่งขันและความร่วมมือ และการตลาด การจัดสรรทรัพยากรข้อมูลและทรัพยากรที่ไม่ใช่ข้อมูล (เช่น ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรอุปกรณ์ ทรัพยากรทางการเงิน ฯลฯ) ได้รับการปรับให้เหมาะสม และความสามารถในการแข่งขันของมหาวิทยาลัย ระบบการแบ่งปันทรัพยากรและมหาวิทยาลัยได้รับการปรับปรุง กระบวนการแบ่งปันทรัพยากรในระบบการแบ่งปันทรัพยากรของมหาวิทยาลัยเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือร่วมกันของสมาชิกทุกคน โดยมีสิทธิและพันธกรณีที่เป็นเอกภาพ และแบ่งปันโดยห้องสมุดสมาชิกทั้งหมด การแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ร่วมกันมีความพิเศษในระดับหนึ่ง และไม่ได้รับอนุญาตให้มีความไม่สมดุลอย่างมากระหว่างภาระผูกพันและสิทธิ มิฉะนั้นจะทำให้ระบบการแบ่งปันทั้งหมดไม่สมดุล บุคคลหรือหน่วยในสมาคมที่ใช้ร่วมกันโดยทั่วไปมีเป้าหมายและภารกิจที่แน่นอน พวกเขาพึ่งพาทรัพยากรอันมีค่าและร่วมมือกันเพื่อชดเชยทรัพยากรที่ขาดหายไปเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์มากขึ้น วัตถุประสงค์ของการแบ่งปันทรัพยากรในมหาวิทยาลัย คือ ผลประโยชน์ร่วมกันและการตอบแทนซึ่งกันและกัน และการขับเคลื่อนผลประโยชน์ คือ พลังขับเคลื่อนภายใน ซึ่งมักจะถูกจำกัดตามกฎหมาย สัญญา ฯลฯ ที่ลงนามโดยทั้งสองฝ่าย การแนะนำโครงสร้างตลาดสามารถทำให้รากฐานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมีเสถียรภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Bi H. D, Zhao P. Y. et al. (2021). Research on the sharing mechanism of ice and snow sports resources in colleges and universities under the perspective of supply-side reform: A case study in Heilongjiang Province. Heilongjiang: Clausius Scientific Press.
- Ma Haijiao. (2019). Research on the integration and development of university and community sports in the context of healthy China. Journal of Science in Higher Education, 1(2019), 43-53.
- Ma Hong. (2021). Research on the strategy of sharing community sports and university sports resources. Sports and Culture, 12(2020), 26-38.
- Yang N. & Yin J. (2020). Research on the strategy of sharing sports resources between universities and communities under the perspective of interest balance. Journal of Ezhou University, 5(2022), 94-96.
- Yanlong. (2020). Research on the strategy of sharing community sports and university sports resources. Sports and Culture, 8(3), 94-109.

- Yawei H. (2019). Research on the construction of intelligent sports platform based on big data. Retrieved March 1, 2023, from <https://doi.org/10.1155/2023/9792158>
- Yue Y. (2012). Exploring the path of sharing university resources with society. *Academic Garden*, 64(6), 615-640.
- Zhao Jian. (2020). Research on the sharing path of college sports and community sports resources in the new era. *Journal of Fujian Business School*, 8(2), 79-86.

RETRACTED

การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับเกม ของผู้บริโภคเกมประเภทโมบ้าในประเทศไทย*

CONSUMERS'S AWARENESS OF MARKETING STRATEGY INFLUENCING ACCEPTANCE BEHAVIORS OF CONSUMERS OF GAMES IN THAILAND

เกศินี ศาสตราวหา

Kesinee Sastravaha

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Kesinee.sas@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากลยุทธ์การตลาดของธุรกิจเกมประเภทโมบ้าที่ใช้สื่อสารกับผู้บริโภคเกมในประเทศไทย 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคกับการรับรู้กลยุทธ์การตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้า 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การตลาดกับการเปิดรับเกมประเภทโมบ้าของผู้บริโภคในประเทศไทย รูปแบบการวิจัย: เชิงคุณภาพ ได้แก่ บริษัท บุคคล แปรนด์แอมบาสเดอร์ และสตรีมเมอร์ เลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 5 ตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และประชากรเชิงปริมาณ คือ ผู้เล่นเกมโมบ้าในประเทศไทย จำนวน 400 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มี ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.942 สถิติที่ใช้ คือ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบไค - สแควร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) กลยุทธ์การตลาดของเกมโมบ้าที่กลุ่มผู้บริโภครับรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง กลยุทธ์ที่เข้าถึงผู้บริโภคมากที่สุด คือ การขายโดยบุคคล/การสตรีมมิ่ง และการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย 2) ปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ 3) พฤติกรรมของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การตลาดธุรกิจเกมโมบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ จำนวนครั้งที่เล่นต่อสัปดาห์ Platform ที่เล่น ช่วงเวลาที่เล่น แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเล่นเกมโมบ้า ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อสกิน ของแต่งตัวในเกม อุปกรณ์เสริมในเกม และของเล่นสะสมในเกม

คำสำคัญ: เกมประเภทโมบ้า, กลยุทธ์การตลาด, เกมออนไลน์

Abstract

The primary objective of this study is to 1) study the marketing communication strategies employed by game developers with a goal to target game consumers in Thailand. 2) Examine the relationship between demographic factors and consumer perception among consumers in Thailand regarding marketing communication strategies used in MOBA games. 3) Study the relationship between marketing communication strategies and consumer acceptance of mobile games in

* Received March 11, 2024; Revised March 27, 2024; Accepted March 30, 2024

Thailand. Research model: The qualitative population includes companies or individuals, brand ambassadors, and streamers and consists of 5 individuals selected via purposively sampling method and analysis performed via in-depth interviews. The sample population for the quantitative population consists of 400 randomly selected consumers. The research utilized a set of questionnaires with a confidence level of 0.942. Statistical analyses included percentages, means, standard deviations, and chi-square tests. The findings from the study are as follows: 1) The average level of awareness among consumers regarding marketing communication strategies of mobile games is moderate. The most effective strategies in reaching consumers are direct selling/streaming, followed by promotion-based sales strategies. 2) Significant demographic factors influencing consumer perception of marketing communication strategies in MOBA game business include age, average monthly income, and occupation, with a statistical significance level of 0.05. 3) Significant consumer behaviors related to the perception of marketing communication strategies in MOBA game business include the frequency of playing per week, the gaming platform used, time of day, level of expertise, source of fund for making purchases, amount spent on purchasing skins, in - game costumes, accessories, and collectibles, all with a statistical significance level of 0.05.

Keywords: MOBA Games, Marketing Communication Strategies, Online Games

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีและการเชื่อมต่อออนไลน์มีการพัฒนาการไปอย่างรวดเร็ว การตลาด และการสื่อสารในบริบทของตลาดเกมออนไลน์กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภค โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เล่นเกมประเภทโมบ่า ที่มีจำนวนหลักหลายล้านบัญชี โดยตัวอย่างเกมประเภทนี้ที่เป็นที่นิยมที่สุดในประเทศรวมถึง: เกม Arena of Valor (ROV) ปัจจุบันมีผู้เล่นกว่า 200 ล้านบัญชีต่อปี เกม League of Legend ปัจจุบันมีผู้เล่นมากกว่า 27 ล้านบัญชีต่อวัน และ DOTA2 ปัจจุบันมีผู้เล่นมากกว่า 11 ล้านบัญชีต่อวัน (Journey, S., 2020)

เกม MOBA (ย่อมาจาก Multiplayer online battle arena) หรือ Action real-times strategy เป็นเกมอีสปอร์ตอย่างหนึ่ง คือ เกมการต่อสู้กันระหว่างผู้เล่น 2 ฝ่าย โดยผู้เล่นแต่ละฝ่าย จะสามารถเลือกตัวละครในเกม ซึ่งตัวละครในเกมแต่ละตัว จะมีความสามารถแตกต่างกันออกไป หรือเรียกว่า มีสกิลไม่เหมือนกัน ผู้เล่นต้องมีเทคนิคการเล่นและทักษะการเล่นเฉพาะตัว ในการต่อสู้ในเกมนั้น สามารถเลือกซื้อไอเทมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ตัวละครมีความสามารถมากขึ้น (วิกิพีเดีย, 2567)

ความสำเร็จในการตลาดเกมประเภทนี้ไม่เพียงขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินค้าเกมเอง แต่ยังขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่ถูกต้องเหมาะสมที่สามารถกระตุ้นและดึงดูดผู้บริโภคในการเปิดรับเกมการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสาร (ภควัต เจริญลาภ, 2560) การตลาดที่มีอิทธิพลต่อผู้บริโภคเกมประเภทโมบ่าในประเทศไทย คือ หัวข้อที่น่าสนใจและสำคัญต่อนักวิจัย การทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้บริโภคตอบสนองต่อกลยุทธ์การสื่อสารจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับบริษัทผู้ผลิตเกม เพื่อนำไปสู่การเพิ่มยอดขายและความเชื่อมั่นและภักดีในกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย (มายเบสท์, 2566); (กุลธิดา เด่นวิทยานันท์, 2560)

การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ หรือ IMC (Integrated Marketing Communication) คือ เป็นการสื่อสารทางการตลาดไปยังช่องทางต่าง ๆ ที่ต้องมีความสอดคล้องกันของข้อมูลสื่อสารออกไป จนสามารถสร้างความน่าเชื่อถือในประเด็นการสื่อสารเหล่านั้นกับลูกค้าได้ แทนที่จะใช้เพียงช่องทางเดียวในการสื่อสาร (Horthong, G., 2020) ตัวอย่างเช่น หากเอเจนซี่โฆษณากำลังวางแผนที่จะเปิดตัวแคมเปญที่สร้างสรรค์ พวกเขา

ควรใช้การสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการเพื่อรับประกันว่าเครื่องมือทางการตลาดต่าง ๆ จะถ่ายทอดข้อความและประสบการณ์ของแบรนด์ในแบบเดียวกัน วิธีการแบบบูรณาการจะใช้เครื่องมือสื่อสารที่หลากหลายเพื่อถ่ายทอดข้อความที่มีตราสินค้าเดียวกัน ซึ่งรวมถึงการโฆษณาแบบดั้งเดิมการตลาดออนไลน์ กิจกรรมการประชาสัมพันธ์แคมเปญการขาย และการตลาดผ่านอีเมล เป็นต้น (Thongsuk, W., 2022)

การวิจัยนี้จะเน้นการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดของผู้บริโภคเกม เช่น ประสบการณ์การเล่น เกม การใช้ช่องทางสื่อสาร และผลกระทบจากแคมเปญการตลาดที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยนี้จะนำเสนอข้อมูลที่มีประโยชน์ไม่เพียงแต่สำหรับผู้ประกอบการในวงการเกม แต่ยังสามารถนำไปใช้ในการพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดในด้านอื่น ๆ ด้วยความสำคัญของการตลาดและช่องทางการสื่อสารในยุคนี้ การทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ของผู้บริโภคในกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดจะเป็นประโยชน์ที่สำคัญทั้งในด้านวิชาการและธุรกิจ (ณัฐพงษ์ สายพิน และวรัญญู คุรุจิต, 2566) ผลการวิจัยนี้จะเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้บริโภคเกมประเภทโมบ้า และเป็นประโยชน์ในการพัฒนากลยุทธ์ทางธุรกิจที่ทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดของธุรกิจเกมประเภทโมบ้าที่ใช้สื่อสารกับผู้บริโภคเกมในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคกับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้า
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การสื่อสารการตลาดกับการเปิดรับเกมประเภทโมบ้าของผู้บริโภคในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับเกมของผู้บริโภคเกมประเภทโมบ้าในประเทศไทย” โดยเป็นแบบการวิจัยแบบประสม (Mix Model Research) ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเชิงคุณภาพ คือ บริษัท และหรือบุคคล แบรินด์แอมบาสเตอร์ สตรีมเมอร์ ผู้ส่งสารต่อผู้ชมเกมหรือผู้รับสารคุณลักษณะต่างของเกม เนื้อหาเกม ผลิตรายการที่ขาย เลือกเป็นตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 ตัวอย่าง
2. ประชากรเชิงปริมาณ คือ ผู้บริโภคที่เล่นเกมโมบ้าในประเทศไทยหรือเคยเล่นเกมโมบ้า ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน สุ่มเป็นตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ 1) การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การค้นคว้าจากเว็บเพจ ชุมชนออนไลน์ สตรีมและหรืออินฟลูเอนเซอร์ ของบริษัทเกมประเภทโมบ้าออนไลน์ และรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) 2) ส่วนวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามมีโครงสร้าง ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามคัดกรองกลุ่มตัวอย่าง ที่เล่นเกมประเภทโมบ้า ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ส่วนที่ 3 การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดของธุรกิจเกมประเภทโมบ้า โดยผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการให้คะแนนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 4 พฤติกรรมของผู้เล่นเกมประเภทโมบ้า ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาข้อคำถามให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและปรับแก้ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้มีความครอบคลุม และครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การศึกษา และได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประเมินค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC: Index of item Objective Congruence) ซึ่งกำหนดค่าความสอดคล้องจะต้องมากกว่า 0.50 ทุกข้อ ผลการประเมินได้ค่า IOC มากกว่า 0.50 ทุกข้อคำถาม

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำมาทำการตรวจสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งกำหนดค่าความเชื่อมั่นจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.70 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.942

การเก็บรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ผ่านทางแพลตฟอร์ม Google form, QR code และส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา สำหรับการหาค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ ด้วยสถิติทดสอบไค - สแควร์ (Chi - Square Test)

ผลการวิจัย

1. ผู้บริโภคส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานเอกชน และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี

2. กลยุทธ์ในการสื่อสารทางการตลาดของเกมโมบ้าที่กลุ่มผู้บริโภครับรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลยุทธ์ที่เข้าถึงผู้บริโภคมากที่สุด คือ กลยุทธ์ที่มีการใช้มากที่สุด คือ การขายโดยบุคคล/การสตรีมมิ่งรองลงมา เป็น กลยุทธ์การจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย และต่ำที่สุดในกลยุทธ์ กลยุทธ์การโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดการขายโดยบุคคล/การสตรีมมิ่ง เรื่องที่เด่นที่สุด ได้แก่ Streamer หรือ Influencer ที่มีชื่อเสียงมีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคเกมโมบ้า Streamer หรือ Influencer มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เกมโมบ้า ส่วนกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดด้านการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เเด่นที่สุดในเรื่อง เฟซบุ๊ก และกลุ่ม Community ต่าง ๆ ของเกมโมบ้า เป็นแหล่งรวมตัวของผู้เล่นเกมโมบ้าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์เกม

3. พฤติกรรมการเปิดรับเกมประเภทโมบ้า ได้แก่ ผู้บริโภคส่วนใหญ่ เล่นเกมประเภทโมบ้า 1 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่เล่นบน Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมงทั้งบน Platform PC และ Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นในช่วงเวลา 16.00 - 24.00 น. มักชอบเล่นกับ เพื่อนที่เรียน หรือทำงาน และผู้เล่นอื่นที่เจอในเกมออนไลน์ ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้า อยู่ในระดับเริ่มต้นใช้

จ่ายเงินในการเล่นเกมประเภทโมบ้ำด้วยรายได้ เงินเดือนของตนเอง และมากกว่าร้อยละ 50 ไม่มีการใช้เงินซื้อ สกิน ซื้อของแต่งตัวสำหรับการเล่น ซื้ออุปกรณ์เสริม และซื้อของเล่นสะสมสำหรับการเล่นเกมประเภทโมบ้ำ

4. ปัจจัยประชากรศาสตร์ของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจ เกมประเภทโมบ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ ดังตารางที่ 1

5. พฤติกรรมของของผู้บริโภคที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกม ประเภทโมบ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ จำนวนครั้งที่เล่นต่อสัปดาห์ Platform ที่เล่น จำนวน ชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform PC จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform Mobile ช่วงเวลาที่เล่น ความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้ำ แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเล่นเกมประเภทโมบ้ำ ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อ สกิน ซื้อของแต่งตัวในเกม อุปกรณ์เสริมในเกม และซื้อของเล่นสะสม ในเกมประเภทโมบ้ำ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทาง การตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้ำ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	สถิติทดสอบ χ^2	P – Value	ข้อสรุป
เพศ	3.753	0.153	ไม่มีความสัมพันธ์
อายุ	49.394**	0.000	มีความสัมพันธ์
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	23.051**	0.003	มีความสัมพันธ์
อาชีพ	17.771**	0.023	มีความสัมพันธ์
ระดับการศึกษา	8.063	0.089	ไม่มีความสัมพันธ์

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเล่นเกมประเภทโมบ้ำกับการรับรู้กลยุทธ์ การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้ำ

พฤติกรรมการเล่นเกมประเภทโมบ้ำ	สถิติทดสอบ χ^2	p – Value	ข้อสรุป
จำนวนครั้งที่เล่น	41.585**	0.000	มีความสัมพันธ์
Platform ที่เล่น	5.427	0.246	ไม่มีความสัมพันธ์
จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform PC	34.433**	0.000	มีความสัมพันธ์
จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform Mobile	65.547**	0.000	มีความสัมพันธ์
ช่วงเวลาที่เล่น	41.895**	0.000	มีความสัมพันธ์
บุคคลที่ท่นร่วมเล่นเกมประเภทโมบ้ำบ่อยที่สุด	8.798	0.066	มีความสัมพันธ์
ความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้ำ	46.722**	0.000	มีความสัมพันธ์
แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเล่นเกมประเภทโมบ้ำ	12.060**	0.017	มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อสกินในการเล่นเกมประเภทโมบ้ำ	72.002**	0.000	มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อของแต่งตัวในเกม	47.554**	0.000	มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้ออุปกรณ์เสริมในเกม	33.179**	0.000	มีความสัมพันธ์
ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อของเล่นสะสม	26.346**	0.000	มีความสัมพันธ์

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง “การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการเปิดรับเกมของผู้บริโภคเกม ประเภทโมบ้ำในประเทศไทย” มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ สมมติฐาน และข้อมูลที่ได้จาก การศึกษาตามลำดับ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ผู้เล่นเกมประเภทโมบ้าในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 21 - 30 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท และเป็นกลุ่มที่ทำงานแล้วกลุ่มผู้บริโภคมีพฤติกรรมการเปิดรับเกมประเภทโมบ้า ดังนี้ คือ ผู้บริโภคส่วนใหญ่ เล่นเกมประเภทโมบ้า 1 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่เล่นบน Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมงทั้งบน Platform PC และ Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นในช่วงเวลา 16.00 - 24.00 น. มักชอบเล่นกับเพื่อนที่เรียน หรือทำงาน และผู้เล่นอื่นที่เจอในเกมออนไลน์ ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้า อยู่ในระดับเริ่มต้น ใช้จ่ายเงินในการเล่นประเภทโมบ้าด้วยรายได้ เงินเดือนของตนเอง และมากกว่าร้อยละ 50 ไม่มีการใช้เงิน ซื้อสกิน ซื้อของแต่งตัวสำหรับการเล่น ซื้ออุปกรณ์เสริม และซื้อของเล่นสะสมสำหรับการเล่นเกมประเภทโมบ้า ขัดแย้งกับการศึกษาของ ณัฐสรณ์ ตรังคราร ที่สรุปว่า พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกเติมเงินในเกมออนไลน์ ประกอบไปด้วย ความตั้งใจในการซื้อสินค้าเสมือนจริง และความเร็วในการซื้อสินค้าเสมือนจริง ผู้เล่นที่เคยเติมเงินในเกมออนไลน์มีรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความตั้งใจในการซื้อสินค้าเสมือนจริง และความเร็วในการซื้อสินค้าเสมือนจริงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ณัฐสรณ์ ตรังคราร, 2564) แต่การศึกษาในครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมการใช้เงินในการเล่นประเภทโมบ้าในการซื้อสกิน ซื้อของแต่งตัวสำหรับการเล่นซื้ออุปกรณ์เสริม และซื้อของเล่นสะสม พฤติกรรมการเล่นเกมประเภทโมบ้านี้ ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการติดเกมการซื้อสินค้าเสมือนในเกมลูปบ็อกซ์และการติดพนันในเกมออนไลน์ของวัยรุ่นไทย ผลการศึกษาพบว่า เล่นเกมผ่าน Platform mobile ร่วมกันกับเพื่อนเป็นทีม เล่นเกมหลังจากที่ทำงานประจำวันเสร็จแล้ว เวลา 20.01 - 24.00 ใช้เวลาในการเล่นเกมโดยเฉลี่ย 1 - 3 ชั่วโมง ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับการศึกษาของ Kim, Y. Y. & Kim, M. H. ที่สรุปว่า ผู้เล่นเกมออนไลน์ใหม่จะมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เล่นเกมออนไลน์ที่ได้รับการยอมรับแล้วตลอดเวลา จึงมีแนวโน้มที่จะติดเกมออนไลน์ (Kim, Y. Y. & Kim, M. H. , 2017) ซึ่งขัดแย้งในส่วนของผู้เล่นเกมประเภทโมบ้า ส่วนใหญ่ เล่นเกมประเภทโมบ้า 1 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่เล่นบน Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมงทั้งบน Platform PC และ Platform Mobile ส่วนใหญ่เล่นในช่วงเวลา 16.00 - 24.00 น. มักชอบเล่นกับ เพื่อนที่เรียน หรือ ทำงาน และผู้เล่นอื่นที่เจอในเกมออนไลน์ ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้า อยู่ในระดับเริ่มต้น ใช้จ่ายเงินในการเล่นประเภทโมบ้าด้วยรายได้ เงินเดือนของตนเอง และมากกว่าร้อยละ 50 ไม่มีการใช้เงิน ซื้อสกิน ซื้อของแต่งตัวสำหรับการเล่น ซื้ออุปกรณ์เสริม และซื้อของเล่นสะสมสำหรับการเล่นเกมประเภทโมบ้า

2. กลยุทธ์ในการสื่อสารทางการตลาดของเกมโมบ้าที่กลุ่มผู้บริโภครับรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งค่อนข้างต่ำ น่าจะเป็นจุดอ่อนของกลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาด ถึงแม้จะมีการสื่อสารผ่านช่องทางโซเชียลมีเดียในหลาย Platform เช่น Platform Facebook Instagram ทวิตเตอร์ ยูทูบ Web site Twitch และ Reddit มีชุมชนของตัวเอง มีสตรีมและหรืออินฟลูเอนเซอร์ช่วยในการโปรโมชัน แล้วก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของข้อคำถามในการวิจัยจะพบว่า กลยุทธ์ที่มีค่าเฉลี่ยการรับรู้สูงสุด คือ การขายโดยบุคคล/การสตรีมมิ่ง โดย Streamer หรือ Influencer ที่มีชื่อเสียงมีส่วนสำคัญในการดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคเกมโมบ้า และ Streamer หรือ Influencer มีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์เกมโมบ้า แต่ก็มีค่าระดับการรับรู้ในระดับมากเท่านั้นยังไม่ถือว่าดีเป็นจุดแข็ง ส่วนกลยุทธ์ด้าน การโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ การประชาสัมพันธ์/อีเวนท์/บูธนิทรรศการ และการจัดโปรโมชันส่งเสริมการขาย ยังมีระดับการรับรู้ของผู้บริโภคในระดับค่อนข้างต่ำ ยังต้องมีการปรับปรุงกลยุทธ์ทางการตลาดในแนวทางใหม่ ๆ อีกต่อไป สอดคล้องกับการศึกษาของ วิไลภรณ์ สำเภาทอง ที่สรุปว่ากลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์ของธุรกิจ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การเข้าใจแบรนด์ และผลิตภัณฑ์เพื่อกำหนดจุดยืนที่ชัดเจนในการสื่อสารไปยังผู้บริโภค 2) การเข้าใจกลุ่มเป้าหมายโดยการเก็บข้อมูลของกลุ่มผู้บริโภคผ่านการสนทนากลุ่ม ซึ่งแบรนด์จะรับฟังความคิดเห็นและสังเกตพฤติกรรมของผู้บริโภคเพื่อ

ค้นหาว่าความต้องการที่แท้จริงของผู้บริโภค คืออะไร 3) การสื่อสารที่ชัดเจน ด้วยใจความเดียว และตอกย้ำข้อความนั้นในทุกช่องทางออนไลน์ที่แบรนด์ใช้ในการสื่อสารไปยังกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย และ 4) การเข้าถึงทุกช่องทางที่ผู้บริโภคอยู่ ทั้งช่องทางออฟไลน์และออนไลน์รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผ่านบล็อกเกอร์แพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และช่องทางออนไลน์ของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์จริงและแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ ได้แก่ 1) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งใหม่ที่ผู้บริโภคจะได้รับไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนวัตกรรม ส่วนผสม และคุณสมบัติ 2) การสร้างคุณค่าให้มากกว่าที่ผู้บริโภคคาดหวัง 3) การเพิ่มยอดขายจากปริมาณการซื้อของผู้บริโภค ทั้งปริมาณในการซื้อผลิตภัณฑ์ต่อครั้ง และความหลากหลายในการซื้อผลิตภัณฑ์ และ 4) การสร้างให้เกิดความภักดีต่อแบรนด์ มาใช้ปรับปรุงกลยุทธ์ในการสื่อสารทางการตลาดเกมประเภทโมบ้าได้ในโอกาสต่อไป (วิไลภรณ์ สำเภาทอง, 2561)

3. ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้า พบว่า อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่าความแตกต่างระหว่างอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพที่ต่างกันส่งผลให้ การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ พลอยรุ่ง แซ่จิ้ง ที่สรุปว่าอาชีพ อายุ ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์คล้ายคลึงกับ อาชีพ อายุ ที่แตกต่างกันมีผลต่อ การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าที่ต่างกัน (พลอยรุ่ง แซ่จิ้ง, 2565) ดังนั้น การวางแผนทางด้านกลยุทธ์ในการสื่อสารจึงควรมีการพิจารณาถึงรายละเอียดทางลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มผู้บริโภค

4. ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคกับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้า พบว่า จำนวนครั้งที่เล่นต่อสัปดาห์ Platform ที่เล่น จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform PC จำนวนชั่วโมงต่อวันที่เล่นบน Platform Mobile ช่วงเวลาที่เล่น ความเชี่ยวชาญ (skill) การเล่นเกมประเภทโมบ้า แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการเล่นเกมประเภทโมบ้า ค่าใช้จ่ายสำหรับการซื้อสินค้า ซื้อของแต่งตัวในเกม อุปกรณ์เสริมในเกม และซื้อของเล่นสะสม ในเกมประเภทโมบ้า มีความสัมพันธ์กับการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหมายความว่าความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมทั้งหมดนี้ส่งผลให้ การรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้า ต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ พลอยรุ่ง แซ่จิ้ง ที่สรุปว่า จำนวนครั้ง จำนวนชั่วโมงและรายจ่ายเกมออนไลน์ ที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมเล่นเกมออนไลน์คล้ายคลึงกับการศึกษาในครั้งนี้ที่ว่า จำนวนครั้ง จำนวนชั่วโมงและรายจ่ายเกมออนไลน์ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการรับรู้กลยุทธ์การสื่อสารทางการตลาดธุรกิจเกมประเภทโมบ้าที่ต่างกัน ดังนั้นการวางแผนทางด้านกลยุทธ์ในการสื่อสารจึงควรมีการพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภค (พลอยรุ่ง แซ่จิ้ง, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัย มีข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง ควรขยายกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา มากกว่าเกมโมบ้า ควรเพิ่มการศึกษาในเรื่องแนวโน้มทางการตลาดและส่วนแบ่งของการตลาดเกมออนไลน์ในตลาดทั้งหมดในเรื่องของกลยุทธ์ทางการตลาดและการรับรู้กลยุทธ์ของผู้บริโภค ควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) หรือเขียนโมเดลทางธุรกิจ เช่น BMC (Business Model Canvas) ของธุรกิจเกมออนไลน์ ผู้ประกอบการควรนำข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ไปวางแผนในการเข้าถึงผู้บริโภคได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น และผู้ประกอบการธุรกิจเกมออนไลน์ประเภทโมบ้า ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้บริโภคและการรับรู้กลยุทธ์ทางการตลาดไปใช้ในการวางแผนธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- กุลธิดา เต๋นวิทยานันท์. (2560). อีสปอร์ต ตลาดสื่อและบันเทิงที่น่าจับตา. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤษภาคม 2566 จาก <https://www.pwc.com/th/en/pwc-thailand-blogs/blog-20170830.html>
- ณัฐพงษ์ สายพิน และวรัญญู คุรุจิต. (2566). แนวทางการจัดการการสื่อสารและผลกระทบของอีสปอร์ตในสังคมไทย. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(10), 133-152.
- ณัฐสรณ์ ตรังศาร. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเติมเงินในเกมออนไลน์ของประชากรในกรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พลอยรุ่ง แซ่จิ้ง. (2565). แรงจูงใจซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์. ใน สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภควัต เจริญลาภ. (2560). ศึกษาคุณค่าและมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของกีฬาอีสปอร์ต. ใน การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจบัณฑิตและการผลิต. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- มายเบสท์. (2566). 20 อันดับ เกม MOBA นำเล่น ปี 2023 รวมเกมสนุก ๆ ที่คนเล่นเยอะที่สุด. เรียกใช้เมื่อ 19 มิถุนายน 2566 จาก <https://th.my-best.com/49479>
- วิกิพีเดีย. (2567). โมบา. เรียกใช้เมื่อ 22 มีนาคม 2567 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%82%E0%B8%A1%E0%B8%9A%E0%B8%B2>
- วิไลภรณ์ สำเภทอง. (2561). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดออนไลน์และการสร้างมูลค่าเพิ่มของธุรกิจผลิตภัณฑ์เวชสำอาง. ใน วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Horthong, G. (2020). IMC Marketing, Marketing that Continues Promotion in 7Ps, Maximum Benefits. Retrieved June 19 , 2023, from <https://ad Addictth.com/knowledge/IMC-Integrated-Marketing-Communication>
- Journey, S. (2020). Let's get to know the MOBA game genre from a business and marketing perspective. (Easy to understand version). Retrieved March 22 , 2024, from <https://www.blockdit.com/posts/5f9bb0299c23100cd3688440>
- Kim, Y. Y. & Kim, M. H. . (2017). The impact of social factors on excessive online game usage, moderated by online self-identity. Cluster Computing, 20(3), 569-582.
- Thongsuk, W. (2022). IMC, how important is integrated marketing communications to business? Retrieved June 19 , 2023, from <https://talkatalka.com/blog/integrated-marketingcommunication/>

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้
ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง*

DIGITAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AFFECTING LEARNING
MANAGEMENT OF TEACHERS IN MUEANG PHATTHALUNG CONSORTIUM UNDER
PHATTHALUNG SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

หฤทัย กาแก้ว* และสมหญิง จันทรุไทย

Haruethai Kakaew and Somying Jantharuthai

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร

Faculty of Education, Bangkokthonburi University, Bangkok

*Corresponding author E-mail: haruthai25.su@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง 2) การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง และ 3) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรเป็นครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง จำนวน 396 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 196 คน วิธิดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน 1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือ 3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) วิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง คือ ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา, การจัดการเรียนรู้ของครู, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

* Received March 14, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

Abstract

This research investigates the digital leadership of school administrators in Mueang Phatthalung, focusing on its impact on teachers' learning management. The study also examines the overall learning management practices of teachers in the same context. The research employed a survey design, with a population of 396 teachers from the Mueang Phatthalung Consortium under the Phatthalung Secondary Educational Service Area Office. A stratified random sampling technique yielded a sample of 196 teachers. The research procedure involved four steps: 1) reviewing relevant literature and existing research, 2) developing research tools, 3) collecting data using 5-point rating scale questionnaires, and 4) analyzing the data. Statistical methods such as frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis were utilized for data analysis. The findings indicate that digital leadership among school administrators in Mueang Phatthalung is at a high level. Additionally, the overall learning management practices of teachers in the same context are rated as the highest. Furthermore, the study identifies three aspects of digital leadership Data - Driven, Digital Citizenship, and Professional Practice that significantly impact teachers' learning management, accounting for 67.8% of the variance at a statistical significance level of 0.01.

Keywords: Digital Leadership of School Administrators, Learning Management of Teachers, Phatthalung Secondary Educational Service Area Office

บทนำ

ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว องค์กรที่สามารถปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้เร็วเท่าไร ย่อมมีความได้เปรียบมากกว่านั้น องค์กรทางการศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อชาติ “เพราะการศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” และได้รับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน เช่น โรคอุบัติใหม่อย่างโควิด - 19 กลายเป็นแรงผลักดันบังคับให้เกิดการปรับตัวและนำมาซึ่งเทคโนโลยีและนวัตกรรมรูปแบบการศึกษาใหม่ ๆ ที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองด้วยรูปแบบที่แตกต่างกลายเป็นโมเดลใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ทั่วโลก การเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงผลักดันให้ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีศักยภาพในการบริหารการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล รวมถึงภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรทางการศึกษาอันจะส่งผลให้นักเรียนมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป (ปณณัฐฐามาเชก, 2565) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึง ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศซึ่งเป็นที่มาของยุทธศาสตร์แห่งชาติสี่ปีเช่นเดียวกันว่า ความเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ซึ่งจะส่งผลต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีลักษณะงานเปลี่ยนไป ความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงจะเพิ่มมากขึ้น แต่หลายอาชีพอาจหายไป หรืออาจถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยหากประเทศ หน่วยงาน หรือองค์กรมีการรับรู้และ

การปรับตัวก่อนจะช่วยสร้างความได้เปรียบจากการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ และยังเพิ่มโอกาสที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาทั้งบุคลากร และองค์กรให้มีความพร้อม และสามารถก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ปณิต ทัด กาญจนะวิสิต, 2560) ประเทศไทยเองก็ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล โดยรัฐบาลได้ประกาศนโยบายประเทศไทย 4.0 หรือ Thailand 4.0 ที่มุ่งขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน บนพื้นฐานของเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น ถือเป็นอีกด้านที่สำคัญที่ต้องเร่งพัฒนาตามนโยบายนี้ เนื่องจากมนุษย์หรือคนนั้นถือเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า แต่การจะพัฒนาคนได้ก็ต้องอาศัยระบบการศึกษาของประเทศที่เป็นรากฐานของการพัฒนา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้ยกระดับคุณภาพของมนุษย์ (กาญจนา เกรียงศรี, 2559) โดยการศึกษาที่จะช่วยผลักดันประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันโลกได้ก็ต้องเป็นการศึกษา 4.0 ที่ไม่ใช่เพียงแค่การให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้า คิดวิเคราะห์วิจารณ์เท่านั้น แต่การศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อสร้างผลงานที่เป็นผลผลิตหรือนวัตกรรมได้ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) สถานศึกษาจึงกลายเป็นแหล่งผลิตเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เปลี่ยนแปลงกลายเป็นประเทศไทย 4.0 ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ที่กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้คนไทยมีทักษะ ความรู้ และความสามารถเพิ่มขึ้น ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ได้เองอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลที่เทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลเป็นอย่างมากนี้ จึงกลายเป็นความท้าทายใหม่ของการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (อดิพร เกิดเรือง, 2560)

ความรู้ใหม่ ๆ มากมายนอกห้องเรียน ทำให้ผู้คนในยุคนี้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและดิจิทัลมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ยิ่งทำให้ผู้คนเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตแทบตลอดเวลาโลกดิจิทัลจึงเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้แวดวงทางการศึกษาหลายประเทศทั่วโลก ปรับตัวก้าวข้ามรูปแบบการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ที่ใช้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน การจัดการเรียนการสอนในยุคนี้ถือว่าเป็นยุคของ “โลก คือ ห้องเรียน” ซึ่งกำลังจะแปรสภาพจากอดีตที่ห้องเรียนเป็นเพียงแค่ห้องสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ ที่มีครูทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับผู้เรียนเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนก็มีหน้าที่รับความรู้จากครูผู้สอน หากแต่รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง อาจกล่าวได้ว่าการศึกษายุคดิจิทัลนี้ ผู้สอนต้องไม่เป็นผู้สอนเพียงอย่างเดียว หากแต่ผู้สอนต้องเรียนรู้พร้อมผู้เรียน ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน แผนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอน หรือนวัตกรรมการสอนใหม่ ๆ ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ทันตามยุคสมัยสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงผกผัน (Disruption) อย่างรวดเร็ว ผู้สอนควรเน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยผู้สอนมีหน้าที่ช่วยแนะนำ (Coaching) ออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project - Based Learning) ผสมผสานกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ นอกจากนี้ผู้สอนควรสอดแทรกทักษะด้านการปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยฉับพลันในเหตุการณ์ต่าง ๆ เพราะสิ่งเหล่านี้มิได้มีอยู่ในเนื้อหาสาระวิชาหรือตำราเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นทักษะชีวิตส่วนตัวที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ด้วยนั่นเอง สถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องปรับองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการบริหารจัดการสถานศึกษาถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเทคโนโลยีดิจิทัลจะเป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารงานองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พัฒนาระบบการทำงาน หรือระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลง

และนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ “หากองค์กรไม่ปรับตัวก็จะถูกปิดตัว ผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าอยู่เฉย ๆ คือ ถอยหลัง เพราะโลกมันวิ่งไปข้างหน้าเร็ว หากท่านรู้ก่อนย่อมได้เปรียบกว่า โดยเฉพาะการประยุกต์นำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา” เป็นโจทย์สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาเพื่อพัฒนาองค์กร การเปลี่ยนผ่านย่อมต้องมาพร้อมกับการเตรียมพร้อม การจัดการทั้งในด้านทรัพยากรบุคคล และการเตรียมพร้อมเพื่อเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล จึงเป็นความท้าทายของผู้บริหารที่จะต้องหาวิธีเปลี่ยนผ่านให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด และสร้างวิสัยทัศน์ขององค์กรให้เติบโตไปพร้อมกับธรรมชาติขององค์กร (ปณณิษฐา มาเชศ, 2565)

การศึกษาบนโลกดิจิทัล (Digital Education) คือ การเรียนรู้ที่เกิดจากการผสมผสานกันระหว่างการเรียนที่มุ่งเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกับการประยุกต์ใช้เข้ากับเทคโนโลยีต่าง ๆ ไปด้วยกัน โดยการเรียนการสอนนั้นจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความคิดสร้างสรรค์ ความคิดเชิงวิเคราะห์ ความคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดอย่างมีระบบ เป็นต้น ซึ่งข้อดีของการศึกษาบนโลกดิจิทัล (Digital Education) การเรียนรู้ในยุคดิจิทัลนั้นมีสภาพเปลี่ยนแปลงไปจากการเรียนรู้ในยุคที่ผ่านมาอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก ผู้เรียนจึงสามารถรับข้อมูลข่าวสารได้ครั้งละเป็นจำนวนมากจากหลากหลายช่องทาง การเรียนรู้ถูกเปิดกว้างไม่จำกัดกรอบอีกต่อไป ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างอิสระตามความต้องการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นที่ไหน หรือเมื่อไหร่ก็ตาม การเรียนรู้จึงเกิดขึ้นได้อย่างก้าวกระโดด ซึ่งทักษะที่จำเป็นกับผู้เรียนในยุคดิจิทัลนี้จึงไม่ใช่แค่ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือการอ่านออก เขียนได้อีกต่อไป แต่ต้องเป็นทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เหมาะสมทั้งต่อการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตของตนเอง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2561) รูปแบบการจัดการเรียนรู้จึงต้องถูกปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองต่อสภาพบริบทของสังคม และความต้องการของผู้เรียนสร้างการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน จัดการเรียนรู้ โดยบูรณาการกับการทำงานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้และต่อยอดออกมาเป็นผลงานใหม่ หรือนวัตกรรมได้ในอนาคต (มานะ สิ้นธวงษานนท์, 2562) สถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผนการเตรียมความพร้อมและฝึกผู้สอนที่ต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการของตนเองให้มีความมั่นใจและความพร้อมใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลตั้งแต่ต้น สามารถทำได้โดยอาศัยทีมงานที่มีความพร้อมและประสบการณ์การสอนในรูปแบบห้องเรียนดิจิทัล มาเป็นผู้ช่วยในช่วงแรกในการเปลี่ยนแปลงห้องเรียนสู่ดิจิทัลเอ็ดดูเคชั่น (Digital Education) นั้น นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีดิจิทัลแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลง ก็คือการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของสถานศึกษา (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561) การสร้างความเข้มแข็งของภาคีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ดังเช่น ครู ผู้ปกครอง สถาบัน ศาสนาและชุมชน ให้มีการประสานงานกันเพื่อให้เกิดการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการบริหารการศึกษา แต่การบริหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น สามารถที่จะดำเนินการได้หลายแนวทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้บริหาร ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความร่วมมือของบุคลากร สถานการณ์และช่วงเวลาล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ดังนั้น การบริหารองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยอาศัยการนำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล มีคุณลักษณะภาวะผู้นำ สามารถบริหารเทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับสถานศึกษาได้ ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัย สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล คือ ครูผู้สอน โดยครูควรได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นผู้แนะนำที่ดีให้แก่ผู้เรียนทั้งในด้าน การจัดการเรียนการสอนที่นอกจากจะสอนเนื้อหาวิชาการ จากรูปแบบการใช้ตำราเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางทฤษฎีและวิชาการ ควรแนะนำ วิธีการเข้าถึงข้อมูลความรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าด้วยตัวเองได้ตลอดเวลา เพื่อสามารถประยุกต์การจัดการเรียนการสอนตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และเพิ่มขีดความสามารถในการแสวงหาข้อมูล

ความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ครูควรนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นพลังในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น ครูในยุคปัจจุบันจึงไม่มีความจำเป็นต้องรู้ทุกอย่าง แต่ควรเป็นผู้แนะนำ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม โดยครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และวิธีการสอนใหม่ เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ได้แต่ประเด็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ครูกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การพัฒนาประเทศให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น ต้องอาศัยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการนั้นประสบผลสำเร็จ การบริหารงานวิชาการจึงนับว่าเป็นงานหลักหรือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการมีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการบริหารการศึกษา และในยุคดิจิทัลมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการใช้ ICT/เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมากขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการในยุคดิจิทัล (ละออง รักนา และคณะ, 2559) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปขยายองค์ความรู้ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารและการจัดการเรียนรู้ของครูรวมถึงนำไปใช้เป็นข้อมูลทางสถานศึกษาต้นสังกัดในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครู และภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา

สหวิทยาเขตเมืองพัทลุง

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง จำนวน 396 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง จำนวน 196 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ความเชื่อมั่นไม่น้อยกว่า 95% และวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนของประชากร (Proportional Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และพยากรณ์ตัวแปรตามจากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยมีวิธีวิจัย 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง 2) ขั้นตอนการศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง และ 3) ขั้นตอนการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอรายละเอียดได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอน จำนวน 196 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงน้อยกว่า 31 ปี วุฒิการศึกษาจบปริญญาตรี และเป็นครูระดับปฏิบัติการ

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และเมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วและด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร มีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมา เป็นด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล และด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เมื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นรายด้านจะมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลในการปฏิบัติงานโดยมีความสอดคล้องกับบริบทโรงเรียน 2) ผู้บริหารนำวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติโดยการมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากร และ 3) ผู้บริหารร่วมกับครูและบุคลากรในการกำหนดนโยบายดิจิทัลและข้อตกลงร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการติดต่อประสานงาน เช่น ไลน์ เพชบุ๊ก อีเมล เป็นต้น 2) ผู้บริหารส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการติดต่อสื่อสารระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนผ่านทางสื่อดิจิทัลต่าง ๆ และ 3) ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้กับผู้ปกครองและชุมชน

2.3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครู ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และสามารถต่อยอดผลงานเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา และ 3) ผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมร่วมกับชุมชนในท้องถิ่น

2.4 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้าถึงการศึกษผ่านการเรียนรู้การอบรมออนไลน์ 2) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้สื่อดิจิทัลในการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และ 3) ผู้บริหารกระตุ้นให้ครูใช้สื่อดิจิทัลในการพัฒนาการปฏิบัติงานจนเกิดเป็นนวัตกรรม

2.5 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสทวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูสร้างแหล่งข้อมูลสารสนเทศผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น Blog, Facebook, Google, Hangout และ E-Classroom 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและ

บุคลากรใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกิจวัตรในการพัฒนางานในสถานศึกษา และ 3) ผู้บริหารพัฒนาระบบ Big Data ในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน

2.6 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างความสัมพันธ์ภายในโรงเรียน 2) ผู้บริหารส่งเสริมให้โรงเรียนมีช่องสื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา และ 3) ผู้บริหารใช้สื่อดิจิทัลในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.7 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมาก 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีจรรยาบรรณในการพัฒนานวัตกรรม โดยไม่คัดลอกผลงานผู้อื่น 2) ผู้บริหารสามารถใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับโรงเรียน และ 3) ผู้บริหารริเริ่มนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม จริยธรรมและกฎหมาย

3. ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติสูงสุด รองลงมาเป็นด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน และด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ และเมื่อวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาในสถานศึกษาสภวิทยาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง เป็นรายด้านจะมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตร โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูจัดทำโครงสร้างรายวิชาแต่ละรายวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา 2) ครูจัดทำหน่วยการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และ 3) ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้

3.2 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการจัดการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงคุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) ครูมีการตรวจสอบองค์ประกอบต่าง ๆ ในแผนการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ และ 3) ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ส่งให้หัวหน้างานบริหาร งานวิชาการตรวจสอบคุณภาพการนำไปใช้อย่างสม่ำเสมอ

3.3 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการเตรียมสื่อการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการเน้นสื่อที่ผู้เรียน และครูผู้สอนจัดทำสื่อที่อยู่รอบตัวมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) ครูเล็งเห็นความสำคัญของการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้โดยนำมาใช้ในทุกครั้ง และ 3) ครูวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแผนที่กำหนดตามความต้องการการใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างเป็นระบบ

3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านเทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับ มากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูสามารถอธิบายเนื้อหาในขณะทำการจัดการเรียนรู้เข้าใจบทเรียนอยู่เสมอ 2) ครูมีการใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจอยู่เสมอ และ 3) ครูมีการใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการสรุปบทเรียนให้กับผู้เรียนอยู่เสมอ

3.5 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงออกในชั่วโมงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการใช้กิริยา วาจา สุภาพ อ่อนหวานกับผู้เรียนอยู่เสมอ และ 3) ครูสร้างข้อตกลง กติกา ในขณะที่เรียนรู้อย่างชัดเจน

3.6 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการพูดคุยกับนักเรียนแบบเป็นกันเองอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการใช้ภาษาในการสื่อสารกับนักเรียนแบบเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ และ 3) ครูมีการสร้างความสัมพันธ์ในห้องเรียนกับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.7 ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูด้านการวัดผลประเมินผล โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐาน ตัวชี้วัดอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูมีการวัดผลประเมินผล ตามสภาพจริงอยู่เสมอ และ 3) ครูมีการออกแบบเครื่องมือ การวัดผล ประเมินผล โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้อยู่เสมอ

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐวุฒิ พงศ์สิริ กล่าวว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลทักษะและกรอบความคิดที่จะเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรนำพาสมาชิกอื่นในองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ ตัวอย่างของทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นในยุคดิจิทัล ได้แก่ ความสามารถในการปรับตัว ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ญัฐวุฒิ พงศ์สิริ, 2560) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุขญา โกลวานิช ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเรียงลำดับ พบว่า ด้านการสื่อสารดิจิทัลมีการปฏิบัติที่สูงสุด รองลงมาเป็นด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลและด้านการรู้ดิจิทัล (สุขญา โกลวานิช, 2563) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มุฮัมมัดรุซสัน ลือบากะลูตติง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กระบี่ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในภาพรวม อยู่ในระดับดี โดยมีภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล รองลงมา คือ ความรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล ส่วนการสื่อสารดิจิทัลเป็นลำดับที่ต่ำที่สุด (มุฮัมมัดรุซสัน ลือบากะลูตติ, 2565)

2. ผลการวิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูมีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์ กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้เน้นกระบวนการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนได้เรียน “วิธีการเรียนรู้” อย่างเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้สอนเป็นผู้ควบคุมให้ผู้เรียนมีการปฏิบัติฝึกฝนจนเกิดทักษะสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้อย่างอัตโนมัติและนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ (ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์, 2563) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปนัดดา พลแสน และคณะ พบว่า ทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (ปนัดดา พลแสน และคณะ, 2561) และสอดคล้องกับ ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า การจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้มีศูนย์ซ่อมบำรุงในกลุ่มเครือข่ายควรมีการจัดตั้งห้องสื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และส่งเสริมการใช้สื่อของนักเรียนและครู การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ญัฐิกานต์ ปังศรีวงศ์, 2563)

3. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว สามารถพยากรณ์ได้ว่าส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาได้ร้อยละ 67.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เนื่องจากภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 3 ด้าน มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ของครู สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการถ่ายทอดวิดีโอ และตัดต่อรูปภาพอยู่ในขั้นต้น ขณะที่สมรรถนะทางดิจิทัลด้านการใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ การเข้าเว็บไซต์ อพโหลดไฟล์ หรือประชุมออนไลน์ อยู่ในระดับปานกลาง และมีสมรรถนะทางดิจิทัลด้านการส่งอีเมล การดาวโหลดไฟล์ การส่งข้อความออนไลน์อยู่ในระดับสูง (Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A., 2021)

องค์ความรู้ใหม่

มีข้อค้น พบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงระดับมาก คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ในขณะที่ระดับมากที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว และด้านความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร ซึ่งข้อค้นพบนี้เป็นบริบทเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสภวิทยาเขตเมืองพัทลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำดิจิทัลด้านการเป็น

ผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วเพราะจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1.2) ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมกันในการสร้าง ออกแบบ และพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนในการจัดการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนยิ่ง ๆ ขึ้นไป และเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักสูตรจะต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ 1.3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูได้ และ 2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 2.1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีความพร้อมและความเข้าใจทางเทคโนโลยีดิจิทัล 2.2) ควรมีการศึกษาและพัฒนาตัวบ่งชี้ด้านภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาสหวิทยาเขตเมืองพัทลุง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 2.3) ควรมีการนำเอาองค์ประกอบด้านการรู้ดิจิทัลและด้านการมีวิสัยทัศน์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เกรียงชี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน Education for Sustainable Development (ESD). วารสารสมาคมวิจัย, 21(2), 13-18.
- จิณณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. อุบลราชธานี: ศิริธรรมออฟเซต.
- ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ. (2560). ผู้นำในยุคดิจิทัล Economy. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2566 จาก <http://www.dharmniti.co.th/ผู้นำในยุค-digital-economy>
- ณัฐกานต์ ปังศรีวงศ์. (2563). การพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนตลาดหนองหวายสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาครุศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปนัดดา พลแสน และคณะ. (2561). บทบาทส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 15(28), 172-183.
- ปิ่นทนต์ กาญจนะวสิต. (2560). โลกยุค 4.0. เรียกใช้เมื่อ 1 กรกฎาคม 2566 จาก [http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8455/8455 โลกยุค% 204.0.pdf](http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc_pr/ndc_2560-2561/PDF/m8455/8455%204.0.pdf)
- ปุ่นณัฐ มาเชก. (2565). โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนิสิตระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. HRD Journal, 13(1), 18-28.
- มานะ สินธุวงษานนท์. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21. วารสารนาครบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(2), 118-128.
- มูฮำหมัดรุสสัน ลือบาเกลูติ. (2565). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมตรี กระบี่. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ละออง รักนา และคณะ. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. สึกษา วารสารศึกษาศาสตร์, 3(2), 80-89.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก https://www.nesdc.go.th/ewtdl_link.php?nid=6422
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ร่างยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. เรียกใช้เมื่อ 20 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.nsc.go.th/wpcontent/uploads/2018/08/draftstg20apr.pdf>
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชญา โกมลวานิช. (2563). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อดิพร เกิดเรือง. (2560). การส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับสังคมไทยในยุค ดิจิทัล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 10(1), 173-183.
- Asio, J. M. R., & Bayucca, S. A. (2021). Spearheading education during the COVID-19 rife: Administrators' level of digital competence and schools' readiness on distance learning. *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology*, 3(1), 19-26.
- Krejcie & Morgan. (1970). Approach in Quantitative Research. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 7(2), 112-125.

การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติต่อทูตตราสินค้า
และภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน*

ONLINE ADVERTISING MEDIA EXPOSURE ATTITUDE TOWARDS
BRAND AMBASSADOR AND BRAND IMAGE THAT INFLUENCES
THE INTENTION TO PURCHASE CELINE BRAND PRODUCTS

ปุนณภา ชุมเพชร*, ศรัณย์ธร ศศิธรนากรแก้ว, วราพรรณ อภิศุภโชค

Punnapha Chumpetch, Saranthorn Sasithanakornkaew, Warapan Apisuphachok

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Humanities, Kasetsart University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: punnapha.ch@ku.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้า 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์กับความตั้งใจซื้อสินค้า 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้ากับความตั้งใจซื้อสินค้า 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของตราสินค้ากับความตั้งใจซื้อสินค้า 5) เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่มีความสนใจในสินค้าแบรนด์เนมและเคยเห็นภาพ ลิซ่า แบล็คพิ้งค์ กับสินค้าแบรนด์ซีลีนบนสื่อออนไลน์ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์สถิติ เชิงอนุมาน โดยใช้การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ค่าสถิติสหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะประชากรจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์แตกต่างกัน 2) การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้า 3) ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้า 4) ภาพลักษณ์ของตราสินค้ามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้า 5) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ และภาพลักษณ์ของตราสินค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สื่อโฆษณาออนไลน์, ทูตตราสินค้า, ภาพลักษณ์ของตราสินค้า, ทศนคติ

Abstract

This study aimed to examine 1) Investigate the differences between demographic characteristics and online advertising receptiveness using celebrities as brand ambassadors. 2) Examine the relationship between online advertising receptiveness and purchase intention.

* Received March 17, 2024; Revised March 29, 2024; Accepted March 31, 2024

3) Explore the relationship between attitudes towards brand ambassadors and purchase intention. 4) Study the relationship between brand image and purchase intention. 5) Assess the influence of online advertising receptiveness, attitudes towards brand ambassadors, and brand image on the purchase intention of CELINE brand products. It's a quantitative study with a sample of 400 participants who were at least 18 years old and individuals interested in branded products who have seen images of Lisa, Blackpink, and CELINE brand products online. Data were gathered through a questionnaire, while descriptive statistics, including percentages, means, and standard deviations, were utilized to examine the results. Research hypotheses were tested with inferential statistical analysis in the form of a t - test, one-way ANOVA, correlation statistics, and multiple regression analysis. The findings reveal that 1) Different demographic characteristics such as gender, age, and occupation have a significant impact on online advertising receptiveness. 2) Online advertising receptiveness is correlated with purchase intention. 3) Attitudes towards brand ambassadors are related to purchase intention. 4) Brand image is associated with purchase intention. 5) Multiple regression analysis reveals that online advertising receptiveness and brand image significantly influence purchase intention at a statistically significant level of 0.05.

Keyword: Online Advertising Media, Brand Ambassador, Brand Image, Attitude

บทนำ

ปัจจุบันการปรับกลยุทธ์ของแบรนด์เนมเน้นการรองรับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยและการปรับภาพลักษณ์ในการสื่อสารทางการตลาด เช่นแบรนด์ซีลีน ที่เป็นตัวอย่างของการรีแบรนด์ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก จากการที่แบรนด์ปรับภาพลักษณ์ของแบรนด์ใหม่ตั้งแต่ปี 2019 ให้เป็นสไตล์เน้นความหรูหราแบบมินิมอลและเรียบง่ายสามารถใช้งานได้ในทุกโอกาส และมีการใช้สัญลักษณ์ของแบรนด์ เชื่อมโยงกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้แบรนด์ยังมีการเลือกใช้ ลิซ่า ลลิษา มโนบาล สมาชิกวงเกิร์ลกรุ๊ปแบล็คพิ้งค์ (BlackPink) เป็นทูตตราสินค้าระดับโลก (Global Brand Ambassador) คนแรกของแบรนด์ซีลีน เนื่องจากลิซ่าเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมาก โดยมีผู้ติดตามมากกว่า 100 ล้านคน ในบัญชี Instagram ซึ่งการเลือกใช้ทูตตราสินค้าเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ในการสร้างความน่าสนใจกับกลุ่มเป้าหมายในยุคปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของแบรนด์ซีลีน ในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในวงการสินค้าแบรนด์เนมและความต้องการของผู้บริโภคในสมัยปัจจุบันและในอนาคต (ธารารัตน์ ภูมาลี, 2565)

ในกรณีของ ลิซ่า ถือว่ามีผลต่อการเติบโตของแบรนด์ซีลีน เป็นอย่างมากโดยทำให้สินค้าที่เธอสวมใส่ทำให้แบรนด์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นมากถึง 66% จากทั่วโลก อาทิเช่น เมื่อลิซ่าสะพาย Ava Bag Vintage ถ่ายรูปพร้อมกับใส่เสื้อวินเทจของแบรนด์ลง Instagram ส่วนตัว หลังจากนั้นไม่นานกระเป๋า Ava Bag Vintage กลายเป็นกระเป๋าที่มีคนต้องการเป็นอย่างมากและเป็นสินค้าที่ Sold out อย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดกระแส “กระเป๋าของลิซ่า” ซึ่งทำให้แบรนด์มีการปรับราคาขึ้นตลอดเพราะความต้องการของผู้บริโภคสูงขึ้นเป็นอย่างมาก และข้อมูลของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า บริษัท ซีลีน (ประเทศไทย) จำกัด ผู้จัดจำหน่ายสินค้าแบรนด์ซีลีนในประเทศไทย ได้รายงานผลประกอบการปี 2565 แบรนด์มีรายได้ 2,014 ล้านบาท เติบโตจากปีก่อน 2564 ถึง 191 % และมีกำไรเป็นจำนวน 294 ล้านบาท จะเห็นได้ว่ารายได้และกำไรของแบรนด์ซีลีน ในประเทศไทยเติบโตเร็วเป็นอย่างมาก ความสำเร็จแบรนด์ซีลีนที่เกิดขึ้นหลังจาก ลิซ่าได้รับตำแหน่ง Global Brand Ambassador และเป็นผลมาจากกลยุทธ์ที่สร้างความรับรู้และเข้าถึงกลุ่มลูกค้าใหม่โดยเฉพาะในวงการแฟชั่นและการซื้อสินค้าแบรนด์หรู (ลงทุนเกิร์ล, 2566)

ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีการโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทในวงการสื่อโฆษณาทั่วโลกเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อโฆษณาทำให้เกิดอิทธิพลต่อการขึ้นชอบสินค้าแบรนด์หรู เป็นเพราะมีการเข้าถึงเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตในยุคปัจจุบันและประกอบกับสื่อโซเชียลมีเดียที่มีมากขึ้น ทำให้มีพื้นที่ในการโฆษณาที่เพิ่มขึ้นตาม และมีพื้นที่มากพอสำหรับการโฆษณาสินค้าและบริการ ด้วยเหตุนี้การโฆษณาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือใช้ในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ การเข้ามาของสื่อสังคมออนไลน์ หรือโซเชียลมีเดีย (Social Media) ที่เข้ามาเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิต การรับรู้ ข่าวสาร การซื้อสินค้า และบริการของผู้บริโภคด้วยข้อมูลจำนวนมากที่ถูกส่งผ่านมาถึงผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว (ศศิมา อุดมศิลป์, 2557) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน ว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด เมื่อมีการปรับภาพลักษณ์ของแบรนด์และที่ตลอด 75 ปีที่ผ่านมา การมีลิซ่า เป็น Global Brand Ambassador คนแรกของแบรนด์ซีลิน ส่งผลดีกับแบรนด์ซีลินอย่างไร เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเจ้าของแบรนด์ และนักโฆษณา ในการตัดสินใจเลือกใช้ผู้ที่มีชื่อเสียงที่เหมาะสมในการเป็นผู้นำเสนอให้กับตราสินค้า ที่จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทางการสื่อสารการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านการโฆษณา และการสื่อสารการตลาดที่จะนำไปศึกษาเรื่องการให้ผู้มีชื่อเสียงสินค้าที่มีชื่อเสียง เกี่ยวกับทัศนคติและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อโฆษณาสินค้าที่ใช้ทูตตราสินค้าในการเป็นผู้นำเสนอสินค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างลักษณะทางประชากรกับการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลิน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของทูตตราสินค้ากับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาพลักษณ์ของตราสินค้ากับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน
5. เพื่อศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทัศนคติต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้าต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรในการศึกษาเป็น ผู้ที่มีความสนใจในสินค้าแบรนด์เนมและเคยเห็นภาพ ลิซ่า แบล็คพิ้งค์ กับสินค้าของแบรนด์ซีลิน บนสื่อออนไลน์ และมีอายุ 18 ปีขึ้นไป เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยสูตรของ W.G. Cochran ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 5 จำนวน 400 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non - probability Sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์โดยใช้ แนวความคิดที่ได้ศึกษาค้นคว้า คำถามคัดกรอง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบถามเที่ยงตรงของแบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวม ข้อมูลเพื่อให้ได้คำตอบตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณา

2. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำผลที่ได้มาหาค่าความน่าเชื่อถือ โดยใช้สูตร Cronbach's Alpha ดังนี้ ค่าความเชื่อมั่น การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ 0.80 ค่าความเชื่อมั่นของทัศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีน 0.88 ค่าความเชื่อมั่นภาพลักษณ์ของแบรนด์ซีลีน 0.98 ค่าความเชื่อมั่นการตัดสินใจซื้อ 0.87

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ ผ่าน Google Forms โดยนำแบบสอบถามไปโพสต์ไว้ที่กลุ่ม Facebook อาทิเช่น กลุ่มตัวแม่ป้ายยาแบรนด์เนม กลุ่ม CELINE Market Thailand ในการตอบแบบสอบถามมีคำถามคัดกรอง และใช้ระยะเวลาในการเก็บแบบสอบถาม 1 เดือน คือ เดือนพฤษภาคม 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานประกอบด้วย ค่าสถิติ t - test ค่าสถิติ One - Way ANOVA ค่าสถิติสหสัมพันธ์ ใช้ทดสอบเพื่อหาค่าความสัมพันธ์กำหนด และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทางประชากร

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ย ต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 60,000 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า Instagram มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 รองลงมา คือ TikTok มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76 รองลงมา คือ Facebook มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 รองลงมา คือ YouTube มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และ Twitter มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48

ส่วนที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้า

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่มีต่อ ลิซ่า แบล็คพิ้งค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าเฉลี่ยรวม 4.99 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย พบว่า ด้านความดึงดูดใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 รองลงมา ด้านความไว้วางใจ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99 ด้านความเชี่ยวชาญ ด้านความเคารพ ที่มีค่าเท่ากัน คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99 และด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.99

ส่วนที่ 4 ภาพลักษณ์ของแบรนด์ซีลีน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการรับรู้หรือการรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้ต่อภาพลักษณ์ของแบรนด์ซีลีนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.83 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านข้อมูลผู้บริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 รองลงมา ด้านการออกแบบ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 รองลงมา ด้านโฆษณาชื่อเสียง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 รองลงมา ด้านราคาและคุณค่า ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 และด้านบริการและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79

ส่วนที่ 5 ความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวม 4.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนซ้ำอีก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 และในอนาคตกลุ่มตัวอย่างจะแนะนำให้บุคคลอื่นซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.76

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ผู้บริโภคที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ มีผลต่อการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ผู้บริโภคที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนแตกต่างกันจึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้ทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้ทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.265 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 3 ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน ผลการวิจัยพบว่า ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.103 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 4 ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.228 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สมมติฐานที่ 5 การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต้น การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลีนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีน

ข้อ	ตัวแปรอิสระ	b	β	t	Sig.t
1.	การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์	0.103	0.233	4.895	.000*
2.	ทศนคติที่มีต่อทูตตราสินค้า	0.162	0.065	1.351	.177
3.	ภาพลักษณ์ของตราสินค้า แบรนด์ซีลีน	0.059	0.191	3.960	.000*
R = .110, Adjust R = .103, F = 16.325, Sig = 0.000*					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อทำการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรอิสระจำนวน 3 ตัวแปร ประกอบด้วย การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทักษะการที่มีต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าและภาพลักษณ์ของตราสินค้า แปรผันได้ร้อยละ 10.3 ($\text{Adjust } R = .103$)

ทั้งนี้ พบว่า มีตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ชิลินทั้งหมด 2 ตัวแปร เรียงลำดับจากค่าอิทธิพล (β) ดังนี้ การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ($\beta = 0.233$) และ ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ชิลิน ($\beta = 0.191$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ชิลินแตกต่างกัน

เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีผลต่อการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ชิลินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า เพศ อายุ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่มีความแตกต่างกันออกไปตามความสนใจของตนเอง อาทิเช่น วัยรุ่นเพศหญิง มีความสนใจในสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นกระแสตลอดเวลา ตามแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน ที่กล่าวว่า บุคคลแต่ละบุคคลมีคุณลักษณะที่เป็นแบบเฉพาะของตน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยคุณลักษณะดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารในการสื่อสาร เช่น เพศหญิงกับเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งในเรื่องความคิด ค่านิยม และทัศนคติ เพราะวัฒนธรรมและสังคมมีการกำหนดบทบาทของความแตกต่างกันทางเพศ โดยเพศหญิงจะถูกชักจูงได้ง่ายกว่าเพศชาย คนที่อายุน้อยจะมีความคิดที่เป็นเสรีนิยมมากกว่า มีทัศนคติมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมากกว่า ส่วนคนที่อายุมากจะมีความคิดแบบอนุรักษนิยม มีความระมัดระวัง เป็นเพราะมีประสบการณ์มากกว่านอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในด้านการชักจูงใจที่ทำให้คนอายุต่างกันไป มีพฤติกรรมและความคิดที่ต่างกันไปอีกด้วย ต่อมาอาชีพที่มีความแตกต่างกัน ย่อมมีอุดมการณ์ มีความคิด และมีค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไป เช่น ผู้ที่ทำงานธุรกิจภาคเอกชน มักจะคำนึงถึงรายได้เป็นส่วนใหญ่ และการมีศักดิ์ศรีของตนเอง ด้วยเงินทองที่สามารถจะซื้อหรือจับจ่ายใช้สอยในสิ่งที่ต้องการ เพื่อรักษาสถานภาพในสังคมของตนเอง (สตะเวทิน ปรมะ, 2546) นอกจากนี้การศึกษาของ โชติกา วิบูลย์ศิริวงศ์ ได้ทำการศึกษารื่อง อิทธิพลของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงกับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านอินสตาแกรม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน อาชีพ ที่มีความแตกต่างกัน มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านอินสตาแกรมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร (โชติกา วิบูลย์ศิริวงศ์, 2560)

การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้ทูตตราสินค้าแบรนด์ชิลินมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าสินค้าแบรนด์ชิลิน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้ทูตตราสินค้าแบรนด์ชิลินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความตั้งใจซื้อสินค้าสินค้าแบรนด์ชิลินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.265 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริโภคมีการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ตรงกับ ความสนใจของตนเองมากเท่าไร ก็ส่งผลให้มีความตั้งใจซื้อสินค้ามากขึ้นไปด้วยเพราะอิทธิพลของการโฆษณา สามารถสร้างการรับรู้กระตุ้นให้เกิดความอยากซื้อ ตามที่แนวคิดของ Atkin ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารมาก และมีระยะเวลาในการเปิดรับข่าวสารนาน ๆ จะเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เพราะข่าวสารจะทำให้ผู้ที่เปิดรับมีความทันสมัยรู้เท่าทันสถานการณ์ต่าง ๆ กว่าผู้ที่เปิดรับข่าวสารน้อย อย่างไรก็ตามมนุษย์นั้นไม่ได้ เปิดรับข้อมูลข่าวสารทั้งหมดที่เกิดขึ้น แต่มนุษย์จะเลือกรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวข้องกับตัวเองมากกว่า (Atkin, C. K., 1973) นอกจากนี้การศึกษาของ วิชญ์ชยา จิตติจิรวิญญ์ ได้ทำการศึกษา

เรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมความงาม พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ ส่งผลให้เกิดการตัดสินใจซื้ออาหารเสริมความงามของผู้บริโภค โดยเมื่อผู้บริโภคตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการของตนเองแล้ว ผู้บริโภคจะทำการเปิดรับสื่อออนไลน์ เพื่อค้นหาข้อมูลที่ตนเองสนใจ แล้วจึงจะทำการตัดสินใจซื้อด้วยภาพวีวผลิตภัณฑ์ผ่านทางช่องทางออนไลน์ (วิชัญญา ฐิติจิรวิชัย, 2561)

ทัศนคติที่มีต่อทูตราสินค้าแบรนด์ซีลินมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติที่มีต่อทูตราสินค้าแบรนด์ซีลินมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.103 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดี รู้สึกเคารพ ชื่นชอบ รู้สึกน่าดึงดูดใจจนเกิดการติดตามบุคคลที่มีชื่อเสียง และเกิดการอยากใช้ของที่เหมือนกับบุคคลนั้น ทำให้นำไปสู่ความตั้งใจซื้อสินค้า ตามแนวคิดของ รัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล ที่กล่าวว่า คุณลักษณะบุคคลที่มีชื่อเสียง เพื่อใช้ในการสร้างแบรนด์นั้นจะต้องมี ความน่าดึงดูดใจต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพของพรีเซนเตอร์ ความไว้วางใจที่กลุ่มเป้าหมายยึดถือเป็นแบบอย่าง เป็นการชื่นชอบ ชื่นชมในตัวพรีเซนเตอร์นั้น ๆ ความเคารพที่เกิดจากการประสบความสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับ และความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น อายุ เพศ เชื้อชาติ ระดับทางสังคม (รัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล, 2554) นอกจากนี้การศึกษาของ โชติกา วิบูลย์ศิริวงศ์ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงกับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านอินสตาแกรม ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านความดึงดูดใจ ด้านความเคารพ และด้านความไว้วางใจ ด้านความเหมือนกับกลุ่มเป้าหมาย และด้านความชำนาญเชี่ยวชาญ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านอินสตาแกรม (โชติกา วิบูลย์ศิริวงศ์, 2560)

ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลินมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน ผลการวิจัยพบว่า ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลิน มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.228 เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ภาพลักษณ์ของตราสินค้าแบรนด์ซีลินสามารถตอบสนองคุณค่าของความรู้สึกผู้บริโภคได้บ่งบอกถึงความหรูหราในแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของทางแบรนด์และสร้างคุณค่าให้กับผู้บริโภค จนทำให้นำไปสู่ความตั้งใจซื้อสินค้า ตามแนวคิดของ Nagashima ที่กล่าวว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อตราสินค้ามีผลต่อความตั้งใจซื้อ ซึ่งสินค้าที่ผู้บริโภคจะตั้งใจซื้อต้องมีความโดดเด่นและแตกต่างจากตราสินค้าคู่แข่ง โดยระดับการรับรู้หรือการรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในปัจจัยต่างๆ อย่าง เรื่องราคา และคุณค่า เรื่องการบริการและการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ เรื่องการโฆษณาและชื่อเสียง เรื่องการออกแบบ และเรื่องข้อมูลของผู้บริโภค (Nagashima, A., 2017) นอกจากนี้การศึกษาของ อัจฉรา วิศวาทกุล ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาหาคุณลักษณะที่นำไปสู่คุณค่าจากการบริโภคกระเป๋าลักซ์ชัวรี่แบรนด์มือหนึ่ง ตามทฤษฎี Means - end พบว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากตราสินค้านั้นสามารถตอบสนองคุณค่าในด้านของความรู้สึกเติมเต็มความต้องการให้กับผู้บริโภคได้โดยตรง และตราสินค้ายังสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของผลิตภัณฑ์ สร้างความหรูหราให้กับผู้บริโภค ทำให้เกิดคุณค่าสร้างความมั่นใจในตนเองให้กับผู้บริโภค จนกระทั่งตราสินค้ายังสามารถบ่งบอกความเป็นตัวตนและสร้างภาพลักษณ์ของผู้บริโภคให้สังคมได้รับรู้อีกด้วย (อัจฉรา วิศวาทกุล, 2562)

การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทัศนคติที่มีต่อทูตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้า แบรนด์ซีลิน มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลิน ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลินของผู้บริโภคมากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.233 แสดงให้เห็นว่า หากผู้บริโภคมีการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่มากขึ้น การตัดสินใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลินมากขึ้นไปด้วย นอกจากนี้การศึกษาของ สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (โทรคมนาคมแห่งชาติ, 2562)

ที่ได้สำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มการรับชมสื่อภาพเคลื่อนไหวของคนไทย ปี 2562 โดยดำเนินการสำรวจโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 10,000 คนจากคนทั่วประเทศ พบว่า โฆษณามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจถึงร้อยละ 83.3

นอกจากนี้ พบว่า ภาพลักษณ์ของตราสินค้ามีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนของผู้บริโภค รองลงมาจาก การเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.191 แสดงให้เห็นว่า หากผู้บริโภคมีการรับรู้ภาพลักษณ์ของตราสินค้ามากขึ้น การตัดสินใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนมากขึ้นไปด้วย และ ตามที่แนวคิดของ Keller ที่กล่าวว่า ภาพลักษณ์ตราสินค้าเป็นการรับรู้ของผู้บริโภคต่อตราสินค้าใดสินค้าหนึ่ง ซึ่งเกิดจากการเชื่อมโยงที่มีต่อตราสินค้าที่เกิดขึ้นในความทรงจำของผู้บริโภค โดยที่การเชื่อมโยงนั้นจะทำการส่งผ่าน ความหมายที่เกี่ยวข้องกับตราสินค้าไปยังผู้บริโภค โดยที่การรับรู้จะเป็นทั้งการรับรู้ด้านเหตุผลและด้านอารมณ์ ที่มีต่อตราสินค้านั้น และถ้าหากตราสินค้านั้นมีภาพลักษณ์ที่ดีก็จะสามารถเชื่อมโยงกับความรู้สึกที่จะดึงดูดให้ ผู้บริโภคอยากซื้อและอยากเป็นเจ้าของตราสินค้านั้นอย่างไม่มีข้อแม้ (Keller, K. L., 1993)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 26 - 35 ปี ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 40,001 - 60,000 บาท มีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ อยู่ใน ระดับมากที่สุด ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ ที่แตกต่างกันมีการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ที่ใช้บุคคลที่มี ชื่อเสียงเป็นทูตตราสินค้าแบรนด์ซีลีนที่แตกต่างกัน และการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทักษะที่ดีต่อทูตตราสินค้า และภาพลักษณ์ของตราสินค้า แบรนด์ซีลีนมีผลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 จากการศึกษาการเปิดรับสื่อโฆษณาออนไลน์ ทักษะที่ดีต่อทูตตราสินค้าและภาพลักษณ์ของตราสินค้าที่ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อสินค้าแบรนด์ซีลีนผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังนี้ หากนักการตลาดหรือ ผู้ประกอบการต้องการที่ใช้ทูตตราสินค้าและอยากให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อทูตตราสินค้า ควรเลือกใช้ทูตตรา สินค้าที่มีคุณลักษณะด้านความดึงดูดใจ เป็นลำดับแรก และใช้คุณลักษณะด้านความไว้วางใจ เป็นลำดับถัดมา และ ในส่วนของภาพลักษณ์ของตราสินค้า ควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านข้อมูลผู้บริโภคเป็นอันดับแรก เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเทรนด์แฟชั่นในขณะนั้นที่จะสามารถช่วยดึงดูดใจได้ คุณลักษณะด้านการออกแบบ เป็นลำดับถัดมา เนื่องจากหากเรารู้ความต้องการของผู้บริโภค หรือเมื่อมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายแล้วจะทำให้มีการออกแบบ สินค้าให้ตรงกับกลุ่มผู้บริโภคมากยิ่งขึ้นนำไปสู่การตัดสินใจซื้อได้ในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- โชติกา วิบูลย์ศิริวงศ์. (2560). อิทธิพลของการโฆษณาโดยใช้บุคคลที่มีชื่อเสียงกับการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่าน อินสตาแกรมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ สื่อสารเชิงกลยุทธ์. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- โทรคมนาคมแห่งชาติ. (2562). สำรวจพฤติกรรมและแนวโน้มการรับชมสื่อภาพเคลื่อนไหวของคนไทย ปี 2562. เรียกใช้เมื่อ 1 มีนาคม 2567 จาก <https://www.nbtc.go.th/News/Information/39402.aspx>
- ธารารัตน์ ภูมาลี. (2565). ความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพของผู้บริโภคและบุคลิกภาพแบรนด์แฟชั่นระดับไฮเอนด์. ใน สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ภัสสรนันท์ อเนกธรรมกุล. (2554). ผลกระทบจากการใช้บุคคลที่มีชื่อเสียง (Celebrity) ที่เป็นผู้นำเสนอสินค้า หลากหลายตราสินค้าในงานโฆษณา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการตลาด. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ลงทุนเกิร์ล. (2566). อัปเดต CELINE ประเทศไทย ปี 2565 รายได้ 2,014 ล้าน กำไรโต 600%. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2566 จาก <https://www.longtungirl.com/11394>
- วิชัญชยา ฐิติจิรวิชัย. (2561). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคผลิตภัณฑ์อาหารเสริมความงาม. ใน สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ศศิมา อุดมศิลป์. (2557). กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดโดยใช้ผู้ทรงอิทธิพลออนไลน์ในธุรกิจร้านอาหาร. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สตะเวทิน ประมข. (2546). หลักนิเทศศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา วิสารทกุล. (2562). การศึกษาหาคุณลักษณะที่นำไปสู่คุณค่าจากการบริโภคกระเป๋าลักซ์ซัวรี่แบรนด์มือหนึ่งตามทฤษฎี Means-end. ใน สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Atkin, C. K. (1973). New model for mass communication research. New York: Free Press.
- Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, measuring and managing customer-based equity. *Journal of Marketing*. *Journal of Marketing*, 57(1), 1 - 22.
- Nagashima, A. (2017). A comparison of Japanese and U.S. attitudes toward foreign Products. *Journal of Marketing*, (34),1, 68 - 74.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ เป็นวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยเน้นสาขาวิชาพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาชุมชน การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ รวมถึงสหวิทยาการอื่น ๆ อาทิ วิทยาศาสตร์สุขภาพ หรือการพยาบาล

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double Blind Peer – Reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยเสนอหรือกำลังเสนอตีพิมพ์ในวารสารวิชาการใดมาก่อน **วารสารมีกำหนดออกปีละ 12 ฉบับ (รายเดือน)** ดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม	ฉบับที่ 2 เดือนกุมภาพันธ์	ฉบับที่ 3 เดือนมีนาคม
ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน	ฉบับที่ 5 เดือนพฤษภาคม	ฉบับที่ 6 เดือนมิถุนายน
ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม	ฉบับที่ 8 เดือนสิงหาคม	ฉบับที่ 9 เดือนกันยายน
ฉบับที่ 10 เดือนตุลาคม	ฉบับที่ 11 เดือนพฤศจิกายน	ฉบับที่ 12 เดือนธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬานาครทรรศน์

- 1) **บทความวิจัย (Research Article)** เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับพุทธศาสนา บริหารการศึกษา ปรัชญา จิตวิทยา การพัฒนาสังคม นิติศาสตร์ การศึกษาเชิงประยุกต์ สหวิทยาการอื่น ๆ
- 2) **บทความวิชาการ (Academic Article)** เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 – 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ TH SarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 300 คำตอบทคัดย่อ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3 - 5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจาก หัวข้อใหญ่ 1 Tab และ หัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ควรเว้นระยะพิมพ์ 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student Centred Learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) บทนำ (Introduction) ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย
- 7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป
- 8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น วารสาร ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์ และรายการอ้างอิงจะต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการอ้างอิง/1 บทความ ทั้งนี้ วารสารขอปฏิเสธการอ้างอิงหรือข้อมูลการอ้างอิงที่อยู่ในรูปแบบออนไลน์ หรือเว็บไซต์ (URL) เนื่องจากไม่สามารถระบุฐานข้อมูลชัดเจน เพื่อสามารถสืบค้นภายหลังได้

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม - ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด - ปิด แล้วระบุชื่อ - นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่าง “...โดยการส่งเสริมการประกอบวิชาชีพชุมชนโรงเรียน ซึ่งเป็นนวัตกรรมต้นแบบครบวงจรทั้งการเรียนรู้การผลิต (พอเจตน์ ธรรมศิริขวัญ, 2563) ทั้งนี้เพื่อค้นหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล จนนำไปสู่การจัดการปัญหาของตนเองได้...” เอกสารอ้างอิงที่ใช้อ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า มาด้วย เว้นวรรคหนึ่งครั้งแล้วตามด้วยอ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ตัวอย่าง เช่น “ดูกรภิกษุทั้งหลาย จักร 4 ประการนี้ เป็นเครื่องเป็นไปแก่มนุษย์และเทวดาผู้ประกอบ เป็นเครื่องที่มนุษย์และเทวดาประกอบแล้ว ย่อมถึงความเป็นผู้ใหญ่และความไพบลูญในโคะทั้งหลาย ต่อกาลไม่นานนัก” (อง.จตุกก. 21/31/37) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) เป็นต้น

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อผู้แต่งแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมชื่อผู้แต่งทั้งสองราย แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ และเชมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2560)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อของผู้แต่งรายแรกแล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ศุศราภรณ์ แต่งตั้งลำ และคณะ, 2560)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคนให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงปัจจุบันมากที่สุด

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่ง ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kemp, S., 2020)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองรายให้อ้างนามสกุลและอักษรย่อของผู้แต่งทั้งสองราย โดยใช้เครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลางระหว่างนามสกุลของผู้แต่งทั้งสอง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Levinson, D. & Ember, M., 1996)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรกตามด้วย et al. แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ (Davis, S. N. et al., 2020)

กรณีการอ้างอิงผู้แต่งคนเดียวกัน เผยแพร่ปีเดียวกัน แต่ผลงานต่างกัน ให้กำหนดลำดับของเอกสารอ้างอิงโดยใช้ตัวอักษรอิงตามลักษณะภาษาของเอกสารอ้างอิง ต่อท้ายปีที่เผยแพร่แทน เช่น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560 ก) (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2560 ข) (Kemp, S., 2020 A) (Kemp, S., 2020 B) เป็นต้น

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์ หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระมหาสุทนต์ อากาศโร. (2548). เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง/ (เลขหน้าที่ย่าง).// สถานที่พิมพ์:
/ สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุกิจ สุกจินโธ. (2559). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวิระ. ทฤษฎี และวิธี
วิทยาของการวิจัยวัฒนธรรม. (หน้า 112). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), / เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

จิตวุฒิ หมั่นมี. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์,
3(1), 25-31.

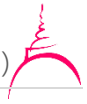
(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่ย่าง, หน้า เลขหน้าที่ย่าง). สถานที่พิมพ์: / สำนักพิมพ์
หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาจพันธ์. (2537). หม้อคอกควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-
275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

สมบุญ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาสัจ 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
นายมนัส ภาควณิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

วรพล ไม้สน (พลังวัชร). (5 พ.ย. 2559). หลักการ วิธีการ เป้าหมาย ในการปรึกษาทางโหราศาสตร์. (นางณัฐณัช แก้วผลึก, ผู้สัมภาษณ์)

(9) กฎหมาย, ระเบียบ, พระราชบัญญัติ หรือ ประกาศ ที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).// ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วัน เดือน ปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

-:ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.(2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2551). การแพทย์ยุคใหม่ในพุทธทัศน์. (พิมพ์ครั้งที่ 6).กรุงเทพมหานคร: สหธรรมิก.

- ธิดาวุฒิ หนัมนี่. (2557). การวางแผนและการติดต่อประสานงานเชิงพุทธ. วารสาร มจรสังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 3(1), 25-31.
- สมบูรณ์ ตาสนธิ. (2560). กระบวนการและขั้นตอนบรรลุนิยาสัจ 4 ของพระอริยบุคคล. ใน ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตร์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (3rd ed.). NY: Harper & Collins.
- Muniyandi, M. et al. (2015). Health literacy on tuberculosis amongst vulnerable segment of population: Special reference to Saharia tribe in central India. The Indian journal of medical research, 141(5), 640-647.
- Kiarash, A. (2007). Human Dignity in Islamic Bioethics. The Iranian Journal of Allergy, 6(5), 25-28.

5. การส่งบทความเข้าระบบ Thaijo เพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนมได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/JMND> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง E-mail: tak.punyada@gmail.com

6. รูปแบบการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Ver. 2019 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล .PDF .JPG .GIF หรือ .bmp บทความที่มีโมเดล รูปร่าง แผนภูมิ ต้องทำการจัดกลุ่มวัตถุให้เป็นกลุ่มเดียวกันให้เรียบร้อย เพื่อป้องกันความผิดพลาด หรือคลาดเคลื่อนของเนื้อหา ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (รวมบทคัดย่อ ภาพ ตารางและเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมหาวิทยาลัยนครพนม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการ หรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับแจ้งวารสาร ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารฯ

โครงร่าง/รูปแบบ ต้นฉบับบทความวิจัย

บทความวิจัย (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)
ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt) (ไม่ระบุคำนำหน้า, ยศ, ตำแหน่งทางวิชาการ)
ชื่อ – นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)
หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt) (หลักสูตร/คณะ, มหาวิทยาลัย, จังหวัด, ประเทศ)
หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)
*Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

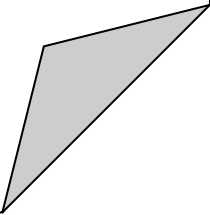
(16 pt)...ระบุประเภทของวิจัย, วัตถุประสงค์ของการวิจัย, ประชากรกลุ่มตัวอย่าง, เครื่องมือที่ใช้ใน...
การวิจัย, การเก็บรวบรวมข้อมูล, สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล, ผลการวิจัยที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะ...
ผลการวิจัยที่ มีความน่าสนใจมากที่สุด) 300 คำ.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) มีเนื้อความตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Keywords: 3 – 5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างอิงนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีรองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีรองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4. สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1. (16 pt).....

2. (16 pt).....

3. (16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt) ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16.pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ.....
.....
.....
.....
.....

ภาพที่ 1 ชื่อภาพ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตารางที่ 1 ชื่อตาราง

.....

.....

.....

.....

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง.....
กับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด.....

.....

.....

.....

.....

.....

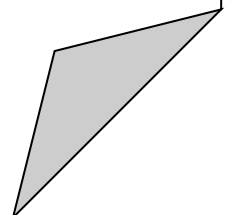
.....

.....

.....

.....

.....

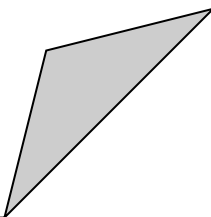

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบ.....
โมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการ.....
วิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

(16 pt) ตัวอย่าง ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของ
ผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt)

โครงสร้าง/รูปแบบ ต้นฉบับบทความวิชาการ

บทความวิชาการ (12 pt)

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ข้อบทรความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ - นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt) (ไม่ระบุคำนำหน้า, ยศ, ตำแหน่งทางวิชาการ)

ชื่อ - นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt) (หลักสูตร/คณะ, มหาวิทยาลัย, จังหวัด, ประเทศ)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

*Corresponding author E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

.....(16 pt).

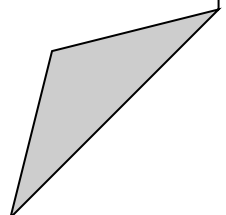
คำสำคัญ: 3 – 5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16 pt) ให้ตรงตามบทความย่อภาษาไทย

Keywords: 3 – 5 words

.....(16 pt).....

เนื้อหา (18 pt)

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt) (ต้องไม่ต่ำกว่า 10 รายการ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

